

SZERZŐDÉS
EURÓPAI ALKOTMÁNY
LÉTREHOZÁSÁRÓL

ELŐSZÓ

Ez a kiadvány tartalmazza az *Európai Alkotmány létrehozásáról szóló szerződés* szövegét, ahogyan azt Rómában aláírták 2004. október 29-én, és kihirdették az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* 2004. december 16-án (C sorozat, 310. szám).

Meg kell jegyezni, hogy ez a szöveg csak hatálybalépésének napjától hatályos ezen szerződés IV-447. cikke (2) bekezdésének megfelelően.

Ez a szöveg dokumentációs eszköznek minősül, amely nem kötelezi felelősségvállalásra az intézményeket.

Az Alkotmánnyal és kidolgozásának folyamatával kapcsolatos további információk megtalálhatók az európai polgárok tájékoztatására létrehozott honlapon: <http://europa.eu.int/constitution>.

**A „Europe Direct” szolgálat segít választ találni
az Európai Unióval kapcsolatos kérdésekre**

**Ingyenesen hívható telefonszám:
00 800 6 7 8 9 10 11**

Jelentős mennyiségű további információt talál az Európai Unióról az Interneten.
Az információk az Európa-szerveren, a következő címen állnak rendelkezésre: <http://europa.eu.int>

Rendszerező adatok a kiadvány végén találhatóak.

Luxembourg: Az Európai Közösségek Hivatalos Kiadványainak Hivatala, 2005

ISBN 92-824-3110-X

© Európai Közösségek, 2005
Sokszorosítása engedélyezett, amennyiben a forrást feltüntetik.

Printed in Belgium

FEHÉR, KLÓRMENTES PAPÍRRRA NYOMTATVA

TARTALOM

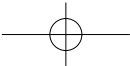
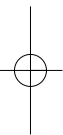
PREAMBULUM	9
I. RÉSZ	17
I. CÍM - AZ UNIÓ MEGHATÁROZÁSA ÉS CÉLKITŰZÉSEI	17
II. CÍM - AZ ALAPVETŐ JOGOK ÉS AZ UNIÓS POLGÁRSÁG	19
III. CÍM - AZ UNIÓ HATÁSKÖREI	20
IV. CÍM - AZ UNIÓ INTÉZMÉNYEI ÉS SZERVEI	24
I. FEJEZET - INTÉZMÉNYI KERET	24
II. FEJEZET - AZ UNIÓ EGYÉB INTÉZMÉNYEI ÉS SZERVEI	31
V. CÍM - AZ UNIÓ HATÁSKÖREINEK GYAKORLÁSA	32
I. FEJEZET - ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK	32
II. FEJEZET - KÜLÖNÖS RENDELKEZÉSEK	35
III. FEJEZET - MEGERŐSÍTETT EGYÜTTMŰKÖDÉS	39
VI. CÍM - AZ UNIÓ DEMOKRATIKUS MŰKÖDÉSE	40
VII. CÍM - AZ UNIÓ PÉNZÜGYEI	42
VIII. CÍM - AZ UNIÓ ÉS KÖZVETLEN KÖRNYEZETE	44
IX. CÍM - AZ UNIÓS TAGSÁG	44
II. RÉSZ - AZ UNIÓ ALAPJOGI CHARTÁJA	47
PREAMBULUM	47
I. CÍM - MÉLTÓSÁG	48
II. CÍM - SZABADSÁGOK	49
III. CÍM - EGYENLŐSÉG	52
IV. CÍM - SZOLIDARITÁS	53
V. CÍM - A POLGÁROK JOGAI	56
VI. CÍM - IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS	58
VII. CÍM - A CHARTA ÉRTELMEZÉSÉRE ÉS ALKALMAZÁSÁRA VONATKOZÓ ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK	59
III. RÉSZ - AZ UNIÓ POLITIKÁI ÉS MŰKÖDÉSE	61
I. CÍM - ÁLTALÁNOSAN ALKALMAZANDÓ RENDELKEZÉSEK	61
II. CÍM - A MEGKÜLÖNBÖZTETÉS TILALMA ÉS AZ UNIÓS POLGÁRSÁG	62
III. CÍM - BELSŐ POLITIKÁK ÉS TEVÉKENYSÉGEK	64
I. FEJEZET - BELSŐ PIAC	64
1. szakasz - A belső piac létrehozása és működése	64
2. szakasz - A személyek és a szolgáltatások szabad mozgása	65
1. <i>alszakasz</i> - Munkavállalók	65
2. <i>alszakasz</i> - A letelepedés szabadsága	67
3. <i>alszakasz</i> - A szolgáltatásnyújtás szabadsága	69
3. szakasz - Az áruk szabad mozgása	70
1. <i>alszakasz</i> - Vámunió	70
2. <i>alszakasz</i> - Vámügyi együttműködés	71
3. <i>alszakasz</i> - Mennyiségi korlátozások tilalma	71
4. szakasz - Tőke- és fizetési műveletek	72
5. szakasz - Versenyszabályok	74
1. <i>alszakasz</i> - Vállalkozásokra vonatkozó szabályok	74
2. <i>alszakasz</i> - A tagállamok által nyújtott támogatások	77

6. szakasz - Adózásra vonatkozó rendelkezések	79
7. szakasz - Közös rendelkezések	79
II. FEJEZET - GAZDASÁG- ÉS MONETÁRIS POLITIKA	82
1. szakasz - Gazdaságpolitika	82
2. szakasz - Monetáris politika	87
3. szakasz - Intézményi rendelkezések	90
4. szakasz - Azon tagállamokra vonatkozó külön rendelkezések, amelyek pénzneme az euro	91
5. szakasz - Átmeneti rendelkezések	92
III. FEJEZET - EGYÉB TERÜLETEKRE VONATKOZÓ POLITIKÁK	97
1. szakasz - Foglalkoztatás	97
2. szakasz - Szociálpolitika	99
3. szakasz - Gazdasági, társadalmi és területi kohézió	104
4. szakasz - Mezőgazdaság és halászat	105
5. szakasz - Környezet	109
6. szakasz - Fogyasztóvédelem	111
7. szakasz - Közlekedés	111
8. szakasz - Transzeurópai hálózatok	114
9. szakasz - Kutatás, technológiafejlesztés és úrkutatás	115
10. szakasz - Energia	118
IV. FEJEZET - A SZABADSÁG, A BIZTONSÁG ÉS A JOG ÉRVÉNYESÜLÉSÉNEK TÉRSÉGE	119
1. szakasz - Általános rendelkezések	119
2. szakasz - A határok ellenőrzésével, a menekültügygel és a bevándorlással kapcsolatos politikák	120
3. szakasz - Igazságügyi együttműködés polgári ügyekben	123
4. szakasz - Igazságügyi együttműködés büntetőügyekben	124
5. szakasz - Rendőrségi együttműködés	127
V. FEJEZET - AZOK A TERÜLETEK, AHOL AZ UNIÓ TÁMOGATÓ, ÖSSZEHANGOLÓ VAGY KIEGÉSZÍTŐ INTÉZKEDÉSEKET TEHET	129
1. szakasz - Népegészségügy	129
2. szakasz - Ipar	131
3. szakasz - Kultúra	131
4. szakasz - Idegenforgalom	132
5. szakasz - Oktatás, ifjúság, sport és szakképzés	133
6. szakasz - Polgári védelem	134
7. szakasz - Igazgatási együttműködés	135
IV. CÍM - A TENGERENTÚLI ORSZÁGOK ÉS TERÜLETEK TÁRSULÁSA	135
V. CÍM - AZ UNIÓ KÜLSŐ TEVÉKENYSÉGE	137
I. FEJEZET - ÁLTALÁNOSAN ALKALMAZANDÓ RENDELKEZÉSEK	137
II. FEJEZET - KÖZÖS KÜL- ÉS BIZTONSÁGPOLITIKA	139
1. szakasz - Közös rendelkezések	139
2. szakasz - Közös biztonság- és védelempolitika	144
3. szakasz - Pénzügyi rendelkezések	147
III. FEJEZET - KÖZÖS KERESKEDELEMPOLITIKA	148
IV. FEJEZET - EGYÜTTMŰKÖDÉS HARMADIK ORSZÁGOKKAL ÉS HUMANITÁRIUS SEGÍTSÉGNYÚJTÁS	149
1. szakasz - Fejlesztési együttműködés	149
2. szakasz - Harmadik országokkal folytatott gazdasági, pénzügyi és műszaki együttműködés	150
3. szakasz - Humanitárius segítségnyújtás	151
V. FEJEZET - KORLÁTOZÓ INTÉZKEDÉSEK	152
VI. FEJEZET - NEMZETKÖZI MEGÁLLAPODÁSOK	152
VII. FEJEZET - AZ UNIÓ KAPCSOLATAI NEMZETKÖZI SZERVEZETEKSEL ÉS HARMADIK ORSZÁGOKKAL, VALAMINT AZ UNIÓ KÜLDÖTTSÉGEI	155
VIII. FEJEZET - A SZOLIDARITÁSI KLAUZULA VÉGREHAJTÁSA	155
VI. CÍM - AZ UNIÓ MŰKÖDÉSE	156
I. FEJEZET - INTÉZMÉNYI RENDELKEZÉSEK	156
1. szakasz - Az intézmények	156

1. <i>alszakasz</i> - Az Európai Parlament	156
2. <i>alszakasz</i> - Az Európai Tanács	159
3. <i>alszakasz</i> - A Miniszterek Tanácsa	159
4. <i>alszakasz</i> - Az Európai Bizottság	160
5. <i>alszakasz</i> - Az Európai Unió Bírósága	162
6. <i>alszakasz</i> - Az Európai Központi Bank	170
7. <i>alszakasz</i> - A Számvevőszék	171
2. szakasz - Az Unió tanácsadó szervei	173
1. <i>alszakasz</i> - A Régiók Bizottsága	173
2. <i>alszakasz</i> - A Gazdasági és Szociális Bizottság	174
3. szakasz - Az Európai Beruházási Bank	175
4. szakasz - Az Unió intézményeire, szerveire és hivatalaira vonatkozó közös rendelkezések	176
II. FEJEZET - PÉNZÜGYI RENDELKEZÉSEK	179
1. szakasz - A többéves pénzügyi keret	179
2. szakasz - Az Unió éves költségvetése	180
3. szakasz - A költségvetés végrehajtása és a felmentés	183
4. szakasz - Közös rendelkezések	184
5. szakasz - Küzdelem a csalás ellen	185
III. FEJEZET - MEGERŐSÍTETT EGYÜTTMŰKÖDÉS	186
VII. CÍM - KÖZÖS RENDELKEZÉSEK	188
IV. RÉSZ - ÁLTALÁNOS ÉS ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK	193
Jegyzőkönyvek és mellékletek	210
A. Az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez csatolt jegyzőkönyvek	210
1. Jegyzőkönyv a nemzeti parlamenteknek az Európai Unióban betöltött szerepéről	211
2. Jegyzőkönyv a szubsidiaritás és az arányosság elvének alkalmazásáról	214
3. Jegyzőkönyv az Európai Unió Bíróságának alapokmányáról	217
4. Jegyzőkönyv a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmányáról	232
5. Jegyzőkönyv az Európai Beruházási Bank alapokmányáról	254
6. Jegyzőkönyv az Európai Unió intézményeinek, egyes szerveinek, hivatalainak és szervezeti egységeinek székhelyéről	267
7. Jegyzőkönyv az Európai Unió kiváltságairól és mentességeiről	268
8. Jegyzőkönyv a Dán Királyság, Írország, valamint Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága, a Görög Köztársaság, a Spanyol Királyság és a Portugál Köztársaság, az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság csatlakozási szerződéseiről és csatlakozási okmányairól	274
9. Jegyzőkönyv a Cseh Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Szlovák Köztársaság csatlakozási szerződéséről és csatlakozási okmányairól	304
10. Jegyzőkönyv a túlzott hiány esetén követendő eljárásról	344
11. Jegyzőkönyv a konvergenciakritériumokról	346
12. Jegyzőkönyv az euro-csoportról	348
13. Jegyzőkönyv a gazdasági és monetáris unió tekintetében egyes, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságára vonatkozó rendelkezésekről	349
14. Jegyzőkönyv a gazdasági és monetáris unió tekintetében egyes, Dániára vonatkozó rendelkezésekről	352
15. Jegyzőkönyv Dánia Nemzeti Bankjának egyes feladatairól	353
16. Jegyzőkönyv a csendes-óceáni pénzügyi közösségi frank rendszeréről	354
17. Jegyzőkönyv az Európai Unió keretébe beillesztett schengeni vívmányokról	355
18. Jegyzőkönyv az Alkotmány III-130. cikke egyes vonatkozásainak az Egyesült Királyságra és Írországra történő alkalmazásáról	358

19.	Jegyzőkönyv a határ-ellenőrzési, menekültügyi és bevándorlási politikák, valamint a polgári ügyekben történő igazságügyi, valamint a rendőrségi együttműködés tekintetében az Egyesült Királyság és Írország helyzetéről	360
20.	Jegyzőkönyv Dánia helyzetéről	363
21.	Jegyzőkönyv a külső határok átlépését illetően a tagállamok külkapcsolatairól	368
22.	Jegyzőkönyv a tagállamok állampolgárai számára nyújtott menedékjogról	369
23.	Jegyzőkönyv az Alkotmány I-41. cikkének (6) bekezdésével és III-312. cikkével létrehozott állandó strukturált együttműködésről	371
24.	Jegyzőkönyv az Alkotmány I-41. cikkének (2) bekezdéséről	374
25.	Jegyzőkönyv a Holland Antillákon finomított kőolajtermékeknek az Európai Unióba történő behozataláról	375
26.	Jegyzőkönyv a Dániában történő ingatlanszerzésről	378
27.	Jegyzőkönyv a tagállamokban történő közcélú műsorszolgáltatás rendszeréről	379
28.	Jegyzőkönyv az Alkotmány III-214. cikkéről	380
29.	Jegyzőkönyv a gazdasági, társadalmi és területi kohézióról	381
30.	Jegyzőkönyv a Grönlandra vonatkozó különös szabályokról	383
31.	Jegyzőkönyv Írország alkotmányának 40.3.3. cikkéről	384
32.	Jegyzőkönyv az Alkotmány I-9. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben az Uniónak az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményhez történő csatlakozásáról	385
33.	Jegyzőkönyv az Európai Közösséget létrehozó szerződést és az Európai Unióról szóló szerződést kiegészítő vagy módosító okmányokról és szerződésekről	386
34.	Jegyzőkönyv az Unió intézményeire és szerveire vonatkozó átmeneti rendelkezésekről	389
35.	Jegyzőkönyv az Európai Szén- és Acélközösséget létrehozó szerződés lejártának pénzügyi következményeiről és a Szén- és Acélipari Kutatási Alapról	396
36.	Jegyzőkönyv az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés módosításáról	398
B.	Az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez csatolt mellékletek	402
	I. melléklet - Az Alkotmány III-226. cikkében hivatkozott lista	403
	II. melléklet - Tengerentúli országok és területek, amelyekre az Alkotmány III. része IV. címének rendelkezéseit kell alkalmazni	407
	ZÁRÓOKMÁNY	409
A.	Az Alkotmány rendelkezéseire vonatkozó nyilatkozatok	428
1.	Nyilatkozat az I-6. cikkről	428
2.	Nyilatkozat az I-9. cikk (2) bekezdéséről	428
3.	Nyilatkozat az I-22., az I-27. és az I-28. cikkről	428
4.	Nyilatkozat az I-24. cikk (7) bekezdésére vonatkozó, a Tanács elnökségének gyakorlásáról szóló európai tanácsi határozatról	428
5.	Nyilatkozat az I-25. cikkről	429
6.	Nyilatkozat az I-26. cikkről	430
7.	Nyilatkozat az I-27. cikkről	431
8.	Nyilatkozat az I-36. cikkről	431
9.	Nyilatkozat az I-43. és a III-329. cikkről	431
10.	Nyilatkozat az I-51. cikkről	431
11.	Nyilatkozat az I-57. cikkről	431
12.	Nyilatkozat az Alapjogi Chartához fűzött magyarázatokról	432
13.	Nyilatkozat a III-116. cikkről	468
14.	Nyilatkozat a III-136. és a III-267. cikkről	468
15.	Nyilatkozat a III-160. és a III-322. cikkről	468
16.	Nyilatkozat a III-167. cikk (2) bekezdésének c) pontjáról	468
17.	Nyilatkozat a III-184. cikkről	468
18.	Nyilatkozat a III-213. cikkről	469
19.	Nyilatkozat a III-220. cikkről	469
20.	Nyilatkozat a III-243. cikkről	470
21.	Nyilatkozat a III-248. cikkről	470

22.	Nyilatkozat a III-256. cikkről	470
23.	Nyilatkozat a III-273. cikk (1) bekezdésének második albekezdéséről	470
24.	Nyilatkozat a III-296. cikkről	470
25.	Nyilatkozat a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térségére vonatkozó nemzetközi megállapodások tagállamok általi megtárgyalásával és megkötésével kapcsolatosan a III-325. cikkről	470
26.	Nyilatkozat a III-402. cikk (4) bekezdéséről	471
27.	Nyilatkozat a III-419. cikkről	471
28.	Nyilatkozat a IV-440. cikk (7) bekezdéséről	471
29.	Nyilatkozat a IV-448. cikk (2) bekezdéséről	471
30.	Nyilatkozat az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés megerősítéséről	472
B.	Az Alkotmányhoz csatolt jegyzőkönyvekre vonatkozó nyilatkozatok	473
Nyilatkozatok a Dán Királyság, Írország, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága, a Görög Köztársaság, a Spanyol Királyság és a Portugál Köztársaság, az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság csatlakozási szerződéseiről és csatlakozási okmányairól szóló jegyzőkönyvhöz		
31.	Nyilatkozat az Åland-szigetéről.....	473
32.	Nyilatkozat a lappokról	473
Nyilatkozatok a Cseh Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Szlovák Köztársaság csatlakozási szerződéséről és csatlakozási okmányáról szóló jegyzőkönyvhöz		
33.	Nyilatkozat Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának ciprusi felségterületeiről	474
34.	A Bizottság nyilatkozata Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának ciprusi felségterületeiről	475
35.	Nyilatkozat a litvániai Ignalina Atomerőműről	475
36.	Nyilatkozat a Kalinyingrádi Terület és az Orosz Föderáció egyéb részei közötti, szárazföldi úton történő átutazásról	476
37.	Nyilatkozat a szlovákiai Bohunice V1 Atomerőmű 1. és 2. blokkjáról	477
38.	Nyilatkozat Ciprusról	477
39.	Nyilatkozat a Dánia helyzetéről szóló jegyzőkönyvről	478
40.	Nyilatkozat az Unió intézményeire és szerveire vonatkozó átmeneti rendelkezésekről szóló jegyzőkönyvről	478
41.	Nyilatkozat Olaszországról	480
A tagállamok nyilatkozatai		
42.	A Holland Királyság nyilatkozata az I-55. cikkről	481
43.	A Holland Királyság nyilatkozata a IV-440. cikkről	481
44.	A Németországi Szövetségi Köztársaság, Írország, a Magyar Köztársaság, az Osztrák Köztársaság és a Svéd Királyság nyilatkozata	481
45.	A Spanyol Királyságnak, valamint Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának nyilatkozata	481
46.	Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának nyilatkozata az „állampolgár” kifejezés meghatározásáról	481
47.	A Spanyol Királyság nyilatkozata az „állampolgár” kifejezés meghatározásáról	482
48.	Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának nyilatkozata az európai parlamenti választásokra vonatkozó választójogról	482
49.	A Belga Királyság nyilatkozata a nemzeti parlamentekről	482
50.	A Lett Köztársaság és a Magyar Köztársaság nyilatkozata a közös pénz nevének az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződésben szereplő írásmódjáról	482

PREAMBULUM

ŐFELSÉGE A BELGÁK KIRÁLYA, A CSEH KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE, ŐFELSÉGE DÁNIA KIRÁLYNŐJE, A NÉMETORSZÁGI SZÖVETSÉGI KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE, AZ ÉSZT KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE, A GÖRÖG KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE, ŐFELSÉGE SPANYOLORSZÁG KIRÁLYA, A FRANCIA KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE, ÍRORSZÁG ELNÖKE, AZ OLASZ KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE, A CIPRUSI KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE, A LETT KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE, A LITVÁN KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE, Ő KIRÁLYI FENSÉGE LUXEMBURG NAGYHERCEGE, A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE, MÁLTA ELNÖKE, ŐFELSÉGE HOLLANDIA KIRÁLYNŐJE, AZ OSZTRÁK KÖZTÁRSASÁG SZÖVETSÉGI ELNÖKE, A LENGYEL KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE, A PORTUGÁL KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE, A SZLOVÉN KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE, A SZLOVÁK KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE, A FINN KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE, A SVÉD KIRÁLYSÁG KORMÁNYA, ŐFELSÉGE NAGY-BRITANNIA ÉS ÉSZAK-ÍRORSZÁG EGYESÜLT KIRÁLYSÁGÁNAK KIRÁLYNŐJE,

ÖSZTÖNZÉST MERÍTVE Európa kulturális, vallási és humanista örökségéből, amelyből az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen jogai, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, valamint a jogállamiság egyetemes értékei kibontakoztak,

ABBAN A HITBEN, hogy a fájdalmas tapasztalatokat követően újraegyesült Európa — valamennyi lakója, köztük a leggyengébbek és a leginkább elesettek javára — továbbra is a civilizáció, a haladás és a jólét útján kíván járni; hogy meg akar maradni a kultúrára, a tudásra és a társadalmi fejlődésre nyitott kontinensnek; hogy közéletének demokratikus és átlátható jellegét még inkább el kívánja mélyíteni, és világszerte fel kíván lépni a békéért, az igazságért és a szolidaritásért,

ATTÓL A MEGGYŐZŐDÉSTŐL VEZÉRELVE, hogy Európa népei, miközben büszkéik maradnak saját nemzeti identitásukra és történelmükre, elhatározták, hogy felülemelkednek ősi megosztottságaikon, és — egymással mind szorosabb egységre lépve — egy közös jövő megteremtésére törekednek,

ABBAN A MEGGYŐZŐDÉSBE, hogy az ily módon „sokféleségben egyesült” Európa a legjobb esélyt kínálja annak a nagyszerű vállalkozásnak a megvalósítására, amelynek révén e térség, minden egyes egyén jogainak tiszteletben tartása mellett, valamint az eljövendő nemzedékekért és a Föld jövőjéért viselt felelősségük tudatában, az emberiség reménységének különleges térségévé válik,

AZZAL AZ ELHATÁROZÁSSAL, hogy az Európai Közösségeket létrehozó szerződések és az Európai Unióról szóló szerződés keretében elért eredményeket továbbvigyék, egyben biztosítva a közösségi vívmányok folytonosságát,

KIFEJEZVE KÖSZÖNETÜKET ezen alkotmánytervezet kidolgozásáért Európa polgárai és államai nevében az Európai Konvent tagjainak,

MEGHATALMAZOTTJAIKKÉNT JELÖLTÉK KI:

ŐFELSÉGE A BELGÁK KIRÁLYA,

Guy VERHOFSTADT
miniszterelnököt,

Karel DE GUCHT
külügyminisztert;

A CSEH KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE,

Stanislav GROSS
miniszterelnököt,

Cyril SVOBODA
külügyminisztert;

ŐFELSÉGE DÁNIA KIRÁLYNŐJE,

Anders Fogh RASMUSSEN
miniszterelnököt,

Per Stig MØLLER
külügyminisztert;

A NÉMETORSZÁGI SZÖVETSÉGI KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE,

Gerhard SCHRÖDER
szövetségi kancellárt,

Joseph FISCHER
szövetségi külügyminisztert és szövetségi kancellárhelyettest;

Szerződés európai alkotmány létrehozásáról

11

AZ ÉSZT KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE,

Juhan PARTS
miniszterelnököt,

Kristiina OJULAND
külügyminisztert;

A GÖRÖG KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE,

Kostas KARAMANLIS
miniszterelnököt,

Petros G. MOLYVIATIS
külügyminisztert;

ÓFELSÉGE SPANYOLORSZÁG KIRÁLYA,

José Luis RODRÍGUEZ ZAPATERO-t,
a kormány elnökét,

Miguel Angel MORATINOS CUYAUBÉ-t,
a külügyekért és az együttműködésért felelős minisztert;

A FRANCIA KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE,

Jacques CHIRAC
köztársasági elnököt,

Jean-Pierre RAFFARIN
miniszterelnököt,

Michel BARNIER
külügyminisztert;

ÍRORSZÁG ELNÖKE,

Bertie AHERN
miniszterelnököt (Taoiseach-öt),

Dermot AHERN
külügyminisztert;

AZ OLASZ KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE,

Silvio BERLUSCONI
miniszterelnököt,

Franco FRATTINI
külügyminisztert;

A CIPRUSI KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE,

Tasszosz PAPADOPOULOSZ
köztársasági elnököt,

George IAKOVOU
külügyminisztert;

A LETTI KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE,

Vaira VĪĶE FREIBERGA
köztársasági elnököt,

Indulis EMSIS
miniszterelnököt,

Artis PABRIKS
külügyminisztert;

Szerződés európai alkotmány létrehozásáról

13

A LITVÁN KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE,

Valdas ADAMKUS
köztársasági elnököt,

Algirdas Mykolas BRAZAUSKAS
miniszterelnököt,

Antanas VALIONIS
külügyminisztert;

Ő KIRÁLYI FELSÉGE A LUXEMBURGI NAGYHERCEG,

Jean-Claude JUNCKER
miniszterelnököt, Ministre d'État-t,

Jean ASSELBORN
miniszterelnök-helyettest, külügy- és bevándorlásügyi minisztert;

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE,

GYURCSÁNY Ferenc
miniszterelnököt,

KOVÁCS László
külügyminisztert;

MÁLTA ELNÖKE,

Hon. Lawrence GONZI
miniszterelnököt,

Hon. Michael FRENDU
külügyminisztert;

ŐFELSÉGE HOLLANDIA KIRÁLYNŐJE,

dr. J. P. BALKENENDE
miniszterelnököt,

dr. B. R. BOT
külügyminisztert;

AZ OSZTRÁK KÖZTÁRSASÁG SZÖVETSÉGI ELNÖKE,

dr. Wolfgang SCHÜSSEL
szövetségi kancellárt,

dr. Ursula PLASSNIK
szövetségi külügyminisztert;

A LENGYEL KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE,

Marek BELKA
miniszterelnököt,

Włodzimierz CIMOSZEWICZ
külügyminisztert;

A PORTUGÁL KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE,

Pedro Miguel DE SANTANA LOPES
miniszterelnököt,

António Victor MARTINS MONTEIRO
külügy- és a határokon túli portugál közösségekért felelős minisztert;

Szerződés európai alkotmány létrehozásáról

15

A SZLOVÉN KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE,

Anton ROP-ot
a kormány elnökét,

Ivo VAJGL
külügyminisztert;

A SZLOVÁK KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE,

Mikuláš DZURINDA
miniszterelnököt,

Eduard KUKAN
külügyminisztert;

A FINN KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE,

Matti VANHANEN
miniszterelnököt,

Erkki TUOMIOJA
külügyminisztert;

A SVÉD KIRÁLYSÁG KORMÁNYA,

Göran PERSSON
miniszterelnököt,

Laila FREIVALDS
külügyminisztert;

ŐFELSÉGE NAGY-BRITANNIA ÉS ÉSZAK-ÍRORSZÁG EGYESÜLT KIRÁLYSÁGÁNAK KIRÁLYNŐJE,

Rt. Hon Tony BLAIR
miniszterelnököt,

Rt. Hon Jack STRAW
külügyi- és nemzetközösségi minisztert;

AKIK, kicserélve jó és kellő alakban talált meghatalmazásaikat, a következőkben állapotok meg:

I. RÉSZ

I. CÍM

AZ UNIÓ MEGHATÁROZÁSA ÉS CÉLKITŰZÉSEI

I-1. cikk

Az Unió létrehozása

(1) Európa polgárainak és államainak közös jövőjük építésére irányuló akaratától vezérelve, ezzel az Alkotmánnyal létrejön az Európai Unió, amelyre közös célkitűzéseik elérése érdekében a tagállamok hatásköröket ruháznak. Az Unió összehangolja az e célkitűzések megvalósítására irányuló tagállami politikákat, és a ráruházott hatásköröket közösségi módon gyakorolja.

(2) Az Unió minden olyan európai állam előtt nyitva áll, amely tiszteletben tartja értékeit, és elkötelezett azok közös érvényesítése mellett.

I-2. cikk

Az Unió értékei

Az Unió az emberi méltóság tiszteletben tartása, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság, valamint az emberi jogok — ideértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogait — tiszteletben tartásának értékein alapul. Ezek az értékek közősek a tagállamokban, a pluralizmus, a megkülönböztetés tilalma, a tolerancia, az igazságosság, a szolidaritás, valamint a nők és a férfiak közötti egyenlőség társadalmában.

I-3. cikk

Az Unió célkitűzései

(1) Az Unió célja a béke, az általa vallott értékek és népei jólétének előmozdítása.

(2) Az Unió egy belső határok nélküli, a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térséget kínál polgárai számára, valamint egy belső piacot, ahol a verseny szabad és torzulásoktól mentes.

(3) Az Unió Európa fenntartható fejlődéséért munkálkodik, amely olyan kiegyensúlyozott gazdasági növekedésen, árstabilitáson és magas versenyképességű, teljes foglalkoztatottságot és társadalmi haladást célul kitűző szociális piacgazdaságon alapul, amely a környezet minőségének magas fokú védelmével és javításával párosul. Az Unió elősegíti a tudományos és műszaki haladást.

Az Unió küzd a társadalmi kirekesztés és a megkülönböztetés ellen, és előmozdítja a társadalmi igazságosságot és védelmet, a nők és férfiak közötti egyenlőséget, a nemzedékek közötti szolidaritást, valamint a gyermekek jogainak védelmét.

Az Unió előmozdítja a gazdasági, a társadalmi és a területi kohéziót, valamint a tagállamok közötti szolidaritást.

Az Unió tiszteletben tartja saját kulturális és nyelvi sokféleségét, továbbá biztosítja Európa kulturális örökségének megőrzését és további gyarapítását.

(4) A világ többi részéhez fűződő kapcsolataiban az Unió védelmezi és érvényre juttatja értékeit és érdekeit. Hozzájárul a békéhez, a biztonsághoz, a Föld fenntartható fejlődéséhez, a népek közötti szolidaritáshoz és kölcsönös tisztelethez, a szabad és tisztességes kereskedelemhez, a szegénység felszámolásához és az emberi jogok, különösen pedig a gyermekek jogainak védelméhez, továbbá a nemzetközi jog szigorú betartásához és fejlesztéséhez, így különösen az Egyesült Nemzetek Alapokmányában foglalt alapelvek tiszteletben tartásához.

(5) Az Unió e célkitűzéseket a megfelelő eszközökkel, az Alkotmányban ráruházott hatáskörök keretein belül valósítja meg.

I-4. cikk

Az alapvető szabadságok és a megkülönböztetés tilalma

(1) Az Alkotmánnyal összhangban az Unió a területén biztosítja a személyek, a szolgáltatások, az áruk és a tőke szabad mozgását, valamint a letelepedés szabadságát.

(2) Az Alkotmány alkalmazási körében és az abban foglalt különös rendelkezések sérelme nélkül, tilos az állampolgárság alapján történő minden megkülönböztetés.

I-5. cikk

Az Unió és a tagállamok közötti viszony

(1) Az Unió tiszteletben tartja a tagállamok Alkotmány előtti egyenlőségét, valamint nemzeti identitását, amely elválaszthatatlan része azok alapvető politikai és alkotmányos berendezkedésének, ideértve a regionális és helyi önkormányzatokat is. Tiszteletben tartja az alapvető állami funkciókat, köztük az állam területi integritásának biztosítását, a közrend fenntartását és a nemzeti biztonság védelmét.

(2) Az Unió és a tagállamok a lojális együttműködés elvének megfelelően kölcsönösen tiszteletben tartják és segítik egymást az Alkotmányból eredő feladatok végrehajtásában.

A tagállamok az Alkotmányból, illetve az Unió intézményeinek intézkedéseiből eredő kötelezettségek teljesítésének biztosítása érdekében megteszik a megfelelő általános vagy különös intézkedéseket.

A tagállamok segítik az Uniót feladatainak teljesítésében, és tartózkodnak minden olyan intézkedéstől, amely veszélyeztetheti az Unió célkitűzéseinek megvalósítását.

I-6. cikk

Az uniós jog

Az Alkotmány, valamint az Unió intézményei által rájuk ruházott hatáskörök gyakorlása körében alkotott jog a tagállamok jogával szemben elsőbbséget élvez.

*I-7. cikk***Jogi személyiség**

Az Unió jogi személy.

*I-8. cikk***Az Unió jelképei**

Az Unió zászlaja kék alapon tizenkét arany csillag alkotta körből áll.

Az Unió himnusza Ludwig van Beethoven IX. szimfóniája Örömdájának részlete.

Az Unió jelmondata: „Egyesülve a sokféleségben”.

Az Unió pénzneme az euro.

Május 9-e Európa-napként kerül megünneplésre az Unió egészében.

II. CÍM**AZ ALAPVETŐ JOGOK ÉS AZ UNIÓS POLGÁRSÁG***I-9. cikk***Az alapvető jogok**

- (1) Az Unió elismeri a II. részt képező Alapjogi Chartában foglalt jogokat, szabadságokat és elveket.
- (2) Az Unió csatlakozik az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményhez. Ez a csatlakozás nem érinti az Uniónak az Alkotmányban meghatározott hatásköreit.
- (3) Az alapvető jogok, ahogyan azokat az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény biztosítja, továbbá ahogyan azok a tagállamok közös alkotmányos hagyományából következnek, az uniós jogrend részét képezik, mint annak általános elvei.

*I-10. cikk***Az uniós polgárság**

- (1) Uniós polgár mindenki, aki a tagállamok valamelyikének állampolgára. Az uniós polgárság kiegészíti, és nem helyettesíti a nemzeti állampolgárságot.

(2) Az uniós polgárokat megilletik az Alkotmányban meghatározott jogok, és terhelik az abban megállapított kötelezettségek. Így az uniós polgárok:

- a) jogosultak a tagállamok területén szabadon mozogni és tartózkodni;
- b) választásra jogosultak és választhatók a lakóhelyük szerinti tagállam európai parlamenti és helyhatósági választásain, ugyanolyan feltételekkel, mint az adott tagállam állampolgárai;
- c) jogosultak bármely tagállam diplomáciai vagy konzuli hatóságainak védelmét igénybe venni olyan harmadik ország területén, ahol az állampolgárságuk szerinti tagállam nem rendelkezik képviseléssel, ugyanolyan feltételekkel, mint az adott tagállam állampolgárai;
- d) jogosultak petíciót benyújtani az Európai Parlamenthez, az európai ombudsmanhoz folyamodni, valamint arra, hogy az Alkotmány nyelveinek valamelyikén az Unió bármely intézményéhez vagy tanácsadó szervéhez forduljanak, és ugyanazon a nyelven választ kapjanak.

Ezek a jogok az Alkotmányban és a végrehajtására elfogadott intézkedésekben megállapított feltételekkel és korlátozásokkal gyakorolhatók.

III. CÍM

AZ UNIÓ HATÁSKÖREI

I-11. cikk

Alapelvek

(1) Az Unió hatásköreinek elhatárolására a hatáskör-átruházás elve az irányadó. Az uniós hatáskörök gyakorlására a szubszidiaritás és az arányosság elvei az irányadók.

(2) A hatáskör-átruházás elvének megfelelően az Unió a tagállamok által az Alkotmányban ráruházott hatáskörök határain belül jár el az abban foglalt célkitűzések megvalósítása érdekében. Minden olyan hatáskör, amelyet az Alkotmány nem ruházott át az Unióra, a tagállamoknál marad.

(3) A szubszidiaritás elvének megfelelően azokon a területeken, amelyek nem tartoznak kizárólagos hatáskörébe, az Unió csak akkor és annyiban jár el, amikor és amennyiben a megtenni szándékozott intézkedés céljait a tagállamok sem központi, sem regionális vagy helyi szinten nem tudják kielégítően megvalósítani, így azok a tervezett intézkedés terjedelme vagy hatása miatt az Unió szintjén jobban megvalósíthatók.

Az Unió intézményei a szubszidiaritás elvét a szubszidiaritás és az arányosság elvének alkalmazásáról szóló jegyzőkönyvben meghatározottak szerint alkalmazzák. A nemzeti parlamentek az ebben a jegyzőkönyvben megállapított eljárásnak megfelelően gondoskodnak ennek az elvnek a tiszteletben tartásáról.

(4) Az arányosság elvének megfelelően az Unió fellépése sem tartalmilag, sem formailag nem terjedhet túl azon, ami az Alkotmány célkitűzéseinek eléréséhez szükséges.

Az intézmények az arányosság elvét a szubszidiaritás és az arányosság elvének alkalmazásáról szóló jegyzőkönyvben foglaltak szerint alkalmazzák.

I-12. cikk

A hatáskörök típusai

(1) Ha egy meghatározott területen az Alkotmány kizárólagos hatáskört ruház az Unióra, e területen kizárólag az Unió alkothat és fogadhat el kötelező erejű jogi aktust, a tagállamok pedig csak annyiban, amennyiben őket az Unió erre felhatalmazza, vagy ha annak célja az Unió által elfogadott jogi aktusok végrehajtása.

(2) Ha egy meghatározott területen az Alkotmány a tagállamokkal megosztott hatáskört ruház az Unióra, e területen mind az Unió, mind pedig a tagállamok alkothatnak és elfogadhatnak kötelező erejű jogi aktusokat. A tagállamok e hatáskörükkel csak olyan mértékben élhetnek, amilyen mértékben az Unió hatáskörét nem gyakorolta, vagy úgy határozott, hogy lemond hatáskörének gyakorlásáról.

(3) A tagállamok gazdaság- és foglalkoztatáspolitikájukat a III. részben meghatározottak szerinti szabályok keretében hangolják össze, amelyek megállapítására az Unió hatáskörrel rendelkezik.

(4) Az Unió hatáskörrel rendelkezik a közös kül- és biztonságpolitika meghatározására és végrehajtására, ideértve egy közös védelempolitika fokozatos kialakítását.

(5) Meghatározott területeken és az Alkotmányban megállapított feltételek mellett az Unió hatáskörrel rendelkezik a tagállamok intézkedéseit támogató, összehangoló vagy kiegészítő intézkedések végrehajtására, anélkül azonban, hogy ennek révén elvonná a tagállamok e területeken meglévő hatásköreit.

Az Unió e területekre vonatkozó, a III. részben meghatározott rendelkezések alapján elfogadott kötelező erejű jogi aktusai nem eredményezhetik a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek harmonizációját.

(6) Az uniós hatáskörök terjedelmét és gyakorlásának részletes szabályait az Alkotmány III. részében foglalt, az egyes területekre vonatkozó külön rendelkezések állapítják meg.

I-13. cikk

A kizárólagos hatáskörök területei

(1) Az Unió kizárólagos hatáskörrel rendelkezik a következő területeken:

- a) vámunió,
- b) a belső piac működéséhez szükséges versenyszabályok megállapítása,
- c) monetáris politika azon tagállamok tekintetében, amelyek pénzneme az euro,
- d) a tengerek biológiai erőforrásainak megőrzése a közös halászati politika keretében,

e) közös kereskedelempolitika.

(2) Az Unió szintén kizárólagos hatáskörrel rendelkezik nemzetközi megállapodás megkötésére, ha annak megkötését valamely uniós törvényalkotási aktus írja elő, vagy ha az hatásköreinek belső gyakorlásához szükséges, illetve annyiban, amennyiben az a közös szabályokat érintheti, vagy azok alkalmazási körét megváltoztathatja.

I-14. cikk

A megosztott hatáskörök területei

(1) Az Unió a tagállamokkal megosztott hatáskörrel rendelkezik azokban az esetekben, ahol az Alkotmány olyan hatáskört ruház rá, amely nem tartozik az I-13. és I-17. cikkben felsorolt területekhez.

(2) Az Unió és a tagállamok között megosztott hatáskörök a következő fő területekre terjednek ki:

- a) belső piac,
- b) a szociálpolitikának a III. részben meghatározott vonatkozásai,
- c) gazdasági, társadalmi és területi kohézió,
- d) mezőgazdaság és halászat, kivéve a tengerek biológiai erőforrásainak megőrzését,
- e) környezet,
- f) fogyasztóvédelem,
- g) közlekedés,
- h) transzeurópai hálózatok,
- i) energiaügy,
- j) a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térsége,
- k) a közegészségügy terén jelentkező közös biztonsági kockázatoknak a III. részben meghatározott vonatkozásai.

(3) A kutatás, a technológiafejlesztés és az úrkutatás területén az Unió hatáskörrel rendelkezik egyes intézkedések megtételére, így különösen programok kidolgozására és megvalósítására; e hatáskör gyakorlása azonban nem akadályozhatja meg a tagállamokat saját hatásköreik gyakorlásában.

(4) A fejlesztési együttműködés és a humanitárius segítségnyújtás területén az Unió hatáskörrel rendelkezik egyes intézkedések megtételére és közös politika folytatására; e hatáskör gyakorlása azonban nem akadályozhatja meg a tagállamokat saját hatásköreik gyakorlásában.

*I-15. cikk***A gazdaság- és foglalkoztatáspolitikák összehangolása**

(1) A tagállamok az Unión belül összehangolják gazdaságpolitikájukat. Ennek érdekében a Miniszterek Tanácsa intézkedéseket, így különösen az e politikákra vonatkozó átfogó iránymutatókat fogad el.

Azon tagállamokra, amelyek pénzneme az euro, külön rendelkezések vonatkoznak.

(2) Az Unió intézkedéseket hoz a tagállamok foglalkoztatáspolitikájának összehangolása céljából, így különösen meghatározza az e politikákra vonatkozó iránymutatókat.

(3) Az Unió kezdeményezéseket tehet a tagállamok szociálpolitikájának összehangolása céljából.

*I-16. cikk***Közös kül- és biztonságpolitika**

(1) Az Unió közös kül- és biztonságpolitikára vonatkozó hatásköre a külpolitika minden területére és az Unió biztonságát érintő valamennyi kérdésre kiterjed, ideértve egy közös védelempolitika fokozatos kialakítását, amely közös védelemhez vezethet.

(2) A tagállamok az Unió kül- és biztonságpolitikáját a lojalitás és a kölcsönös szolidaritás jegyében tevékenyen és fenntartások nélkül támogatják, és tiszteletben tartják az Unió e területen folytatott tevékenységét. Tartózkodnak az olyan cselekvéstől, amely ellentétes az Unió érdekeivel vagy ronthatja annak eredményességét.

*I-17. cikk***A támogató, összehangoló és kiegészítő intézkedések területei**

Az Unió hatáskörrel rendelkezik támogató, összehangoló és kiegészítő intézkedések megtételére. Ezek az intézkedések európai szinten a következő területekre terjednek ki:

- a) az emberi egészség védelme és javítása,
- b) ipar,
- c) kultúra,
- d) idegenforgalom,
- e) oktatás, ifjúság, sport és szakképzés,
- f) polgári védelem,
- g) igazgatási együttműködés.

*I-18. cikk***Rugalmassági klauzula**

(1) Ha a III. részben meghatározott politikák keretében az Unió fellépése bizonyul szükségesnek ahhoz, hogy az Alkotmányban foglalt célkitűzések valamelyike megvalósuljon, és az Alkotmány nem biztosítja a szükséges hatáskört, a Miniszterek Tanácsa az Európai Bizottság javaslata alapján és az Európai Parlament egyetértését követően, egyhangúlag elfogadja a megfelelő intézkedéseket.

(2) A szubszidiaritás elve érvényesülésének ellenőrzésére szolgáló, az I-11. cikk (3) bekezdésében említett eljárás keretében az Európai Bizottság köteles felhívni a nemzeti parlamentek figyelmét azokra a javaslatokra, amelyek e cikkben alapulnak.

(3) Az e cikkben alapuló intézkedések nem eredményezhetik a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek harmonizációját olyan területeken, amelyeken az Alkotmány az ilyen harmonizációt kizárja.

IV. CÍM

AZ UNIÓ INTÉZMÉNYEI ÉS SZERVEI

I. FEJEZET

INTÉZMÉNYI KERET

*I-19. cikk***Az Unió intézményei**

(1) Az Unió saját intézményi kerettel rendelkezik, amelynek célja:

- értékeinek érvényesítése,
- célkitűzéseinek előmozdítása,
- az Unió, valamint polgárai és a tagállamok érdekeinek szolgálata,
- politikái és intézkedései egységességének, eredményességének és folyamatosságának a biztosítása.

Ez az intézményi keret a következőket foglalja magában:

- az Európai Parlament,
- az Európai Tanács,
- a Miniszterek Tanácsa (a továbbiakban: a Tanács),

- az Európai Bizottság (a továbbiakban: a Bizottság),
- az Európai Unió Bírósága.

(2) Az egyes intézmények az Alkotmányban rájuk ruházott hatáskörök határain belül, az ott meghatározott eljárások és feltételek szerint járnak el. Az intézmények jóhiszeműen és kölcsönösen együttműködnek egymással.

I-20. cikk

Az Európai Parlament

(1) Az Európai Parlament, a Tanáccsal közösen, ellátja a törvényalkotási és költségvetési feladatokat. Az Alkotmányban meghatározott feltételek szerint politikai ellenőrzési és konzultatív feladatokat lát el. Az Európai Parlament megválasztja a Bizottság elnökét.

(2) Az Európai Parlament az Unió polgárainak képviselőiből áll. Számuk nem haladhatja meg a hétszázötvenet. A polgárok képviselete arányosan csökkenő módon valósul meg, ahol a tagállamonkénti alsó küszöbérték legalább hat tag. Egyik tagállamnak sem lehet több, mint kilencvenhat képviselői helye.

Az Európai Tanács, az Európai Parlament kezdeményezésére és vele egyetértésben, az első albekezdésben említett alapelvek tiszteletben tartásával egyhangúlag elfogadott európai határozattal meghatározza az Európai Parlament összetételét.

(3) Az Európai Parlament tagjait közvetlen és általános választójog alapján, szabad és titkos választásokon, ötéves időtartamra választják.

(4) Az Európai Parlament tagjai közül megválasztja elnökét és tisztségviselőit.

I-21. cikk

Az Európai Tanács

(1) Az Európai Tanács adja az Uniónak a fejlődéséhez szükséges ösztönzést, és meghatározza annak általános politikai irányait és prioritásait. Az Európai Tanács nem lát el törvényalkotási feladatokat.

(2) Az Európai Tanács a tagállamok állam-, illetve kormányfőiből, valamint saját elnökéből és a Bizottság elnökéből áll. Munkájában részt vesz az Unió külügyminisztere.

(3) Az Európai Tanács, elnökének összehívására, negyedévente ülésezik. Amikor a napirend úgy kívánja, tagjai úgy határozhatnak, hogy munkájukat tagonként egy miniszter, illetve a Bizottság elnökének esetében egy biztos segítse. Ha a helyzet úgy kívánja, az elnök az Európai Tanácsot rendkívüli ülésre hívja össze.

(4) Ha az Alkotmány eltérően nem rendelkezik, az Európai Tanács konszenzussal dönt.

*I-22. cikk***Az Európai Tanács elnöke**

(1) Az Európai Tanács minősített többséggel, két és fél éves időtartamra választja meg elnökét; az elnök megbízatása egy alkalommal megújítható. Az elnök akadályoztatása vagy súlyos hivatali mulasztása esetén az Európai Tanács annak megbízatását ugyanilyen eljárással megszüntetheti.

(2) Az Európai Tanács elnöke:

- a) elnököl az Európai Tanács ülésein, és lendületet ad munkájának,
- b) a Bizottság elnökével együttműködve és az Általános Ügyek Tanácsában folytatott munka alapján gondoskodik az Európai Tanács munkájának előkészítéséről és folyamatosságáról,
- c) erőfeszítéseket tesz az Európai Tanácson belüli kohézió és konszenzus megteremtésére,
- d) az Európai Tanács minden ülését követően jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek.

Az Európai Tanács elnöke — a saját szintjén és e minőségében, valamint az Unió külügyminisztere hatáskörének sérelme nélkül — ellátja az Unió külső képviseletét a közös kül- és biztonságpolitikához tartozó ügyekben.

(3) Az Európai Tanács elnöke semmilyen nemzeti tisztséget nem tölthet be.

*I-23. cikk***A Miniszterek Tanácsa**

(1) A Tanács, az Európai Parlamenttel közösen, ellátja a törvényalkotási és költségvetési feladatokat. Az Alkotmányban meghatározott feltételek szerint politikameghatározási és koordinatív feladatokat lát el.

(2) A Tanács a tagállamok egy-egy olyan miniszteri szintű képviselőjéből áll, aki az általa képviselt tagállam kormánya nevében kötelezettséget vállalhat és szavazhat.

(3) Ha az Alkotmány eltérően nem rendelkezik, a Tanács minősített többséggel határoz.

*I-24. cikk***A Miniszterek Tanácsának formációi**

(1) A Tanács különböző formációkban ülésezik.

(2) Az Általános Ügyek Tanácsa gondoskodik a Tanács különböző formációiban folyó munka összhangjáról.

Az Általános Ügyek Tanácsa, az Európai Tanács elnökével és a Bizottsággal kapcsolatot tartva, gondoskodik az Európai Tanács üléseinek előkészítéséről és nyomon követéséről.

(3) A Külügyek Tanácsa az Európai Tanács által meghatározott stratégiai iránymutatások alapján kialakítja az Unió külső tevékenységét, és gondoskodik tevékenységeinek összehangjáról.

(4) Az Európai Tanács minősített többséggel elfogadott európai határozatban megállapítja a Tanács további formációit.

(5) A Tanács munkájának előkészítéséért a tagállamok kormányainak állandó képviselőiből álló bizottság felel.

(6) A Tanács ülései, amikor azokon törvényalkotási aktus tervezetéről tanácskoznak vagy szavaznak, nyilvánosak. Ennek érdekében a Tanács ülései két részre tagolódnak: egy uniós törvényalkotási aktusokra vonatkozó döntéshozatallal foglalkozó és egy nem törvényalkotási tevékenységgel foglalkozó részre.

(7) A Tanács különböző formációinak elnökségét, a Külügyek Tanácsának kivételével, a Tanácsban részt vevő tagállami képviselők látják el az Európai Tanács által európai határozatban meghatározott feltételeknek megfelelően, egy egyenjogúságon alapuló rotációs rend szerint. Az Európai Tanács minősített többséggel határoz.

I-25. cikk

A minősített többség meghatározása az Európai Tanácsban és a Tanácsban

(1) A minősített többséghez a Tanács tagjai legalább 55 %-ának — legalább tizenöt tag által leadott, egyben az Unió népességének legalább 65 %-át kitevő tagállamot képviselő — szavazata szükséges.

A blokkoló kisebbségnek a Tanács legalább négy tagjából kell állnia; ennek hiányában a minősített többséget elértnek kell tekinteni.

(2) Az (1) bekezdéstől eltérve, ha a Tanács nem a Bizottságnak vagy az Unió külügyminiszterének a javaslata alapján határoz, a minősített többséghez a Tanács tagjai legalább 72 %-ának, egyben az Unió népességének legalább 65 %-át kitevő tagállamokat képviselő szavazata szükséges.

(3) Az (1) és (2) bekezdést kell alkalmazni akkor is, ha az Európai Tanács minősített többséggel határoz.

(4) Az Európai Tanácsban az elnök és a Bizottság elnöke nem szavaz.

I-26. cikk

Az Európai Bizottság

(1) A Bizottság előmozdítja az Unió általános érdekeit, és ennek érdekében megteszi a megfelelő kezdeményezéseket. A Bizottság gondoskodik az Alkotmány, valamint az intézmények által az Alkotmány alapján elfogadott intézkedések alkalmazásáról. Az Európai Unió Bíróságának ellenőrzése mellett felügyeli az uniós jog alkalmazását. Végrehajtja a költségvetést és irányítja a programokat. Az

Alkotmányban meghatározott feltételek szerint koordinatív, végrehajtó és igazgatási feladatokat lát el. A közös kül- és biztonságpolitika, valamint az Alkotmány által meghatározott más esetek kivételével ellátja az Unió külső képviseletét. Az intézmények közötti megállapodások létrehozása céljából indítványt tesz az Unió tevékenységének éves és többéves programjára.

(2) Ha az Alkotmány eltérően nem rendelkezik, az Unió törvényalkotási aktusait kizárólag a Bizottság javaslata alapján lehet elfogadni. Az egyéb jogi aktusokat akkor kell a Bizottság javaslata alapján elfogadni, ha az Alkotmány úgy rendelkezik.

(3) A Bizottság hivatali ideje öt év.

(4) A Bizottság tagjait általános alkalmasságuk és európai elkötelezettségük alapján, olyan személyek közül kell kiválasztani, akiknek függetlenségéhez nem férhet kétség.

(5) Az Alkotmány rendelkezései alapján kinevezett első Bizottság a tagállamok egy-egy állampolgárából áll, beleértve az elnökét, valamint az Unió külügyminiszterét, aki a Bizottság egyik alelnöke.

(6) A (5) bekezdésben említett Bizottság hivatali idejének lejártát követően a Bizottság — az elnökével és az Unió külügyminiszterével együtt — a tagállamok számának kétharmadával megegyező számú tagból áll, kivéve ha az Európai Tanács egyhangúlag eljárva e szám megváltoztatása mellett dönt.

A Bizottság tagjait a tagállamok állampolgárai közül, a tagállamok közötti, egyenjogúságon alapuló rotációs rend szerint kell kiválasztani. Ezt a rendszert az Európai Tanács állapítja meg egyhangúlag elfogadott európai határozattal a következő elvek alapján:

- a) annak meghatározásánál, hogy állampolgáraik milyen sorrendben és időtartamra válnak a Bizottság tagjává, a tagállamokat teljes mértékben egyenlően kell kezelni; ennek megfelelően a bármely két tagállam állampolgárai által betöltött összes hivatali időszakok számának különbsége soha nem lehet több egynél;
- b) az a) pontra is figyelemmel, az egymást követő Bizottságokat úgy kell összeállítani, hogy azokban a tagállamok demográfiai és földrajzi különbözősége kielégítő módon megjelenjen.

(7) Feladatainak ellátása során a Bizottság teljes mértékben független. Az I-28. cikk (2) bekezdésének sérelme nélkül, a Bizottság tagjai nem kérhetnek és fogadhatnak el utasításokat semmilyen kormánytól, intézménytől, szervtől vagy más szervezettől. Tartózkodnak a kötelezettségeikkel vagy a feladataik ellátásával összeegyeztethetetlen cselekedetektől.

(8) A Bizottság testületileg felelősséggel tartozik az Európai Parlamentnek. Az Alkotmány III-340. cikkében foglaltaknak megfelelően az Európai Parlament a Bizottsággal szembeni bizalmatlansági indítványt fogadhat el. Bizalmatlansági indítvány elfogadása esetén a Bizottság tagjainak testületileg le kell mondaniuk, az Unió külügyminiszterének pedig le kell mondania a bizottsági tagságról.

*I-27. cikk***Az Európai Bizottság elnöke**

(1) Az európai parlamenti választások figyelembevételével és a megfelelő egyeztetések lefolytatása után az Európai Tanács minősített többséggel eljárva javaslatot tesz az Európai Parlamentnek a Bizottság elnökének jelölt személyre vonatkozóan. A jelöltet az Európai Parlament tagjainak többségével választja meg. Ha a jelölt nem kapja meg a szükséges többségi támogatást, az Európai Tanács minősített többséggel egy hónapon belül új jelöltet javasol, akit az Európai Parlament ugyanezen eljárás szerint választ meg.

(2) A Tanács a megválasztott elnökkel közös megegyezésben elfogadja az azon további személyeket tartalmazó listát, akiket a Bizottság tagjaivá kíván kinevezni. E személyeket a tagállamok javaslatai alapján kell kiválasztani, az I-26. cikk (4) bekezdésében, valamint (6) bekezdésének második albekezdésében megállapított szempontok szerint.

Az elnöknek, az Unió külügyminiszterének és a Bizottság többi tagjának mint testületnek a jóváhagyásáról az Európai Parlament szavaz. E jóváhagyás alapján a Bizottságot az Európai Tanács nevezi ki minősített többséggel.

(3) A Bizottság elnöke:

- a) meghatározza a Bizottság működésére vonatkozó iránymutatásokat;
- b) megállapítja a Bizottság belső szervezetét annak biztosítása érdekében, hogy az koherens módon, hatékonyan és testületi szellemben tevékenykedjen;
- c) a Bizottság tagjai közül az Unió külügyminisztere mellett további alelnököket nevez ki.

A Bizottság tagja, ha az elnök erre felhívja, benyújtja lemondását. Az Unió külügyminisztere, amennyiben az elnök erre az I-28. cikk (1) bekezdésének megfelelően felhívja, benyújtja lemondását.

*I-28. cikk***Az Unió külügyminisztere**

(1) Az Európai Tanács, minősített többséggel és a Bizottság elnökének egyetértésével, kinevezi az Unió külügyminiszterét. Megbízatását az Európai Tanács ugyanilyen eljárás keretében megszüntetheti.

(2) Az Unió külügyminisztere irányítja az Unió közös kül- és biztonságpolitikáját. Javaslataival hozzájárul e politika alakításához, és azt a Tanácstól kapott felhatalmazásban foglaltak szerint végrehajtja. Ugyanígy jár el a közös biztonság- és védelempolitika területén.

(3) Az Unió külügyminisztere a Külügyek Tanácsának elnöke.

(4) Az Unió külügyminisztere a Bizottság egyik alelnöke. Biztosítja az Unió külső tevékenységeinek összhangját. A Bizottságon belül ő felelős a Bizottság külkapcsolatokkal összefüggő feladatainak ellátásáért és az Unió külső tevékenysége egyéb területeinek összehangolásáért. Az Unió külügyminisztere a Bizottságon belüli feladatainak gyakorlása során és kizárólag e feladatok körében — annyiban, amennyiben ez összhangban áll a (2) és (3) bekezdésben meghatározottakkal — a Bizottság működésére irányadó eljárások szerint jár el.

I-29. cikk

Az Európai Unió Bírósága

(1) Az Európai Unió Bírósága a Bíróságból, a Törvényszékből és különös hatáskörű törvényszékekből áll. Az Európai Unió Bírósága biztosítja a jog tiszteletben tartását az Alkotmány értelmezése és alkalmazása során.

A tagállamok megteremtik azokat a jogorvoslati lehetőségeket, amelyek az uniós jog által szabályozott területeken a hatékony jogvédelem biztosításához szükségesek.

(2) A Bíróság tagállamonként egy bíróból áll. Munkáját főtanácsnokok segítik.

A Törvényszék tagállamonként legalább egy bíróból áll.

A Bíróság bírait és a főtanácsnokait, valamint a Törvényszék bírait olyan személyek közül kell kiválasztani, akiknek függetlenségéhez nem férhet kétség, és akik megfelelnek a III-355. és III-356. cikkben megállapított követelményeknek. A bírákat és a főtanácsnokokat a tagállamok kormányai közös megegyezéssel hatéves időtartamra nevezik ki. Megbízatusuk megújítható.

(3) A III. részben foglalt rendelkezésekkel összhangban az Európai Unió Bírósága:

- a) dönt a tagállamok vagy az intézmények valamelyike, illetve valamely természetes vagy jogi személy által hozzá benyújtott keresetekkel elé terjesztett ügyekben;
- b) a nemzeti bíróságok kérelmére előzetes döntést hoz az Uniós jog értelmezésére vagy az intézmények által elfogadott jogi aktusok érvényességére vonatkozó kérdésekről;
- c) dönt az Alkotmányban meghatározott egyéb esetekben.

II. FEJEZET

AZ UNIÓ EGYÉB INTÉZMÉNYEI ÉS SZERVEI

I-30. cikk

Az Európai Központi Bank

(1) Az Európai Központi Bank és a nemzeti központi bankok alkotják a Központi Bankok Európai Rendszerét. Az Unió monetáris politikájának irányítói az Európai Központi Bank, valamint azon tagállamok nemzeti központi bankjai, amelyeknek pénzneme az euro, és amelyek együttesen az euro-rendszert alkotják.

(2) A Központi Bankok Európai Rendszerét az Európai Központi Bank döntéshozó szervei irányítják. A Központi Bankok Európai Rendszerének elsődleges célja az árstabilitás fenntartása. E cél veszélyeztetése nélkül támogatja az Unión belüli általános gazdaságpolitikát azzal a céllal, hogy hozzájáruljon az Unió célkitűzéseinek megvalósításához. Az Alkotmány III. részével, valamint a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmányával összhangban ellátja az egyéb központi banki feladatokat.

(3) Az Európai Központi Bank önálló jogi személyiséggel rendelkező intézmény. Kizárólag az Európai Központi Bank jogosult euro kibocsátásának engedélyezésére. Hatásköreinek gyakorlásában és saját pénzügyei intézésében függetlenséget élvez. Az Unió intézményei, szervei és hivatalai, valamint a tagállamok kormányai tiszteletben tartják ezt a függetlenséget.

(4) Az Európai Központi Bank a III-185—III-191. és a III-196. cikkel, valamint a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmányában megállapított feltételekkel összhangban elfogadja a feladatai végrehajtásához szükséges intézkedéseket. Ugyanezen cikkeknél megfelelően azok a tagállamok és központi bankjaik, amelyek pénzneme nem az euro, megőrzik a monetáris ügyekben meglévő hatásköreiket.

(5) Az Európai Központi Bankkal konzultálni kell a hatáskörébe tartozó valamennyi uniós jogi aktusra irányuló javaslattal, továbbá valamennyi nemzeti jogszabálytervezettel kapcsolatban, és a hatáskörébe tartozó területeken véleményt terjeszthet elő.

(6) Az Európai Központi Bank döntéshozó szerveit, azok összetételét és a működésükre vonatkozó részletes szabályokat a III-382. és III-383. cikk, valamint a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmánya határozza meg.

I-31. cikk

A Számvevőszék

(1) A Számvevőszék az Unió pénzügyi ellenőrzését végző intézmény.

(2) A Számvevőszék megvizsgálja az Unió valamennyi bevételre és kiadásra vonatkozó elszámolását, valamint figyelemmel kíséri a pénzgazdálkodás hatékonyságát és eredményességét.

(3) A Számvevőszék a tagállamok egy-egy állampolgárából áll. A Számvevőszék tagjai feladataik ellátása során teljes mértékben függetlenek, és az Unió általános érdekében járnak el.

I-32. cikk

Az Unió tanácsadó szervei

(1) Az Európai Parlamentet, a Tanácsot és a Bizottságot a Régiók Bizottsága és a Gazdasági és Szociális Bizottság segíti tanácsadói minőségben.

(2) A Régiók Bizottsága a regionális és helyi testületek olyan képviselőiből áll, akik valamely regionális vagy helyi testületben választással nyert képviselői megbízással rendelkeznek, vagy valamely választott testületnek politikai felelősséggel tartoznak.

(3) A Gazdasági és Szociális Bizottság a munkaadók és a munkavállalók szervezetei, valamint a civil társadalom egyéb területei, így különösen a gazdasági és társadalmi élet, az állampolgári részvétel, a szakmai és a kulturális területek reprezentatív szereplőit tömörítő szervezetek képviselőiből áll.

(4) A Régiók Bizottságának és a Gazdasági és Szociális Bizottságnak a tagjai nem utasíthatók. Feladataik ellátása során teljes mértékben függetlenek, és az Unió általános érdekében járnak el.

(5) Az e bizottságok összetételére, tagjaik kinevezésére, valamint a hatáskörükre és a működésükre vonatkozó szabályokat a III-386—III-392. cikk tartalmazza.

A (2) és (3) bekezdésben említett, a bizottságok összetételének jellegére vonatkozó szabályokat a Tanács az Unión belüli gazdasági, társadalmi és demográfiai helyzet alakulására tekintettel rendszeres időközönként felülvizsgálja. E célból a Tanács a Bizottság javaslata alapján európai határozatokat fogad el.

V. CÍM

AZ UNIÓ HATÁSKÖREINEK GYAKORLÁSA

I. FEJEZET

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

I-33. cikk

Az Unió jogi aktusai

(1) Az intézmények az Unió hatásköreinek gyakorlása érdekében a III. részben foglaltaknak megfelelően a következő jogi eszközöket alkalmazzák: európai törvény, európai kerettörvény, európai rendelet, európai határozat, ajánlás és vélemény.

Az európai törvény általános hatállyal bíró törvényalkotási aktus. Teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Az európai kerettörvény olyan törvényalkotási aktus, amely az elérendő célokat illetően minden címzett tagállamra kötelező, azonban a forma és az eszközök megválasztását a nemzeti hatóságokra hagyja.

Az európai rendelet olyan általános hatállyal bíró nem törvényalkotási aktus, amely a törvényalkotási aktusok és az Alkotmány egyes rendelkezéseinek végrehajtására szolgál. Az európai rendelet vagy olyan, amely teljes egészében kötelező és valamennyi tagállamban közvetlenül alkalmazandó, vagy pedig olyan, amely az elérendő célokat illetően minden címzett tagállamra kötelező, azonban a forma és az eszközök megválasztását a nemzeti hatóságokra hagyja.

Az európai határozat teljes egészében kötelező, nem törvényalkotási aktus. Amennyiben külön megjelöli, hogy kik a címzettjei, az európai határozat kizárólag azokra nézve kötelező, akiket címzettként megjelöl.

Az ajánlások és vélemények nem bírnak kötelező erővel.

(2) A törvényalkotási aktusok tervezetének mérlegelésekor az Európai Parlament és a Tanács tartózkodik az adott területen alkalmazandó törvényalkotási eljárásban előírtaktól eltérő jogi aktusok elfogadásától.

I-34. cikk

Törvényalkotási aktusok

(1) Az európai törvényeket és kerettörvényeket a Bizottság javaslata alapján az Európai Parlament és a Tanács közösen fogadja el a III-396. cikkben megállapított rendes törvényalkotási eljárásnak megfelelően. Amennyiben a két intézmény nem jut megegyezésre, az adott jogi aktus nem kerül elfogadásra.

(2) Az Alkotmányban külön meghatározott esetekben az európai törvényeket és kerettörvényeket a különleges törvényalkotási eljárásoknak megfelelően a Tanács közreműködésével az Európai Parlament, vagy az Európai Parlament közreműködésével a Tanács fogadja el.

(3) Az Alkotmányban külön meghatározott esetekben európai törvények és kerettörvények a tagállamok egy csoportjának vagy az Európai Parlamentnek a kezdeményezése, az Európai Központi Bank ajánlása vagy a Bíróság, illetve az Európai Beruházási Bank kérelme alapján is elfogadhatók.

I-35. cikk

Nem törvényalkotási aktusok

(1) Az Európai Tanács az Alkotmányban meghatározott esetekben európai határozatokat fogad el.

(2) A Tanács és a Bizottság, különösen az I-36. és I-37. cikkben említett esetekben, illetve az Európai Központi Bank az Alkotmányban külön meghatározott esetekben európai rendeleteket és európai határozatokat fogad el.

(3) A Tanács ajánlásokat fogad el. A Tanács a Bizottság javaslata alapján határoz minden olyan esetben, amikor az Alkotmány előírja, hogy a jogi aktusokat a Bizottság javaslata alapján kell elfogadnia. Egyhangúlag határoz azokon a területeken, amelyeken az Unió jogi aktusainak elfogadásához egyhangúság szükséges. A Bizottság, valamint az Európai Központi Bank az Alkotmányban külön meghatározott esetekben ajánlásokat fogad el.

I-36. cikk

Felhatalmazáson alapuló európai rendeletek

(1) Az európai törvényekben és kerettörvényekben felhatalmazás adható a Bizottság részére olyan felhatalmazáson alapuló európai rendeletek elfogadására, amelyek az európai törvények vagy kerettörvények egyes nem alapvető rendelkezéseit kiegészítik, illetve módosítják.

A felhatalmazást tartalmazó európai törvényekben és kerettörvényekben kifejezetten meg kell határozni a felhatalmazás céljait, tartalmát, alkalmazási körét és időtartamát. Az adott szabályozási terület alapvető elemei kizárólag az európai törvényben vagy kerettörvényben szabályozhatók, és ezekre vonatkozóan nem adható felhatalmazás.

(2) Az európai törvényben, illetve kerettörvényben kifejezetten meg kell határozni a felhatalmazás gyakorlásának feltételeit, amelyek a következők lehetnek:

- a) az Európai Parlament vagy a Tanács úgy határozhat, hogy a felhatalmazást visszavonja;
- b) a felhatalmazáson alapuló európai rendelet csak akkor léphet hatályba, ha az Európai Parlament vagy a Tanács az európai törvényben, illetve kerettörvényben előírt határidőn belül nem emel ellene kifogást.

Az a) és b) pont alkalmazásakor az Európai Parlament tagjainak többségével, a Tanács pedig minősített többséggel határoz.

I-37. cikk

Végrehajtási aktusok

(1) A tagállamok nemzeti jogukban elfogadják a kötelező erejű uniós jogi aktusok végrehajtásához szükséges intézkedéseket.

(2) Ha valamely kötelező erejű uniós jogi aktus végrehajtásának egységes feltételek szerint kell történnie, az ilyen jogi aktus végrehajtási hatásköröket ruház a Bizottságra, illetve különleges és kellően indokolt esetekben, valamint az I-40. cikkben előírt esetekben a Tanácsra.

(3) A (2) bekezdésben foglaltak céljából európai törvényben előre meg kell határozni a Bizottság végrehajtási hatáskörének gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályait és általános elveit.

(4) Az Unió végrehajtási aktusai európai végrehajtási rendeletek vagy európai végrehajtási határozatok lehetnek.

*I-38. cikk***Az Unió jogi aktusaira vonatkozó közös szabályok**

(1) Ha az Alkotmány nem határozza meg milyen típusú jogi aktust kell elfogadni, a jogi aktus típusát az intézmények az alkalmazandó eljárásoknak megfelelően eseti alapon maguk választják meg az arányosság I-11. cikkben foglalt elvével összhangban.

(2) A jogi aktusoknak indokolást kell tartalmazniuk, és azokban utalni kell minden olyan javaslatra, kezdeményezésre, ajánlásra, kérésre vagy véleményre, amelyet az Alkotmány előír.

*I-39. cikk***Kihirdetés és hatálybalépés**

(1) A rendes törvényalkotási eljárás szerint elfogadott európai törvényeket és kerettörvényeket az Európai Parlament elnöke és a Tanács elnöke írja alá.

Az egyéb esetekben ezeket a jogi aktusokat az azokat elfogadó intézmény elnöke írja alá.

Az európai törvényeket és kerettörvényeket az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* ki kell hirdetni, és azok a bennük megjelölt napon, illetve ennek hiányában a kihirdetésüket követő huszadik napon lépnek hatályba.

(2) Az európai rendeleteket, valamint a külön címzetti kört nem tartalmazó európai határozatokat az azokat elfogadó intézmény elnöke írja alá.

Az európai rendeleteket, valamint a külön címzetti kört nem tartalmazó európai határozatokat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* ki kell hirdetni; ezek a bennük megjelölt napon, illetve ennek hiányában a kihirdetésüket követő huszadik napon lépnek hatályba.

(3) A (2) bekezdésben említettektől eltérő európai határozatokról értesíteni kell a címzettjeiket, és azok az értesítéssel lépnek hatályba.

II. FEJEZET**KÜLÖNÖS RENDELKEZÉSEK***I-40. cikk***A közös kül- és biztonságpolitikára vonatkozó különös rendelkezések**

(1) Az Európai Unió közös kül- és biztonságpolitikát folytat, amely a tagállamok közötti kölcsönös politikai szolidaritás továbbfejlesztésén, az általános érdekű ügyek azonosításán és a tagállamok fellépései között egyre növekvő fokú összhang megvalósításán alapul.

- (2) Az Európai Tanács megállapítja az Unió stratégiai érdekeit és meghatározza az Unió közös kül- és biztonságpolitikájának célkitűzéseit. E politikát az Európai Tanács által meghatározott stratégiai iránymutatások alapján és a III. részben foglaltaknak megfelelően a Tanács alakítja.
- (3) Az Európai Tanács és a Tanács meghozza a szükséges európai határozatokat.
- (4) A közös kül- és biztonságpolitikát az Unió külügyminisztere és a tagállamok hajtják végre nemzeti és uniós erőforrások felhasználásával.
- (5) Az Európai Tanácsban és a Tanácsban a tagállamok minden általános érdekű kül- és biztonságpolitikai kérdésről egyeztetnek egymással annak érdekében, hogy a kérdés vonatkozásában közös megközelítést alakítsanak ki. A tagállamok az Unió érdekeit érintő bármely nemzetközi szintű fellépés vagy kötelezettségvállalás megtétele előtt egyeztetnek a többi tagállammal a Tanácsban vagy az Európai Tanácsban. A tagállamok, egy irányba mutató fellépésük útján biztosítják, hogy az Unió képes legyen érdekeinek és értékeinek nemzetközi szinten való érvényesítésére. A tagállamok kölcsönösen szolidárisak egymás iránt.
- (6) A közös kül- és biztonságpolitikára vonatkozó európai határozatok elfogadásakor az Európai Tanács és a Tanács, a III. részben megállapított esetek kivételével, egyhangúlag határoz. Az Európai Tanács, illetve a Tanács valamely tagállam kezdeményezése, az Unió külügyminiszterének a javaslata, illetve az Unió külügyminiszterének a Bizottság által támogatott javaslata alapján határoz. Európai törvényt és kerettörvényt nem lehet elfogadni.
- (7) Az Európai Tanács egyhangúlag európai határozatot fogadhat el, amely előírja, hogy a Tanács a III. részben említettektől eltérő esetekben is minősített többséggel határozhat.
- (8) Az Európai Parlamenttel rendszeresen konzultálni kell a közös kül- és biztonságpolitika főbb vonatkozásairól és alapvető választási lehetőségeiről, és folyamatosan tájékoztatni kell annak alakulásáról.

I-41. cikk

A közös biztonság- és védelempolitikára vonatkozó különös rendelkezések

- (1) A közös biztonság- és védelempolitika a közös kül- és biztonságpolitika szerves része. E politika polgári és katonai eszközök igénybevetelével biztosítja az Unió műveleti képességét. Az Unió ezeket az eszközöket az Egyesült Nemzetek Alapokmányának alapelveivel összhangban igénybe veheti az Unió kívüli békefenntartó, konfliktusmegelőző és a nemzetközi biztonságot erősítő missziókban. E feladatok végrehajtása a tagállamok által rendelkezésre bocsátott képességeken alapul.
- (2) A közös biztonság- és védelempolitika magában foglalja egy közös uniós védelempolitika fokozatos kialakítását. Ez, amennyiben az Európai Tanács egyhangúlag úgy határoz, közös védelemhez vezet. Ebben az esetben az Európai Tanács a tagállamoknak ajánlja egy ilyen határozatnak az alkotmányos követelményeiknek megfelelő elfogadását.

Az Unió e cikk szerinti politikája nem érinti az egyes tagállamok biztonság- és védelempolitikájának egyedi jellegét, tiszteletben tartja azoknak a tagállamoknak az Észak-atlanti Szerződés alapján vállalt kötelezettségeit, amelyek közös védelmüket az Észak-atlanti Szerződés Szervezetében látják megvalósítotttnak, és összeegyeztethető az annak keretében meghatározott közös biztonság- és védelempolitikával.

(3) A tagállamok a Tanács által meghatározott célkitűzések megvalósításához való hozzájárulásként a közös biztonság- és védelempolitika végrehajtásához polgári és katonai képességeket bocsátanak az Unió rendelkezésére. Azok a tagállamok, amelyek közösen többnemzetiségű erőket állítanak fel, ezeket szintén a közös biztonság- és védelempolitika rendelkezésére bocsáthatják.

A tagállamok vállalják, hogy fokozatosan fejlesztik katonai képességeiket. Létrejön egy védelmiképesség-fejlesztési, kutatási, beszerzési és fegyverzeti kérdésekkel foglalkozó ügynökség (Európai Védelmi Ügynökség), amelynek feladata a műveleti igények megállapítása, az ezen igények kielégítését szolgáló intézkedések támogatása, és amely hozzájárul a védelmi szektor ipari és technológiai alapjainak erősítéséhez szükséges intézkedések meghatározásához és — adott esetben — végrehajtásához, részt vesz egy európai fegyverzet- és képességpolitika meghatározásában, valamint segíti a Tanácsot a katonai képességek javításának értékelésében.

(4) A közös biztonság- és védelempolitikára vonatkozó európai határozatokat, ideértve az e cikkben említett missziók megindítására vonatkozó európai határozatokat is, a Tanács fogadja el egyhangúlag, az Unió külügyminiszterének javaslata vagy egy tagállam kezdeményezése alapján. Az Unió külügyminisztere, adott esetben a Bizottsággal közösen, nemzeti erőforrások és uniós eszközök felhasználását egyaránt indítványozhatja.

(5) A Tanács az Unió értékeinek védelme és érdekeinek érvényesítése céljából egyes misszióknak az Unió keretében történő végrehajtásával a tagállamok egy csoportját is megbízhatja. Az ilyen missziók végrehajtására a III-310. cikket kell alkalmazni.

(6) Azok a magasabb követelményeket kielégítő katonai képességekkel rendelkező tagállamok, amelyek a legnagyobb követelményeket támasztó missziókra tekintettel ezen a területen szigorúbb kötelezettségeket vállaltak, az Unió keretein belül állandó strukturált együttműködést alakítanak ki. Az ilyen együttműködésre a III-312. cikket kell alkalmazni. Ez nem érinti a III-309. cikkben foglalt rendelkezéseket.

(7) A tagállamok valamelyikének területe elleni fegyveres támadás esetén a többi tagállam — az Egyesült Nemzetek Alapokmányának 51. cikkével összhangban — köteles minden rendelkezésére álló segítséget és támogatást megadni ennek az államnak. Ez nem érinti az egyes tagállamok biztonság- és védelempolitikájának egyedi jellegét.

Az e területen vállalt kötelezettségeknek és együttműködésnek összhangban kell lenniük az Észak-atlanti Szerződés Szervezetének keretein belül tett kötelezettségvállalásokkal, amely szervezet az abban részes államok számára továbbra is a kollektív védelem alapját képezi, és annak végrehajtási fóruma marad.

(8) Az Európai Parlamenttel rendszeresen konzultálni kell a közös biztonság- és védelempolitika főbb vonatkozásairól és alapvető választási lehetőségeiről, és folyamatosan tájékoztatni kell annak alakulásáról.

*I-42. cikk***A szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térségére vonatkozó külön rendelkezések**

- (1) Az Unió egy, a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térséget hoz létre:
- a) amennyiben szükséges, európai törvény és kerettörvény elfogadásával a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek közelítésére a III. részben felsorolt területeken;
  - b) a tagállamok illetékes hatóságai közötti kölcsönös bizalom előmozdításával, különösen a bírósági és a bíróságon kívüli határozatok kölcsönös elismerésének alapján;
  - c) operatív együttműködéssel a tagállamok hatáskörrel rendelkező hatóságai, köztük a tagállamok rendőrségei, vámhatóságai és a bűncselekmények megelőzésére és felderítésére szakosodott egyéb szolgálatai között.
- (2) A szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térsége keretében a nemzeti parlamentek részt vehetnek a III-260. cikke szerinti értékelő eljárásokban. A nemzeti parlamentek a III-276. cikkel, illetve a III-273. cikkel összhangban részt vesznek az Europol politikai ellenőrzésében, valamint az Eurojust tevékenységének értékelésében.
- (3) A büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés területén a tagállamok a III-264. cikknek megfelelően kezdeményezési joggal rendelkeznek.

*I-43. cikk***Szolidaritási klauzula**

- (1) Ha egy tagállamot terrortámadás ér, illetve ha természeti vagy ember okozta katasztrófa áldozatává válik, az Unió és tagállamai a szolidaritás szellemében együttesen lépnek föl. Az Unió minden rendelkezésére álló eszközt, ideértve a tagállamok által a rendelkezésére bocsátott katonai erőforrásokat is, mozgósít annak érdekében, hogy:
- a) — megelőzze a terrorista fenyegetést a tagállamok területén;
  - megvédje a demokratikus intézményeket és a polgári lakosságot egy esetleges terrortámadástól;
  - terrortámadás esetén egy tagállamnak, politikai vezetése kérésére, a területén segítséget nyújtson;
  - b) természeti vagy ember okozta katasztrófa esetén egy tagállamnak, politikai vezetése kérésére, a területén segítséget nyújtson.
- (2) Az e cikk végrehajtására vonatkozó részletes szabályokat a III-329. cikk tartalmazza.

III. FEJEZET

MEGERŐSÍTETT EGYÜTTMŰKÖDÉS

I-44. cikk

Megerősített együttműködés

(1) Azok a tagállamok, amelyek az Unió nem kizárólagos hatáskörébe tartozó területeken egymás között megerősített együttműködést kívánnak létrehozni, az e cikkben és a III-416—III-423. cikkben megállapított korlátokon belül és szabályokkal összhangban igénybe vehetik az Unió intézményeit, és az Alkotmány megfelelő rendelkezéseinek alkalmazásával gyakorolhatják ezeket a hatásköröket.

A megerősített együttműködés az Unió célkitűzései megvalósításának előmozdítására, érdekeinek védelmére és az integráció folyamatának megerősítésére irányul. Az ilyen együttműködés a III-418. cikkel összhangban valamennyi tagállam számára bármikor nyitva áll.

(2) Megerősített együttműködésre felhatalmazást adó európai határozatot a Tanács végső lehetőségként, akkor fogadhat el, ha megállapította, hogy az együttműködés célkitűzései az Unió egésze által ésszerű határidőn belül nem érhetők el, és ha abban legalább a tagállamok egyharmada részt vesz. A Tanács a III-419. cikkben megállapított eljárás szerint határoz.

(3) A Tanács tanácskozásain valamennyi tagállam részt vehet, de a szavazásban csak a Tanácsnak a megerősített együttműködésben részt vevő tagállamokat képviselő tagjai vesznek részt.

Az egyhangúság eléréséhez csak a részt vevő tagállamok képviselőinek szavazatait kell figyelembe venni.

A minősített többséghez a részt vevő tagállamokat képviselő tanácsi tagok legalább 55 %-ának, egyben az ezen államok népességének legalább 65 %-át kitevő szavazata szükséges.

A blokkoló kisebbségnek legalább a Tanácsnak a részt vevő tagállamok népességének több mint 35 %-át képviselő tagjaiból és még egy tagból kell állnia; ennek hiányában a minősített többséget elértnek kell tekinteni.

A harmadik és negyedik albekezdéstől eltérve, ha a Tanács nem a Bizottságnak vagy az Unió külügyminiszterének a javaslata alapján határoz, a minősített többséghez a részt vevő tagállamokat képviselő tanácsi tagok legalább 72 %-ának, egyben az ezen államok népességének legalább 65 %-át kitevő szavazata szükséges.

(4) A megerősített együttműködés keretében elfogadott jogi aktusok csak az abban részt vevő tagállamokat kötelezik. Az ilyen jogi aktusok nem részei az Unióhoz csatlakozni szándékozó országok által elfogadandó uniós vívmányoknak.

VI. CÍM

AZ UNIÓ DEMOKRATIKUS MŰKÖDÉSE

I-45. cikk

A demokratikus egyenlőség elve

Az Unió minden tevékenysége során tiszteletben tartja a polgárok közötti egyenlőség elvét; az Unió intézményei, szervei és hivatalai valamennyi polgárt egyenlő figyelemben részesítik.

I-46. cikk

A képviseleti demokrácia elve

- (1) Az Unió működése a képviseleti demokrácián alapul.
- (2) Az Unió szintjén a polgárok közvetlen képviselete az Európai Parlamentben valósul meg.

A tagállamok képviseletét az Európai Tanácsban az állam-, illetve kormányfőjük, a Tanácsban pedig a kormányuk látja el, amelyek maguk vagy nemzeti parlamentjüknek, vagy a polgáraiknak tartoznak demokratikus felelősséggel.

- (3) Minden polgárnak joga van ahhoz, hogy részt vegyen az Unió demokratikus életében. A döntéseket a lehető legnyilvánosabban és a polgárokhoz a lehető legközelebb eső szinten kell meghozni.
- (4) Az európai szintű politikai pártok hozzájárulnak az európai politikai tudatosság kialakításához és az uniós polgárok akaratának kinyilvánításához.

I-47. cikk

A részvételi demokrácia elve

- (1) Az intézmények a megfelelő eszközökkel biztosítják, hogy a polgárok és az érdekképviseleti szervezetek az Unió bármely tevékenységéről véleményt nyilváníthassanak, és azokat nyilvánosan megvitathassák.
- (2) Az intézmények az érdekképviseleti szervezetekkel és a civil társadalommal nyílt, átlátható és rendszeres párbeszédet tartanak fenn.
- (3) A Bizottság, annak érdekében, hogy biztosítsa az Unió fellépéseinek koherenciáját és átláthatóságát, az érintett felekkel széles körű előzetes konzultációkat folytat.

(4) Legalább egymillió uniós polgár, akik egyben a tagállamok egy jelentős számának állampolgárai, kezdeményezheti, hogy a Bizottság — hatáskörén belül — terjesszen elő megfelelő javaslatot azokban az ügyekben, amelyekben a polgárok megítélése szerint az Alkotmány végrehajtásához uniós jogi aktus elfogadására van szükség. Az ilyen polgári kezdeményezésre alkalmazandó eljárásokra és feltételekre vonatkozó rendelkezéseket, ideértve azt is, hogy a kezdeményezésnek legkevesebb hány tagállam polgáraitól kell származnia, európai törvény állapítja meg.

I-48. cikk

A szociális partnerek és az autonóm szociális párbeszéd

Az Unió az egyes nemzeti rendszerek különbözőségeinek figyelembevételével elismeri és támogatja a szociális partnerek uniós szintű szerepvállalását; önállóságuk tiszteletben tartása mellett elősegíti a szociális partnerek közötti párbeszédet.

A növekedésről és foglalkoztatásról szóló háromoldalú szociális csúcs hozzájárul a szociális párbeszéd folytatásához.

I-49. cikk

Az európai ombudsman

Az Alkotmányban meghatározott feltételek mellett az Európai Parlament által megválasztott ombudsman fogadja az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok tevékenysége során felmerülő hivatali visszasságokra vonatkozó panaszokat. A panaszokat kivizsgálja, és erről jelentést készít. Feladatainak ellátása során az ombudsman teljes mértékben független.

I-50. cikk

Az uniós intézmények, szervek és hivatalok munkájának átláthatósága

(1) A jó kormányzás előmozdítása és a civil társadalom részvételének biztosítása céljából az Unió intézményei, szervei és hivatalai munkájuk során a nyitottság elvének lehető legnagyobb mértékű tiszteletben tartásával járnak el.

(2) Az Európai Parlament ülései nyilvánosak; a Tanács ülései, amikor azokon törvényalkotási aktus tervezetéről tanácskoznak, illetve szavaznak, szintén nyilvánosak.

(3) A III. részben meghatározott feltételekkel bármely uniós polgár, valamint valamely tagállamban lakóhellyel, illetve létesítő okirat szerinti székhellyel rendelkező természetes vagy jogi személy jogosult hozzáférni az Unió intézményeinek, szerveinek és hivatalainak dokumentumaihoz, függetlenül azok megjelenési formájától.

Az e dokumentumokhoz való hozzáférési jog általános elveit és köz- vagy magánérdeken alapuló korlátozásait meghatározó szabályokat európai törvény állapítja meg.

(4) A (3) bekezdésben említett európai törvénnyel összhangban minden intézmény, szerv, illetve hivatal saját eljárási szabályzatában rögzíti a dokumentumaihoz való hozzáférésre vonatkozó különös rendelkezéseket.

*I-51. cikk***A személyes adatok védelme**

- (1) Mindenkinek joga van a rá vonatkozó személyes adatok védelméhez.
- (2) A természetes személyeknek az uniós intézmények, szervek és hivatalok által, illetve az uniós jog alkalmazási körébe tartozó tevékenységeik során a tagállamok által végzett személyes adatok feldolgozása tekintetében történő védelmére, valamint az ilyen adatok szabad áramlására vonatkozó szabályokat európai törvény vagy kerettörvény állapítja meg. E szabályok tiszteletben tartását független hatóságok ellenőrzik.

*I-52. cikk***Az egyházak és világnézeti szervezetek jogállása**

- (1) Az Unió tiszteletben tartja és nem sérti az egyházak és vallási szervezetek vagy közösségek nemzeti jog szerinti jogállását a tagállamokban.
- (2) Az Unió ugyanígy tiszteletben tartja a világnézeti szervezetek nemzeti jog szerinti jogállását.
- (3) Elismerve identitásukat és különleges hozzájárulásukat, az Unió nyílt, átlátható és rendszeres párbeszédet tart fenn ezekkel az egyházakkal és szervezetekkel.

VII. CÍM

AZ UNIÓ PÉNZÜGYEI

*I-53. cikk***Költségvetési és pénzügyi alapelvek**

- (1) A III. részben foglaltakkal összhangban az Unió valamennyi bevételi és kiadási tételét elő kell irányozni az egyes pénzügyi évekre vonatkozóan, és fel kell tüntetni az Unió költségvetésében.
- (2) A költségvetés bevételeinek és kiadásainak egyensúlyban kell lenniük.
- (3) A költségvetésben feltüntetett kiadásokat a III-412. cikkben említett európai törvénnyel összhangban, egy pénzügyi évre vonatkozóan kell jóváhagyni.
- (4) A költségvetésben feltüntetett kiadások végrehajtásának előfeltétele olyan kötelező erejű uniós jogi aktus elfogadása a III-412. cikkben említett európai törvénnyel összhangban, amely jogalapot biztosít az Unió fellépéséhez és az azzal összefüggő kiadásoknak a végrehajtásához, kivéve az említett európai törvényben meghatározott eseteket.
- (5) A költségvetési fegyelem biztosítása érdekében az Unió, amennyiben egy jogi aktus jelentős hatást gyakorolhat a költségvetésre, azt nem fogadhatja el mindaddig, amíg nem biztosítja, hogy az ebből a jogi aktusból eredő kiadások az Unió saját forrásainak határán belül, valamint az

I-55. cikkben említett többéves pénzügyi keret tiszteletben tartásával finanszírozhatók.

(6) A költségvetést a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elveinek tiszteletben tartásával kell végrehajtani. A tagállamok és az Unió együttműködnek egymással annak érdekében, hogy biztosítsák a költségvetési előirányzatoknak az ezzel az alapelvvel összhangban történő felhasználását.

(7) Az Unió és a tagállamok a III-415. cikk rendelkezéseivel összhangban küzdenek a csalás és az Unió pénzügyi érdekeit sértő minden egyéb jogellenes tevékenység ellen.

I-54. cikk

Az Unió saját forrásai

(1) Az Unió gondoskodik a céljai eléréséhez és politikái megvalósításához szükséges eszközökről.

(2) Az egyéb bevételeket nem érintve, az Unió költségvetését teljes egészében a saját forrásokból kell finanszírozni.

(3) Az Unió saját forrásainak rendszerére vonatkozó rendelkezéseket a Tanács által elfogadott európai törvény állapítja meg; e vonatkozásban az európai törvény a saját források újabb típusait teremtheti meg, illetve meglévő típusokat szüntethet meg. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően, egyhangúlag határoz. Az ilyen európai törvény csak azt követően lép hatályba, hogy a tagállamok saját alkotmányos követelményeiknek megfelelően jóváhagyták.

(4) Az Unió saját forrásainak rendszerére vonatkozó végrehajtási intézkedéseket a Tanács által elfogadott európai törvény állapítja meg annyiban, amennyiben a (3) bekezdés alapján elfogadott európai törvény így rendelkezik. A Tanács az Európai Parlament egyetértését követően határoz.

I-55. cikk

Többéves pénzügyi keret

(1) A többéves pénzügyi keret biztosítja, hogy az Unió kiadásai rendezett módon, saját forrásainak határain belül alakuljanak. A többéves pénzügyi keret a III-402. cikkel összhangban kiadási kategóriánként határozza meg a kötelezettségvállalási előirányzatok éves felső határát.

(2) A többéves pénzügyi keretet a Tanács által egyhangúlag elfogadott európai törvény határozza meg. A Tanács az Európai Parlamentnek a tagjai többségével elfogadott egyetértését követően, egyhangúlag határoz.

(3) Az Unió éves költségvetésének összhangban kell lennie a többéves pénzügyi kerettel.

(4) Az Európai Tanács egyhangúlag elfogadott európai határozattal felhatalmazhatja a Tanácsot arra, hogy a (2) bekezdésben említett európai törvény elfogadásáról minősített többségi szavazással döntsön.

*I-56. cikk***Az Unió költségvetése**

Az Unió éves költségvetését a III-404. cikkben megállapított szabályokkal összhangban elfogadott európai törvény határozza meg.

VIII. CÍM

AZ UNIÓ ÉS KÖZVETLEN KÖRNYEZETE*I-57. cikk***Az Unió és közvetlen környezete**

(1) Az Unió a vele szomszédos országokkal különleges kapcsolatokat épít ki a jólét és a jószomszédi viszonyok egy olyan térségének a létrehozása céljából, amely az Unió értékeire épül, és amelyet az együttműködésen alapuló szoros és békés kapcsolatok jellemeznek.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak céljából az Unió az érintett országokkal külön megállapodásokat köthet. Ezek a megállapodások kölcsönös jogokat és kötelezettségeket állapíthatnak meg, és közös fellépések lehetőségéről rendelkezhetnek. E megállapodások végrehajtásáról rendszeres egyeztetéseket kell folytatni.

IX. CÍM

AZ UNIÓS TAGSÁG*I-58. cikk***Az Unióhoz való csatlakozás feltételei és az arra irányuló eljárás**

(1) Az Unió minden olyan európai állam előtt nyitva áll, amely tiszteletben tartja az I-2. cikkben említett értékeket, és elkötelezett azok közös érvényesítése mellett.

(2) Minden olyan európai állam, amely az Unió tagjává kíván válni, erre irányuló kérelemmel fordulhat a Tanácshoz. A kérelemről értesíteni kell az Európai Parlamentet és a nemzeti parlamenteket. A Tanács a Bizottsággal folytatott konzultációt és az Európai Parlament tagjai többségével elfogadott egyetértését követően, egyhangúlag határoz. A felvétel feltételeit és részletes szabályait a tagállamok és a felvételt kérő állam közötti megállapodás rendezi. Ezt a megállapodást alkotmányos követelményeinek megfelelően valamennyi szerződő államnak meg kell erősítenie.

*I-59. cikk***Egyes uniós tagsági jogok felfüggesztése**

(1) A Tanács, a tagállamok egyharmadának vagy az Európai Parlamentnek az indokolással ellátott kezdeményezése vagy a Bizottság javaslata alapján elfogadott európai határozatban megállapíthatja,

hogy fennáll az egyértelmű veszélye annak, hogy egy tagállam súlyosan megsérti az I-2. cikkben említett értékeket. A Tanács az Európai Parlament egyetértését követően, tagjainak négyötödös többségével határoz.

Mielőtt ilyen megállapítást tenne, a Tanács meghallgatja az érintett tagállamot, és részére — ugyanezen eljárásnak megfelelően — ajánlásokat tehet.

A Tanács rendszeresen ellenőrzi, hogy azok az okok, amelyek alapján ilyen megállapítást tett, továbbra is fennállnak-e.

(2) A tagállamok egyharmadának kezdeményezése vagy a Bizottság javaslata alapján az Európai Tanács, miután az érintett államot felkérte észrevételei benyújtására, európai határozatban megállapíthatja, hogy a tagállam súlyosan és tartósan megsérti az I-2. cikkben említett értékeket. Az Európai Tanács a Parlament egyetértését követően, egyhangúlag határoz.

(3) A (2) bekezdés szerinti megállapítás esetén a Tanács minősített többséggel elfogadott európai határozattal felfüggesztheti az érintett tagállamnak az Alkotmány alkalmazásából származó egyes jogait, köztük a Tanács e tagállamot képviselő tagját megillető szavazati jogokat. Ebben az esetben a Tanács figyelembe veszi az ilyen felfüggesztésnek a természetes és jogi személyek jogait és kötelezettségeit érintő lehetséges következményeit.

Az érintett állam Alkotmány szerinti kötelezettségei minden esetben továbbra is kötik ezt az államot.

(4) A Tanács minősített többséggel elfogadott európai határozattal a (3) bekezdés alapján elfogadott intézkedéseket megváltoztathatja vagy visszavonhatja, amennyiben az elrendelésükhöz vezető körülményekben változás következett be.

(5) Ennek a cikknek az alkalmazásában az Európai Tanácsnak vagy a Tanácsnak az érintett tagállamot képviselő tagja nem vesz részt a szavazásban, és az érintett tagállamot nem lehet figyelembe venni a tagállamok egyharmadának, illetve négyötödének az (1), illetve (2) bekezdés szerinti kiszámításakor. A személyesen jelen lévő vagy képviselt tagok tartózkodása nem akadályozza a (2) bekezdésben említett európai határozatok elfogadásának.

A (3) és (4) bekezdésben említett európai határozatok elfogadásánál a minősített többséghez a szavazásban részt vevő tagállamokat képviselő tanácsi tagok legalább 72 %-ának, egyben az ezen államok népességének legalább 65 %-át kitevő szavazata szükséges.

Ha a szavazati jog felfüggesztéséről szóló, a (3) bekezdésnek megfelelően elfogadott határozat elfogadását követően a Tanács az Alkotmány valamely rendelkezése alapján minősített többséggel határoz, a minősített többség meghatározása megegyezik a második albekezdésben foglaltakkal, illetve — ha a Tanács a Bizottság vagy az Unió külügyminiszterének javaslata alapján határoz — a minősített többséghez a szavazásban részt vevő tagállamokat képviselő tanácsi tagok legalább 55 %-ának, egyben az ezen államok népességének legalább 65 %-át kitevő szavazata szükséges. Az utóbbi esetben a blokkoló kisebbségnek legalább a Tanácsnak a szavazásban részt vevő tagállamok népességének több mint 35 %-át képviselő tagjaiból és még egy tagból kell állnia; ennek hiányában a minősített többséget elértnek kell tekinteni.

(6) E cikk alkalmazásakor az Európai Parlament a leadott szavazatoknak az egyben a tagjai többségét is kitevő kétharmados többségével dönt.

*I-60. cikk***Önkéntes kilépés az Unióból**

(1) Saját alkotmányos követelményeivel összhangban a tagállamok bármelyike úgy határozhat, hogy kilép az Unióból.

(2) A kilépést elhatározó tagállam szándékát bejelenti az Európai Tanácsnak. Az Európai Tanács által adott iránymutatások alapján az Unió tárgyalásokat folytat és megállapodást köt ezzel az állammal, amelyben az érintett államnak az Unióval való jövőbeli kapcsolataira tekintettel meghatározzák az illető állam kilépésének részletes szabályait. Ezt a megállapodást a III-325. cikk (3) bekezdésének megfelelően kell megtárgyalni. A megállapodást az Unió nevében a Tanács köti meg minősített többséggel eljárva, az Európai Parlament egyetértését követően.

(3) A kilépésről rendelkező megállapodás hatálybalépésének időpontjától, illetve ennek hiányában a (2) bekezdésben említett bejelentéstől számított két év elteltével az Alkotmány az érintett államra többé nem alkalmazható, kivéve ha az Európai Tanács az érintett tagállammal egyetértésben ennek a határidőnek a meghosszabbításáról egyhangúlag határoz.

(4) A (2) és (3) bekezdés alkalmazásában az Európai Tanácsnak, illetve a Tanácsnak a kilépő tagállamot képviselő tagja az Európai Tanács, illetve a Tanács rá vonatkozó tanácskozásain és a rá vonatkozó európai határozatok meghozatalában nem vesz részt.

A minősített többséghez a szavazásban részt vevő tagállamokat képviselő tanácsi tagok legalább 72 %-ának, egyben az ezen államok népességének legalább 65 %-át kitevő szavazata szükséges.

(5) Amennyiben az az állam, amely korábban kilépett az Unióból, később újra felvételét kéri, kérelmére az I-58. cikkben megállapított eljárást kell alkalmazni.

II. RÉSZ

AZ UNIÓ ALAPJOGI CHARTÁJA

PREAMBULUM

Európa népei, az egymás közötti egyre szorosabb egység létrehozása során úgy döntöttek, hogy osztoznak a közös értékeken alapuló békés jövőben.

Szellemi és erkölcsi öröksége tudatában az Unió az emberi méltóság, a szabadság, az egyenlőség és a szolidaritás oszthatatlan és egyetemes értékein alapul, a demokrácia és a jogállamiság elveire támaszkodik. Tevékenységei középpontjába az egyént állítja, létrehozva az uniós polgárság intézményét és megteremtve a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térségét.

Az Unió hozzájárul e közös értékek megőrzéséhez és továbbfejlesztéséhez, miközben tiszteletben tartja az európai népek kultúrájának és hagyományainak sokféleségét, a tagállamok nemzeti identitását és központi, regionális és helyi közhatalmi szervezetét; a kiegyensúlyozott és fenntartható fejlődés előmozdítására törekszik és biztosítja a személyek, az áruk, a szolgáltatások és a tőke szabad mozgását, valamint a letelepedés szabadságát.

Ennek érdekében a társadalmi változások, a társadalmi haladás, valamint a tudományos és technológiai fejlődés fényében szükséges az alapvető jogok megerősítése e jogoknak egy chartában való kinyilvánítása útján.

E Charta, tiszteletben tartva az Unió hatásköreit és feladatait, valamint a szubszidiaritás elvét, megerősíti azokat a jogokat, amelyek különösen a tagállamok közös alkotmányos hagyományaiból és nemzetközi kötelezettségeiből, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményből, az Unió és az Európa Tanács által elfogadott szociális chartákból, valamint az Európai Unió Bíróságának és az Emberi Jogok Európai Bíróságának esetjogából következnek. Ebben az összefüggésben a Charta értelmezése során az Unió és a tagállamok bíróságai kellően figyelembe veszik a Chartát megszövegező Konvent elnökségének irányítása alatt készített és az Európai Konvent elnökségének felelőssége mellett naprakésszé tett magyarázatokat.

E jogok gyakorlása együtt jár a más személyek, az emberi közösség és a jövő nemzedékek iránt viselt felelősséggel és kötelezettségekkel.

Az Unió ezért elismeri az alábbiakban kinyilvánított jogokat, szabadságokat és elveket.

I. CÍM

MÉLTÓSÁG

II-61. cikk

Az emberi méltóság

Az emberi méltóság sérthetetlen. Tiszteletben kell tartani, és védelmezni kell.

II-62. cikk

Az élethez való jog

- (1) Minden embernek joga van az élethez.
- (2) Senkit sem lehet halálra ítélni vagy kivégezni.

II-63. cikk

A személyi sérthetlenséghez való jog

- (1) Mindenkinek joga van a testi és szellemi sérthetlenséghez.
- (2) Az orvostudomány és a biológia területén különösen a következőket kell tiszteletben tartani:
  - a) az érintett személy szabad és tájékoztatáson alapuló beleegyezése a törvényben megállapított eljárásoknak megfelelően,
  - b) az eugenikai, különösen az egyedkiválasztást célzó gyakorlat tilalma,
  - c) az emberi test és részei ekként történő, haszonszerzési célú felhasználásának tilalma,
  - d) az emberi lények szaporítási célú klónozásának tilalma.

II-64. cikk

A kínzás és az embertelen vagy megalázó bánásmód és büntetés tilalma

Senkit sem lehet kínzásnak, embertelen vagy megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni.

*II-65. cikk***A rabszolgaság és a kényszermunka tilalma**

- (1) Senkit sem lehet rabszolgaságban vagy szolgaságban tartani.
- (2) Senkit sem lehet kényszermunkára vagy kötelező munkára igénybe venni.
- (3) Tilos emberi lényekkel kereskedni.

II. CÍM

SZABADSÁGOK*II-66. cikk***A szabadsághoz és biztonsághoz való jog**

Mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.

*II-67. cikk***A magán- és a családi élet tiszteletben tartása**

Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát és kapcsolattartását tiszteletben tartsák.

*II-68. cikk***A személyes adatok védelme**

- (1) Mindenkinek joga van a rá vonatkozó személyes adatok védelméhez.
- (2) Az ilyen adatokat csak tisztességesen és jóhiszeműen, meghatározott célokra, az érintett személy hozzájárulása alapján vagy valamilyen más, a törvényben rögzített jogos okból lehet kezelni. Mindenkinek joga van ahhoz, hogy a róla gyűjtött adatokat megismerje, és joga van azokat kijavíttatni.
- (3) E szabályok tiszteletben tartását független hatóságnak kell ellenőriznie.

*II-69. cikk***A házasságkötéshez és a családalapításhoz való jog**

A házasságkötéshez és a családalapításhoz való jogot, az e jogok gyakorlását szabályozó nemzeti törvények szerint, biztosítani kell.

*II-70. cikk***A gondolat-, a lelkiismeret- és a vallásszabadság**

(1) Mindenkinnek joga van a gondolat-, a lelkiismeret- és a vallásszabadsághoz. Ez a jog magában foglalja a vallás vagy a meggyőződés megváltoztatásának szabadságát, valamint a vallásnak vagy meggyőződésnek mind egyénileg, mind együttesen, mind a nyilvánosság előtt, mind a magánéletben, istentisztelet, oktatás és szertartások végzése útján való kifejezésre juttatását.

(2) A katonai szolgálat lelkiismereti okból történő megtagadásához való jogot, az e jog gyakorlását szabályozó nemzeti törvények szerint, el kell ismerni.

*II-71. cikk***A véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadsága**

(1) Mindenkinnek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a véleményalkotás szabadságát, valamint az információk és eszmék megismerésének és közlésének szabadságát anélkül, hogy ebbe hatósági szerv beavatkozhatna, továbbá országhatárookra való tekintet nélkül.

(2) A tömegtájékoztatás szabadságát és sokszínűségét tiszteletben kell tartani.

*II-72. cikk***A gyülekezés és az egyesülés szabadsága**

(1) Mindenkinnek joga van a békés célú gyülekezés szabadságához és a másokkal való bármilyen szintű, különösen politikai, szakszervezeti és polgári célú egyesüléshez, ami magában foglalja mindenkinnek a jogát ahhoz, hogy érdekei védelmére szakszervezetet alapítson, vagy azokhoz csatlakozzon.

(2) Az uniós szintű politikai pártok hozzájárulnak az uniós polgárok politikai akaratának kinyilvánításához.

*II-73. cikk***A művészet és a tudomány szabadsága**

A művészet és a tudományos kutatás szabad. A tudományos élet szabadságát tiszteletben kell tartani.

*II-74. cikk***Az oktatáshoz való jog**

(1) Mindenkinnek joga van az oktatáshoz, valamint a szakképzésben és a továbbképzésben való részvételhez.

(2) Ez a jog magában foglalja a kötelező oktatásban való ingyenes részvétel lehetőségét.

(3) Az oktatási intézmények demokratikus elvek figyelembevételével történő alapításának szabadságát, valamint a szülők azon jogát, hogy gyermekeik számára vallási, világnézeti vagy pedagógiai meggyőződésüknek megfelelő nevelést biztosítsanak, tiszteletben kell tartani az e jogok és

szabadságok gyakorlását szabályozó nemzeti jogszabályokkal összhangban.

II-75. cikk

A foglalkozás megválasztásának szabadsága és a munkavállaláshoz való jog

- (1) Mindenkinek joga van a munkavállaláshoz és szabadon választott vagy elfogadott foglalkozás gyakorlásához.
- (2) Az uniós polgárokat az Unió bármely tagállamában megilleti a szabad álláskeresés, munkavállalás, letelepedés és szolgáltatásnyújtás joga.
- (3) Harmadik országok azon állampolgárait, akik a tagállamok területén való munkavállalásra engedéllyel rendelkeznek, az uniós polgárokkal azonos munkafeltételek illetik meg.

II-76. cikk

A vállalkozás szabadsága

A vállalkozás szabadságát, az uniós joggal és a nemzeti jogszabályokkal és gyakorlattal összhangban, el kell ismerni.

II-77. cikk

A tulajdonhoz való jog

- (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogszerűen szerzett tulajdonát birtokolja, használja, azzal rendelkezzen, és azt örökül hagyja. Tulajdonától senkit sem lehet megfosztani, kivéve, ha ez közérdekből, a törvényben meghatározott esetekben és feltételekkel, valamint az ezáltal elszenvedett veszteségekért kellő időben fizetett méltányos összegű kártalanítás mellett történik. A tulajdon használatát, az általános érdek által szükségessé tett mértékben, törvénnyel lehet szabályozni.
- (2) A szellemi tulajdon védelmet élvez.

II-78. cikk

A menedékjog

A menekültek jogállásáról szóló 1951. július 28-i genfi egyezmény és az 1967. január 31-i jegyzőkönyv rendelkezéseivel, valamint az Alkotmánnyal összhangban a menedékjogot biztosítani kell.

II-79. cikk

Védelem a kitoloncolással, a kiutasítással és a kiadatással szemben

- (1) Tilos a kollektív kiutasítás.
- (2) Senki sem toloncolható ki vagy utasítható ki olyan államba, vagy adható ki olyan államnak, ahol komolyan fenyegeti az a veszély, hogy halálra ítélik, kínozzák, vagy más embertelen bánásmódnak vagy büntetésnek vetik alá.

III. CÍM

EGYENLŐSÉG

II-80. cikk

A törvény előtti egyenlőség

A törvény előtt mindenki egyenlő.

II-81. cikk

A megkülönböztetés tilalma

(1) Tilos minden megkülönböztetés, így különösen a nem, faj, szín, etnikai vagy társadalmi származás, genetikai tulajdonság, nyelv, vallás vagy meggyőződés, politikai vagy más vélemény, nemzeti kisebbséghez tartozás, vagyoni helyzet, születés, fogyatékoság, kor vagy szexuális irányultság alapján történő megkülönböztetés.

(2) Az Alkotmány alkalmazási körében és az abban foglalt különös rendelkezések sérelme nélkül, tilos az állampolgárság alapján történő minden megkülönböztetés.

II-82. cikk

A kulturális, vallási és nyelvi sokféleség

Az Unió tiszteletben tartja a kulturális, vallási és nyelvi sokféleséget.

II-83. cikk

A nők és férfiak közötti egyenlőség

A nők és férfiak közötti egyenlőséget minden területen, így a foglalkoztatás, a munkavégzés és a díjazás területén is biztosítani kell.

Az egyenlőség elve nem akadályozza, hogy az alulreprezentált nem számára különleges előnyöket biztosító rendelkezéseket tartsanak fenn vagy hozzanak meg.

II-84. cikk

A gyermekek jogai

(1) A gyermekeknek joguk van a jólétükhöz szükséges védelemhez és gondoskodáshoz. A gyermekek véleményüket szabadon kifejezhetik. Az őket érintő ügyekben véleményüket életkoruknak és érettségüknek megfelelően figyelembe kell venni.

(2) A hatóságok és a magánintézmények gyermekekkel kapcsolatos tevékenységében a gyermek mindenképpől álló érdekének kell az elsődleges szempontnak lennie.

(3) Minden gyermeknek joga van ahhoz, hogy mindkét szülőjével rendszeres, személyes és közvetlen kapcsolatot tartson fenn, kivéve ha ez az érdekeivel ellentétes.

II-85. cikk

Az idősek jogai

Az Unió elismeri, és tiszteletben tartja az idősek jogát a méltó és önálló élethez, a társadalmi és kulturális életben való részvételhez.

II-86. cikk

A fogyatékkal élő személyek beilleszkedése

Az Unió elismeri és tiszteletben tartja a fogyatékkal élő személyek jogát az önállóságuk, társadalmi és foglalkozási beilleszkedésük, valamint a közösség életében való részvételük biztosítását célzó intézkedésekre.

IV. CÍM

SZOLIDARITÁS

II-87. cikk

A munkavállalók joga a vállalkozásnál a tájékoztatáshoz és konzultációhoz

A munkavállalók vagy képviselőik számára az uniós jogban, valamint a nemzeti jogszabályokban és gyakorlatban meghatározott esetekben és feltételekkel biztosítani kell a megfelelő szintű és kellő időben történő tájékoztatást és konzultációt.

II-88. cikk

A kollektív tárgyaláshoz és fellépéshez való jog

A munkavállalóknak és a munkaadóknak, illetőleg szervezeteiknek az uniós joggal, valamint a nemzeti jogszabályokkal és gyakorlattal összhangban joguk van arra, hogy megfelelő szinten kollektív tárgyalásokat folytassanak és kollektív szerződéseket kössenek, valamint hogy érdeküközés esetén érdekeik védelmében együttesen lépjenek fel, a sztrájkot is beleértve.

II-89. cikk

A munkaközvetítői szolgáltatások igénybevételéhez való jog

Mindenkinek joga van az ingyenes munkaközvetítői szolgáltatások igénybevételéhez.

*II-90. cikk***Az indokolatlan elbocsátással szembeni védelem**

Az uniós joggal, valamint a nemzeti jogszabályokkal és gyakorlattal összhangban minden munkavállalónak joga van az indokolatlan elbocsátással szembeni védelemhez.

*II-91. cikk***Tisztességes és igazságos munkafeltételek**

(1) Minden munkavállalónak joga van az egészségét, biztonságát és méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételekhez.

(2) Minden munkavállalónak joga van a munkaidő felső határának korlátozásához, a napi és heti pihenőidőhöz, valamint az éves fizetett szabadsághoz.

*II-92. cikk***A gyermekmunka tilalma és a fiatalok munkahelyi védelme**

Tilos a gyermekek foglalkoztatása. A foglalkoztatás alsó korhatára — a fiatalok számára kedvezőbb szabályok sérelme nélkül és korlátozott kivételekkel — nem lehet alacsonyabb, mint a tanköteles kor felső határa.

A fiatal munkavállalóknak életkoruknak megfelelő munkakörülményeket kell biztosítani, védeni kell őket a gazdasági kizsákmányolással szemben és minden olyan munkától, ami sértheti biztonságukat, egészségüket, fizikai, szellemi, erkölcsi és szociális fejlődésüket, vagy összeütközésbe kerülhet nevelésükkel, oktatásukkal.

*II-93. cikk***A család és a munka**

(1) A család jogi, gazdasági és szociális védelmet élvez.

(2) A család és a munka összeegyeztetése érdekében mindenkinek joga van a védelemre a gyermekvállalással összefüggő okból történő elbocsátás ellen, valamint joga van a fizetett szülési és szülői szabadságra, ha gyermeke születik, vagy gyermeket fogad örökbe.

*II-94. cikk***A szociális biztonság és a szociális segítségnyújtás**

(1) Az Unió, az uniós jog, valamint a nemzeti jogszabályok és gyakorlat által megállapított szabályokkal összhangban, elismeri és tiszteletben tartja a szociális biztonsági ellátásokra és szociális szolgáltatásokra való jogosultságot, amelyek védelmet nyújtanak anyaság, betegség, munkahelyi baleset, gondoskodásra utaltság vagy időskor, továbbá a munkahely elvesztése esetén.

(2) Az Unión belül jogszerűen lakóhellyel rendelkező és tartózkodási helyét jogszerűen megváltoztató minden személy jogosult — az uniós joggal, valamint a nemzeti jogszabályokkal és gyakorlattal összhangban — szociális biztonsági ellátásokra és szociális előnyökre.

(3) A társadalmi kirekesztés és a szegénység leküzdése érdekében az Unió — az uniós jog, valamint a nemzeti jogszabályok és gyakorlat által lefektetett szabályokkal összhangban — elismeri és tiszteletben tartja a jogot a tisztas megélhetést célzó szociális támogatásra és lakástámogatásra mindazok esetében, akik nem rendelkeznek az ehhez elégséges pénzeszközökkel.

II-95. cikk

Egészségvédelem

A nemzeti jogszabályokban és gyakorlatban megállapított feltételek mellett mindenkinek joga van megelőző egészségügyi ellátás igénybevételéhez, továbbá orvosi kezeléshez. Valamennyi uniós politika és tevékenység meghatározása és végrehajtása során biztosítani kell az emberi egészségvédelem magas szintjét.

II-96. cikk

Az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az Unió — a nemzeti jogszabályokban és gyakorlatban foglaltak szerint és az Alkotmánnyal összhangban — elismeri és tiszteletben tartja az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokhoz való hozzáférést az Unió szociális és területi kohéziójának előmozdítása érdekében.

II-97. cikk

Környezetvédelem

A magas színvonalú környezetvédelmet és a környezet minőségének javítását be kell építeni az uniós politikákba, és a fenntartható fejlődés elvével összhangban biztosítani kell megvalósulásukat.

II-98. cikk

A fogyasztók védelme

Az Unió politikáiban biztosítani kell a fogyasztók védelmének magas szintjét.

V. CÍM

A POLGÁROK JOGAI

II-99. cikk

Aktív és passzív választójog az európai parlamenti választásokon

- (1) Minden uniós polgár választásra jogosult és választható a lakóhelye szerinti tagállam európai parlamenti választásain, ugyanolyan feltételekkel, mint az adott tagállam állampolgárai.
- (2) Az Európai Parlament tagjait közvetlen és általános választójog alapján, szabad és titkos választásokon választják.

II-100. cikk

Aktív és passzív választójog a helyhatósági választásokon

Minden uniós polgár választásra jogosult és választható a lakóhelye szerinti tagállam helyhatósági választásain, ugyanolyan feltételekkel, mint az adott tagállam állampolgárai.

II-101. cikk

A megfelelő ügyintézéshez való jog

- (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit az Unió intézményei, szervei és hivatalai részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék.
- (2) Ez a jog magában foglalja:
  - a) mindenkinek a jogát arra, hogy az őt hátrányosan érintő egyedi intézkedések meghozatala előtt meghallgassák,
  - b) mindenkinek a jogát arra, hogy a személyére vonatkozó iratokba a bizalmas adatkezeléshez, illetőleg a szakmai és üzleti titokhoz fűződő jogos érdekek tiszteletben tartása mellett betekintszen,
  - c) az igazgatási szervek azon kötelezettségét, hogy döntéseiket indokolják.
- (3) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az Unió a tagállamok jogában foglalt közös általános elvek alapján megtérítse számára az intézményei és alkalmazottai által feladatuk teljesítése során neki okozott károkat.
- (4) Mindenkinek lehetősége van arra, hogy az Alkotmány nyelveinek valamelyikén írásban forduljon az Unió intézményeihez, és ugyanazon a nyelven kapjon választ.

*II-102. cikk***A dokumentumokhoz való hozzáférés joga**

Bármely uniós polgár, valamint valamely tagállamban lakóhellyel, illetve létesítő okirat szerinti székhellyel rendelkező természetes vagy jogi személy jogosult hozzáférni az Unió intézményeinek, szerveinek és hivatalainak dokumentumaihoz, függetlenül azok megjelenési formájától.

*II-103. cikk***Az európai ombudsman**

Bármely uniós polgár, valamint valamely tagállamban lakóhellyel, illetve létesítő okirat szerint székhellyel rendelkező bármely természetes vagy jogi személy jogosult az európai ombudsmanhoz fordulni az Unió intézményeinek, szerveinek vagy hivatalainak — kivéve az igazságszolgáltatási hatáskörében eljáró Európai Unió Bíróságát — tevékenysége során felmerülő hivatali visszasságok esetén.

*II-104. cikk***A petíciós jog**

Bármely uniós polgár, valamint valamely tagállamban lakóhellyel, illetve létesítő okirat szerint székhellyel rendelkező bármely természetes vagy jogi személy jogosult petíciót benyújtani az Európai Parlamenthez.

*II-105. cikk***A mozgás és a tartózkodás szabadsága**

(1) Minden uniós polgárnak joga van a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz.

(2) Az Alkotmánnyal összhangban a mozgás és tartózkodás szabadsága a tagállamok területén jogszerűen tartózkodó harmadik országbeli állampolgároknak is biztosítható.

*II-106. cikk***A diplomáciai és konzuli védelem**

Bármely uniós polgár jogosult bármely tagállam diplomáciai vagy konzuli hatóságainak védelmét igénybe venni olyan harmadik ország területén, ahol az állampolgárságuk szerinti tagállam nem rendelkezik képviselettel, ugyanolyan feltételekkel, mint az adott tagállam állampolgárai.

VI. CÍM

IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS

II-107. cikk

A hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jog

Mindenkinek, akinek az Unió joga által biztosított jogait és szabadságait megsértették, az e cikkben megállapított feltételek mellett joga van a bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz.

Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja. Mindenkinek biztosítani kell a lehetőséget tanácsadás, védelem és képviselő igénybevételéhez.

Azoknak, akik nem rendelkeznek elégséges pénzeszközökkel, költségmentességet kell biztosítani, amennyiben az igazságszolgáltatás hatékony igénybevételéhez erre szükség van.

II-108. cikk

Az ártatlanság vélelme és a védelemhez való jog

(1) Minden gyanúsított személyt mindaddig ártatlannak kell vélelmezni, amíg bűnösségét a törvénynek megfelelően meg nem állapították.

(2) Minden gyanúsított személy számára biztosítani kell a védelemhez való jogának tiszteletben tartását.

II-109. cikk

A bűncselekmények és büntetések törvényességének és arányosságának elvei

(1) Senkit sem szabad elítélni olyan cselekményért vagy mulasztásért, amely az elkövetése idején a hazai vagy a nemzetközi jog alapján nem volt bűncselekmény. Ugyancsak nem lehet a bűncselekmény elkövetése idején alkalmazható büntetésnél súlyosabb büntetést kiszabni. Ha valamely bűncselekmény elkövetése után a törvény enyhébb büntetés kiszabását rendeli, az enyhébb büntetést kell alkalmazni.

(2) Ez a cikk nem zárja ki valamely személy bíróság elé állítását és megbüntetését olyan cselekményért vagy mulasztásért, amely elkövetése idején a nemzetek közössége által elismert általános elvek szerint bűncselekmény volt.

(3) A büntetések súlyossága nem lehet aránytalan a bűncselekményhez mérten.

II-110. cikk

A kétszeres eljárás alá vonás és a kétszeres büntetés tilalma

Senki sem vonható büntetőeljárás alá és nem büntethető olyan bűncselekményért, amely miatt az Unióban a törvénynek megfelelően már jogerősen felmentették vagy elítélték.

VII. CÍM

A CHARTA ÉRTELMEZÉSÉRE ÉS ALKALMAZÁSÁRA VONATKOZÓ ÁLTALÁNOS
RENDELKEZÉSEK

II-111. cikk

Alkalmazási kör

(1) E Charta rendelkezéseinek címzettjei — a szubszidiaritás elvének megfelelő figyelembevételével — az Unió intézményei, szervei és hivatalai, valamint a tagállamok annyiban, amennyiben az Unió jogát hajtják végre. Ennek megfelelően saját hatáskörükben és az Alkotmány egyéb részeiben az Unióra ruházott hatáskörök korlátain belül tiszteletben tartják az ebben a Chartában foglalt jogokat és betartják az abban foglalt elveket, valamint előmozdítják azok alkalmazását.

(2) Ez a Charta az uniós jog alkalmazási körét nem terjeszti ki az Unió hatáskörein túl, továbbá nem hoz létre új hatásköröket vagy feladatokat az Unió számára, és nem módosítja az Alkotmány egyéb részeiben meghatározott hatásköröket és feladatokat.

II-112. cikk

A jogok és elvek hatálya és értelmezése

(1) Az e Chartában elismert jogok és szabadságok gyakorlása csak a törvény által, és e jogok lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Az arányosság elvére figyelemmel, korlátozásukra csak akkor és annyiban kerülhet sor, ha és amennyiben az elengedhetetlen és ténylegesen az Unió által elismert általános érdekű célkitűzéseket vagy mások jogainak és szabadságainak védelmét szolgálja.

(2) A Charta által elismert, az Alkotmány egyéb részeiben szabályozott jogok csak az ott meghatározott feltételek és korlátozások mellett gyakorolhatók.

(3) Amennyiben e Charta olyan jogokat tartalmaz, amelyek megfelelnek az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményben biztosított jogoknak, akkor e jogok tartalmát és terjedelmét azonosnak kell tekinteni azokéval, amelyek az említett egyezményben szerepelnek. Ez a rendelkezés nem akadályozza meg azt, hogy az Unió joga kiterjedtebb védelmet nyújtson.

(4) Amennyiben e Charta a tagállamok közös alkotmányos hagyományáiból eredő alapvető jogokat ismer el, akkor ezeket a jogokat e hagyományokkal összhangban kell értelmezni.

(5) Az ebben a Chartában foglalt, alapelveket megállapító rendelkezések a saját hatásköreik gyakorlása során az Unió intézményei, szervei és hivatalai által elfogadott törvényalkotási és végrehajtási aktusok, illetve a tagállamok által elfogadott, az uniós jog végrehajtására irányuló jogi aktusok útján hajthatók végre. E rendelkezésekre bíróság előtt kizárólag az ilyen jogi aktusok értelmezése, illetve jogszerűségének megítélése tekintetében lehet hivatkozni.

(6) A nemzeti jogszabályokat és gyakorlatot az ebben a Chartában meghatározottak szerint teljes mértékben figyelembe kell venni.

(7) Az Unió és a tagállamok bíróságainak kellően figyelembe kell venniük az Alapjogi Charta értelmezésére vonatkozó iránymutatásként készült magyarázatokat.

II-113. cikk

A védelem szintje

E Charta egyetlen rendelkezését sem lehet úgy értelmezni, mint amely szűkíti vagy hátrányosan érinti azokat az emberi jogokat és alapvető szabadságokat, amelyeket — saját alkalmazási területükön — az Unió joga, a nemzetközi jog, a tagállamok alkotmányai, illetve az Unió vagy a tagállamok mindegyikének részességével kötött nemzetközi megállapodások, így különösen az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény elismernek.

II-114. cikk

A joggal való visszaélés tilalma

E Charta egyetlen rendelkezését sem lehet úgy értelmezni, hogy az bármilyen jogot biztosítana olyan tevékenység folytatására vagy olyan cselekedet végrehajtására, amely az e Chartában elismert jogok vagy szabadságok megsértésére vagy a Chartában meghatározottnál nagyobb mértékű korlátozására irányul.

III. RÉSZ

AZ UNIÓ POLITIKÁI ÉS MŰKÖDÉSE

I. CÍM

ÁLTALÁNOSAN ALKALMAZANDÓ RENDELKEZÉSEK

III-115. cikk

Az Unió, célkitűzéseinek mindegyikét figyelembe véve és a hatáskör-átruházás elvével összhangban, biztosítja az ebben a részben említett különböző politikák és tevékenységek összhangját.

III-116. cikk

Az Unió az ebben a részben említett valamennyi tevékenység folytatása során törekszik az egyenlőtlenségek kiküszöbölésére, valamint a nők és férfiak közötti egyenlőség előmozdítására.

III-117. cikk

Az ebben a részben említett politikák és tevékenységek meghatározása és végrehajtása során az Unió figyelembe veszi a foglalkoztatás magas szintjének előmozdítására, a megfelelő szociális biztonság biztosítására, a társadalmi kirekesztés elleni küzdelemre, valamint az oktatás, a képzés és az emberi egészség védelmének magas szintjére vonatkozó követelményeket.

III-118. cikk

Az ebben a részben említett politikák és tevékenységek meghatározása és végrehajtása során az Unió küzd mindenfajta nem, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékoságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés ellen.

III-119. cikk

A környezetvédelmi követelményeket — különösen a fenntartható fejlődés előmozdítására tekintettel — be kell illeszteni az ebben a részben említett uniós politikák és tevékenységek meghatározásába és végrehajtásába.

III-120. cikk

A fogyasztóvédelmi követelményeket figyelembe kell venni az egyéb uniós politikák és tevékenységek meghatározásakor és végrehajtásakor.

III-121. cikk

Az Unió mezőgazdasági, halászati, közlekedési, belső piaci, kutatási, technológiafejlesztési és űrkutatási politikáinak kidolgozása és végrehajtása során az Unió és a tagállamok teljes mértékben

figyelembe veszik az állatok mint érző lények jólétére vonatkozó követelményeket, ugyanakkor tiszteletben tartják a tagállamoknak különösen a vallási rítusok, a kulturális hagyományok és a regionális örökség területén létező jogi vagy igazgatási előírásait és szokásait.

III-122. cikk

Az I-5., a III-166., a III-167. és a III-238. cikk sérelme nélkül, és figyelemmel az általános gazdasági érdekű szolgáltatásoknak az Unió egésze számára elismert értékére, valamint a társadalmi és területi kohézióban játszott szerepére, az Unió és a tagállamok, saját hatáskörük és az Alkotmány alkalmazási körének határain belül, gondoskodnak arról, hogy ezek a szolgáltatások olyan — így különösen gazdasági és pénzügyi — elvek alapján és feltételek mellett működjenek, amelyek lehetővé teszik rendeltetésük teljesítését. Ezeket az elveket és feltételeket a tagállamok e szolgáltatások nyújtására, igénybevételére és finanszírozására vonatkozó — az Alkotmánynak megfelelő — hatáskörének sérelme nélkül európai törvény állapítja meg.

II. CÍM

A MEGKÜLÖNBÖZTETÉS TILALMA ÉS AZ UNIÓS POLGÁRSÁG

III-123. cikk

Az állampolgárság alapján történő megkülönböztetésnek az I-4. cikk (2) bekezdésében előírt tilalmára vonatkozó szabályokat európai törvényben, illetve kerettörvényben lehet megállapítani.

III-124. cikk

(1) Az Alkotmány egyéb rendelkezéseinek sérelme nélkül és az Alkotmány által az Unióra átruházott hatáskörök határain belül a Tanács európai törvényben vagy kerettörvényben megállapíthatja a nemet, fajt vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékonyságon, koron vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés leküzdéséhez szükséges intézkedéseket. A Tanács az Európai Parlament egyetértését követően, egyhangúlag határoz.

(2) Az (1) bekezdéstől eltérve európai törvény vagy kerettörvény megállapíthatja az Unió ösztönző intézkedéseinek alapelveit, illetve ilyen ösztönző intézkedéseket határozhat meg az (1) bekezdésben meghatározott célok megvalósításához való hozzájárulást célzó tagállami intézkedések támogatásának érdekében, kizárva azonban a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek bármilyen harmonizációját.

III-125. cikk

(1) Ha az Unió fellépése bizonyul szükségesnek ahhoz, hogy megkönnyítsék valamennyi uniós polgár szabad mozgásra és tartózkodásra vonatkozó, az I-10. cikk (2) bekezdésének a) pontjában említett jogának gyakorlását, és az Alkotmány a szükséges hatásköröket nem biztosítja, az erre szolgáló szabályokat európai törvényben vagy kerettörvényben lehet megállapítani.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározottakkal azonos célok érdekében, és amennyiben az Alkotmány nem biztosított hatáskört az ilyen fellépésre, a Tanács európai törvényben vagy kerettörvényben az útlevelekre, személyazonosító igazolványokra, tartózkodási engedélyekre vagy bármilyen egyéb ilyen jellegű okmányra, valamint a szociális biztonságra, illetve szociális védelemre vonatkozó intézkedéseket fogadhat el. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően, egyhangúlag határoz.

III-126. cikk

A Tanács európai törvényben vagy kerettörvényben meghatározza az I-10. cikk (2) bekezdésének b) pontjában említett azon jog gyakorlásának részletes szabályait, amely szerint minden uniós polgár választásra jogosult és választható a lakóhelye szerinti tagállam helyhatósági és európai parlamenti választásain, akkor is, ha nem az adott állam állampolgára. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően, egyhangúlag határoz. E részletes szabályok eltérést állapíthatnak meg, amennyiben valamely tagállam sajátos problémái azt indokolják.

Az európai parlamenti választások során az aktív és passzív választójog gyakorlása nem sértheti a III-330. cikk (1) bekezdését és az annak végrehajtására elfogadott intézkedéseket.

III-127. cikk

A tagállamok elfogadják a szükséges rendelkezéseket annak érdekében, hogy az I-10. cikk (2) bekezdése c) pontjának megfelelően biztosítsák a harmadik országokban az uniós polgárok diplomáciai és konzuli védelmét.

A tagállamok e védelem biztosításának érdekében megkezdik a szükséges nemzetközi tárgyalásokat.

A Tanács európai törvényben megállapíthatja az e védelem megkönnyítéséhez szükséges rendelkezéseket. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően határoz.

III-128. cikk

A IV-448. cikk (1) bekezdése sorolja fel azokat a nyelveket, amelyeken az I-10. cikk (2) bekezdése d) pontjának megfelelően bármely uniós polgár jogosult írásban az Unió intézményeihez vagy szerveihez fordulni, illetve azoktól választ kapni. Az I-10. cikk (2) bekezdésének d) pontjában említett intézmények és szervek az I-19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésében, valamint az I-30., I-31. és I-32. cikkben felsorolt intézmények és szervek, továbbá az európai ombudsman.

III-129. cikk

A Bizottság minden harmadik évben jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és a Gazdasági és Szociális Bizottságnak az I-10. cikk és e cím alkalmazásáról. Ez a jelentés beszámol az Unió fejlődéséről.

Ennek alapján és az Alkotmány egyéb rendelkezéseinek sérelme nélkül a Tanács európai törvénnyel vagy kerettörvénnyel az I-10. cikkben megállapított jogokat továbbiakkal egészítheti ki. A Tanács a Parlament egyetértését követően, egyhangúlag határoz. Az ilyen európai törvény vagy kerettörvény csak azt követően lép hatályba, hogy a tagállamok saját alkotmányos követelményeiknek megfelelően azt jóváhagyják.

III. CÍM

BELSŐ POLITIKÁK ÉS TEVÉKENYSÉGEK

I. FEJEZET

BELSŐ PIAC

1. SZAKASZ

A BELSŐ PIAC LÉTREHOZÁSA ÉS MŰKÖDÉSE

III-130. cikk

- (1) Az Unió az Alkotmány vonatkozó rendelkezéseinek sérelme nélkül meghozza a belső piac létrehozásához, illetve működésének biztosításához szükséges intézkedéseket.
- (2) A belső piac egy olyan, belső határok nélküli térség, amelyben az Alkotmány rendelkezéseivel összhangban biztosított a személyek, a szolgáltatások, az áruk és a tőke szabad mozgása.
- (3) A Tanács a Bizottság javaslata alapján elfogadja azokat az európai rendeleteket és határozatokat, amelyek meghatározzák az összes érintett ágazat kiegyensúlyozott fejlődésének biztosításához szükséges iránymutatásokat és feltételeket.
- (4) A Bizottság az (1) és (2) bekezdésben meghatározott célkitűzések megvalósítására irányuló javaslatainak kialakításánál figyelembe veszi azoknak az erőfeszítéseknek a mértékét, amelyeket egyes eltérő fejlettségű gazdaságoknak a belső piac létrehozása érdekében meg kell tenniük, és megfelelő intézkedéseket javasolhat.

Ha ezek az intézkedések eltéréseként jelennek meg, azoknak ideiglenes jellegűeknek kell lenniük, és a belső piac működését csak a lehető legkisebb mértékben zavarhatják.

III-131. cikk

A tagállamok konzultálnak egymással annak érdekében, hogy közösen megtegyék a szükséges intézkedéseket annak megakadályozására, hogy a belső piac működését hátrányosan befolyásolják az olyan intézkedések, amelyek megtételére egy tagállam a közrend fenntartását befolyásoló súlyos belső zavarok esetén, háború, háborús fenyegetést jelentő súlyos nemzetközi feszültség esetén vagy a béke és nemzetközi biztonság fenntartása céljából vállalt kötelezettségei teljesítése érdekében kényszerül.

III-132. cikk

Ha a III-131. és a III-436. cikkben említett esetekben tett intézkedések a belső piacon belüli versenyfeltételekre torzító hatást gyakorolnak, a Bizottság az érintett tagállammal együtt megvizsgálja, hogyan lehet ezeket az intézkedéseket az Alkotmányban megállapított rendelkezésekhez igazítani.

A III-360. és a III-361. cikkben megállapított eljárástól eltérve, a Bizottság vagy bármely tagállam közvetlenül a Bírósághoz fordulhat, ha megítélése szerint egy másik tagállam visszaél a III-131. és III-436. cikkben megállapított hatáskörével. A Bíróság határozatát zárt ülésen hozza meg.

2. SZAKASZ

A SZEMÉLYEK ÉS A SZOLGÁLTATÁSOK SZABAD MOZGÁSA

1. alszakasz

Munkavállalók

III-133. cikk

- (1) A munkavállalókat megilleti az Unión belüli szabad mozgás joga.
- (2) Tilos az állampolgárság alapján történő minden megkülönböztetés a tagállamok munkavállalói között a foglalkoztatás, a javadalmazás, valamint az egyéb munka- és foglalkoztatási feltételek tekintetében.
- (3) A közrendi, közbiztonsági vagy közegészségügyi okok alapján indokolt korlátozásokra is figyelemmel, a munkavállalóknak joguk van arra, hogy:
  - a) tényleges állásajánlatokra jelentkezzenek;
  - b) e célból a tagállamok területén szabadon mozogjanak;
  - c) munkavállalás céljából valamely tagállamban tartózkodjanak az adott tagállam állampolgárainak foglalkoztatására vonatkozó törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseknek megfelelően;
  - d) egy tagállamban történő alkalmazásukat követően a Bizottság által elfogadott európai rendeletekben meghatározott feltételek mellett az adott tagállam területén maradjanak.
- (4) E cikk a közszolgálatban történő foglalkoztatásra nem alkalmazható.

III-134. cikk

A munkavállalók III-133. cikkben meghatározott szabad mozgásának eléréséhez szükséges intézkedéseket európai törvény vagy kerettörvény állapítja meg. Ezeket a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

Az ilyen európai törvény vagy kerettörvény különösen a következőkre irányul:

- a) a nemzeti foglalkoztatási szolgálatok közötti szoros együttműködés biztosítása;

- b) azoknak a közigazgatási eljárásoknak és gyakorlatnak, valamint a betölthető állások megszerzéséhez előírt időtartamoknak a megszüntetése, amelyek nemzeti jogszabályokon vagy a tagállamok között korábban megkötött megállapodásokon alapulnak, és amelyek fenntartása a munkavállalók szabad mozgásának megvalósulását akadályozná;
- c) azoknak a betölthető állások megszerzéséhez előírt időtartamoknak és egyéb korlátozásoknak a megszüntetése, amelyek nemzeti jogszabályokon vagy a tagállamok között korábban megkötött megállapodásokon alapulnak, és amelyek más tagállamok munkavállalói részére a saját munkavállalókra irányadóktól eltérő feltételeket írnak elő a munkahely szabad megválasztására vonatkozóan;
- d) megfelelő mechanizmusok kialakítása, amelyek összekapcsolják a munkaerő-piaci keresletet és kínálatot, valamint elősegítik e téren az egyensúly kialakítását oly módon, hogy a különböző régiókban és iparágakban elkerülhető legyen az életszínvonal és a foglalkoztatási szint komoly veszélyeztetése.

III-135. cikk

A tagállamok közös program keretében ösztönzik a fiatal munkavállalók cseréjét.

III-136. cikk

(1) A szociális biztonság területén európai törvény vagy kerettörvény állapítja meg azokat az intézkedéseket, amelyek a munkavállalók szabad mozgásának megvalósításához szükségesek, így különösen olyan rendszert hoz létre, amely a migráns munkavállalók és önálló vállalkozók, valamint az azok jogán jogosultak számára biztosítja

- a) a különböző országok jogszabályai szerint figyelembe vehető összes időszak összevonását a juttatásokhoz való jog megszerzése és fenntartása, valamint a juttatások összegének kiszámítása céljából;
- b) a juttatások kifizetését a tagállamok területén lakó személyek számára.

(2) Amennyiben a Tanács egy tagjának megítélése szerint valamely (1) bekezdés szerinti európai törvénytervezet vagy kerettörvény-tervezet szociális biztonsági rendszerének alapvető vonatkozásait érintené — ideértve annak alkalmazási körét, költségét vagy finanszírozási rendszerét —, vagy befolyásolná e rendszer pénzügyi egyensúlyát, kérheti, hogy a kérdést terjesszék az Európai Tanács elé. Ebben az esetben a III-396. cikkben említett eljárást fel kell függeszteni. A felfüggesztéstől számított 4 hónapon belül az Európai Tanács, a kérdés megvitatása után:

- a) a tervezetet visszautalja a Tanács elé, amely megszünteti a III-396. cikkben említett eljárás felfüggesztését, vagy
- b) új tervezet benyújtására kéri fel a Bizottságot; ebben az esetben az eredetileg javasolt jogi aktust el nem fogadottnak kell tekinteni.

2. alszakasz

A letelepedés szabadsága*III-137. cikk*

Az ebben az alszakaszban megállapított rendelkezéseknek megfelelően tilos a valamely tagállam állampolgárainak egy másik tagállam területén történő szabad letelepedésére vonatkozó minden korlátozás. Ezt a rendelkezést azokra a korlátozásokra is alkalmazni kell, amelyek képviseletnek, fióktelepnek vagy leányvállalatnak egy tagállam valamely tagállamban letelepedett állampolgára által történő alapítására vonatkoznak.

A tőke- és fizetési műveletekre vonatkozó 4. szakasz rendelkezéseire is figyelemmel, valamely tagállam állampolgárának joga van egy másik tagállam területén önálló vállalkozóként gazdasági tevékenység megkezdésére és folytatására, továbbá vállalkozások, így különösen a III-142. cikk második bekezdése szerinti társaságok alapítására és irányítására a letelepedés szerinti tagállam joga által a saját állampolgáira előírt feltételek szerint.

III-138. cikk

(1) A letelepedési szabadság egyes meghatározott tevékenységek tekintetében történő megvalósítására irányuló intézkedéseket európai kerettörvény állapítja meg. Az ilyen európai kerettörvényt a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

(2) Az Európai Parlament, a Tanács, illetve a Bizottság az (1) bekezdés alapján rá háruló feladatokat különösen azáltal látja el, hogy:

- a) főszabályként elsőbbségi elbánást biztosít az olyan tevékenységek számára, amelyeknél a letelepedés szabadsága különös mértékben előmozdítja a termelés és a kereskedelem fejlődését;
- b) szoros együttműködést biztosít a tagállamok hatáskörrel rendelkező hatóságai között a különböző tevékenységek Unión belüli sajátos helyzetének megismerése érdekében;
- c) eltörli azokat a nemzeti jogszabályokon vagy a tagállamok között korábban kötött megállapodásokon alapuló közigazgatási eljárásokat és gyakorlatot, amelyek fenntartása a letelepedés szabadságának akadályát képezné;
- d) biztosítja, hogy valamely tagállamnak egy másik tagállam területén alkalmazott munkavállalói önálló vállalkozói tevékenység folytatása céljából ez utóbbi állam területén maradhassanak, amennyiben megfelelnek azoknak a feltételeknek, amelyeket teljesíteniük kellene, ha abban az időpontban lépnének a másik tagállam területére, amikor az ilyen tevékenységet meg kívánják kezdeni;
- e) lehetővé teszi valamely tagállam állampolgára számára, hogy egy másik tagállam területén ingatlantulajdont szerezzen és használjon, amennyiben ez nem ellentétes a III-227. cikk (2) bekezdésében megállapított elvekkel;
- f) megvalósítja a letelepedési szabadság korlátozásainak fokozatos eltörlését minden érintett tevékenységi ágban, mind a képviseletnek, fióktelepnek vagy leányvállalatnak valamely tagállam területén történő létrehozásának feltételeit, mind pedig az ilyen képviseletnek, fióktelepnek és leányvállalatnak irányító és ellenőrző tisztségeinek az anyalétesítmény személyzete által történő betöltésére vonatkozó feltételeket illetően;

- g) a szükséges mértékben összehangolja azokat a biztosítékokat, amelyeket a tagállamok a III-142. cikk második bekezdése szerinti társaságoktól a tagok és harmadik személyek érdekeinek védelme céljából megkövetelnek, annak érdekében, hogy az ilyen biztosítékokat egyenértékűvé tegyék az Unión belül;
- h) megbizonyosodik arról, hogy a tagállamok által nyújtott támogatások nem torzítják-e a letelepedés feltételeit.

III-139. cikk

Ennek az alszakasznak a rendelkezései a valamely tagállamban tartósan vagy időlegesen a közhatalom gyakorlásához kapcsolódó tevékenységekre az adott tagállam vonatkozásában nem alkalmazhatók.

Európai törvény vagy kerettörvény bizonyos tevékenységeket kivonhat ezen alszakasz rendelkezéseinek alkalmazása alól.

III-140. cikk

(1) Ez az alszakasz és az ennek alapján elfogadott intézkedések nem érintik a tagállamok azon törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek az alkalmazhatóságát, amelyek közrendi, közbiztonsági vagy közegészségügyi okokból különleges bánásmódot írnak elő a külföldi állampolgárokra nézve.

(2) Az (1) bekezdésben említett nemzeti rendelkezéseket európai kerettörvény hangolja össze.

III-141. cikk

(1) Az önálló vállalkozói tevékenység megkezdését és gyakorlását európai kerettörvény segíti. Ez a következőkre terjed ki:

- a) az oklevelek, a bizonyítványok és a képesítés megszerzéséről szóló egyéb tanúsítványok kölcsönös elismerése;
- b) a tagállamok önálló vállalkozói tevékenység megkezdésére és folytatására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek összehangolása.

(2) Az orvosi és egyéb gyógyító, valamint a gyógyszerészeti szakmák esetében a korlátozások fokozatos eltörlése az e szakmáknak a különböző tagállamokban történő gyakorlására vonatkozó feltételek összehangolásától függ.

III-142. cikk

A valamely tagállam jogszabályai alapján létrehozott olyan társaság, amelynek létesítő okirat szerinti székhelye, központi ügyvezetése vagy üzleti tevékenységének fő helye az Unió területén van, ennek az alszakasznak az alkalmazása szempontjából ugyanolyan elbánásban részesül, mint azok a természetes személyek, akik a tagállamok állampolgárai.

„Társaság” a polgári vagy kereskedelmi jog alapján létrejött társaság, beleértve a szövetkezeteket és a közjog vagy a magánjog hatálya alá tartozó más jogi személyeket, kivéve a nonprofit szervezeteket.

III-143. cikk

A tagállamok — az Alkotmány egyéb rendelkezései alkalmazásának sérelme nélkül — a III-142. cikk második bekezdése értelmében vett társaságok tőkéjében való részesedést illetően a többi tagállam állampolgárait ugyanolyan elbánásban részesítik, mint a saját állampolgáraikat.

*3. alszakasz***A szolgáltatásnyújtás szabadsága***III-144. cikk*

Az ebben az alszakaszban megállapított rendelkezéseknek megfelelően tilos az Unió belüli szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó minden korlátozás a tagállamok olyan állampolgárai tekintetében, akik nem abban a tagállamban letelepedettek, mint a szolgáltatást igénybe vevő személy.

Európai törvény vagy kerettörvény ezen alszakasz alkalmazását a harmadik országoknak az Unió területén letelepedett állampolgárai által történő szolgáltatásnyújtásra is kiterjesztheti.

III-145. cikk

Az Alkotmány alkalmazásában „szolgáltatás” a rendszerint díjazás ellenében nyújtott szolgáltatás, ha nem tartozik a személyek, az áruk vagy a tőke szabad mozgására vonatkozó rendelkezések hatálya alá.

Szolgáltatásnak minősülnek különösen:

- a) az ipari jellegű tevékenységek;
- b) a kereskedelmi jellegű tevékenységek;
- c) a kézműipari tevékenységek;
- d) a szabadfoglalkozásúként végzett tevékenységek.

A letelepedés szabadságára vonatkozó 2. alszakasz rendelkezéseinek sérelme nélkül a szolgáltatást nyújtó személy a szolgáltatásnyújtás érdekében tevékenységét ideiglenesen a szolgáltatásnyújtás helye szerinti tagállamban is folytathatja az ezen állam saját állampolgárait irányadó feltételek szerint.

III-146. cikk

(1) A közlekedés területén a szolgáltatásnyújtás szabadságára a III. résznek a közlekedésre vonatkozó 7. szakaszának rendelkezései az irányadók.

(2) A tőke mozgásokkal kapcsolatos banki és biztosítási szolgáltatások liberalizációja a tőke mozgások liberalizációjával összhangban valósul meg.

III-147. cikk

(1) Az egyes meghatározott szolgáltatások liberalizációjának elérésére irányuló intézkedéseket európai kerettörvény állapítja meg. Az ilyen európai kerettörvényt a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

(2) Az (1) bekezdésben említett európai kerettörvények tekintetében főszabályként azok a szolgáltatások élveznek elsőbbséget, amelyek közvetlen hatást gyakorolnak a termelési költségekre, vagy amelyek liberalizációja hozzájárul a termékek kereskedelmének előmozdításához.

III-148. cikk

A tagállamok törekednek arra, hogy a III-147. cikk (1) bekezdése alapján kibocsátott európai kerettörvények által előírányzott mértéken túl is vállalják a szolgáltatások liberalizációját, amennyiben általános gazdasági helyzetük és az érintett gazdasági ágazat helyzete ezt lehetővé teszi.

A Bizottság ennek érdekében ajánlásokat tesz az érintett tagállamoknak.

III-149. cikk

A szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó korlátozások eltörléséig a tagállamok ezeket a korlátozásokat állampolgárság vagy lakóhely alapján történő különbségtétel nélkül alkalmazzák a III-144. cikk első bekezdése értelmében szolgáltatást nyújtó minden személyre.

III-150. cikk

A III-139—III-142. cikket az ebben az alszakaszban szabályozott területeken is alkalmazni kell.

3. SZAKASZ

AZ ÁRUK SZABAD MOZGÁSA

1. alszakasz

Vámunió*III-151. cikk*

(1) Az Unió vámuniót alkot, amely a teljes árukereskedelemre kiterjed, és magában foglalja a behozatali és kiviteli vámok, valamint az azokkal azonos hatású díjak tilalmát a tagállamok között, továbbá közös vámtarifa bevezetését a harmadik országokkal fenntartott kapcsolataikban.

(2) A (4) bekezdés és a mennyiségi korlátozások tilalmára vonatkozó 3. alszakasz rendelkezéseit a tagállamokból származó, továbbá a harmadik országokból érkező és a tagállamokban szabad forgalomban lévő termékekre kell alkalmazni.

- (3) A harmadik országokból érkező termékek akkor tekinthetők egy tagállamban szabad forgalomban lévőnek, ha az adott tagállamban eleget tettek a behozatal alaki követelményeinek, és a fizetendő vámot vagy az azzal azonos hatású díjakat az adott tagállamban e termékekre beszedték, és azt sem teljes egészében, sem részben nem térítették vissza.
- (4) A tagállamok között tilos bármilyen behozatali vagy kiviteli vám és azzal azonos hatású díj. Ezt a tilalmat a fiskális vámokra is alkalmazni kell.
- (5) A Tanács a Bizottság javaslata alapján elfogadja a Közös Vámtarifa vámtételeit meghatározó európai rendeleteket és határozatokat.
- (6) Az e cikkben rábízott feladatok végrehajtása során a Bizottság a következőket tartja szem előtt:
- a tagállamok és harmadik országok közötti kereskedelem előmozdításának szükségessége;
  - az Unión belüli verseny feltételeinek javítása olyan mértékben, amely a vállalkozások versenyképességének javulásához vezet;
  - az Unió nyersanyag- és félkésztermék-ellátásával kapcsolatos követelmények; ebben a vonatkozásban a Bizottság ügyel arra, hogy elkerülje a tagállamok közötti verseny feltételeinek torzulását a késztermékek esetében;
  - a tagállamok gazdaságaiban bekövetkező komoly zavarok elkerülésének, valamint az Unión belüli ésszerű termelésfejlesztés és fogyasztásbővítés biztosításának szükségessége.

2. szakasz

Vámügyi együttműködés

III-152. cikk

Az Alkotmány alkalmazási körében európai törvény vagy kerettörvény intézkedéseket állapít meg a tagállamok közötti, valamint a tagállamok és a Bizottság közötti vámügyi együttműködés erősítésére.

3. szakasz

Mennyiségi korlátozások tilalma

III-153. cikk

A tagállamok között tilos minden behozatalra vagy kivitelre vonatkozó mennyiségi korlátozás és azzal azonos hatású intézkedés.

III-154. cikk

A III-153. cikk nem zárja ki a behozatalra, a kivitelre vagy a tranzitárakra vonatkozó olyan tilalmakat vagy korlátozásokat, amelyeket a közérkölc, a közrend, a közbiztonság, az emberek, az állatok és növények egészségének és életének védelme, a művészi, történelmi vagy régészeti értéket képviselő nemzeti kincsek védelme vagy az ipari és kereskedelmi tulajdon védelme indokol. Ezek a tilalmak és korlátozások azonban nem lehetnek önkényes megkülönböztetés vagy a tagállamok közötti kereskedelem rejtett korlátozásának eszközei.

III-155. cikk

(1) A tagállamok minden kereskedelmi jellegű állami monopóliumot kiigazítanak oly módon, hogy az áruk beszerzési és értékesítési feltételei tekintetében a tagállamok állampolgárai között semmilyen megkülönböztetés ne érvényesüljön.

E cikket minden olyan szervre alkalmazni kell, amelyen keresztül a tagállamok közötti behozatalt vagy kivitelt valamely tagállam jogilag vagy ténylegesen, közvetlenül vagy közvetve ellenőrzi, irányítja vagy érzékelhetően befolyásolja. E cikket az állam által másokra átruházott monopóliumokra ugyanúgy alkalmazni kell.

(2) A tagállamok tartózkodnak minden olyan új intézkedéstől, amely ellentétes az (1) bekezdésben megállapított elvekkel, vagy amely korlátozza a tagállamok közötti vámok és mennyiségi korlátozások tilalmára vonatkozó cikkek hatályát.

(3) Ha egy kereskedelmi jellegű állami monopóliumhoz olyan szabályok kapcsolódnak, amelyek célja a mezőgazdasági termékek forgalomba hozatalának vagy legjobb áron történő értékesítésének megkönnyítése, ennek a cikknek az alkalmazásakor az érintett termelők foglalkoztatása és életszínvonala tekintetében egyenértékű biztosítékokat kell biztosítani.

4. SZAKASZ

TŐKE- ÉS FIZETÉSI MŰVELETEK

III-156. cikk

E szakasz keretein belül a tagállamok, valamint a tagállamok és harmadik országok közötti tőkemozgásra és fizetési műveletekre vonatkozó minden korlátozás egyaránt tilos.

III-157. cikk

(1) A III-156. cikk nem érinti azoknak a nemzeti vagy uniós jog alapján 1993. december 31-én hatályban lévő korlátozásoknak a harmadik országokra történő alkalmazását, amelyeket a harmadik országokba irányuló vagy onnan származó olyan tőkemozgás tekintetében fogadtak el, amely közvetlen befektetéssel — az ingatlanbefektetéseket is beleértve —, letelepedéssel, pénzügyi szolgáltatások nyújtásával vagy értékpapírok tőkepiacokra történő bevezetésével függ össze. Az Észtország és Magyarország nemzeti jogszabályai alapján hatályban lévő korlátozások vonatkozásában ez az időpont 1999. december 31.

(2) A közvetlen befektetéssel — az ingatlanbefektetéseket is beleértve —, letelepedéssel, pénzügyi szolgáltatások nyújtásával vagy értékpapírok tőkepiacokra történő bevezetésével összefüggő harmadik országokba irányuló vagy onnan származó tőkemozgásra vonatkozó intézkedéseket európai törvény vagy kerettörvény állapítja meg.

Az Európai Parlament és a Tanács arra törekszik, hogy a tagállamok és harmadik országok közötti szabad tőkemozgást az Alkotmány egyéb rendelkezéseinek sérelme nélkül a lehető legnagyobb mértékben megvalósítsa.

(3) A (2) bekezdéstől eltérve, kizárólag a Tanács által elfogadott európai törvény vagy kerettörvény állapíthat meg olyan intézkedéseket, amelyek az uniós jogban visszalépést jelentenek a harmadik országokba irányuló vagy onnan származó tőkemozgás liberalizációja tekintetében. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően, egyhangúlag határoz.

III-158. cikk

(1) A III-156. cikk nem érinti a tagállamoknak azt a jogát, hogy:

- a) alkalmazzák adójoguk azon vonatkozó rendelkezéseit, amelyek a lakóhely vagy a tőkebefektetés helye alapján az adózók között különbséget tesznek;
- b) meghozzák a szükséges intézkedéseket a nemzeti törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések megsértésének megakadályozására, különösen az adózás és a pénzügyi szervezetek prudenciális felügyelete terén, vagy hogy eljárásokat alakítsanak ki a tőkemozgások igazgatási vagy statisztikai célú bejelentésére, illetve hogy megtegyék a közrend vagy a közbiztonság által indokolt intézkedéseket.

(2) E szakasz nem érinti a letelepedés szabadságára vonatkozó és az Alkotmánnyal összeegyeztethető korlátozások alkalmazhatóságát.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben említett intézkedések és eljárások nem szolgálhatnak a III-156. cikkben meghatározott szabad tőkemozgásra és fizetési műveletekre vonatkozó önkényes megkülönböztetés vagy rejtett korlátozás eszközüül.

(4) A III-157. cikk (3) bekezdésében említett európai törvény vagy kerettörvény hiányában a Bizottság, illetve — amennyiben az érintett tagállam kérelmétől számított három hónapon belül a Bizottság nem fogad el európai határozatot — a Tanács európai határozatban megállapíthatja, hogy a tagállamok valamelyike által elfogadott, egy vagy több harmadik országot érintő korlátozó adóügyi intézkedéseket az Alkotmánnyal összeegyeztethetőnek kell tekinteni, amennyiben azokat valamely uniós célkitűzés indokolja, és a belső piac megfelelő működésével összeegyeztethetők. A Tanács a tagállamok valamelyikének kérelmére, egyhangúlag határoz.

III-159. cikk

Ha rendkívüli körülmények fennállása esetén a harmadik országokba irányuló vagy onnan származó tőkemozgás a gazdasági és monetáris unió működésében súlyos nehézségeket okoz vagy azzal fenyeget, a Tanács, a Bizottság javaslata alapján, európai rendeletek vagy határozatok útján valamely harmadik országgal szemben hat hónapot meg nem haladó időszakra védintézkedéseket vezethet be,

amennyiben ezek az intézkedések feltétlenül szükségesek. A Tanács az Európai Központi Bankkal folytatott konzultációt követően határoz.

III-160. cikk

Ha az a III-257. cikkben megállapított célkitűzések elérése, a terrorizmus és az ahhoz kapcsolódó tevékenységek megelőzése és az azok elleni küzdelem érdekében szükséges, európai törvény meghatározza a tőkemozgások és fizetési műveletek terén meghozott közigazgatási intézkedések, így például a természetes és jogi személyek, csoportok vagy nem állami, illetve államisággal nem rendelkező entitások birtokában vagy tulajdonában lévő, illetve őket illető pénzkészletek, pénzügyi eszközök és gazdasági jövedelmek befagyasztásának kereteit.

A Tanács a Bizottság javaslata alapján elfogadja az első bekezdésben említett európai törvény végrehajtásához szükséges európai rendeleteket vagy határozatokat.

Az ebben a cikkben említett jogi aktusokban rendelkezni kell a szükséges jogi biztosítékokról.

5. SZAKASZ

VERSENYSZABÁLYOK

1. alszakasz

Vállalkozásokra vonatkozó szabályok

III-161. cikk

(1) A belső piaccal összeegyeztethetetlen és tilos minden olyan vállalkozások közötti megállapodás, vállalkozások társulásai által hozott döntés és összehangolt magatartás, amely hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre, és amelynek célja vagy hatása a belső piacon belüli verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása, így különösen:

- a) a beszerzési vagy eladási árak, illetve bármely egyéb üzleti feltétel közvetlen vagy közvetett rögzítése;
- b) a termelés, az értékesítés, a műszaki fejlesztés vagy a befektetés korlátozása vagy ellenőrzése;
- c) a piacok vagy a beszerzési források felosztása;
- d) egyenértékű ügyletek esetén eltérő feltételek alkalmazása az üzletfelekkel szemben, ami által azok hátrányos versenyhelyzetbe kerülnek;
- e) a szerződések megkötésének függővé tétele olyan kiegészítő kötelezettségeknek a másik fél részéről történő vállalásától, amelyek sem természetüknél fogva, sem a kereskedelmi szokások szerint nem tartoznak a szerződés tárgyához.

- (2) Az e cikk alapján tiltott megállapodás vagy döntés semmis.
- (3) Az (1) bekezdés alkalmazásától azonban el lehet tekinteni az olyan esetekben, amikor
- a vállalkozások közötti megállapodás vagy megállapodások csoportja,
  - a vállalkozások társulásai által hozott döntés vagy döntések csoportja, illetve
  - az összehangolt magatartás vagy összehangolt magatartások csoportja

hozzájárul az áruk termelésének vagy forgalmazásának javításához, illetve a műszaki vagy gazdasági fejlődés előmozdításához, ugyanakkor lehetővé teszi a fogyasztók méltányos részesedését a belőle eredő előnyből anélkül, hogy:

- a) az érintett vállalkozásokra olyan korlátozásokat róna, amelyek e célok eléréséhez nem nélkülözhetetlenek;
- b) lehetővé tenné ezeknek a vállalkozásoknak, hogy a kérdéses áruk jelentős része tekintetében megszüntessék a versenyt.

III-162. cikk

A belső piaccal összeegyeztethetetlen és tilos egy vagy több vállalkozásnak a belső piacon vagy annak jelentős részén meglévő erőfölényével való visszaélése, amennyiben ez hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre.

Ilyen visszaélésnek minősül különösen:

- a) tisztességtelen beszerzési vagy eladási árak, illetve egyéb tisztességtelen üzleti feltételek közvetlen vagy közvetett kikötése,
- b) a termelés, az értékesítés vagy a műszaki fejlesztés korlátozása a fogyasztók kárára,
- c) egyenértékű ügyletek esetén eltérő feltételek alkalmazása az üzletfelekkel szemben, ami által azok hátrányos versenyhelyzetbe kerülnek,
- d) a szerződések megkötésének függővé tétele olyan kiegészítő kötelezettségeknek a másik fél részéről történő vállalásától, amelyek sem természetüknél fogva, sem a kereskedelmi szokások szerint nem tartoznak a szerződés tárgyához.

III-163. cikk

A Tanács a Bizottság javaslata alapján elfogadja a III-161. és III-162. cikkben meghatározott elvek érvényre juttatását szolgáló európai rendeleteket. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően határoz.

Az ilyen európai rendeletek célja különösen:

- a) a III-161. cikk (1) bekezdésében és a III-162. cikkben megállapított tilalmak betartásának biztosítása pénzbírság vagy kényszerítő bírság előírásával;
- b) a III-161. cikk (3) bekezdésének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapítása, figyelembe véve egyrészt a hatékony felügyelet biztosításának, másrészt a hatósági ellenőrzés lehető legnagyobb mértékű egyszerűsítésének szükségességét;
- c) szükség esetén a III-161. és III-162. cikk rendelkezései hatályának meghatározása a gazdaság különböző ágazataiban;
- d) a Bizottság, illetve az Európai Unió Bírósága által az e bekezdésben említett rendelkezések alkalmazása terén ellátandó feladatok meghatározása;
- e) a nemzeti jogszabályok és az ezen alszakasz, illetve az e cikk alapján elfogadott európai rendeletek közötti kapcsolat meghatározása.

III-164. cikk

A III-163. cikk alapján elfogadott európai rendeletek hatálybalépéséig a tagállamok hatóságai nemzeti joguknak megfelelően, valamint a III-161. cikk, különösen annak (3) bekezdése, és a III-162. cikk rendelkezéseinek megfelelően döntenek a megállapodások, döntések és összehangolt magatartások megengedhetőségéről, valamint a belső piacon meglévő erőfölénnyel való visszaélésről.

III-165. cikk

(1) A III-164. cikk sérelme nélkül a Bizottság biztosítja a III-161. és a III-162. cikkben megállapított elvek alkalmazását. Egy tagállam kérelmére vagy hivatalból — együttműködve a tagállamok hatáskörrel rendelkező hatóságaival, amelyek segítséget nyújtanak számára — vizsgálja azokat az eseteket, ahol fennáll ezen elvek megsértésének a gyanúja. Amennyiben jogsértést állapít meg, javaslatot tesz a jogsértés megszüntetésére irányuló megfelelő intézkedésekre.

(2) Amennyiben az (1) bekezdésben említett jogsértést nem szüntetik meg, a Bizottság indokolással ellátott európai határozatot fogad el, amelyben megállapítja az elvek megsértését. A Bizottság határozatát nyilvánosságra hozhatja, és felhatalmazhatja a tagállamokat arra, hogy megtegyék a helyzet orvosolásához szükséges intézkedéseket, amelyek feltételeit és részleteit a Bizottság határozza meg.

(3) A Bizottság európai rendeleteket fogadhat el a megállapodások azon csoportjaira vonatkozóan, amelyek tekintetében a Tanács a III-163. cikk második bekezdésének b) pontjával összhangban európai rendeletet fogadott el.

III-166. cikk

(1) A közzvállalkozások és az olyan vállalkozások esetében, amelyeknek a tagállamok különleges vagy kizárólagos jogokat biztosítanak, a tagállamok nem hozhatnak és nem tarthatnak fenn olyan rendelkezéseket, amelyek ellentétesek az Alkotmánnyal, különösen pedig annak I-4. cikke (2) bekezdésével, illetve III-161—III-169. cikkével.

(2) Az általános gazdasági érdekű szolgáltatások működtetésével megbízott vagy a jövedelemtermelő monopólium jellegű vállalkozások az Alkotmány rendelkezései, így különösen a versenyszabályok hatálya alá tartoznak, amennyiben e rendelkezések alkalmazása sem jogilag, sem ténylegesen nem akadályozza a rájuk bízott sajátos feladatok végrehajtását. A kereskedelem fejlődését ez nem befolyásolhatja olyan mértékben, amely ellentétes az Unió érdekeivel.

(3) A Bizottság biztosítja e cikk rendelkezéseinek alkalmazását, és elfogadja a megfelelő európai rendeleteket és határozatokat.

2. szakasz

A tagállamok által nyújtott támogatások

III-167. cikk

(1) Ha az Alkotmány másként nem rendelkezik, a belső piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet.

(2) A belső piaccal összeegyeztethető:

- a) a magánszemély fogyasztóknak nyújtott szociális jellegű támogatás, feltéve hogy azt a termék származásán alapuló megkülönböztetés nélkül nyújtják;
- b) a természeti csapások vagy más rendkívüli események által okozott károk helyreállítására nyújtott támogatás;
- c) a Németországi Szövetségi Köztársaság Németország felosztása által érintett egyes területei gazdaságának nyújtott támogatás, amennyiben a támogatásra a felosztásból eredő gazdasági hátrányok ellensúlyozásához szükség van. Öt évvel az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés hatálybalépését követően ezt a pontot a Tanács a Bizottság javaslata alapján elfogadott európai határozattal hatályon kívül helyezheti.

(3) A belső piaccal összeegyeztethetőnek tekinthető:

- a) az olyan térségek gazdasági fejlődésének előmozdítására nyújtott támogatás, ahol rendkívül alacsony az életszínvonal vagy jelentős az alulfoglalkoztatottság, valamint a III-424. cikkben említett térségek gazdasági fejlődésének előmozdítására nyújtott támogatás, ezek strukturális, gazdasági és társadalmi helyzete okán;
- b) valamely közös európai érdeket szolgáló fontos projekt megvalósításának előmozdítására vagy egy tagállam gazdaságában bekövetkezett komoly zavar megszüntetésére nyújtott támogatás;
- c) az egyes gazdasági tevékenységek vagy gazdasági területek fejlődését előmozdító támogatás, amennyiben az ilyen támogatás nem befolyásolja hátrányosan a kereskedelmi feltételeket a közös érdekekkel ellentétes mértékben;

- d) a kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító támogatás, ha az az Unión belüli kereskedelmi és versenyfeltételeket nem befolyásolja a közös érdekekkel ellentétes mértékben;
- e) a támogatás olyan egyéb fajtái, amelyeket a Tanács által a Bizottság javaslata alapján elfogadott európai rendeletek vagy határozatok határoznak meg.

III-168. cikk

(1) A Bizottság a tagállamokkal együttműködve folyamatosan vizsgálja a tagállamokban létező támogatási programokat. A Bizottság javaslatot tesz a tagállamoknak a belső piac fokozatos fejlődése, illetve működése által megkövetelt megfelelő intézkedések meghozatalára.

(2) Ha a Bizottság — azt követően, hogy felhívta az érintett feleket észrevételeik megtételére — megállapítja, hogy egy tagállam által vagy állami forrásból nyújtott támogatás a III-167. cikk értelmében nem egyeztethető össze a belső piaccal, vagy hogy az ilyen támogatást visszaélészerűen használják fel, európai határozatban kötelezi az érintett tagállamot arra, hogy a Bizottság által kitűzött határidőn belül szüntesse meg vagy módosítsa a támogatást.

Ha az érintett tagállam a kitűzött határidőn belül nem tesz eleget ennek az európai határozatnak, a Bizottság vagy bármely érdekelt tagállam — a III-360. és III-361. cikktől eltérve — közvetlenül az Európai Unió Bíróságához fordulhat.

Valamely tagállam kérelmére a Tanács egyhangúlag elfogadott európai határozatban megállapíthatja, hogy a tagállam által nyújtott vagy nyújtani kívánt támogatást a III-167. cikktől vagy a III-169. cikk alapján elfogadott európai rendeletektől eltérve a belső piaccal összeegyeztethetőnek kell tekinteni, ha az ilyen határozatot rendkívüli körülmények indokolják. Ha a Bizottság e támogatást illetően már megindította az e bekezdés első albekezdésében említett eljárást, a kérelem tagállam általi benyújtása a Tanácshoz a Tanács álláspontjának kinyilvánításáig az eljárás felfüggesztését eredményezi.

Ha azonban a Tanács a kérelem benyújtásától számított három hónapon belül nem nyilatkozik, az ügyben a Bizottság határoz.

(3) A tagállamoknak a Bizottságot az észrevételei megtételéhez szükséges időben tájékoztatniuk kell minden támogatás nyújtására és módosítására irányuló szándékukról. Ha a Bizottság úgy ítéli meg, hogy ez a szándék a III-167. cikk értelmében nem egyeztethető össze a belső piaccal, haladéktalanul megindítja az e cikk (2) bekezdése szerinti eljárást. Amíg ebben az eljárásban végső határozat nem születik, az érintett tagállam a tervezett intézkedéseket nem hajthatja végre.

(4) A Bizottság európai rendeleteket fogadhat el az állami támogatások azon csoportjaira vonatkozóan, amelyeket a Tanács a III-169. cikknek megfelelően az e cikk (3) bekezdésében említett eljárás alól mentesíthetőnek ítélt.

III-169. cikk

A Tanács a Bizottság javaslata alapján európai rendeleteket fogadhat el a III-167. és III-168. cikk alkalmazására, és különösen a III-168. cikk (3) bekezdése alkalmazási feltételeinek, valamint az abban a bekezdésben előírt eljárás alól mentesülő támogatáscsoportoknak a meghatározására vonatkozóan. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően határoz.

6. SZAKASZ

ADÓZÁSRA VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

III-170. cikk

(1) A tagállamok sem közvetlenül, sem közvetve nem vetnek ki más tagállamok termékeire a hasonló jellegű hazai termékre közvetlenül vagy közvetve kivetett adónál magasabb belső adót.

A tagállamok továbbá nem vetnek ki más tagállamok termékeire olyan természetű belső adót, amely más termékek közvetett védelmét szolgálhatja.

(2) Egy termék valamely tagállamból egy másik tagállamba történő kivitele esetén a belső adó visszatérítése nem haladhatja meg az erre közvetlenül vagy közvetve kivetett belső adók összegét.

(3) A forgalmi adóktól, jövedéki adóktól és a közvetett adók egyéb formáitól eltérő közterhek esetén a többi tagállamba irányuló kivitellel összefüggésben nem adhatók mentességek és visszatérítések, valamint a tagállamokból történő behozattal összefüggésben nem vehetők ki kiegyenlítő díjak, kivéve ha a tervezett intézkedéseket a Tanács a Bizottság javaslata alapján elfogadott európai határozatával korlátozott időtartamra előzetesen jóváhagyta.

III-171. cikk

A Tanács európai törvényben vagy kerettörvényben intézkedéseket állapít meg a forgalmi adók, a jövedéki adók és a közvetett adók egyéb formáira vonatkozó jogszabályok olyan mértékű harmonizálására, amilyen mértékben az ilyen harmonizáció a belső piac létrehozásához vagy működéséhez és a verseny torzulásának elkerüléséhez szükséges. A Tanács az Európai Parlamenttel és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően, egyhangúlag határoz.

7. SZAKASZ

KÖZÖS RENDELKEZÉSEK

III-172. cikk

(1) Ha az Alkotmány eltérően nem rendelkezik, a III-130. cikkben meghatározott célkitűzések megvalósítására ennek a cikknek a rendelkezéseit kell alkalmazni. Európai törvény vagy kerettörvény állapítja meg a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek közelítésére vonatkozó azon intézkedéseket, amelyek tárgya a belső piac létrehozása, illetve működése. Az ilyen

európai törvényt vagy kerettörvényt a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

(2) Az (1) bekezdés az adózásra, a személyek szabad mozgására, valamint a munkavállalók jogaira és érdekeire vonatkozó rendelkezésekre nem alkalmazható.

(3) A Bizottság az (1) bekezdés alapján előterjesztett, az egészségügyre, a biztonságra, a környezetvédelemre és a fogyasztóvédelemre vonatkozó javaslataiban a védelem magas szintjét veszi alapul, különös figyelemmel a tudományos tényeken alapuló új fejleményekre. Az Európai Parlament és a Tanács saját hatáskörén belül szintén törekszik e célkitűzés megvalósítására.

(4) Ha valamely harmonizációs intézkedésnek európai törvénnyel, kerettörvénnyel vagy a Bizottság európai rendeletével való elfogadását követően egy tagállam a III-154. cikkben említett lényeges követelmények alapján vagy a környezet, illetve a munkakörnyezet védelmével kapcsolatosan szükségesnek tartja nemzeti rendelkezések fenntartását, ezekről a rendelkezésekről és fenntartásuk indokairól értesíti a Bizottságot.

(5) Ezen felül, a (4) bekezdés sérelme nélkül, amennyiben valamely harmonizációs intézkedésnek európai törvénnyel, kerettörvénnyel vagy a Bizottság európai rendeletével való elfogadását követően egy tagállam új tudományos bizonyítékon alapuló, a környezet vagy a munkakörnyezet védelmével kapcsolatos nemzeti rendelkezések bevezetését tartja szükségesnek az adott tagállamra jellemző olyan probléma miatt, amely a harmonizációs intézkedés elfogadása után merült fel, ezekről az előirányzott rendelkezésekről és bevezetésük indokairól értesíti a Bizottságot.

(6) A Bizottság a (4) és (5) bekezdésben említett értesítésektől számított hat hónapon belül európai határozatot fogad el, amelyben a vonatkozó nemzeti rendelkezéseket — miután ellenőrizte, hogy az érintett rendelkezések nem képezik-e a tagállamok közötti önkényes megkülönböztetés eszközt vagy a kereskedelem rejtett korlátozását, valamint hogy nem jelentenek-e akadályt a belső piac működésében — jóváhagyja vagy elutasítja.

Amennyiben a Bizottság e határidőn belül nem határoz, a (4) és (5) bekezdésben említett nemzeti rendelkezéseket jóváhagyottnak kell tekinteni.

Ha az ügy összetettsége indokolja, és az emberi egészséget fenyegető veszély nem áll fenn, a Bizottság értesítheti az érintett tagállamot arról, hogy az ebben a bekezdésben említett határidő legfeljebb további hat hónappal meghosszabbodik.

(7) Ha a (6) bekezdés alapján egy tagállamnak engedélyezték valamely harmonizációs intézkedéstől eltérő nemzeti rendelkezések fenntartását vagy bevezetését, a Bizottság haladéktalanul megvizsgálja, hogy javasolja-e az adott intézkedés kiigazítását.

(8) Ha egy olyan területen, amely korábban harmonizációs intézkedések tárgyát képezte, valamely tagállam különleges közegészségügyi problémát vet fel, erről tájékoztatja a Bizottságot, amely haladéktalanul megvizsgálja, hogy szükséges-e megfelelő intézkedéseket javasolni.

(9) A III-360. és III-361. cikkben megállapított eljárástól eltérve, a Bizottság vagy bármely tagállam közvetlenül az Európai Unió Bíróságához fordulhat, ha megítélése szerint egy másik tagállam az e cikkben biztosított hatáskörével visszaél.

(10) Az e cikkben említett harmonizációs intézkedések indokolt esetben védzáradékok tartalmazzanak, amely felhatalmazza a tagállamokat arra, hogy a III-154. cikkben említett egy vagy több nem gazdasági okból olyan ideiglenes intézkedéseket tegyenek, amelyek uniós ellenőrzési eljárás alá tartoznak.

III-173. cikk

A Tanács, a III-172. cikk sérelme nélkül, európai kerettörvényt fogad el a tagállamok olyan törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek közelítésére, amelyek közvetlenül érintik a belső piac létrehozását, illetve működését. A Tanács az Európai Parlamenttel és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően, egyhangúlag határoz.

III-174. cikk

Ha a Bizottság azt állapítja meg, hogy a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezései közötti különbségek torzítják a belső piaci verseny feltételeit, és ezt a torzulást ki kell küszöbölni, konzultál az érintett tagállamokkal.

Ha e konzultáció nem vezet megegyezésre, európai kerettörvény határozza meg azokat az intézkedéseket, amelyek a szóban forgó torzulások megszüntetéséhez szükségesek. E célból az Alkotmányban előírt bármilyen egyéb megfelelő intézkedést el lehet fogadni.

III-175. cikk

(1) Amennyiben okkal lehet tartani attól, hogy a tagállami törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezések elfogadása vagy módosítása a III-174. cikk értelmében vett torzulást okoz, az így eljárni kívánó tagállam konzultál a Bizottsággal. A tagállamokkal folytatott konzultációt követően a Bizottság ajánlást tesz az érintett tagállamoknak a szóban forgó torzulás elkerülésére alkalmas intézkedésekre vonatkozóan.

(2) Ha az a tagállam, amely nemzeti rendelkezéseket kíván bevezetni vagy módosítani, nem tesz eleget a neki címzett bizottsági ajánlásnak, a többi tagállamtól nem követelhető meg a III-174. cikk értelmében, hogy e torzulás kiküszöbölése érdekében saját nemzeti rendelkezéseit módosítsa. Ha az a tagállam, amely figyelmen kívül hagyta a Bizottság ajánlását, olyan torzulást okoz, amely csak saját magára nézve hátrányos, a III-174. cikk nem alkalmazható.

III-176. cikk

A belső piac létrehozása, illetve működése keretében európai törvény vagy kerettörvény útján intézkedéseket kell elfogadni a szellemi tulajdonjogok Unión belüli egységes oltalmát biztosító európai oltalmi jogcímek létrehozására, valamint egy uniós szintű központi engedélyezési, koordinációs és ellenőrzési rendszer megteremtésére.

Az európai oltalmi jogcímekre vonatkozó nyelvhasználati rendet a Tanács által elfogadott európai törvény állapítja meg. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően, egyhangúlag határoz.

II. FEJEZET

GAZDASÁG- ÉS MONETÁRIS POLITIKA

III-177. cikk

Az I-3. cikkben meghatározott célok megvalósítása érdekében a tagállamok és az Unió tevékenysége — az Alkotmányban előírtak szerint — magában foglalja egy olyan gazdaságpolitika bevezetését, amely a tagállamok gazdaságpolitikájának szoros összehangolásán, a belső piacon és a közös célkitűzések meghatározásán alapul, és amelyet a szabad versenyen alapuló nyitott piacgazdaság elvével összhangban valósítanak meg.

Az előzőekkel párhuzamosan, továbbá az Alkotmányban előírtak és az abban meghatározott eljárások szerint ez a tevékenység magában foglalja egy közös pénz, az euro bevezetését, valamint egy egységes monetáris és árfolyam-politika meghatározását és megvalósítását, amelyek elsődleges célja az árstabilitás fenntartása és — e célkitűzés sérelme nélkül — az általános gazdaságpolitika támogatása az Unión belül, a szabad versenyen alapuló nyitott piacgazdaság elvével összhangban.

A tagállamok és az Unió ezen tevékenységei feltételezik a következő irányadó elvek betartását: stabil árak, rendezett államháztartás és monetáris feltételek, valamint stabil fizetési mérleg.

1. SZAKASZ

GAZDASÁGPOLITIKA

III-178. cikk

A tagállamok úgy alakítják gazdaságpolitikájukat, hogy a III-179. cikk (2) bekezdésében említett átfogó iránymutatások szerint hozzájáruljanak az Unió I-3. cikkben meghatározott célkitűzéseinek megvalósításához. A tagállamok és az Unió a szabad versenyen alapuló nyitott piacgazdaság elvével összhangban tevékenykednek, elősegítve az erőforrások hatékony elosztását és tiszteletben tartva a III-177. cikkben meghatározott elveket.

III-179. cikk

(1) A tagállamok közös érdekű ügynek tekintik és III-178. cikknek megfelelően összehangolják gazdaságpolitikájukat a Tanácsban.

(2) A Tanács a Bizottság ajánlása alapján tervezetet készít a tagállamok és az Unió gazdaságpolitikájára vonatkozó átfogó iránymutatásokról, és erről jelentést tesz az Európai Tanácsnak.

Az Európai Tanács a Tanács jelentése alapján a tagállamok és az Unió gazdaságpolitikájára vonatkozó átfogó iránymutatásokról kialakítja következtetését. E következtetés alapján a Tanács ajánlást fogad el, amelyben meghatározza ezeket az átfogó iránymutatásokat. A Tanács az ajánlásról tájékoztatja az Európai Parlamentet.

(3) A tagállamok gazdaságpolitikájának szorosabb összehangolása és gazdasági teljesítményének tartós egymáshoz közelítése érdekében a Tanács a Bizottság által benyújtott jelentések alapján figyelemmel kíséri az egyes tagállamok és az Unió gazdasági fejlődését, valamint a gazdaságpolitikák összeegyeztethetőségét a (2) bekezdésben említett átfogó iránymutatásokkal, és erről rendszeresen átfogó értékelést készít.

E többoldalú felügyelet céljából a tagállamok tájékoztatják a Bizottságot a gazdaságpolitikájuk terén hozott fontos intézkedésekről, valamint az általuk szükségesnek tartott egyéb adatokról.

(4) Ha a (3) bekezdésben említett eljárásban megállapításra kerül, hogy egy tagállam gazdaságpolitikája nem felel meg a (2) bekezdésben említett átfogó iránymutatásoknak, vagy veszélyeztetheti a gazdasági és monetáris unió megfelelő működését, a Bizottság az érintett tagállamot figyelmeztetésben részesítheti. A Tanács, a Bizottság ajánlása alapján, megteheti a szükséges ajánlásokat az érintett tagállamnak. A Tanács a Bizottság javaslata alapján úgy határozhat, hogy ajánlásait nyilvánosságra hozza.

Ennek a bekezdésnek az alkalmazásában a Tanács az érintett tagállam kormányát képviselő tanácsi tag szavazatát figyelmen kívül hagyva jár el.

A minősített többséghez a Tanács egyéb tagjai legalább 55 %-ának egyben a szavazásban részt vevő tagállamok népességének legalább 65 %-át kitevő tagállamokat képviselő szavazata szükséges.

A blokkoló kisebbségnek legalább a Tanácsnak a szavazásban részt vevő tagállamok népességének több, mint 35 %-át képviselő ezen egyéb tagjaiból és még egy tagból kell állnia; ennek hiányában a minősített többséget elértnek kell tekinteni.

(5) A Tanács elnöke és a Bizottság jelentést tesz az Európai Parlamentnek a többoldalú felügyelet eredményeiről. Amennyiben a Tanács az ajánlásait nyilvánosságra hozta, a Tanács elnökét fel lehet hívni arra, hogy jelenjen meg az Európai Parlament hatáskörrel rendelkező bizottsága előtt.

(6) A (3) és (4) bekezdésben említett többoldalú felügyeleti eljárás részletes szabályait európai törvényben lehet megállapítani.

III-180. cikk

(1) A Tanács, az Alkotmányban előírt egyéb eljárások sérelme nélkül, a Bizottság javaslata alapján elfogadott európai határozatban a gazdasági helyzetnek megfelelő intézkedéseket állapíthat meg, különösen ha egyes termékek esetén az ellátásban súlyos nehézségek merülnek fel.

(2) Ha egy tagállam természeti csapások vagy általa nem befolyásolható rendkívüli események folytán nehézségekkel küzd, vagy súlyos nehézségek komoly veszélye áll fenn, a Tanács a Bizottság javaslata alapján elfogadott európai határozattal az érintett tagállamnak bizonyos feltételek mellett uniós pénzügyi támogatást nyújthat. A Tanács elnöke az elfogadott európai határozatról tájékoztatja az Európai Parlamentet.

III-181. cikk

(1) Az Európai Központi Bank, illetve a tagállamok központi bankjai (a továbbiakban: nemzeti központi bankok) nem nyújthatnak folyószámlahitelt vagy bármely más hitelt az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok, továbbá a tagállamok központi kormányzata, regionális vagy helyi közigazgatási szervei, közjogi testületei, egyéb közintézményei vagy közvállalkozásai részére, és ezektől közvetlenül nem vásárolhatnak adósságinstrumentumokat.

(2) Az (1) bekezdés nem alkalmazható a köztulajdonban lévő hitelintézetekre, amelyeket a jegybanki pénzkínálat vonatkozásában a nemzeti központi bankoknak és az Európai Központi Banknak a magántulajdonban lévő hitelintézetekkel azonos elbánásban kell részesíteniük.

III-182. cikk

Tilos minden olyan intézkedés vagy rendelkezés, amely nem prudenciális megfontoláson alapul, és amely az Unió intézményeinek, szerveinek vagy hivatalainak, illetve a tagállamok központi kormányzatának, regionális vagy helyi közigazgatási szerveinek, közjogi testületeinek, egyéb közintézményeinek vagy közvállalkozásainak kiváltságos hozzáférést biztosít a pénzügyi szervezetekhez.

III-183. cikk

(1) Az Unió nem felel a tagállamok központi kormányzatának, regionális vagy helyi közigazgatási szerveinek, közjogi testületeinek, egyéb közintézményeinek vagy közvállalkozásainak kötelezettségeiért, és nem vállalja át azokat; ez nem sértheti a valamely meghatározott projekt közös megvalósítására vonatkozó kölcsönös pénzügyi garanciákat. A tagállamok nem felelnek egy másik tagállam központi kormányzatának, regionális vagy helyi közigazgatási szerveinek, közjogi testületeinek, egyéb közintézményeinek vagy közvállalkozásainak kötelezettségeiért, és nem vállalják át azokat; ez nem sértheti a valamely meghatározott projekt közös megvalósítására vonatkozó kölcsönös pénzügyi garanciákat.

(2) A Tanács a Bizottság javaslata alapján elfogadott európai rendeletekben vagy határozatokban meghatározza a III-181. és a III-182. cikkben és az ebben a cikkben előírt tilalmak alkalmazásával kapcsolatos fogalmakat. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően határoz.

III-184. cikk

(1) A tagállamok kerülnek a túlzott költségvetési hiányt.

(2) A Bizottság a jelentős mértékű eltérések feltárása érdekében figyelemmel kíséri a tagállamok költségvetési helyzetének és államadósság-állományának alakulását. Különösen a költségvetési fegyelem betartását vizsgálja az alábbi két kritérium alapján:

a) a tervezett vagy tényleges költségvetési hiánynak a bruttó hazai termékhez viszonyított aránya túllép-e egy meghatározott referenciaértéket, kivéve ha:

i. az arány jelentős mértékben és folyamatosan csökkent, és elért egy, a referenciaértékhez közeli szintet, vagy

- ii. a referenciaérték túllépése csak kivételes és átmeneti, és az arány közel marad a referenciaértékhez;
- b) az államadósságnak a bruttó hazai termékhez viszonyított aránya túllép-e egy meghatározott referenciaértéket, kivéve ha az arány elegendő mértékben csökken, és kielégítő ütemben közelít a referenciaértékhez.

A referenciaértékeket a túlzott hiány esetén követendő eljárásról szóló jegyzőkönyv határozza meg.

(3) Ha egy tagállam nem felel meg az egyik vagy mindkét kritériummal kapcsolatos követelményeknek, a Bizottság erről jelentést készít. A Bizottság jelentése figyelembe veszi, hogy a költségvetési hiány meghaladja-e az állami beruházások kiadásait, valamint minden egyéb vonatkozó tényezőt, beleértve a tagállam középtávú gazdasági és költségvetési helyzetét.

A Bizottság jelentést készíthet akkor is, ha a kritériumokkal kapcsolatos követelmények teljesítésétől függetlenül azon a véleményen van, hogy egy tagállamban túlzott hiány kialakulásának veszélye áll fenn.

(4) A III-192. cikknek megfelelően létrehozott Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményezi a Bizottság jelentését.

(5) Ha a Bizottság úgy ítéli meg, hogy egy tagállamban túlzott hiány áll fenn vagy következhet be, erről véleményt küld az érintett tagállamnak, amelyről tájékoztatja a Tanácsot.

(6) A Tanács, a Bizottság javaslata alapján és az érintett tagállam esetleges észrevételeit figyelembe véve, egy általános értékelést követően határoz arról, hogy fennáll-e a túlzott hiány. Ebben az esetben a Tanács a Bizottság ajánlása alapján késedelem nélkül ajánlásokat fogad el az érintett tagállamra vonatkozóan azzal a céllal, hogy ezt az állapotot meghatározott időn belül szüntesse meg. A (8) bekezdésre is figyelemmel, ezek az ajánlások nem hozhatók nyilvánosságra.

Ennek a bekezdésnek az alkalmazásában a Tanács az érintett tagállam kormányát képviselő tanácsi tag szavazatát figyelmen kívül hagyva jár el.

A minősített többséghez a Tanács egyéb tagjai legalább 55 %-ának egyben a szavazásban részt vevő tagállamok népességének legalább 65 %-át kitevő tagállamokat képviselő szavazata szükséges.

A blokkoló kisebbségnek legalább a Tanácsnak a szavazásban részt vevő tagállamok népességének több, mint 35 %-át képviselő ezen egyéb tagjaiból és még egy tagból kell állnia, ennek hiányában a minősített többséget elértnek kell tekinteni.

(7) A Tanács, a Bizottság ajánlása alapján, elfogadja a (8)—(11) bekezdésben említett európai határozatokat.

Ennek során az érintett tagállam kormányát képviselő tanácsi tag szavazatát figyelmen kívül hagyva jár el.

A minősített többséghez a Tanács egyéb tagjai legalább 55 %-ának egyben a szavazásban részt vevő tagállamok népességének legalább 65 %-át kitevő tagállamokat képviselő szavazata szükséges.

A blokkoló kisebbségnek legalább a Tanácsnak a szavazásban részt vevő tagállamok népességének legalább 35 %-át képviselő ezen egyéb tagjaiból és még egy tagból kell állnia; ennek hiányában a minősített többséget elértnek kell tekinteni.

(8) Ha a Tanács európai határozatban megállapítja, hogy ajánlásait a meghatározott időn belül nem követte eredményes intézkedés, azokat nyilvánosságra hozhatja.

(9) Ha a Tanács ajánlásainak egy tagállam továbbra sem tesz eleget, a Tanács európai határozatot fogadhat el, amelyben felszólítja a tagállamot arra, hogy meghatározott időn belül hozzon intézkedéseket a hiány olyan mértékű csökkentésére, amelyet a Tanács a helyzet orvoslásához szükségesnek ítél.

Ilyen esetben a Tanács az érintett tagállamtól meghatározott ütemezés szerint jelentések benyújtását kérheti annak érdekében, hogy a tagállam kiigazításra irányuló erőfeszítéseit felülvizsgálhassa.

(10) Mindaddig, amíg egy tagállam nem tesz eleget a (9) bekezdés szerint elfogadott európai határozatnak, a Tanács a következő intézkedések közül egynek vagy többnek az alkalmazásáról vagy adott esetben megszigorításáról dönthet:

- a) megköveteli, hogy az érintett tagállam a kötvények és értékpapírok kibocsátását megelőzően a Tanács által meghatározandó további adatokat hozzon nyilvánosságra;
- b) felkéri az Európai Beruházási Bankot, hogy vizsgálja felül hitelezési politikáját az érintett tagállam vonatkozásában;
- c) megköveteli, hogy az érintett tagállam megfelelő mértékű, nem kamatozó letétet helyezzen el az Uniónál mindaddig, amíg a Tanács meg nem állapítja, hogy a túlzott hiány kiigazítása megtörtént;
- d) megfelelő mértékű pénzbírságokat szab ki.

A Tanács elnöke az elfogadott intézkedésekről tájékoztatja az Európai Parlamentet.

(11) A Tanács a (6), (8), (9) és (10) bekezdésben említett intézkedések közül némelyikét vagy mindet hatályon kívül helyezi, ha úgy ítéli meg, hogy az érintett tagállamban megtörtént a túlzott hiány kiigazítása. Amennyiben a Tanács előzőleg ajánlásokat hozott nyilvánosságra, a (8) bekezdés szerinti európai határozat hatályon kívül helyezését követően nyilvános közleményben állapítja meg, hogy az érintett tagállamban megszűnt a túlzott hiány.

(12) A III-360. és a III-361. cikkben biztosított eljárásindítási jog e cikk (1)—(6), illetve (8) és (9) bekezdésének keretei között nem gyakorolható.

(13) Az ebben a cikkben leírt eljárás végrehajtására vonatkozó további rendelkezéseket a túlzott hiány esetén követendő eljárásról szóló jegyzőkönyv határozza meg.

A Tanács európai törvényt fogad el, amelyben megállapítja az említett jegyzőkönyv helyébe lépő megfelelő intézkedéseket. A Tanács az Európai Parlamenttel és az Európai Központi Bankkal folytatott konzultációt követően, egyhangúlag határoz.

E bekezdés egyéb rendelkezéseire is figyelemmel, a Tanács a Bizottság javaslata alapján európai rendeleteket vagy határozatokat fogad el, amelyekben meghatározza az említett jegyzőkönyv végrehajtására vonatkozó szabályokat és fogalmakat. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően határoz.

2. SZAKASZ

MONETÁRIS POLITIKA

III-185. cikk

(1) A Központi Bankok Európai Rendszerének elsődleges célja az árstabilitás fenntartása. E cél veszélyeztetése nélkül a Központi Bankok Európai Rendszere támogatja az Unión belüli általános gazdaságpolitikát annak érdekében, hogy hozzájáruljon az I-3. cikkben megállapított uniós célkitűzések megvalósításához. A Központi Bankok Európai Rendszere a szabad versenyen alapuló nyitott piacgazdaság elvével összhangban tevékenykedik, elősegítve az erőforrások hatékony elosztását és tiszteletben tartva a III-177. cikkben meghatározott alapelveket.

(2) A Központi Bankok Európai Rendszerének alapvető feladatai a következők:

- a) az Unió monetáris politikájának meghatározása és végrehajtása,
- b) devizaműveletek végzése a III-326. cikknek megfelelően,
- c) a tagállamok hivatalos devizatartalékainak tartása és kezelése,
- d) a fizetési rendszerek zavartalan működésének előmozdítása.

(3) A (2) bekezdés c) pontja nem érinti a devizában tartott technikai egyenlegeknek a tagállamok kormányai által történő tartását és kezelését.

(4) Az Európai Központi Bankkal konzultálni kell:

- a) a hatáskörébe tartozó valamennyi uniós jogi aktusra irányuló javaslattal kapcsolatban;
- b) a nemzeti hatóságok részéről az Európai Központi Bank hatáskörébe tartozó valamennyi jogszabálytervezettel kapcsolatban a Tanács által a III—187. cikk (4) bekezdésében megállapított eljárásnak megfelelően meghatározott kereteken belül és feltételek mellett.

Az Európai Központi Bank a hatáskörébe tartozó területeken véleményt terjeszthet az Unió intézményei, szervei vagy hivatalai, illetve a nemzeti hatóságok elé.

(5) A Központi Bankok Európai Rendszere támogatja a hatáskörrel rendelkező hatóságokat a hitelintézetek prudenciális felügyeletére és a pénzügyi rendszer stabilitására vonatkozó politikáik zavartalan megvalósításában.

(6) A Tanács európai törvényben az Európai Központi Bankot a hitelintézetek és — a biztosítóiintézetek kivételével — az egyéb pénzügyi szervezetek prudenciális felügyeletére vonatkozó politikákkal kapcsolatban külön feladatokkal bízhatja meg. A Tanács az Európai Parlamenttel és az Európai Központi Bankkal folytatott konzultációt követően, egyhangúlag határoz.

III-186. cikk

(1) Az Unión belül kizárólag az Európai Központi Bank jogosult euro-bankjegyek kibocsátásának az engedélyezésére. Ilyen bankjegyek kibocsátására az Európai Központi Bank és a nemzeti központi bankok jogosultak. Kizárólag az Európai Központi Bank és a nemzeti központi bankok által kibocsátott bankjegyek minősülnek törvényes fizetőeszköznek az Unión belül.

(2) A tagállamok az Európai Központi Bank által jóváhagyott mennyiségben euro-érméket bocsáthatnak ki.

A Tanács a Bizottság javaslata alapján európai rendeleteket fogadhat el, amelyek intézkedéseket állapítanak meg a forgalomba hozatalra szánt pénzügyi címletének és műszaki előírásainak az Unión belüli zavartalan forgalomhoz szükséges mértékű harmonizálására vonatkozóan. A Tanács az Európai Parlamenttel és az Európai Központi Bankkal folytatott konzultációt követően határoz.

III-187. cikk

(1) A Központi Bankok Európai Rendszerét az Európai Központi Bank döntéshozó szervei, a Kormányzótanács és az Igazgatóság irányítják.

(2) A Központi Bankok Európai Rendszerének alapokmányát a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmányáról szóló jegyzőkönyv állapítja meg.

(3) A Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmánya 5. cikkének (1), (2) és (3) bekezdését, 17. és 18. cikkét, 19. cikkének (1) bekezdését, 22., 23., 24. és 26. cikkét, 32. cikkének (2), (3), (4) és (6) bekezdését, 33. cikke (1) bekezdésének a) pontját és 36. cikkét

a) a Bizottság javaslata alapján és az Európai Központi Bankkal folytatott konzultációt követően, vagy

b) az Európai Központi Bank javaslata alapján és a Bizottsággal folytatott konzultációt követően elfogadott európai törvénnyel lehet módosítani.

(4) A Tanács elfogadja a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmánya 4. cikkében, 5. cikkének (4) bekezdésében, 19. cikkének (2) bekezdésében, 20. cikkében, 28. cikkének (1) bekezdésében, 29. cikkének (2) bekezdésében, 30. cikkének (4) bekezdésében és 34. cikkének (3) bekezdésében említett rendelkezéseket megállapító európai rendeleteket és határozatokat. A Tanács, az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően,

a) a Bizottság javaslata alapján és az Európai Központi Bankkal folytatott konzultációt követően, vagy

b) az Európai Központi Bank javaslata alapján és a Bizottsággal folytatott konzultációt követően határoz.

III-188. cikk

Az Alkotmány és a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmánya által rájuk ruházott hatáskörök gyakorlása, valamint az ilyen feladatok és kötelezettségek végrehajtása során sem az Európai Központi Bank, sem a nemzeti központi bankok, sem döntéshozó szerveik valamely tagja nem kérhet vagy fogadhat el utasítást az uniós intézményektől, szervektől vagy hivataloktól, illetve a tagállamok kormányaitól vagy bármely egyéb szervtől vagy szervezettől. Az Unió intézményei, szervei és hivatalai, valamint a tagállamok kormányai kötelezettséget vállalnak arra, hogy tiszteletben tartják ezt az elvet, és nem kísérik meg az Európai Központi Bank vagy a nemzeti központi bankok döntéshozó szervei tagjainak befolyásolását feladataik ellátása során.

III-189. cikk

Valamennyi tagállam gondoskodik arról, hogy nemzeti jogszabályai — nemzeti központi bankjának státútumát is beleértve — összeegyeztethetők legyenek az Alkotmánnyal és a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmányával.

III-190. cikk

(1) A Központi Bankok Európai Rendszerére bízott feladatok teljesítése érdekében az Európai Központi Bank az Alkotmánynak megfelelően, továbbá a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmányában megállapított feltételek mellett

- a) európai rendeleteket alkot a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmánya 3. cikke (1) bekezdésének a) pontjában, 19. cikkének (1) bekezdésében, 22. cikkében és 25. cikkének (2) bekezdésében meghatározott feladatok végrehajtásához szükséges mértékben, valamint a III-187. cikk (4) bekezdésében említett európai rendeletekben és határozatokban megállapított esetekben;
- b) elfogadja az Alkotmány, illetve a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmánya értelmében a Központi Bankok Európai Rendszerére ruházott feladatok végrehajtásához szükséges európai határozatokat;
- c) ajánlásokat tesz és véleményeket fogad el.

(2) Az Európai Központi Bank úgy határozhat, hogy európai határozatait, valamint ajánlásait és véleményeit nyilvánosságra hozza.

(3) A Tanács a III-187. cikk (4) bekezdésében megállapított eljárásnak megfelelően elfogadott európai rendeletekben megállapítja azokat a kereteket és feltételeket, amelyek szerint az Európai Központi Bank az általa elfogadott európai rendeletekből és határozatokból fakadó kötelezettségeket nem teljesítő vállalkozásokra pénzbírságot vagy kényszerítő bírságot szabhat ki.

III-191. cikk

Az Európai Központi Bankra ruházott hatáskörök sérelme nélkül az euro közös pénzként történő alkalmazásához szükséges intézkedéseket európai törvény vagy kerettörvény állapítja meg. Az ilyen európai törvényt vagy kerettörvényt az Európai Központi Bankkal folytatott konzultációt követően lehet elfogadni.

3. SZAKASZ

INTÉZMÉNYI RENDELKEZÉSEK

III-192. cikk

(1) A tagállamok politikáinak a belső piac működéséhez szükséges legteljesebb mértékű összehangolásának elősegítése érdekében létrejön a tanácsadói jogkörrel rendelkező Gazdasági és Pénzügyi Bizottság.

(2) Ez a bizottság a következő feladatokat látja el:

- a) a Tanács vagy a Bizottság kérésére, illetve saját kezdeményezésére véleményt ad ezen intézmények részére;
- b) figyelemmel kíséri a tagállamok és az Unió gazdasági és pénzügyi helyzetét, és arról rendszeresen jelentést készít a Tanács és a Bizottság részére, különös tekintettel a harmadik országokkal és a nemzetközi intézményekkel fennálló pénzügyi kapcsolatokra;
- c) a III-344. cikk sérelme nélkül hozzájárul a Tanácsnak a III-159. cikkben, a III-179. cikk (2), (3), (4) és (6) bekezdésében, a III-180., III-183. és III-184. cikkben, a III-185. cikk (6) bekezdésében, a III-186. cikk (2) bekezdésében, a III-187. cikk (3) és (4) bekezdésében, a III-191. és III-196. cikkben, továbbá a III-198. cikk (2) és (3) bekezdésében, a III-201. cikkben, a III-202. cikk (2) és (3) bekezdésében, valamint a III-322. és III-326. cikkben említett munkája előkészítéséhez, és ellátja a Tanács által ráruházott egyéb tanácsadói és előkészítő feladatokat;
- d) évente legalább egyszer megvizsgálja az Alkotmány és az Uniós jogi aktusok alkalmazásának eredményeként a tőke mozgás és a fizetési műveletek szabadsága tekintetében előálló helyzetet; a vizsgálat kiterjed a tőke mozgással és fizetési műveletekkel kapcsolatos összes intézkedésre; e vizsgálat eredményéről a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság jelentést tesz a Bizottságnak és a Tanácsnak.

Minden egyes tagállam, a Bizottság és az Európai Központi Bank legfeljebb két-két tagot nevez ki a Gazdasági és Pénzügyi Bizottságba.

(3) A Tanács a Bizottság javaslata alapján európai határozatot fogad el, amelyben meghatározza a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság összetételére vonatkozó részletes rendelkezéseket. A Tanács az Európai Központi Bankkal és a Gazdasági és Pénzügyi Bizottsággal folytatott konzultációt követően határoz. A Tanács elnöke e határozatról tájékoztatja az Európai Parlamentet.

(4) A (2) bekezdésben meghatározott feladatokon túl, amennyiben és amíg vannak olyan tagállamok, amelyek a III-197. cikk alapján eltéréssel rendelkeznek, a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság figyelemmel kíséri az ilyen tagállamok monetáris és pénzügyi helyzetét, valamint általános fizetési rendszerét, és e tárgyban rendszeresen jelentést készít a Tanács és a Bizottság számára.

III-193. cikk

A III-179. cikk (4) bekezdésének, a III-184. cikknek — kivéve a (13) bekezdését —, a III-191., III-196. cikknek és a III-198. cikk (3) bekezdésének, valamint a III-326. cikknek a hatálya alá tartozó ügyekben a Tanács vagy valamely tagállam kérheti a Bizottságot, hogy szükség szerint tegyen ajánlásokat vagy javaslatokat. A Bizottság megvizsgálja ezt a kérelmet, és következtetéseit haladéktalanul benyújtja a Tanácsnak.

4. SZAKASZ

AZON TAGÁLLAMOKRA VONATKOZÓ KÜLÖN RENDELKEZÉSEK, AMELYEK PÉNZNEME AZ EURO

III-194. cikk

(1) A gazdasági és monetáris unió megfelelő működésének biztosítása érdekében és az Alkotmány vonatkozó rendelkezéseivel összhangban a Tanács a III-179. és a III-184. cikkben meghatározott eljárások közül a vonatkozó eljárással összhangban — kivéve a III-184. cikk (13) bekezdésében említett eljárást — intézkedéseket fogad el azon tagállamokra vonatkozóan, amelyek pénzneme az euro:

- a) ezen tagállamokban a költségvetési fegyelem és a költségvetési felügyelet összehangolásának erősítése,
- b) az ezen tagállamokra vonatkozó gazdaságpolitikai iránymutatások megállapítására, biztosítva egyúttal ezeknek az Unió egészére vonatkozóan elfogadott iránymutatásokkal való összeegyeztethetőségét és felügyeletét.

(2) Az (1) bekezdésben említett intézkedések elfogadásakor a Tanácsnak csak azok a tagjai vesznek részt a szavazásban, akik azon tagállamokat képviselik, amelyek pénzneme az euro.

A minősített többséghez a Tanács ezen tagjai legalább 55 %-ának, egyben a szavazásban részt vevő tagállamok népességének legalább 65 %-át kitevő tagállamokat képviselő szavazata szükséges.

A blokkoló kisebbségnek legalább a Tanácsnak a szavazásban részt vevő tagállamok népességének több, mint 35 %-át képviselő ezen tagjaiból és még egy tagból kell állnia; ennek hiányában a minősített többséget elértnek kell tekinteni.

III-195. cikk

Az azon tagállamok minisztereinek találkozóira vonatkozó szabályokat, amelyek pénzneme az euro, az euro-csoportról szóló jegyzőkönyv állapítja meg.

III-196. cikk

(1) Annak érdekében, hogy az eurónak a nemzetközi pénzrendszerben elfoglalt helyét biztosítsa, a Tanács, a Bizottság javaslata alapján, európai határozatban állapítja meg a gazdasági és monetáris unió szempontjából különösen jelentős ügyekben a nemzetközi pénzügyi intézményekben és konferenciákon képviselendő közös álláspontokat. A Tanács az Európai Központi Bankkal folytatott konzultációt követően határoz.

(2) A Tanács a Bizottság javaslata alapján megfelelő intézkedéseket fogadhat el a nemzetközi pénzügyi intézményekben és konferenciákon való egységes képviselő biztosítása céljából. A Tanács az Európai Központi Bankkal folytatott konzultációt követően határoz.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben említett intézkedések elfogadásakor a Tanácsnak csak azok a tagjai vesznek részt a szavazásban, akik azokat a tagállamokat képviselik, amelyek pénzneme az euro.

A minősített többséghez a Tanács ezen tagjai legalább 55 %-ának egyben a szavazásban részt vevő tagállamok népességének legalább 65 %-át kitevő tagállamokat képviselő szavazata szükséges.

A blokkoló kisebbségnek legalább a Tanácsnak a szavazásban részt vevő tagállamok népességének több, mint 35 %-át képviselő ezen tagjaiból és még egy tagból kell állnia; ennek hiányában a minősített többséget elértnek kell tekinteni.

5. SZAKASZ

ÁTMENETI RENDELKEZÉSEK

III-197. cikk

(1) Azoknak a tagállamoknak a megjelölése, amelyek vonatkozásában a Tanács nem határozott úgy, hogy teljesítik az euro bevezetéséhez szükséges feltételeket, a továbbiakban „eltéréssel rendelkező tagállam”.

(2) Az eltéréssel rendelkező tagállamokra az Alkotmány alábbi rendelkezései nem alkalmazhatók:

- a) az átfogó gazdaságpolitikai iránymutatások azon részeinek elfogadása, amelyek általános jelleggel az euro-övezetre vonatkoznak, (III-179. cikk, (2) bekezdés);
- b) a túlzott hiány orvoslására vonatkozó kényszerítő eszközök (III-184. cikk, (9) és (10) bekezdés);
- c) a Központi Bankok Európai Rendszerének célkitűzései és feladatai (III-185. cikk, (1), (2), (3) és (5) bekezdés);
- d) euro kibocsátása (III-186. cikk);
- e) az Európai Központi Bank jogi aktusai (III-190. cikk);

- f) az euro alkalmazására vonatkozó intézkedések (III-191. cikk);
- g) a monetáris megállapodások és az egyéb árfolyam-politikai intézkedések (III-326. cikk);
- h) az Európai Központi Bank Igazgatósága tagjainak kinevezése (III-382. cikk, (2) bekezdés);
- i) a gazdasági és monetáris unió szempontjából különösen jelentős ügyekben a nemzetközi pénzügyi intézményekben és konferenciákon képviselendő közös álláspontot meghatározó európai határozatok (III-196. cikk (1) bekezdés);
- j) a nemzetközi pénzügyi intézményekben és konferenciákon való egységes képviselő biztositására irányuló intézkedések (III-196. cikk (2) bekezdés).

Ennek megfelelően az a)–j) pontban hivatkozott cikkekben „tagállamok” alatt azokat a tagállamokat kell érteni, amelyek pénzneme az euro.

(3) A Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmányának IX. fejezetével összhangban az eltéréssel rendelkező tagállamokat és azok nemzeti központi bankjait nem illetik meg a Központi Bankok Európai Rendszerének keretében biztosított jogok, és nem terhelik az ott megállapított kötelezettségek.

(4) A Tanács eltéréssel rendelkező tagállamokat képviselő tagjainak szavazati jogát fel kell függeszteni a (2) bekezdésben felsorolt cikkekben említett intézkedéseknek a Tanács által történő elfogadásakor, továbbá a következő esetekben:

- a) a többoldalú felügyelet keretén belül azon tagállamoknak címzett ajánlások esetén — ideértve a stabilitási programokra és figyelmeztetésekre vonatkozóakat is —, amelyek pénzneme az euro (III-179. cikk (4) bekezdés);
- b) a túlzott hiányra vonatkozó olyan intézkedések esetén, amelyek azon tagállamokra vonatkoznak, amelyek pénzneme az euro (III-184. cikk (6), (7), (8) és (11) bekezdés).

A minősített többséghez a Tanács egyéb tagjai legalább 55 %-ának egyben a szavazásban részt vevő tagállamok népességének legalább 65 %-át kitevő tagállamokat képviselő szavazata szükséges.

A blokkoló kisebbségnek legalább a Tanácsnak a szavazásban részt vevő tagállamok népességének több, mint 35 %-át képviselő ezen egyéb tagjaiból és még egy tagból kell állnia, ennek hiányában a minősített többséget elértnek kell tekinteni.

III-198. cikk

(1) A Bizottság és az Európai Központi Bank legalább két évente egyszer, illetve valamely eltéréssel rendelkező tagállam kérelmére jelentést tesz a Tanácsnak az eltéréssel rendelkező tagállamok által a gazdasági és monetáris unió megvalósítására vonatkozó kötelezettségeik teljesítésében megtett előrehaladásról. E jelentésekben annak vizsgálatára is ki kell térni, hogy ezen tagállamok nemzeti jogszabályai — nemzeti központi bankjaik státútumait is beleértve — mennyiben egyeztethetők össze az Alkotmány III-188. és III-189. cikkével, illetve a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmányával. A jelentésekben vizsgálni kell továbbá a fenntartható konvergencia magas fokának elérését, elemezve, hogy az egyes tagállamok milyen mértékben felelnek meg a következő kritériumoknak:

- a) az árstabilitás magas fokának elérése; ez olyan inflációs ráta esetén áll fenn, amely közel esik az árstabilitás tekintetében legjobb eredményt felmutató legfeljebb három tagállaméhoz;
- b) az állam pénzügyi helyzetének fenntarthatósága; ezt olyan költségvetési egyenleg elérése mutatja, amely nem rendelkezik a III-184. cikk (6) bekezdése értelmében vett túlzott hiánnyal;
- c) az Európai Monetáris Rendszer árfolyam-mechanizmusa által előírt normál ingadozási sávok betartása legalább két évig anélkül, hogy az euróval szemben leértékelésre kerülne sor;
- d) az eltéréssel rendelkező tagállam által elért konvergencia és a tagállam részéről az árfolyam-mechanizmusban való részvétel fenntarthatósága, ami a hosszú távú kamatszintben tükröződik.

Az e bekezdésben említett négy kritériumot és azt az időtartamot, amelyen keresztül azokat be kell tartani, a konvergenciakritériumokról szóló jegyzőkönyv határozza meg részletesen. A Bizottság és az Európai Központi Bank jelentéseiben a piacok integrációjának eredményeit, a folyó fizetési mérlegek helyzetét és alakulását, továbbá a fajlagos bércöltségek alakulását és az egyéb árindexeket is figyelembe kell venni.

(2) A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt és az Európai Tanácsban folytatott vitát követően a Bizottság javaslata alapján európai határozatot fogad el, amelyben megállapítja, hogy mely eltéréssel rendelkező tagállamok teljesítik a szükséges feltételeket az (1) bekezdésében megállapított szempontok alapján, és az érintett tagállamokra vonatkozó eltérést megszünteti.

A Tanács az azon tagállamait képviselő tagjai minősített többséggel elfogadott ajánlásának kézhezvételét követően határoz, amelyek pénzneme az euro. Ezek a tagok a Bizottság javaslatának a Tanács által történő kézhezvételét követő 6 hónapon belül határoznak.

A második albekezdésben említett minősített többséghez a Tanács ezen tagjai legalább 55 %-ának egyben a szavazásban részt vevő tagállamok népességének legalább 65 %-át kitevő tagállamokat képviselő szavazata szükséges. A blokkoló kisebbségnek legalább a Tanácsnak a szavazásban részt vevő tagállamok népességének több, mint 35 %-át képviselő ezen tagjaiból és még egy tagból kell állnia; ennek hiányában a minősített többséget elértnek kell tekinteni.

(3) Ha a (2) bekezdésében megállapított eljárásnak megfelelően az eltérés megszüntetéséről határoztak, a Tanács, a Bizottság javaslata alapján, európai rendeletben vagy határozatban visszavonhatatlanul rögzíti azt az átváltási arányt, amelyen az euro az érintett tagállam valutájának helyébe lép, és meghozza az eurónak mint közös valutának a szóban forgó tagállamban történő bevezetéséhez szükséges egyéb intézkedéseket. A Tanács, az Európai Központi Bankkal folytatott konzultációt követően, az érintett tagállam, illetve azon tagállamok képviselőinek egyhangú szavazatával határoz, amelyek pénzneme az euro.

III-199. cikk

(1) Amennyiben és amíg vannak eltéréssel rendelkező tagállamok, és a III-187. cikk (1) bekezdésének sérelme nélkül, az Európai Központi Bank harmadik döntéshozó szerveként fel kell állítani a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmányának 45. cikkében említett Általános Tanácsot.

(2) Amennyiben és amíg vannak eltéréssel rendelkező tagállamok, az Európai Központi Bank ezen tagállamok tekintetében:

- a) erősíti a nemzeti központi bankok közötti együttműködést;
- b) erősíti a tagállamok monetáris politikáinak összehangolását az árstabilitás biztosítása céljából;
- c) felügyeli az árfolyam-mechanizmus működését;
- d) konzultációkat tart a nemzeti központi bankok hatáskörébe tartozó, a pénzügyi szervezetek és piacok stabilitását érintő kérdésekben;
- e) ellátja az Európai Monetáris Együttműködési Alap egykori feladatait, amelyeket a későbbiekben az Európai Monetáris Intézet vett át.

III-200. cikk

Az eltéréssel rendelkező tagállamok árfolyam-politikájukat közös érdekű ügyként kezelik. Eközben figyelembe veszik az árfolyam-mechanizmus keretén belüli együttműködés terén szerzett tapasztalatokat.

III-201. cikk

(1) Ha egy eltéréssel rendelkező tagállam a fizetési mérlege tekintetében a fizetési mérleg egészének egyensúlyhiányából vagy a rendelkezésére álló deviza típusából adódóan nehézségekkel küzd, vagy ilyen nehézségek bekövetkezése komolyan fenyegeti, és ezek a nehézségek alkalmasak különösen a belső piac működésének vagy a közös kereskedelempolitika megvalósításának veszélyeztetésére, a Bizottság haladéktalanul megvizsgálja az érintett állam helyzetét és azokat az intézkedéseket, amelyeket ez az állam az Alkotmánynak megfelelően minden rendelkezésére álló eszközzel megtett vagy megtehet. A Bizottság megjelöli, hogy milyen intézkedések elfogadását javasolja az érintett tagállamnak.

Ha az eltéréssel rendelkező tagállam által hozott és a Bizottság által javasolt intézkedések elégtelennek bizonyulnak a felmerült vagy fenyegető nehézségek leküzdéséhez, a Bizottság a Gazdasági és

Pénzügyi Bizottsággal folytatott konzultációt követően kölcsönös segítségnyújtásra és ehhez megfelelő módszerekre tesz javaslatot a Tanácsnak.

A Bizottság rendszeresen tájékoztatja a Tanácsot a helyzetről és annak alakulásáról.

(2) A Tanács európai rendeletben vagy határozatban elhatározza a kölcsönös segítségnyújtást, és meghatározza az ilyen segítségnyújtás feltételeit és részletes szabályait. A kölcsönös segítségnyújtás megvalósulhat:

- a) összehangolt fellépés útján olyan más nemzetközi szervezetek irányába vagy keretében, amelyekhez az eltéréssel rendelkező tagállamok fordulhatnak;
- b) olyan intézkedések útján, amelyek a kereskedelem eltérülésének elkerüléséhez szükségesek, ha a nehézségekkel küzdő, eltéréssel rendelkező tagállam harmadik országokkal szemben mennyiségi korlátozásokat tart fenn vagy vezet be újra;
- c) más tagállamok által nyújtott korlátozott mértékű hitelek útján, amihez ezek egyetértése szükséges.

(3) Ha a Tanács nem adja meg a Bizottság által ajánlott kölcsönös segítségnyújtást, vagy ha a kölcsönös segítségnyújtás és a meghozott intézkedések nem elégségesek, a Bizottság felhatalmazza a nehézségekkel küzdő, eltéréssel rendelkező tagállamot arra, hogy védintézkedéseket tegyen, amelyek feltételeit és részletes szabályait a Bizottság határozza meg.

A Tanács ezt a felhatalmazást visszavonhatja, illetve annak feltételeit és részletes szabályait megváltoztathatja.

III-202. cikk

(1) Ha egy tagállamban hirtelen fizetésimérleg-válság lép fel, és a III-201. cikk (2) bekezdése szerinti európai határozat elfogadására haladéktalanul nem kerül sor, az érintett eltéréssel rendelkező tagállam elővigyázatosságból megteheti a szükséges védintézkedéseket. Ezek az intézkedések a belső piac működésében csak a lehető legkisebb zavart okozhatják, és nem haladhatják meg a hirtelen felmerült nehézségek orvoslásához feltétlenül szükséges mértéket.

(2) A Bizottságot és a többi tagállamot az (1) bekezdés szerinti védintézkedésekről legkésőbb azok hatálybalépésének időpontjában tájékoztatni kell. A Bizottság javaslatot tehet a Tanácsnak a III-201. cikk szerinti kölcsönös segítségnyújtásra.

(3) A Bizottság véleményadását és a Gazdasági és Pénzügyi Bizottsággal folytatott konzultációt követően a Tanács európai határozatot fogadhat el arról, hogy az érintett tagállam módosítsa, függeszse fel vagy törölje el az (1) bekezdés szerinti védintézkedéseket.

III. FEJEZET

EGYÉB TERÜLETEKRE VONATKOZÓ POLITIKÁK

1. SZAKASZ

FOGLALKOZTATÁS

III-203. cikk

Az Unió és a tagállamok az I-3. cikkben meghatározott célkitűzések megvalósítása érdekében e szakasznak megfelelően arra törekednek, hogy összehangolt stratégiát alakítsanak ki a foglalkoztatás, és különösen a szakképzett, képzett és alkalmazkodásra képes munkaerő, valamint a gazdasági változásokra reagálni képes munkaerőpiacok fejlesztése terén.

III-204. cikk

(1) A tagállamok foglalkoztatáspolitikájuk révén olyan módon járulnak hozzá a III-203. cikkben említett célkitűzések eléréséhez, hogy az összhangban álljon a tagállamok és az Unió gazdaságpolitikájára vonatkozó, a III-179. cikk (2) bekezdése alapján elfogadott átfogó iránymutatásokkal.

(2) A tagállamok, a szociális partnerek kötelezettségeire vonatkozó nemzeti gyakorlat figyelembevételével, közös érdekű ügynek tekintik a foglalkoztatás előmozdítását, és ilyen irányú tevékenységüket a III-206. cikknek megfelelően összehangolják a Tanácsban.

III-205. cikk

(1) Az Unió hozzájárul a foglalkoztatás magas szintjéhez azáltal, hogy bátorítja a tagállamok közötti együttműködést, támogatja és szükség esetén kiegészíti tevékenységüket. Ennek során tiszteletben tartja a tagállamok hatáskörét.

(2) Az Unió politikáinak és tevékenységeinek meghatározása és végrehajtása során figyelembe kell venni a foglalkoztatás magas szintjére vonatkozó célkitűzést.

III-206. cikk

(1) A Tanács és a Bizottság által készített együttes éves jelentés alapján az Európai Tanács évente megvizsgálja a foglalkoztatottság helyzetét az Unióban, és következtetéseket fogad el arra vonatkozóan.

(2) Az Európai Tanács következtetéseiből kiindulva a Tanács a Bizottság javaslata alapján évente iránymutatásokat dolgoz ki, amelyeket a tagállamoknak foglalkoztatáspolitikájukban figyelembe kell venniük. A Tanács az Európai Parlamenttel, a Gazdasági és Szociális Bizottsággal, a Régiók Bizottságával és Foglalkoztatási Bizottsággal folytatott konzultációt követően határoz.

Ezeknek az iránymutatásoknak összhangban kell állniuk a III-179. cikk (2) bekezdése alapján elfogadott átfogó iránymutatásokkal.

(3) Minden tagállam éves jelentést nyújt be a Tanácsnak és a Bizottságnak azokról a főbb intézkedésekről, amelyeket a (2) bekezdésben említett foglalkoztatási iránymutatásokat követve foglalkoztatáspolitikája végrehajtása céljából hozott.

(4) A Tanács a (3) bekezdésben említett jelentések alapján és a Foglalkoztatási Bizottság véleményének kézhezvételét követően a foglalkoztatási iránymutatások fényében évente megvizsgálja a tagállamok foglalkoztatáspolitikájának végrehajtását. A Tanács, a Bizottság ajánlása alapján, ajánlásokat tehet a tagállamok számára.

(5) A vizsgálat eredményei alapján a Tanács és a Bizottság együttes éves jelentést készít az Európai Tanács számára az Unió foglalkoztatási helyzetéről és a foglalkoztatási iránymutatások végrehajtásáról.

III-207. cikk

Európai törvény vagy kerettörvény ösztönző intézkedéseket állapít meg, amelyek arra szolgálnak, hogy előmozdítsák az együttműködést a tagállamok között, és támogassák fellépésüket a foglalkoztatás terén olyan kezdeményezések révén, amelyek célja az információk és a bevált gyakorlatok cseréjének fejlesztése, összehasonlító elemzések és tanácsok szolgáltatása, valamint az innovatív megközelítések támogatása és a tapasztalatok kiértékelése, különösen kísérleti projektek útján. Az ilyen európai törvényt vagy kerettörvényt a Régiók Bizottságával és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

Az ilyen európai törvények, illetve kerettörvények nem foglalhatják magukban a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek harmonizációját.

III-208. cikk

A Tanács egyszerű többséggel elfogadott európai határozattal létrehozza a tanácsadói jogkörrel rendelkező Foglalkoztatási Bizottságot annak érdekében, hogy elősegítse a tagállamok közötti koordinációt a foglalkoztatási és munkaerő-piaci politikák területén. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően határoz.

A bizottság a következő feladatokat látja el:

- a) figyelemmel kíséri a foglalkoztatási helyzetet és a foglalkoztatáspolitikát az Unióban és a tagállamokban;
- b) a III-344. cikk sérelme nélkül a Tanács, vagy a Bizottság kérésére vagy saját kezdeményezésére véleményeket dolgoz ki, és hozzájárul a Tanács III-206. cikkben említett tevékenységének előkészítéséhez.

Feladatának teljesítése során a bizottság konzultál a szociális partnerekkel.

Minden egyes tagállam és a Bizottság két-két bizottsági tagot nevez ki.

2. SZAKASZ

SZOCIÁLPOLITIKA

III-209. cikk

Az alapvető szociális jogokat, többek között az 1961. október 18-án Torinóban aláírt Európai szociális chartában, valamint a munkavállalók alapvető szociális jogairól szóló 1989. évi közösségi chartában meghatározott jogokat szem előtt tartva, az Unió és a tagállamok célkitűzése a foglalkoztatás, az életkörülmények és munkafeltételek javítása — lehetővé téve ezáltal a fejlődési folyamat fenntartása mellett ezek összehangolását —, a megfelelő szociális védelem, a szociális partnerek közötti párbeszéd és az emberi erőforrások fejlesztésének elősegítése a tartósan magas foglalkoztatás és a kirekesztés elleni küzdelem érdekében.

E célból az Unió és a tagállamok fellépésük során figyelembe veszik — különösen a szerződéses kapcsolatok terén — a nemzeti gyakorlatok sokféleségét, valamint az Unió gazdasági versenyképessége fenntartásának szükségességét.

Az Unió és a tagállamok úgy vélik, hogy ez a fejlődés nemcsak a szociális rendszerek összehangolását előnyben részesítő belső piac működéséből következik, hanem az Alkotmányban megállapított eljárásokból, valamint a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek közelítéséből is.

III-210. cikk

(1) A III-209. cikkben foglalt célkitűzések megvalósítása érdekében az Unió támogatja és kiegészíti a tagállamok tevékenységeit a következő területeken:

- a) különösen a munkakörnyezet javítása a munkavállalók egészségének és biztonságának védelme érdekében;
- b) munkafeltételek;
- c) a munkavállalók szociális biztonsága és szociális védelme;
- d) a munkavállalók védelme munkaviszonyuk megszüntetése esetén;
- e) a munkavállalók tájékoztatása és véleményük meghallgatása;
- f) a munkavállalók és munkaadók érdekeinek képviselése és kollektív védelme, beleértve — a (6) bekezdésre is figyelemmel — a vállalatvezetésben való részvételt;
- g) az Unió területén jogszerűen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok foglalkoztatásának feltételei;
- h) a munkaerőpiacról kirekesztett személyek beilleszkedésének lehetővé tétele a III-283. cikk sérelme nélkül;
- i) a nők és férfiak munkaerő-piaci esélyegyenlősége és az egyenlő munkahelyi bánásmód;
- j) a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem;

k) a szociális védelmi rendszerek modernizálása, a c) pontban foglaltak sérelme nélkül.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak céljából:

- a) európai törvényben vagy kerettörvényben olyan intézkedéseket állapíthatók meg — kizárva azonban a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek bármilyen harmonizációját —, amelyek arra szolgálnak, hogy ösztönözzék az együttműködést a tagállamok között olyan kezdeményezések révén, amelyek célja az ismeretek gyarapítása, az információk és a bevált gyakorlatok cseréjének fejlesztése, az innovatív megközelítések támogatása és a tapasztalatok kiértékelése;
- b) az (1) bekezdés a)—i) pontjában említett területeken európai kerettörvény, figyelembe véve az egyes tagállamokban fennálló feltételeket és műszaki szabályokat, fokozatosan alkalmazandó minimumkövetelményeket állapíthat meg. Az ilyen európai kerettörvény nem írhat elő olyan közigazgatási, pénzügyi vagy jogi korlátozásokat, amelyek gátolnák a kis- és középvállalkozások alapítását és fejlődését.

Minden ilyen európai törvényt vagy kerettörvényt a Régiók Bizottságával és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

(3) A (2) bekezdéstől eltérve, az (1) bekezdés c), d), f) és g) pontjában említett területeken az európai törvényeket és kerettörvényeket a Tanács fogadja el egyhangúlag, az Európai Parlamenttel, valamint a Régiók Bizottságával és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően.

A Tanács a Bizottság javaslata alapján európai határozatban előírhatja, hogy az (1) bekezdés d), f) és g) pontjára a rendes törvényalkotási eljárást kell alkalmazni. Erről a Tanács, az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően, egyhangúlag határoz.

(4) A szociális partnereket, együttes kérelmükre, bármely tagállam megbízhatja a (2) és (3) bekezdés alapján elfogadott európai kerettörvények, illetve — adott esetben — a III-212. cikk rendelkezéseinek megfelelően elfogadott európai rendeletek vagy határozatok végrehajtásával.

Ebben az esetben e tagállamnak meg kell bizonyosodnia arról, hogy a szociális partnerek legkésőbb az európai kerettörvény átültetési határidejének, illetve az európai rendelet vagy határozatot végrehajtási határidejének lejártáig megállapodás útján bevezették a szükséges intézkedéseket, miközben minden szükséges intézkedést meg kell tennie annak érdekében, hogy az említett európai kerettörvényben, rendeletben vagy határozatban előírt eredmények elérését mindenkor biztosítani tudja.

(5) Az e cikk alapján elfogadott európai törvények és kerettörvények

- a) nem érinthetik a tagállamok azon jogát, hogy szociális biztonsági rendszerük alapelveit meghatározzák és nem érinthetik jelentősen e rendszerek pénzügyi egyensúlyát;
- b) nem akadályozhatják a tagállamokat abban, hogy olyan szigorúbb védintézkedéseket tartsanak fenn vagy vezessenek be, amelyek az Alkotmánnyal összeegyeztethetőek.

(6) E cikk a díjazásra, az egyesülési jogra, a sztrájkjogra vagy a kizárás jogára nem alkalmazható.

III-211. cikk

(1) A Bizottság elősegíti a szociális partnerek uniós szintű konzultációját, és meghoz minden szükséges intézkedést, hogy megkönnyítse a felek közötti párbeszédet a számukra nyújtott kiegyensúlyozott támogatás biztosításával.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak céljából a Bizottság a szociálpolitika területére vonatkozó javaslatok benyújtása előtt konzultál a szociális partnerekkel az Unió fellépésének lehetséges irányáról.

(3) Ha a (2) bekezdés szerinti konzultációt követően a Bizottság uniós fellépést tart kívánatosnak, a tervezett javaslat tartalmáról konzultál a szociális partnerekkel. A szociális partnerek a Bizottsághoz véleményt vagy — adott esetben — ajánlást juttatnak el.

(4) A (2) és (3) bekezdésben említett konzultációk alkalmával a szociális partnerek tájékoztathatják a Bizottságot arról, hogy a III-212. cikk (1) bekezdésében említett eljárás megindítását igénylik. Ezen eljárás időtartama nem haladhatja meg a kilenc hónapot, kivéve ha az érintett szociális partnerek, valamint a Bizottság együttesen úgy határoznak, hogy azt meghosszabbítják.

III-212. cikk

(1) A szociális partnerek közötti uniós szintű párbeszéd, amennyiben úgy kívánják, szerződéses kapcsolatokhoz, így megállapodásokhoz vezethet.

(2) Az uniós szinten megkötött megállapodásokat a szociális partnerek és a tagállamok sajátos eljárásainak és gyakorlatának megfelelően, vagy pedig — a III-210. cikk hatálya alá tartozó kérdésekben — az aláíró felek együttes kérelmére, a Tanács által a Bizottság javaslata alapján elfogadott európai rendelettel vagy határozattal kell végrehajtani. Erről az Európai Parlamentet tájékoztatni kell.

Ha a kérdéses megállapodás egy vagy több, valamely olyan területre vonatkozó rendelkezést tartalmaz, amelyre nézve a III-210. cikk (3) bekezdése értelmében egyhangúságra van szükség, a Tanács egyhangúlag határoz.

III-213. cikk

A III-209. cikkben foglalt célkitűzések megvalósítása érdekében és az Alkotmány egyéb rendelkezéseinek sérelme nélkül, a Bizottság a szociálpolitikának az e szakasz hatálya alá tartozó minden területén ösztönzi a tagállamok együttműködését, és megkönnyíti intézkedéseik összehangolását, különösen a következő területeken:

- a) foglalkoztatás,
- b) munkajog és munkafeltételek,
- c) alap- és magasabb szintű szakképzés,
- d) szociális biztonság,
- e) munkahelyi balesetek és foglalkozási megbetegedések megelőzése,

- f) munkahelyi egészségvédelem,
- g) egyesülési jog, valamint a munkaadók és munkavállalók közötti kollektív tárgyalások.

E célból a Bizottság a tagállamokkal szoros kapcsolatot tartva tanulmányokat készít, véleményeket ad és konzultációkat szervez mind a nemzeti szinten felmerülő, mind pedig a nemzetközi szervezetek érdeklődésére is számot tartó problémakörökben, különös tekintettel az iránymutatások és mutatók megállapítására, a bevált gyakorlatok cseréjének megszervezésére, valamint az időszakonkénti felülvizsgálat és kiértékelés szükséges elemeinek kialakítására irányuló kezdeményezésekre. Az Európai Parlamentet teljeskörűen tájékoztatni kell.

Az e cikkben említett véleményeinek közreadását megelőzően a Bizottság konzultál a Gazdasági és Szociális Bizottsággal.

III-214. cikk

(1) Minden tagállam biztosítja annak az elvnek az alkalmazását, hogy a nők és férfiak egyenlő vagy egyenlő értékű munkáért egyenlő díjazást kapjanak.

(2) E cikk alkalmazásában „díjazás” a rendes alap- vagy minimálbér, illetve illetmény, valamint minden egyéb olyan juttatás, amelyet a munkavállaló a munkáltatójától közvetlenül vagy közvetve, készpénzben vagy természetben a munkaviszonyára tekintettel kap.

A nemen alapuló megkülönböztetés nélküli egyenlő díjazás azt jelenti, hogy:

- a) teljesítménybér esetén az azonos munkáért járó díjazást azonos mérték alapján kell megállapítani;
- b) időbér esetén azonos munkakörben azonos díjazás jár.

(3) Európai törvény vagy kerettörvény intézkedéseket állapít meg annak érdekében, hogy biztosítsák a nők és férfiak közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének alkalmazását a foglalkoztatás és a munka területén, beleértve az egyenlő vagy egyenlő értékű munkáért járó egyenlő díjazás alapelvét is. Az ilyen európai törvényt vagy kerettörvényt a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

(4) Annak érdekében, hogy ténylegesen biztosítsák a teljes egyenlőséget a nők és férfiak között a munka világában, az egyenlő bánásmód elve nem akadályozza a tagállamokat abban, hogy bizonyos előnyöket nyújtó intézkedéseket tartsanak fenn vagy fogadjanak el abból a célból, hogy az alulreprezentált nem számára a szakmai tevékenységek folytatását megkönnyítsék, illetve hogy a szakmai előmenetelükben őket érő hátrányokat megakadályozzák vagy kiegyenlítsék.

III-215. cikk

A tagállamok törekednek arra, hogy fenntartsák a fizetett szabadságra vonatkozó szabályozási rendszerek fennálló egyenértékűségét.

III-216. cikk

A Bizottság évente jelentést készít a III-209. cikk célkitűzéseinek megvalósításában elért előrehaladásról, beleértve az Unión belüli demográfiai helyzetet. Jelentését megküldi az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és a Gazdasági és Szociális Bizottságnak.

III-217. cikk

A Tanács egyszerű többséggel elfogadott európai határozattal létrehozza a tanácsadói jogkörrel rendelkező Szociális Védelemmel Foglalkozó Bizottságot annak érdekében, hogy a szociális védelmi politikák területén elősegítse az együttműködést a tagállamok között és a Bizottsággal. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően határoz.

A bizottság a következő feladatokat látja el:

- a) figyelemmel kíséri a szociális helyzetet és a szociális védelmi politikák alakulását a tagállamokban és az Unióban;
- b) elősegíti az információk, a tapasztalatok és a bevált gyakorlatok cseréjét a tagállamok között, valamint a tagállamok és a Bizottság között;
- c) a III-344. cikk sérelme nélkül a Tanács vagy a Bizottság kérésére vagy saját kezdeményezésére jelentéseket készít, véleményeket dolgoz ki, vagy a hatáskörébe tartozó területeken egyéb feladatokat végez.

Feladatának teljesítése során a bizottság megfelelő kapcsolatokat alakít ki a szociális partnerekkel.

Minden egyes tagállam és a Bizottság két-két bizottsági tagot nevez ki.

III-218. cikk

A Bizottság az Európai Parlamentnek készített éves jelentésében külön fejezetet szentel az Unión belül szociális téren bekövetkezett fejleményeknek.

Az Európai Parlament felkérheti a Bizottságot, hogy készítsen jelentést a szociális körülményeket érintő sajátos problémáról.

III-219. cikk

(1) A belső piacon a munkavállalók foglalkoztatási lehetőségeinek javítása és ezáltal az életszínvonal emeléséhez való hozzájárulás érdekében létrejön az Európai Szociális Alap, amelynek célja az Unión belül a munkavállalók foglalkoztatásának megkönnyítése, földrajzi és foglalkozási mobilitásuk növelése, továbbá az ipari és a termelési rendszerben bekövetkező változásokhoz való alkalmazkodásuk megkönnyítése, különösen szakképzés és átképzés útján.

(2) Az alapot a Bizottság kezeli. Ebben a feladatában a Bizottságot egy, a tagállamok, a szakszervezetek és a munkaadói szervezetek képviselőiből álló bizottság segíti, amelynek elnöke a Bizottság egyik tagja.

(3) Az alapra vonatkozó végrehajtási intézkedéseket európai törvény állapítja meg. Az ilyen európai törvényt a Régiók Bizottságával és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

3. SZAKASZ

GAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS TERÜLETI KOHÉZIÓ

III-220. cikk

Átfogó harmonikus fejlődésének előmozdítása érdekében az Unió úgy alakítja és folytatja tevékenységét, hogy az a gazdasági, társadalmi és területi kohézió erősítését eredményezze.

Az Unió különösen a különböző régiók fejlettségi szintje közötti egyenlőtlenségek és a legkedvezőtlenebb helyzetű régiók lemaradásának csökkentésére törekszik.

Az érintett régiók közül kiemelt figyelemmel kell kezelni a vidéki térségeket, az ipari átalakulás által érintett térségeket és az olyan súlyos és állandó természeti vagy demográfiai hátrányban lévő régiókat, mint a legészakibb, rendkívül gyéren lakott régiók, valamint a szigeti, a határon átnyúló és a hegyvidéki régiók.

III-221. cikk

A tagállamok úgy folytatják és hangolják össze gazdaságpolitikájukat, hogy a III-220. cikkben meghatározott célokat is elérjék. Ezeket a célokat figyelembe kell venni az Unió politikáinak és tevékenységeinek meghatározásakor és végrehajtásakor, valamint a belső piac megvalósítása során, és ezeknek hozzá kell járulniuk azok eléréséhez. Az Unió e célok elérését a strukturális alapok (Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garanciaalap orientációs részlege; Európai Szociális Alap; Európai Regionális Fejlesztési Alap), az Európai Beruházási Bank és az egyéb meglévő pénzügyi eszközök révén megvalósított fellépésével is támogatja.

A Bizottság három évente jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, a Régiók Bizottságának és a Gazdasági és Szociális Bizottságnak a gazdasági, társadalmi és területi kohézió elérése terén megvalósított előrehaladásról, és arról, hogy az e cikkben előírt különböző eszközök ehhez hogyan járultak hozzá. A jelentéshez szükség szerint megfelelő javaslatokat kell csatolni.

Európai törvény vagy kerettörvény, az egyéb uniós politikák keretében elfogadott intézkedések sérelme nélkül bármilyen egyéb, az alapokon kívüli egyedi intézkedést megállapíthat. Az ilyen európai törvényt vagy kerettörvényt a Régiók Bizottságával és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

III-222. cikk

Az Európai Regionális Fejlesztési Alap rendeltetése, hogy elősegítse az Unión belüli legjelentősebb regionális egyenlőtlenségek orvoslását a fejlődésben lemaradt térségek fejlesztésében és strukturális alkalmazkodásában, valamint a hanyatló ipari térségek átalakításában való részvétel útján.

III-223. cikk

(1) A III-224. cikk sérelme nélkül európai törvény állapítja meg a strukturális alapok feladatait, elsődleges célkitűzéseit és megszervezését — ami magában foglalhatja az alapok átcsoportosítását is —, továbbá az alapokra alkalmazandó általános szabályokat és azokat a rendelkezéseket, amelyek az alapok eredményes működésének, valamint az egymás közötti és az egyéb meglévő pénzügyi eszközökkel történő összehangolásának biztosításához szükségesek.

Az európai törvénnyel létrehozott Kohéziós Alap pénzügyi hozzájárulást nyújt a környezetvédelmi projektekhez, illetve a közlekedési infrastruktúra területén a transzeurópai hálózatokra vonatkozó projektekhez.

Minden ilyen európai törvényt a Régiók Bizottságával és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

(2) Az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés aláírásának napján hatályban lévő rendelkezéseket követően a strukturális alapokra és a Kohéziós Alapra vonatkozóan elfogadásra kerülő első rendelkezéseket a Tanács európai törvényben állapítja meg. Ennek során a Tanács az Európai Parlament egyetértését követően egyhangúlag határoz.

III-224. cikk

Az Európai Regionális Fejlesztési Alapra vonatkozó végrehajtási intézkedéseket európai törvény állapítja meg. Az ilyen európai törvényt a Régiók Bizottságával és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

Az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garanciaalap orientációs részlegére a III-231. cikket, az Európai Szociális Alapra pedig a III-219. cikk (3) bekezdését alkalmazni kell.

4. SZAKASZ

MEZŐGAZDASÁG ÉS HALÁSZAT

III-225. cikk

Az Unió közös mezőgazdasági és halászati politikát határoz meg és hajt végre.

„Mezőgazdasági termékek” a termőföld, az állattenyésztés és a halászat termékei, valamint az ezekhez a termékekhez közvetlenül kapcsolódó első feldolgozási szint termékei. A közös agrárpolitikára vagy a mezőgazdaságra vonatkozó utalásokat, valamint a „mezőgazdasági”, illetve az „agrár-” kifejezéseket úgy kell értelmezni, mint amelyek a halászatot is magukban foglalják, figyelembe véve ezen ágazat sajátos jellemzőit.

III-226. cikk

- (1) A belső piac kiterjed a mezőgazdaságra és a mezőgazdasági termékek kereskedelmére.
- (2) Ha a III-227—III-232. cikk másként nem rendelkezik, a belső piac létrehozására, illetve működésére megállapított szabályokat a mezőgazdasági termékekre is alkalmazni kell.
- (3) A III-227—III-232. cikk hatálya alá tartozó termékeket az I. melléklet sorolja fel.
- (4) A mezőgazdasági termékek belső piaca működésének és fejlődésének együtt kell járnia egy közös agrárpolitikával.

III-227. cikk

- (1) A közös agrárpolitika célkitűzései a következők:
  - a) a mezőgazdasági termelékenység növelése a műszaki fejlődés előmozdításával, valamint a mezőgazdasági termelés ésszerű fejlesztésének és a termelési tényezők, így különösen a munkaerő lehető legjobb hasznosításának biztosításával;
  - b) ily módon a mezőgazdasági népesség megfelelő életszínvonalának biztosítása, különösen a mezőgazdaságban dolgozók egy főre jutó jövedelmének növelésével;
  - c) a piacok stabilizálása;
  - d) az ellátás hozzáférhetőségének biztosítása;
  - e) a fogyasztók elfogadható ár ellenében történő ellátásának biztosítása;
- (2) A közös agrárpolitika és az alkalmazásához szükséges különleges módszerek kidolgozása során figyelembe kell venni:
  - a) a mezőgazdasági tevékenységnek a mezőgazdaság társadalmi szerkezetéből és a különböző mezőgazdasági régiók közötti szerkezeti és természeti egyenlőtlenségekből adódó sajátos természetét;
  - b) a megfelelő kiigazítások fokozatos megvalósításának szükségességét;
  - c) azt a tényt, hogy a tagállamokban a mezőgazdaság a gazdaság egészéhez szorosan kapcsolódó ágazat.

III-228. cikk

- (1) A III-227. cikkben megfogalmazott célkitűzések elérése érdekében létre kell hozni a mezőgazdasági piacok közös szervezését.

Ez a piacszervezés, az érintett terméktől függően, az alábbi formák valamelyikét ölti:

- a) közös versenyszabályok;

- b) a különböző nemzeti piaci rendtartások kötelező összehangolása;
- c) egy európai piaci rendtartás.

(2) Az (1) bekezdés értelmében létrehozott közös piacszervezés a III-227. cikkben megfogalmazott célkitűzések eléréséhez szükséges minden intézkedést magában foglalhat, így különösen árszabályozást, különböző termékek előállításához és piaci értékesítéséhez nyújtott támogatást, raktározási és készletgazdálkodási szabályokat, valamint közös mechanizmust a behozatal és a kivitel stabilizálására.

A közös piacszervezés a III-227. cikkben meghatározott célkitűzések megvalósítására korlátozódik, és a termelők vagy a fogyasztók közötti minden megkülönböztetést kizár az Unión belül.

Egy esetleges közös árpolitikának közös ismérveken és egységes számítási módszereken kell alapulnia.

(3) Az (1) bekezdésben említett közös piacszervezés célkitűzéseinek elérése érdekében egy vagy több mezőgazdasági orientációs és garanciaalap hozható létre.

III-229. cikk

A III-227. cikkben megfogalmazott célkitűzések elérése érdekében a közös agrárpolitika keretében rendelkezni lehet különösen:

- a) a szakképzés, a kutatás és a mezőgazdasági ismeretek terjesztésének területén az erőfeszítések eredményes összehangolásáról, amely magában foglalhatja projektek vagy intézmények közös finanszírozását;
- b) közös intézkedésekről bizonyos termékek fogyasztásának előmozdítására.

III-230. cikk

(1) A versenyszabályokról szóló szakasz a mezőgazdasági termékek termelésére és kereskedelmére csak olyan mértékben alkalmazható, ahogyan azt a III-231. cikk (2) bekezdésével összhangban elfogadott európai törvény vagy kerettörvény — a III-227. cikkben megfogalmazott célkitűzések figyelembevételével — meghatározza.

(2) A Tanács a Bizottság javaslata alapján elfogadott európai rendeletben vagy európai határozatban támogatás nyújtását engedélyezheti:

- a) szerkezeti vagy természeti feltételek miatt hátrányos helyzetben lévő üzemek védelméhez;
- b) gazdaságfejlesztési programok keretében.

III-231. cikk

(1) A Bizottság javaslatokat terjeszt elő a közös agrárpolitika kidolgozására és végrehajtására, beleértve a nemzeti rendtartásoknak a III-228. cikk (1) bekezdésében említett közös piacszervezés egyik formájával történő felváltását, továbbá az e szakaszban meghatározott intézkedések végrehajtására.

Ezekben a javaslatokban figyelembe kell venni az ebben a szakaszban említett mezőgazdasági kérdések egymással való kölcsönös összefüggését.

(2) A III-228. cikk (1) bekezdésében előírt közös piacszervezést, továbbá a közös agrárpolitika és a közös halászati politika célkitűzéseinek megvalósításához szükséges egyéb rendelkezéseket európai törvény vagy kerettörvény állapítja meg. Az ilyen az európai törvényt vagy kerettörvényt a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

(3) A Tanács, a Bizottság javaslata alapján, európai rendeletet vagy határozatot fogad el az árak, a lefoglalások, a támogatások és a mennyiségi korlátozások rögzítésére, továbbá a halászati lehetőségek meghatározására és elosztására vonatkozóan.

(4) A (2) bekezdésnek megfelelően a nemzeti piaci rendtartásokat a III-228. cikk (1) bekezdése szerinti közös piacszerzés válthatja fel, ha

- a) a közös piacszerzés azoknak az ilyen intézkedést ellenző tagállamoknak, amelyek a kérdéses termeléssel kapcsolatban saját nemzeti piaci rendtartással rendelkeznek, az érintett termelők foglalkoztatására és életszínvonalára vonatkozóan egyenértékű biztosítékot nyújt; ennek során a lehetséges alkalmazkodás és a szükséges szakosodás ütemét is figyelembe kell venni, és
- b) ez a közös piacszerzés a nemzeti piacon fennálló feltételekhez hasonló feltételeket biztosít az Unión belüli kereskedelem számára.

(5) Ha egyes nyersanyagokra vonatkozóan a közös piacszervezést azt megelőzően hozzák létre, hogy a megfelelő feldolgozott termékekre már létezne közös piacszerzés, a harmadik országokba irányuló kivitelre szánt feldolgozott termékekhez felhasznált nyersanyagok az Unión kívülről is behozhatók.

III-232. cikk

Ha egy tagállamban valamely termék olyan nemzeti piaci rendtartás vagy azzal azonos hatású nemzeti szabályozás hatálya alá tartozik, amely egy másik tagállam hasonló termékének versenyhelyzetét hátrányosan befolyásolja, a tagállamok kiegyenlítő díjat számolnak fel az abból a tagállamból érkező behozatalra, amelyben ilyen rendtartás vagy szabályozás létezik, kivéve ha ez utóbbi állam a kivitelre kiegyenlítő díjat alkalmaz.

Ezeknek a díjaknak az összegét, az egyensúly helyreállításához szükséges mértékben, a Bizottság állapítja meg európai rendeletekben vagy határozatokban; ezeken túlmenően egyéb intézkedéseket is engedélyezhet, amelyeknek feltételeit és részleteit maga határozza meg.

5. SZAKASZ

KÖRNYEZET

III-233. cikk

- (1) Az Unió környezetpolitikája hozzájárul a következő célkitűzések eléréséhez:
- a) a környezet minőségének megőrzése, védelme és javítása,
  - b) az emberi egészség védelme,
  - c) a természeti erőforrások körültekintő és ésszerű hasznosítása,
  - d) a regionális vagy világméretű környezeti problémák leküzdésére irányuló intézkedések ösztönzése nemzetközi szinten.

(2) Az Unió környezetpolitikájának célja a magas szintű védelem, figyelembe véve ugyanakkor az Unió különböző régióinak helyzetében mutatkozó különbségeket. Ez a politika az elővigyázatosság és a megelőzés elvén, a környezeti károk elsődlegesen a forrásuknál történő elhárításának elvén, valamint a „szennyező fizet”- elven alapul.

Ebben az összefüggésben a környezetvédelmi követelményeknek megfelelő harmonizációs intézkedések adott esetben egy védzáradékot foglalnak magukban, amely felhatalmazza a tagállamokat arra, hogy nem gazdasági jellegű környezetvédelmi okokból ideiglenes intézkedéseket tegyenek, amelyek uniós ellenőrzési eljárás alá tartoznak.

- (3) Környezetpolitikája kidolgozása során az Unió figyelembe veszi:
- a) a rendelkezésre álló tudományos és műszaki adatokat,
  - b) az Unió különböző régióinak környezeti feltételeit,
  - c) a beavatkozás, illetve a be nem avatkozás lehetséges hasznait és költségeit,
  - d) az Unió egészének gazdasági és társadalmi fejlődését, valamint régióinak kiegyensúlyozott fejlődését.
- (4) Az Unió és a tagállamok hatáskörük keretén belül együttműködnek a harmadik országokkal és a hatáskörrel rendelkező nemzetközi szervezetekkel. Az Unió által folytatott együttműködésre vonatkozó részletes szabályok az Unió és az érintett harmadik felek közötti megállapodások tárgyát képezhetik.

Az első albekezdés nem érinti a tagállamok arra vonatkozó hatáskörét, hogy nemzetközi fórumokon tárgyalásokat folytassanak és nemzetközi megállapodásokat kössenek.

III-234. cikk

(1) A III-233. cikkben említett célok elérése érdekében megteendő intézkedéseket európai törvény vagy kerettörvény állapítja meg. Az ilyen európai törvényt vagy kerettörvényt a Régiók Bizottságával és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

(2) Az (1) bekezdéstől eltérve és a III-172. cikk sérelme nélkül a Tanács egyhangúlag fogadja el az olyan európai törvényeket, illetve kerettörvényeket, amelyek:

- a) elsődlegesen adózási természetű intézkedéseket állapítanak meg;
- b) olyan intézkedéseket állapítanak meg, amelyek érintik
  - i. a területrendezést;
  - ii. a mennyiségi vízkészlet-gazdálkodást, illetve amelyek az e készletek rendelkezésre állását akár közvetlenül, akár közvetve befolyásolják,
  - iii. a földhasználatot, kivéve a hulladékgazdálkodást;
- c) a tagállamok valamelyikének különböző energiaforrások közötti választását és energiaellátásának általános szerkezetét jelentős mértékben érintő intézkedéseket állapítanak meg.

A Tanács, a Bizottság javaslata alapján, egyhangúlag elfogadott európai határozatban előírhatja, hogy az első albekezdésben említett területeken a rendes törvényalkotási eljárást kell alkalmazni.

A Tanács minden esetben az Európai Parlamenttel, a Régiók Bizottságával és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően határoz.

(3) Európai törvény általános cselekvési programokat állapít meg, amelyek meghatározzák az elérendő elsődleges célkitűzéseket. Az ilyen európai törvényt a Régiók Bizottságával és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

Az e programok végrehajtásához szükséges intézkedéseket, az adott esettől függően, az (1), illetve a (2) bekezdésben foglalt feltételeknek megfelelően kell elfogadni.

(4) Az Unió által elfogadott egyes intézkedéseket nem érintve, a környezetpolitika finanszírozásáról és megvalósításáról a tagállamok gondoskodnak.

(5) Ha az (1) bekezdésen alapuló valamely intézkedés egy tagállam hatóságai számára aránytalanul magas költségekkel járna, az ilyen intézkedésekben — a „szennyező fizet”-elv sérelme nélkül — megfelelő módon rendelkezni kell a következőkről:

- a) átmeneti eltérés és/vagy
- b) a Kohéziós Alapból nyújtott pénzügyi támogatás.

(6) Az e cikk alapján elfogadott védintézkedések nem akadályozzák a tagállamokat abban, hogy szigorúbb védintézkedéseket tartsanak fenn vagy vezessenek be. Ezeknek az intézkedéseknek összeegyeztethetőeknek kell lenniük az Alkotmánnyal. Az intézkedésekről értesíteni kell a Bizottságot.

6. SZAKASZ

FOGYASZTÓVÉDELEM

III-235. cikk

(1) A fogyasztói érdekek érvényesülésének előmozdítása és a fogyasztóvédelem magas szintjének biztosítása érdekében az Unió hozzájárul a fogyasztók egészségének, biztonságának és gazdasági érdekeinek védelméhez, valamint a tájékoztatáshoz, oktatáshoz és az érdekek védelmét célzó önszerveződéshez való jogaik megerősítéséhez.

(2) Az Unió a következőkkel járul hozzá az (1) bekezdésben említett célok eléréséhez:

- a) a III-172. cikk alapján a belső piac létrehozásával, illetve működésével összefüggésben elfogadott intézkedések;
- b) a tagállami politikákat támogató, kiegészítő és figyelemmel kísérendő intézkedések.

(3) A (2) bekezdés b) pontjában említett intézkedéseket európai törvény vagy kerettörvény állapítja meg. Az ilyen európai törvényt vagy kerettörvényt a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

(4) A (3) bekezdés szerint elfogadott jogi aktusok nem akadályozzák a tagállamokat abban, hogy szigorúbb védintézkedéseket tartsanak fenn vagy vezessenek be. Ezeknek az intézkedéseknek összeegyeztethetőeknek kell lenniük az Alkotmánnyal. Az intézkedésekről értesíteni kell a Bizottságot.

7. SZAKASZ

KÖZLEKEDÉS

III-236. cikk

(1) Az Alkotmány célkitűzései az e szakaszban szabályozott területeken egy közös közlekedéspolitikát keretében valósulnak meg.

(2) Az (1) bekezdést, figyelembe véve a közlekedés sajátosságait, európai törvény vagy kerettörvény hajtja végre. Az ilyen európai törvényt vagy kerettörvényt a Régiók Bizottságával és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

Az ilyen európai törvény vagy kerettörvény megállapítja:

- a) a valamely tagállam területére irányuló vagy onnan kiinduló, illetve egy vagy több tagállam területén áthaladó nemzetközi közlekedésre alkalmazandó közös szabályokat;

- b) azokat a feltételeket, amelyek mellett valamely tagállamban egy ott nem honos fuvarozó közlekedési szolgáltatásokat végezhet;
- c) a közlekedés biztonságát javító intézkedéseket;
- d) az egyéb megfelelő rendelkezéseket.

(3) A (2) bekezdésben említett európai törvény vagy kerettörvény elfogadásakor figyelembe kell venni azokat az eseteket, ahol az európai törvény vagy kerettörvény alkalmazása egyes régiókban súlyosan befolyásolhatja az életszínvonalat, a foglalkoztatási szintet, illetve a közlekedési eszközök és infrastruktúra működtetését.

III-237. cikk

A III-236. cikk (2) bekezdésében említett európai törvények és kerettörvények elfogadásáig az erre a területre 1958. január 1-jén, illetve a csatlakozó államoknál a csatlakozásuk időpontjában irányadó különböző rendelkezéseket egyetlen tagállam sem változtathatja meg oly módon, hogy azok más tagállamok fuvarozóit a belföldi fuvarozóknál — akár közvetlenül, akár közvetve — hátrányosabban érintsék, kivéve, ha ez alól a Tanács egyhangúlag elfogadott európai határozatban eltérést engedélyezett.

III-238. cikk

Az Alkotmánnyal összeegyeztethetők azok a támogatások, amelyek megfelelnek a közlekedés összehangolására irányuló igényeknek, vagy amelyek a közszolgáltatás fogalmában benne rejlő bizonyos kötelezettségek terheinek megtérítését szolgálják.

III-239. cikk

Az Alkotmány keretei között a fuvarozási díjakra és feltételekre vonatkozóan elfogadott intézkedéseknek figyelembe kell venniük a fuvarozók gazdasági körülményeit.

III-240. cikk

(1) Az Unión belüli közlekedés terén tilos minden olyan megkülönböztetés, amely abban nyilvánul meg, hogy a fuvarozók azonos áruk azonos viszonylatban történő fuvarozása esetén különböző díjakat és feltételeket állapítanak meg az áru származása vagy rendeltetési helye szerinti tagállamtól függően.

(2) Az (1) bekezdés nem zárja ki hogy a III-236. cikk (2) bekezdése alapján egyéb európai törvények és kerettörvények kerüljenek elfogadásra.

(3) A Tanács a Bizottság javaslata alapján elfogadja az (1) bekezdés végrehajtására vonatkozó európai rendeleteket és határozatokat. A Tanács az Európai Parlamenttel és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően határoz.

A Tanács mindenekelőtt olyan európai rendeleteket és határozatokat fogadhat el, amelyek ahhoz szükségesek, hogy az Unió intézményei az (1) bekezdésben megállapított szabály betartását biztosítani tudják, továbbá hogy az ebből származó előnyöket a felhasználók teljes mértékben élvezhessék.

(4) A Bizottság saját kezdeményezésére vagy valamely tagállam kérelmére az (1) bekezdés hatálya alá tartozó valamennyi megkülönböztetést megvizsgálja, és az érintett tagállamokkal folytatott konzultációt követően, a (3) bekezdésben említett európai rendeletek és határozatok keretei között elfogadja a szükséges európai határozatokat.

III-241. cikk

(1) A tagállamok az Unión belüli közlekedés tekintetében nem állapíthatnak meg olyan díjat vagy feltételt, amely egy vagy több vállalkozás vagy iparág támogatásának vagy védelmének valamely elemét foglalja magában, kivéve ha a Bizottság ezt európai határozatban engedélyezi.

(2) A Bizottság saját kezdeményezésére vagy valamely tagállam kérelmére megvizsgálja az (1) bekezdésben említett díjakat és feltételeket, figyelembe véve különösen a megfelelő regionális gazdaságpolitika követelményeit, a gazdasági fejlődésben elmaradt területek szükségleteit és a politikai körülmények által súlyosan érintett területek problémáit egyrészt, valamint a díjaknak és feltételeknek a különböző közlekedési módok közötti versenyre gyakorolt hatását másrészt.

A valamennyi érintett tagállammal lefolytatott konzultációt követően a Bizottság elfogadja a szükséges európai határozatokat.

(3) Az (1) bekezdésben előírt tilalom nem vonatkozik a versenytarifákra.

III-242. cikk

A fuvarozók által a határátlépéssel összefüggésben a fuvardíjakon felül felszámított költségek vagy díjak nem léphetnek túl egy ésszerű szintet, figyelembe véve a határátlépéssel ténylegesen felmerült költségeket is.

A tagállamok törekednek ezeknek a költségeknek a csökkentésére.

A Bizottság e cikk alkalmazására ajánlásokat tehet a tagállamoknak.

III-243. cikk

E szakasz rendelkezései nem akadályozzák a Németországi Szövetségi Köztársaságban hozott intézkedések alkalmazását, amennyiben azokra olyan gazdasági hátrányok ellensúlyozása érdekében van szükség, amelyeket Németország felosztása okozott a Szövetségi Köztársaság e felosztás által érintett egyes területeinek gazdaságában. Öt évvel az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés hatálybalépését követően e cikket a Tanács a Bizottság javaslata alapján elfogadott európai határozattal hatályon kívül helyezheti.

III-244. cikk

A Bizottság mellett a tagállamok kormányai által kijelölt szakértőkből álló tanácsadó bizottságot kell létrehozni. A Bizottság, amennyiben szükségesnek tartja, konzultál ezzel a bizottsággal a közlekedési kérdésekről.

III-245. cikk

- (1) E szakaszt a vasúti, közúti és belvízi közlekedésre kell alkalmazni.
- (2) Európai törvény vagy kerettörvény megfelelő rendelkezéseket állapíthat meg a tengeri és légi közlekedésre vonatkozóan. Az ilyen európai törvényt vagy kerettörvényt a Régiók Bizottságával és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

8. SZAKASZ

TRANSZEURÓPAI HÁLÓZATOK

III-246. cikk

- (1) A III-130. és III-220. cikkben említett célkitűzések elérése, valamint annak lehetővé tétele érdekében, hogy az uniós polgárok, a gazdasági szereplők, valamint a regionális és helyi közösségek a belső határok nélküli térség kialakításának előnyeit teljes mértékben élvezhessék, az Unió hozzájárul a transzeurópai hálózatok létrehozatalához és fejlesztéséhez a közlekedési, a távközlési és az energiaipari infrastruktúra területén.
- (2) A nyitott és versengő piacok rendszerének keretén belül az Unió fellépésének az a célja, hogy elősegítse a nemzeti hálózatok összekapcsolódását és átjárhatóságát, valamint a hálózatokhoz történő hozzáférést. Az Unió különös figyelmet fordít annak szükségességére, hogy a szigeteket, az elzárt területeket és a peremterületeket összekössék a Közösség központi területeivel.

III-247. cikk

- (1) A III-246. cikkben említett célkitűzések elérése érdekében az Unió:
  - a) iránymutatás-csomagot dolgoz ki, amely a transzeurópai hálózatok területén a tervezett intézkedések célkitűzéseire, prioritásaira és főbb vonalaira vonatkozik; ezek az iránymutatások közös érdekű projekteket határoznak meg;
  - b) végrehajt minden olyan intézkedést, különösen a műszaki szabványok harmonizálásának területén, amely a hálózatok átjárhatóságának biztosításához szükséges;
  - c) támogathatja — különösen megvalósíthatósági tanulmányok, hitelgaranciák vagy kamattámogatások formájában — a tagállamok által támogatott, az a) pontban említett iránymutatások által meghatározott közös érdekű projekteket; az Unió emellett a Kohéziós Alapon keresztül hozzájárulhat a közlekedési infrastruktúra területén egyedi projektek finanszírozásához a tagállamokban.

Az Unió tevékenységei során figyelembe kell venni a projektek potenciális gazdasági életképességét.

- (2) A (1) bekezdésben említett iránymutatásokat és egyéb intézkedéseket európai törvény vagy kerettörvény állapítja meg. Az ilyen európai törvényt vagy kerettörvényt a Régiók Bizottságával és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

A valamely tagállam területét érintő iránymutatásokhoz és közös érdekű projektekhez az érintett tagállam egyetértése szükséges.

(3) A tagállamok a Bizottsággal kapcsolatot tartva összehangolják azokat a nemzeti szinten folytatott politikáikat, amelyek jelentős hatással lehetnek a III-246. cikkben említett célkitűzések elérésére. A Bizottság a tagállamokkal szorosan együttműködve megethet minden hasznos kezdeményezést az összehangolás előmozdítására.

(4) Az Unió a közös érdekű projektek előmozdítása és a hálózatok átjárhatóságának biztosítása érdekében harmadik országokkal együttműködést folytathat.

9. SZAKASZ

KUTATÁS, TECHNOLÓIAFEJLESZTÉS ÉS ÚRKUTATÁS

III-248. cikk

(1) Az Unió arra törekszik, hogy egy európai kutatási térség létrehozásával, amelyen belül a kutatók, a tudományos ismeretek és a technológiák szabadon áramlanak, erősítse tudományos és technológiai alapjait, továbbá ösztönözze versenyképességének fejlődését — ideértve az Unió iparát is —, ugyanakkor támogassa az Alkotmány egyéb fejezetei alapján szükségesnek ítélt kutatási tevékenységeket.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak céljából az Unió az egész területén ösztönzi a vállalkozásokat — a kis- és középvállalkozásokat is beleértve —, a kutatóközpontokat és egyetemeket a magas színvonalú kutatási és technológiafejlesztési tevékenységeik terén. Így különösen a nemzeti közbeszerzések megnyitása, a közös szabványok meghatározása és az együttműködés jogi és adóügyi akadályainak felszámolása útján támogatja azokat az együttműködésüket célzó erőfeszítéseiket, amelyek célja elsősorban az, hogy a kutatók a határokon átívelve szabadon együttműködhessenek egymással, és hogy a vállalkozások képesek legyenek kihasználni a belső piac lehetőségeit.

(3) Az Unió a kutatás és a technológiafejlesztés terén végzett minden tevékenységét — a demonstrációs projekteket is beleértve — e szakasz rendelkezéseinek megfelelően kell meghatározni és végrehajtani.

III-249. cikk

A III-248. cikkben meghatározott célkitűzések megvalósítása érdekében az Unió a tagállamokban végzett tevékenységeket kiegészítő alábbi tevékenységeket folytatja:

- a) kutatási, technológiafejlesztési és demonstrációs programok végrehajtása a vállalkozásokkal, kutatóközpontokkal és egyetemekkel való és az azok közötti együttműködés előmozdításával;
- b) a harmadik országokkal és nemzetközi szervezetekkel történő együttműködés előmozdítása az uniós kutatás, technológiafejlesztés és demonstráció területén;

- c) az uniós kutatási, technológiafejlesztési és demonstrációs tevékenységek eredményeinek terjesztése és hasznosítása;
- d) az uniós kutatók képzésének és mobilitásának ösztönzése.

III-250. cikk

(1) Az Unió és a tagállamok a nemzeti politikák és az uniós politika kölcsönös összhangjának biztosítása érdekében összehangolják kutatási és technológiafejlesztési tevékenységeiket.

(2) A Bizottság a tagállamokkal szorosan együttműködve megtehet minden hasznos kezdeményezést az (1) bekezdésben említett összehangolás előmozdítása érdekében, különös tekintettel az iránymutatások és mutatók megállapítására, a bevált gyakorlatok cseréjének megszervezésére, valamint az időszakonkénti felülvizsgálat és kiértékelés szükséges elemeinek kialakítására irányuló kezdeményezésekre. Az Európai Parlamentet teljeskörűen tájékoztatni kell.

III-251. cikk

(1) Európai törvény többéves keretprogramot állapít meg, amely az Unió által finanszírozott valamennyi tevékenységet felöleli. Az ilyen európai törvényt a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

A keretprogram

- a) megállapítja azokat a tudományos és technológiai célkitűzéseket, amelyeket a III-249. cikkben előírányzott tevékenységekkel kell megvalósítani, és megállapítja az ezekkel kapcsolatos prioritásokat;
- b) kijelöli e tevékenységek irányvonalait;
- c) megállapítja a keretprogramban való uniós pénzügyi részvétel legmagasabb teljes összegét és részletes szabályait, valamint az egyes előírányzott tevékenységekre vonatkozó részösszegeket.

(2) A többéves keretprogramot a helyzet változásának megfelelően ki kell igazítani, illetve ki kell egészíteni.

(3) A Tanács európai törvényben megállapítja azokat az egyedi programokat, amelyek a többéves keretprogramokat az egyes tevékenységek keretén belül végrehajtják. Minden egyedi programban meg kell határozni végrehajtásának részletes szabályait, rögzíteni kell időtartamát és rendelkezni kell a szükségesnek ítélt eszközökről. Az egyedi programokban rögzített, szükségesnek ítélt összegek nem léphetik túl a keretprogramra és az egyes tevékenységekre megállapított teljes összeg felső határát. Az ilyen európai törvényt az Európai Parlamenttel és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

(4) A többéves keretprogramokban tervezett tevékenységek kiegészítéseként európai törvény állapítja meg az európai kutatási térség végrehajtásához szükséges intézkedéseket. Az ilyen európai törvényt a Tanács a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően fogadja el.

III-252. cikk

(1) A többéves keretprogram végrehajtása céljából európai törvény vagy kerettörvény állapítja meg:

- a) a vállalkozások, kutatóközpontok és egyetemek részvételére vonatkozó szabályokat, és
- b) a kutatási eredmények terjesztésére vonatkozó szabályokat.

Az ilyen európai törvényt és kerettörvényt a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

(2) A többéves keretprogram végrehajtása során európai törvénnyel olyan kiegészítő programok is létrehozhatók, amelyekben csak bizonyos tagállamok vesznek részt, és amelyeket — az Unió esetleges részvételére is figyelemmel — a részt vevő tagállamok finanszíroznak.

A kiegészítő programokra, így különösen az ismeretek terjesztésére és a más tagállamok általi hozzáférésre vonatkozó szabályokat európai törvény állapítja meg. Az ilyen európai törvényt a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően, az érintett tagállamokkal egyetértésben kell elfogadni.

(3) A többéves keretprogram végrehajtása során európai törvény — az érintett tagállamokkal egyetértésben — előírhatja a több tagállam által indított kutatási és fejlesztési programokban való részvételt, beleértve az e programok végrehajtására kialakított struktúrákban való részvételt is.

Az ilyen európai törvényt a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

(4) A többéves keretprogram végrehajtása során az Unió harmadik országokkal vagy nemzetközi szervezetekkel történő együttműködést irányozhat elő az uniós kutatás, technológiafejlesztés és demonstráció területén.

Az ilyen együttműködésre vonatkozó részletes szabályok az Unió és az érintett harmadik felek közötti megállapodások tárgyát képezhetik.

III-253. cikk

A Tanács a Bizottság javaslata alapján elfogadott európai rendelettel vagy határozattal közös vállalkozásokat vagy egyéb olyan struktúrákat hozhat létre, amelyek az uniós kutatási, technológiafejlesztési és demonstrációs programok szabályszerű végrehajtásához szükségesek. A Tanács az Európai Parlamenttel és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően határoz.

III-254. cikk

(1) A tudományos és műszaki haladás, az ipari versenyképesség, valamint az uniós politikák végrehajtásának elősegítése érdekében az Unió európai űrpolitikát alakít ki. E célból közös kezdeményezéseket támogathat, előmozdíthatja a kutatást és a technológiafejlesztést, továbbá összehangolhatja a világűr kutatásához és hasznosításához szükséges erőfeszítéseket.

(2) Az (1) bekezdésben említett célkitűzések megvalósításához való hozzájárulás érdekében a szükséges intézkedéseket európai törvény vagy kerettörvény állapítja meg; az intézkedések európai űrprogram formájában is megvalósulhatnak.

(3) Az Unió megfelelő kapcsolatokat épít ki az Európai Űrügynökséggel.

III-255. cikk

A Bizottság minden év elején jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak. A jelentés különösen a megelőző évi kutatási és technológiafejlesztési tevékenységre, e tevékenységek eredményének terjesztésére, valamint a folyó év munkaprogramjára terjed ki.

10. SZAKASZ

ENERGIA

III-256. cikk

(1) A belső piac létrehozása, illetve működése keretében, valamint a környezet megőrzésének és javításának szükségességére tekintettel az Unió energiapolitikájának fő céljai a következők:

- a) az energiapiac működésének biztosítása,
- b) az energiaellátás biztonságának garantálása az Unión belül, és
- c) az energiahatékonyság és az energiatakarékosság, valamint az új és megújuló energiaforrások kifejlesztésének előmozdítása.

(2) Az Alkotmány egyéb rendelkezései alkalmazásának sérelme nélkül, az (1) bekezdésben említett célkitűzések elérésére európai törvény vagy kerettörvény intézkedéseket állapít meg. Az ilyen európai törvényt vagy kerettörvényt a Régiók Bizottságával és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

Az ilyen európai törvény vagy kerettörvény — a III-234. cikk (2) bekezdésének c) pontját nem érintve — nem befolyásolhatja a tagállamok jogát az energiaforrások kiaknázására vonatkozó feltételek meghatározására, továbbá nem befolyásolhatja a tagállamok különböző energiaforrások közötti választását és energiaellátásuk általános szerkezetét.

(3) A (2) bekezdéstől eltérve, az ott említett intézkedéseket, amennyiben azok elsődlegesen adózási természetűek, a Tanács által elfogadott európai törvény vagy kerettörvény állapítja meg. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően, egyhangúlag határoz.

IV. FEJEZET

A SZABADSÁG, A BIZTONSÁG ÉS A JOG ÉRVÉNYESÜLÉSÉNEK TÉRSÉGE

1. SZAKASZ

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

III-257. cikk

(1) Az Unió egy, a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térséget alkot, amelyben tiszteletben tartják az alapvető jogokat és a tagállamok eltérő jogrendszereit és jogi hagyományait.

(2) Az Unió biztosítja a személyek belső határokon történő ellenőrzések alóli mentességét, továbbá a menekültügy, a bevándorlás és a külső határok ellenőrzése terén a tagállamok közötti szolidaritáson alapuló olyan közös politikát alakít ki, amely a harmadik országok állampolgáraival szemben méltányos bánásmódot biztosít. E fejezet alkalmazásában a hontalan személyeket harmadik ország állampolgárának kell tekinteni.

(3) Az Unió a bűncselekmények, a rasszizmus és az idegengyűlölet megelőzésére és leküzdésére irányuló intézkedésekkel, valamint a rendőri, az igazságügyi és az egyéb, hatáskörrel rendelkező hatóságok koordinációjára és együttműködésére irányuló intézkedésekkel, továbbá a büntetőügyekben hozott bírósági határozatok kölcsönös elismerése és — amennyiben szükséges — a büntető jogszabályok közelítése révén a biztonság magas szintjének garantálásán munkálkodik.

(4) Az Unió, különösen a polgári ügyekben hozott bírósági és bíróságon kívüli határozatok kölcsönös elismerésének elvével, megkönnyíti az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést.

III-258. cikk

Az Európai Tanács meghatározza a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térségén belüli törvényalkotási és operatív programok tervezésére vonatkozó stratégiai iránymutatásokat.

III-259. cikk

A nemzeti parlamentek a szubszidiaritás és az arányosság elvének alkalmazásáról szóló jegyzőkönyvben foglaltaknak megfelelően gondoskodnak arról, hogy a 4. és 5. szakasz keretében benyújtott törvényalkotási javaslatok és kezdeményezések összhangban legyenek a szubszidiaritás és az arányosság elvével.

III-260. cikk

A III-360—III-362. cikk sérelme nélkül a Tanács a Bizottság javaslata alapján európai rendeleteket és határozatokat fogadhat el, amelyekben megállapítja azokat a szabályokat, amelyek szerint a tagállamok a Bizottsággal együttműködve — különösen a kölcsönös elismerés elvének teljes körű alkalmazását elősegítendő — elvégzik az e fejezetben említett uniós politikák tagállami hatóságok általi végrehajtásának objektív és pártatlan értékelését. Az értékelés tartalmáról és eredményéről tájékoztatni kell az Európai Parlamentet és a nemzeti parlamenteket.

III-261. cikk

A belső biztonságra vonatkozó operatív együttműködés Unión belüli előmozdításának és erősítésének biztosítására a Tanácson belül egy állandó bizottság jön létre. A III-344. cikk sérelme nélkül e bizottság segíti a hatáskörrel rendelkező tagállami hatóságok intézkedéseinek összehangolását. E bizottság munkájába az Unió érintett szerveinek és hivatalainak képviselőit is be lehet vonni. A bizottság munkájáról folyamatosan tájékoztatni kell az Európai Parlamentet és a nemzeti parlamenteket.

III-262. cikk

E fejezet nem érinti a közrend fenntartásával, illetve a belső biztonság megőrzésével kapcsolatos tagállami hatáskörök gyakorlását.

III-263. cikk

A Tanács európai rendeleteket fogad el a tagállamok illetékes szervezeti egységei között, illetve az ezen egységek és a Bizottság között az e fejezet által szabályozott területeken történő igazgatási együttműködés biztosítására. A Tanács, a III-264. cikkre is figyelemmel, a Bizottság javaslata alapján és az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően határoz.

III-264. cikk

A 4. és 5. szakaszban említett jogi aktusokat, valamint a III-263. cikkben meghatározott, az e szakaszban említett területeken az igazgatási együttműködést biztosító európai rendeleteket

- a) a Bizottság javaslata alapján vagy
- b) a tagállamok egynegyedének kezdeményezése alapján

kell elfogadni.

2. SZAKASZ**A HATÁROK ELLENŐRZÉSÉVEL, A MENEKÜLTÜGGYEL
ÉS A BEVÁNDORLÁSSAL KAPCSOLATOS POLITIKÁK***III-265. cikk*

- (1) Az Unió olyan politikát alakít ki, amelynek célja:
  - a) annak biztosítása, hogy a belső határok átlépésekor a személyek, állampolgárságuktól függetlenül, mentesüljenek mindenfajta ellenőrzés alól;
  - b) a személyek ellenőrzésének és a határátlépések eredményes felügyeletének biztosítása a külső határokon;
  - c) a külső határok integrált határőrizeti rendszerének fokozatos bevezetése.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak céljából európai törvény vagy kerettörvény intézkedéseket állapít meg a következőkre vonatkozóan:

- a) a vízumokra és az egyéb rövid távú tartózkodásra jogosító tartózkodási engedélyekre vonatkozó közös politika;
- b) azok az ellenőrzések, amelyeknek a külső határokat átlépő személyeket alá kell vetni;
- c) azok a feltételek, amely mellett harmadik országok állampolgárai rövid ideig szabadon mozoghatnak az Unión belül;
- d) a külső határok integrált határőrizeti rendszerének fokozatos bevezetéséhez szükséges valamennyi intézkedés;
- e) a személyek — állampolgárságuktól független — mentessége mindenfajta ellenőrzés alól a belső határok átlépésekor.

(3) E cikk nem érinti a tagállamok arra vonatkozó hatáskörét, hogy a nemzetközi joggal összhangban megállapítsák földrajzi határaikat.

III-266. cikk

(1) Az Unió közös menekültügyi, valamint kiegészítő védelem és ideiglenes védelem nyújtására vonatkozó politikát alakít azzal a céllal, hogy a nemzetközi védelmet igénylő harmadik országbeli állampolgárok mindegyike számára megfelelő jogállást kínáljon és biztosítsa a visszaküldés tilalma elvének tiszteletben tartását. E politikának összhangban kell lennie a menekültek jogállásáról szóló, 1951. július 28-ai genfi egyezményvel és az 1967. január 31-ei jegyzőkönyvvel, valamint az egyéb vonatkozó szerződésekkel.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak céljából európai törvény vagy kerettörvény intézkedéseket állapít meg egy közös európai menekültügyi rendszer létrehozása céljából, amely a következőket foglalja magában:

- a) az Unió egészén belül érvényes, egységes menekült jogállás a harmadik országok állampolgárai számára,
- b) az Unió egészén belül érvényes, egységes kiegészítő védelmet biztosító jogállás a harmadik országok azon állampolgárai számára, akiknek, anélkül hogy európai menekült jogállást kapnának, nemzetközi védelemre van szükségük,
- c) közös rendszer a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek tömeges beáramlása esetén e személyek ideiglenes védelmére,
- d) közös eljárások az egységes menekült-, vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállás megadására és visszavonására vonatkozóan,
- e) a menedékjog vagy kiegészítő védelem iránti kérelem elbírálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó kritériumok és eljárások,
- f) előírások a menedékkérők és a kiegészítő védelmet kérők befogadásának feltételeire vonatkozóan,
- g) partnerség és együttműködés a harmadik országokkal a menedékkérők, illetve a kiegészítő vagy ideiglenes védelmet kérő személyek beáramlásának kezelése céljából.

(3) Ha egy vagy több tagállam olyan sürgősségi helyzettel szembesül, amelyet harmadik országok állampolgárainak hirtelen beáramlása jellemez, a Tanács a Bizottság javaslata alapján elfogadott európai rendeletben vagy határozatban az érintett tagállam vagy tagállamok érdekében átmeneti intézkedéseket fogadhat el. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően határoz.

III-267. cikk

(1) Az Unió közös bevándorlási politikát alakít ki, amelynek célja a migrációs hullámok hatékony kezelése azok minden szakaszában, méltányos bánásmód biztosítása a harmadik országok azon állampolgárai számára, akik jogszerűen tartózkodnak valamely tagállamban, valamint az illegális bevándorlás és az emberkereskedelem megelőzése és az ezek elleni megerősített küzdelem.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak céljából európai törvény vagy kerettörvény intézkedéseket állapít meg a következőkre vonatkozóan:

- a) a beutazás és a tartózkodás feltételei, valamint a hosszú távú tartózkodásra jogosító vízumok és a hosszú távú tartózkodási engedélyek tagállamok által történő kiadására vonatkozó szabályok, beleértve a családtagok beutazását is,
- b) a tagállamok valamelyikében jogszerűen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok jogainak meghatározása, ideértve a más tagállamokban való szabad mozgásra és tartózkodásra irányadó feltételeket is,
- c) illegális bevándorlás és jogellenes tartózkodás, beleértve a jogellenesen tartózkodó személyek kitoloncolását és repatriálását is;
- d) küzdelem az emberkereskedelem, különösen a nők és gyermekek kereskedelme ellen.

(3) Az Unió harmadik országokkal megállapodásokat köthet a területén tartózkodó olyan személyek származási országukba vagy abba az országba való visszafogadása érdekében, ahonnan érkeztek, akik a tagállamok valamelyikének területére való belépés vagy tartózkodás feltételeinek eleve nem, vagy már nem felelnek meg.

(4) Európai törvényben vagy kerettörvényben intézkedések állapíthatók meg — kizárva azonban a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek bármilyen harmonizációját — azoknak a tagállami intézkedéseknek az ösztönzésére és támogatására, amelyek a területükön jogszerűen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok beilleszkedésének elősegítésére irányulnak.

(5) E cikk nem érinti a tagállamok jogát arra, hogy meghatározzák, harmadik országok hány olyan állampolgárát engedik be területükre, akik a harmadik országból azzal a szándékkal érkeznek, hogy önálló vállalkozóként vagy alkalmazottként vállaljanak munkát.

III-268. cikk

Az Unió e szakaszban meghatározott politikáira és azok végrehajtására a szolidaritás és a felelősség tagállamok közötti igazságos elosztásának elve az irányadó, ideértve annak pénzügyi vonatkozásait is. Az Unió e szakasz alapján elfogadott jogi aktsaiban, minden olyan esetben, amikor erre szükség van, megfelelő módon rendelkezni kell ennek az elvnek az alkalmazásáról.

3. SZAKASZ

IGAZSÁGÜGYI EGYÜTTMŰKÖDÉS POLGÁRI ÜGYEKBEN

III-269. cikk

(1) Az Unió a több államra kiterjedő vonatkozású polgári ügyek tekintetében igazságügyi együttműködést alakít ki, amely a bírósági és bíróságon kívüli határozatok kölcsönös elismerésének elvén alapul. Ez az együttműködés olyan intézkedések elfogadását is magában foglalhatja, amelyek célja a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek közelítése.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak céljából európai törvény vagy kerettörvény intézkedéseket állapít meg — különösen, ha ez a belső piac megfelelő működéséhez szükséges — biztosítandó a következőket:

- a) a bírósági és bíróságon kívüli ügyekben hozott határozatok tagállamok közötti kölcsönös elismerése és azok végrehajtása,
- b) a bírósági és bíróságon kívüli iratok határokon túlra történő kézbesítése,
- c) a tagállamokban alkalmazandó kollíziós, illetve joghatóságra vonatkozó szabályok összeegyeztethetősége,
- d) együttműködés a bizonyításfelvétel terén,
- e) az igazságszolgáltatáshoz való tényleges hozzáférés,
- f) a polgári eljárások zökkenőmentes lefolytatását gátló akadályok megszüntetése, szükség esetén a tagállamokban alkalmazandó polgári eljárásjogi szabályok összeegyeztethetőségének előmozdításával,
- g) alternatív módszerek kidolgozása a jogviták rendezésére,
- h) a bírák, ügyészek és az igazságügyi alkalmazottak képzésének támogatása.

(3) A (2) bekezdéstől eltérve, a több államra kiterjedő vonatkozású családjogi kérdésekre vonatkozó intézkedéseket a Tanács által elfogadott európai törvény vagy kerettörvény állapítja meg. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően, egyhangúlag határoz.

A Tanács a Bizottság javaslata alapján európai határozatot fogadhat el, amelyben meghatározza a több államra kiterjedő vonatkozású családjogi kérdések azon területeit, amelyek esetében a rendes törvényalkotási eljárást lehet alkalmazni. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően, egyhangúlag határoz.

4. SZAKASZ

IGAZSÁGÜGYI EGYÜTTMŰKÖDÉS BÜNTETŐÜGYEKBEN

III-270. cikk

(1) Az Unióban a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés a büntetőügyekben hozott bírósági ítéletek és határozatok kölcsönös elismerésének elvén alapul, és magában foglalja a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek közelítését a (2) bekezdésben és a III-271. cikkben említett területeken.

Európai törvény vagy kerettörvény intézkedéseket állapít meg, amelyek célja:

- a) a bírósági ítéletek és határozatok minden formájának az Unió egészén belüli kölcsönös elismerését biztosító szabályok és eljárások megállapítása,
- b) a tagállamok közötti joghatósági összeütközések megelőzése és rendezése,
- c) a bírák, ügyészek és az igazságügyi alkalmazottak képzésének támogatása,
- d) a tagállamok igazságügyi vagy annak megfelelő hatóságai közötti együttműködés megkönnyítése a büntetőeljárások keretében és a határozatok végrehajtása terén.

(2) Amilyen mértékben az a több államra kiterjedő vonatkozású büntetőügyekben a bírósági ítéletek és határozatok kölcsönös elismerésének, valamint a rendőrségi és igazságügyi együttműködésnek a megkönnyítése érdekében szükséges, európai kerettörvényben minimumszabályokat lehet megállapítani. E szabályoknak figyelembe kell venniük a tagállamok jogi hagyományai és jogrendszerei közötti különbségeket.

E minimumszabályok a következőkre vonatkoznak:

- a) a bizonyítékok tagállamok közötti kölcsönös elfogadhatósága,
- b) a személyek jogai a büntetőeljárásban,
- c) a bűncselekmények sértettjeinek jogai,
- d) a büntetőeljárás egyéb olyan külön vonatkozásai, amelyeket a Tanács európai határozatban előzetesen ilyenként határozott meg; az ilyen európai határozat elfogadásakor a Tanács az Európai Parlament egyetértését követően, egyhangúlag határoz.

Az ebben a bekezdésben említett minimumszabályoknak az elfogadása nem akadályozza meg a tagállamokat abban, hogy a személyek számára magasabb szintű védelmet biztosító intézkedéseket tartsanak fenn, vagy vezessenek be.

(3) Amennyiben a Tanács egy tagjának megítélése szerint valamely (2) bekezdés szerinti európai kerettörvény-tervezet büntető igazságügyi rendszerének alapvető vonatkozásait érintené, kérheti, hogy az európai kerettörvény-tervezetet terjesszék az Európai Tanács elé. Ebben az esetben a III-396. cikkben említett eljárást fel kell függeszteni. A felfüggesztéstől számított 4 hónapon belül az Európai Tanács, a kérdés megvitatása után:

- a) a tervezetet visszautalja a Tanács elé, amely megszünteti a III-396. cikkben említett eljárás felfüggesztését, vagy
- b) új tervezet benyújtására kéri fel a Bizottságot vagy a tagállamok azon csoportját, amelyektől az európai kerettörvény-tervezet származik; ebben az esetben az eredetileg javasolt jogi aktust el nem fogadottnak kell tekinteni.

(4) Amennyiben a (3) bekezdésben említett időtartam lejártával az Európai Tanács nem döntött, vagy amennyiben a (3) bekezdés b) pontja értelmében beterjesztett új tervezet benyújtását követő tizenkét hónapon belül az európai kerettörvény-tervezet nem került elfogadásra, és a tagállamok legalább egyharmada megerősített együttműködést kíván létrehozni az adott európai kerettörvény-tervezet alapján, ezek a tagállamok ennek megfelelő bejelentést tesznek az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és a Bizottságnak.

Ebben az esetben a megerősített együttműködés folytatására vonatkozóan az I-44. cikk (2) bekezdésében, illetve a III-419. cikk (1) bekezdésében előírt felhatalmazást megadottnak kell tekinteni, és a megerősített együttműködésre vonatkozó intézkedéseket kell alkalmazni.

III-271. cikk

(1) Európai kerettörvényben szabályozási minimumok állapíthatók meg a bűncselekményi tényállások és a büntetési tételek meghatározására vonatkozóan az olyan különösen súlyos bűncselekmények esetében, amelyek jellegüknél vagy hatásuknál fogva a több államra kiterjedő vonatkozásúak, illetve amelyek esetében különösen szükséges, hogy az ellenük folytatott küzdelem közös alapon nyugodjék.

Ezek a bűncselekményi területek a következők: terrorizmus, emberkereskedelem és a nők és gyermekek szexuális kizsákmányolása, tiltott kábítószer-kereskedelem, tiltott fegyverkereskedelem, pénzmosás, korrupció, pénz és egyéb fizetőeszközök hamisítása, számítógépes bűnözés és szervezett bűnözés.

A bűnözés alakulásának függvényében a Tanács európai határozatban egyéb bűncselekményi területekről állapíthatja meg, hogy azok megfelelnek az e bekezdésben meghatározott feltételeknek. Erről a Tanács az Európai Parlament egyetértését követően, egyhangúlag határoz.

(2) Ha valamely harmonizációs intézkedések hatálya alá tartozó területen az Unió politikájának eredményes végrehajtásához elengedhetetlen a tagállamok büntetőügyekre vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek közelítése, európai kerettörvényben szabályozási minimumokat lehet megállapítani e területen a bűncselekményi tényállások és a büntetési tételek meghatározására vonatkozóan. A III-264. cikk sérelme nélkül az ilyen európai kerettörvényt ugyanazon eljárásnak megfelelően kell elfogadni, mint amely szerint az említett harmonizációs intézkedéseket elfogadták.

(3) Amennyiben a Tanács valamely tagjának megítélése szerint valamely (1) vagy (2) bekezdésben említett európai kerettörvény-tervezet büntető igazságügyi rendszerének alapvető vonatkozásait érintené, kérheti, hogy az európai kerettörvény-tervezetet terjesszék az Európai Tanács elé. Ebben az esetben a III-396. cikkben említett eljárást — amennyiben az alkalmazandó — fel kell függeszteni. A felfüggesztéstől számított 4 hónapon belül az Európai Tanács, a kérdés megvitatása után:

- a) a tervezetet visszautalja a Tanács elé, amely — amennyiben az alkalmazandó — megszünteti a III-396. cikkben említett eljárás felfüggesztését, vagy
- b) új tervezet benyújtására kéri fel a Bizottságot vagy a tagállamok azon csoportját, amelyektől az európai kerettörvény-tervezet származik; ebben az esetben az eredetileg javasolt jogi aktust el nem fogadottnak kell tekinteni.

(4) Amennyiben a (3) bekezdésben említett időtartam lejártával az Európai Tanács nem döntött, vagy amennyiben a (3) bekezdés b) pontja értelmében beterjesztett új tervezet benyújtását követő tizenkét hónapon belül az európai kerettörvény nem került elfogadásra, és a tagállamok legalább egyharmada megerősített együttműködést kíván létrehozni az adott európai kerettörvény-tervezet alapján, ezek a tagállamok ennek megfelelő bejelentést tesznek az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és a Bizottságnak.

Ebben az esetben a megerősített együttműködés folytatására vonatkozóan az I-44. cikk (2) bekezdésében, illetve a III-419. cikk (1) bekezdésében előírt felhatalmazást megadottnak kell tekinteni, és a megerősített együttműködésre vonatkozó intézkedéseket kell alkalmazni.

III-272. cikk

Európai törvény vagy kerettörvény intézkedéseket állapíthat meg a bűnmegelőzés terén a tagállami intézkedések előmozdítására és támogatására, kizárva azonban a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek bármilyen harmonizációját.

III-273. cikk

(1) Az Eurojust feladata a két vagy több tagállamot érintő, illetve a közös alapokon való bűnüldözést szükségessé tevő súlyos bűncselekmények kivizsgálására, valamint az ezekkel kapcsolatos büntetőeljárás lefolytatására hatáskörrel rendelkező nemzeti bűnüldöző hatóságok közötti megfelelő koordináció és együttműködés támogatása és erősítése a nemzeti hatóságok, illetve az Europol által végzett operatív cselekmények és az általuk szolgáltatott információk alapján.

Ebben az összefüggésben az Eurojust felépítését, működését, tevékenységi területét és feladatait európai törvény határozza meg. E feladatok a következőket foglalhatják magukban:

- a) az illetékes nemzeti hatóságok által lefolytatandó nyomozások megindítása, illetve javaslatétel a nemzeti hatóságok által lefolytatandó bünvádi eljárások megindítására különösen az Unió pénzügyi érdekeit sértő bűncselekmények vonatkozásában;
- b) az a) pontban említett nyomozások és bünvádi eljárások összehangolása;
- c) az igazságügyi együttműködés erősítése, többek között a joghatósági összeütközések feloldása, valamint az Európai Igazságügyi Hálózattal való szoros együttműködés révén.

Európai törvényben kell továbbá meghatározni azokat a szabályokat, amelyek alapján az Európai Parlament és a nemzeti parlamentek részt vesznek az Eurojust tevékenységének értékelésében.

(2) Az (1) bekezdésben említett büntetőeljárások során, a III-274. cikk sérelme nélkül, a hivatalos eljárási cselekményeket a tagállamok hatáskörrel rendelkező tisztviselői fogatosítják.

III-274. cikk

(1) Az Unió pénzügyi érdekeit sértő bűncselekmények üldözésére a Tanács európai törvénnyel az Eurojustból Európai Ügyészséget hozhat létre. Erről a Tanács az Európai Parlament egyetértését követően, egyhangúlag határoz.

(2) Az Európai Ügyészség hatáskörrel rendelkezik — adott esetben az Europollal együttműködve — az Unió pénzügyi érdekeit sértő bűncselekmények tetteseinek és részeseinek felkutatására, velük szemben a nyomozás lefolytatására és bíróság elé állításukra az (1) bekezdésben előírt európai törvényben meghatározottak szerint. Az ilyen bűncselekmények vonatkozásában a tagállamok hatáskörrel rendelkező bíróságai előtt a vádhatósági feladatokat az Európai Ügyészség látja el.

(3) Az (1) bekezdésben említett európai törvény meghatározza az Európai Ügyészség jogállását, feladatainak ellátására irányadó feltételeket, a tevékenységét szabályozó eljárási szabályokat és a bizonyítékok elfogadhatóságának szabályait, valamint a feladatai ellátása során végzett eljárási cselekményeinek bíróság általi felülvizsgálatára vonatkozó szabályokat.

(4) Az Európai Tanács az európai törvény elfogadásával egyidejűleg vagy ezt követően európai határozatban, annak érdekében, hogy az Európai Ügyészség hatáskörét kiterjessze a több államra kiterjedő vonatkozású súlyos bűncselekményekre, az (1) bekezdést és ebből következően — a több tagállamot érintő súlyos bűncselekmények elkövetőit és részeseit illetően — a (2) bekezdést módosíthatja. Az Európai Tanács az Európai Parlament egyetértését és a Bizottsággal folytatott konzultációt követően, egyhangúlag határoz.

5. SZAKASZ

RENDŐRSÉGI EGYÜTTMŰKÖDÉS

III-275. cikk

(1) Az Unió rendőrségi együttműködést alakít ki, amelyben részt vesz a tagállamok valamennyi hatáskörrel rendelkező hatósága, köztük a tagállamok rendőrségei, vámhatóságai és a bűncselekmények megelőzésére és felderítésére szakosodott egyéb bűnüldöző szolgálatai.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak céljából európai törvényben vagy kerettörvényben intézkedéseket lehet megállapítani a következőkre vonatkozóan:

- a) a releváns információk összegyűjtése, tárolása, feldolgozása, elemzése és cseréje;
- b) az állomány képzésének támogatása, valamint együttműködés az állomány egymás közötti cseréje, a felszerelések használata és a kriminalisztikai kutatások terén;
- c) a szervezett bűnözés súlyos formáinak felderítésére vonatkozó közös nyomozási technikák.

(3) A Tanács európai törvényben vagy kerettörvényben intézkedéseket állapíthat meg az (1) bekezdésben említett hatóságok közötti operatív együttműködésre vonatkozóan. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően, egyhangúlag határoz.

III-276. cikk

(1) Az Europol feladata, hogy támogassa és erősítse a tagállamok rendőri hatóságainak és egyéb bűnüldöző szolgálatainak tevékenységét, valamint a közöttük folytatott kölcsönös együttműködést a két vagy több tagállamot érintő bűncselekmények, a terrorizmus és az uniós politikák alá tartozó közös érdekeket sértő bűnözési formák megelőzése és üldözése terén.

(2) Az Europol felépítését, működését, tevékenységi területét és feladatait európai törvény határozza meg. E feladatok a következőket foglalhatják magukban:

- a) az információk, így különösen a tagállamok hatóságai vagy harmadik országok, illetve Unión kívüli szervezetek vagy intézmények által szolgáltatott információk összegyűjtése, tárolása, feldolgozása, elemzése és cseréje;
- b) a tagállamok hatáskörrel rendelkező hatóságaival közösen vagy közös nyomozócsoportok keretében végzett nyomozati és operatív cselekmények összehangolása, megszervezése és végrehajtása, adott esetben az Eurojusttal kapcsolatot tartva.

Európai törvény határozza meg azokat az eljárásokat, amelyek szerint az Európai Parlament — a nemzeti parlamentekkel közösen — ellenőrzi az Europol tevékenységét.

(3) Az Europol által végzett operatív cselekményeket annak a tagállamnak a hatóságaival kapcsolatot tartva és velük egyetértésben kell végrehajtani, amelynek területét ezek a cselekmények érintik. Kényszerítő intézkedések alkalmazására kizárólag a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságok jogosultak.

III-277. cikk

A Tanács európai törvényben vagy kerettörvényben meghatározza azokat a feltételeket és korlátokat, amelyek mellett a tagállamoknak a III-270. és III-275. cikkben említett hatáskörrel rendelkező hatóságai egy másik tagállam területén — annak hatóságaival kapcsolatot tartva és velük egyetértésben — intézkedéseket foganatosíthatnak. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően egyhangúlag határoz.

V. FEJEZET

AZOK A TERÜLETEK, AHOL AZ UNIÓ
TÁMOGATÓ, ÖSSZEHANGOLÓ
VAGY KIEGÉSZÍTŐ INTÉZKEDÉSEKET TEHET

1. SZAKASZ

NÉPEGÉSZSÉGÜGY

III-278. cikk

(1) Valamennyi uniós politika és tevékenység meghatározása és végrehajtása során biztosítani kell az emberi egészség védelmének magas szintjét.

Az Unió tevékenysége, amely kiegészíti a nemzeti politikákat, a népegészségügyi helyzet javítására, az emberi megbetegedések és betegségek, valamint az emberek testi és szellemi egészségét fenyegető veszélyek okainak megelőzésére irányul. Az ilyen tevékenység magában foglalja:

- a) a széles körben terjedő súlyos betegségek elleni küzdelmet az azok okaira, terjedésére és megelőzésére vonatkozó kutatások, valamint az egészségügyi tájékoztatás és oktatás által,
- b) a határokon át terjedő súlyos egészségügyi veszélyek figyelemmel kísérését, az ilyen veszélyek korai előrejelzését és az ezek elleni küzdelmet.

Az Unió kiegészíti a tagállamok tevékenységét a kábítószer-fogyasztással kapcsolatos egészségkárosodás csökkentése érdekében, beleértve a felvilágosítást és a megelőzést is.

(2) Az Unió ösztönzi a tagállamok közötti együttműködést az e cikkben említett területeken, és szükség esetén támogatást nyújt a tagállamok tevékenységéhez. Az Unió ösztönzi különösen a határ menti területeken az egészségügyi szolgáltatások egymást kiegészítő jellegének javítására irányuló, tagállamok közötti együttműködést.

A tagállamok a Bizottsággal együttműködve összehangolják politikáikat és programjaikat az (1) bekezdésben említett területeken. A Bizottság — a tagállamokkal szorosan együttműködve — minden hasznos kezdeményezést megtehet az összehangolás előmozdítására, különös tekintettel az iránymutatások és mutatók megállapítására, a bevált gyakorlatok cseréjének megszervezésére, valamint az időszakonkénti felülvizsgálat és kiértékelés szükséges elemeinek kialakítására irányuló kezdeményezésekre. Az Európai Parlamentet teljeskörűen tájékoztatni kell.

(3) Az Unió és a tagállamok elősegítik az együttműködést harmadik országokkal és a népegészségügy területén hatáskörrel rendelkező nemzetközi szervezetekkel.

(4) Az I-12. cikk (5) bekezdésétől, illetve az I-17. cikk a) pontjától eltérve, és az I-14. cikk (2) bekezdésének k) pontjával összhangban az e cikkben említett célkitűzések eléréséhez való hozzájárulás érdekében a közös biztonsági kockázatok kezelésére európai törvény vagy kerettörvény állapítja meg a következőket:

- a) az emberi eredetű szervek és szövetek, a vér és vérszítványok magas szintű minőségi és biztonsági előírásainak megállapítására vonatkozó intézkedések; ezek az intézkedések nem akadályozhatják a tagállamokat abban, hogy szigorúbb védintézkedéseket tartsanak fenn vagy vezessenek be;
- b) intézkedések az állat- és növényegészségügy terén, amelyek közvetlen célja a közegészség védelme;
- c) a gyógyszerek és a gyógyászati célú eszközök magas szintű minőségi és biztonsági előírásainak megállapítására vonatkozó intézkedéseket;
- d) a határokon át terjedő súlyos egészségügyi veszélyek figyelemmel kísérésére, az ilyen veszélyek korai előrejelzésére és az ezek elleni küzdelemre vonatkozó intézkedések.

Az ilyen európai törvényt vagy kerettörvényt a Régiók Bizottságával és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

(5) Európai törvény vagy kerettörvény ösztönző intézkedéseket állapíthat meg az emberi egészség védelmére és javítására, és különösen a határokon át széles körben terjedő súlyos betegségek elleni küzdelemre vonatkozóan, valamint olyan intézkedéseket állapíthat meg, amelyeknek közvetlen célja — a dohányra és a túlzott alkoholfogyasztásra vonatkozóan — a közegészség védelme, kizárva azonban a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek bármilyen harmonizációját.

Az ilyen európai törvényt vagy kerettörvényt a Régiók Bizottságával és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

(6) A Tanács a Bizottság javaslata alapján ajánlásokat is elfogadhat az e cikkben meghatározott célok érdekében.

(7) Az Unió tevékenységének tiszteletben kell tartania a tagállamoknak az egészségügyi politikájuk meghatározására, valamint az egészségügyi szolgáltatások és az orvosi ellátás megszervezésére és biztosítására vonatkozó hatáskörét. A tagállamok hatásköre kiterjed az egészségügyi szolgáltatások és az orvosi ellátás működtetésére, és a hozzájuk rendelt erőforrások elosztására. A (4) bekezdés a) pontjában említett intézkedések nem érinthetik a szervek és vér adására vagy gyógyászati célú felhasználására vonatkozó nemzeti rendelkezéseket.

2. SZAKASZ

IPAR

III-279. cikk

(1) Az Unió és a tagállamok biztosítják az uniós ipar versenyképességéhez szükséges feltételek meglétét.

E célból — összhangban a nyitott és versengő piacok rendszerével — tevékenységük arra irányul, hogy:

- a) felgyorsítsák az ipar alkalmazkodását a strukturális változásokhoz;
- b) ösztönözzék olyan környezet kialakítását, amely az Unió egész területén kedvez a kezdeményezéseknek és a vállalkozások — különösen a kis- és középvállalkozások — fejlődésének;
- c) ösztönözzék olyan környezet kialakítását, amely kedvez a vállalkozások közötti együttműködésnek;
- d) elősegítsék az innovációs, kutatási és technológiafejlesztési politikákban rejlő ipari lehetőségek jobb kihasználását.

(2) A tagállamok — a Bizottsággal kapcsolatot tartva — konzultálnak egymással, és amennyiben szükséges, összehangolják tevékenységüket. A Bizottság minden hasznos kezdeményezést megtehet az ilyen összehangolás előmozdítására, különös tekintettel az iránymutatások és mutatók megállapítására, a bevált gyakorlatok cseréjének megszervezésére, valamint az időszakonkénti felülvizsgálat és kiértékelés szükséges elemeinek kialakítására irányuló kezdeményezésekre. Az Európai Parlamentet teljeskörűen tájékoztatni kell.

(3) Az Unió az Alkotmány egyéb rendelkezései alapján folytatott politikai és tevékenysége révén hozzájárul az (1) bekezdésben említett célok megvalósításához. Európai törvény vagy kerettörvény egyedi intézkedéseket állapíthat meg a tagállamokban végrehajtott olyan intézkedések támogatására, amelyek az (1) bekezdésben kitűzött célok megvalósítására irányulnak, kizárva azonban a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek bármilyen harmonizációját. Az ilyen európai törvényt vagy kerettörvényt a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

E szakasz nem szolgálhat alapot ahhoz, hogy az Unió bármilyen olyan intézkedést vezessen be, amely a verseny torzulásához vezethet, vagy amely adórendelkezéseket vagy a munkavállalók jogait és érdekeit érintő rendelkezéseket tartalmaz.

3. SZAKASZ

KULTÚRA

III-280. cikk

(1) Az Unió hozzájárul a tagállamok kultúrájának virágzásához, tiszteletben tartva nemzeti és regionális sokféleségüket, ugyanakkor előtérbe helyezve a közös kulturális örökséget.

(2) Az Unió tevékenységének célja a tagállamok közötti együttműködés előmozdítása és szükség esetén tevékenységük támogatása és kiegészítése a következő területeken:

- a) az európai népek kultúrája és történelme ismeretének és terjesztésének javítása,
- b) az európai jelentőségű kulturális örökség megőrzése és védelme,
- c) nem kereskedelmi jellegű kulturális cserék,
- d) a művészeti és irodalmi alkotói tevékenység, beleértve az audiovizuális szektort is.

(3) Az Unió és a tagállamok erősítik az együttműködést a harmadik országokkal és a kultúra területén hatáskörrel rendelkező nemzetközi szervezetekkel, így különösen az Európa Tanáccsal.

(4) Az Unió az Alkotmány egyéb rendelkezésein alapuló tevékenységei során, különösen kulturái sokféleségének tiszteletben tartása és előmozdítása érdekében, figyelembe veszi a kulturális szempontokat.

(5) Az e cikkben említett célkitűzések eléréséhez való hozzájárulás érdekében:

- a) európai törvény vagy kerettörvény ösztönző intézkedéseket állapít meg, kizárva azonban a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek bármilyen harmonizációját. Az ilyen európai törvényt vagy kerettörvényt a Régiók Bizottságával folytatott konzultációt követően kell elfogadni.
- b) a Tanács a Bizottság javaslata alapján ajánlásokat fogad el.

4. SZAKASZ

IDEGENFORGALOM

III-281. cikk

(1) Az Unió, különösen az idegenforgalmi ágazatban működő uniós vállalkozások versenyképességének elősegítése révén, kiegészíti a tagállamoknak az idegenforgalmi ágazat terén folytatott tevékenységét.

Ennek elérésére érdekében az Unió tevékenységének célja, hogy:

- a) ösztönözze az ebben az ágazatban működő vállalkozások fejlődéséhez szükséges kedvező környezet kialakítását;
- b) előmozdítsa a tagállamok együttműködését, különös tekintettel a bevált gyakorlatok cseréjére.

(2) Európai törvény vagy kerettörvény egyedi intézkedéseket állapíthat meg a tagállamokban végrehajtott olyan intézkedések kiegészítésére, amelyek az e cikkben kitűzött célok megvalósítására irányulnak, kizárva azonban a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek bármilyen harmonizációját.

5. SZAKASZ

OKTATÁS, IFJÚSÁG, SPORT
ÉS SZAKKÉPZÉS

III-282. cikk

(1) Az Unió a tagállamok közötti együttműködés ösztönzésével és szükség esetén tevékenységük támogatásával és kiegészítésével hozzájárul a minőségi oktatás fejlesztéséhez. Ennek során teljes mértékben tiszteletben tartja a tagállamoknak az oktatás tartalmára és szervezeti felépítésére vonatkozó hatáskörét, valamint kulturális és nyelvi sokféleségüket.

Az Unió a sport sajátos természetére, az önkéntes részvételen alapuló szerkezeti sajátosságaira, valamint a társadalomban és a nevelésben betöltött szerepére tekintettel hozzájárul az európai sport előmozdításához.

Az Unió tevékenységének célja:

- a) az európai dimenzió fejlesztése az oktatásban, különösen a tagállamok nyelveinek oktatása és terjesztése útján;
- b) a diákok és a tanárok mobilitásának ösztönzése, többek között az oklevelek és résztanulmányok tanulmányi célú elismerésének ösztönzésével;
- c) az oktatási intézmények közötti együttműködés előmozdítása;
- d) a tagállamok oktatási rendszereit egyaránt érintő kérdésekre vonatkozó információ- és tapasztalatcsere fejlesztése;
- e) a fiatalok és a szociálpedagógusok csereprogramjainak elősegítése, valamint a fiatalok ösztönzése arra, hogy vegyenek részt Európa demokratikus életében;
- f) a távoktatás fejlesztésének ösztönzése;
- g) a sport európai dimenzióinak fejlesztése a sportversenyek tisztaságának és nyitottságának, valamint a sport területén felelős szervezetek közötti együttműködésnek az előmozdítása, illetve a sportolók, különösen a fiatal sportolók fizikai és szellemi épségének védelme révén.

(2) Az Unió és a tagállamok erősítik a harmadik országokkal, valamint a hatáskörrel rendelkező nemzetközi szervezetekkel, így különösen az Európa Tanáccsal való együttműködést az oktatás, valamint a sport területén.

(3) Az e cikkben említett célkitűzések eléréséhez való hozzájárulás érdekében:

- a) európai törvény vagy kerettörvény ösztönző intézkedéseket állapít meg, kizárva azonban a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek bármilyen harmonizációját. Az ilyen európai törvényt vagy kerettörvényt a Régiók Bizottságával és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.
- b) a Tanács a Bizottság javaslata alapján ajánlásokat fogad el.

III-283. cikk

(1) Az Unió olyan szakképzési politikát folytat, amely támogatja és kiegészíti a tagállamok ezirányú tevékenységét, ugyanakkor teljes mértékben tiszteletben tartja a tagállamoknak a szakképzés tartalmára és szervezeti felépítésére vonatkozó hatáskörét.

Az Unió tevékenységének célja:

- a) az ipari változásokhoz való alkalmazkodás megkönnyítése, különösen szakképzés és átképzés útján;
- b) a szakmai alapképzés és továbbképzés javítása a munkaerő-piaci szakmai beilleszkedés és újrabeilleszkedés megkönnyítése érdekében;
- c) a szakképzésbe történő bejutás megkönnyítése, továbbá az oktatók és a szakképzésben részt vevők, különösen a fiatalok mobilitásának ösztönzése;
- d) az oktatási vagy szakképző intézmények és a vállalkozások közötti együttműködés ösztönzése a képzés területén;
- e) a tagállamok képzési rendszereit egyaránt érintő kérdésekre vonatkozó információ- és tapasztalatcsere fejlesztése.

(2) Az Unió és a tagállamok erősítik az együttműködést a harmadik országokkal és a szakképzés területén hatáskörrel rendelkező nemzetközi szervezetekkel.

(3) Az e cikkben említett célkitűzések elérése érdekében

- a) európai törvény vagy kerettörvény ösztönző intézkedéseket állapít meg, kizárva azonban a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek bármilyen harmonizációját. Az ilyen európai törvényt vagy kerettörvényt a Régiók Bizottságával és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni;
- b) a Tanács a Bizottság javaslata alapján ajánlásokat fogad el.

6. SZAKASZ

POLGÁRI VÉDELEM

III-284. cikk

(1) Az Unió ösztönzi a tagállamok közötti együttműködést a természeti vagy ember okozta katasztrófák megelőzését és az azokkal szembeni védekezést szolgáló rendszerek hatékonyságának javítása érdekében.

Az Unió tevékenységének célja:

- a) az Unión belül a tagállamok nemzeti, regionális vagy helyi szintű fellépésének támogatása és kiegészítése a kockázatok megelőzése, a polgári védelemben dolgozók felkészítése és a természeti

vagy ember által okozott katasztrófák kezelése terén,

- b) a nemzeti polgári védelmi szolgálatok gyors és eredményes operatív együttműködésének előmozdítása az Unión belül,
- c) a nemzetközi szintű polgári védelmi intézkedések koherenciájának előmozdítása.

(2) A (1) bekezdésben említett célkitűzések megvalósításának elősegítéséhez szükséges intézkedéseket európai törvény vagy kerettörvény állapítja meg, kizárva azonban a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek bármilyen harmonizációját.

7. SZAKASZ

IGAZGATÁSI EGYÜTTMŰKÖDÉS

III-285. cikk

(1) Az uniós jog tagállamok általi eredményes nemzeti végrehajtását, ami az Unió megfelelő működése szempontjából elengedhetetlen, közös érdekű ügynek kell tekinteni.

(2) Az Unió támogathatja a tagállamok azon erőfeszítéseit, amelyek az uniós jog végrehajtásához szükséges igazgatási kapacitásaik javítására irányulnak. Az ilyen fellépés különösen az információk és a köztisztviselők cseréjének megkönnyítését, valamint a képzési programok támogatását foglalhatja magában. Az ilyen támogatás igénybevételére egyik tagállam sem kötelezhető. Az e célból szükséges intézkedéseket európai törvény állapítja meg kizárva azonban a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek bármilyen harmonizációját.

(3) E cikk nem érinti sem a tagállamoknak az uniós jog végrehajtására vonatkozó kötelezettségeit, sem pedig a Bizottság előjogait és feladatait. E cikk nem érinti továbbá az Alkotmány azon egyéb rendelkezéseit, amelyek a tagállamok egymás közötti, illetve a tagállamok és az Unió közötti igazgatási együttműködésről rendelkeznek.

IV. CÍM

A TENGERENTÚLI ORSZÁGOK ÉS TERÜLETEK TÁRSULÁSA

III-286. cikk

(1) A Dániával, Franciaországgal, Hollandiával és az Egyesült Királysággal különleges kapcsolatban álló, Európán kívüli országok és területek társulnak az Unióhoz. Ezeket az országokat és területeket (a továbbiakban: országok és területek) a 2. melléklet sorolja fel.

E cím rendelkezéseit Grönlandra is alkalmazni kell, figyelemmel a Grönlandra vonatkozó különös szabályokról szóló jegyzőkönyvben foglalt sajátos rendelkezésekre.

(2) A társulás célja az országok és területek gazdasági és társadalmi fejlődésének előmozdítása, valamint közöttük és az Unió között szoros gazdasági kapcsolatok létrehozása.

A társulás elsődlegesen ezen országok és területek lakosai érdekeinek és jólétének előmozdítását szolgálja annak érdekében, hogy hozzásegítse őket az általuk kívánt gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődéshez.

III-287. cikk

A társulás célkitűzései a következők:

- a) a tagállamok az országokkal és területekkel folytatott kereskedelmükben ugyanolyan elbánást alkalmaznak, mint amelyet az Alkotmány értelmében egymásnak biztosítanak;
- b) a tagállamokkal, illetve a többi országgal és területtel folytatott kereskedelmében minden ország vagy terület ugyanolyan elbánást alkalmaz, mint amelyet a vele különleges kapcsolatban álló európai állammal szemben;
- c) a tagállamok hozzájárulnak az ezen országok és területek fokozatos fejlődéséhez szükséges beruházásokhoz;
- d) az Unió által finanszírozott beruházások esetén a pályázati eljárásokban és a beszerzésekben egyenlő feltételekkel vehet részt minden olyan természetes és jogi személy, aki vagy amely valamely tagállam vagy valamely ország, illetve terület állampolgára, illetve ott honos;
- e) a tagállamok, illetve az országok és területek közötti kapcsolatokban az állampolgárok és társaságok letelepedését a III. rész I. fejezete 2. szakaszának a letelepedés szabadságára vonatkozó 2. alszakaszában megállapított rendelkezéseknek és eljárásoknak megfelelően, megkülönböztetéstől mentesen kell szabályozni, figyelembe véve a III-291. cikk alapján elfogadott jogi aktusokat is.

III-288. cikk

(1) A tagállamok közötti vámoknak az Alkotmányban előírt tilalmával összhangban tilos az országokból és területekről származó áruknek a tagállamokba történő behozatala esetén vám alkalmazása.

(2) A III-151. cikk (4) bekezdésében foglalt rendelkezéseknek megfelelően, tilos a tagállamokból, illetve az országokból vagy területekről bármely más országba vagy területre irányuló behozatal esetén vám alkalmazása.

(3) Az országok és területek ugyanakkor kivethetnek olyan vámokat, amelyek fejlesztési és iparosítási szükségleteiket elégítik ki, vagy amelyek fiskális természetüknél fogva költségvetési bevételül szolgálnak.

Az első albekezdésben említett vámok nem haladhatják meg az azon tagállamból származó termékek behozatalára kivetett vámok szintjét, amellyel az egyes országok vagy területek különleges kapcsolatot tartanak fenn.

(4) A (2) bekezdést nem kell alkalmazni az olyan országokra és területekre, amelyek az őket kötő külön nemzetközi kötelezettségek alapján már egy nem diszkriminatív vámtarifát alkalmaznak.

(5) Az országokba és területekre behozott árukat terhelő vámok bevezetése vagy megváltoztatása sem jogilag, sem ténylegesen nem eredményezhet közvetlen vagy közvetett megkülönböztetést a különböző tagállamokból származó behozatalok között.

III-289. cikk

Ha egy harmadik országból származó árura a valamely országba vagy területre történő belépésekor alkalmazandó vám mértéke a III-288. cikk (1) bekezdésének alkalmazása folytán feltehetően a kereskedelem eltérülését okozza valamely tagállam hátrányára, ez a tagállam kérheti a Bizottságot, hogy tegyen javaslatot a többi tagállamnak a helyzet orvoslásához szükséges intézkedések megtételére.

III-290. cikk

A közegészségügyre, közbiztonságra vagy közrendre vonatkozó rendelkezésekre is figyelemmel, az országokból és területekről származó munkavállalóknak a tagállamokon belüli, valamint a tagállamokból származó munkavállalóknak az országokban és területeken történő szabad mozgását a III-291. cikk alapján elfogadott jogi aktusok szabályozzák.

III-291. cikk

A Tanács a Bizottság javaslata alapján az országoknak és területeknek az Unióval való társulása keretében szerzett tapasztalatok, és az Alkotmányban meghatározott elvek alapján egyhangúlag európai törvényt, kerettörvényt, rendeletet vagy határozatot fogad el, amely megállapítja az országok és területek Unióval való társulására vonatkozó részletes szabályokkal és eljárással kapcsolatos rendelkezéseket. Az ilyen európai törvényt vagy kerettörvényt az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

V. CÍM

AZ UNIÓ KÜLSŐ TEVÉKENYSÉGE

I. FEJEZET

ÁLTALÁNOSAN ALKALMAZANDÓ RENDELKEZÉSEK

III-292. cikk

(1) Az Unió nemzetközi szintű fellépése azon elvekre épül, amelyek létrehozását, fejlődését és bővítését vezérelték, és arra irányul, hogy ezek érvényesülését a világ többi részén is előbbre vigye; ezek az alapelvek a demokrácia, a jogállamiság, az emberi jogok és alapvető szabadságok egyetemes és oszthatatlan volta, az emberi méltóság tiszteletben tartása, az egyenlőség és a szolidaritás elvei, valamint az Egyesült Nemzetek Alapokmányában foglalt elvek és a nemzetközi jog tiszteletben tartása.

Az Unió arra törekszik, hogy kapcsolatokat alakítson ki és partnerségre lépjen azokkal a harmadik országokkal, valamint univerzális vagy regionális nemzetközi szervezetekkel, amelyek osztoznak vele az első albekezdésben említett elvekben. Az Unió, különösen az Egyesült Nemzetek keretében, elősegíti a közös problémák többoldalú megoldását.

(2) Az Unió közös politikákat és tevékenységeket határoz meg és hajt végre, és a nemzetközi kapcsolatok minden területén magas szintű együttműködés kialakításán munkálkodik annak érdekében, hogy:

- a) megvédje értékeit, alapvető érdekeit, biztonságát, függetlenségét és integritását;
- b) megszilárdítsa és erősítse a demokráciát, a jogállamiságot, az emberi jogokat és a nemzetközi jog elveit;
- c) összhangban az Egyesült Nemzetek Alapokmányának céljaival és elveivel, valamint a Helsinkai Záróokmány elveivel és a Párizsi Charta céljaival — beleértve a külső határokhoz kapcsolódókat is — megőrizze a békét, megelőzze a konfliktusok kialakulását, és erősítse a nemzetközi biztonságot;
- d) elősegítse a fejlődő országok fenntartható gazdasági, társadalmi és környezeti fejlődését, elsődlegesen pedig a szegénység felszámolását;
- e) előmozdítsa valamennyi ország bekapcsolódását a világgazdaságba, egyebek mellett a nemzetközi kereskedelemben érvényesülő korlátozások fokozatos megszüntetése révén;
- f) hozzájáruljon olyan nemzetközi intézkedések kidolgozásához, amelyek a fenntartható fejlődés biztosítása érdekében a környezet minőségének és a világ természeti erőforrásaival való fenntartható gazdálkodásnak a megőrzésére és javítására irányulnak;
- g) segítséget nyújtson a természeti vagy ember által okozott katasztrófákkal sújtott embercsoportoknak, országoknak vagy régióknak;
- h) előmozdítsa egy erősebb többoldalú együttműködésen és a világ felelős kormányzásán alapuló nemzetközi rendszer létrejöttét.

(3) Az e cím hatálya alá tartozó területeken folytatott külső tevékenységei, illetve az egyéb uniós politikák kidolgozása és végrehajtása során az Unió tiszteletben tartja az (1) bekezdésben felsorolt alapelveket, és követi a (2) bekezdésben felsorolt célokat.

Az Unió biztosítja, hogy külső tevékenységeinek különböző területei egymással, illetve az egyéb uniós politikákkal összhangban legyenek. A Tanács és a Bizottság — az Unió külügyminiszterének közreműködésével — felelősek ennek az összhangnak a biztosításáért és e célból együttműködnek egymással.

III-293. cikk

(1) A III-292. cikkben említett alapelvek és célkitűzések alapján az Európai Tanács meghatározza az Unió stratégiai érdekeit és célkitűzéseit.

Az Európai Tanácsnak az Unió stratégiai érdekeit és célkitűzéseit meghatározó európai határozatai a közös kül- és biztonságpolitikára és az Unió külső tevékenységének egyéb területeire vonatkoznak. Ezek az európai határozatok az Unió egyes országokkal vagy térségekkel fenntartott kapcsolataira, illetve valamely meghatározott tárgykörre is vonatkozhatnak. Az ilyen európai határozatokban meg kell határozni azok időtartamát, valamint az Unió és a tagállamok által rendelkezésre bocsátandó eszközöket.

Az Európai Tanács — a Tanácsnak az egyes területekre vonatkozó szabályok szerint elfogadott ajánlása alapján — egyhangúlag határoz. Az Európai Tanács által elfogadott európai határozatokat az Alkotmányban előírt eljárásoknak megfelelően kell végrehajtani.

(2) A közös kül- és biztonságpolitika terén az Unió külügyminisztere, a külkapcsolatok egyéb területein pedig a Bizottság közös javaslatokat terjeszthet a Tanács elé.

II. FEJEZET

KÖZÖS KÜL- ÉS BIZTONSÁGPOLITIKA

I. SZAKASZ

KÖZÖS RENDELKEZÉSEK

III-294. cikk

(1) Az Unió a külső tevékenységeire irányadó alapelvekkel és célkitűzésekkel összhangban közös kül- és biztonságpolitikát határoz meg és hajt végre, amely a kül- és biztonságpolitika minden területére kiterjed.

(2) A tagállamok az Unió közös kül- és biztonságpolitikáját a lojalitás és a kölcsönös szolidaritás jegyében tevékenyen és fenntartások nélkül támogatják.

A tagállamok együtt munkálkodnak kölcsönös politikai szolidaritásuk erősítésén és továbbfejlesztésén. Tartózkodnak minden olyan tevékenységtől, amely ellentétes az Unió érdekeivel, illetve ronthatja az Unió mint kohéziós erő eredményességét a nemzetközi kapcsolatokban.

A Tanács és az Unió külügyminisztere gondoskodik ezeknek az elveknek a tiszteletben tartásáról.

(3) A közös kül- és biztonságpolitika folytatására az Unió:

- a) általános iránymutatásokat határoz meg;
- b) európai határozatokat fogad el, amelyek meghatározzák
  - i. az Unió által végrehajtandó fellépéseket,
  - ii. az Unió által képviselendő álláspontokat, és

- iii. az i. és ii. pontban említett európai határozatok végrehajtásának szabályait;
- c) erősíti a tagállamok közötti rendszeres együttműködést politikájuk folytatásában.

III-295. cikk

(1) Az Európai Tanács meghatározza a közös kül- és biztonságpolitikára vonatkozó általános iránymutatásokat, beleértve a védelmi vonatkozású kérdéseket is.

Ha a nemzetközi fejlemények szükségessé teszik, az Európai Tanács elnöke rendkívüli európai tanácsi ülést hív össze abból a célból, hogy e fejleményekre tekintettel meghatározzák az Unió által követendő politika stratégiai irányvonalait.

(2) A Tanács az Európai Tanács által meghatározott általános iránymutatások és stratégiai irányvonalak alapján elfogadja a közös kül- és biztonságpolitika meghatározásához és végrehajtásához szükséges európai határozatokat.

III-296. cikk

(1) Az Unió külügyminisztere, aki ellátja a Külügyek Tanácsának elnöki tisztjét, javaslataival hozzájárul a közös kül- és biztonságpolitika kidolgozásához, és gondoskodik az Európai Tanács, illetve a Tanács által elfogadott európai határozatok végrehajtásáról.

(2) A közös kül- és biztonságpolitikára vonatkozó ügyekben az Uniót az Unió külügyminisztere képviseli. Az Unió nevében politikai párbeszédet folytat harmadik felekkel, és képviseli az Unió álláspontját a nemzetközi szervezetekben és a nemzetközi konferenciákon.

(3) Megbízásának ellátása során az Unió külügyminiszterét európai külügyi szolgálat segíti. Ez a szolgálat a tagállamok diplomáciai szolgálataival együttműködésben tevékenykedik, és a Tanács Főtitkársága, valamint a Bizottság megfelelő szervezeti egységeinek tisztviselőiből, továbbá a nemzeti diplomáciai szolgálatok által kirendelt személyzetből áll. Az európai külügyi szolgálat szervezetét és működését a Tanács európai határozatban állapítja meg. A Tanács az Unió külügyminiszterének javaslata alapján, az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt és a Bizottság egyetértését követően határoz.

III-297. cikk

(1) Amennyiben a nemzetközi helyzet műveleti fellépést tesz szükségessé, a Tanács elfogadja a szükséges európai határozatokat. Ezekben az európai határozatokban meg kell határozni a fellépés céljait, hatókörét, az Unió rendelkezésére bocsátandó eszközöket, valamint végrehajtásának feltételeit és szükség esetén időtartamát.

Amennyiben a körülmények változása lényeges kihatással van az európai határozatban foglalt valamely kérdésre, a Tanács felülvizsgálja ezen európai határozat elveit és célkitűzéseit, és elfogadja a szükséges európai határozatokat.

(2) Az (1) bekezdésben említett európai határozatok kötik a tagállamokat álláspontjaik elfogadásakor és tevékenységeik folytatása során.

(3) Valamennyi, az (1) bekezdésben említett európai határozat keretében tervezett nemzeti álláspontról vagy nemzeti fellépésről az érintett tagállamnak időben tájékoztatást kell adnia, hogy szükség esetén arról a Tanácsban előzetesen egyeztetni lehessen. Az előzetes tájékoztatási kötelezettség nem vonatkozik azokra az intézkedésekre, amelyek csupán az említett európai határozatot ültetik át nemzeti szinten.

(4) A helyzet megváltozásából eredő kényszerítő szükség esetén, és amennyiben a Tanács nem vizsgálta felül az (1) bekezdésben említett európai határozatot, a tagállamok — szem előtt tartva az említett európai határozat általános célkitűzéseit — megtehetik a szükséges halaszthatatlan intézkedéseket. Az érintett tagállam haladéktalanul tájékoztatja a Tanácsot az ilyen intézkedésekről.

(5) Amennyiben az e cikk szerinti európai határozat végrehajtása során jelentős nehézségek merülnek fel, a tagállam azokat a Tanács elé utalja, amely ezeket megvitatja, és megfelelő megoldásokat keres. A megoldások nem állhatnak ellentétben a fellépés célkitűzéseivel, és nem ronthatják annak eredményességét.

III-298. cikk

A Tanács európai határozatokat fogad el, amelyek meghatározzák, hogy az Unió hogyan viszonyul egy adott földrajzi vagy tematikus természetű kérdéshez. A tagállamok gondoskodnak arról, hogy nemzeti politikájuk összhangban legyen az Unió álláspontjával.

III-299. cikk

(1) Bármely tagállam, az Unió külügyminisztere, illetve az Unió külügyminisztere a Bizottság támogatásával a közös kül- és biztonságpolitikát érintő bármely kérdést a Tanács elé utalhat, illetve kezdeményezéseket vagy javaslatokat terjeszthet a Tanács elé.

(2) Gyors döntést igénylő esetekben az Unió külügyminisztere hivatalból vagy valamely tagállam kérelmére negyvennyolc órán, illetve szükséghelyzetben rövidebb időn belül összehívja a Tanács rendkívüli ülését.

III-300. cikk

(1) Az e fejezetben említett európai határozatokat a Tanács egyhangúlag fogadja el.

A szavazástól való tartózkodás esetén tartózkodásához a Tanács bármely tagja formális nyilatkozatot fűzhet. Ebben az esetben nem köteles az európai határozatot alkalmazni, de elfogadja, hogy az köti az Uniót. A kölcsönös szolidaritás szellemében az érintett tagállam tartózkodik minden olyan tevékenységtől, amely ellentétes lehet az Uniónak a szóban forgó európai határozaton alapuló fellépésével vagy azt hátráltathatja, a többi tagállam pedig ezt az álláspontját tiszteletben tartja. Ha a Tanácsnak azok a tagjai, akik tartózkodásukhoz ilyen nyilatkozatot fűztek, a tagállamok legalább egyharmadát és egyben az Unió népességének legalább egyharmadát képviselik, az európai határozat nem kerül elfogadásra.

- (2) Az (1) bekezdéstől eltérve, a Tanács minősített többséggel határoz:
- a) amikor az Európai Tanácsnak az Unió stratégiai érdekeit és célkitűzéseit meghatározó, a III-293. cikk (1) bekezdése szerinti európai határozata alapján az Unió fellépését vagy álláspontját meghatározó európai határozatot fogad el;
  - b) amikor az Unió fellépését vagy álláspontját meghatározó európai határozatot az Unió külügyminisztere által benyújtott olyan javaslat alapján fogadja el, amelynek benyújtására a külügyminisztert az Európai Tanács saját, vagy a külügyminiszter kezdeményezésére külön felkérte;
  - c) amikor az Unió valamely fellépését vagy álláspontját meghatározó európai határozat végrehajtására vonatkozó európai határozatot fogad el;
  - d) amikor a III-302. cikknek megfelelően különleges képviselő kinevezésére vonatkozó európai határozatot fogad el.

Ha a Tanács valamely tagja kijelenti, hogy létfonosságú és általa megnevezett nemzeti politikai okokból ellenezni kívánja a minősített többséggel elfogadandó európai határozat elfogadását, a szavazásra nem kerül sor. Az Unió külügyminisztere az érintett tagállammal intenzív konzultációt folytat a tagállam számára elfogadható megoldás felkutatására. Amennyiben nem jár sikerrel, a Tanács minősített többséggel eljárva kérheti, hogy az ügyet egyhangúlag elfogadandó európai határozat meghozatala érdekében terjesszék az Európai Tanács elé.

(3) Az I-40. cikk (8) bekezdésének megfelelően az Európai Tanács egyhangúlag elfogadott európai határozatban úgy rendelkezhet, hogy a Tanács az e cikk (2) bekezdésében említettektől eltérő esetekben is határozhat minősített többséggel.

(4) A (2) és (3) bekezdés nem alkalmazható a katonai vagy védelmi vonatkozású döntések esetén.

III-301. cikk

(1) Ha az Európai Tanács, vagy a Tanács az I-40. cikk (5) bekezdése szerinti uniós közös megközelítést határoz meg, az Unió külügyminisztere és a tagállamok külügyminiszterei a Tanács keretében összehangolják tevékenységeiket.

(2) A tagállamok diplomáciai képviselői és az Unió küldöttségei a harmadik országokban és a nemzetközi szervezetekben együttműködnek egymással és hozzájárulnak az (1) bekezdésben említett közös megközelítés kialakításához és végrehajtásához.

III-302. cikk

A Tanács az Unió külügyminiszterének javaslata alapján meghatározott politikai kérdésekben felhatalmazással rendelkező különleges képviselőt nevezhet ki. A különleges képviselő megbízatását az Unió külügyminiszterének irányítása alapján látja el.

III-303. cikk

Az Unió az e fejezet által szabályozott területeken egy vagy több állammal vagy nemzetközi szervezettel megállapodásokat köthet.

III-304. cikk

(1) Az Unió külügyminisztere az I-40. cikk (6) bekezdésével, illetve az I-41. cikk (8) bekezdésével összhangban konzultál az Európai Parlamenttel és tájékoztatást ad számára, továbbá gondoskodik arról, hogy az Európai Parlament nézeteit kellőképpen figyelembe vegyék. Az Európai Parlament tájékoztatásába a különleges képviselőket is be lehet vonni.

(2) Az Európai Parlament kérdéseket intézhet a Tanácshoz és az Unió külügyminiszteréhez, illetve számukra ajánlásokat tehet. Az Európai Parlament évente két alkalommal megvitatta a közös kül- és biztonságpolitika — ideértve a közös biztonság- és védelempolitikát is — végrehajtása terén elért előrehaladást.

III-305. cikk

(1) A tagállamok összehangolják tevékenységüket a nemzetközi szervezetekben és nemzetközi konferenciákon. Ezekben a fórumokon képviselik az Unió álláspontjait. Ennek az összehangolásnak a megszervezéséről az Unió külügyminisztere gondoskodik.

Az olyan nemzetközi szervezetekben, illetve nemzetközi konferenciákon, ahol nem vesz részt minden tagállam, a részt vevő tagállamok képviselik az Unió álláspontjait.

(2) Az I-16. cikk (2) bekezdésével összhangban azok a tagállamok, amelyek olyan nemzetközi szervezetekben, illetve konferenciákon vesznek részt, ahol nem vesz részt minden tagállam, folyamatosan tájékoztatják a többi tagállamot és az Unió külügyminiszterét a közös érdekről.

Azok a tagállamok, amelyek az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsának is tagjai, egyeztetnek egymással, illetve teljeskörűen tájékoztatják a többi tagállamot és az Unió külügyminiszterét. Azok a tagállamok, amelyek tagjai a Biztonsági Tanácsnak, feladataik ellátása során — az Egyesült Nemzetek Alapokmánya alapján fennálló kötelezettségeik sérelme nélkül — védik az Unió álláspontjait és érdekeit.

Ha az Unió az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsának napirendjén szereplő valamely ügyben meghatározta álláspontját, azok a tagállamok, amelyek részt vesznek a Biztonsági Tanács ülésén, kötelesek kérni az Unió külügyminiszterének meghallgatását az Unió álláspontjának kifejtése céljából.

III-306. cikk

A tagállamok diplomáciai és konzuli képviseletei, valamint az Unió harmadik országokban működő, illetve nemzetközi konferenciákon részt vevő küldöttségei, továbbá nemzetközi szervezetek melletti képviseletei együttműködnek az e fejezet alapján elfogadott, az Unió fellépését vagy álláspontját meghatározó európai határozatok tiszteletben tartásának, illetve végrehajtásának biztosítása érdekében. A tagállamok az információk cseréje és közös értékelések lefolytatása révén fokozzák együttműködésüket.

Hozzájárulnak az I-10. cikk (2) bekezdésének c) pontjában említett, az európai polgárok számára harmadik országok területén biztosítandó védelemre vonatkozó jog érvényesítéséhez, valamint a III-127. cikk alapján elfogadott intézkedések végrehajtásához.

III-307. cikk

(1) A III-344. cikk sérelme nélkül a Politikai és Biztonsági Bizottság figyelemmel kíséri a nemzetközi helyzet alakulását a közös kül- és biztonságpolitika alá tartozó területeken, és hozzájárul a politikák meghatározásához azáltal, hogy a Tanácsnak, illetve az Unió külügyminiszterének kérelmére vagy saját kezdeményezésére véleményeket terjeszt a Tanács elé. Az Unió külügyminisztere hatásköreinek sérelme nélkül a Politikai és Biztonsági Bizottság figyelemmel kíséri továbbá az elfogadott politikák végrehajtását.

(2) E fejezet keretén belül — a Tanácsnak és az Unió külügyminiszterének felelőssége mellett — a Politikai és Biztonsági Bizottság gyakorolja a III-309. cikkben meghatározottak szerinti válságkezelő műveletek politikai ellenőrzését és stratégiai irányítását.

A Tanács a válságkezelő művelet céljára és időtartamára, amelyet a Tanács maga határoz meg, felhatalmazhatja a bizottságot, hogy meghozza a művelet politikai ellenőrzésére és stratégiai irányítására vonatkozó megfelelő intézkedéseket.

III-308. cikk

A közös kül- és biztonságpolitika végrehajtása nem sérti az I-13—I-15. cikkben és az I-17. cikkben felsorolt uniós hatáskörök gyakorlására vonatkozóan az Alkotmányban az intézmények részére előírt eljárások alkalmazását és az intézmények erre vonatkozó hatásköreinek terjedelmét.

Hasonlóképpen, az e cikkekben felsorolt politikák végrehajtása nem sérti az Unió e fejezetben említett hatásköreinek gyakorlására vonatkozóan az Alkotmányban az intézmények részére előírt eljárások alkalmazását és az intézmények vonatkozó hatásköreinek terjedelmét.

2. SZAKASZ

KÖZÖS BIZTONSÁG- ÉS VÉDELEMPOLITIKA

III-309. cikk

(1) Az I-41. cikk (1) bekezdésében említett missziók, amelyek végrehajtása során az Unió polgári és katonai eszközöket vehet igénybe, közös leszerelési műveleteket, humanitárius és mentési feladatokat, katonai tanácsadói és segítségnyújtási feladatokat, konfliktusmegelőzést és békefenntartást, harcoló erők válságkezelésben kifejtett feladatait — beleértve a béketeremtést is — és a konfliktusok lezárását követően a helyzet stabilizálására irányuló műveleteket foglalnak magukban. E missziók mindegyike hozzájárulhat a terrorizmus elleni küzdelemhez, ideértve a terrorizmus ellen saját területükön küzdő harmadik országok támogatását is.

(2) A Tanács európai határozatban meghatározza az (1) bekezdésben említett missziók céljait, hatókörét és végrehajtásuk általános feltételeit. Az Unió külügyminisztere — a Tanács felügyelete mellett és a Politikai és Biztonsági Bizottsággal szoros és állandó kapcsolatot tartva — gondoskodik a missziók polgári és katonai vonatkozásainak összehangolásáról.

III-310. cikk

(1) A III-309. cikknek megfelelően elfogadott európai határozatok keretében a Tanács valamely misszió végrehajtásával a misszióban részt venni szándékozó, és az annak ellátásához szükséges képességekkel rendelkező tagállamok egy csoportját is megbízhatja. Ezek a tagállamok az Unió külügyminiszterének részvétele mellett egymás között megállapodnak a misszió végrehajtásának részleteiről.

(2) A misszióban részt vevő tagállamok saját kezdeményezésükre vagy valamely másik tagállam kérésére rendszeresen tájékoztatják a Tanácsot annak alakulásáról. Ha a misszió végrehajtása jelentős következményekkel jár, illetve ha a misszió az (1) bekezdésben említett európai határozatokban rögzített céljának, hatókörének vagy szabályainak módosítása válik szükségessé, a részt vevő tagállamok erről haladéktalanul értesítik a Tanácsot. Ezekben az esetekben a Tanács elfogadja a szükséges európai határozatokat.

III-311. cikk

(1) Az I-41. cikk (3) bekezdésével létrehozott, védelmiképesség-fejlesztési, kutatási, beszerzési és fegyverzeti kérdésekkel foglalkozó ügynökség (Európai Védelmi Ügynökség), amely a Tanács felügyelete alatt áll, a következő feladatokat látja el:

- a) hozzájárul a tagállamok katonai képességeire vonatkozó célkitűzések meghatározásához és a tagállamok által a katonai képességekre vonatkozóan vállalt kötelezettségek teljesítésének értékeléséhez;
- b) előmozdítja a műveleti igények harmonizálását, valamint hatékony és egymással kompatibilis beszerzési módszerek elfogadását;
- c) a katonai képességekre vonatkozó célkitűzések teljesítése érdekében többoldalú projektekre tesz javaslatot, gondoskodik a tagállamok által végrehajtott programok összehangolásáról és a külön meghatározott együttműködési programok irányításáról;
- d) támogatja a védelmi technológiai kutatásokat, továbbá koordinálja és tervezi a közös kutatási tevékenységeket és a jövőbeni műveleti igények kielégítését szolgáló műszaki megoldások felkutatását;
- e) hozzájárul minden olyan hasznos intézkedés meghatározásához és adott esetben végrehajtásához, amelyek a védelmi szektor ipari és technológiai alapjainak erősítését vagy a katonai kiadások hatékonyságának javítását szolgálják.

(2) Az ügynökség az abban részt venni kívánó valamennyi tagállam számára nyitva áll. A Tanács minősített többséggel elfogadott európai határozatban megállapítja az ügynökség jogállását, meghatározza székhelyét és működésének szabályait. Ebben az európai határozatban figyelembe kell venni az ügynökségben való tényleges részvétel szintjét. Az ügynökségen belül a közös projekteken részt vevő tagállamokat tömörítő külön csoportok jönnek létre. Az ügynökség feladatait szükség esetén a Bizottsággal kapcsolatot tartva látja el.

III-312. cikk

(1) Azok a tagállamok, amelyek részt kívánnak venni az I-41. cikk (6) bekezdésében meghatározott állandó strukturált együttműködésben, és amelyek megfelelnek a követelményeknek és kötelezettséget vállalnak a katonai képességekre vonatkozóan az állandó strukturált együttműködésről szóló jegyzőkönyvben foglaltak szerint, értesítik szándékukról a Tanácsot és az Unió külügyminiszterét.

(2) Az (1) bekezdésben említett értesítéstől számított három hónapon belül a Tanács európai határozatot fogad el az állandó strukturált együttműködés létrehozásáról és a részt vevő tagállamok listájáról. A Tanács az Unió külügyminiszterével folytatott konzultációt követően, minősített többséggel határoz.

(3) Bármely tagállam, amelyik egy későbbi szakaszban részt kíván venni az állandó strukturált együttműködésben, e szándékáról értesíti a Tanácsot és az Unió külügyminiszterét.

A Tanács európai határozatot fogad el, amelyben megerősíti, hogy az érintett tagállam, amely megfelel a követelményeknek, és megtette a kötelezettségvállalásokat az állandó strukturált együttműködésről szóló jegyzőkönyv 1. és 2. cikkében foglaltak szerint, részt vesz az állandó strukturált együttműködésben. A Tanács az Unió külügyminiszterével folytatott konzultációt követően, minősített többséggel határoz. A szavazásban csak a részt vevő tagállamokat képviselő tanácsi tagok vesznek részt.

A minősített többséghez a részt vevő tagállamokat képviselő tanácsi tagok legalább 55 %-ának egyben az ezen államok népességének legalább 65 %-át kitevő szavazata szükséges.

A blokkoló kisebbségnek legalább a Tanácsnak a részt vevő tagállamok lakosságának több, mint 35 %-át képviselő tagjaiból és még egy tagból kell állnia; ennek hiányában a minősített többséget elértnek kell tekinteni.

(4) Amennyiben egy részt vevő tagállam már nem felel meg az állandó strukturált együttműködésről szóló jegyzőkönyv 1. és 2. cikkében foglalt követelményeknek, vagy nem képes teljesíteni az ott meghatározott kötelezettségeket, a Tanács az érintett tagállam részvételi jogát felfüggesztő európai határozatot fogadhat el.

A Tanács minősített többséggel határoz. A szavazásban — az érintett tagállamot kivéve — csak a részt vevő tagállamokat képviselő tanácsi tagok vesznek részt.

A minősített többséghez a részt vevő tagállamokat képviselő tanácsi tagok legalább 55 %-ának egyben az ezen államok népességének legalább 65 %-át kitevő szavazata szükséges.

A blokkoló kisebbségnek legalább a Tanácsnak a részt vevő tagállamok népességének több, mint 35 %-át képviselő tagjaiból és még egy tagból kell állnia; ennek hiányában a minősített többséget elértnek kell tekinteni.

(5) Az a részt vevő tagállam, amely ki kíván lépni az állandó strukturált együttműködésből, ezen szándékát bejelenti a Tanácsnak, amely megállapítja, hogy az érintett tagállam részvétele megszűnt.

(6) A Tanács, a strukturált együttműködés keretei között elfogadandó — a (2)—(5) bekezdéstől eltérő — európai határozatait és ajánlásait egyhangúlag fogadja el. E bekezdés alkalmazásában az egyhangúság eléréséhez kizárólag a részt vevő tagállamokat képviselő tanácsi tagok szavazatait kell figyelembe venni.

3. SZAKASZ

PÉNZÜGYI RENDELKEZÉSEK

III-313. cikk

(1) Az intézményeknek az e fejezet végrehajtásával kapcsolatban felmerülő igazgatási kiadásai az Unió költségvetését terhelik.

(2) Az e fejezet végrehajtása során felmerülő működési kiadások szintén az Unió költségvetését terhelik, kivéve a katonai vagy védelmi vonatkozású műveletekből eredő kiadásokat, illetve azokat az eseteket, amikor a Tanács másként határoz.

Azokban az esetekben, amikor a kiadások nem az Unió költségvetését terhelik, azok a bruttó nemzeti termék-kulcs szerint a tagállamokat terhelik, kivéve ha a Tanács másként határoz. A katonai vagy védelmi vonatkozású műveletekből eredő kiadások esetén azok a tagállamok, amelyek képviselői a III-300. cikk (1) bekezdésének második albekezdése szerinti formális nyilatkozatot tettek a Tanácsban, ezeknek a költségeknek a finanszírozásához nem kötelesek hozzájárulni.

(3) A Tanács európai határozatban meghatározza azokat a külön eljárásokat, amelyek garantálják az Unió költségvetésében a közös biztonság- és védelempolitika keretében végrehajtandó intézkedések, különösen pedig az I-41. cikk (1) bekezdésében és a III-309. cikkben említett missziókat előkészítő tevékenységek sürgős finanszírozására szolgáló előirányzatokhoz való gyors hozzáférést. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően határoz.

Az I-41. cikk (1) bekezdésében és a III-309. cikkben említett missziókat előkészítő azon tevékenységek finanszírozására, amelyek nem az Unió költségvetését terhelik, a tagállamok hozzájárulásaiból egy induló alapot kell létrehozni.

A Tanács az Unió külügyminiszterének javaslata alapján minősített többséggel elfogadott európai határozatokban meghatározza:

- a) a induló alap létrehozására és finanszírozására vonatkozó szabályokat, így különösen az alap rendelkezésére bocsátott pénzeszközök összegét,
- b) az induló alap kezelésére vonatkozó szabályokat,
- c) a pénzügyi ellenőrzésre vonatkozó szabályokat.

Ha az I-41. cikk (1) bekezdésében és a III-309. cikkben említett misszió az Unió költségvetésének terhére nem finanszírozható, a Tanács felhatalmazza az Unió külügyminiszterét az alap igénybevételére. Az Unió külügyminisztere e felhatalmazás végrehajtásáról jelentést tesz a Tanácsnak.

III. FEJEZET

KÖZÖS KERESKEDELEMPOLITIKA

III-314. cikk

A III-151. cikk szerinti vámunió létrehozásával az Unió a közös érdeknek megfelelően hozzájárul a világkereskedelem harmonikus fejlődéséhez, a nemzetközi kereskedelemre és a külföldi közvetlen befektetésekre vonatkozó korlátozások fokozatos megszüntetéséhez és a vám- és egyéb akadályok csökkentéséhez.

III-315. cikk

(1) A közös kereskedelempolitika egységes elveken alapul; ez vonatkozik különösen a vámtarifák módosításaira, az áruk és szolgáltatások kereskedelméhez kapcsolódó vámtarifa- és kereskedelmi megállapodások megkötésére, valamint a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásaira, továbbá a külföldi közvetlen befektetésekre, a liberalizációs intézkedések egységesítésére, az exportpolitikára és az olyan kereskedelempolitikai védintézkedésekre, mint a dőmping vagy szubvenció esetén meghozandó intézkedések. A közös kereskedelempolitikát az Unió külső tevékenységének elvei és célkitűzései által meghatározott keretek között kell folytatni.

(2) A közös kereskedelempolitika végrehajtásának kereteit meghatározó intézkedéseket európai törvény határozza meg.

(3) Ha egy vagy több országgal vagy nemzetközi szervezettel megállapodásokat kell megtárgyalni, illetve megkötni, az e cikk különös rendelkezéseire is figyelemmel, a III-325. cikk rendelkezéseit kell alkalmazni.

A Bizottság ajánlásokat terjeszt a Tanács elé, amely felhatalmazza a szükséges tárgyalások megnyitására. A Tanács és a Bizottság feladata annak biztosítása, hogy a megtárgyalt megállapodások a belső uniós politikákkal és szabályokkal összeegyeztethetők legyenek.

A Bizottság ezeket a tárgyalásokat a Tanács által e feladatának támogatására kijelölt különbizottsággal konzultálva és a Tanács által számára adott esetben kibocsátott irányelvek keretei között folytatja le. A Bizottság a tárgyalások előrehaladásáról rendszeresen jelentést tesz a különbizottságnak és az Európai Parlamentnek.

(4) A (3) bekezdésben említett megállapodások tárgyalása és megkötése tekintetében a Tanács minősített többséggel határoz.

A szolgáltatások kereskedelme, a szellemi tulajdon kereskedelmi vonatkozásai, valamint a közvetlen külföldi befektetések területére vonatkozó megállapodások tárgyalása és megkötése tekintetében a Tanács egyhangúlag határoz, ha a megállapodás olyan rendelkezéseket tartalmaz, amelyek

elfogadásához a belső szabályok esetében egyhangúságra van szükség.

A Tanács szintén egyhangúlag határoz:

- a) a kulturális és audiovizuális szolgáltatások kereskedelmére vonatkozó megállapodások tárgyalása és megkötése tekintetében, ha fennáll a veszélye annak, hogy azok korlátozzák az Unió kulturális és nyelvi sokféleségét;
- b) a szociális, oktatási és egészségügyi szolgáltatások kereskedelmére vonatkozó megállapodások tárgyalása és megkötése tekintetében, ha fennáll a veszélye annak, hogy azok komoly zavarokat okoznak az ilyen szolgáltatások nemzeti megszervezésében, illetve korlátozzák a tagállamok ezek biztosítására vonatkozó hatáskörét.

(5) A közlekedés területén a nemzetközi megállapodások tárgyalására és megkötésére a III. fejezet 7. szakaszát és a III-325. cikket kell alkalmazni.

(6) Az e cikkben a közös kereskedelempolitika területén átruházott hatáskörök gyakorlása nem sértheti az Unió és a tagállamok közötti hatáskörök elhatárolását, és nem vezethet a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek harmonizációjához, amennyiben az Alkotmány az ilyen harmonizációt kizárja.

IV. FEJEZET

EGYÜTTMŰKÖDÉS HARMADIK ORSZÁGOKKAL ÉS HUMANITÁRIUS SEGÍTSÉGNYÚJTÁS

1. SZAKASZ

FEJLESZTÉSI EGYÜTTMŰKÖDÉS

III-316. cikk

(1) Az Unió fejlesztési együttműködésre vonatkozó politikáját az Unió külső tevékenységének elvei és célkitűzései által meghatározott keretek között kell folytatni. Az Unió és a tagállamok fejlesztési együttműködési politikái kiegészítik és erősítik egymást.

Az Unió e területen folytatott politikája elsődleges célként a szegénység mérséklésére, idővel pedig annak felszámolására irányul. Az Unió azon politikáinak végrehajtásakor, amelyek hatással lehetnek a fejlődő országokra, figyelembe veszi a fejlesztési együttműködés célkitűzéseit.

(2) Az Unió és a tagállamok teljesítik azokat a kötelezettségeket és figyelembe veszik azokat a célkitűzéseket, amelyeket az Egyesült Nemzetek Szervezete és a hatáskörrel rendelkező egyéb nemzetközi szervezetek keretében fogadtak el.

III-317. cikk

(1) A fejlesztési együttműködési politika végrehajtására vonatkozó intézkedéseket európai törvény vagy kerettörvény határozza meg; ezek az intézkedések a fejlődő országokkal folytatandó többéves együttműködési programok vagy egy adott tárgykörre vonatkozó programok formáját ölthetik.

(2) Az Unió a harmadik országokkal és a hatáskörrel rendelkező nemzetközi szervezetekkel megkötethet minden olyan megállapodást, amely segíti a III-292. cikkben és a III-316. cikkben említett célkitűzések megvalósítását.

Az első albekezdés nem érinti a tagállamok arra vonatkozó hatáskörét, hogy nemzetközi fórumokon tárgyalásokat folytassanak és megállapodásokat kössenek.

(3) Az Európai Beruházási Bank az alapokmányában megállapított feltételek szerint hozzájárul az (1) bekezdésben említett intézkedések végrehajtásához.

III-318. cikk

(1) Tevékenységeik egymást kiegészítő jellegének és eredményességének előmozdítása érdekében az Unió és a tagállamok — nemzetközi szervezetek és nemzetközi konferenciák keretében is — összehangolják a fejlesztési együttműködésre irányuló politikáikat, és egyeztetnek egymással segélyprogramjaikról. Unió és a tagállamok együttesen is felléphetnek. A tagállamok szükség szerint hozzájárulnak az uniós segélyprogramok végrehajtásához.

(2) A Bizottság megteheti minden hasznos kezdeményezést az (1) bekezdésben említett összehangolás előmozdítása érdekében.

(3) Az Unió és a tagállamok hatáskörük keretén belül együttműködnek a harmadik országokkal és a hatáskörrel rendelkező nemzetközi szervezetekkel.

2. SZAKASZ

HARMADIK ORSZÁGOKKAL FOLYTATOTT GAZDASÁGI, PÉNZÜGYI ÉS MŰSZAKI EGYÜTTMŰKÖDÉS

III-319. cikk

(1) Az Alkotmány egyéb rendelkezéseinek, különösen a III-316—III-318. cikkben foglalt rendelkezéseknek a sérelme nélkül az Unió intézkedéseket tesz az olyan harmadik országokkal való gazdasági, pénzügyi és műszaki együttműködés terén, beleértve a — különösen a pénzügyi területen nyújtott — támogatásokat, amelyek nem tartoznak a fejlődő országok közé. Ezeknek az intézkedéseknek összhangban kell lenniük az Unió fejlesztési politikájával, és azokat az Unió külső tevékenységének elvei és célkitűzései által meghatározott keretek között kell végrehajtani. Az Unió és a tagállamok intézkedései kiegészítik és erősítik egymást.

(2) Az (1) bekezdés végrehajtásához szükséges intézkedéseket európai törvény vagy kerettörvény állapítja meg.

(3) Az Unió és a tagállamok hatáskörük keretén belül együttműködnek a harmadik országokkal és a hatáskörrel rendelkező nemzetközi szervezetekkel. Az Unió által folytatott együttműködésre vonatkozó részletes szabályok az Unió és az érintett harmadik felek közötti megállapodások tárgyát képezhetik.

Az első albekezdés nem érinti a tagállamok arra vonatkozó hatáskörét, hogy nemzetközi fórumokon tárgyalásokat folytassanak és megállapodásokat kössenek.

III-320. cikk

Amennyiben a harmadik országban fennálló helyzet sürgős pénzügyi támogatást tesz szükségessé, a Tanács — a Bizottság javaslata alapján — elfogadja a szükséges európai határozatokat.

3. SZAKASZ

HUMANITÁRIUS SEGÍTSÉGNYÚJTÁS

III-321. cikk

(1) Az Unió humanitárius segítségnyújtási intézkedéseit az Unió külső tevékenységének elvei és célkitűzései által meghatározott keretek között kell végrehajtani. Ezen intézkedések arra irányulnak, hogy a harmadik országok lakosainak, akik természeti vagy ember okozta katasztrófák áldozataivá váltak, eseti támogatást, segítséget és védelmet nyújtsanak a rendkívüli helyzetből eredő emberi szükségleteik kielégítésében. Az Unió és a tagállamok intézkedései kiegészítik és erősítik egymást.

(2) A humanitárius segítségnyújtási intézkedések során tiszteletben kell tartani a nemzetközi jog elveit, a pártatlanság és a semlegesség követelményét, valamint a megkülönböztetés tilalmának elvét.

(3) Az Unió humanitárius segítségnyújtási intézkedései végrehajtásának kereteit európai törvény vagy kerettörvény határozza meg.

(4) Az Unió a harmadik országokkal és a hatáskörrel rendelkező nemzetközi szervezetekkel minden olyan megállapodást megköt, amely segíti az (1) bekezdésben és a III-292. cikkben említett célkitűzések megvalósítását.

Az első albekezdés nem érinti a tagállamok arra vonatkozó hatáskörét, hogy nemzetközi fórumokon tárgyalásokat folytassanak és megállapodásokat kössenek.

(5) Az európai fiataloknak az Unió humanitárius segélyezési intézkedéseiben való közös részvételéhez szükséges keretek biztosítása céljából létrejön az Európai Önkéntes Humanitárius Segélyezési Hadtest. E hadtest jogállását és működésének szabályait európai törvény határozza meg.

(6) Az uniós és a nemzeti humanitárius segélyezési intézkedések hatásosságának és egymást kiegészítő jellegének erősítése érdekében a Bizottság minden hasznos kezdeményezést megtehet az Unió és a tagállamok intézkedéseinek összehangolására.

(7) Az Unió gondoskodik arról, hogy humanitárius intézkedései összhangban legyenek a nemzetközi szervezetek és intézmények, így különösen az Egyesült Nemzetek Szervezetéhez kapcsolódó rendszerben működő szervezetek és intézmények által végzett ilyen műveletekkel, és azokhoz koherens módon illeszkedjenek.

V. FEJEZET

KORLÁTOZÓ INTÉZKEDÉSEK

III-322. cikk

- (1) Ha a II. fejezet szerint elfogadott valamely európai határozat az egy vagy több harmadik országgal fennálló gazdasági és pénzügyi kapcsolatok részbeni vagy teljes megszakítását vagy korlátozását írja elő, a Tanács az Unió külügyminisztere és a Bizottság által előterjesztett közös javaslat alapján, minősített többséggel elfogadja a szükséges európai rendeleteket vagy határozatokat. Erről tájékoztatja az Európai Parlamentet.
- (2) Amennyiben a II. fejezet alapján elfogadott valamely európai határozat úgy rendelkezik, a Tanács az (1) bekezdésben említett eljárásnak megfelelően egyes természetes és jogi személyekkel, csoportokkal vagy nem állami, illetve államisággal nem rendelkező entitásokkal szemben korlátozó intézkedéseket állapíthat meg.
- (3) Az ebben a cikkben említett jogi aktusokban rendelkezni kell a szükséges jogi biztosítékokról.

VI. FEJEZET

NEMZETKÖZI MEGÁLLAPODÁSOK

III-323. cikk

- (1) Az Unió megállapodást köthet egy vagy több harmadik országgal vagy nemzetközi szervezettel, ha az Alkotmány ilyen megállapodás megkötését írja elő, ha az az Alkotmányban meghatározott célkitűzések elérése érdekében szükséges, ha valamely kötelező erejű jogi aktus ilyen értelmű rendelkezést tartalmaz, vagy ha az a közös szabályokat érintheti, illetve azok alkalmazási körét megváltoztathatja.
- (2) Az Unió által megkötött megállapodások kötelezőek az Unió intézményeire és a tagállamokra.

III-324. cikk

Az Unió egy vagy egy több harmadik országgal vagy nemzetközi szervezettel társulási megállapodást köthet, amelynek célja kölcsönös jogok és kötelezettségek, közös tevékenység és különleges eljárások által jellemzett társulás létrehozása.

III-325. cikk

- (1) A III-315. cikkben megállapított különös rendelkezések sérelme nélkül az Unió és a harmadik országok, illetve nemzetközi szervezetek közötti megállapodásokat az alábbi eljárás szerint kell megtárgyalni és megkötöni.
- (2) A Tanács felhatalmazást ad a tárgyalások megkezdésére, elfogadja a tárgyalási irányelveket, felhatalmazást ad az aláírásra és megkötöti a megállapodásokat.

- (3) A Bizottság, illetve — ha a tervezett megállapodás kizárólag vagy túlnyomórészt a közös kül- és biztonságpolitikára vonatkozik — a külügyminiszter ajánlást nyújt be a Tanácsnak, amely a tárgyalások megkezdéséről európai határozatot fogad el, amelyben a Tanács kinevezi — a tervezett megállapodás tárgyától függően — a főtárgyalót vagy az Unió tárgyaló küldöttségének vezetőjét.
- (4) A Tanács a főtárgyaló számára irányelveket határoz meg, és egy különbizottságot nevezhet ki, amellyel a tárgyalások folytatása során egyeztetni kell.
- (5) A főtárgyaló javaslata alapján a Tanács európai határozatban felhatalmazást ad a megállapodás aláírására és — amennyiben szükséges — a hatálybalépését megelőzően ideiglenes alkalmazására.
- (6) A Tanács a főtárgyaló javaslata alapján a megállapodás megkötéséről európai határozatot fogad el.

A kizárólag kül- és biztonságpolitikára vonatkozó megállapodások kivételével a Tanács a megállapodás megkötésére vonatkozó európai határozatot a következőképpen fogadja el:

- a) az Európai Parlament egyetértését követően a következő esetekben:
- i. társulási megállapodások megkötése,
  - ii. az Uniónak az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményhez való csatlakozása,
  - iii. együttműködési eljárások bevezetése útján külön intézményi keretet létrehozó megállapodások megkötése,
  - iv. az Unióra nézve jelentős költségvetési kihatásokkal járó megállapodások megkötése, és
  - v. a rendes törvényalkotási eljárás, vagy a különleges, az Európai Parlament egyetértéséhez kötött eljárás alkalmazási körébe tartozó területekre vonatkozó megállapodások megkötése;
- Az Európai Parlament és a Tanács sürgős esetben megállapodhat az egyetértés megadásának határidejében.
- b) az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően minden egyéb esetben. Az Európai Parlament véleményét a Tanács által az ügy sürgősségétől függően megállapított határidőn belül közli. Ha ezen a határidőn belül nem nyilvánít véleményt, a Tanács határozhat.

(7) A megállapodás megkötésekor a Tanács — az (5), (6), illetve (9) bekezdéstől eltérve — felhatalmazhatja a főtárgyalót arra, hogy az Unió nevében módosításokat hagyjon jóvá, ha a megállapodás rendelkezése szerint a módosításokat egyszerűsített eljárással kell elfogadni, vagy azokat a megállapodás által létrehozott szervnek kell elfogadnia; a Tanács e felhatalmazást meghatározott feltételekhez kötheti.

(8) A Tanács az eljárás egésze során minősített többséggel határoz.

Mindazonáltal a Tanács egyhangúlag határoz, ha a megállapodás olyan területre vonatkozik, ahol az uniós jogi aktusok elfogadásához egyhangúságra van szükség, valamint a társulási megállapodások és a III-319. cikkben említett, a tagjelölt országokkal kötendő megállapodások esetén.

(9) A Tanács a Bizottságnak vagy az Unió külügyminiszterének a javaslata alapján európai határozatot fogad el valamely megállapodás alkalmazásának felfüggesztésére, valamint a megállapodásokkal felállított szervezetben az Unió által képviselendő álláspontok kialakítására vonatkozóan, amennyiben az ilyen szervnek joghatással bíró jogi aktust kell hoznia, kivéve a megállapodás intézményi kereteit kiegészítő vagy módosító jogi aktusokat.

(10) Az Európai Parlamentet az eljárás minden szakaszában haladéktalanul és teljeskörűen tájékoztatni kell.

(11) Egy tagállam, az Európai Parlament, a Tanács vagy a Bizottság kérheti a Bíróság véleményét a tervezett megállapodásnak az Alkotmánnyal való összeegyeztethetőségéről. Ha a Bíróság véleménye kedvezőtlen, a tervezett megállapodás csak akkor léphet hatályba, ha azt módosítják, vagy az Alkotmányt felülvizsgálják.

III-326. cikk

(1) A III-325. cikktől eltérve, a Tanács az Európai Központi Bank ajánlása alapján vagy az Európai Központi Bankkal az árstabilitási célkitűzéssel összhangban álló konszenzus elérése céljából folytatott konzultációt követően, a Bizottság ajánlása alapján hivatalos megállapodásokat köthet az euro és harmadik államok valutái közötti árfolyamrendszerről. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően, a (3) bekezdésben előírtakkal összhangban egyhangúlag határoz.

A Tanács az Európai Központi Bank ajánlása alapján vagy az Európai Központi Bankkal az árstabilitási célkitűzéssel összhangban álló konszenzus elérése céljából folytatott konzultációt követően, a Bizottság ajánlása alapján az árfolyamrendszeren belül elfogadhatja, kiigazíthatja vagy megszüntetheti az euro középárfolyamait. A Tanács elnöke tájékoztatja az Európai Parlamentet az euro középárfolyamainak elfogadásáról, kiigazításáról vagy megszüntetéséről.

(2) Ha egyes harmadik államok valutájára vonatkozóan nem létezik az (1) bekezdés szerinti árfolyamrendszer, a Tanács az Európai Központi Bank ajánlása alapján vagy az Európai Központi Bankkal az árstabilitási célkitűzéssel összhangban álló konszenzus elérése céljából folytatott konzultációt követően, a Bizottság ajánlása alapján minősített többséggel kialakíthatja e valuták vonatkozásában az árfolyam-politika általános irányait. Ezek nem sérthetik a Központi Bankok Európai Rendszerének az árstabilitás fenntartására irányuló elsődleges célját.

(3) Ha az Uniónak egy vagy több állammal vagy nemzetközi szervezettel a monetáris vagy árfolyamrendszert érintő megállapodásokat kell megtárgyalnia, a Tanács — a III-325. cikktől eltérve — a Bizottság javaslata alapján és az Európai Központi Bankkal folytatott konzultációt követően minősített többséggel meghatározza e megállapodások megtárgyalásának és megkötésének szabályait. Ezeknek a szabályoknak biztosítaniuk kell, hogy az Unió egységes álláspontot képviseljen. A Bizottság teljes mértékben részt vesz a tárgyalásokban.

(4) A tagállamok — a gazdasági és monetáris unióra vonatkozó uniós hatáskörök és megállapodások sérelme nélkül — nemzetközi fórumokon tárgyalásokat folytathatnak és megállapodásokat köthetnek.

VII. FEJEZET

AZ UNIÓ KAPCSOLATAI NEMZETKÖZI SZERVEZETEKKEL ÉS HARMADIK ORSZÁGOKKAL, VALAMINT AZ UNIÓ KÜLDÖTTSÉGEI

III-327. cikk

(1) Az Unió megfelelő együttműködési formákat épít ki az Egyesült Nemzetek Szervezetének szerveivel és szakosított intézményeivel, az Európa Tanáccsal, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezettel, valamint a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezettel.

Az Unió továbbá egyéb nemzetközi szervezetekkel is megfelelő kapcsolatokat tart fenn.

(2) E cikk végrehajtásáért az Unió külügyminisztere és a Bizottság felelős.

III-328. cikk

(1) Az Uniót a harmadik országokban és a nemzetközi szervezetekben az Unió küldöttségei képviselik.

(2) Az Unió küldöttségei az Unió külügyminiszterének alárendelve működnek. A küldöttségek a tagállamok diplomáciai és konzuli képviselőivel szoros együttműködésben végzik tevékenységüket.

VIII. FEJEZET

A SZOLIDARITÁSI KLAUZULA VÉGREHAJTÁSA

III-329. cikk

(1) Amennyiben egy tagállamot terrortámadás ér, illetve ha természeti vagy ember okozta katasztrófa áldozatává válik, e tagállam politikai vezetésének kérésére a többi tagállam segítséget nyújt számára. E célból a tagállamok a Tanács keretében egyeztetnek egymással.

(2) Az I-43. cikkben említett szolidaritási klauzula Unió általi végrehajtására vonatkozó részletes szabályokat — a Bizottság és az Unió külügyminiszterének együttes javaslata alapján — a Tanács európai határozatban állapítja meg. Ha ennek az európai határozatnak védelmi vonatkozásai vannak a Tanács a III-300. cikk (1) bekezdése szerint határoz. Az Európai Parlamentet tájékoztatni kell.

E bekezdés alkalmazása során és a III-344. cikk sérelme nélkül a Tanácsot a Politikai és Biztonsági Bizottság a közös biztonság- és védelempolitika keretében kialakított struktúrákra támaszkodva,

valamint a III-261. cikkben említett bizottság segíti, amelyek szükség esetén együttes véleményt terjesztenek elő számára.

(3) Az Unió és tagállamai eredményes fellépésének biztosítása érdekében az Európai Tanács rendszeresen értékeli az Uniót fenyegető veszélyeket.

VI. CÍM

AZ UNIÓ MŰKÖDÉSE

I. FEJEZET

INTÉZMÉNYI RENDELKEZÉSEK

1. SZAKASZ

AZ INTÉZMÉNYEK

1. alszakasz

Az Európai Parlament

III-330. cikk

(1) A Tanács európai törvényben vagy kerettörvényben megállapítja az Európai Parlament tagjainak valamennyi tagállamban egységes eljárás szerint vagy valamennyi tagállamban közös elveknek megfelelően tartandó közvetlen és általános választójog alapján történő megválasztásához szükséges intézkedéseket.

A Tanács az Európai Parlament kezdeményezése alapján, az Európai Parlamentnek a tagjai többségével elfogadott egyetértését követően, egyhangúlag határoz. Az ilyen európai törvény vagy kerettörvény azt követően lép hatályba, hogy a tagállamok saját alkotmányos követelményeiknek megfelelően azt jóváhagyták.

(2) Az Európai Parlament európai törvényben megállapítja a tagjai feladatainak ellátására vonatkozó szabályokat és általános feltételeket. Az Európai Parlament saját kezdeményezése alapján, a Bizottság véleményének kikérését és a Tanács egyetértését követően határoz. A Tanács a tagok vagy volt tagok adózására vonatkozó bármilyen szabályról vagy feltételről egyhangúlag határoz.

III-331. cikk

Az I-46. cikk (4) bekezdésében említett európai szintű politikai pártokra irányadó szabályokat, így különösen a finanszírozásukra vonatkozó előírásokat európai törvény határozza meg.

III-332. cikk

Az Európai Parlament tagjainak többségével felkérheti a Bizottságot, hogy terjesszen elő megfelelő javaslatot valamely olyan kérdésre vonatkozóan, amelyben az Európai Parlament megítélése szerint az Alkotmány végrehajtása céljából uniós jogi aktus kidolgozása szükséges. Ha a Bizottság nem terjeszt elő javaslatot, ennek okairól tájékoztatja az Európai Parlamentet.

III-333. cikk

Feladatainak teljesítése során az Európai Parlament, összes tagjai egynegyedének kérelmére, ideiglenes vizsgálóbizottságot állíthat fel, hogy — az Alkotmány által más intézményekre vagy szervekre ruházott hatáskörök sérelme nélkül — kivizsgálja az uniós jog végrehajtása során felmerülő állítólagos jogsértéseket vagy hivatali visszasságokat, kivéve ha az állítólagos tényállást bíróság vizsgálja, a bírósági eljárás lezárásáig.

Jelentésének benyújtása után az ideiglenes vizsgálóbizottság feloszlik.

A vizsgálati jog gyakorlására vonatkozó részletes szabályokat az Európai Parlament európai törvényben állapítja meg. Az Európai Parlament saját kezdeményezése alapján, a Tanács és a Bizottság egyetértését követően határoz.

III-334. cikk

Az I-10. cikk (2) bekezdésének d) pontjával összhangban bármely uniós polgár, valamint valamely tagállamban lakóhellyel, illetve létesítő okirat szerinti székhellyel rendelkező természetes vagy jogi személy egyénileg vagy más személyekkel közösen petíciót nyújthat be az Európai Parlamenthez az Unió tevékenységi területére tartozó és őt közvetlenül érintő ügyben.

III-335. cikk

(1) Az Európai Parlament megválasztja az európai ombudsmant. Az I-10. cikk (2) bekezdésének d) pontjával és az I-49. cikkel összhangban az európai ombudsman jogosult a bármely uniós polgártól vagy valamely tagállamban lakóhellyel, illetve létesítő okirat szerinti székhellyel rendelkező természetes vagy jogi személytől érkező, a közösségi intézmények, szervek vagy hivatalok — kivéve az igazságszolgáltatási hatáskörében eljáró Európai Unió Bíróságát — tevékenysége során felmerülő hivatali visszasságokra vonatkozó panaszok átvételére.

Az ombudsman megbízatásának megfelelően, saját kezdeményezésére vagy a hozzá közvetlenül vagy az Európai Parlament valamely tagján keresztül benyújtott panaszok alapján, lefolytatja az általa indokoltnak ítélt vizsgálatokat, kivéve, ha az állítólagos tényállás bírósági eljárás tárgyát képezi vagy képezte. Amennyiben az ombudsman hivatali visszasságot állapít meg, az ügyben megkeresi az érintett intézményt, szervet vagy hivatalt, amelynek három hónap áll rendelkezésére, hogy tájékoztassa őt álláspontjáról. Ezt követően az ombudsman jelentést küld az Európai Parlamentnek és az érintett intézménynek, szervnek vagy hivatalnak. A panaszt benyújtó személyt tájékoztatni kell a vizsgálatok eredményéről.

Vizsgálatainak eredményeiről az ombudsman évente jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek.

(2) Az ombudsmant minden európai parlamenti választást követően, az Európai Parlament megbízásának időtartamára választják. Az ombudsman megbízatása megújítható.

Az ombudsmant a Bíróság az Európai Parlament kérelmére felmentheti, ha már nem felel meg a feladatai ellátásához szükséges feltételeknek, vagy ha súlyos kötelezettségzegést követett el.

(3) Feladatainak ellátása során az ombudsman teljes mértékben független. Feladatainak ellátása során nem kérhet és nem fogadhat el utasítást semmilyen intézménytől, szervtől vagy más szervezettől. Az ombudsman megbízásának ideje alatt semmilyen egyéb — akár kereső, akár ingyenesen végzett — foglalkozást nem folytathat.

(4) Az Európai Parlament európai törvényben megállapítja az ombudsman feladatainak ellátására vonatkozó szabályokat és általános feltételeket. Az Európai Parlament saját kezdeményezése alapján, a Bizottság véleményének kikérését követően és a Tanács egyetértését követően határoz.

III-336. cikk

Az Európai Parlament évente egy ülészakot tart. Minden március második keddjén külön összehívás nélkül ül össze.

Az Európai Parlament tagjai többségének kérelmére, valamint a Tanács vagy a Bizottság kérelmére rendkívüli ülészakot tarthat.

III-337. cikk

(1) Az Európai Tanács, illetve a Tanács a saját eljárási szabályzatukban megállapított feltételeknek megfelelően az Európai Parlamentben felszólalhatnak.

(2) A Bizottság az Európai Parlament bármely ülésen részt vehet, és kérésére bármikor felszólalhat. A Bizottság szóban vagy írásban válaszol az Európai Parlament vagy annak tagjai által hozzá intézett kérdésekre.

(3) Az Európai Parlament nyilvános ülésen megvitatja a Bizottság által hozzá benyújtott éves általános jelentést.

III-338. cikk

Ha az Alkotmány másként nem rendelkezik, az Európai Parlament a leadott szavazatok többségével határoz. A határozatképesség feltételeit az eljárási szabályzata határozza meg.

III-339. cikk

Az Európai Parlament tagjai szavazatainak többségével elfogadja eljárási szabályzatát.

Az Európai Parlament aktusait az Alkotmányban, illetve az eljárási szabályzatában megállapított feltételeknek megfelelően kell közzétenni.

III-340. cikk

Az Európai Parlament, ha a Bizottság tevékenysége miatt bizalmatlansági indítványt terjesztenek elé, arról legkorábban az indítvány betervezése után három nappal, nyílt szavazással határoz.

Ha a bizalmatlansági indítványt a leadott szavazatok kétharmadával az Európai Parlament tagjainak többségével elfogadják, a Bizottság tagjainak testületileg le kell mondaniuk, az Unió külügyminiszterének pedig le kell mondania a bizottsági tagságról. Az új Bizottságnak az I-26. és I-27. cikkel összhangban történő kinevezéséig azonban hivatalban maradnak, és a folyamatban lévő ügyeket továbbra is ellátják. Ebben az esetben a Bizottság utódul kinevezett tagjainak hivatali ideje azon a napon jár le, amikor a testületileg lemondásra kötelezett bizottsági tagok hivatali ideje lejárt volna.

*2. alszakasz***Az Európai Tanács***III-341. cikk*

(1) Szavazás esetén az Európai Tanács bármely tagja legfeljebb még egy másik tag képviselőjében is eljárhat.

A jelen lévő vagy képviselt tagok tartózkodása nem akadályozza az Európai Tanács egyhangúságot igénylő jogi aktusai elfogadásának.

(2) Az Európai Parlament elnökét fel lehet hívni arra, hogy szólaljon fel az Európai Tanácsban.

(3) Az Európai Tanács eljárási kérdésekben, valamint eljárási szabályzatának elfogadásakor egyszerű többséggel határoz.

(4) Az Európai Tanács munkáját a Tanács Főtitkársága segíti.

*3. alszakasz***A Miniszterek Tanácsa***III-342. cikk*

A Tanácsot — saját kezdeményezésére, illetve a Tanács valamely tagja vagy a Bizottság kérésére — az elnöke hívja össze.

III-343. cikk

(1) Szavazás esetén a Tanács bármely tagja legfeljebb még egy másik tag képviselőjében is eljárhat.

(2) Az egyszerű többséget igénylő határozatok elfogadásakor a Tanács tagjainak többségével határoz.

(3) A jelen lévő vagy képviselt tagok tartózkodása nem akadályozza a Tanács egyhangúságot igénylő jogi aktusai elfogadásának.

III-344. cikk

(1) A Tanács munkájának előkészítése, és a Tanács által adott megbízások teljesítése egy, a tagállamok állandó képviselőiből álló bizottság feladata. A bizottság a Tanács eljárási szabályzatában előírt esetekben eljárási határozatokat fogadhat el.

(2) A Tanács munkáját az általa kinevezett főtitkár irányítása alatt álló Főtitkárság segíti.

A Főtitkárság szervezetét a Tanács határozza meg egyszerű többséggel.

(3) A Tanács eljárási kérdésekben, valamint eljárási szabályzatának elfogadásakor egyszerű többséggel határoz.

III-345. cikk

A Tanács egyszerű többséggel felkérheti a Bizottságot, hogy végezze el a Tanács által a közös célkitűzések megvalósításához szükségesnek tartott vizsgálatokat, és terjesszen be hozzá megfelelő javaslatokat. Ha a Bizottság nem terjeszt elő javaslatot, ennek okairól tájékoztatja a Tanácsot.

III-346. cikk

A Tanács európai határozatban megállapítja az Alkotmány által előírt bizottságokra vonatkozó szabályokat. Erről a Tanács a Bizottsággal folytatott konzultációt követően, egyszerű többséggel határoz.

4. alszakasz

Az Európai Bizottság

III-347. cikk

A Bizottság tagjai tartózkodnak a feladataikkal összeegyeztethetetlen cselekedetektől. A tagállamok tiszteletben tartják a függetlenségüket, és nem kísérlik meg befolyásolásukat feladataik ellátása során.

A Bizottság tagjai hivatali idejük alatt nem folytathatnak semmilyen egyéb — akár kereső, akár ingyenesen végzett — foglalkozást. Hivatalba lépésükkor ünnepélyesen kötelezettséget vállalnak arra, hogy hivatali idejük alatt és után tiszteletben tartják a hivatalukból eredő kötelezettségeiket és különösen azt, hogy megbízatásuk megszűnését követően feddhetetlenül és tartózkodóan járnak el kinevezések vagy előnyök elfogadásával kapcsolatban. E kötelezettségek megsértése esetén a Bíróság a Tanács egyszerű többséggel elfogadott kérelme, vagy a Bizottság kérelme alapján az érintett személyt, a körülményektől függően, a III-349. cikknek megfelelően felmentheti, vagy megvonhatja tőle nyugdíj jogosultságát vagy az ezt helyettesítő egyéb juttatásokhoz való jogát.

III-348. cikk

(1) A Bizottság tagjainak megbízatása — a megbízatás lejártától vagy az elhalálozástól eltekintve — lemondással vagy felmentéssel szűnik meg.

(2) A lemondó, hivatalából felmentett vagy elhalálozott bizottsági tag helyébe hivatali idejének fennmaradó részére a Tanács, Bizottság elnökével közös megegyezésben, az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően az I-27. cikk (4) bekezdésében meghatározott feltételeknek megfelelően a távozó taggal azonos állampolgárságú új bizottsági tagot nevez ki.

A Tanács a Bizottság elnökének a javaslata alapján egyhangúlag úgy is határozhat, hogy a távozó tag helyébe nem szükséges új tagot kinevezni, különösen, ha a bizottsági tag fennmaradó hivatali ideje rövid.

(3) Az elnök lemondása, felmentése vagy halála esetén hivatali idejének fennmaradó részére az I-27. cikknek megfelelően új elnököt kell kinevezni.

(4) Az Unió külügyminiszterének lemondása, felmentése vagy halála esetén hivatali idejének fennmaradó részére az I-28. cikk (1) bekezdésének megfelelően új külügyminisztert kell kinevezni.

(5) Amennyiben a Bizottság összes tagja lemond hivataláról, a lemondó tagok mindaddig hivatalban maradnak, és a folyamatban lévő ügyeket továbbra is ellátják, amíg helyükre hivatali idejük fennmaradó részére az I-26. és I-27. cikknek megfelelően új bizottsági tagokat neveznek ki.

III-349. cikk

Ha a Bizottság valamely tagja már nem felel meg a feladatai ellátásához szükséges feltételeknek, vagy ha súlyos kötelezettségzegést követett el, a Bíróság — a Tanács egyszerű többséggel elfogadott kérelme, vagy a Bizottság kérelme alapján — felmentheti hivatalából.

III-350. cikk

Az I-28. cikk (4) bekezdésének sérelme nélkül, a Bizottságra háruló feladatok csoportosításáról és a Bizottság tagjai közötti elosztásáról az elnök dönt az Alkotmány I-27. cikk (3) bekezdésének megfelelően. Az elnök e feladatok elosztását a Bizottság hivatali ideje alatt megváltoztathatja. A Bizottság tagjai az elnök által számukra megállapított feladatokat az elnök irányításával látják el.

III-351. cikk

A Bizottság a tagjainak többségével határoz. A határozatképesség feltételeit az eljárási szabályzat határozza meg.

III-352. cikk

(1) A Bizottság eljárási szabályzatot fogad el annak biztosítása érdekében, hogy ő maga és szervezeti egységei megfelelően működjenek. A Bizottság gondoskodik e szabályzat közzétételéről.

(2) A Bizottság évente, legkésőbb az Európai Parlament ülészakának megnyitása előtt egy hónappal általános jelentést tesz közzé az Unió tevékenységéről.

5. alszakasz

Az Európai Unió Bírósága

III-353. cikk

A Bíróság az Európai Unió Bíróságának alapokmányában megállapított szabályoknak megfelelően tanácsokban, nagytanácsban vagy teljes ülésben jár el.

III-354. cikk

A Bíróságot nyolc főtanácsnok segíti. Amennyiben a Bíróság kéri, a Tanács egyhangúlag elfogadott európai határozattal megnövelheti a főtanácsnokok számát.

A főtanácsnok feladata, hogy teljesen pártatlanul és függetlenül eljárva, nyilvános tárgyaláson indokolással ellátott indítványt terjesszen elő azokban az ügyekben, amelyek esetében az Európai Unió Bíróságának alapokmánya szerint a főtanácsnok részvételére van szükség.

III-355. cikk

A Bíróság bírait és főtanácsnokait olyan személyek közül kell kiválasztani, akiknek függetlenségéhez nem férhet kétség, és akik megfelelnek az országukban a legfelsőbb bírói tisztségekbe történő kinevezéshez szükséges feltételeknek, vagy akik elismert szakértelemmel rendelkező jogtudósok; a bírákat és a főtanácsnokokat a III-357. cikkben említett bizottsággal folytatott konzultációt követően a tagállamok kormányai nevezik ki közös megegyezéssel.

Háromévente a bírói és a főtanácsnoki kar részleges megújítására kerül sor az Európai Unió Bíróságának alapokmányában megállapított feltételek szerint.

A Bíróság elnökét a bírák maguk közül választják meg hároméves időtartamra. Az elnök újraválasztható.

A Bíróság elfogadja eljárási szabályzatát. E szabályzat elfogadásához a Tanács jóváhagyása szükséges.

III-356. cikk

A Törvényszék bíráinak számát az Európai Unió Bíróságának alapokmánya határozza meg. Az Európai Unió Bíróságának alapokmánya előírhatja, hogy a Törvényszéket főtanácsnokok segítik.

A Törvényszék tagjait olyan személyek közül kell kiválasztani, akiknek függetlenségéhez nem férhet kétség, és akik rendelkeznek a felsőbb bírói tisztségbe történő kinevezéshez szükséges alkalmassággal. A bírákat a III-262. cikkben említett bizottsággal folytatott konzultációt követően a tagállamok kormányai nevezik ki közös megegyezéssel.

A Törvényszék bírói kara háromévenként részlegesen megújul.

A Törvényszék elnökét a bírák maguk közül választják meg hároméves időtartamra. Az elnök újraválasztható.

A Törvényszék a Bírósággal egyetértésben meghatározza eljárási szabályzatát. E szabályzat elfogadásához a Tanács jóváhagyása szükséges.

Ha az Európai Unió Bíróságának alapokmánya másként nem rendelkezik, a Törvényszékre az Alkotmánynak a Bíróságra vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.

III-357. cikk

Létrejön egy bizottság, amelynek feladata, hogy a Bíróságra és a Törvényszékre bírának, vagy főtanácsnokoknak jelölt személyeknek a feladatra való alkalmasságáról azt megelőzően véleményt adjon, hogy a tagállamok kormányai a III-355., illetve a III-356. cikknek megfelelően kineveznék őket.

A bizottságot hét személy alkotja, akiket a Bíróság és a Törvényszék korábbi tagjai, a tagállamok legfelsőbb bíróságának tagjai és az elismert szakértelemmel rendelkező jogászok közül választanak ki, és akik közül egy személyre az Európai Parlament tesz javaslatot. A Tanács európai határozatban megállapítja e bizottság működésének szabályait, és európai határozatban kinevezi a bizottság tagjait. A Tanács a Bíróság elnökének kezdeményezése alapján jár el.

III-358. cikk

(1) A Törvényszék rendelkezik hatáskörrel első fokon a III-365., III-367., III-370., III-372. és III-374. cikkben említett keresetek elbírálására, kivéve azokat, amelyeket a III-359. cikk alapján létrehozott különös hatáskörű törvényszékek hatáskörébe utaltak, illetve amelyek az Európai Unió Bíróságának alapokmánya értelmében a Bíróság hatáskörében maradnak. Az Európai Unió Bíróságának alapokmánya úgy rendelkezhet, hogy a Törvényszék egyéb keresetfajták tekintetében is hatáskörrel rendelkezik.

A Törvényszék e bekezdés szerinti határozataival szemben az Európai Unió Bíróságának alapokmányában megállapított feltételek mellett és korlátokon belül, kizárólag jogkérdésekben a Bírósághoz lehet fellebbezni.

(2) A Törvényszék hatáskörébe tartozik a különös hatáskörű törvényszékek határozatai ellen benyújtott jogorvoslati kérelmek elbírálása.

A Törvényszék e bekezdés szerinti határozatait az Európai Unió Bíróságának alapokmányában megállapított feltételek mellett és korlátokon belül a Bíróság kivételesen felülvizsgálhatja, ha fennáll a komoly veszélye annak, hogy az uniós jog egységessége vagy koherenciája sérül.

(3) A Törvényszék az Európai Unió Bíróságának alapokmányában meghatározott egyes ügycsoportokban hatáskörrel rendelkezik a III-369. cikk szerinti előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések eldöntésére.

Ha a Törvényszék úgy ítéli meg, hogy az ügyben olyan elvi döntés meghozatalára van szükség, amely az uniós jog egységességét és koherenciáját befolyásolhatja, az ügyet, annak eldöntése végett, a Bíróság elé utalhatja.

A Törvényszék előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéseket eldöntő határozatait az Európai Unió Bíróságának alapokmányában megállapított feltételek mellett és korlátokon belül a Bíróság kivételesen felülvizsgálhatja, ha fennáll a komoly veszélye annak, hogy az uniós jog egységessége vagy koherenciája sérül.

III-359. cikk

(1) Európai törvénnyel a Törvényszékhez kapcsolódó különös hatáskörű törvényszékek hozhatók létre egyes területeken benyújtott meghatározott keresetfajták első fokon történő elbírálására. Az ilyen európai törvényt a Bizottság javaslata alapján és a Bírósággal folytatott konzultációt követően, vagy a Bíróság kérelmére és a Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

(2) A különös hatáskörű törvényszék létrehozásáról szóló európai törvényben meg kell határozni a törvényszék összetételére vonatkozó szabályokat és a törvényszékre ruházott hatáskör pontos terjedelmét.

(3) A különös hatáskörű törvényszékek határozataival szemben kizárólag jogkérdésekben, illetve — ha a különös hatáskörű törvényszéket létrehozó európai törvény úgy rendelkezik — jogi és ténykérdésekben egyaránt a Törvényszékhez lehet fellebbezni.

(4) A különös hatáskörű törvényszékek tagjait olyan személyek közül kell kiválasztani, akiknek függetlenségéhez nem férhet kétség, és akik rendelkeznek a bírói tisztségbe történő kinevezéshez szükséges alkalmassággal. A különös hatáskörű törvényszékek tagjait a Tanács nevezi ki egyhangúlag eljárva.

(5) A különös hatáskörű törvényszékek a Bírósággal egyetértésben meghatározzák eljárási szabályzatukat. E szabályzat elfogadásához a Tanács jóváhagyása szükséges.

(6) Ha a különös hatáskörű törvényszékek létrehozásáról szóló európai törvény másként nem rendelkezik, a különös hatáskörű törvényszékekre az Alkotmánynak az Európai Unió Bíróságára vonatkozó rendelkezéseit és az Európai Unió Bíróságának alapokmányában foglalt rendelkezéseket kell alkalmazni. A különös hatáskörű törvényszékekre az Európai Unió Bírósága alapokmányának I. címét és 64. cikkét minden esetben alkalmazni kell.

III-360. cikk

Ha a Bizottság megítélése szerint egy tagállam az Alkotmányból eredő valamely kötelezettségét nem teljesítette, az ügyről indokolással ellátott véleményt ad, miután az érintett államnak lehetőséget biztosított észrevételei megtételére.

Ha az érintett állam a Bizottság által meghatározott határidőn belül nem tesz eleget a véleményben foglaltaknak, a Bizottság az Európai Unió Bíróságához fordulhat.

III-361. cikk

Bármely tagállam az Európai Unió Bíróságához fordulhat, ha megítélése szerint egy másik tagállam az Alkotmányból eredő valamely kötelezettségét nem teljesítette.

Mielőtt egy tagállam keresetet nyújt be egy másik tagállam ellen az Alkotmányból eredő valamely kötelezettség állítólagos megsértése miatt, az ügyet a Bizottság elé kell terjesztenie.

A Bizottság indokolással ellátott véleményt ad, miután az érintett államoknak lehetőséget biztosított arra, hogy kontradiktórius eljárás keretében szóban és írásban nyilatkozzanak.

Ha a Bizottság az ügy előterjesztésétől számított három hónapon belül nem ad véleményt, a vélemény hiányától függetlenül az ügyben az Európai Unió Bíróságához lehet fordulni.

III-362. cikk

(1) Ha az Európai Unió Bírósága megállapítja, hogy egy tagállam nem teljesítette az Alkotmányból eredő valamely kötelezettségét, az adott államnak meg kell tennie az Európai Unió Bíróságának ítéletében foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket.

(2) Ha a Bizottság megítélése szerint az érintett tagállam nem teszi meg az (1) bekezdésben említett ítéletben foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket, a Bizottság, miután a tagállamnak lehetőséget biztosított észrevételei megtételére, az Európai Unió Bíróságához fordulhat. A Bizottság meghatározza az érintett tagállam által fizetendő átalányösszeg vagy kényszerítő bírság összegét, amelyet az adott körülmények között megfelelőnek ítéel.

Ha az Európai Unió Bírósága megállapítja, hogy az érintett tagállam nem tett eleget az ítéletében foglaltaknak, a tagállamot átalányösszeg vagy kényszerítő bírság fizetésére kötelezheti.

Ez az eljárás nem érinti a III-361. cikket.

(3) Ha a Bizottság a III-360. cikknek megfelelően azon az alapon nyújt be keresetet az Európai Unió Bíróságához, hogy az érintett tagállam nem tett eleget valamely európai kerettörvény átültetésére elfogadott intézkedéseinek bejelentésére vonatkozó kötelezettségének, a Bizottság, amennyiben megfelelőnek ítéli, meghatározhatja az érintett tagállam által fizetendő átalányösszegnek vagy kényszerítő bírságnak az általa az adott körülmények között megfelelőnek tartott mértékét.

Ha az Európai Unió Bírósága megállapítja, hogy jogsértés történt, a tagállamot — a Bizottság által meghatározott összeget meg nem haladó mértékű — átalányösszeg vagy kényszerítő bírság fizetésére kötelezheti. A fizetési kötelezettség az Európai Unió Bíróságának ítéletében megállapított időpontban válik esedékessé.

III-363. cikk

A Tanács európai törvényei és rendeletei a bennük előírt szankciók tekintetében teljes körű mérlegelési jogkört ruházhatnak az Európai Unió Bíróságára.

III-364. cikk

Az Alkotmány egyéb rendelkezéseinek sérelme nélkül európai törvény úgy rendelkezhet, hogy az Európai Unió Bíróságát — az ott meghatározott mértékben — hatáskörrel ruházza fel az Alkotmány alapján elfogadott, európai szellemi tulajdonjogokat alapító jogi aktusok alkalmazásával kapcsolatos jogviták elbírálására.

III-365. cikk

(1) Az Európai Unió Bírósága megvizsgálja az európai törvények és kerettörvények, továbbá — az ajánlások és vélemények kivételével — a Tanács, a Bizottság, valamint az Európai Központi Bank által elfogadott jogi aktusoknak, továbbá az Európai Parlament és az Európai Tanács harmadik

személyekre nézve joghatás kiváltására irányuló aktusainak jogszerűségét. Az Európai Unió Bírósága megvizsgálja továbbá az Unió szervei vagy hivatalai által elfogadott, harmadik személyekre joghatással járó jogi aktusok jogszerűségét.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában az Európai Unió Bírósága hatáskörrel rendelkezik az olyan keresetek tekintetében, amelyeket valamely tagállam, az Európai Parlament, a Tanács vagy a Bizottság nyújt be hatáskör hiánya, lényeges eljárási szabályok megsértése, az Alkotmány vagy az alkalmazására vonatkozó bármely jogi rendelkezés megsértése vagy hatáskörrel való visszaélés miatt.

(3) Az Európai Unió Bírósága az (1) és (2) bekezdésben említett feltételek mellett hatáskörrel rendelkezik a Számvevőszék, az Európai Központi Bank és a Régiók Bizottsága által előjogaik megóvása érdekében indított keresetek tekintetében.

(4) Bármely természetes vagy jogi személy az (1) és (2) bekezdésben említett feltételek mellett eljárást indíthat a neki címzett vagy az őt közvetlenül és személyében érintő jogi aktusok ellen, továbbá az őt közvetlenül érintő olyan rendeleti jellegű jogi aktusok ellen, amelyek nem tartalmaznak végrehajtási intézkedéseket.

(5) Az Unió szerveit és hivatalait létrehozó jogi aktusok meghatározhatják azokat a külön feltételeket, amelyek alapján egy természetes vagy jogi személy az e szervek és hivatalok által elfogadott, rá nézve joghatás kiváltására irányuló jogi aktusokkal szemben keresettel élhet.

(6) Az e cikkben szabályozott eljárásokat, az esettől függően, a jogi aktus kihirdetésétől vagy a felperessel történő közlésétől, illetve ennek hiányában attól a naptól számított két hónapon belül kell megindítani, amikor arról a felperes tudomást szerzett.

III-366. cikk

Ha a kereset megalapozott, az Európai Unió Bírósága a megtámadott jogi aktust semmisnek nyilvánítja.

Az Európai Unió Bírósága azonban, ha azt szükségesnek ítéli, megjelöli a semmisnek nyilvánított jogi aktusoknak azokat a joghatásait, amelyek továbbra is fennmaradnak.

III-367. cikk

Ha az Európai Parlament, az Európai Tanács, a Tanács, a Bizottság vagy az Európai Központi Bank az Alkotmányt megsértve elmulasztja a döntéshozatalt, a tagállamok és az Unió többi intézménye keresettel fordulhatnak az Európai Unió Bíróságához a jogsértés megállapítása iránt. E cikket, azonos feltételek mellett, a Unió mulasztó szerveire és hivatalaira is alkalmazni kell.

A kereset csak akkor elfogadható, ha az érintett intézményt, szervet vagy hivatalt előzetesen felszólították arra, hogy járjon el. Ha a felszólítástól számított két hónapon belül az érintett intézmény, szerv vagy hivatal nem foglal állást, a keresetet további két hónapon belül lehet megindítani.

Bármely természetes vagy jogi személy az első és a második bekezdésben foglalt feltételek mellett panasszal fordulhat az Európai Unió Bíróságához, ha az Unió valamely intézménye, szerve vagy hivatala elmulasztott valamely neki címzendő jogi aktust — az ajánlások és vélemények kivételével — meghozni.

III-368. cikk

Az az intézmény, szerv vagy hivatal, amelynek aktusait semmisnek nyilvánították, vagy amelynek mulasztását az Alkotmánnyal ellentétesnek nyilvánították, köteles megtenni az Európai Unió Bíróságának ítéletében foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket.

Ez a kötelezettség nem érinti azokat a kötelezettségeket, amelyek a III-431. cikk második bekezdésének alkalmazásából származhatnak.

III-369. cikk

Az Európai Unió Bírósága hatáskörrel rendelkezik előzetes döntés meghozatalára a következő kérdésekben:

- a) az Alkotmány értelmezése,
- b) az Unió intézményei, szervei és hivatalai által elfogadott jogi aktusok érvényessége és értelmezése.

Ha egy tagállam bírósága előtt ilyen kérdés merül fel, és ez a bíróság úgy ítéli meg, hogy ítélete meghozatalához szükség van a kérdés eldöntésére, kérheti az Európai Unió Bíróságát, hogy hozzon ebben a kérdésben döntést.

Ha egy tagállam olyan bírósága előtt folyamatban lévő ügyben merül fel ilyen kérdés, amelynek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség, e bíróság köteles az Európai Unió Bíróságához fordulni.

Ha egy tagállami bíróság előtt folyamatban lévő ügyben olyan kérdés merül fel, amely valamely fogvatartott személyt érint, az Európai Unió Bírósága a lehető legrövidebb időn belül határoz.

III-370. cikk

Az Európai Unió Bírósága hatáskörrel rendelkezik a III-431. cikk második és harmadik bekezdésében említett kártérítési vitákban.

III-371. cikk

Az Európai Tanács, illetve a Tanács által az I-59. cikk alapján elfogadott jogi aktus jogszerűségének megállapítására a Bíróság, kizárólag az Európai Tanács, illetve a Tanács megállapításával érintett tagállam kérelmére, és kizárólag az említett cikk által előírt eljárás szabályainak tiszteletben tartása tárgyában rendelkezik hatáskörrel.

Az ilyen kérelmet az említett megállapítás meghozatalától számított egy hónapon belül kell benyújtani. A Bíróság a kérelem benyújtásának időpontjától számított egy hónapon belül határoz.

III-372. cikk

Az Európai Unió Bírósága az Unió tisztviselőinek személyzeti szabályzatában és az Unió egyéb alkalmazottaira vonatkozó alkalmazási feltételekben megállapított keretek között és feltételek mellett hatáskörrel rendelkezik az Unió és alkalmazottai között felmerülő minden vitás ügyben.

III-373. cikk

Az Európai Unió Bírósága az itt megállapított kereteken belül hatáskörrel rendelkezik a következő vitás ügyekben:

- a) az Európai Beruházási Bank alapokmányából eredő kötelezettségek teljesítése a tagállamok által. Ebben a vonatkozásban a Bank Igazgatótanácsa rendelkezik a III-360. cikk által a Bizottságra ruházott hatáskörrel;
- b) az Európai Beruházási Bank Kormányzótanácsa által elfogadott intézkedések. Ebben a vonatkozásban bármely tagállam, a Bizottság vagy a Bank Igazgatótanácsa indíthat keresetet a III-365. cikkben megállapított feltételek mellett;
- c) az Európai Beruházási Bank Igazgatótanácsa által elfogadott intézkedések. Az ilyen intézkedések ellen csak a tagállamok vagy a Bizottság indíthatnak keresetet a III-365. cikkben meghatározott feltételek mellett, és kizárólag a Bank alapokmánya 19. cikkének (2), (5), (6) és (7) bekezdésében foglalt eljárási szabályok megsértésére történő hivatkozással;
- d) az Alkotmányból, valamint a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmányából eredő kötelezettségek teljesítése a nemzeti központi bankok által. Ebben a vonatkozásban a nemzeti központi bankokat illetően az Európai Központi Bank Kormányzótanácsa ugyanolyan hatáskörrel rendelkezik, mint amelyet a tagállamokat illetően a III-360. cikk a Bizottságra ruház. Ha az Európai Unió Bírósága megállapítja, hogy egy nemzeti központi bank nem teljesítette az Alkotmányból eredő valamely kötelezettségét, a bank köteles megtenni az Európai Unió Bíróságának ítéletében foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket.

III-374. cikk

Az Európai Unió Bírósága hatáskörrel rendelkezik arra, hogy az Unió által vagy nevében kötött közjogi vagy magánjogi szerződésekben foglalt választottbírói kikötés alapján határozatot hozzon.

III-375. cikk

- (1) Az olyan vitás ügyeket, amelyekben az Unió az egyik fél, nem lehet erre hivatkozva kizárni a tagállamok bíróságainak hatásköréből, kivéve, ha ezt a hatáskört az Alkotmány az Európai Unió Bíróságára ruházza.
- (2) A tagállamok vállalják, hogy az Alkotmány értelmezésére vagy alkalmazására vonatkozó vitáikat kizárólag az Alkotmányban előírt eljárások útján rendezik.
- (3) A Bíróság hatáskörrel rendelkezik a tagállamok között felmerülő, az Alkotmány tárgyával összefüggő vitás ügyekben, ha az ilyen ügyeket a felek egy külön megállapodás alapján elé terjesztik.

III-376. cikk

Az Európai Unió Bírósága nem rendelkezik hatáskörrel az I-40. és I-41. cikk, valamint az V. cím II. fejezetének a közös kül- és biztonságpolitikára vonatkozó rendelkezései, valamint a III-293. cikknek a közös kül- és biztonságpolitikai vonatkozású rendelkezései tekintetében.

Mindazonáltal az Európai Unió Bírósága hatáskörrel rendelkezik a III-308. cikk betartásának ellenőrzése, valamint a Tanács által az V. cím II. fejezete alapján a természetes vagy jogi személyekre vonatkozóan elfogadott korlátozó intézkedéseket előíró európai határozatok jogszerűségének felülvizsgálatára irányuló, a III-365. cikk (4) bekezdése alapján hozzá benyújtott keresetek tekintetében.

III-377. cikk

A III. cím a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térségéről szóló IV. fejezete 4. és 5. szakaszának rendelkezéseire vonatkozó hatásköreinek gyakorlása során az Európai Unió Bírósága nem rendelkezik hatáskörrel egy tagállam rendőrsége vagy más bűnüldöző szolgálata által végrehajtott intézkedések érvényességének vagy arányosságának, illetve a közrend fenntartásával és a belső biztonság megőrzésével kapcsolatos tagállami hatáskörök gyakorlásának felülvizsgálatára.

III-378. cikk

A III-365. cikk (6) bekezdésében megállapított határidő lejártá ellenére az Unió intézményei, szervei, vagy hivatalai által elfogadott általános hatállyal bíró jogi aktusokra vonatkozó jogvitában bármelyik fél élhet a III-365. cikk (2) bekezdésében meghatározott eszközökkel annak érdekében, hogy az Európai Unió Bírósága előtt a szóban forgó jogi aktus alkalmazhatatlanságára hivatkozzon.

III-379. cikk

(1) Az Európai Unió Bíróságához benyújtott kereseteknek nincs halasztó hatályuk. Az Európai Unió Bírósága azonban elrendelheti a megtámadott jogi aktus végrehajtásának felfüggesztését, ha a körülmények alapján azt szükségesnek tartja.

(2) Az Európai Unió Bírósága az elé terjesztett ügyekben bármilyen szükséges ideiglenes intézkedést elrendelhet.

III-380. cikk

Az Európai Unió Bíróságának ítéletei a III-401. cikkben megállapított feltételek szerint végrehajthatók.

III-381. cikk

Az Európai Unió Bíróságának alapokmányát jegyzőkönyv állapítja meg.

Az Európai Unió Bírósága alapokmányának rendelkezéseit — az I. cím és a 64. cikk kivételével — európai törvénnyel lehet módosítani. Az ilyen európai törvényt a Bíróság kérelmére és a Bizottsággal folytatott konzultációt követően vagy a Bizottság kérelmére és a Bírósággal folytatott konzultációt követően, egyhangúlag kell elfogadni.

6. alszakasz

Az Európai Központi Bank*III-382. cikk*

(1) Az Európai Központi Bank Kormányzótanácsa az Európai Központi Bank Igazgatóságának tagjaiból és a III-197. cikk szerinti eltéréssel nem rendelkező tagállamok nemzeti központi bankjainak elnökeiből áll.

(2) Az Igazgatóság az elnökből, az alelnökből és négy további tagból áll.

Az elnököt, az alelnököt és az Igazgatóság többi tagját az Európai Tanács minősített többséggel, a Tanács ajánlása alapján, az Európai Parlamenttel és az Európai Központi Bank Kormányzótanácsával folytatott konzultációt követően olyan személyek közül nevezik ki, akik monetáris vagy banki területen elismert szakmai tekintéllyel és tapasztalattal rendelkeznek.

Megbízatusuk nyolc évre szól és nem újítható meg.

Az Igazgatóság tagjai csak a tagállamok állampolgárai lehetnek.

III-383. cikk

(1) A Tanács elnöke és a Bizottság egy tagja — szavazati jog nélkül — részt vehet az Európai Központi Bank Kormányzótanácsának ülésein.

A Tanács elnöke megvitatás céljából indítványt terjeszthet az Európai Központi Bank Kormányzótanácsa elé.

(2) Ha a Tanács a Központi Bankok Európai Rendszere céljaival és feladataival kapcsolatos kérdéseket vitat meg, az ülésre meg kell hívni az Európai Központi Bank elnökét.

(3) Az Európai Központi Bank a Központi Bankok Európai Rendszere tevékenységéről, valamint az előző és a folyó év monetáris politikájáról éves jelentést készít az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak és a Bizottságnak. Ezt a jelentést az Európai Központi Bank elnöke nyújtja be az Európai Parlamentnek, amely ez alapján általános vitát tarthat, és a Tanácsnak.

Az Európai Központi Bank elnökét és az Igazgatóság többi tagját az Európai Parlament kérésére vagy saját kezdeményezésükre az Európai Parlament hatáskörrel rendelkező szervei meghallgathatják.

7. szakasz

A Számvevőszék

III-384. cikk

(1) A Számvevőszék megvizsgálja az Unió összes bevételre és kiadásra vonatkozó elszámolását. Megvizsgálja az Unió által létrehozott valamennyi szerv vagy hivatal minden bevételre és kiadásra vonatkozó elszámolását is, amennyiben a szervet vagy hivatalt létrehozó okirat az ilyen vizsgálatot nem zárja ki.

A Számvevőszék az elszámolás megbízhatóságát, valamint az alapjául szolgáló ügyletek jogszerűségét és szabályszerűségét igazoló megbízhatósági nyilatkozatot terjeszt az Európai Parlament és a Tanács elé, amelyet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* közzé kell tenni. Ez a nyilatkozat az Unió tevékenységének valamennyi főbb területére kiterjedő külön értékelésekkel egészíthető ki.

(2) A Számvevőszék megvizsgálja a bevételek és kiadások jogszerűségét és szabályszerűségét, valamint a pénzgazdálkodás hatékonyságát és eredményességét. Ennek során jelzi különösen az általa észlelt összes szabálytalanságot.

A bevételek ellenőrzését az esedékesként megállapított összegek és az Unió számára ténylegesen megfizetett összegek alapján végzik.

A kiadások ellenőrzését a vállalt kötelezettségek és a teljesített kifizetések alapján végzik.

Ezek az ellenőrzések az adott pénzügyi évre vonatkozó elszámolások lezárása előtt is elvégezhetők.

(3) Az ellenőrzést a nyilvántartások alapján és szükség esetén a helyszínen, a többi intézményben, valamint az Unió nevében bevételt vagy kiadást kezelő szervek vagy hivatalok helyiségeiben és a tagállamokban — beleértve a költségvetésből kifizetésben részesülő bármely természetes vagy jogi személy helyiségeit is — végzik. A tagállamokban az ellenőrzést a nemzeti ellenőrző szervekkel vagy — ha ezek nem rendelkeznek a szükséges hatáskörrel — a hatáskörrel rendelkező tagállami szervezeti egységekkel kapcsolatban tartva kell elvégezni. A Számvevőszék és a nemzeti ellenőrző szervek függetlenségük megőrzése mellett a bizalom szellemében együttműködnek. Ezek a szervek vagy szervezeti egységek közlik a Számvevőszékkel, hogy részt kívánnak-e venni az ellenőrzésben.

A többi intézmény, az Unió nevében bevételt vagy kiadást kezelő szervek vagy hivatalok, a költségvetésből kifizetésben részesülő bármely természetes vagy jogi személy és a nemzeti ellenőrző szervek, illetve — ha ezek nem rendelkeznek a szükséges hatáskörrel — a hatáskörrel rendelkező tagállami szervezeti egységek a Számvevőszék kérésére megküldik a feladatai elvégzéséhez szükséges valamennyi dokumentumot vagy információt.

Az Európai Beruházási Banknak az Unió kiadásainak és bevételeinek kezelése terén végzett tevékenysége tekintetében a Számvevőszéknek a Bank által őrzött információkhoz való hozzáférési jogát a Számvevőszék, a Bank és a Bizottság közötti megállapodás szabályozza. A Számvevőszék azonban megállapodás hiányában is hozzájuthat azokhoz az információkhoz, amelyek a Bank által kezelt uniós kiadások és bevételek ellenőrzéséhez szükségesek.

(4) A Számvevőszék minden egyes pénzügyi év lezárását követően éves jelentést készít. A jelentést meg kell küldeni a többi intézménynek, és ezeknek az intézményeknek a Számvevőszék megállapításaira adott válaszával együtt közzé kell tenni az *Európai Unió Hivatalos Lapjában*.

A Számvevőszék továbbá meghatározott kérdésekre vonatkozó megállapításait — elsősorban külön jelentés formájában — bármikor előterjesztheti, és a többi intézmény bármelyikének kérésére véleményt adhat.

A Számvevőszék éves jelentéseit, külön jelentéseit vagy véleményeit tagjainak többségével fogadja el. A Számvevőszék mindazonáltal bizonyos típusú jelentések vagy vélemények elfogadása céljából belső tanácsokat hozhat létre az eljárási szabályzatában meghatározott feltételek szerint.

A Számvevőszék segíti az Európai Parlamentet és a Tanácsot a költségvetés végrehajtásával kapcsolatos ellenőrzési feladataik gyakorlása során.

A Számvevőszék megállapítja eljárási szabályzatát. E szabályzat elfogadásához a Tanács jóváhagyása szükséges.

III-385. cikk

(1) A Számvevőszék tagjait olyan személyek közül kell kiválasztani, akik államukban külső ellenőrzést végző szervekhez tartoznak vagy tartoztak, vagy akik rendelkeznek az ehhez a hivatalhoz szükséges megfelelő képesítéssel. Függetlenségükhöz nem férhet kétség.

(2) A Számvevőszék tagjait hatéves időtartamra nevezik ki. Megbízásuk megújítható. A Tanács európai határozatban megállapítja a Számvevőszék tagjainak az egyes tagállamok javaslatai alapján összeállított listáját. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően határoz.

A tagok maguk közül hároméves időtartamra megválasztják a Számvevőszék elnökét. Az elnök újraválasztható.

(3) A Számvevőszék tagjai feladataik ellátása során nem kérhetnek és fogadhatnak el utasításokat semmilyen kormánytól és semmilyen más szervtől vagy szervezettől. Tartózkodnak a feladataikkal összeegyeztethetetlen cselekedetektől.

(4) A Számvevőszék tagjai hivatali idejük alatt semmilyen egyéb — akár kereső, akár ingyenesen végzett — foglalkozást nem folytathatnak. Hivatalba lépésükkor ünnepélyesen kötelezettséget vállalnak arra, hogy hivatali idejük alatt és után tiszteletben tartják a hivatalukból eredő kötelezettségeiket és különösen azt, hogy megbízásuk megszűnését követően feddhetetlenül és tartózkodóan járnak el kinevezések vagy előnyök elfogadásával kapcsolatban.

(5) A Számvevőszék tagjainak megbízása — a megbízás lejártától vagy az elhalálozástól eltekintve — lemondással vagy a Bíróságnak a (6) bekezdés alapján hozott ítéletében kimondott felmentéssel szűnik meg.

A távozó tag helyébe hivatali idejének fennmaradó részére új tagot neveznek ki.

A hivatalból történő felmentés esetét kivéve, a Számvevőszék tagjai addig maradnak hivatalukban, amíg helyükbe új tagokat nem neveznek ki.

(6) A Számvevőszék tagját csak akkor lehet hivatalából elmozdítani, illetve nyugdíjjogosultságától vagy az ezt helyettesítő egyéb juttatáshoz való jogosultságától megfosztani, ha a Bíróság a Számvevőszék kérelmére megállapítja, hogy már nem felel meg a megkívánt feltételeknek, vagy nem tesz eleget a hivatalából eredő kötelezettségeknek.

2. SZAKASZ

AZ UNIÓ TANÁCSADÓ SZERVEI

1. alszakasz

A Régiók Bizottsága

III-386. cikk

A Régiók Bizottsága tagjainak száma nem haladhatja meg a háromszázötvenet. A Tanács a Bizottság javaslata alapján egyhangúlag elfogadott európai határozatban megállapítja a bizottság összetételét.

A bizottság tagjait és azonos számú póttagjait öt évre nevezik ki. Megbízatusuk megújítható. A bizottság tagjai nem lehetnek egyszerre az Európai Parlament tagjai is.

A Tanács európai határozatban meghatározza a bizottság tagjainak és póttagjainak az egyes tagállamok javaslatai alapján összeállított listáját.

A bizottság tagjának megbízatusa automatikusan megszűnik, ha az az I-32. cikk (2) bekezdésében említett képviselői megbízatus, amely alapján őt tagnak javasolták, megszűnik; helyére a hivatali idő fennmaradó részére ugyanazon eljárásnak megfelelően másik tagot kell kinevezni.

III-387. cikk

A Régiók Bizottsága a tagjai közül két és fél éves időtartamra megválasztja elnökét és tisztségviselőit.

A bizottságot az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak vagy a Bizottságnak a kérésére a bizottság elnöke hívja össze. A bizottság saját kezdeményezésére is ülésezhet.

A bizottság elfogadja eljárási szabályzatát.

III-388. cikk

Az Európai Parlament, a Tanács vagy a Bizottság az Alkotmányban meghatározott esetekben, továbbá minden olyan — különösen a határokon átnyúló együttműködést érintő — esetben, amikor ezen intézmények valamelyike indokoltnak tartja, konzultál a Régiók Bizottságával.

Ha az Európai Parlament, a Tanács vagy a Bizottság szükségesnek tartja, a bizottság számára véleményének benyújtására határidőt tűzhet ki, amely nem lehet rövidebb, mint az erről szóló értesítésnek az elnök általi kézhezvételétől számított egy hónap. A határidő lejártát követően a vélemény hiánya nem képezheti akadályát a további eljárásnak.

Ha a Gazdasági és Szociális Bizottsággal konzultálni kell, az Európai Parlament, a Tanács vagy a Bizottság tájékoztatja a Régiók Bizottságát a véleményadás iránti megkeresésről. Ha a Régiók Bizottsága úgy ítéli meg, hogy sajátos regionális érdekekről van szó, véleményt adhat az ügyről. A bizottság saját kezdeményezésére is adhat véleményt.

A bizottság véleményét a tanácskozásokról készült összefoglalóval együtt meg kell küldeni az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és a Bizottságnak.

2. alszakasz

A Gazdasági és Szociális Bizottság

III-389. cikk

A Gazdasági és Szociális Bizottság tagjainak száma nem haladhatja meg a háromszázötvenet. A Tanács a Bizottság javaslata alapján egyhangúlag elfogadott európai határozatban megállapítja a bizottság összetételét.

III-390. cikk

A bizottság tagjait öt évre nevezik ki. Megbízásuk megújítható. A Tanács európai határozatban meghatározza a bizottság tagjainak az egyes tagállamok javaslatai alapján összeállított listáját.

A Tanács a Bizottsággal folytatott konzultációt követően határoz. A Tanács kikérheti a gazdasági és társadalmi életnek, valamint a civil társadalomnak az Unió tevékenységében érdekelt különböző ágazatait képviselő európai szervezetek véleményét.

III-391. cikk

A Gazdasági és Szociális Bizottság a tagjai közül két és fél éves időtartamra megválasztja elnökét és tisztségviselőit.

A bizottságot az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak vagy a Bizottságnak a kérésére a bizottság elnöke hívja össze. A bizottság saját kezdeményezésére is üléseshet.

A bizottság elfogadja eljárási szabályzatát.

III-392. cikk

Az Európai Parlament, a Tanács vagy a Bizottság az Alkotmányban meghatározott esetekben konzultál a Gazdasági és Szociális Bizottsággal. Ezek az intézmények minden egyéb, általuk indokoltnak tartott esetben konzultálhatnak a bizottsággal. A bizottság saját kezdeményezésére is adhat véleményt.

Ha az Európai Parlament, a Tanács vagy a Bizottság szükségesnek tartja, a bizottság számára véleményének benyújtására határidőt tűzhet ki, amely nem lehet rövidebb, mint az erről szóló értesítésnek az elnök általi kézhezvételétől számított egy hónap. A határidő lejártát követően a vélemény hiánya nem képezheti akadályt a további eljárásnak.

A bizottság véleményét a tanácskozásokról készült összefoglalóval együtt meg kell küldeni az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és a Bizottságnak.

3. SZAKASZ

AZ EURÓPAI BERUHÁZÁSI BANK

III-393. cikk

Az Európai Beruházási Bank jogi személy.

Tagjai a tagállamok.

Az Európai Beruházási Bank alapokmányát jegyzőkönyv állapítja meg.

Az Európai Beruházási Bank alapokmányát a Tanács európai törvénnyel módosíthatja. A Tanács — az Európai Beruházási Bank kérelmére és az Európai Parlamenttel, valamint a Bizottsággal folytatott konzultációt követően, vagy a Bizottság javaslata alapján és az Európai Parlamenttel, valamint az Európai Beruházási Bankkal folytatott konzultációt követően — egyhangúlag határoz.

III-394. cikk

A Bank feladata, hogy a tőkepiac igénybevételével és saját forrásai felhasználásával az Unió érdekében hozzájáruljon a belső piac kiegyensúlyozott és egyenletes fejlődéséhez. Ennek érdekében a Bank, nyereségszerzési cél nélkül, különösen kölcsönök és garanciák nyújtásával elősegíti a következő projektek finanszírozását a gazdaság valamennyi ágazatában:

- a) projektek a kevésbé fejlett régiók fejlesztésére;
- b) projektek a vállalkozások modernizálására vagy átalakítására, illetve a belső piac létrehozása, illetve működése folytán szükségessé váló új tevékenységek kialakítására, ha ezek a projektek olyan terjedelműek vagy természetűek, hogy azokat az egyes tagállamokban rendelkezésre álló különböző eszközökkel nem lehet teljes egészében finanszírozni;

- c) olyan projektek, amelyek több tagállam közös érdekét szolgálják, és olyan terjedelműek vagy természetűek, hogy azokat az egyes tagállamokban rendelkezésre álló különböző eszközökkel nem lehet teljes egészében finanszírozni.

Feladatának ellátása során az Európai Beruházási Bank, a strukturális alapoktól és egyéb uniós pénzügyi eszközökből kapott támogatásokhoz kapcsolódva, megkönnyíti beruházási programok finanszírozását.

4. SZAKASZ

AZ UNIÓ INTÉZMÉNYEIRE, SZERVEIRE ÉS HIVATALAIRA VONATKOZÓ KÖZÖS RENDELKEZÉSEK

III-395. cikk

- (1) Ha az Alkotmány értelmében a Tanács a Bizottság javaslata alapján határoz, a javaslatot — az I-55. cikk, az I-56. cikk, a III-396. cikk (10) és (13) bekezdése, a III-404. cikk, valamint a III-405. cikk (2) bekezdése kivételével — csak egyhangúlag módosíthatja.

- (2) Amíg a Tanács nem határozott, a Bizottság az uniós jogi aktus elfogadásához vezető eljárások során javaslatát bármikor módosíthatja.

III-396. cikk

- (1) Ha az Alkotmány értelmében valamely európai törvényt vagy kerettörvényt a rendes törvényalkotási eljárás szerint kell elfogadni, a következő rendelkezéseket kell alkalmazni.

- (2) A Bizottság javaslatot terjeszt az Európai Parlament és a Tanács elé.

Első olvasat

- (3) Az Európai Parlament első olvasatban elfogadja álláspontját, és azt továbbítja a Tanácsnak.

- (4) Ha a Tanács az Európai Parlament álláspontját jóváhagyja, a javasolt aktust az Európai Parlament álláspontjának megfelelő szövegezéssel elfogadottnak kell tekinteni.

- (5) Ha a Tanács nem hagyja jóvá az Európai Parlament álláspontját, a Tanács első olvasatban elfogadja saját álláspontját, és azt közli az Európai Parlamenttel.

- (6) A Tanács teljeskörűen tájékoztatja az Európai Parlamentet az első olvasatban elfogadott álláspont elfogadásához vezető okokról. A Bizottság teljeskörűen tájékoztatja az Európai Parlamentet a saját álláspontjáról.

Második olvasat

(7) Ha az e közléstől számított három hónapon belül az Európai Parlament:

- a) jóváhagyja a Tanács első olvasatban elfogadott álláspontját, vagy nem foglal állást, a szóban forgó jogi aktust a Tanács álláspontjának megfelelő szövegezéssel elfogadottnak kell tekinteni;
- b) tagjainak többségével elutasítja a Tanács első olvasatban elfogadott álláspontját, a javasolt jogi aktust el nem fogadottnak kell tekinteni;
- c) tagjainak többségével módosításokat javasol a Tanács első olvasatban elfogadott álláspontjához, az így módosított szöveget továbbítja a Tanácsnak és a Bizottságnak; a Bizottság véleményt nyilvánít ezekről a módosításokról.

(8) Ha az Európai Parlament módosításainak kézhezvételétől számított három hónapon belül a Tanács minősített többséggel:

- a) valamennyi módosítást jóváhagyja, a javasolt jogi aktust elfogadottnak kell tekinteni;
- b) nem fogadja el valamennyi módosítást, a Tanács elnöke az Európai Parlament elnökével egyetértésben hat héten belül összehívja az egyeztetőbizottságot.

(9) A Tanács egyhangúlag határoz azokról a módosításokról, amelyekről a Bizottság elutasító véleményt adott.

Egyeztetés

(10) A Tanács tagjaiból vagy azok képviselőiből és az Európai Parlament azonos számú képviselőiből álló egyeztetőbizottság feladata, hogy a Tanács tagjainak vagy azok képviselőinek minősített többségével és az Európai Parlament képviselőinek többségével az Európai Parlament és a Tanács második olvasatban elfogadott álláspontjai alapján az összehívásától számított hat héten belül megállapodásra jusson egy közös szövegtervezetről.

(11) A Bizottság részt vesz az egyeztetőbizottság munkájában, és megtesz minden szükséges kezdeményezést az Európai Parlament és a Tanács álláspontjának közelítése érdekében.

(12) Ha az egyeztetőbizottság az összehívásától számított hat héten belül nem hagy jóvá közös szövegtervezetet, a javasolt jogi aktust el nem fogadottnak kell tekinteni.

Harmadik olvasat

(13) Ha e határidőn belül az egyeztetőbizottság jóváhagy egy közös szövegtervezetet, e jóváhagyástól számítva hat hét áll rendelkezésre, hogy az Európai Parlament a leadott szavazatok többségével, a Tanács pedig minősített többséggel e tervezetnek megfelelően elfogadja a szóban forgó jogi aktust. Ha ez nem teljesül, a javasolt jogi aktust el nem fogadottnak kell tekinteni.

(14) Az e cikkben említett három hónapos, illetve hathetes határidő az Európai Parlament vagy a Tanács kezdeményezésére legfeljebb egy hónappal, illetve két héttel meghosszabbodik.

Különleges rendelkezések

(15) Ha az Alkotmányban meghatározott esetekben valamely európai törvényt vagy kerettörvényt a tagállamok egy csoportjának kezdeményezésére, az Európai Központi Bank ajánlása alapján, illetve a Bíróság kérelme alapján kell a rendes törvényalkotási eljárás keretében elfogadni, a (2) bekezdés, a (6) bekezdés második mondata és a (9) bekezdés nem alkalmazható.

Ebben az esetben az Európai Parlament és a Tanács a javasolt jogi aktust az első és második olvasatban elfogadott álláspontjaikkal együtt közlik a Bizottsággal. Az eljárás folyamán az Európai Parlament és a Tanács kikérhetik a Bizottság véleményét, amely vélemény a Bizottság saját kezdeményezésére is kiadhat. A Bizottság, amennyiben szükségesnek ítéli, a (11) bekezdésnek megfelelően részt vesz az egyeztetőbizottságban is.

III-397. cikk

Az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság egyeztetnek egymással, és közös megegyezéssel meghatározzák együttműködésük szabályait. E célból az Alkotmánynak megfelelően kötelező jellegű intézményközi megállapodásokat köthetnek.

III-398. cikk

(1) Feladataik ellátása során az Unió intézményei, szervei és hivatalai egy nyitott, hatékony és független európai igazgatásra támaszkodnak.

(2) A III-427. cikk alapján elfogadott szabályzat és alkalmazási feltételek tiszteletben tartásával, európai törvény rendelkezéseket állapít meg ennek érdekében.

III-399. cikk

(1) Az Unió intézményei, szervei és hivatalai biztosítják munkájuk átláthatóságát, és az I-50. cikk alkalmazásával eljárási szabályzataikban megállapítják a dokumentumaikhoz való nyilvános hozzáférésre vonatkozó külön rendelkezéseket. Az I-50. cikk (3) bekezdését és e cikket az Európai Unió Bíróságára, az Európai Központi Bankra és az Európai Beruházási Bankra csak annyiban kell alkalmazni, amennyiben igazgatási feladatokat látnak el.

(2) Az I-50. cikk (3) bekezdésben említett európai törvényben megállapított feltételek szerint az Európai Parlament és a Tanács biztosítja a törvényalkotási eljárásokhoz kapcsolódó dokumentumok nyilvánosságát.

III-400. cikk

(1) A Tanács európai rendeletekben és határozatokban meghatározza:

a) az Európai Tanács elnökének, a Bizottság elnökének, az Unió külügyminiszterének, a Bizottság tagjainak, az Európai Unió Bírósága elnökének, bíráinak és hivatalvezetőjének, valamint a Tanács főtitkárának illetményét, juttatásait és nyugdíját;

- b) a Számvevőszék elnökének és tagjainak alkalmazási feltételeit, különösen illetményét, juttatásait és nyugdíját;
- c) az a) és b) pontban említett személyek minden egyéb, javadalmazás helyett fizetett juttatását.
- (2) A Tanács európai rendeletekben és határozatokban megállapítja a Gazdasági és Szociális Bizottság tagjainak juttatásait.

III-401. cikk

A Tanács, a Bizottság vagy az Európai Központi Bank által elfogadott azon jogi aktusok, amelyek a jogalanyokra — az államokat kivéve — vagyoni kötelezettséget rónak, végrehajthatók.

A végrehajtásra annak a tagállamnak a hatályos polgári eljárási szabályai az irányadók, amelynek területén a végrehajtásra sor kerül. A határozatot végrehajtási záradékkal az a nemzeti hatóság látja el — az okirat valódiságának vizsgálatán kívül minden más ellenőrzést mellőzve —, amelyet az egyes tagállamok kormányai erre a célra kijelölnek, és amelyről a Bizottságot és az Európai Unió Bíróságát tájékoztatják.

Ha ezeknek az alaki követelményeknek az érintett fél kérelmére eleget tettek, a fél a nemzeti jognak megfelelően közvetlenül az illetékes hatóságtól kérheti a végrehajtást.

A végrehajtást csak az Európai Unió Bíróságának határozata alapján lehet felfüggeszteni. A végrehajtási eljárás szabálytalanságára vonatkozó panaszok tekintetében azonban a nemzeti igazságszolgáltatási szervek rendelkeznek hatáskörrel.

II. FEJEZET

PÉNZÜGYI RENDELKEZÉSEK

1. SZAKASZ

A TÖBBÉVES PÉNZÜGYI KERET

III-402. cikk

- (1) A többéves pénzügyi keretet az I-55. cikkel összhangban legkevesebb 5 éves időszakra kell meghatározni.
- (2) A többéves pénzügyi keret kiadási kategóriánként meghatározza a kötelezettségvállalási és a kifizetési előirányzatok éves felső határát. A korlátozott számú kiadási kategóriák az Unió tevékenysége főbb területeinek felelnek meg.
- (3) A pénzügyi keret meghatároz minden, az éves költségvetési eljárás zavartalan lefolytatásához szükséges egyéb rendelkezést is.

(4) Ha az előző pénzügyi keret időszakának végéig a Tanács nem fogadta el az új pénzügyi keretet meghatározó európai törvényt, az új európai törvény elfogadásáig az előző keret utolsó évének megfelelő felső határok és egyéb rendelkezések alkalmazása meghosszabbodik.

(5) Az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság az új pénzügyi keret elfogadására irányuló eljárás során mindvégig köteles minden szükséges intézkedést megtenni az eljárás eredményes lezárása érdekében.

2. SZAKASZ

AZ UNIÓ ÉVES KÖLTSÉGVETÉSE

III-403. cikk

A pénzügyi év január 1-jétől december 31-éig tart.

III-404. cikk

Az Unió éves költségvetését európai törvényben kell meghatározni a következő rendelkezéseknek megfelelően:

1. Valamennyi intézmény július 1-je előtt megtervezi a következő pénzügyi évre vonatkozó kiadásait. A Bizottság ezeket a javaslatokat költségvetési tervezetbe foglalja, amely eltérő javaslatokat is tartalmazhat.

A költségvetési tervezet egy tervezett bevételi előirányzatot és egy tervezett kiadási előirányzatot tartalmaz.

2. A Bizottságnak a költségvetési tervezetet magába foglaló javaslatát legkésőbb az adott pénzügyi évet megelőző év szeptember 1-jéig az Európai Parlament és a Tanács elé kell terjesztenie.

A Bizottság az eljárás során a költségvetési tervezetet mindaddig módosíthatja, amíg az 5. pont szerinti egyeztetőbizottságot össze nem hívják.

3. A Tanács elfogadja a költségvetési tervezetre vonatkozó álláspontját, és azt legkésőbb az adott pénzügyi évet megelőző év október 1-éig az Európai Parlament elé terjeszti. A Tanács teljeskörűen tájékoztatja az Európai Parlamentet az álláspontjának elfogadásához vezető okokról.

4. Ha az álláspont közlésétől számított negyvenkét napon belül az Európai Parlament:

- a) jóváhagyja a Tanács álláspontját, a költségvetést megállapító európai törvény elfogadásra kerül;
- b) nem foglal állást, a költségvetést megállapító európai törvényt elfogadottnak kell tekinteni;
- c) tagjainak többségével módosításokat fogad el, a módosított tervezetet továbbítja a Tanácsnak és a Bizottságnak. Az Európai Parlament elnöke a Tanács elnökével egyetértésben haladéktalanul összehívja az egyeztetőbizottságot. Ha azonban a Tanács a tervezet továbbításától számított tíz napon belül tájékoztatja az Európai Parlamentet arról, hogy valamennyi módosítását jóváhagyta, az egyeztetőbizottság ülésére nem kerül sor.

5. A Tanács tagjaiból vagy azok képviselőiből és az Európai Parlament azonos számú képviselőiből álló egyeztetőbizottság feladata, hogy a Tanács tagjainak vagy azok képviselőinek minősített többségével és az Európai Parlament képviselőinek többségével az Európai Parlament és a Tanács álláspontjai alapján az összehívásától számított huszonegy napon belül megállapodásra jusson egy közös szövegtervezetről.

A Bizottság részt vesz az egyeztetőbizottság munkájában, és megtesz minden szükséges kezdeményezést az Európai Parlament és a Tanács álláspontjának közelítése érdekében.

6. Ha az 5. pontban említett huszonegy napos határidőn belül az egyeztetőbizottság közös szövegtervezetben állapodik meg, e megállapodás időpontjától számítva tizennégy nap áll mind az Európai Parlament, mind a Tanács rendelkezésére, hogy a közös szövegtervezet jóváhagyja.

7. Ha a 6. pontban említett tizennégy napos határidőn belül

- a) mind az Európai Parlament, mind pedig a Tanács jóváhagyja a közös szövegtervezetet, vagy egyikük sem foglal állást, illetve amennyiben ezen intézmények egyike jóváhagyja a közös szövegtervezetet, míg a másik nem foglal állást, a költségvetést megállapító európai törvényt a közös szövegtervezettel összhangban véglegesen elfogadottnak kell tekinteni, vagy
- b) az Európai Parlament — tagjainak többségével — és a Tanács egyaránt elutasítja a közös szövegtervezetet, vagy amennyiben ezen intézmények egyike elutasítja a közös szövegtervezetet, míg a másik nem foglal állást, a Bizottság új költségvetési tervezet nyújt be, vagy
- c) az Európai Parlament — tagjainak többségével — elutasítja a közös szövegtervezetet, míg a Tanács azt jóváhagyja, a Bizottság új költségvetési tervezet nyújt be, vagy
- d) az Európai Parlament jóváhagyja a közös szövegtervezetet, míg a Tanács azt elutasítja, a Parlament — tagjainak többségével és a leadott szavazatok háromötödével — a Tanács elutasításától számított tizennégy napon belül úgy határozhat, hogy a 4. pont c) alpontjában említett módosítások egy részét vagy egészét megerősíti. Ha a Parlament valamely módosítását nem erősíti meg, a módosítással érintett költségvetési sorra vonatkozóan az egyeztetőbizottságban megállapított álláspontot kell megtartani. A költségvetést megállapító európai törvényt ezen az alapon véglegesen elfogadottnak kell tekinteni.

8. Amennyiben az 5. pontban említett huszonegy napon belül az egyeztetőbizottság a közös szövegtervezetet illetően nem jut megállapodásra, a Bizottság új költségvetési tervezet nyújt be.

9. Az e cikkben előírt eljárás lezárását követően az Európai Parlament elnöke megállapítja, hogy a költségvetést megállapító európai törvényt véglegesen elfogadták.

10. Az e cikkben ráruházott hatásköröket minden intézmény az Alkotmány, illetve az annak alapján — különösen az Unió saját forrásai, valamint a bevételek és kiadások közötti egyensúly területén — elfogadott jogi aktusok tiszteletben tartásával gyakorolja.

III-405. cikk

(1) Ha egy pénzügyi év kezdetén még nem fogadták el véglegesen a költségvetést megállapító európai törvényt, a III-412. cikkben említett európai törvénynek megfelelően a költségvetés bármely fejezetének tekintetében havonta az előző pénzügyi évre vonatkozó költségvetésben szereplő, az adott fejezetre vonatkozó előirányzatok legfeljebb egytizenkettő részét kitevő összeget lehet elkölteni; ennek során azonban nem lehet túllépni a költségvetési tervezetben az ugyanarra a fejezetre vonatkozóan meghatározott előirányzat egytizenkettő részét.

(2) A Tanács a Bizottság javaslata alapján és az (1) bekezdésben meghatározott egyéb feltételek betartása mellett, a III-412. cikkben említett európai törvénynek megfelelően európai határozatban engedélyezheti az egytizenkettő részen felüli kiadásokat. A Tanács ezt az európai határozatot haladéktalanul továbbítja az Európai Parlamentnek.

Az ilyen európai határozatban, az I-54. cikk (3) és (4) bekezdésben említett európai törvények tiszteletben tartásával, meg kell állapítani az e cikk alkalmazásának biztosításához szükséges forrásokra vonatkozó intézkedéseket.

Az ilyen európai határozat az elfogadásától számított harmincadik napon lép hatályba, kivéve, ha e határidőn belül az Európai Parlament tagjainak többségével e kiadás csökkentéséről határozott.

III-406. cikk

A III-412. cikkben említett európai törvényben megállapított feltételeknek megfelelően, a pénzügyi év végén fel nem használt előirányzatok — a személyi kiadások előirányzatainak kivételével — csak a következő pénzügyi évre vihetők át.

Az előirányzatokat különböző fejezetek alá kell sorolni, ezeken belül a kiadásokat természetük és rendeltetésük szerint csoportosítva, illetve szükség esetén a III-412. cikkben említett európai törvénynek megfelelően tovább részletezve.

Az egyes közös kiadásokra vonatkozó különös rendelkezések sérelme nélkül

- az Európai Parlament,
- az Európai Tanács és a Tanács,
- a Bizottság, valamint
- az Európai Unió Bíróságának

kiadásai a költségvetésben külön szakaszokat képeznek.

3. SZAKASZ

A KÖLTSÉGVETÉS VÉGREHAJTÁSA ÉS A FELMENTÉS

III-407. cikk

A Bizottság a költségvetést a tagállamokkal együttműködve és a III-412. cikkben említett európai törvény rendelkezéseinek megfelelően, saját felelősségére és az előirányzatok keretein belül hajtja végre a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elveinek tiszteletben tartásával. A tagállamok együttműködnek a Bizottsággal annak érdekében, hogy biztosítsák a költségvetési előirányzatok ezen alapelvekkel összhangban történő felhasználását.

A III-412. cikkben említett európai törvényben meg kell határozni a költségvetés végrehajtása során a tagállamokat terhelő ellenőrzési és számviteli kötelezettségeket és az ezekkel járó felelősséget. A III-412. cikkben említett európai törvény valamennyi intézmény számára megállapítja a saját kiadásai végrehajtásában betöltött szerepükre vonatkozó részletes szabályokat.

A költségvetésen belül a Bizottság — a III-412. cikkben említett európai törvényben megállapított kereteken belül és feltételek mellett — előirányzatokat csoportosíthat át egyik fejezetből a másikba.

III-408. cikk

A Bizottság évente benyújtja az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az előző pénzügyi év költségvetésének végrehajtására vonatkozó elszámolást. A Bizottság továbbá megküldi számukra az Unió eszközeit és forrásait tartalmazó mérleget.

A bizottság továbbá az európai parlamentnek és a tanácsnak értékelő jelentést nyújt be az unió pénzügyi helyzetére vonatkozóan, különös tekintettel az európai parlament és a tanács által a III-409. cikk értelmében meg tett észrevételek tekintetében elért eredményekre.

III-409. cikk

(1) Az Európai Parlament a Tanács ajánlása alapján felmenti a Bizottságot a költségvetés végrehajtása vonatkozásában. E célból a Tanács és azt követően az Európai Parlament megvizsgálja a III-408. cikkben említett elszámolásokat, mérleget és értékelő jelentést, a Számvevőszék éves jelentését az ellenőrzés alá vont intézményeknek a Számvevőszék észrevételeire adott válaszaival együtt, a III-384. cikk (1) bekezdésének második albekezdésében említett megbízhatósági nyilatkozatot, valamint a Számvevőszék által készített vonatkozó külön jelentéseket.

(2) Az Európai Parlament a Bizottságnak adott felmentést megelőzően vagy a költségvetés végrehajtására vonatkozó hatáskörének gyakorlásával összefüggő bármely célból felkérheti a Bizottságot, hogy meghallgatás keretében számoljon be a kiadások végrehajtásáról, illetve a pénzügyi ellenőrzési rendszerek működéséről. A Bizottság az Európai Parlament kérésére megad számára minden szükséges tájékoztatást.

(3) A Bizottság megtesz minden megfelelő lépést annak érdekében, hogy eleget tegyen a felmentési határozatban foglalt észrevételeknek és az Európai Parlament kiadások végrehajtására vonatkozó egyéb észrevételeinek, valamint a Tanács felmentésre vonatkozó ajánlását kísérő felvetéseknek.

(4) Az Európai Parlament vagy a Tanács kérésére a Bizottság jelentést készít az ilyen észrevételek és felvetések alapján tett intézkedésekről és különösen a költségvetés végrehajtásáért felelős szervezeti egységeknek adott utasításokról. Ezeket a jelentéseket a Számvevőszéknek is meg kell küldeni.

4. SZAKASZ

KÖZÖS RENDELKEZÉSEK

III-410. cikk

Az éves költségvetést és a többéves pénzügyi keretet euróban kell meghatározni.

III-411. cikk

A Bizottság az érintett tagállamok hatáskörrel rendelkező hatóságai értesítésének kötelezettsége mellett átválthatja a tagállamok egyikének pénznemére egy másik tagállam pénznemében lévő eszközeit olyan mértékben, amilyen mértékben ez az Alkotmányban meghatározott célokra történő felhasználásukhoz szükséges. A Bizottság lehetőség szerint elkerüli az ilyen átváltások alkalmazását, ha rendelkezik a szükséges pénznemben lévő készpénzzel vagy likvid eszközökkel.

A Bizottság az egyes érintett tagállamokkal az általuk kijelölt hatóság útján érintkezik. Pénzügyi műveletek végrehajtása során a Bizottság az adott tagállam jegybankját vagy az adott tagállam által felhatalmazott valamely más pénzügyi szervezetet veszi igénybe.

III-412. cikk

(1) Európai törvény állapítja meg:

- a) azokat a költségvetési szabályokat, amelyek meghatározzák különösen a költségvetés elkészítésére és végrehajtására, valamint az elszámolások végzésére és ellenőrzésére vonatkozó eljárást;
- b) a pénzügyi szereplők, és különösen az engedélyezésre jogosult tisztviselők és a számvitelért felelős tisztviselők felelősségére vonatkozó szabályokat.

Az ilyen európai törvényt a Számvevőszékkel folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

(2) A Tanács a Bizottság javaslata alapján elfogadott európai rendeletben meghatározza azokat a módszereket és azt az eljárást, amelyek szerint az Unió saját forrásaira vonatkozó szabályozásban előírt költségvetési bevételt a Bizottság rendelkezésére bocsátják, valamint a készpénzigények teljesítése érdekében szükség esetén alkalmazandó intézkedéseket. A Tanács az Európai Parlamenttel és a Számvevőszékkel folytatott konzultációt követően határoz.

(3) 2006. december 31-éig a Tanács az e cikkben említett minden esetben egyhangúlag határoz.

III-413. cikk

Az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság feladata annak biztosítása, hogy az Unió harmadik felekkel szembeni jogi kötelezettségeinek teljesítéséhez szükséges pénzügyi eszközök rendelkezésre álljanak.

III-414. cikk

Az e fejezetben említett költségvetési eljárások keretében az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság elnökei a Bizottság kezdeményezésére rendszeresen üléseket tartanak. Az elnökök minden szükséges intézkedést megtesznek annak érdekében, hogy e fejezet végrehajtásának megkönnyítése érdekében előmozdítsák az általuk vezetett intézmények közötti konzultációkat és az intézmények álláspontjainak egyeztetését.

5. SZAKASZ

KÜZDELEM A CSALÁS ELLEN

III-415. cikk

(1) Az Unió és a tagállamok az e cikknek megfelelően elfogadott intézkedések útján küzdenek a csalás és az Unió pénzügyi érdekeit sértő minden egyéb jogellenes tevékenység ellen. Ezeknek az intézkedéseknek elretentő hatásúaknak kell lenniük, és hathatós védelmet kell nyújtaniuk a tagállamokban, valamint az Unió intézményeiben, szerveiben és hivatalaiban.

(2) A tagállamok az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalás elleni küzdelem terén megteszik ugyanazokat az intézkedéseket, mint amelyeket a saját pénzügyi érdekeiket sértő csalás elleni küzdelem terén tesznek.

(3) Az Alkotmány egyéb rendelkezéseinek sérelme nélkül a tagállamok összehangolják az Unió pénzügyi érdekeinek csalással szembeni védelmét célzó tevékenységüket. Ennek érdekében a Bizottsággal együtt megszervezik a megfelelő hatáskörrel rendelkező hatóságaik közötti szoros és rendszeres együttműködést.

(4) Európai törvény vagy kerettörvény meghatározza az Unió pénzügyi érdekeit sértő csálások megelőzése és az azok elleni küzdelem terén szükséges intézkedéseket azzal a céllal, hogy hathatós és azonos mértékű védelmet nyújtsanak a tagállamokban, valamint az Unió intézményeiben, szerveiben és hivatalaiban. Az ilyen európai törvényt vagy kerettörvényt a Számvevőszékkel folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

(5) A Bizottság a tagállamokkal együttműködve évente jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az e cikk végrehajtása érdekében megtett intézkedésekről és az elfogadott rendelkezésekről.

III. FEJEZET

MEGERŐSÍTETT EGYÜTTMŰKÖDÉS

III-416. cikk

A megerősített együttműködéseknek összeegyeztethetőeknek kell lennie az Alkotmánnyal és az Unió jogával.

Az ilyen együttműködés nem befolyásolhatja hátrányosan a belső piacot, valamint a gazdasági, társadalmi és területi kohéziót. Nem jelenthet megkülönböztetést vagy akadályt a tagállamok közötti kereskedelemben, és nem torzíthatja a tagállamok közötti versenyt.

III-417. cikk

A megerősített együttműködéseknek tiszteletben kell tartaniuk azoknak a tagállamoknak a hatásköreit, jogait és kötelezettségeit, amelyek az együttműködésben nem vesznek részt. Az ilyen tagállamok nem akadályozhatják a megerősített együttműködésnek a részt vevő tagállamok által történő végrehajtását.

III-418. cikk

(1) A megerősített együttműködés annak létrehozásakor valamennyi tagállam számára nyitva áll, feltéve, hogy azok megfelelnek az együttműködésre felhatalmazó európai határozatban megállapított részvételi feltételeknek. Az együttműködés bármely későbbi időpontban is nyitva áll mindazon tagállamok számára, amelyek e feltételek mellett az annak keretében már elfogadott jogi aktusoknak is megfelelnek.

A Bizottság és a megerősített együttműködésben részt vevő tagállamok gondoskodnak annak előmozdításáról, hogy az együttműködésben a lehető legtöbb tagállam részt vegyen.

(2) A Bizottság és adott esetben az Unió külügyminisztere rendszeresen tájékoztatja az Európai Parlamentet és a Tanácsot a megerősített együttműködés előrehaladásáról.

III-419. cikk

(1) Azoknak a tagállamoknak, amelyek egymás között megerősített együttműködést kívánnak létrehozni az Alkotmány alkalmazási körébe tartozó területek valamelyikén — a kizárólagos hatáskörök területe és a közös kül- és biztonságpolitika kivételével —, kérelmet kell a Bizottság elé terjeszteniük, amelyben meghatározzák a javasolt megerősített együttműködés hatókörét és célkitűzéseit. A Bizottság ilyen értelmű javaslatot terjeszthet a Tanács elé. Ha a Bizottság nem újít be javaslatot, az érintett tagállamokat tájékoztatja ennek okairól.

A megerősített együttműködés folytatására vonatkozó felhatalmazást a Tanács a Bizottság javaslata alapján és az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően elfogadott európai határozatában adja meg.

(2) Az egymás között a közös kül- és biztonságpolitika keretében megerősített együttműködést létrehozni kívánó tagállamoknak kérelmüket a Tanácshoz kell benyújtaniuk. A kérelmet továbbítani kell az Unió külügyminiszteréhez, aki véleményt nyilvánít arról, hogy a tervezett megerősített együttműködés összhangban van-e az Unió közös kül- és biztonságpolitikájával, valamint a Bizottsághoz, amely véleményt nyilvánít, különösen arról, hogy a javasolt megerősített

együttműködés összhangban van-e az Unió egyéb politikáival. A kérelmet tájékoztatásul az Európai Parlamentnek is meg kell küldeni.

A megerősített együttműködés folytatására vonatkozó felhatalmazást a Tanács egyhangúlag elfogadott európai határozatban adja meg.

III-420. cikk

(1) Bármely tagállam, amely a III-419. cikk (1) bekezdésében említett területek valamelyikén folytatott megerősített együttműködésben részt kíván venni, erről a szándékáról értesíti a Tanácsot és a Bizottságot.

A Bizottság az értesítés kézhezvételétől számított négy hónapon belül megerősíti az érintett tagállam részvételét. Adott esetben megállapítja, hogy a részvételi feltételek teljesültek, és elfogadja azokat az átmeneti intézkedéseket, amelyek a megerősített együttműködés keretében már elfogadott jogi aktusok alkalmazása szempontjából szükségesek.

Ha azonban a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a részvételi feltételek nem teljesültek, megjelöli azokat a rendelkezéseket, amelyeket a feltételek teljesítéséhez el kell fogadni, és a részvételi kérelem újbóli vizsgálatára határidőt állapít meg. E határidő lejártá után a kérelmet a második albekezdésben előírt eljárásnak megfelelően újra megvizsgálja. Ha a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a részvételi feltételek még mindig nem teljesültek, az érintett tagállam az ügyet a Tanács elé utalhatja, amely dönt a kérelemről. A Tanács az I-44. cikk (3) bekezdése szerint határoz. A Tanács továbbá a Bizottság javaslata alapján a második albekezdés szerinti átmeneti intézkedéseket fogadhat el.

(2) Bármely tagállam, amely a közös kül- és biztonságpolitika területén folytatott megerősített együttműködésben részt kíván venni, erről a szándékáról értesíti a Tanácsot, az Unió külügyminiszterét és a Bizottságot.

A Tanács az Unió külügyminiszterével folytatott konzultációt és — adott esetben — a részvételi feltételek teljesítésének megállapítását követően megerősíti az érintett tagállam részvételét. Emellett a Tanács az Unió külügyminiszterének javaslata alapján olyan átmeneti intézkedéseket fogadhat el, amelyek a megerősített együttműködés keretében már elfogadott jogi aktusok alkalmazása szempontjából szükségesek. Ha azonban a Tanács úgy ítéli meg, hogy a részvételi feltételek nem teljesültek, megjelöli azokat a rendelkezéseket, amelyeket a feltételek teljesítéséhez el kell fogadni és a részvételi kérelem újbóli vizsgálatára határidőt állapít meg.

E bekezdés alkalmazásakor a Tanács egyhangúlag és az I-44. cikk (3) bekezdésének megfelelően határoz.

III-421. cikk

A megerősített együttműködés végrehajtásából eredő, az intézményeknél felmerülő igazgatási költségeken kívüli kiadások a részt vevő tagállamokat terhelik, kivéve, ha az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően a Tanács valamennyi tagja egyhangúlag másként határoz.

III-422. cikk

(1) Amennyiben az Alkotmánynak a megerősített együttműködés keretében esetlegesen alkalmazásra kerülő valamely rendelkezése a Tanács számára egyhangú határozathozatalt ír elő, a Tanács az I-44. cikk (3) bekezdésében foglalt szabályokkal összhangban egyhangúlag elfogadott európai határozatban úgy rendelkezhet, hogy a jövőben minősített többséggel kell határozni.

(2) Ha az Alkotmánynak a megerősített együttműködés keretében esetlegesen alkalmazásra kerülő valamely rendelkezése a Tanács számára az európai törvények vagy kerettörvények elfogadására rendkívüli törvényalkotási eljárás alkalmazását írja elő, a Tanács az I-44. cikk (3) bekezdésében foglalt szabályokkal összhangban egyhangúlag elfogadott európai határozattal úgy rendelkezhet, hogy a jövőben a rendes törvényalkotási eljárás szerint kell határozni. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően határoz.

(3) Az (1) és (2) bekezdés nem alkalmazható a katonai vagy védelmi vonatkozású döntések esetén.

III-423. cikk

A Tanács és a Bizottság biztosítja a megerősített együttműködés keretében kifejtett tevékenységek közötti, valamint az ilyen tevékenységek és az Unió politikái közötti összhangot, és ennek érdekében együttműködnek egymással.

VII. CÍM

KÖZÖS RENDELKEZÉSEK*III-424. cikk*

Figyelembe véve Guadeloupe, Francia Guyana, Martinique, Réunion, az Azori-szigetek, Madeira és a Kanári-szigetek gazdasági és társadalmi strukturális helyzetét, amit távoli fekvésük, szigetjellegük, kis méretük, kedvezőtlen domborzati és éghajlati viszonyaik és néhány terméktől való gazdasági függésük súlyosbít, amely tényezők állandósága és együttes hatása súlyosan hátráltatja fejlődésüket, a Tanács a Bizottság javaslata alapján olyan európai törvényeket, kerettörvényeket, rendeleteket és határozatokat fogad el, amelyek célja különösen az, hogy meghatározza az Alkotmány — így a közös politikák — alkalmazásának feltételeit ezekben a régiókban. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően határoz.

Az első bekezdésben említett jogi aktusok különösen olyan területekre vonatkoznak, mint a vám- és kereskedelempolitika, a fiskális politika, a vámszabad területek, a mezőgazdasági és halászati politika, a nyersanyagokkal és alapvető fogyasztási cikkekkel való ellátás feltételei, az állami támogatások, valamint a strukturális alapokhoz és a horizontális uniós programokhoz való hozzáférés feltételei.

A Tanács az első bekezdésben említett jogi aktusokat a legkülső régiók sajátos jellemzőinek és korlátainak figyelembevételével fogadja el anélkül, hogy veszélyeztetné az uniós jogrend — így a belső piac és a közös politikák — integritását és koherenciáját.

III-425. cikk

Az Alkotmány nem sértheti a tagállamokban fennálló tulajdoni rendet.

III-426. cikk

Az Unió valamennyi tagállamban az adott tagállam jogában a jogi személyeknek biztosított legteljesebb jogképeséssel rendelkezik; így különösen ingó és ingatlan vagyont szerezhet és idegeníthet el, továbbá bíróság előtt eljárhat. E célból az Uniót a Bizottság képviseli. Mindazonáltal igazgatási autonómiájuk alapján a saját működésükkel kapcsolatos ügyekben az Uniót az egyes intézmények maguk képviselik.

III-427. cikk

Az Unió tisztviselőinek személyzeti szabályzatát és az Unió egyéb alkalmazottaira vonatkozó alkalmazási feltételeket európai törvény állapítja meg. Az ilyen európai törvényt az érintett intézményekkel folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

III-428. cikk

A Tanács által egyszerű többséggel elfogadott európai rendeletekben, illetve határozatokban megállapított kereteken belül és feltételek szerint a Bizottság a rábízott feladatok teljesítéséhez szükséges bármilyen információt megszerezhet, és bármilyen ellenőrzést lefolytathat.

III-429. cikk

(1) A Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmányáról szóló jegyzőkönyv 5. cikkének sérelme nélkül, amennyiben az az Unió tevékenységeinek ellátásához szükséges, európai törvény vagy kerettörvény meghatározza a statisztikák készítésére vonatkozó intézkedéseket.

(2) A statisztikák készítésének a pártatlanság, a megbízhatóság, a tárgyilagosság, a tudományos függetlenség, a költséghatékonyság és a statisztikai adatok bizalmas kezelésének tiszteletben tartásával kell történnie; az nem róhat túlzott terheket a gazdasági szereplőkre.

III-430. cikk

Az Unió intézményeinek tagjai, a bizottságok tagjai, valamint az Unió tisztviselői és egyéb alkalmazottai szolgálati jogviszonyuk megszűnését követően sem fedhetik fel a szolgálati titoktartási kötelezettség alá eső információkat, így különösen a vállalkozásokra, az ezek üzleti kapcsolataira vagy költségösszetevőire vonatkozó információkat.

III-431. cikk

Az Unió szerződéses felelősségét az adott szerződésre alkalmazandó jog szabályozza.

Szerződésen kívüli felelősség esetén az Unió a tagállamok jogában közös általános elveknek megfelelően megtéríti az intézményei vagy alkalmazottai által feladataik teljesítése során okozott károkat.

A második bekezdéstől eltérve, a tagállamok jogában közös általános elveknek megfelelően az Európai Központi Bank köteles megtéríteni az általa vagy alkalmazottai által feladataik ellátása során okozott károkat.

Az Unió alkalmazottainak az Unióval szembeni személyes felelősségét a személyzeti szabályzatukban vagy a rájuk vonatkozó alkalmazási feltételekben megállapított rendelkezések szabályozzák.

III-432. cikk

Az Unió intézményeinek székhelyét a tagállamok kormányai közös megegyezéssel határozzák meg.

III-433. cikk

Az Európai Unió Bíróságának alapokmányában foglalt rendelkezések sérelme nélkül a Tanács egyhangúlag elfogadott európai rendeletben meghatározza az Unió intézményeinek nyelvhasználatára vonatkozó szabályokat.

III-434. cikk

Az Uniót a tagállamok területén megilletik a feladatai ellátásához szükséges kiváltságok és mentességek az Európai Unió kiváltságairól és mentességeiről szóló jegyzőkönyvben megállapított feltételek szerint.

III-435. cikk

Az egyrészről egy vagy több tagállam, másrészről egy vagy több harmadik állam által egymás között 1958. január 1-je előtt, illetve a csatlakozó államok esetében a csatlakozásukat megelőzően kötött megállapodásokból eredő jogokat és kötelezettségeket az Alkotmány rendelkezései nem érintik.

Annyiban, amennyiben ezek a megállapodások nem egyeztethetőek össze az Alkotmánnyal, az érintett tagállam vagy tagállamok megteszik a megfelelő lépéseket a megállapított összeegyeztetlenség kiküszöbölésére. A tagállamok e cél érdekében szükség esetén segítséget nyújtanak egymásnak, és amennyiben indokolt, egységes magatartást tanúsítanak.

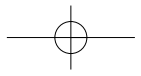
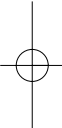
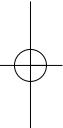
Az első bekezdésben említett megállapodások alkalmazása során a tagállamok figyelembe veszik azt, hogy az Alkotmány szerint az egyes tagállamok által nyújtott előnyök az Unió szerves részét képezik, és ezáltal elválaszthatatlanul összekapcsolódnak az Alkotmány által hatáskörökkel felruházott intézmények létrehozásával, valamint az összes többi tagállam részéről ezekkel megegyező előnyöknek a biztosításával.

III-436. cikk

(1) Az Alkotmány nem zárja ki a következő szabályok alkalmazását:

- a) egyik tagállam sem köteles olyan információt szolgáltatni, amelynek közlését ellentétesnek tartja alapvető biztonsági érdekeivel;

- b) a tagállamok megtehetik az alapvető biztonsági érdekeik védelme érdekében általuk szükségesnek tartott, fegyverek, lőszeres és hadianyagok előállításával vagy kereskedelmével kapcsolatos intézkedéseket; ezek az intézkedések nem befolyásolhatják hátrányosan a belső piacon belüli versenyfeltételeket a nem kifejezetten katonai célokra szánt termékek tekintetében.
- (2) A Tanács az általa 1958. április 15-i, az (1) bekezdés b) pontja szerinti intézkedések hatálya alá tartozó termékekre vonatkozó listát a Bizottság javaslata alapján egyhangúlag elfogadott európai határozattal megváltoztathatja.

IV. RÉSZ:

ÁLTALÁNOS ÉS ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

IV-437. cikk

A korábbi szerződések hatályon kívül helyezése

(1) Ez az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés, a (2) bekezdésre is figyelemmel, hatályon kívül helyezi az Európai Közösséget létrehozó szerződést és az Európai Unióról szóló szerződést, valamint — az Európai Közösséget létrehozó szerződést és az Európai Unióról szóló szerződést kiegészítő vagy módosító okmányokról és szerződésekről szóló jegyzőkönyvben meghatározott feltételekkel — az azokat kiegészítő vagy módosító okmányokat és szerződéseket.

(2) Hatályukat veszítik:

- a) a Dán Királyság, Írország, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága,
- b) a Görög Köztársaság,
- c) a Spanyol Királyság és a Portugál Köztársaság,
- d) az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság, valamint
- e) a Cseh Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Szlovák Köztársaság

csatlakozási szerződései.

Mindazonáltal:

- az a)–d) pontban említett szerződéseknek a Dán Királyság, Írország, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága, a Görög Köztársaság, a Spanyol Királyság és a Portugál Köztársaság, az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság csatlakozási szerződéseiről és csatlakozási okmányairól szóló jegyzőkönyvben megismételt vagy hivatkozott rendelkezései hatályban maradnak, és joghatásuk az említett jegyzőkönyvben előírt feltételekkel fennmarad;
- az e) pontban említett szerződéseknek a Cseh Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Szlovák Köztársaság csatlakozási szerződéséről és csatlakozási okmányáról szóló jegyzőkönyvben megismételt vagy hivatkozott rendelkezései hatályban maradnak, és joghatásuk az említett jegyzőkönyvben előírt feltételekkel fennmarad.

IV-438. cikk

Jogutódlás és jogfolytonosság

(1) Az e szerződéssel létrejött Európai Unió az Európai Unióról szóló szerződéssel létrehozott Európai Unió és az Európai Közösségek jogutódja.

(2) A IV-439. cikkre is figyelemmel, az e szerződés hatálybalépésekor létező intézmények, szervek és hivatalok az e szerződés szerinti hatáskörüket, az említett időpontban fennálló összetételükben, addig gyakorolják, amíg e szerződés értelmében új rendelkezéseket nem fogadnak el, vagy amíg megbízatásuk meg nem szűnik.

(3) Az intézmények, szervek és hivatalok által a IV-437. cikk által hatályon kívül helyezett szerződések és jogi aktusok alapján elfogadott jogi aktusai hatályban maradnak. Joghatásuk mindaddig megmarad, amíg azokat e szerződés alapján hatályon kívül nem helyezik, semmisnek nem nyilvánítják, vagy nem módosítják. Ugyanez vonatkozik a tagállamok között a IV-437. cikk által hatályon kívül helyezett szerződések és jogi aktusok alapján megkötött megállapodásokra.

Az e szerződés hatálybalépésekor létező közösségi és uniós vívmányok egyéb elemei, így különösen az intézményközi megállapodások, a tagállamok kormányainak a Tanács keretében üléselő képviselői által elfogadott határozatok és megállapodások, a tagállamok között megkötött, az Unió, illetve a Közösség működésével kapcsolatos vagy tevékenységükkel összefüggő megállapodások, az Európai Tanács, illetve a Tanács nyilatkozatai — beleértve a kormányközi konferenciákkal összefüggésben tett nyilatkozatokat —, állásfoglalásai és más álláspontjai, valamint a tagállamok által az Unióval, illetve a Közösséggel kapcsolatosan közös megegyezéssel hozott nyilatkozatok, állásfoglalások és más álláspontok ugyanúgy mindaddig hatályban maradnak, amíg azokat hatályon kívül nem helyezik, vagy nem módosítják.

(4) Az Európai Közösségek Bíróságának és az Elsőfokú Bíróságnak a IV-437. cikk által hatályon kívül helyezett szerződések és jogi aktusok, valamint a végrehajtásuk érdekében meghozott jogi aktusok vagy egyezmények értelmezésére vonatkozó ítélkezési gyakorlata az uniós jog és különösen az Alkotmány összevethető rendelkezései értelmezésének forrásaként értelemszerűen továbbra is fennmarad.

(5) Az e szerződés hatálybalépését megelőzően megindított közigazgatási és bírósági eljárások folytonosságát az Alkotmány tiszteletben tartásával biztosítani kell. Az említett eljárásokért felelős intézmények és szervek minden megfelelő intézkedést megtesznek ennek érdekében.

IV-439. cikk

Az egyes intézményekre vonatkozó átmeneti rendelkezések

Az Európai Parlament összetételére, az Európai Tanácsban és a Tanácsban a minősített többség meghatározására — beleértve azt az esetet is, amikor az Európai Tanács, illetve a Tanács nem mindegyik tagja vesz részt a szavazásban —, valamint a Bizottság összetételére — beleértve az Unió külügyminiszterét is — vonatkozó átmeneti szabályokat az Unió intézményeire és szerveire vonatkozó átmeneti rendelkezésekről szóló jegyzőkönyv határozza meg.

IV-440. cikk

Területi hatály

(1) E szerződést a Belga Királyságra, a Cseh Köztársaságra, a Dán Királyságra, a Németországi Szövetségi Köztársaságra, az Észt Köztársaságra, a Görög Köztársaságra, a Spanyol Királyságra, a Francia Köztársaságra, Írországra, az Olasz Köztársaságra, a Ciprusi Köztársaságra, a Lett Köztársaságra, a Litván Köztársaságra, a Luxemburgi Nagyhercegségre, a Magyar Köztársaságra, a Máltai Köztársaságra, a Holland Királyságra, az Osztrák Köztársaságra, a Lengyel Köztársaságra, a Portugál Köztársaságra, a Szlovén Köztársaságra, a Szlovák Köztársaságra, a Finn Köztársaságra, a Svéd Királyságra, valamint Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságára, kell alkalmazni.

(2) E szerződést III-424. cikkével összhangban alkalmazni kell Guadeloupe-ra, Francia Guyanára, Martinique-re, Réunionra, az Azori-szigetekre, Madeirára és a Kanári-szigetekre.

(3) A II. mellékletben felsorolt tengerentúli országokra és területekre az e szerződés III. részének IV. címében a társulásra vonatkozóan meghatározott különleges szabályokat kell alkalmazni.

E szerződés nem alkalmazható azokra a Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságával különleges kapcsolatban álló tengerentúli országokra és területekre, amelyeket ez a felsorolás nem tartalmaz.

(4) E szerződés rendelkezéseit alkalmazni kell azokra az európai területekre, amelyek külkapcsolataiért valamely tagállam felel.

(5) E szerződést az Åland-szigetekre az eredetileg az Alkotmány IV-437. cikke (2) bekezdésének d) pontjában említett szerződésben megjelenő és a Dán Királyság, Írország, valamint Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága, a Görög Köztársaság, a Spanyol Királyság és a Portugál Köztársaság, az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság csatlakozási szerződéseiről és csatlakozási okmányairól szóló jegyzőkönyv V. címének 5 szakaszában megismételt eltérésekkel kell alkalmazni.

(6) Az (1)—(5) bekezdéstől eltérően:

a) e szerződés nem alkalmazható a Feröer-szigetekre;

b) e szerződés Akrotirire és Dhekeliaira, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának ciprusi felségterületeire csak annyiban alkalmazandó, amennyiben az az eredetileg az Alkotmány IV-437. cikke (2) bekezdésének e) pontjában említett szerződés szerves részét képező csatlakozási okmányhoz csatolt, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának ciprusi felségterületeiről szóló jegyzőkönyvben foglalt, és a Cseh Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Szlovák Köztársaság csatlakozási szerződéséről és csatlakozási okmányáról szóló jegyzőkönyv II. részének III. címében megismételt szabályok végrehajtásához szükséges;

c) e szerződés a Csatorna-szigetekre és a Man-szigetre csak annyiban alkalmazandó, amennyiben az az eredetileg az Alkotmány IV-437. cikke (2) bekezdésének a) pontjában említett szerződésben meghatározott, és a Dán Királyság, Írország, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága,

a Görög Köztársaság, a Spanyol Királyság és a Portugál Köztársaság, az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság csatlakozási szerződéseiről és csatlakozási okmányairól szóló jegyzőkönyv II. címének 3. szakaszában megismételt, az e szigetekre vonatkozó szabályok végrehajtásához szükséges.

(7) Az érintett tagállam kezdeményezésére az Európai Tanács a (2) és (3) bekezdésben említett valamely dán, francia vagy holland ország vagy terület Unióval kapcsolatos jogállását európai határozattal módosíthatja. Az Európai Tanács a Bizottsággal folytatott konzultációt követően, egyhangúlag határoz.

IV-441. cikk

Regionális uniók

E szerződés rendelkezései nem zárják ki a Belgium és Luxemburg, valamint a Belgium, Luxemburg és Hollandia közötti regionális uniók fennállását és megvalósítását annyiban, amennyiben e regionális uniók célkitűzései az említett szerződés alkalmazásával nem valósulnak meg.

IV-442. cikk

Jegyzőkönyvek és mellékletek

Az e szerződéshez csatolt jegyzőkönyvek és mellékletek e szerződés szerves részét képezik.

IV-443. cikk

Rendes felülvizsgálati eljárás

(1) Bármely tagállam kormánya, az Európai Parlament vagy a Bizottság javaslatot nyújthat be a Tanácsnak e szerződés módosítására. A javaslatot a Tanács továbbítja az Európai Tanácsnak, és arról értesíti a nemzeti parlamenteket.

(2) Ha az Európai Tanács az Európai Parlamenttel és a Bizottsággal folytatott konzultációt követően, egyszerű többséggel a javasolt módosítások megvitatása mellett dönt, az Európai Tanács elnöke a nemzeti parlamenteknek, a tagállamok állam-, illetve kormányfőinek valamint az Európai Parlamentnek és a Bizottságnak a képviselőiből álló konventet hív össze. A monetáris területet érintő intézményi módosítások esetében az Európai Központi Bankkal is konzultálni kell. A konvent megvizsgálja a módosításokra vonatkozó javaslatokat és konszenzussal ajánlásokat fogad el a tagállamok kormányai képviselőinek (3) bekezdésben meghatározott konferenciája számára.

Amennyiben a javasolt módosítások terjedelme nem indokolja, az Európai Tanács az Európai Parlament egyetértését követően egyszerű többséggel a Konvent összehívásának mellőzéséről dönthet. Ebben az esetben az Európai Tanács meghatározza egy, a tagállamok kormányai képviselőinek részvételével tartandó konferencia mandátumát.

(3) A tagállamok kormányai képviselőinek konferenciáját a Tanács elnöke hívja össze abból a célból, hogy közös megegyezéssel meghatározzák e szerződés módosításait.

A módosítások azt követően lépnek hatályba, hogy azokat alkotmányos követelményeinek megfelelően valamennyi tagállam megerősítette.

(4) Ha az e szerződés módosításáról szóló szerződés aláírásától számított két év elteltével az említett szerződést a tagállamok négyötöde már megerősítette, egy vagy több tagállam azonban a megerősítési folyamat során nehézségekkel szembesül, az ügyet az Európai Tanács elé kell utalni.

IV-444. cikk

Egyszerűsített felülvizsgálati eljárás

(1) Amennyiben a III. rész egy meghatározott területen vagy esetben a Tanács számára egyhangú határozathozatalt ír elő, az Európai Tanács európai határozattal felhatalmazhatja a Tanácsot, hogy az adott területen vagy esetben minősített többséggel határozzon.

Ez a bekezdés nem alkalmazható a katonai vagy védelmi vonatkozású döntések esetén.

(2) Amennyiben a III. rész úgy rendelkezik, hogy a Tanácsnak az európai törvényeket és kerettörvényeket különleges törvényalkotási eljárás szerint kell elfogadnia, az Európai Tanács európai határozattal úgy rendelkezhet, hogy az ilyen európai törvények és kerettörvények rendes törvényalkotási eljárásban is elfogadhatók.

(3) Az Európai Tanácsnak az (1) és (2) bekezdés alapján tett minden kezdeményezéséről értesítenie kell a nemzeti parlamenteket. Amennyiben valamely nemzeti parlament az értesítés időpontjától számított hat hónapon belül kifogást emel, az (1) vagy (2) bekezdésben említett európai határozatot nem lehet elfogadni. Kifogás hiányában az Európai Tanács az európai határozatot elfogadhatja.

Az (1) és (2) bekezdésben említett európai határozatokat az Európai Tanács egyhangúlag, az Európai Parlamentnek a tagjai többségével elfogadott — egyetértését követően fogadja el.

IV-445. cikk

Az Unió belső politikáira vonatkozó egyszerűsített felülvizsgálati eljárás

(1) Bármely tagállam kormánya, az Európai Parlament vagy a Bizottság javaslatokat terjeszthet az Európai Tanács elé a III. rész III. címének az Unió belső politikáira és tevékenységeire vonatkozó rendelkezéseinek teljes vagy részleges felülvizsgálata érdekében.

(2) Az Európai Tanács a III. rész III. címében foglalt rendelkezéseket európai határozattal egészben vagy részben módosíthatja. Az Európai Tanács az Európai Parlamenttel és a Bizottsággal, valamint a monetáris területet érintő intézményi módosítások esetében az Európai Központi Bankkal folytatott konzultációt követően, egyhangúlag határoz.

Az ilyen európai határozat csak azt követően lép hatályba, hogy a tagállamok saját alkotmányos követelményeiknek megfelelően azt jóváhagyták.

(3) A (2) bekezdésben említett európai határozat az e szerződésben az Unióra ruházott hatásköröket nem növelheti meg.

IV-446. cikk

Időbeli hatály

E szerződés határozatlan időre jön létre.

IV-447. cikk

Megerősítés és hatálybalépés

(1) E szerződést a Magas Szerződő Felek alkotmányos követelményeiknek megfelelően megerősítik. A megerősítő okiratokat az Olasz Köztársaság Kormányánál helyezik letétbe.

(2) E szerződés 2006. november 1-jén lép hatályba, feltéve, hogy valamennyi megerősítő okiratot letétbe helyezték, illetve ennek hiányában az azt követő második hónap első napján, hogy az utolsó aláíró állam is letétbe helyezte megerősítő okiratát.

IV-448. cikk

Hiteles szövegek és fordítások

(1) E szerződést, amely egyetlen eredeti példányban angol, cseh, dán, észt, finn, francia, görög, holland, ír, lengyel, lett, litván, magyar, máltai, német, olasz, portugál, spanyol, svéd, szlovák és szlovén nyelven készült, és amely e nyelveken készült szövegeinek mindegyike egyaránt hiteles, az Olasz Köztársaság Kormányának irattárában helyezik letétbe, amely minden további aláíró állam kormányának eljuttat egy-egy hitelesített másolatot.

(2) E szerződés a tagállamok által meghatározott bármely további olyan nyelvre lefordítható, amely egy adott tagállam területének egészén vagy egy részén a tagállam alkotmányos rendjének megfelelően hivatalos nyelv. A Tanács irattárában való letétbe helyezés érdekében az érintett tagállamok az ilyen fordítások egy hiteles másolatát eljuttatják a Tanácsnak.

EN FE DE LO CUAL, los plenipotenciarios infrascritos suscriben el presente Tratado
 Na DŮKAZ ČEHOŽ připojili níže podepsaní zplnomocnění zástupci k této smlouvě své podpisy
 TIL BEKRÆFTELSE HERAF har undertegnede befuldmægtigede underskrevet denne traktat
 ZU URKUND DESSEN haben die unterzeichneten Bevollmächtigten ihre Unterschriften unter diesen Vertrag gesetzt

SELLE KINNITUSEKS on nimetatud täievolilised esindajad käesolevale lepingule alla kirjutanud
 ΕΙΣ ΠΙΣΤΩΣΗ ΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΩ, οι υπογεγραμμένοι πληρεξούσιοι υπέγραψαν την παρούσα Συνθήκη
 IN WITNESS WHEREOF, the undersigned plenipotentiaries have signed this Treaty
 EN FOI DE QUOI, les plénipotentiaires soussignés ont apposé leur signature au bas du présent traité
 DÁ FHIANÚ SIN, chuir na Lánchumhachtaigh thíos-sínihe a lámh leis an gConradh seo
 IN FEDE DI CHE, i plenipotenziari sottoscritti hanno apposto la loro firma in calce al presente trattato

TO APLIECINOT, attiecīgi pilnvarotas personas ir parakstījušas šo Līgumu
 TAI PALIUDYDAMI šią Sutartį pasirašė toliau nurodyti įgaliotieji atstovai
 FENTIEK HITELÉÜL az alulírott meghatalmazottak aláírták ezt a szerződést
 B'XIEHDA TA' DAN, il-plenipotenzjarji sottoscritti ffirmaw dan it-Trattat
 TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekende gevolmachtigden hun handtekening onder dit verdrag hebben gesteld

W DOWÓD CZEGO niżej podpisani pełnomocnicy złożyli swoje podpisy pod niniejszym Traktatem
 EM FÉ DO QUE os plenipotenciários abaixo assinados apuseram as suas assinaturas no final do presente Tratado

NA DŮKAZ TOHO dolupodpísaní splnomocnení zástupcovia podpísali túto zmluvu
 V POTRDITEV TEGA so spodaj podpisani pooblaščenci podpisali to pogodbo
 TÄMÄN VAKUUDEKSI alla mainitut täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen
 TILL BEVIS HÄRPÅ har undertecknade befullmäktigade undertecknat detta fördrag

Hecho en Roma, el veintinueve de octubre del dos mil cuatro.

V Římě dne dvacátého devátého října dva tisíce čtyři

Udfærdiget i Rom den niogtyvende oktober to tusind og fire.

Geschehen zu Rom am neunundzwanzigsten Oktober zweitausendundvier.

Kahe tuhande neljanda aasta oktoobrikuu kahekümne üheksandal päeval Roomas

Έγινε στις Ρώμη, στις είκοσι εννέα Οκτωβρίου δύο χιλιάδες τέσσερα.

Done at Rome on the twenty-ninth day of October in the year two thousand and four.

Fait à Rome, le vingt-neuf octobre deux mille quatre.

Arna dhéanamh sa Róimh, an naoú lá fichead de Dheireadh Fómhair sa bhliain dhá mhíle is a ceathair

Fatto a Roma, addì ventinove ottobre duemilaquattro.

Romā, divi tūkstoši ceturťā gada divdesmit devīťajā oktobrī

Priimta du tūkstančiai ketvirtų metų spalio dvidešimt devintą dieną Romoje

Kelt Rómában, a kétezer-negyedik év október havának huszonkilencedik napján

Magħmul f'Ruma fid-disa' u ghoxrin jum ta' Ottubru tas-sena elfejn u erbgħa

Gedaan te Rome, de negenentwintigste oktober tweeduizendvier.

Sporządzono w Rzymie dnia dwudziestego dziewiątego października roku dwutysięcznego czwartego

Feito em Roma, em vinte e nove de Outubro de dois mil e quatro

V Ríme dvadsiatehodeviateho oktobra dvetisícštyri

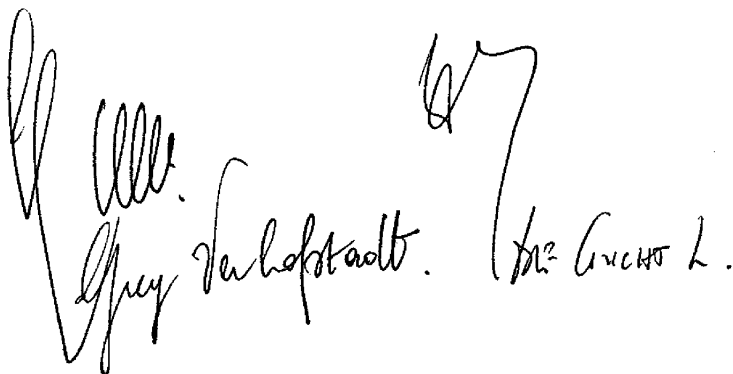
V Rimu, devetindvajsetega oktobra leta dva tisoč štiri

Tehty Roomassa kahdentenakymmenentenäyhdeksäntenä päivänä lokakuuta vuonna kaksituhattaneljä.

Som skedde i Rom den tjugonionde oktober tjugohundrafyra.

Pour Sa Majesté le Roi des Belges
Voor Zijne Majesteit de Koning der Belgen
Für Seine Majestät den König der Belgier

Handwritten signature of King Albert II of Belgium, with the text "Roi des Belges" and "Bruxelles" written below it.

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

Za prezidenta České republiky

Handwritten signature of Václav Klaus, President of the Czech Republic.

For Hendes Majestæt Danmarks Dronning

Anders Fogh Rasmussen
Poul Nyrup Rasmussen

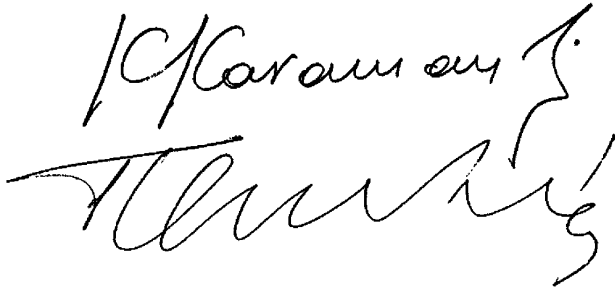
Für den Präsidenten der Bundesrepublik Deutschland

Konrad Adenauer
Jochen Fischer

Eesti Vabariigi Presidendi nimel

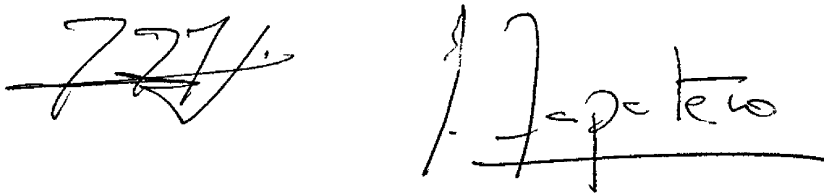
Arno Paetau
Lutsoff

Για τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας

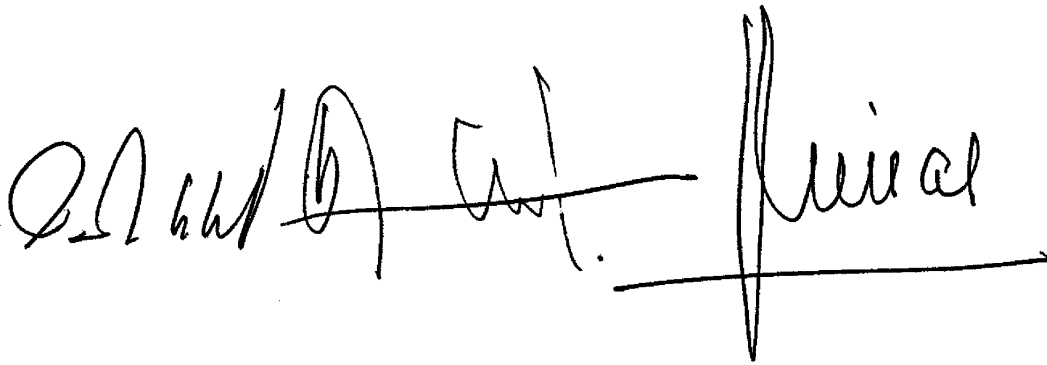
Καραμανλής

Por Su Majestad el Rey de España

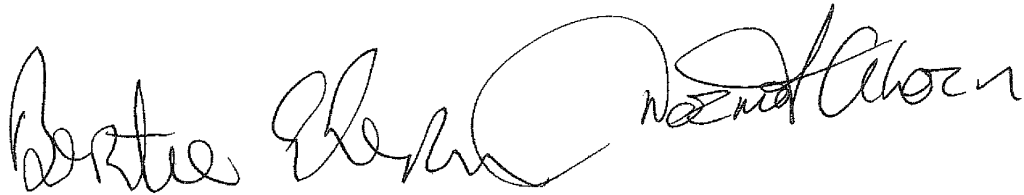
Felipe VI

Pour le Président de la République française

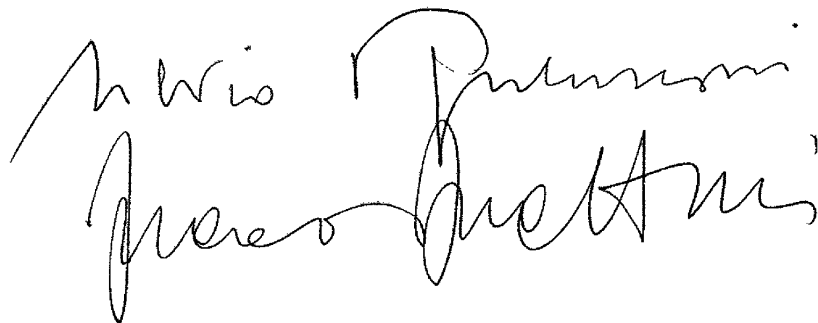
Nicolas Sarkozy

Thar ceann Uachtarán na hÉireann
For the President of Ireland

Bertie Ahern

Per il Presidente della Repubblica italiana

Mario Monti

Για τον Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας

Zsófia Szabóné

János Áder

Szerződés európai alkotmány létrehozásáról

205

Latvijas Republikas Valsts prezidentes vārdā

Vaira Vīķe-Freiberga
[Handwritten signature]

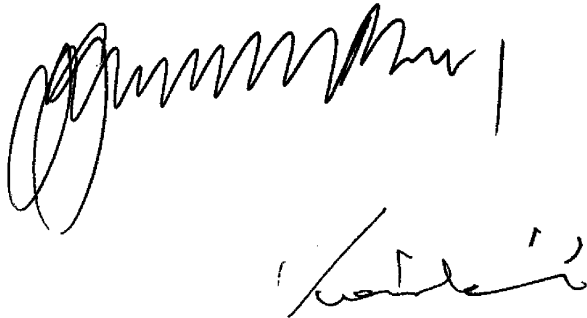
Lietuvos Respublikos Prezidento vardu

Valdas Adamkus
[Handwritten signature]
D. Mikėla

Pour Son Altesse Royale le Grand-Duc de Luxembourg

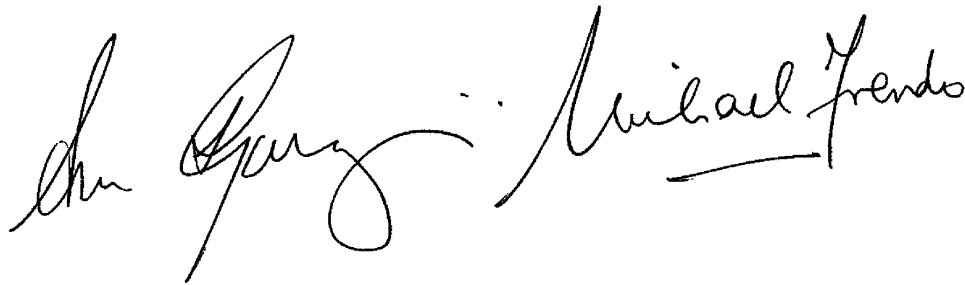
[Handwritten signature]

A Magyar Köztársaság Elnöke részéről

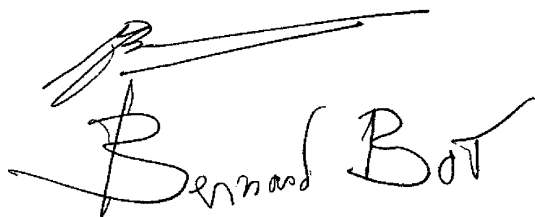
A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized initial 'K' followed by several loops and a vertical line at the end.

Għall-President ta' Malta

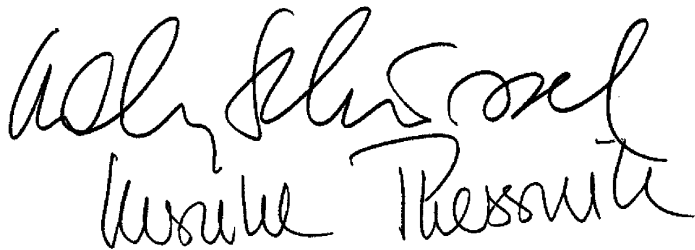
A handwritten signature in black ink that reads 'Michael Frendo' in a cursive script.

Voor Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden

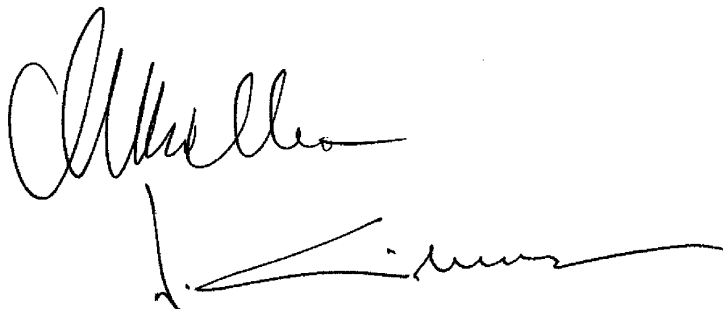

A handwritten signature in black ink that reads 'Bernard Bot' in a cursive script.

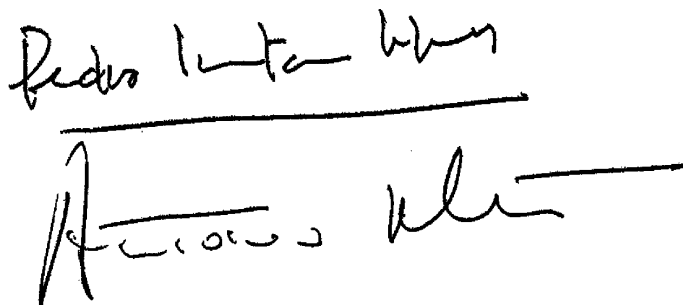
Für den Bundespräsidenten der Republik Österreich

Wolfgang Pleschinsky

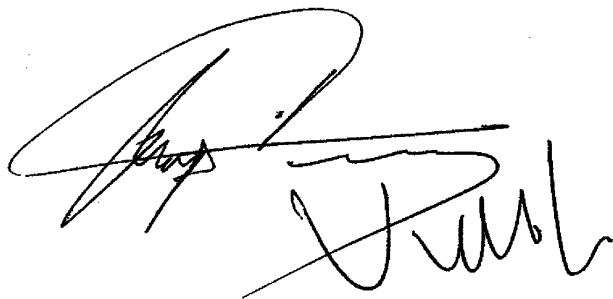
Za Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

Lech Kaczyński

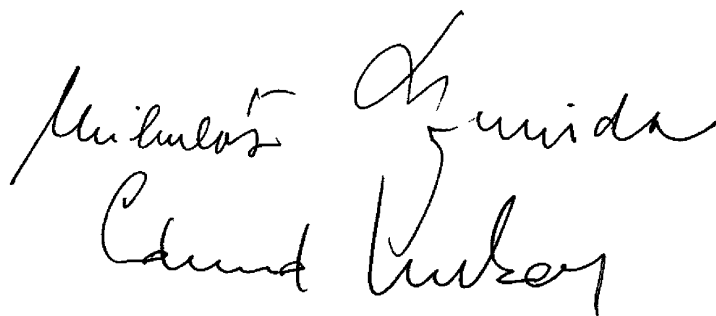
Pelo Presidente da República Portuguesa

Aníbal Cavaco Silva

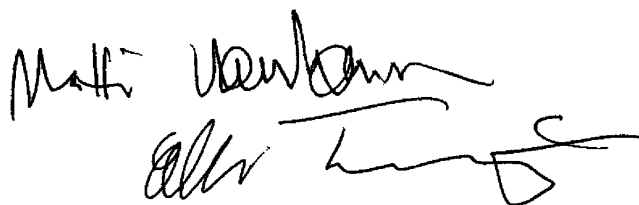
Za predsednika Republike Slovenije

A large, stylized handwritten signature in black ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke.

Za prezidenta Slovenskej republiky

A handwritten signature in black ink, written in a cursive style, appearing to read 'Michal Kováčik'.

Suomen Tasavallan Presidentin puolesta
För Republiken Finlands President

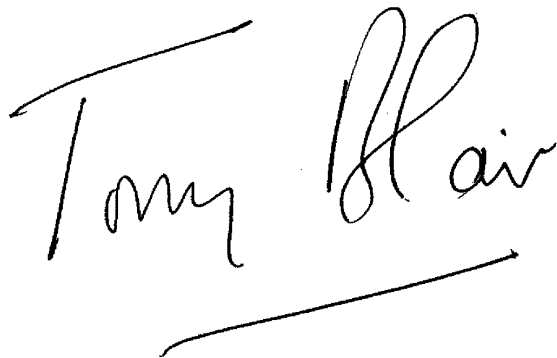
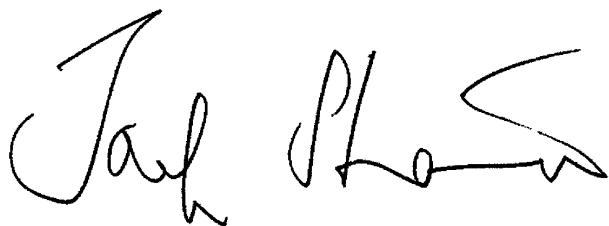
A handwritten signature in black ink, written in a cursive style, appearing to read 'Matti Vanhanen'.

För Konungariket Sveriges regering

Handwritten signature in black ink, appearing to be Göran Persson.

For Her Majesty the Queen of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

Handwritten signature in black ink, appearing to be Tony Blair.Handwritten signature in black ink, appearing to be Jack Straw.

JEGYZŐKÖNYVEK ÉS MELLÉKLETEK

A. AZ EURÓPAI ALKOTMÁNY LÉTREHOZÁSÁRÓL SZÓLÓ SZERZŐDÉSHEZ CSATOLT JEGYZŐKÖNYVEK

1. JEGYZŐKÖNYV A NEMZETI PARLAMENTEKNEK AZ EURÓPAI UNIÓBAN BETÖLTÖTT SZEREPÉRŐL

A MAGAS SZERZŐDŐ FELEK,

EMLÉKEZTETVE ARRA, hogy az az eljárás, ahogyan a nemzeti parlamentek az Unió tevékenységei vonatkozásában kormányuk felett ellenőrzést gyakorolnak, az egyes tagállamok saját alkotmányos szervezetére és gyakorlatára tartozik,

AZZAL AZ ÓHÁJJAL, hogy ösztönözzék a nemzeti parlamentek nagyobb mértékű részvételét az Európai Unió tevékenységében, és fokozzák lehetőségüket nézeteik kifejtésére az európai törvényalkotási aktusok tervezetére vonatkozóan, valamint azokban az ügyekben, amelyek különös érdeklődésükre tarthatnak számot,

MEGÁLLAPODTAK a következő rendelkezésekben, amelyet az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez és az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződéshez csatolnak:

I. CÍM

A NEMZETI PARLAMENTEK TÁJÉKOZTATÁSA

1. cikk

A bizottsági konzultációs dokumentumokat (zöld könyveket és fehér könyveket, valamint közleményeket) a Bizottság azok közzététele időpontjában közvetlenül továbbítja a nemzeti parlamenteknek. A Bizottság – az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak való megküldéssel egyidejűleg – továbbítja a nemzeti parlamenteknek az éves törvényalkotási programot, valamint minden egyéb, a törvényalkotási tervezésre vagy a politikai stratégia kialakítására vonatkozó dokumentumot.

2. cikk

Az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak megküldött európai törvényalkotási aktusok tervezetét továbbítani kell a nemzeti parlamenteknek is.

E jegyzőkönyv alkalmazásában „európai törvényalkotási aktus tervezete” a Bizottság azon javaslata, a tagállamok egy csoportja vagy az Európai Parlament azon kezdeményezése, a Bíróság azon kérelme, az Európai Központi Bank azon ajánlása, illetve az Európai Beruházási Bank azon kérelme, amely európai törvényalkotási aktus elfogadására irányul.

A Bizottságtól származó európai törvényalkotási aktusok tervezetét – az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak való megküldéssel egyidejűleg – a Bizottság közvetlenül továbbítja a nemzeti parlamenteknek.

Az Európai Parlamenttől származó európai törvényalkotási aktusok tervezetét az Európai Parlament közvetlenül továbbítja a nemzeti parlamenteknek.

A tagállamok egy csoportjától, a Bíróságtól, az Európai Központi Banktól, illetve az Európai Beruházási Banktól származó európai törvényalkotási aktusok tervezetét a Tanács továbbítja a nemzeti parlamenteknek.

3. cikk

A nemzeti parlamentek a szubszidiaritás és az arányosság elvének alkalmazásáról szóló jegyzőkönyvben megállapított eljárásnak megfelelően indokolt véleményt küldhetnek az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság elnökeinek arra vonatkozóan, hogy egy európai törvényalkotási aktus tervezete összhangban van-e a szubszidiaritás elvével.

Amennyiben az európai törvényalkotási aktus tervezete a tagállamok egy csoportjától származik, a Tanács elnöke a vonatkozó indokolt vélemény(eke)t továbbítja e tagállamok kormányainak.

Amennyiben az európai törvényalkotási aktus tervezete a Bíróságtól, az Európai Központi Banktól, illetőleg az Európai Beruházási Banktól származik, a Tanács elnöke a vonatkozó indokolt vélemény(eke)t továbbítja az érintett intézménynek vagy szervnek.

4. cikk

A között az időpont között, amikor valamely európai törvényalkotási aktus tervezetét az Unió hivatalos nyelvein a nemzeti parlamentek rendelkezésére bocsátják, és a között az időpont között, amikor azt elfogadás céljából, illetőleg egy álláspont törvényalkotási eljárás keretében történő elfogadása céljából a Tanács ideiglenes napirendjére tűzik, egy hathetes időszaknak kell eltelnie. Sürgős esetben kivétel tehető; ebben az esetben az indokokat a Tanács jogi aktusában vagy álláspontjában meg kell jelölni. A kellően indokolt sürgős esetek kivételével e hathetes időszakban az európai törvényalkotási aktus tervezetéről semmilyen megállapodás nem köthető. A kellően indokolt sürgős esetek kivételével az európai törvényalkotási aktus tervezetének a Tanács ideiglenes napirendjére tűzése és az álláspont elfogadása között tíz napnak kell eltelnie.

5. cikk

A Tanács üléseinek napirendjét és eredményét – beleértve az azon ülésekről készült jegyzőkönyveket, amelyek során a Tanács európai törvényalkotási aktusok tervezetéről tanácskozik – a tagállamok kormányai részére történő továbbítással egyidejűleg közvetlenül továbbítani kell a nemzeti parlamenteknek.

6. cikk

Amennyiben az Európai Tanács élni kíván az Alkotmány IV-444. cikkének (1), illetve (2) bekezdésében foglaltakkal, a nemzeti parlamenteket legalább hat hónappal az európai határozat elfogadása előtt tájékoztatni kell az Európai Tanács kezdeményezéséről.

7. cikk

A Számvevőszék éves jelentését az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak való megküldéssel egyidejűleg tájékoztatásul megküldi a nemzeti parlamenteknek.

8. cikk

Amennyiben a nemzeti parlament nem egykamarás rendszerű, az 1–7. cikket a nemzeti parlamentet alkotó minden kamarára alkalmazni kell.

II. CÍM

PARLAMENTEK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉS*9. cikk*

Az Európai Parlament és a nemzeti parlamentek közösen meghatározzák az Európai Unión belül a parlamentek közötti hatékony és rendszeres együttműködés megszervezésének és előmozdításának módját.

10. cikk

Egy, az uniós ügyekre szakosodott parlamenti bizottságokból álló konferencia bármilyen olyan észrevételt megfogalmazhat, amelyet az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság figyelmére érdemesnek tart. A konferencia továbbá előmozdítja az információk és a bevált gyakorlatok cseréjét a nemzeti parlamentek és az Európai Parlament között, beleértve azok különbizottságait is. Emellett a konferencia meghatározott kérdések, így különösen a közös kül- és biztonságpolitika, – beleértve a közös biztonság- és védelempolitikát – megvitatása céljából parlamentközi konferenciákat is szervezhet. A konferencia által megfogalmazott észrevételek a nemzeti parlamenteket nem kötelezik, és azok álláspontját nem befolyásolják.

2. JEGYZŐKÖNYV A SZUBSZIDIARITÁS ÉS AZ ARÁNYOSSÁG ELVÉNEK ALKALMAZÁSÁRÓL

A MAGAS SZERZŐDŐ FELEK,

AZZAL A KÍVÁNSÁGGAL, hogy biztosítsák, hogy a döntéseket az Unió polgáraihoz a lehető legközelebb eső szinten hozzák meg,

AZZAL A SZÁNDÉKKAL, hogy megállapítsák az Alkotmány I-11. cikkében foglalt szubsziaritás és arányosság elvei alkalmazásának feltételeit, továbbá hogy létrehozzanak egy, az ezen elvek alkalmazásának az intézmények általi ellenőrzésére vonatkozó rendszert,

MEGÁLLAPODTAK a következő rendelkezésekben, amelyeket az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez csatolnak:

1. cikk

Valamennyi intézmény biztosítja a szubsziaritás és arányosság elveinek folyamatos tiszteletben tartását az Alkotmány I-11. cikkében meghatározottak szerint.

2. cikk

Az európai törvényalkotási aktusokra irányuló javaslatok előterjesztése előtt a Bizottság széles körű konzultációt folytat. Ennek során, adott esetben, a tervezett jogi aktus regionális és helyi vonatkozásait is figyelembe kell venni. Különösen sürgős esetekben a Bizottság nem folytat ilyen konzultációt. Az erre vonatkozó döntését a javaslatban meg kell indokolnia.

3. cikk

E jegyzőkönyv alkalmazásában „európai törvényalkotási aktus tervezete” a Bizottság azon javaslata, a tagállamok csoportja vagy az Európai Parlament azon kezdeményezése, a Bíróság azon kérelme, az Európai Központi Bank azon ajánlása, illetve az Európai Beruházási Bank azon kérelme, amely európai törvényalkotási aktus elfogadására irányul.

4. cikk

A Bizottság az európai törvényalkotási aktusok tervezeteit és módosított tervezeteit az uniós törvényalkotóknak történő továbbítással egyidejűleg továbbítja a nemzeti parlamenteknek.

Az Európai Parlament európai törvényalkotási aktusainak tervezeteit és módosított tervezeteit továbbítja a nemzeti parlamenteknek.

A tagállamok egy csoportjától, a Bíróságtól, az Európai Központi Banktól, illetőleg az Európai Beruházási Banktól származó európai törvényalkotási aktusok tervezeteit és módosított tervezeteit a Tanács továbbítja a tagállamok nemzeti parlamentjeinek.

Az Európai Parlament a törvényalkotási állásfoglalásait, a Tanács pedig az álláspontjait azok elfogadását követően továbbítja a nemzeti parlamenteknek.

5. cikk

Az európai törvényalkotási aktusok tervezeteit a szubszidiaritás és arányosság elvei tekintetében külön indokolni kell. Minden európai törvényalkotási aktus tervezetének egy külön feljegyzésben részletesen tartalmaznia kell azokat az adatokat, amelyek a szubszidiaritás és az arányosság elvével való összhang megítéléséhez szükségesek. Ennek a feljegyzésnek adatokat kell tartalmaznia a tervezet előrelátható pénzügyi hatásairól, továbbá – európai kerettörvény esetében – a tagállamok, illetve adott esetben a régiók által annak végrehajtására elfogadandó jogszabályokra vonatkozó hatásairól. Az annak megállapításához vezető okokat, hogy egy uniós cél az Unió szintjén jobban megvalósítható, minőségi és – ahol csak lehetséges – mennyiségi mutatókkal kell alátámasztani. Az európai törvényalkotási aktus tervezetének figyelembe kell vennie annak szükségességét, hogy az Unióra, a nemzeti kormányokra, a regionális vagy helyi hatóságokra, a gazdasági szereplőkre és a polgárookra háruló pénzügyi vagy igazgatási terheket a lehető legkisebbre csökkentsék, és hogy azok arányban álljanak az elérendő célkitűzésekkel.

6. cikk

Az európai törvényalkotási aktus tervezetének továbbításától számított hat héten belül bármely nemzeti parlament, illetve bármely nemzeti parlamenti kamara indokolt véleményt küldhet az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság elnökeinek, amelyben ismerteti azokat az okokat, amelyek alapján az adott tervezetet nem tartja összeegyeztethetőnek a szubszidiaritás és az arányosság elvével. A nemzeti parlamentekre, illetve nemzeti parlamenti kamarákra tartozik, hogy – adott esetben – a jogalkotói hatáskörökkel rendelkező regionális parlamentekkel egyeztessenek.

Amennyiben az európai törvényalkotási aktus tervezete a tagállamok egy csoportjától származik, a Tanács elnöke a véleményt továbbítja e tagállamok kormányainak.

Amennyiben az európai törvényalkotási aktus tervezete a Bíróságtól, az Európai Központi Banktól, illetőleg az Európai Beruházási Banktól származik, a Tanács elnöke a véleményt továbbítja az érintett intézménynek vagy szervnek.

7. cikk

Az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság, illetve adott esetben – amennyiben a törvényalkotási aktus tervezete tőlük származik – a tagállamok csoportja, a Bíróság, az Európai Központi Bank, illetőleg az Európai Beruházási Bank figyelembe veszi a nemzeti parlamentek, illetve a nemzeti parlamenti kamarák indokolt véleményét.

Minden egyes nemzeti parlamentnek – a nemzeti parlamenti rendszernek megfelelően elosztva – két szavazata van. Kétkamarás nemzeti parlament esetén mindkét kamara egy-egy szavazattal rendelkezik.

Amennyiben az indokolt véleményeknek a nemzeti parlamentek, illetve a nemzeti parlamenti kamarák részére a második albekezdéssel összhangban biztosított szavazatok együttes összegének legalább egyharmadát képviselő része azt állapítja meg, hogy az európai törvényalkotási aktus tervezete nincs összhangban a szubszidiaritás elvével, a tervezetet felül kell vizsgálni. E szavazatküszöb az Alkotmány III-264. cikke alapján előterjesztett, a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térségére vonatkozó európai törvényalkotási aktusok tervezete esetén az összes szavazat egynegyede.

E felülvizsgálatot követően a Bizottság, illetve adott esetben – amennyiben a törvényalkotási aktus tervezete tőlük származik – a tagállamok csoportja, az Európai Parlament, a Bíróság, az Európai Központi Bank vagy az Európai Beruházási Bank a tervezetet fenntarthatja, módosíthatja vagy visszavonhatja. Ezt a döntést indokolni kell.

8. cikk

Az Európai Unió Bírósága hatáskörrel rendelkezik a szubszidiaritás elvét megsértő európai törvényalkotási aktus megtámadására irányuló, valamely tagállam által az Alkotmány III-365. cikkében megállapított eljárás szerint benyújtott, illetve egy tagállam által a saját jogrendje szerint nemzeti parlamentje, illetve a nemzeti parlamenti kamarája nevében hozzá továbbított keresetek elbírálására.

A hivatkozott cikkben előírt szabályok szerint a Régiók Bizottsága szintén keresetindítási joggal rendelkezik az olyan európai törvényalkotási aktusok tekintetében, amelyek elfogadásához az Alkotmány rendelkezései szerint vele konzultálni kell.

9. cikk

A Bizottság minden évben jelentést nyújt be az Európai Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és a nemzeti parlamenteknek az Alkotmány I-11. cikkének alkalmazásáról. Ezt az éves jelentést a Régiók Bizottságának és a Gazdasági és Szociális Bizottságnak is meg kell küldeni.

3. JEGYZŐKÖNYV AZ EURÓPAI UNIÓ BÍRÓSÁGÁNAK ALAPOKMÁNYÁRÓL

A MAGAS SZERZŐDŐ FELEK,

AZZAL AZ ÓHAJJAL, hogy az Alkotmány III-381. cikkében előírtaknak megfelelően megállapítsák az Európai Unió Bírósága alapokmányát,

MEGÁLLAPODTAK a következő rendelkezésekben, amelyeket az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez és az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződéshez (EAK-Szerződés) csatolnak:

1. cikk

Az Európai Unió Bírósága az Alkotmány, az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés és ezen alapokmány rendelkezéseinek megfelelően alakul meg és működik.

I. CÍM

BÍRÁK ÉS FŐTANÁCSNOKOK

2. cikk

Működésének megkezdése előtt a Bíróság nyilvános ülésén minden bíró esküt tesz arra, hogy feladatait pártatlanul és lelkiismeretesen látja el, és megőrzi a Bíróság tanácskozásainak titkosságát.

3. cikk

A bírákat mentesség illeti meg mindenfajta bírósági eljárás alól. Hivatali idejük lejárta után továbbra is megilleti őket a mentelmi jog hivatali minőségükben végzett cselekményeik vonatkozásában, beleértve szóbeli vagy írásbeli megnyilatkozásait is.

A Bíróság a mentelmi jogot teljes ülésben eljárva felfüggesztheti. Amennyiben ez a döntés a Törvényszék, illetve egy különös hatáskörű törvényszék valamely tagjára vonatkozik, a Bíróság az érintett törvényszékkel folytatott konzultációt követően határoz.

Ha egy bíró mentelmi jogát felfüggesztették, és ellene büntetőeljárást indítottak, az ügyet valamennyi tagállamban csak a legfelsőbb szintű nemzeti bíróságok tagjaival szemben eljárásra jogosult bíróság tárgyalhatja.

Az Unió kiváltságairól és mentességeiről szóló jegyzőkönyv 11–14. és 17. cikkét alkalmazni kell az Európai Unió Bíróságának bíraira, főtanácsnokaira, hivatalvezetőire, valamint segédelőadóira; ez a rendelkezés a bírák bírósági eljárások alóli mentességére vonatkozóan az e cikk első, második és harmadik albekezdésében meghatározott rendelkezéseket nem érinti.

4. cikk

A bírák semmilyen politikai vagy közigazgatási hivatalt nem tölthetnek be.

A bírák semmilyen egyéb – akár kereső, akár ingyenesen végzett – foglalkozást nem folytathatnak, kivéve, ha ez alól a Tanács, egyszerű többséggel hozott európai határozatban kivételesen mentesítést ad.

Hivatalba lépésükkor a bírák ünnepélyesen kötelezettséget vállalnak arra, hogy hivatali idejük alatt és annak lejárta után is tiszteletben tartják a hivatalukból eredő kötelezettségeiket, így különösen azt, hogy megbízatásuk megszűnését követően feddhetetlenül és tartózkodóan járnak el egyes kinevezések vagy előnyök elfogadásával kapcsolatban.

Az e tekintetben felmerülő bármilyen kétség esetén a Bíróság dönt. Amennyiben az ilyen döntés a Törvényszék, illetve egy különös hatáskörű törvényszék valamely tagjára vonatkozik, a Bíróság az érintett törvényszékkel folytatott konzultációt követően határoz.

5. cikk

A bírói megbízatás – a megbízatás lejártától vagy az elhalálozástól eltekintve – lemondással szűnik meg.

Lemondás esetén a bíró lemondólevelét a Bíróság elnökéhez kell címezni azzal, hogy azt továbbítsa a Tanács elnökének. Ez utóbbi értesítéssel a tisztség megüresedik.

A 6. cikk alkalmazásának eseteit kivéve, a bíró a hivatalát utódja hivatalba lépéséig tölti be.

6. cikk

A bírót csak akkor lehet hivatalából elmozdítani, illetve nyugdíjjogosultságától vagy az ezt helyettesítő egyéb juttatáshoz való jogosultságától megfosztani, ha a Bíróság bíráinak és főtanácsnokainak egyhangú megítélése szerint már nem felel meg a megkívánt feltételeknek, vagy nem tesz eleget a hivatalából eredő kötelezettségeknek. Az ilyen határozatok meghozatalában az érintett bíró nem vehet részt. Amennyiben az érintett személy a Törvényszék, illetve egy különös hatáskörű törvényszék tagja, a Bíróság az érintett törvényszékkel folytatott konzultációt követően határoz.

A Bíróság hivatalvezetője a Bíróság határozatát közli az Európai Parlament és a Bizottság elnökével, és arról értesíti a Tanács elnökét.

A bírót hivatalából elmozdító határozat esetében a tisztség ez utóbbi értesítéssel üresedik meg.

7. cikk

Azt a bírót, aki a Bíróság olyan tagjának a helyére lép, akinek hivatali ideje még nem járt le, elődjének fennmaradó hivatali idejére kell kinevezni.

8. cikk

A 2–7. cikk rendelkezéseit a főtanácsnokokra is alkalmazni kell.

II. CÍM

A BÍRÓSÁG SZERVEZETE

9. cikk

A bírói kar részleges megújítása, amelyre háromévente kerül sor, felváltva tizenhárom, illetve tizenkét bírót érint.

A főtanácsnoki kar részleges megújítása, amelyre háromévente kerül sor, minden egyes alkalommal négy főtanácsnokot érint.

10. cikk

A hivatalvezető a Bíróság előtt esküt tesz arra, hogy feladatait pártatlanul és lelkiismeretesen látja el, és megőrzi a Bíróság tanácskozásainak titkosságát.

11. cikk

A Bíróság a hivatalvezető akadályoztatása esetére gondoskodik annak helyettesítéséről.

12. cikk

A Bíróság működésének biztosítása érdekében a Bíróság mellett tisztviselők és egyéb alkalmazottak dolgoznak. Ezek a személyek az elnök felügyelete alatt a hivatalvezetőnek tartoznak felelősséggel.

13. cikk

Európai törvény segédelőadók kinevezéséről rendelkezhet, és megállapíthatja a tevékenységükre irányadó szabályokat. Az ilyen európai törvényt a Bíróság kérelmére kell elfogadni. A segédelőadók az eljárási szabályzatban megállapított feltételek szerint megbízhatók a Bíróság előtt folyamatban lévő ügyek előkészítő vizsgálataiban való részvétellel és az előadó bíróval való együttműködéssel.

A segédelőadókat olyan személyek közül választják, akiknek függetlenségéhez nem férhet kétség, és akik rendelkeznek a szükséges jogi képesítésekkel; kinevezésük a Tanács egyszerű többséggel elfogadott európai határozatával történik. A segédelőadók a Bíróság előtt esküt tesznek arra, hogy feladataikat pártatlanul és lelkiismeretesen látják el, és megőrzik a Bíróság tanácskozásainak titkosságát.

14. cikk

A bírácoknak, a főtanácsnokoknak és a hivatalvezetőnek a Bíróság székhelyén kell lakniuk.

15. cikk

A Bíróság folyamatosan működik. A törvénykezési szünet időtartamát, feladatainak kellő figyelembevételével, a Bíróság határozza meg.

16. cikk

A Bíróság három, illetve öt bíróból álló tanácsokat hoz létre. A tanácsok elnökét a bírák maguk közül választják meg. Az öt bíróból álló tanácsok elnökeit három évre választják. Az elnök egy alkalommal újraválasztható.

A nagytanács tizenegy bíróból áll. Az elnöki tisztet a Bíróság elnöke tölti be. Az öttagú bírói tanácsok elnökei és az eljárási szabályzatban meghatározott feltételek szerint kinevezett más bírák szintén tagjai a nagytanácsnak.

A Bíróság nagytanácsa akkor jár el, ha az eljárásban félként részt vevő tagállam vagy uniós intézmény azt kéri.

A Bíróság teljes ülésben jár el az Alkotmány III-335. cikkének (2) bekezdése, III-347. cikkének második bekezdése, III-349. cikke vagy 385. cikkének (6) bekezdése alapján elé terjesztett ügyekben.

Ezen túlmenően, ha Bíróság úgy ítéli meg, hogy az előtte folyó ügy kivételes jelentőséggel bír, a főtanácsnok meghallgatását követően úgy határozhat, hogy az ügyet a teljes ülés elé utalja.

17. cikk

A Bíróság határozatai csak akkor érvényesek, ha a tanácskozásokon a bírák páratlan számban vesznek részt.

A három vagy öt bíróból álló tanácsok határozatai csak akkor érvényesek, ha azok meghozatalában három bíró vett részt.

A nagytanács határozatai csak akkor érvényesek, ha kilenc tag jelen van.

A teljes ülés határozatai csak akkor érvényesek, ha tizenegy tag jelen van.

Egy tanács valamely bírójának akadályoztatása esetén az eljárási szabályzatban megállapított feltételek szerint egy másik tanács bírója kérhető fel a tanácsban való részvételre.

18. cikk

A bírák vagy főtanácsnokok nem vehetnek részt olyan ügy elbírálásában, amelyben előzőleg valamelyik fél érdekében meghatalmazottként vagy tanácsadóként vettek részt, illetve ügyvédként jártak el, vagy amelyben előzőleg bíróság, vizsgálóbizottság tagjaként vagy bármilyen más minőségben állást kellett foglalniuk.

Ha egy bíró vagy főtanácsnok valamilyen különleges ok folytán úgy ítéli meg, hogy egy meghatározott ügyben az ítélethozatalban vagy az ügy kivizsgálásában nem vehet részt, erről tájékoztatja az elnököt. Ha valamilyen különleges ok folytán az elnök úgy ítéli meg, hogy valamely bíró vagy főtanácsnok egy meghatározott ügy tárgyalásában nem vehet részt, illetve indítványait nem adhatja elő, erre felhívja az érintett figyelmét.

Az e cikk alkalmazásával kapcsolatban felmerülő minden nehézség esetén a Bíróság dönt.

A felek nem kérelmezhetik a Bíróság vagy valamely tanácsa összetételének megváltoztatását sem a bíró állampolgársága alapján, sem arra való hivatkozással, hogy a Bíróságban vagy a tanácsban nincs az állampolgárságuknak megfelelő bíró.

III. CÍM

A BÍRÓSÁG ELJÁRÁSA

19. cikk

A tagállamokat és az Unió intézményeit a Bíróság előtt esetenként kinevezett meghatalmazott képviseli; a meghatalmazottat tanácsadó vagy ügyvéd segítheti.

Az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes azon államok, amelyek nem tagállamok, valamint a megállapodásban említett Európai Szabadkereskedelmi Társulás (EFTA) Felügyeleti Hatósága ugyanilyen módon képviseltetik magukat.

A többi felet ügyvédnek kell képviselnie.

A felet a Bíróság előtt csak olyan ügyvéd képviselheti vagy segítheti, aki valamely tagállam bírósága előtt vagy az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás más részes államának bírósága előtt eljárni jogosult.

E meghatalmazottak, tanácsadók és ügyvédek a Bíróság előtti eljárás folyamán az eljárási szabályzatban megállapított feltételeknek megfelelően rendelkeznek azokkal a jogokkal és biztosítékokkal, amelyek feladataik független ellátásához szükségesek.

A Bíróság az eljárási szabályzatban megállapított feltételek szerint az előtte megjelenő tanácsadókkal és ügyvédekkel szemben a rendszerint a bíróságoknak biztosított jogokkal rendelkezik.

Azok az egyetemi vagy főiskolai oktatók, akik olyan tagállam állampolgárai, amelynek joga lehetővé teszi számukra, hogy bíróság előtt eljárjanak, a Bíróság előtt ugyanolyan jogokkal rendelkeznek, mint amelyeket e cikk az ügyvédeknek biztosít.

20. cikk

A Bíróság előtti eljárás két részből, egy írásbeli és egy szóbeli részből áll.

Az írásbeli eljárás a keresetleveleknek, az előkészítő iratoknak, az ellenkérelmeknek, az észrevételeknek és az esetleges válaszoknak, valamint az ezek alátámasztásául szolgáló minden iratnak és okiratnak vagy ezek hitelesített másolatainak közlése a felekkel és az Unió azon intézményeivel, szerveivel vagy hivatalaival, amelyek aktusai a jogvita tárgyát képezik.

Ezeket a közléseket az eljárási szabályzatban megállapított rendben és határidőn belül a hivatalvezető teszi meg.

A szóbeli eljárás az előadó bíró által benyújtott jelentés felolvasása, a meghatalmazottaknak, tanácsadóknak és ügyvédeknek, továbbá a főtanácsnok indítványainak a meghallgatása a Bíróság részéről, valamint az esetleges tanúk és szakértők ki-, illetve meghallgatása.

Ha a Bíróság úgy ítéli meg, hogy az ügy semmilyen új jogkérdést nem vet fel, a főtanácsnok meghallgatását követően úgy határozhat, hogy az ügyben a főtanácsnok indítványa nélkül dönt.

21. cikk

A Bíróság előtt a keresetet a hivatalvezetőnek címzett keresetlevéllel kell megindítani. A keresetlevélnek tartalmaznia kell a kérelmező nevét és lakcímét, az aláíró perbeli állását, annak a félnek vagy feleknek a nevét, aki vagy akik ellen a keresetet benyújtották, a jogvita tárgyát, a Bíróság döntésére irányuló kérelmet és azoknak a jogalapoknak a rövid összefoglalását, amelyekre a kérelmet alapozzák.

A keresetlevélhez adott esetben csatolni kell azt a jogi aktust, amelynek megsemmisítését a Bíróságtól kérik, vagy – az Alkotmány III-367. cikkében említett körülmények fennállta esetén – egy arra az időpontra vonatkozó okirati bizonyítékot, amikor az intézményt a hivatkozott cikk értelmében felkérték, hogy járjon el. Ha ezeket az okmányokat nem csatolták a keresetlevélhez, a hivatalvezető felkéri az érintett felet arra, hogy azokat ésszerű határidőn belül nyújtsa be, de a fél jogai akkor sem évülnek el, ha ezeket az okmányokat az eljárás megindítására nyitva álló határidő letelte után nyújtja be.

22. cikk

Az EAK-Szerződés 18. cikke szerinti ügyekben a hivatalvezetőnek címzett írásbeli jogorvoslati kérelemmel lehet a Bírósághoz fordulni. A kérelemnek tartalmaznia kell a kérelmező nevét és lakcímét, az aláíró perbeli állását, a megtámadott határozat megjelölését, az ellenérdekű felek megnevezését, a jogvita tárgyát, a Bíróság döntésére irányuló kérelmet és azoknak a jogalapoknak a rövid összefoglalását, amelyekre a kérelmet alapozzák.

A kérelemhez csatolni kell a Választottbírósági Bizottság megtámadott határozatának hitelesített másolatát.

Amennyiben a Bíróság a jogorvoslati kérelmet elutasítja, a Választottbírósági Bizottság határozata jogerőre emelkedik.

Ha a Bíróság a Választottbírósági Bizottság határozatát megsemmisíti, a Választottbírósági Bizottság előtti eljárás, adott esetben az eljárásban részt vevő felek valamelyikének kezdeményezésére, újra lefolytatható. A Bíróság jogkérdésben hozott döntései a Választottbírósági Bizottságra nézve kötelezőek.

23. cikk

Az Alkotmány III-369. cikkében említett esetekben egy tagállam bíróságának az eljárás felfüggesztéséről és az ügynek a Bíróság elé utalásáról szóló határozatát az érintett bíróság közli a Bírósággal. Ezt a határozatot azután a Bíróság hivatalvezetője továbbítja a feleknek, a tagállamoknak és a Bizottságnak, továbbá annak az intézménynek, szervnek vagy hivatalnak amelyik meghozta azt a jogi aktust, amelynek érvényessége vagy értelmezése a jogvita tárgyát képezi.

E közléstől számított két hónapon belül a feleknek, a tagállamoknak, a Bizottságnak, továbbá adott esetben annak az intézménynek, szervnek vagy hivatalnak, amelyik meghozta azt a jogi aktust, amelynek érvényessége vagy értelmezése a jogvita tárgyát képezi, jogában áll a Bírósághoz beadványokat vagy írásbeli észrevételeket benyújtani.

A tagállam bíróságának határozatát a Bíróság hivatalvezetője ezenkívül továbbítja az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás azon részes államainak, amelyek nem tagállamok, valamint a megállapodásban említett EFTA Felügyeleti Hatóságnak, amelyek a közléstől számított két hónapon belül beadványokat és írásbeli észrevételeket nyújthatnak be a Bírósághoz, amennyiben a határozat a megállapodás alkalmazási területeinek valamelyikét érinti. E bekezdést az EAK-Szerződés hatálya alá tartozó kérdésekre nem kell alkalmazni.

Amennyiben a Tanács és egy vagy több tagsággal nem rendelkező állam között megkötött, valamely meghatározott tárgyra vonatkozó megállapodás úgy rendelkezik, hogy ezeknek az államoknak jogukban áll beadványokat vagy írásbeli észrevételeket benyújtani, ha valamely tagállam bírósága egy olyan kérdést utal a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra, amely a megegyezés hatálya alá tartozik, a tagállam bíróságának az ilyen kérdés Bíróság elé utalásáról szóló határozatát az érintett harmadik államok részére szintén továbbítani kell, amelyek a határozat közlésétől számított két hónapon belül a Bírósághoz beadványokat vagy írásbeli észrevételeket nyújthatnak be.

24. cikk

A Bíróság felkérheti a feleket, hogy nyújtsanak be minden olyan okiratot, és adjanak meg minden olyan tájékoztatást, amelyet a Bíróság kívánatosnak tart. Elutasítás esetén a Bíróság alakszerű feljegyzést készít.

A Bíróság az eljárásban félként részt nem vevő tagállamokat, és az Unió intézményeit, szerveit és hivatalait is felkérheti, hogy adjanak meg minden olyan tájékoztatást, amelyet a Bíróság az eljáráshoz szükségesnek tart.

25. cikk

A Bíróság bármely általa választott személyt, testületet, hatóságot, bizottságot vagy egyéb szervezetet bármikor szakértői vélemény elkészítésével bízhat meg.

26. cikk

A tanúkat az eljárási szabályzatban megállapított feltételek szerint lehet kihallgatni.

27. cikk

A Bíróság az eljárási szabályzatban megállapított feltételek szerint a megjelenést elmulasztó tanúkkal szemben a rendszerint a bíróságoknak biztosított jogokkal rendelkezik, és pénzbírságot szabhat ki.

28. cikk

A tanúkat és a szakértőket az eljárási szabályzatban megállapított formában tett eskü alatt, illetve a tanú vagy szakértő országának jogában meghatározott módon kell kihallgatni, illetve meghallgatni.

29. cikk

A Bíróság elrendelheti, hogy valamely tanút vagy szakértőt a lakóhelye szerinti bíróság hallgasson ki.

A végzést végrehajtás céljából az eljárási szabályzatban megállapított feltételeknek megfelelően meg kell küldeni az illetékes bíróságnak. A megkeresés alapján elkészített iratokat ugyanezen feltételek szerint vissza kell küldeni a Bíróságnak.

A költségeket a Bíróság viseli, de azokat adott esetben a felekre háríthatja.

30. cikk

Ha a tanú hamis vallomást tesz, vagy a szakértő hamis szakvéleményt ad, a tagállam ezt ugyanúgy ítéli meg, mintha ezt a bűncselekményt valamely polgári ügyekben hatáskörrel rendelkező bírósága előtt követték volna el. A Bíróság feljelentése alapján az elkövetőt az érintett tagállam a hatáskörrel rendelkező bírósága elé állítja.

31. cikk

Ha a Bíróság hivatalból vagy a felek kérelmére nyomós okból másként nem határoz, a Bíróság tárgyalásai nyilvánosak.

32. cikk

A tárgyalásokon a Bíróság kihallgathatja a tanúkat, illetve meghallgathatja a szakértőket, és magukat a feleket. Ez utóbbiak azonban csak képviselőik útján szólalhatnak fel a Bíróságon.

33. cikk

Minden tárgyalásról jegyzőkönyv készül, amelyet az elnök és a hivatalvezető ír alá.

34. cikk

Az ügyek tárgyalásának sorrendjét az elnök határozza meg.

35. cikk

A Bíróság tanácskozásai titkosak, és azok titkosságát később is meg kell őrizni.

36. cikk

Az ítéleteket indokolni kell. Az ítéleteknek tartalmazniuk kell azoknak a bírácoknak a nevét, akik a határozathozatalban részt vettek.

37. cikk

Az ítéleteket az elnök és a hivatalvezető írják alá. Az ítéleteket nyilvános ülésen fel kell olvasni.

38. cikk

A költségekről a Bíróság határoz.

39. cikk

A Bíróság elnöke határozhat – az ebben az alapokmányban foglalt egyes szabályoktól a szükséges mértékig eltérő és az eljárási szabályzatban megállapított gyorsított eljárással – a végrehajtásnak az Alkotmány III-379. cikkének (1) bekezdésében, illetve az EAK-Szerződés 157. cikkében előírtak szerinti felfüggesztésére irányuló kérelmekről vagy az ideiglenes intézkedéseknek az Alkotmány III-379. cikkének (2) bekezdése szerinti elrendelésére irányuló kérelmekről, továbbá a végrehajtásnak az Alkotmány III-401. cikkének negyedik bekezdése, illetve az EAK-Szerződés 164. cikkének harmadik bekezdése szerinti felfüggesztésére irányuló kérelmekről.

Az elnököt akadályoztatása esetén az eljárási szabályzatban megállapított feltételek szerint egy másik bíró helyettesíti.

Az elnök vagy az őt helyettesítő bíró végzése ideiglenes, és semmiben nem befolyásolja előre a Bíróságnak az ügy érdemére vonatkozó határozatát.

40. cikk

A tagállamok és az Unió intézményei a Bíróság előtt folyamatban lévő eljárásokba beavatkozhatnak.

Ugyanez a jog az Unió szerveit és hivatalait, továbbá minden olyan egyéb személyt is megillet, aki valószínűsíteni tudja, hogy a Bíróság elé vitt jogvita kimeneteléhez jogos érdeke fűződik. Természetes vagy jogi személyek nem avatkozhatnak be a tagállamok közötti, az Unió intézményei közötti, illetve a tagállamok és az Unió intézményei közötti jogvitákba.

A második bekezdés sérelme nélkül az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás azon részes államai, amelyek nem tagállamok, valamint a megállapodásban említett EFTA Felügyeleti Hatóság beavatkozhatnak a Bíróság előtt folyamatban lévő eljárásokba, amennyiben azok e megállapodás alkalmazási területeinek egyikét érintik.

A beavatkozásra vonatkozó kérelemben tett indítványok csak az egyik fél indítványainak támogatására korlátozódhatnak.

41. cikk

Ha a szabályszerűen idézett alperes nem nyújtja be írásbeli védekezését, ellene elmarasztaló ítéletet kell hozni. Az ilyen mulasztási ítélet ellen az annak közlésétől számított egy hónapon belül ellentmondással lehet élni. Ha a Bíróság másként nem határoz, az ellentmondás nem jár a mulasztási ítélet végrehajtásának felfüggesztésével.

42. cikk

A tagállamok, az Unió intézményei, szervei és hivatalai, továbbá minden egyéb természetes vagy jogi személy az eljárási szabályzatban meghatározandó esetekben és feltételekkel, harmadik félként megtámadhatják a meghallgatásuk nélkül meghozott ítéleteket, ha azok jogaikat sértik.

43. cikk

Ha egy ítélet értelme vagy hatálya kétséges, bármelyik fél vagy az Unió bármelyik intézménye kérelmére a Bíróság azt értelmezi, ha érdekeltységüket valószínűsítik.

44. cikk

Perújítási kérelemmel csak akkor lehet a Bírósághoz fordulni, ha olyan döntő jelentőségű tény merül fel, amely az ítélet meghozatalát megelőzően a Bíróság és a perújítást kérő fél előtt ismeretlen volt.

A perújítási eljárás a Bíróságnak az új tény fennállása miatt a perújítást megengedő határozatával veszi kezdetét, amelyben a Bíróság elismeri, hogy az új tény természete miatt az ügyben perújításnak van helye, és a kérelmet ezen az alapon elfogadhatónak nyilvánítja.

Perújítási kérelmet az ítélet meghozatalától számított 10 év után nem lehet benyújtani.

45. cikk

A távolságra tekintettel biztosított külön eljárási határidőket az eljárási szabályzat határozza meg.

A határidők elmulasztása nem jár jogvesztéssel, ha az érintett fél előre nem látható körülmények, vagy *vis maior* fennállását igazolja.

46. cikk

A szerződésen kívül okozott károkért való felelősségre vonatkozó ügyekben az Unió elleni eljárás megindításának joga az erre okot adó esemény felmerülésétől számított öt év alatt évül el. Az elévülés megszakad, ha a Bírósághoz keresetet nyújtottak be, vagy ha a károsult fél az eljárás megindítása előtt követelésével az Unió megfelelő intézményéhez fordult. Ez utóbbi esetben az eljárást az Alkotmány III-365. cikkében előírt két hónapos határidőn belül kell megindítani. A III-367. cikk második albekezdését alkalmazni kell.

Ezt a cikket az Európai Központi Bank ellen szerződésen kívül okozott károkért való felelősségre vonatkozóan benyújtott keresetekre is alkalmazni kell.

IV. CÍM

A TÖRVÉNYSZÉK

47. cikk

A 9. cikk első bekezdését, a 14. és 15. cikket, a 17. cikk első, második, negyedik és ötödik bekezdését, valamint a 18. cikket a Törvényszékre és annak tagjaira is alkalmazni kell.

A 10., 11. és 14. cikket a Törvényszék hivatalvezetőjére is megfelelően alkalmazni kell.

48. cikk

A Törvényszék huszonöt bíróból áll.

49. cikk

A Törvényszék tagjait fel lehet kérni főtanácsnoki feladatok ellátására.

A főtanácsnok feladata, hogy teljesen pártatlanul és függetlenül eljárva, nyilvános tárgyaláson indokolással ellátott indítványt terjesszen elő a Törvényszék előtt folyó egyes ügyekre vonatkozóan annak érdekében, hogy segítse a Törvényszéket feladatának ellátásában.

Az ilyen ügyek kiválasztásának szempontjait, valamint a főtanácsnokok kijelölésére vonatkozó szabályokat a Törvényszék eljárási szabályzata állapítja meg.

Az a tag, akit egy ügyben a főtanácsnoki feladatok ellátására kértek fel, az ügy elbírálásában nem vehet részt.

50. cikk

A Törvényszék három, illetve öt bíróból álló tanácsokban ülésezik. A tanácsok elnökét a bírák maguk közül választják meg. Az öt bíróból álló tanácsok elnökeit három évre választják. Az elnök egy alkalommal újraválasztható.

A tanácsok összetételére és az ügyeknek a tanácsokra történő kiosztására irányadó szabályokat az eljárási szabályzat tartalmazza. Az eljárási szabályzatban meghatározott bizonyos esetekben a Törvényszék teljes ülésben, illetve egyesbíróként is eljárhat.

Az eljárási szabályzat úgy is rendelkezhet, hogy a Törvényszék, az ott meghatározott ügyekben és feltételekkel, nagytanácsban jár el.

51. cikk

Az Alkotmány III-358. cikkének (1) bekezdésében foglaltaktól eltérve, a Bíróság rendelkezik hatáskörrel az Alkotmány III-365. és III-367. cikkében említett azon keresetek elbírálására, amelyet a tagállamok valamelyike nyújt be:

- a) az Európai Parlament vagy a Tanács, illetve – amennyiben közösen járnak el – mindkettőjük valamely jogi aktusa, illetve mulasztása miatt, kivéve
  - a Tanács által az Alkotmány III-168. cikke (2) bekezdésnek harmadik albekezdése alapján elfogadott európai határozatokat,
  - a Tanács által az Alkotmány III-315. cikke értelmében a kereskedelem védelmére vonatkozó valamely tanácsai aktus alapján elfogadott jogi aktusokat,
  - azokat a jogi aktusokat, amelyek révén a Tanács az Alkotmány I-37. cikkének (2) bekezdésével összhangban a végrehajtási hatáskört maga gyakorolja;

b) A Bizottságnak az Alkotmány III-420. cikke szerinti jogi aktusa, illetve mulasztása miatt.

Szintén a Bíróság hatáskörébe tartozik azoknak az ugyanezen cikkeken alapuló kereseteknek az elbírálása, amelyeket az Unió intézményei nyújtanak be az Európai Parlament vagy a Tanács, illetve – amennyiben közösen járnak el – mindkettőjük vagy pedig a Bizottság jogi aktusa, illetve mulasztása miatt, továbbá amelyeket valamely intézmény nyújt be az Európai Központi Bank valamely jogi aktusa, illetve mulasztása miatt.

52. cikk

A Bíróság elnöke és a Törvényszék elnöke közös megegyezéssel meghatározzák azokat a feltételeket, amelyek szerint a Bíróság tisztviselői és egyéb alkalmazottai a Törvényszék számára – működésének biztosítása érdekében – szolgálatot teljesítenek. Bizonyos tisztviselők és egyéb alkalmazottak a Törvényszék elnökének felügyelete alatt a Törvényszék hivatalvezetőjének tartoznak felelősséggel.

53. cikk

A Törvényszék előtti eljárásra a III. cím az irányadó. Az eljárás további és részletes szabályait szükség szerint a Törvényszék eljárási szabályzata határozza meg. A szellemi tulajdon terén felmerülő jogviták sajátosságainak figyelembe vétele érdekében az eljárási szabályzat eltérhet a 40. cikk negyedik bekezdésétől és a 41. cikktől.

A 20. cikk negyedik bekezdésétől eltérően, indokolással ellátott indítványait a főtanácsnok írásban is megteheti.

54. cikk

Ha valamely, a Törvényszékhez intézett keresetlevelet vagy egyéb beadványt tévesen a Bíróság hivatalvezetőjéhez nyújtanak be, a hivatalvezető azt haladéktalanul továbbítja a Törvényszék hivatalvezetőjének; hasonlóképpen, ha egy, a Bírósághoz intézett keresetlevelet vagy egyéb beadványt tévesen a Törvényszék hivatalvezetőjének nyújtanak be, a hivatalvezető azt haladéktalanul továbbítja a Bíróság hivatalvezetőjének.

Ha a Törvényszék megállapítja, hogy nincs hatásköre valamely olyan ügy megtárgyalására és eldöntésére, amely a Bíróság hatáskörébe tartozik, az ügyet átteszi a Bírósághoz; hasonlóképpen, ha a Bíróság megállapítja, hogy egy ügy a Törvényszék hatáskörébe tartozik, ezt az ügyet átteszi a Törvényszékhez, amely ezt követően az ügyben hatáskörének hiányát nem állapíthatja meg.

Ha a Bírósághoz és a Törvényszékhez olyan ügyekben fordultak, amelyeknek ugyanaz a tárgya, amelyekben ugyanaz az értelmezési kérdés merül fel, vagy ugyanannak a jogi aktusnak az érvényességét vitatják, a Törvényszék az előtte folyó eljárást a felek meghallgatását követően a Bíróság ítéletéig felfüggesztheti, vagy – az Alkotmány III-365. cikke vagy az EAK-Szerződés 146. cikke alapján benyújtott keresetek esetén – hatáskörét átengedheti e keresetekre nézve annak érdekében, hogy ezekről a Bíróság dönthessen. Az e bekezdésben említett esetekben a Bíróság is határozhat úgy, hogy az előtte folyó eljárást felfüggeszti; ebben az esetben a Törvényszék előtti eljárás folytatódik.

Ha keresetével valamely tagállam és egy intézmény ugyanazt a jogi aktust támadja meg, a Törvényszék köteles hatáskörét átengedni e keresetekre nézve annak érdekében, hogy ezekről a Bíróság dönthessen.

55. cikk

A Törvényszék eljárást befejező határozatait, az érdemi kérdésekről csak részben rendelkező, illetve a hatáskör hiányára vagy a kereset meg nem engedhetőségére alapozott kifogásra vonatkozó eljárási kérdésről rendelkező határozatokat a Törvényszék hivatalvezetője közli a felekkel, valamennyi tagállammal és az Unió intézményeivel akkor is, ha azok a Törvényszék előtt folyó eljárásba nem avatkoztak be.

56. cikk

A Törvényszék eljárást befejező határozata ellen, valamint az érdemi kérdésekről csak részben rendelkező, illetve a hatáskör hiányára vagy a kereset meg nem engedhetőségére alapozott kifogásra vonatkozó eljárási kérdésről rendelkező határozata ellen a Bírósághoz a megtámadott határozat közlésétől számított két hónapon belül fellebbezést lehet benyújtani.

Ilyen fellebbezéssel bármelyik fél élhet, akinek indítványait egészben vagy részben elutasították. A tagállamokon és az Unió intézményein kívüli beavatkozók csak akkor nyújthatnak be fellebbezést, ha őket a Törvényszék határozata közvetlenül érinti.

Az Unió és alkalmazottai közötti jogvitákra vonatkozó perek esetét kivéve fellebbezést nyújthatnak be azok a tagállamok és uniós intézmények is, amelyek a Törvényszék előtt folyó perbe nem avatkoztak be. Ilyen esetekben ezeknek a tagállamoknak és intézményeknek a helyzete az első fokon beavatkozó tagállamok vagy intézmények helyzetével azonos.

57. cikk

Minden olyan személy, akinek a beavatkozási kérelmét a Törvényszék elutasította, a kérelmet elutasító határozat közlésétől számított két héten belül fellebbezést nyújthat be a Bírósághoz.

Az eljárásban részt vevő felek a Törvényszéknek az Alkotmány III-379. cikk (1) vagy (2) bekezdése, vagy a III-401. cikk negyedik bekezdése, illetve az EAK-Szerződés 157. cikke vagy 164. cikkének harmadik bekezdése alapján hozott határozatait ellen a határozat velük való közlésétől számított két hónapon belül élhetnek fellebbezéssel.

Az e cikk első két bekezdésében említett fellebbezésről a 39. cikkben említett eljárás szerint kell határozni.

58. cikk

A Bírósághoz benyújtott fellebbezés kizárólag jogkérdésre vonatkozhat. A fellebbezésben csak a Törvényszék hatáskörének hiányára, a fellebbező érdekeit hátrányosan befolyásoló eljárási szabálytalanságra, valamint az uniós jognak a Törvényszék általi megsértésére lehet hivatkozni.

A fellebbezés nem vonatkozhat kizárólag a költségek összegére vagy arra, hogy a költségek viselésére melyik felet kötelezték.

59. cikk

Ha a Törvényszék valamely határozata ellen fellebbezést nyújtottak be, a Bíróság előtti eljárás írásbeli és szóbeli részből áll. Az eljárási szabályzatban megállapított feltételeknek megfelelően a Bíróság a főtanácsnok és a felek meghallgatását követően szóbeli eljárás nélkül is határozhat.

60. cikk

Az Alkotmány III-379. cikk (1) vagy (2) bekezdésének, illetve az EAK-Szerződés 157. cikkének sérelme nélkül a fellebbezésnek nincs felfüggesztő hatálya.

Az Alkotmány III-380. cikkétől eltérve, a Törvényszék valamely – teljes egészében kötelező és valamennyi tagállamban közvetlenül alkalmazandó – európai törvényt vagy európai rendeletet semmissé nyilvánító határozata csak az ezen alapokmány 56. cikkének első bekezdésében említett határidő lejártának napjától vagy – ha e határidőn belül fellebbezést nyújtottak be – a fellebbezés elutasításának napjától lép hatályba, ami ugyanakkor nem érinti a felek azon jogát, hogy az Alkotmány III-379. cikk (1) vagy (2) bekezdése, illetve az EAK-Szerződés 157. cikke alapján a semmissé nyilvánított európai törvény vagy európai rendelet hatályának felfüggesztése vagy bármilyen egyéb ideiglenes intézkedés elrendelése érdekében a Bírósághoz forduljanak.

61. cikk

Ha a fellebbezés megalapozott, a Bíróság a Törvényszék határozatát hatályon kívül helyezi. Ha a per állása megengedi, az ügyet maga a Bíróság is érdemben eldöntheti, illetve határozathozatalra visszautalhatja a Törvényszékhez.

Egy ügynek a Törvényszékhez való visszautalása esetén a Törvényszéket jogkérdésekben köti a Bíróság határozata.

Ha a Törvényszék előtt folyó perbe be nem avatkozó tagállam vagy uniós intézmény által benyújtott fellebbezés megalapozott, a Bíróság – amennyiben szükségesnek tartja – megállapíthatja, hogy a Törvényszék hatályon kívül helyezett határozatának mely joghatásait kell végérvényesnek tekinteni az eljárásban részt vevő felekre vonatkozóan.

62. cikk

Az Alkotmány III-358. cikkének (2) és (3) bekezdésében említett esetekben az első főtanácsnok, ha úgy ítéli meg, hogy fennáll a komoly veszélye annak, hogy az uniós jog egységessége vagy koherenciája sérül, a Törvényszék határozatának felülvizsgálatát indítványozhatja a Bíróságnál.

Az indítványt a Törvényszék határozatának kihirdetésétől számított egy hónapon belül kell megtenni. A Bíróság az első főtanácsnok indítványának előterjesztésétől számított egy hónapon belül dönt arról, hogy szükséges-e a határozat felülvizsgálata.

V. CÍM

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK*63. cikk*

Az ezen alapokmány alkalmazásához és, amennyiben szükséges, a kiegészítéséhez szükséges rendelkezéseket a Bíróság és a Törvényszék eljárási szabályzata tartalmazza.

64. cikk

Az Európai Unió Bíróságának nyelvhasználati szabályaira vonatkozó rendelkezéseket a Tanács által egyhangúlag elfogadott európai rendelet állapítja meg. A rendeletet vagy a Bíróság kérésére és a Bizottsággal, valamint az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően, vagy a Bizottság javaslatára és a Bírósággal, valamint az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

A Bíróság eljárási szabályzatának és a Törvényszék eljárási szabályzatának a nyelvhasználati szabályokra vonatkozó rendelkezéseit továbbra is alkalmazni kell mindaddig, amíg a fenti szabályok elfogadásra nem kerülnek. Az Alkotmány III-355. és III-366. cikkében foglaltaktól eltérve, a nyelvhasználati szabályokra vonatkozó rendelkezéseket kizárólag a Tanács egyhangú jóváhagyásával lehet módosítani vagy hatályon kívül helyezni.

65. cikk

(1) Az Alkotmány IV-437. cikkétől eltérve, az Európai Unióról szóló szerződéshez, az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez, valamint az EAK-Szerződéshez csatolt, a Bíróság alapokmányáról szóló jegyzőkönyvnek az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés aláírása és hatálybalépése között elfogadott módosítása továbbra is hatályban marad.

(2) Az (1) bekezdésben említett módosításokat – az ezen alapokmány szerkezetébe történő beillesztésük céljából – a Bíróság kérésére a Tanács által elfogadott európai törvénnyel hivatalosan egységes szerkezetbe kell foglalni. Ezen egységes szerkezetbe foglaló európai törvény hatálybalépésével ez a cikk hatályát veszti.

4. JEGYZŐKÖNYV A KÖZPONTI BANKOK EURÓPAI RENDSZERE ÉS AZ EURÓPAI KÖZPONTI BANK ALAPOKMÁNYÁRÓL

A MAGAS SZERZŐDŐ FELEK,

AZZAL AZ ÓHAJJAL, hogy megállapítsák az Alkotmány I-30. cikkében és III-187. cikkének (2) bekezdésében előírt Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmányát,

MEGÁLLAPODTAK a következő rendelkezésekben, amelyeket az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez csatolnak:

I. FEJEZET

A KÖZPONTI BANKOK EURÓPAI RENDSZERE

1. cikk

A Központi Bankok Európai Rendszere

(1) Az Alkotmány I-30. cikkének (1) bekezdésével összhangban az Európai Központi Bank és a nemzeti központi bankok alkotják a Központi Bankok Európai Rendszerét. Az euro-rendszert az Európai Központi Bank és azon tagállamok nemzeti központi bankjai alkotják, amelyek pénzneme az euro.

(2) A Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank feladataikat és tevékenységüket az Alkotmánynak és ezen alapokmánynak megfelelően végzik.

II. FEJEZET

A KÖZPONTI BANKOK EURÓPAI RENDSZERÉNEK CÉLKITŰZÉSEI ÉS FELADATAI

2. cikk

Célkitűzések

Az Alkotmány I-30. cikke (2) bekezdésének és III-185. cikke (1) bekezdésének megfelelően a Központi Bankok Európai Rendszerének elsődleges célja az árstabilitás fenntartása. E cél veszélyeztetése nélkül a Központi Bankok Európai Rendszere támogatja az Unión belüli általános gazdaságpolitikát azzal a céllal, hogy hozzájáruljon az Alkotmány I-3. cikkében megállapított közösségi célkitűzések megvalósításához. A Központi Bankok Európai Rendszere a szabad versenyen alapuló nyitott piacgazdaság elvével összhangban tevékenykedik, ezáltal elősegítve az erőforrások hatékony elosztását, és tiszteletben tartva az Alkotmány III-177. cikkében meghatározott alapelveket.

3. cikk

Feladatok

(1) Az Alkotmány III-185. cikke (2) bekezdésének megfelelően a Központi Bankok Európai Rendszerének alapvető feladatai a következők:

- a) az Unió monetáris politikájának meghatározása és végrehajtása;
- b) devizaműveletek végzése az Alkotmány III-326. cikke rendelkezéseinek megfelelően;
- c) a tagállamok hivatalos devizatartalékainak tartása és kezelése;
- d) a fizetési rendszerek zavartalan működésének előmozdítása.

(2) Az Alkotmány III-185. cikke (3) bekezdésének megfelelően az (1) bekezdés c) pontja nem érinti a devizában tartott technikai egyenlegeknek a tagállamok kormányai által történő tartását és kezelését.

(3) Az Alkotmány III-185. cikke (5) bekezdésének megfelelően a Központi Bankok Európai Rendszere támogatja a hatáskörrel rendelkező hatóságokat a hitelintézetek prudenciális felügyeletére és a pénzügyi rendszer stabilitására vonatkozó politikáik zavartalan megvalósításában.

4. cikk

Tanácsadói feladatok

Az Alkotmány III-185. cikke (4) bekezdésének megfelelően az Európai Központi Bankkal konzultálni kell:

- a) a hatáskörébe tartozó valamennyi uniós jogi aktusra irányuló javaslattal kapcsolatban;
- b) a nemzeti hatóságok részéről az Európai Központi Bank hatáskörébe tartozó valamennyi jogszabálytervezettel kapcsolatban a Tanács által a 41. cikkben megállapított eljárásnak megfelelően meghatározott kereteken belül és feltételek mellett.

Az Európai Központi Bank a hatáskörébe tartozó területeken véleményt terjeszthet az Unió intézményei, szervei és hivatalai, illetve a nemzeti hatóságok elé.

5. cikk

Statisztikai adatok gyűjtése

(1) A Központi Bankok Európai Rendszere feladatainak megvalósítása céljából az Európai Központi Bank a nemzeti központi bankok közreműködésével összegyűjti a szükséges statisztikai adatokat a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságoktól vagy közvetlenül a gazdasági szereplőktől. Ennek érdekében együttműködik az uniós intézményekkel, szervekkel és hivatalokkal, a tagállamok vagy

harmadik államok hatáskörrel rendelkező hatóságaival, valamint a nemzetközi szervezetekkel.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott feladatokat – amennyire lehetséges – a nemzeti központi bankok látják el.

(3) Az Európai Központi Bank szükség esetén hozzájárul a hatáskörébe tartozó területeken a statisztikai adatok gyűjtésére, összeállítására és terjesztésére vonatkozó szabályok és gyakorlatok összehangolásához.

(4) A Tanács a 41. cikkben megállapított eljárásnak megfelelően meghatározza az adatszolgáltatásra kötelezett természetes és jogi személyek körét, a titoktartási szabályokat és a végrehajtásra vonatkozó megfelelő rendelkezéseket.

6. cikk

Nemzetközi együttműködés

(1) A Központi Bankok Európai Rendszerének feladatkörébe tartozó nemzetközi együttműködés terén az Európai Központi Bank határozza meg a Központi Bankok Európai Rendszere képviselőinek formáját.

(2) Az Európai Központi Bank, és – annak jóváhagyásával – a nemzeti központi bankok részt vehetnek nemzetközi monetáris intézményekben.

(3) A (1) és a (2) bekezdés nem érinti az Alkotmány III-196. cikkét.

III. FEJEZET

A KÖZPONTI BANKOK EURÓPAI RENDSZERÉNEK SZERVEZETE

7. cikk

Függetlenség

Az Alkotmány III-188. cikkének megfelelően az Alkotmány és az ezen alapokmány által rájuk ruházott hatáskörök gyakorlása, valamint az ilyen feladatok és kötelezettségek végrehajtása során sem az Európai Központi Bank, sem a nemzeti központi bankok, sem döntéshozó szerveik valamely tagja nem kérhet vagy fogadhat el utasítást uniós intézményektől, szervektől, vagy hivataloktól, illetve a tagállamok kormányaitól vagy bármely egyéb szervtől. Az Unió intézményei, szervei és hivatalai, valamint a tagállamok kormányai kötelezettséget vállalnak arra, hogy tiszteletben tartják ezt az elvet, és nem kísérlik meg az Európai Központi Bank vagy a nemzeti központi bankok döntéshozó szervei tagjainak befolyásolását feladataik ellátása során.

8. cikk

Általános alapelv

A Központi Bankok Európai Rendszerét az Európai Központi Bank döntéshozó szervei irányítják.

9. cikk

Az Európai Központi Bank

(1) Az Európai Központi Bank, amely az Alkotmány I-30. cikke (3) bekezdésének megfelelően jogi személyiséggel rendelkezik, valamennyi tagállamban az adott tagállam jogában a jogi személyeknek biztosított legteljesebb jogképességgel rendelkezik; így különösen ingó és ingatlan vagyont szerezhet és idegeníthet el, továbbá bíróság előtt eljárhat.

(2) Az Európai Központi Bank biztosítja, hogy az Alkotmány III-185. cikkének (2), (3) és (5) bekezdése alapján a Központi Bankok Európai Rendszerére ruházott feladatokat vagy az ezen alapokmány értelmében végzett saját tevékenysége keretében, vagy a 12. cikk (1) bekezdése és a 14. cikk értelmében a nemzeti központi bankokon keresztül hajtsák végre.

(3) Az Alkotmány III-187. cikke (1) bekezdésének megfelelően az Európai Központi Bank döntéshozó szervei a Kormányzótanács és az Igazgatóság.

10. cikk

A Kormányzótanács

(1) Az Alkotmány III-382. cikke (1) bekezdésének megfelelően az Európai Központi Bank Kormányzótanácsa az Európai Központi Bank Igazgatóságának tagjaiból és az Alkotmány III-197. cikke szerinti eltéréssel nem rendelkező tagállamok nemzeti központi bankjainak elnökeiből áll.

(2) A Kormányzótanács minden egyes tagja egy szavazattal rendelkezik. Attól a naptól kezdődően, amikor a Kormányzótanács tagjainak száma meghaladja a huszonegyet, az Igazgatóság minden egyes tagja egy szavazattal fog rendelkezni, és a szavazati joggal rendelkező nemzetibank-elnökök száma tizenöt lesz. Ezek a szavazati jogok a következők szerint oszlanak meg, illetve azok az alábbi rotációs rend szerint változnak:

a) attól a naptól kezdődően, amikor a nemzeti központi banki elnökök száma meghaladja a tizenötöt, és addig a napig, amíg számuk eléri a huszonkettőt, a nemzeti központi banki elnököket két csoportba kell sorolni azon besorolásnak megfelelően, amelyet az elnök által képviselt nemzeti központi bank tagállamának az azon tagállamok piaci áron számított aggregált bruttó hazai termékében, illetve monetáris pénzügyi intézményeik teljes aggregált mérlegében megállapított részesedése határoz meg, amelyek pénzneme az euro. Az aggregált bruttó hazai termékben, illetve a monetáris pénzügyi intézmények teljes aggregált mérlegében történő részesedés figyelembevételre 5/6 és 1/6 súlyokkal történik. Az első csoport öt nemzeti központi banki elnökből, a második csoport a többi nemzeti központi banki elnökből áll. Az első csoportba sorolt nemzeti központi banki elnökök a nekik juttatott szavazati jogot nem gyakorolhatják kevesebbszer, mint a második csoportba sorolt nemzeti központi bankok elnökei. Az előző mondatra is figyelemmel az első csoport négy, a második csoport tizenegy szavazati jogot kap;

- b) attól a naptól kezdődően, amikor a nemzeti központi banki elnökök száma eléri a huszonkettőt, a nemzeti központi banki elnököket három csoportba kell sorolni a fenti kritériumokra alapozott besorolásnak megfelelően. Az első csoport öt nemzeti központi banki elnökből áll és négy szavazati jogot kap. A második csoport a nemzeti központi banki elnökök teljes számának felével megegyező számú nemzeti központi banki elnökből áll, ahol az esetleges töredékszámot a legközelebbi egész számra felfelé kell kerekíteni, és e csoport nyolc szavazati jogot kap. A harmadik csoport a fennmaradó nemzeti központi banki elnökökből áll, és három szavazati jogot kap;
- c) a nemzetibank-elnökök minden egyes csoporton belül azonos ideig rendelkeznek szavazati joggal;
- d) a piaci áron számított aggregált bruttó hazai termékből való részesedés kiszámításához a 29. cikk (2) bekezdését kell alkalmazni. A monetáris pénzügyi intézmények teljes aggregált mérlegét az Európai Közösségben a számítás idején alkalmazandó statisztikai keretrendszerrel összhangban kell meghatározni;
- e) amennyiben a piaci áron számított aggregált bruttó hazai terméket a 29. cikk (3) bekezdésével összhangban módosítani kell, vagy ha a nemzeti központi banki elnökök száma növekszik, az egyes csoportok nagyságát és/vagy összetételét a fenti elvekkel összhangban ki kell igazítani;
- f) a Kormányzótanács a szavazati joggal rendelkező, illetve azzal nem rendelkező tagjai kétharmados többségével hozza meg a fenti elvek végrehajtásához szükséges összes intézkedést, és elhatározhatja a rotációs rendszer bevezetésének elhalasztását addig a napig, amikor a nemzeti központi banki elnökök száma a tizennyolcat meghaladja.

A szavazati jogot személyesen kell gyakorolni. E szabálytól eltérve, a 12. cikk (3) bekezdésében említett eljárási szabályzat előírhatja, hogy a Kormányzótanács tagjai szavazatukat telekonferencia keretében is leadhatják. Ez a szabályzat azt is előírja, hogy a Kormányzótanácsnak a megbeszéléseken való részvételben hosszabb ideig akadályoztatott tagja kijelölheti a Kormányzótanács tagjaként őt helyettesítő személyt.

Az első és második albekezdés rendelkezései nem sérthetik a Kormányzótanács összes tagjának – akár rendelkeznek szavazati joggal akár nem – szavazati jogát a (3) bekezdés, illetve a 40. cikk (2) és (3) bekezdése értelmében. Ha ezen alapokmány másként nem rendelkezik, a Kormányzótanács a szavazati joggal rendelkező tagjainak egyszerű többségével határoz. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

A Kormányzótanács határozatképességéhez a szavazati joggal rendelkező tagok kétharmadának jelenléte szükséges. Határozatképtelenség esetén az elnök rendkívüli ülést hívhat össze, amelyen határozatképességre való tekintet nélkül lehet határozatot hozni.

(3) Az olyan határozatok esetében, amelyeket a 28., 29., 30., 32., 33. és 49. cikk alapján kell meghozni, a Kormányzótanács tagjainak szavazatait a nemzeti központi bankoknak az Európai Központi Bank jegyzett tőkéjében való részesedése arányában kell súlyozni. Az Igazgatóság tagjainak szavazatát nullával kell súlyozni. A minősített többséget igénylő határozatok esetében a határozat akkor tekinthető meghozottnak, ha a leadott igen szavazatok az Európai Központi Bank jegyzett tőkéjének legalább a kétharmadát és a részvényeseknek legalább a felét képviselik. Akadályoztatásuk esetén a nemzeti központi bankok elnökei helyettessé jelölhetnek ki súlyozott szavazatuk leadása céljából.

(4) Az üléseken elhangzottak titkosak. A Kormányzótanács úgy határozhat, hogy tanácskozásainak eredményét nyilvánosságra hozza.

(5) A Kormányzótanács évente legalább tíz alkalommal ülésezik.

11. cikk

Az Igazgatóság

(1) Az Alkotmány III-382. cikke (2) bekezdése első albekezdésének megfelelően az Igazgatóság az elnökből, az alelnökből és négy további tagból áll.

A tagok feladataikat teljes munkaidőben látják el. A tagok semmilyen egyéb – akár kereső, akár ingyenesen végzett – foglalkozást nem folytathatnak, kivéve, ha ez alól a Kormányzótanács kivételesen mentesítést ad.

(2) Az Alkotmány III-382. cikke (2) bekezdése második albekezdésének megfelelően az elnököt, az alelnököt és az Igazgatóság többi tagját az Európai Tanács minősített többséggel, a Tanács ajánlása alapján és az Európai Parlamenttel, valamint az Európai Központi Bank Kormányzótanácsával folytatott konzultációt követően olyan személyek közül nevezi ki, akik monetáris vagy banki területen elismert szakmai tekintéllyel és tapasztalattal rendelkeznek.

Megbízatusuk nyolc évre szól, és nem újítható meg.

Az Igazgatóság tagjai csak a tagállamok állampolgárai lehetnek.

(3) Az Igazgatóság tagjainak alkalmazási feltételei, különösen illetményük, nyugdíjuk és egyéb szociális biztonsági juttatásaik az Európai Központi Bankkal kötendő szerződés tárgyát képezik, és ezeket a Kormányzótanács és a Tanács által kinevezett három-három tagból álló bizottság javaslata alapján a Kormányzótanács határozza meg. Az e bekezdésben említett kérdésekben az Igazgatóság tagjai nem rendelkeznek szavazati joggal.

(4) Ha az Igazgatóság valamely tagja már nem felel meg a feladatai ellátásához szükséges feltételeknek, vagy ha súlyos kötelezettségszegést követett el, a Bíróság a Kormányzótanács vagy az Igazgatóság kérelmére felmentheti hivatalából.

(5) Az Igazgatóság minden egyes jelen lévő tagja jogosult szavazni, és e célból egy szavazattal rendelkezik. Eltérő rendelkezés hiányában az Igazgatóság a leadott szavazatok egyszerű többségével határoz. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt. A szavazási szabályokat a 12. cikk (3) bekezdésében említett eljárási szabályzat határozza meg.

(6) Az Igazgatóság felel az Európai Központi Bank folyó ügyeinek intézéséért.

(7) Az Igazgatóság megüresedő helyét egy új tagnak a (2) bekezdésnek megfelelően történő kinevezése útján kell betölteni.

12. cikk

A döntéshozó szervek felelőssége

(1) A Kormányzótanács elfogadja az Alkotmány és az ezen alapokmány alapján a Központi Bankok Európai Rendszerére ruházott feladatok ellátásának biztosítása érdekében szükséges iránymutatásokat és határozatokat. A Kormányzótanács alakítja ki az Unió monetáris politikáját, beleértve adott esetben a közbelső monetáris célokra, az irányadó kamatokra és a Központi Bankok Európai Rendszerében a jegybanki pénzkínálatra vonatkozó határozatokat, továbbá meghatározza a végrehajtásukhoz szükséges iránymutatásokat.

Az Igazgatóság a monetáris politikát a Kormányzótanács által hozott iránymutatások és határozatok alapján hajtja végre. Ennek érdekében kiadja a szükséges utasításokat a nemzeti központi bankok számára. Ezen túlmenően az Igazgatóság a Kormányzótanács határozata által ráruházott bizonyos hatáskörökkel is rendelkezhet.

E cikk rendelkezéseinek sérelme nélkül az Európai Központi Bank a lehetségesnek és megfelelőnek ítélt mértékben a nemzeti központi bankokhoz folyamodhat a Központi Bankok Európai Rendszerének feladatkörébe tartozó műveletek elvégzése végett.

(2) Az Igazgatóság felel a Kormányzótanács üléseinek előkészítéséért.

(3) A Kormányzótanács eljárási szabályzatot fogad el, amely meghatározza az Európai Központi Banknak és döntéshozó szerveinek belső felépítését.

(4) A Kormányzótanács ellátja a 4. cikkben említett tanácsadói feladatokat.

(5) A Kormányzótanács határoz a 6. cikkben említett kérdésekben.

13. cikk

Az elnök

(1) Az Európai Központi Bank Kormányzótanácsának és Igazgatóságának ülésein az elnök, vagy távollétében az alelnök elnököl.

(2) A 38. cikk sérelme nélkül az Európai Központi Bankot külső kapcsolataiban az elnök vagy az általa kijelölt személy képviseli.

14. cikk

A nemzeti központi bankok

(1) Az Alkotmány III-189. cikkének megfelelően valamennyi tagállam biztosítja, hogy nemzeti jogszabályai – nemzeti központi bankjának státútumát is beleértve – összeegyeztethetők legyenek az Alkotmánnyal és ezen alapokmánnyal.

(2) A nemzeti központi bankok státútumának rendelkeznie kell különösen arról, hogy a nemzeti központi bank elnökének hivatali ideje legalább öt év.

Valamely nemzeti központi bank elnökét kizárólag abban az esetben lehet hivatalából felmenteni, ha már nem felel meg a feladatai ellátásához szükséges feltételeknek, vagy ha súlyos kötelezettségzegést követett el. Az erre vonatkozó határozatot az érintett elnök vagy a Kormányzótanács a Bíróság előtt megtámadhatja az Alkotmány vagy az annak alkalmazására vonatkozó bármely jogi rendelkezés megsértésére hivatkozva. Ezt az eljárást, az esettől függően, az intézkedés kihirdetésétől vagy a felperessel történő közlésétől, illetve ennek hiányában attól a naptól számított két hónapon belül kell megindítani, amikor arról a felperes tudomást szerzett.

(3) A nemzeti központi bankok a Központi Bankok Európai Rendszerének szerves részét képezik, és az Európai Központi Bank iránymutatásainak és utasításainak megfelelően tevékenykednek. A Kormányzótanács megteszi az Európai Központi Bank iránymutatásai és utasításai betartásának biztosításához szükséges lépéseket, és ehhez megköveteli a szükséges információk rendelkezésére bocsátását.

(4) A nemzeti központi bankok az ebben az alapokmányban foglaltakon kívül egyéb feladatokat is elláthatnak, kivéve, ha a Kormányzótanács a leadott szavazatok kétharmados többségével azokat a Központi Bankok Európai Rendszere céljaival és feladataival ellentétesnek találja. E feladatokat a nemzeti központi bankok saját felelősségükre és kockázatukra látják el, és ezek nem tekinthetők a Központi Bankok Európai Rendszerének feladatkörébe tartozónak.

15. cikk

Jelentési kötelezettség

(1) Az Európai Központi Bank legalább negyedévente jelentést készít és tesz közzé a Központi Bankok Európai Rendszerének tevékenységéről.

(2) A Központi Bankok Európai Rendszerének konszolidált pénzügyi kimutatását hetente közzé kell tenni.

(3) Az Alkotmány III-383. cikkének (3) bekezdésével összhangban az Európai Központi Bank a Központi Bankok Európai Rendszere tevékenységéről, valamint az előző és a folyó év monetáris politikájáról éves jelentést készít az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak és a Bizottságnak.

(4) Az e cikkben említett jelentéseket és kimutatásokat térítésmentesen az érdeklődők rendelkezésére kell bocsátani.

16. cikk

Bankjegyek

Az Alkotmány III-186. cikke (1) bekezdésének megfelelően az Unión belül kizárólag a Kormányzótanács jogosult euro-bankjegyek kibocsátásának az engedélyezésére. Ilyen bankjegyek kibocsátására az Európai Központi Bank és a nemzeti központi bankok jogosultak. Kizárólag az Európai Központi Bank és a nemzeti központi bankok által kibocsátott bankjegyek minősülnek törvényes fizetőeszköznek az Unión belül.

Az Európai Központi Bank a lehető legnagyobb mértékig tiszteletben tartja a bankjegyek kibocsátására és külső megjelenésére vonatkozóan fennálló gyakorlatot.

IV. FEJEZET

A KÖZPONTI BANKOK EURÓPAI RENDSZERÉNEK MONETÁRIS FELADATAI ÉS MŰVELETEI

17. cikk

Az Európai Központi Banknál és a nemzeti központi bankoknál vezetett számlák

Műveleteik végzése érdekében az Európai Központi Bank és a nemzeti központi bankok számlát nyithatnak hitelintézeteknek, közigazgatási intézményeknek és más piaci szereplőknek, valamint fedezetként elfogadhatnak eszközöket, beleértve a dematerializált értékpapírokat is.

18. cikk

Nyíltpiaci és hitelműveletek

(1) A Központi Bankok Európai Rendszerének céljai elérése és feladatainak ellátása érdekében az Európai Központi Bank és a nemzeti központi bankok:

- a) műveleteket végezhetnek a pénzügyi piacokon követelések és forgalomképes eszközök végleges (azonnali vagy határidős) vagy visszavásárlási megállapodás keretében történő eladásával és vásárlásával, valamint kölcsönbe adásával vagy vételével mind euróban, mind egyéb pénznemekben, valamint nemesfémekben;
- b) hitelműveleteket végezhetnek hitelintézetekkel és más piaci szereplőkkel megfelelő fedezet mellett történő hitelnyújtás révén.

(2) Az Európai Központi Bank meghatározza a saját maga vagy a nemzeti központi bankok által végzendő nyíltpiaci és hitelműveletekre vonatkozó általános elveket, beleértve azoknak a feltételeknek a közzétételére vonatkozó elveket is, amelyek alapján ilyen műveleteket végezhetnek.

19. cikk

Kötelező tartalék

(1) A 2. cikkre is figyelemmel, az Európai Központi Bank a monetáris politikai célok megvalósítása érdekében megkövetelheti, hogy a tagállamokban létrehozott hitelintézetek kötelező tartalékot tartsanak az Európai Központi Bankban és a nemzeti központi bankokban lévő számláikon. A kötelező tartalék kiszámítására és meghatározására vonatkozó szabályokat a Kormányzótanács állapíthatja meg. E kötelezettségek nem teljesítése esetén az Európai Központi Bank büntetőkamatok és más hasonló következményekkel járó szankciók kiszabására jogosult.

(2) E cikk alkalmazása céljából a Tanács a 41. cikkben megállapított eljárásnak megfelelően meghatározza a kötelező tartalék alapját és az ezen tartaléknak a tartalékalaphoz viszonyított maximálisan megengedhető arányát, továbbá az ezek nem teljesítése esetén alkalmazandó megfelelő szankciókat.

20. cikk

A monetáris politika egyéb eszközei

A Kormányzótanács a leadott szavazatok kétharmados többségével hozott határozatával a monetáris politika olyan egyéb módszereinek alkalmazásáról dönthet, amelyeket a 2. cikkre is figyelemmel megfelelőnek ítél.

E módszerek alkalmazási körét a Tanács határozza meg a 41. cikkben megállapított eljárásnak megfelelően, ha azok harmadik személyekre kötelezettséget rónak.

21. cikk

Közigazgatási intézményekkel folytatott műveletek

(1) Az Alkotmány III-181. cikkének megfelelően az Európai Központi Bank, illetve a tagállamok központi bankjai nem nyújthatnak folyószámlahitelt, vagy bármely más hitelt az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok, továbbá a tagállamok központi kormányzata, regionális vagy helyi közigazgatási szervei, közjogi testületei, egyéb közintézményei vagy közvállalkozásai részére, és ezektől közvetlenül nem vásárolhatnak adósságinstrumentumokat.

(2) Az Európai Központi Bank és a nemzeti központi bankok fiskális megbízottként tevékenykedhetnek az (1) bekezdésben meghatározott intézmények részére.

(3) E cikk rendelkezései nem alkalmazhatók a köztulajdonban lévő hitelintézetekre, amelyeket a jegybanki pénzkínálat vonatkozásában a nemzeti központi bankoknak és az Európai Központi Banknak a magántulajdonban lévő hitelintézetekkel azonos bánásmódban kell részesíteniük.

22. cikk

Elszámolási és fizetési rendszerek

Az Európai Központi Bank és a nemzeti központi bankok megfelelő eszközöket bocsáthatnak rendelkezésre, az Európai Központi Bank pedig rendeleteket alkothat annak érdekében, hogy biztosítsák az Unión belüli és a más államokkal fenntartott elszámolási és fizetési rendszerek hatékony és megbízható működését.

*23. cikk***Külső műveletek**

Az Európai Központi Bank és a nemzeti központi bankok:

- a) kapcsolatot létesíthetnek más államok központi bankjaival és pénzügyi szervezeteivel, és szükség szerint nemzetközi szervezetekkel;
- b) azonnali és határidős ügylet keretében bármilyen devizaeszközt és nemesfémeket vásárolhatnak és adhatnak el; a „devizaeszköz” fogalma magában foglalja a bármely ország valutájában vagy bármely elszámolási egységében és bármely formában nyilvántartott értékpapírokat és egyéb eszközöket;
- c) rendelkezhetnek az e cikkben említett eszközökkel és kezelhetik azokat;
- d) harmadik országokkal és nemzetközi szervezetekkel bármilyen banki ügyletet lebonyolíthatnak, beleértve a hitelnyújtási és hitelfelvételi műveleteket.

*24. cikk***Egyéb műveletek**

A feladatkörükből adódó műveleteken túl az Európai Központi Bank és a nemzeti központi bankok igazgatási célokból vagy személyzetük részére végezhetnek műveleteket.

V. FEJEZET

PRUDENCIÁLIS FELÜGYELET*25. cikk***Prudenciális felügyelet**

(1) Az Európai Központi Bank a hitelintézetek prudenciális felügyeletére és a pénzügyi rendszer stabilitására vonatkozó, kötelező erejű uniós jogi aktusok hatálya és végrehajtása tárgyában tanácsot adhat a Tanácsnak, a Bizottságnak vagy a tagállamok hatáskörrel rendelkező hatóságainak, illetve ezek az Európai Központi Bankkal konzultálhatnak.

(2) Az Alkotmány III-185. cikkének (6) bekezdése alapján elfogadott európai törvényeknek megfelelően az Európai Központi Bank külön feladatokat láthat el a hitelintézetek és – a biztosítóintézetek kivételével – az egyéb pénzügyi szervezetek prudenciális felügyeletére vonatkozó politikákkal kapcsolatban.

VI. FEJEZET

A KÖZPONTI BANKOK EURÓPAI RENDSZERÉRE VONATKOZÓ PÉNZÜGYI RENDELKEZÉSEK

26. cikk

Pénzügyi beszámoló

- (1) Az Európai Központi Bank és a nemzeti központi bankok pénzügyi éve január első napján kezdődik és december utolsó napján ér véget.
- (2) Az Európai Központi Bank éves beszámolóját az Igazgatóság állítja össze a Kormányzótanács által megállapított elveknek megfelelően. Az éves beszámolót a Kormányzótanács hagyja jóvá, majd ezután azt közzé kell tenni.
- (3) Elemzési és működtetéssel összefüggő célokból az Igazgatóság elkészíti a Központi Bankok Európai Rendszerének konszolidált mérlegét, amely magában foglalja a nemzeti központi bankoknak a Központi Bankok Európai Rendszeréhez tartozó eszközeit és forrásait.
- (4) E cikk alkalmazása érdekében a Kormányzótanács megállapítja a nemzeti központi bankok által végzett műveletek könyvvitelének és jelentéstételének egységesítéséhez szükséges szabályokat.

27. cikk

Pénzügyi ellenőrzés

- (1) Az Európai Központi Bank és a nemzeti központi bankok beszámolóit a Kormányzótanács által javasolt és a Tanács által jóváhagyott, független külső könyvvizsgálók ellenőrzik. A könyvvizsgálók jogosultak az Európai Központi Bank és a nemzeti központi bankok valamennyi könyvét és számláját megvizsgálni, valamint ügyleteikről teljes tájékoztatást kapni.
- (2) Az Alkotmány III-384. cikkét csak az Európai Központi Bank ügyvezetése hatékonyságának vizsgálatára kell alkalmazni.

28. cikk

Az Európai Központi Bank tőkéje

- (1) Az Európai Központi Bank tőkéje 5 milliárd euro. Tőkeemelésre olyan összegben kerülhet sor, amelyet adott esetben a Kormányzótanács európai törvénnyel, a 10. cikk (3) bekezdésében előírt minősített többséggel határoz meg a 41. cikkben megállapított eljárásnak megfelelően a Tanács által rögzített határokon belül és feltételekkel.
- (2) Az Európai Központi Bank tőkéjét kizárólag a nemzeti központi bankok jegyezhetik és birtokolhatják. A tőke jegyzése a 29. cikknek megfelelően meghatározott kulcs szerint történik.

(3) A Kormányzótanács a 10. cikk (3) bekezdésében előírt minősített többséggel határozza meg a tőkebefizetési kötelezettség mértékét és formáját.

(4) Az (5) bekezdésre is figyelemmel, a nemzeti központi bankoknak az Európai Központi Bank jegyzett tőkéjében meglévő részesedését nem lehet átruházni, zálogjoggal megterhelni vagy lefoglalni.

(5) A 29. cikkben meghatározott kulcs módosítása esetén a nemzeti központi bankok egymás között olyan mértékben ruházzák át tőkerészesedésüket, hogy a részesedések megoszlása megfeleljen a módosított kulcsnak. Az ilyen átruházás feltételeit és módját a Kormányzótanács határozza meg.

29. cikk

Tőkejegyzési kulcs

(1) Az Európai Központi Bank tőkéjének jegyzésére vonatkozó kulcsot – amelyet első alkalommal 1998-ban, a Központi Bankok Európai Rendszerének létrehozásakor rögzítettek – úgy kell meghatározni, hogy valamennyi nemzeti központi bankhoz egy súlyt kell rendelni, amely a következők összegének felel meg:

- a Központi Bankok Európai Rendszerének létrehozását megelőző utolsó előtti évben az Unió népességszámából való tagállami részesedés 50 %-a;
- a Központi Bankok Európai Rendszerének létrehozását megelőző utolsó előtti évet megelőző öt évben az Unió piaci áron számított bruttó hazai össztermékéből való tagállami részesedés 50 %-a.

A százalékokat a 0,0001 százalékpont legközelebb eső többszörösére kell felfelé vagy lefelé kerekíteni.

(2) Az e cikk alkalmazásához szükséges statisztikai adatokat a Bizottság biztosítja a 41. cikkben megállapított eljárás alapján, a Tanács által elfogadott szabályoknak megfelelően.

(3) Az egyes nemzeti központi bankokhoz rendelt súlyokat a Központi Bankok Európai Rendszerének létrehozását követően ötévente módosítják az (1) bekezdésben megállapított rendelkezések értelemszerű alkalmazásával. A módosított kulcsot a következő év első napjától kezdve kell alkalmazni.

(4) A Kormányzótanács megteszi az e cikk alkalmazásához szükséges egyéb intézkedéseket.

30. cikk

Devizatartalékokat megtestesítő eszközök átadása az Európai Központi Banknak

(1) A 28. cikk sérelme nélkül a nemzeti központi bankok devizatartalékokat megtestesítő eszközökkel látják el az Európai Központi Bankot legfeljebb 50 milliárd eurónak megfelelő összegben, amely nem állhat a tagállamok valutájából, euróból, Nemzetközi Valutaalap-tartalékpozícióból és különleges lehívási jogból (SDR). A Kormányzótanács dönt arról, hogy az Európai Központi Bank milyen arányban hívja le ezeket az eszközöket. Az Európai Központi Bank korlátlanul jogosult a részére átadott devizatartalékok tartására és kezelésére, továbbá az ebben az alapokmányban meghatározott célokra történő felhasználására.

- (2) Az egyes nemzeti központi bankok hozzájárulását az Európai Központi Bank jegyzett tőkéjéből való részesedésük arányában kell meghatározni.
- (3) Az Európai Központi Bank az egyes nemzeti központi bankok javára a hozzájárulás mértékével megegyező követelést ír jóvá. A Kormányzótanács határozza meg az ilyen követelések denominációját és kamatozását.
- (4) Az Európai Központi Bank az (1) bekezdésben meghatározott mértéken túl a (2) bekezdésnek megfelelően devizatartalékokat megtestesítő eszközöket hívhat le a 41. cikkben megállapított eljárásnak megfelelően, a Tanács által meghatározott kereteken belül és feltételek mellett.
- (5) Az Európai Központi Bank Nemzetközi Valutaalap-tartalékpozíciókat és különleges lehívási jogot (SDR) tarthat és kezelhet, valamint rendelkezhet ezek összevonásáról.
- (6) A Kormányzótanács megteszi az e cikk alkalmazásához szükséges egyéb intézkedéseket.

31. cikk

A nemzeti központi bankok által tartott devizatartalékok megtestesítő eszközök

- (1) A nemzeti központi bankok jogosultak a nemzetközi szervezetek irányában fennálló kötelezettségeik teljesítése érdekében ügyleteket lebonyolítani a 23. cikknek megfelelően.
- (2) A devizatartalékok megtestesítő eszközök 30. cikkben említett átadását követően a nemzeti központi bankoknál maradó devizatartalékokkal végzendő valamennyi egyéb művelethez, továbbá a tagállamoknak a devizában tartott technikai egyenlegeikhez kapcsolódó műveleteihez – a (3) bekezdés keretében meghatározandó összeghatáron felül – meg kell szerezni az Európai Központi Bank jóváhagyását annak érdekében, hogy biztosítsák az Unió árfolyam- és monetáris politikájával való összhangot.
- (3) A Kormányzótanács iránymutatásokat bocsát ki az ilyen műveletek bonyolításának elősegítése céljából.

32. cikk

A nemzeti központi bankok monetáris jövedelmének felosztása

- (1) A Központi Bankok Európai Rendszere monetáris politikai feladatainak ellátása folytán a nemzeti központi bankoknál felhalmozódó jövedelmeket (a továbbiakban: monetáris jövedelem) minden egyes pénzügyi év végén fel kell osztani e cikk rendelkezéseinek megfelelően.
- (2) Minden egyes nemzeti központi bank monetáris jövedelmének összege megegyezik a forgalomban lévő bankjegyekkel, valamint a hitelintézetek jegybanki betéteivel szemben fennálló eszközökből eredő éves bevételével. Ezeket az eszközöket a nemzeti központi bankok a Kormányzótanács által megállapítandó iránymutatásoknak megfelelően külön mutatják ki.

(3) Ha a harmadik szakasz kezdetét követően a nemzeti központi bankok mérlegének struktúrája a Kormányzótanács megítélése szerint nem teszi lehetővé a (2) bekezdés alkalmazását, a Kormányzótanács minősített többséggel úgy határozhat, hogy a (2) bekezdés rendelkezéseitől eltérve a monetáris jövedelmet legfeljebb öt éven keresztül más módszerrel kell kiszámítani.

(4) Az egyes nemzeti központi bankok monetáris jövedelméből le kell vonni a 19. cikknek megfelelően a nemzeti központi bank által a hitelintézetek jegybanki betétei után fizetett kamatok összegét.

A Kormányzótanács úgy határozhat, hogy a bankjegykibocsátással összefüggésben felmerülő költségeket, illetve – kivételes esetben – a Központi Bankok Európai Rendszere számára végzett monetáris politikai műveletek kapcsán elszenvedett meghatározott veszteségeket a nemzeti központi bankok részére meg kell téríteni. A költségek, illetve veszteségek megtérítésére a Kormányzótanács által megfelelőnek ítélt formában kerül sor. Ezeket az összegeket el lehet számolni a nemzeti központi bankok monetáris jövedelmének terhére.

(5) A nemzeti központi bankok monetáris jövedelmének összege az Európai Központi Bankba befizetett tőkerészesedésük arányában kerül felosztásra a nemzeti központi bankok között, figyelembe véve a Kormányzótanács 33. cikk (2) bekezdése értelmében hozott határozatát.

(6) Az Európai Központi Bank a Kormányzótanács iránymutatásainak megfelelően végzi a monetáris jövedelem felosztásából származó egyenlegek elszámolását és kiegyenlítését.

(7) A Kormányzótanács megteszi az e cikk alkalmazásához szükséges egyéb intézkedéseket.

33. cikk

Az Európai Központi Bank nettó nyereségének és veszteségének felosztása

(1) Az Európai Központi Bank nettó nyeresége a következő sorrendben kerül felosztásra:

- a) a nettó nyereség 20 %-át meg nem haladó, a Kormányzótanács által meghatározott összeget az általános tartalékalapba kell átutalni legfeljebb a tőke 100 %-át elérő mértékben;
- b) a nettó nyereség maradványát befizetett részesedésük arányában az Európai Központi Bank részvényesei között kell felosztani.

(2) Az Európai Központi Bank által elszenvedett veszteség esetében a hiány az Európai Központi Bank általános tartalékalapja, szükség esetén pedig a Kormányzótanács határozatát követően az adott pénzügyi év monetáris jövedelme terhére jóváírható a nemzeti központi bankok között a 32. cikk (5) bekezdésének megfelelően felosztott összegek arányában és mértékéig.

VII. FEJEZET

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

34. cikk

Jogi aktusok

- (1) Az Alkotmány III-190. cikkének megfelelően az Európai Központi Bank:
  - a) európai rendeleteket alkot a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmánya 3. cikke (1) bekezdésének a) pontjában, 19. cikke (1) bekezdésében, 22. cikkében és 25. cikke (2) bekezdésében meghatározott feladatok végrehajtásához szükséges mértékben, valamint a 41. cikkben említett európai rendeletekben és határozatokban megállapított esetekben;
  - b) elfogadja az Alkotmány és ezen alapokmány értelmében a Központi Bankok Európai Rendszerére ruházott feladatok végrehajtásához szükséges európai határozatokat;
  - c) ajánlásokat tesz és véleményeket fogad el.
- (2) Az Európai Központi Bank úgy határozhat, hogy európai határozatait, valamint ajánlásait és véleményeit nyilvánosságra hozza.
- (3) A 41. cikkben megállapított eljárásnak megfelelően a Tanács által meghatározott kereteken belül és feltételek mellett az Európai Központi Bank pénzbírságot vagy kényszerítő bírságot szabhat ki azokra a vállalkozásokra, amelyek nem tesznek eleget az európai rendeleteiből és határozataiból fakadó kötelezettségeknek.

35. cikk

Bírósági felülvizsgálat és kapcsolódó kérdések

- (1) Az Alkotmányban megállapított esetekben és feltételek mellett az Európai Unió Bírósága felülvizsgálhatja, illetve értelmezheti az Európai Központi Bank aktusait és mulasztásait. Az Európai Központi Bank – az Alkotmányban megállapított esetekben és feltételek mellett – eljárást indíthat.
- (2) Az egyrészről az Európai Központi Bank, másrészről annak hitelezői, adósai vagy bármely más személy közötti jogvitákban a hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróság jár el, kivéve azokat az eseteket, amelyekben az Európai Unió Bírósága rendelkezik hatáskörrel.
- (3) Az Európai Központi Bank az Alkotmány III-431. cikkében meghatározott felelősségi szabályok hatálya alá tartozik. A nemzeti központi bankok felelősségét saját nemzeti joguk határozza meg.
- (4) A Európai Unió Bírósága hatáskörrel rendelkezik arra, hogy az Európai Központi Bank által vagy nevében kötött közjogi vagy magánjogi szerződésekben foglalt választottbírói kikötés alapján határozatot hozzon.

(5) Az Európai Unió Bírósága előtt történő keresetindításról az Európai Központi Bank nevében a Kormányzótanács dönt.

(6) Az Európai Unió Bírósága rendelkezik hatáskörrel a nemzeti központi bankoknak az Alkotmányból és az ezen alapokmányból eredő kötelezettségei teljesítésével kapcsolatos jogvitákban. Ha az Európai Központi Bank megítélése szerint valamely nemzeti központi bank az Alkotmányból és az ezen alapokmányból eredő valamely kötelezettségét nem teljesítette, az ügyről indokolással ellátott véleményt ad, miután az érintett nemzeti központi banknak lehetőséget biztosított észrevételei megtételére. Ha az érintett nemzeti központi bank az Európai Központi Bank által meghatározott határidőn belül nem tesz eleget a véleményben foglaltaknak, az Európai Központi Bank az Európai Unió Bíróságához fordulhat.

36. cikk

Személyzet

(1) A Kormányzótanács az Igazgatóság javaslata alapján meghatározza az Európai Központi Bank személyzetének alkalmazási feltételeit.

(2) Az Európai Unió Bírósága hatáskörrel rendelkezik az Európai Központi Bank és alkalmazottai között felmerülő minden vitás ügyben, az alkalmazási feltételekben megállapított keretek között és feltételek mellett.

37. cikk

Titoktartás

(1) Az Európai Központi Bank és a nemzeti központi bankok irányító szerveinek és személyzetének tagjai megbízatásuk megszűnését követően sem fedhetnek fel szolgálati titoktartási kötelezettség alá eső információt.

(2) E kötelezettség azon személyekre is vonatkozik, akik hozzáférnek titoktartási kötelezettséget előíró, kötelező erejű uniós jogi aktus hatálya alá tartozó adatokhoz.

38. cikk

Alíráásra jogosultak

Az Európai Központi Bank harmadik személyekkel szemben elnöke vagy Igazgatóságának két tagja útján, vagy az elnök által az Európai Központi Bank nevében aláírásra kellően feljogosított két alkalmazottjának aláírásával vállal jogi kötelezettséget.

39. cikk

Kiváltságok és mentességek

Az Európai Központi Bankot a tagállamok területén megilletik a feladatai ellátásához szükséges kiváltságok és mentességek az Európai Unió kiváltságairól és mentességeiről szóló jegyzőkönyvben megállapított feltételek szerint.

VIII. FEJEZET

AZ ALAPOKMÁNY MÓDOSÍTÁSA ÉS KIEGÉSZÍTŐ SZABÁLYOK

40. cikk

Egyszerűsített módosítási eljárások

(1) Az Alkotmány III-187. cikke (3) bekezdésének megfelelően ezen alapokmány 5. cikkének (1), (2) és (3) bekezdése, 17., 18. cikke, 19. cikkének (1) bekezdése, 22., 23., 24., 26. cikke, 32. cikkének (2), (3), (4) és (6) bekezdése, 33. cikke (1) bekezdésének a) pontja és 36. cikke európai törvénnyel módosítható:

- a) a Bizottság javaslata alapján és az Európai Központi Bankkal folytatott konzultációt követően, vagy
- b) az Európai Központi Bank javaslata alapján és a Bizottsággal folytatott konzultációt követően.

(2) A Tanács az Európai Központi Bank ajánlása alapján és az Európai Parlamenttel és a Bizottsággal folytatott konzultációt követően, vagy a Bizottság ajánlása alapján és az Európai Parlamenttel és az Európai Központi Bankkal folytatott konzultációt követően európai határozattal egyhangúlag módosíthatja a 10. cikk (2) bekezdését. Ezek a módosítások csak azt követően léphetnek hatályba, hogy azokat a tagállamok saját alkotmányos követelményeiknek megfelelően jóváhagyták.

(3) Az Európai Központi Bank e cikk szerinti ajánlásához a Kormányzótanács egyhangú határozata szükséges.

41. cikk

Kiegészítő szabályok

Az Alkotmány III-187. cikke (4) bekezdésének megfelelően a Tanács európai rendeletekben és határozatokban megállapítja az ezen alapokmány 4. cikkében, 5. cikke (4) bekezdésében, 19. cikke (2) bekezdésében, 20. cikkében, 28. cikke (1) bekezdésében, 29. cikke (2) bekezdésében, 30. cikke (4) bekezdésében, valamint 34. cikke (3) bekezdésében említett intézkedéseket. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően vagy

- a) a Bizottság javaslata alapján és az Európai Központi Bankkal folytatott konzultációt követően, vagy
- b) az Európai Központi Bank javaslata alapján és a Bizottsággal folytatott konzultációt követően határoz.

IX. FEJEZET

A KÖZPONTI BANKOK EURÓPAI RENDSZERÉRE VONATKOZÓ ÁTMENETI ÉS EGYÉB RENDELKEZÉSEK

42. cikk

Általános rendelkezések

(1) Az Alkotmány III-197. cikkének (1) bekezdésében említett eltérés azzal a következménnyel jár, hogy az alapokmány következő cikkei nem keletkezhetnek jogokat és kötelezettségeket az érintett tagállamok számára: 3., 6. cikk, 9. cikk (2) bekezdés, 12. cikk (1) bekezdés, 14. cikk (3) bekezdés, 16., 18., 19., 20., 22., 23. cikk, 26. cikk (2) bekezdés, 27., 30., 31., 32., 33., 34., és 50. cikk.

(2) Az Alkotmány III-197. cikke (1) bekezdésében meghatározott eltéréssel rendelkező tagállamok központi bankjai a nemzeti jognak megfelelően megőrzik hatáskörüket a monetáris politika területén.

(3) Az Alkotmány III-197. cikke (2) bekezdése második albekezdésének és ezen alapokmány 3. cikkének, 11. cikke (2) bekezdésének és a 19. cikkének megfelelően „tagállamok” alatt azokat a tagállamokat kell érteni, amelyek pénzneme az euro.

(4) A 9. cikk (2) bekezdésében, a 10. cikk (2) és (3) bekezdésében, a 12. cikk (1) bekezdésében, a 16., 17., 18., 22., 23., 27., 30., 31., 32. cikkben, a 33. cikk (2) bekezdésében és az 50. cikkben „nemzeti központi bankok” alatt azon tagállamok nemzeti központi bankjait kell érteni, amelyek pénzneme az euro.

(5) A 10. cikk (3) bekezdésében, valamint a 33. cikk (1) bekezdésében „részvényesek” alatt azon tagállamok nemzeti központi bankjait kell érteni, amelyek pénzneme az euro.

(6) A 10. cikk (3) bekezdésében, valamint a 30. cikk (2) bekezdésében az „Európai Központi Bank jegyzett tőkéje” alatt az Európai Központi Banknak az azon tagállamok központi bankjai által jegyzett tőkéjét kell érteni, amelyek pénzneme az euro.

43. cikk

Az Európai Központi Bank átmeneti feladatai

Az Európai Központi Bank átveszi az Európai Monetáris Intézetnek az Alkotmány III-199. cikke (2) bekezdésében említett azon korábbi feladatait, amelyeket – egy vagy több tagállam eltérése következtében – az euro bevezetését követően továbbra is végre kell hajtani.

Az Európai Központi Bank az Alkotmány III-198. cikkében meghatározott eltérések hatályon kívül helyezésére történő felkészüléshez tanácsot ad.

44. cikk

Az Európai Központi Bank Általános Tanácsa

- (1) Az Alkotmány III-187. cikke (1) bekezdésének sérelme nélkül az Európai Központi Bank harmadik döntéshozó szerveként létre kell hozni az Általános Tanácsot.
- (2) Az Általános Tanács tagjai az Európai Központi Bank elnöke és alelnöke, valamint a nemzeti központi bankok elnökei. Az Igazgatóság többi tagja szavazati jog nélkül részt vehet az Általános Tanács ülésein.
- (3) Az Általános Tanács feladatait teljeskörűen a 46. cikk sorolja fel.

45. cikk

Az Általános Tanács működése

- (1) Az Európai Központi Bank Általános Tanácsának ülésein az Európai Központi Bank elnöke, vagy távollétében az alelnöke elnököl.
- (2) A Tanács elnöke és a Bizottság egy tagja szavazati jog nélkül részt vehet az Általános Tanács ülésein.
- (3) Az Általános Tanács üléseit az elnök készíti elő.
- (4) A 12. cikk (3) bekezdésétől eltérve, az Általános Tanács maga fogadja el eljárási szabályzatát.
- (5) Az Általános Tanács titkárságát az Európai Központi Bank biztosítja.

46. cikk

Az Általános Tanács feladatai

- (1) Az Általános Tanács:
  - a) ellátja a 43. cikkben említett feladatokat,
  - b) közreműködik a 4. cikkben és a 25. cikk (1) bekezdésében említett tanácsadói feladatok ellátásában.
- (2) Az Általános Tanács közreműködik:
  - a) az 5. cikkben foglaltak szerinti statisztikai adatok gyűjtésében,
  - b) az Európai Központi Bank jelentéstételi tevékenységében a 15. cikkben foglaltak szerint,
  - c) a 26. cikk alkalmazásához szükséges szabályok megalkotásában a 26. cikk (4) bekezdésében foglaltak szerint,
  - d) a 29. cikk alkalmazásához szükséges egyéb intézkedések meghozatalában a 29. cikk (4) bekezdésében foglaltak szerint,

- e) az Európai Központi Bank személyzete alkalmazási feltételeinek megállapításában a 36. cikkben foglaltak szerint.
- (3) Az Általános Tanács közreműködik azokban a szükséges előkészületekben, amelyek – az Alkotmány III-198. cikke (3) bekezdésében foglaltak szerint – az eltéréssel rendelkező tagállamok valutái árfolyamának euróhoz viszonyított visszavonhatatlan rögzítését célozzák.
- (4) Az Általános Tanácsot az Európai Központi Bank elnöke tájékoztatja a Kormányzótanács határozatairól.

47. cikk

Az Európai Központi Bank tőkéjére vonatkozó átmeneti rendelkezések

A 29. cikknek megfelelően az Európai Központi Bank tőkéjének jegyzéséhez meghatározott kulcsban valamennyi nemzeti központi bankhoz egy súlyt kell rendelni. A 28. cikk (3) bekezdésétől eltérve, az eltéréssel rendelkező tagállamok központi bankjai az általuk jegyzett tőkét nem fizetik be, kivéve ha az Általános Tanács az Európai Központi Bank jegyzett tőkéjének legalább kétharmadát és a részvényesek legalább felét képviselő többséggel úgy határoz, hogy az általuk jegyzett tőkének egy minimális százalékát be kell fizetni az Európai Központi Bank működési költségeihez történő hozzájárulásként.

48. cikk

Az Európai Központi Bank tőkéjének, általános tartalékainak és céltartalékainak halasztott befizetése

(1) Annak a tagállamnak a központi bankja, amelynek eltérését hatályon kívül helyezték, ugyanolyan mértékben fizeti be az Európai Központi Bank jegyzett tőkéjében meglévő részesedését, mint azon tagállamok központi bankjai, amelyek pénzneme az euro, és az Európai Központi Banknak devizatartalékot megtestesítő eszközöket ad át a 30. cikk (1) bekezdésének megfelelően. Az átadásra kerülő összeget úgy határozzák meg, hogy a 30. cikk (1) bekezdésének megfelelően az Európai Központi Banknak átadott devizatartalékot megtestesítő eszközök folyó árfolyamon vett euro-értékét megszorozzák az érintett nemzeti központi bank által jegyzett részvények számának és a többi nemzeti központi bank által már befizetett részvények számának arányával.

(2) Az (1) bekezdésnek megfelelően teljesítendő befizetéseken túlmenően az érintett központi bank köteles hozzájárulni az Európai Központi Bank általános tartalékaihoz, az ezzel egyenértékű céltartalékokhoz, továbbá ahhoz az összeghez, amelyet az eltérés hatályon kívül helyezését megelőző év december 31-e szerinti eredménykimutatás egyenlege alapján az általános tartalékhoz és céltartalékhoz még biztosítani kell. A hozzájárulás összegét úgy határozzák meg, hogy a fentiekben meghatározott és az Európai Központi Bank jóváhagyott mérlegében kimutatott tartalékok összegét megszorozzák az érintett központi bank által jegyzett részvények számának és a többi központi bank által már befizetett részvények számának arányával.

(3) Amikor egy vagy több állam az Unió tagállamává válik, és azok mindenkor nemzeti központi bankjai a Központi Bankok Európai Rendszerének részévé válnak, az Európai Központi Bank jegyzett tőkéje, valamint az Európai Központi Banknak átutalható devizatartalékot megtestesítő eszközök legmagasabb összege automatikusan megemelkedik. A növekedés mértékét úgy kell meghatározni, hogy – a kibővített tőkekulcs határain belül – az ekkor érvényben lévő összegeket megszorozzák azzal a hányaddal, amely a csatlakozó nemzeti központi bankok részesedési súlya és azon nemzeti

központi bankok részesedési súlyának a viszonyát fejezi ki, amelyek már a Központi Bankok Európai Rendszerének tagjai. Minden egyes nemzeti központi banknak a tőkekulcsban való részesedési súlyát a 29. cikk (1) bekezdésében leírtakkal megegyező módon, valamint a 29. cikk (2) bekezdésének megfelelően kell kiszámítani. A statisztikai adatokhoz használt referencia-időszakok megegyeznek azokkal, amelyeket a részesedési súlyok utolsó, öt éves időszakában, a 29. cikk (3) bekezdése értelmében foganatosított kiigazításokhoz alkalmaztak.

49. cikk

Eltérés a 32. cikktől

(1) Ha a harmadik szakasz kezdetét követően a Kormányzótanács úgy határoz, hogy a 32. cikk alkalmazása lényegesen megváltoztatja a nemzeti központi bankok relatív jövedelmi helyzetét, a 32. cikk alapján felosztásra kerülő jövedelem összegét a harmadik szakasz kezdetét követő első pénzügyi évben 60 %-ot meg nem haladó mértékben, majd minden egyes azt követő pénzügyi évben legalább 12 százalékponttal egységesen csökkenteni kell.

(2) Az (1) bekezdés legfeljebb öt pénzügyi éven keresztül alkalmazható a harmadik szakasz kezdetét követően.

50. cikk

A tagállami pénznemekben denominált bankjegyek cseréje

Az Alkotmány III-198. cikke (3) bekezdésével összhangban az árfolyamok visszavonhatatlan rögzítését követően a Kormányzótanács megteszi a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a visszavonhatatlanul rögzített árfolyamú tagállami pénznemben denominált bankjegyeket a nemzeti központi bankok névértéken váltsák át.

51. cikk

Az átmeneti rendelkezések alkalmazhatósága

A 42–47. cikk akkor és addig alkalmazható, ha és ameddig eltéréssel rendelkező tagállamok léteznek.

5. JEGYZŐKÖNYV AZ EURÓPAI BERUHÁZÁSI BANK ALAPOKMÁNYÁRÓL

A MAGAS SZERZŐDŐ FELEK,

AZZAL AZ ÓHAJJAL, hogy megállapítsák az Európai Központi Banknak az Alkotmány III-393. cikkében előírt alapokmányát,

MEGÁLLAPODTAK a következő rendelkezésekben, amelyeket az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez csatolnak:

1. cikk

Az Alkotmány III-393. cikkében említett Európai Beruházási Bank (a továbbiakban: a Bank) az Alkotmány és ezen alapokmány rendelkezéseinek megfelelően jön létre, valamint feladatait és tevékenységét ezeknek megfelelően végzi.

2. cikk

A Bank feladatát az Alkotmány III-394. cikke határozza meg.

3. cikk

Az Alkotmány III-393. cikkének megfelelően a Bank tagjai a tagállamok.

4. cikk

(1) A Bank tőkéje 163 653 737 000 euro, amelyet a tagállamok a következők szerint jegyeznek:

Németország	26 649 532 500
Franciaország	26 649 532 500
Olaszország	26 649 532 500
Egyesült Királyság	26 649 532 500
Spanyolország	15 989 719 500
Belgium	7 387 065 000
Hollandia	7 387 065 000
Svédország	4 900 585 500
Dánia	3 740 283 000
Ausztria	3 666 973 500
Lengyelország	3 411 263 500
Finnország	2 106 816 000

Görögország	2 003 725 500
Portugália	1 291 287 000
Cseh Köztársaság	1 258 785 500
Magyarország	1 190 868 500
Írország	935 070 000
Szlovákia	428 490 500
Szlovénia	397 815 000
Litvánia	249 617 500
Luxemburg	187 015 500
Ciprus	183 382 000
Lettország	152 335 000
Észtország	117 640 000
Málta	69 804 000

A tagállamok csak a jegyzett és be nem fizetett tőkerészesedésük összegének erejéig felelnek.

- (2) Új tag felvétele esetén a jegyzett tőke az új tag tőke-hozzájárulásának megfelelően emelkedik.
- (3) A Kormányzótanács egyhangúlag a jegyzett tőke felemeléséről határozhat.
- (4) A jegyzett tőkében meglévő részesedést nem lehet átruházni, zálogjoggal megterhelni vagy lefoglalni.

5. cikk

- (1) A jegyzett tőkéből a tagállamok a 4. cikk (1) bekezdésében megállapított összegek átlagosan 5 %-át fizetik be.
- (2) A jegyzett tőke felemelése esetén a Kormányzótanács egyhangúlag meghatározza a befizetendő százalékot, valamint a befizetés módját. A befizetések kizárólag euróban teljesíthetők.
- (3) Az Igazgatótanács előírhatja a jegyzett tőke fennmaradó részének befizetését olyan mértékben, amilyen mértékben az a Bank kötelezettségeinek teljesítéséhez szükségessé válik.

A befizetést a tagállamok a jegyzett tőkében való részesedésükkel arányosan teljesítik.

6. cikk

A Bankot a Kormányzótanács, az Igazgatótanács és az Igazgatási Bizottság irányítja és igazgatja.

7. cikk

(1) A Kormányzótanács a tagállamok által kijelölt miniszterekből áll.

(2) A Kormányzótanács az Unió célkitűzéseinek megfelelően megállapítja a Bank hitelpolitikájára vonatkozó általános irányelveket.

A Kormányzótanács felügyeli ezekben az irányelveknek a végrehajtását.

(3) A Kormányzótanács továbbá:

- a) határoz a jegyzett tőke felemeléséről a 4. cikk (3) bekezdésének és az 5. cikk (2) bekezdésének megfelelően;
- b) a 9. cikk (1) bekezdésében foglaltak céljából meghatározza a Bank feladatának keretein belül végzett finanszírozási műveletekre vonatkozó elveket;
- c) gyakorolja a 9. és 11. cikkben az Igazgatótanács és az Igazgatási Bizottság tagjainak kinevezésére és felmentésére vonatkozóan megállapított, valamint a 11. cikk (1) bekezdésének második albekezdésében meghatározott hatásköröket;
- d) a 16. cikk (1) bekezdésének megfelelően dönt a teljes egészében vagy részben a tagállamok területén kívül eső befektetési műveletek finanszírozásáról;
- e) jóváhagyja az Igazgatótanács éves jelentését;
- f) jóváhagyja az éves mérleget és az eredménykimutatást;
- g) jóváhagyja a Bank eljárási szabályzatát;
- h) gyakorolja az ezen alapokmány által ráruházott egyéb hatásköröket és feladatokat.

(4) Az Alkotmány és ezen alapokmány keretein belül a Kormányzótanács egyhangúlag eljárva a Bank tevékenységének felfüggesztéséről és, adott esetben, felszámolásáról határozhat.

8. cikk

(1) Ha ez az alapokmány másként nem rendelkezik, a Kormányzótanács határozatait tagjainak többségével hozza meg. Ennek a többségnek a jegyzett tőke legalább 50 %-át kell képviselnie.

A minősített többséghez a jegyzett tőke legalább 68 %-át képviselő tagok tizennyolc igen szavazata szükséges.

(2) A személyesen jelen lévő vagy képviselt tagok tartózkodása nem akadályozza a minősített többséget megkövetelő határozatok elfogadásának.

9. cikk

(1) Az Igazgatótanács határoz a – különösen kölcsönök és garanciák formájában történő – finanszírozásról, valamint kölcsönök felvételéről, továbbá megállapítja a kölcsönök kamatait, a jutalékot, valamint a további díjakat. Az Igazgatótanács minősített többséggel hozott határozatával egyes feladatait az Igazgatási Bizottságra ruházhatja; az Igazgatótanács rendelkezik a hatáskör-átruházás feltételeiről és módjáról, valamint felügyeli annak végrehajtását.

Az Igazgatótanács gondoskodik a Bank megfelelő igazgatásáról; biztosítja a Bank ügyvezetésének az Alkotmány és ezen alapokmány rendelkezéseivel, valamint a Kormányzótanács által megállapított általános irányelvekkel való összhangját.

A pénzügyi év végén az Igazgatótanács jelentést nyújt be a Kormányzótanácsnak, és a jóváhagyását követően azt közzéteszi.

(2) Az Igazgatótanács huszonhat igazgatóból és tizenhat helyettesből áll.

Az igazgatókat a Kormányzótanács öt évre nevezi ki minden egyes tagállam és a Bizottság egy-egy jelölése alapján.

A helyetteseket a Kormányzótanács öt évre nevezi ki a következők szerint:

- két helytestet a Németországi Szövetségi Köztársaság jelölése alapján,
- két helytestet a Francia Köztársaság jelölése alapján,
- két helytestet az Olasz Köztársaság jelölése alapján,
- két helytestet Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának jelölése alapján,
- egy helytestet a Spanyol Királyság és a Portugál Köztársaság közös megegyezéssel történő jelölése alapján,
- egy helytestet a Belga Királyság, a Luxemburgi Nagyhercegség és a Holland Királyság közös megegyezéssel történő jelölése alapján,
- egy helytestet a Dán Királyság, a Görög Köztársaság és Írország közös megegyezéssel történő jelölése alapján,
- egy helytestet az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság közös megegyezéssel történő jelölése alapján,

- három helyettest a Cseh Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Szlovák Köztársaság közös megegyezéssel történő jelölése alapján,
- egy helyettest a Bizottság jelölése alapján.

Az Igazgatótanács hat, szavazati joggal nem rendelkező szakértőt választ: hármat tagnak és hármat helyettesnek.

Az igazgatók és a helyettesek megbízatása megújítható.

Az eljárási szabályzat megállapítja az Igazgatótanács ülésein való részvétel szabályait, valamint a helyettesekre és a választott szakértőkre vonatkozó rendelkezéseket.

Az Igazgatótanács ülésein az Igazgatási Bizottság elnöke, illetve akadályoztatása esetén egyik alelnöke elnököl; az elnök nem szavaz.

Az Igazgatótanács tagjait olyan személyek közül választják ki, akiknek függetlenségéhez és alkalmasságához nem férhet kétség; a tagok kizárólag a Banknak tartoznak felelősséggel.

(3) Az igazgatót a Kormányzótanács csak akkor mentheti fel hivatalából, ha már nem felel meg a feladatai ellátásához szükséges feltételeknek; ebben az esetben a Kormányzótanácsnak minősített többséggel kell eljárnia.

Ha az éves jelentést nem hagyják jóvá, az Igazgatótanácsnak le kell mondania.

(4) Az elhalálozás, lemondás, hivatalból való felmentés vagy testületi lemondás miatt megüresedő helyeket a (2) bekezdésnek megfelelően kell újra betölteni. A távozó tag helyére a hivatali idejének fennmaradó részére új tagot kell kinevezni, kivéve azt az esetet, ha az Igazgatótanács egészének megszűnik a megbízatása.

(5) Az Igazgatótanács tagjainak javadalmazását a Kormányzótanács határozza meg. A Kormányzótanács megállapítja, hogy mely tevékenységek összeférhetetlenek az igazgató vagy a helyettes hivatalával.

10. cikk

(1) Az Igazgatótanácsban minden egyes igazgató egy szavazattal rendelkezik. Az igazgató minden esetben átruházhatja a szavazati jogát a Bank eljárási szabályzatában megállapítandó szabályok szerint.

(2) Ha ez az alapokmány másként nem rendelkezik, az Igazgatótanács határozatait, a jegyzett tőke legalább ötven százalékát képviselő, szavazásra jogosult tagok legalább egyharmados többségével hozza meg. A minősített többséghez a jegyzett tőke legalább 68 %-át képviselő tagok tizennyolc igen szavazata szükséges. A Bank eljárási szabályzata meghatározza, hogy az Igazgatótanács határozatképességéhez hány tag jelenlétére van szükség.

11. cikk

(1) Az Igazgatási Bizottság a Kormányzótanács által, az Igazgatótanács javaslata alapján hatéves időtartamra kinevezett elnökből és nyolc alelnökből áll. Megbízatásuk megújítható.

A Kormányzótanács, egyhangúlag eljárva megváltoztathatja az Igazgatási Bizottság tagjainak számát.

(2) Az Igazgatótanács minősített többséggel elfogadott javaslata alapján a Kormányzótanács minősített többséggel az Igazgatási Bizottság bármely tagját felmentheti hivatalából.

(3) Az Igazgatási Bizottság az elnök felügyelete alatt és az Igazgatótanács ellenőrzése mellett felel a Bank folyó ügyeinek intézéséért.

Előkészíti az Igazgatótanács határozatait, ideértve a kölcsönök felvételére és különösen kölcsönök és garanciák formájában megvalósuló finanszírozásra vonatkozó határozatokat. Gondoskodik továbbá ezeknek a határozatoknak a végrehajtásáról.

(4) Az Igazgatási Bizottság felvételére, illetve a különösen kölcsönök és garanciák formájában megvalósuló finanszírozásra irányuló javaslatokra vonatkozó véleményét többségi szavazással alakítja ki.

(5) A Kormányzótanács meghatározza az Igazgatási Bizottság tagjainak javadalmazását és megállapítja hogy mely tevékenységek összeférhetetlenek hivatalukkal.

(6) Bíróági és egyéb ügyekben a Bankot az elnök, illetve akadályoztatása esetén az egyik alelnök képviseli.

(7) A Bank személyzetének tagjai az elnöknek vannak alárendelve. Az elnök dönt felvételükről és elbocsátásukról. A személyzet kiválasztásakor nemcsak a személyes alkalmasságot és a szakmai képesítést kell figyelembe venni, hanem az egyes tagállamok állampolgárainak méltányos képviseletét is. Az eljárási szabályzat meghatározza, hogy mely szerv hatáskörébe tartozik a személyzetre vonatkozó szabályok megállapítása.

(8) Az Igazgatási Bizottság és a Bank személyzete kizárólag a Banknak tartozik felelősséggel, és feladataik ellátása során teljesen függetlenül járnak el.

12. cikk

(1) Egy hat tagból álló bizottság, amelynek tagjait szakértelmük alapján a Kormányzótanács nevezi ki, ellenőrzi, hogy a Bank tevékenysége megfelel-e a prudenciális banki működés feltételeinek, továbbá felel a Bank elszámolásainak ellenőrzéséért.

(2) Az (1) bekezdésben említett bizottság évente ellenőrzi a Bank műveleteinek és könyveinek szabályszerűségét. E célból a bizottság ellenőrzi, hogy a Bank műveletei megfelelnek-e az alapokmányban, illetőleg az eljárási szabályzatban előírt alaki és eljárási követelményeknek.

(3) Az (1) bekezdésben említett bizottság igazolja, hogy a mérleg, és az Igazgatótanács által elkészített éves eredménykimutatásban található pénzügyi adatok az eszközök és források, a műveletek eredményei, valamint a vizsgált pénzügyi évben bonyolított pénzforgalom tekintetében hitelesen tükrözik a Bank helyzetét.

(4) Az eljárási szabályzat meghatározza a bizottsági tagsághoz szükséges szakmai képezéseket, és megállapítja a bizottság tevékenységének részletes szabályait és feltételeit.

13. cikk

A Bank az egyes tagállamokkal az adott állam által kijelölt hatóság útján érintkezik. Pénzügyi műveletek végrehajtása során a Bank az adott tagállam nemzeti központi bankját, vagy az adott tagállam által felhatalmazott más pénzügyi szervezetet vesz igénybe.

14. cikk

(1) A Bank együttműködik a hasonló területeken működő nemzetközi szervezetekkel.

(2) A Bank a hitelintézetekkel és az egyéb pénzügyi szervezetekkel való együttműködés érdekében megfelelő kapcsolatok kiépítésére törekszik azokban az országokban, amelyekre tevékenysége kiterjed.

15. cikk

Egy tagállam vagy a Bizottság kérelmére, illetve hivatalból a Kormányzótanács az ezen alapokmány 9. cikkének értelmében általa megállapított irányelveket értelmezi, illetve kiegészíti az elfogadásukra irányadó rendelkezéseknek megfelelően.

16. cikk

(1) Az Alkotmány III-394. cikkében meghatározott feladat keretei között a Bank – különösen kölcsönök és garanciák formájában – finanszírozást nyújt tagjainak, valamint magán- vagy közvállalkozásoknak a tagállamok területein megvalósítandó beruházásokhoz, annyiban, amennyiben más forrásból megfelelő feltételekkel nem állnak rendelkezésre pénzeszközök.

A Bank azonban – az Igazgatótanács javaslatára a Kormányzótanács minősített többséggel hozott határozata alapján – az egészben vagy részben a tagállamok területein kívül megvalósítandó beruházásait is finanszírozhatja.

(2) Amennyire csak lehetséges, a kölcsönök csak azzal a feltétellel nyújthatók, hogy más finanszírozási források is felhasználásra kerülnek.

(3) Vállalkozásnak vagy – a tagállamok kivételével – valamely testületnek nyújtott kölcsön esetén a Bank a kölcsön nyújtását vagy attól a tagállamtól kapott garanciától teszi függővé, amelynek a területén a beruházást megvalósítják, vagy egyéb megfelelő garanciáktól, vagy az adós pénzügyi helyzetének szilárdságától.

Az Igazgatótanács továbbá – a Kormányzótanács által a 7. cikk (3) bekezdés b) pontjának megfelelően megállapított irányelvekkel összhangban, és ahol az Alkotmány III-394. cikkében említett műveletek végrehajtása megköveteli – minősített többséggel eljárva megállapítja az olyan finanszírozási

műveletek feltételeit, amelyek különleges kockázatot képviselnek, és ennek megfelelően különleges tevékenységnek minősülnek.

(4) A Bank garanciát vállalhat a köz- vagy magánvállalkozások, illetve egyéb testületek által az Alkotmány III-394. cikkében említett projektek megvalósítása céljából felvett kölcsönökért.

(5) A Bank által nyújtott kölcsönök és garanciák kinnlevőségként fennálló mindenkori összege nem haladhatja meg a jegyzett tőkéje, a tartalékok, a máshová nem sorolt céltartalék és az eredménykimutatási többlet összegének 250 %-át. Az utóbbi összesített összeget csökkenteni kell a Bank bármely jegyzett – akár befizetett, akár be nem fizetett – tőkerészesedésének összegével.

A Bank mindenkori kifizetett tőkerészesedése nem haladhatja meg a befizetett jegyzett tőke, a tartalékok, az általános kockázati céltartalék és az eredménykimutatási többlet teljes összegének megfelelő összeget.

Kivételt képeznek a Kormányzótanács és az Igazgatótanács által a 18. cikk (3) bekezdésének megfelelően meghatározott különleges tevékenységek, amelyek különleges céltartalékból részesülnek.

Ezen albekezdést a Bank konszolidált éves beszámolójára is alkalmazni kell.

(6) Az árfolyamkockázattal szemben a Bank az általa megfelelőnek tartott záradékoknak a kölcsön- és garanciaszerződésekbe történő foglalásával védekezik.

17. cikk

(1) A Bank által nyújtandó kölcsönök kamatát, a jutalékot és egyéb díjakat a tőkepiacon érvényes feltételekhez kell igazítani, és úgy kell kiszámítani, hogy az ebből származó bevételből a Bank teljesítthesse kötelezettségeit, fedezhesse költségeit és kockázatait, és a 22. cikkben előírt tartalékalapot képezhessen.

(2) A Bank nem nyújthat kamatcsökkentési kedvezményt. Ha a finanszírozandó beruházás természeténél fogva szükségesnek tűnik a kamat csökkentése, az érintett tagállam vagy egy harmadik szerv az Alkotmány III-167. cikkével összeegyeztethető mértékben kamattámogatást nyújthat.

18. cikk

Finanszírozási műveletei során a Bank a következő elveket tartja szem előtt:

1. Biztosítja pénzeszközeinek az Unió érdekében történő lehető legésszerűbb felhasználását.

Csak akkor nyújthat kölcsönt vagy garanciát, ha:

a) a termelési szektorban működő vállalkozások által megvalósított beruházások esetén a kamatfizetést és a törlesztést az üzemi nyereségből, egyéb esetekben pedig vagy a beruházás megvalósításának helye szerinti állam kötelezettségvállalásai útján, vagy más beruházások esetében egyéb módon fedezik; és

- b) a beruházás végrehajtása hozzájárul az általános gazdasági termelékenység növekedéséhez, és előmozdítja a belső piac létrehozását vagy működését.
2. A Bank nem szerezhethet érdekeltséget vállalkozásban, és nem vállalhat felelősséget annak vezetésében, kivéve ha ezt a kölcsönadott pénzeszközök visszafizetésének biztosítása érdekében jogainak védelme megköveteli.

Ugyanakkor a Kormányzótanács által a 7. cikk (3) bekezdése b) pontjának megfelelően megállapított irányelvekkel összhangban, ha az Alkotmány III-394. cikkében említett műveletek végrehajtása megköveteli, az Igazgatótanács minősített többséggel eljárva megállapítja a kereskedelmi vállalkozásban történő tőkerészesedés megszerzésének feltételeit, amennyiben ez valamely beruházás vagy program finanszírozásához szükséges, általában valamely kölcsön vagy garancia kiegészítéseként.

3. Követeléseit a tőkepiacon értékesítheti és e célból adósaitól kötvények vagy egyéb értékpapírok kibocsátását követelheti.
4. Sem a Bank, sem a tagállamok nem írhatnak elő olyan feltételeket, amelyek szerint a Bank által kölcsönadott pénzeszközöket egy meghatározott tagállamban kell elkölteni.
5. A Bank a kölcsön nyújtását nemzetközi pályázat kiírásához kötheti.
6. A Bank sem egészben, sem részben nem finanszírozhat olyan beruházást, amely ellen az a tagállam, amelynek területén a beruházást meg kell valósítani, tiltakozik.
7. Hitelnyújtási tevékenységét kiegészítendő a Bank technikai segítségnyújtási szolgáltatásokat végezhet a Kormányzótanács által minősített többséggel meghatározott feltételekkel és ezen alapokmáznak megfelelően.

19. cikk

(1) Bármely vállalkozás, köz- vagy magánintézmény közvetlenül a Bankhoz fordulhat finanszírozásért. A Bankhoz intézett kérelmeket a Bizottságon, vagy azon a tagállamon keresztül is be lehet nyújtani, amelynek területén a beruházást megvalósítják.

(2) A Bizottságon keresztül beadott kérelmeket véleményezésre meg kell küldeni annak a tagállamnak, amelynek területén a beruházást megvalósítják. A tagállamon keresztül benyújtott kérelmeket véleményezésre meg kell küldeni a Bizottságnak. A valamely vállalkozás által közvetlenül benyújtott kérelmeket mind az érintett tagállamnak, mind pedig a Bizottságnak meg kell küldeni.

Az érintett tagállamnak és a Bizottságnak legfeljebb két hónapon belül kell véleményt nyilvánítania. Ha e határidőn belül nem nyilvánítanak véleményt, a Bank vélelmezheti, hogy a kérdéses beruházással szemben nem merült fel kifogás.

(3) Az Igazgatási Bizottság által elé terjesztett finanszírozási műveletekről az Igazgatótanács határoz.

(4) Az Igazgatási Bizottság megvizsgálja, hogy a hozzá benyújtott finanszírozási műveletek megfelelnek-e ezen alapokmány rendelkezéseinek, különösen a 16. és 18. cikknek. Ha az Igazgatási Bizottság a finanszírozás mellett foglal állást, a vonatkozó javaslatot az Igazgatótanács elé terjeszti. Az Igazgatási Bizottság kedvező véleményét általa lényegesnek tartott feltételekhez kötheti. Ha az Igazgatási Bizottság a finanszírozás ellen foglal állást, a vonatkozó iratokat véleményével együtt az Igazgatótanács elé terjeszti.

(5) Az Igazgatási Bizottság kedvezőtlen véleménye esetén az Igazgatótanács csak egyhangú határozattal engedélyezheti a kérdéses finanszírozást.

(6) A Bizottság kedvezőtlen véleménye esetén az Igazgatótanács csak egyhangú határozattal engedélyezheti a kérdéses finanszírozást; a Bizottság által kijelölt igazgató e szavazásnál tartózkodik.

(7) Ha az Igazgatási Bizottság és a Bizottság egyaránt kedvezőtlen véleményt ad, az Igazgatótanács a finanszírozást nem engedélyezheti.

(8) Amennyiben egy jóváhagyott beruházásra vonatkozó finanszírozási műveletet a Bank jogainak és érdekeinek védelmében át kell alakítani, az Igazgatási Bizottság késedelem nélkül megteszi az általa szükségesnek ítélt sürgősségi intézkedéseket, amelyekről haladéktalanul jelentést tesz az Igazgatótanácsnak.

20. cikk

(1) A Bank a feladatai ellátásához szükséges pénzeszközöket a tőkepiacokról kölcsönzi.

(2) A Bank a tagállamok tőkepiacairól az ezen tőkepiacokra vonatkozó jogi rendelkezéseknek megfelelően vehet fel kölcsönt.

Az Alkotmány III-197. cikke (1) bekezdésének értelmében eltéréssel rendelkező tagállam hatáskörrel bíró hatóságai csak akkor élhetnek ez ellen kifogással, ha az adott állam tőkepiacán komoly zavaroktól lehet tartani.

21. cikk

(1) A Bank azokat a rendelkezésére álló pénzeszközöket, amelyekre kötelezettségei teljesítéséhez nincs haladéktalanul szüksége, a következőképpen használhatja fel:

- a) beruházhat pénzpiacokon;
- b) a 18. cikk (2) bekezdésére is figyelemmel értékpapírt vehet vagy adhat el;
- c) a célkitűzéseivel összefüggő egyéb pénzügyi műveleteket végezhet.

(2) A 23. cikk rendelkezéseinek sérelme nélkül befektetéseinek kezelésekor a Bank nem végezhet olyan devizaarbitrázst, amely nem közvetlenül kölcsönügyletei lebonyolításához, illetve az általa felvett kölcsönökből vagy az általa nyújtott garanciákból eredő kötelezettségeinek teljesítéséhez szükséges.

(3) A Bank az e cikkben szabályozott területeken az érintett tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságaival vagy nemzeti központi bankjával egyetértésben jár el.

22. cikk

(1) A jegyzett tőke 10 %-áig terjedő mértékben fokozatosan tartalékalapot kell képezni. Ha a Bank kötelezettségeinek állása indokolttá teszi, az Igazgatótanács további tartalékok képzéséről határozhat. Amíg a tartalékalapot teljesen létre nem hozták, abba a következőket kell befizetni:

- a) a tagállamok által az 5. cikk értelmében befizetendő összegekből a Bank által nyújtott kölcsönökkel kapcsolatos kamatbevételt;
- b) az a) pontban említett kölcsönök visszafizetéséből származó pénzeszközökből a Bank által nyújtott kölcsönökkel kapcsolatos kamatbevételt,

annyiban, amennyiben erre a kamatbevételre a Bank kötelezettségeinek teljesítéséhez és költségeinek fedezéséhez nincs szükség.

(2) A tartalékalap forrásait úgy kell befektetni, hogy bármikor rendelkezésre álljanak az alap céljának elérése érdekében.

23. cikk

(1) A Bank eszközeit az Alkotmány III-394. cikkében meghatározott feladatnak megfelelő pénzügyi műveletek elvégzése érdekében – az ezen alapokmány 21. cikkének rendelkezéseit figyelembe véve – bármikor átválthatja egy olyan tagállam valutájára, amelynek pénzneme nem az euro. A Bank lehetőség szerint tartózkodik az ilyen átváltások alkalmazásától, ha rendelkezik a szükséges pénznemben lévő készpénzzel vagy likvid eszközökkel.

(2) A Bank egy olyan tagállam valutájában meglévő eszközeit, amelynek pénzneme nem az euro, csak az érintett tagállam hozzájárulásával válthatja át egy harmadik ország valutájára.

(3) A Bank szabadon rendelkezhet tőkéjének befizetett részével, valamint az Unión kívüli piacokon kölcsönzött devizával.

(4) A tagállamok vállalják, hogy a Bank adósainak rendelkezésére bocsátják a Bank által a területükön megvalósítandó beruházásokhoz nyújtott kölcsön visszafizetéséhez, valamint az ilyen kölcsönök után járó kamatok, vagy a Bank által nyújtott garanciavállalás díjának megfizetéséhez szükséges devizát.

24. cikk

Ha egy tagállam az ebből az alapokmányból eredő tagsági kötelezettségeit – különösen a jegyzett tőkében való részesedésének befizetésére, a különleges kölcsönök nyújtására vagy a kölcsöneinek törlesztésére vonatkozó kötelezettségét – nem teljesíti, az ezen tagállam vagy állampolgárai részére történő kölcsön- vagy garancianyújtást a Kormányzótanács minősített többséggel hozott határozatával fel lehet függeszteni.

Ez a határozat sem a tagállamot, sem állampolgárait nem mentesíti a Bankkal szemben fennálló kötelezettségeinek teljesítése alól.

25. cikk

(1) Ha a Kormányzótanács elhatározza a Bank tevékenységének felfüggesztését, a Bank minden tevékenységét haladéktalanul be kell szüntetni, kivéve azokat, amelyek a vagyona megfelelő hasznosításának, védelmének és megőrzésének, valamint a tartozásai rendezésének biztosításához szükségesek.

(2) Felszámolás esetén a Kormányzótanács kinevezi a felszámolókat és utasításokat ad számukra a felszámolás végrehajtására vonatkozólag. A Kormányzótanács gondoskodik a személyzet tagjait megillető jogok védelméről.

26. cikk

(1) A Bank valamennyi tagállamban az adott tagállam jogában a jogi személyeknek biztosított legteljesebb jogképességgel rendelkezik. Így különösen ingó és ingatlan vagyont szerezhets és idegeníthet el, továbbá bíróság előtt eljárhat.

(2) A Bank vagyona mentességet élvez a bármilyen formában történő hatósági igénybevétel vagy kisajátítás alól.

27. cikk

(1) Az egyrészről a Bank, másrészről annak hitelezői, adósai vagy bármely más személy közötti jogvitákban a hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróság jár el, kivéve azokat az eseteket, amelyekben az Európai Unió Bírósága rendelkezik hatáskörrel. A Bank bármely szerződésben választottbírósi eljárást köthet ki.

(2) A Bank minden tagállamban megjelöli az illetékességet megalapozó címét. A Bank azonban bármely szerződésben különleges kézbesítési címet jelölhet meg.

(3) A Bank vagyont és eszközeit csak bírósági határozattal lehet lefoglalni vagy végrehajtás alá vonni.

28. cikk

(1) A Kormányzótanács egyhangúlag eljárva jogi személyiséggel és pénzügyi függetlenséggel rendelkező leányvállalatok vagy más jogi egységek létrehozásáról határozhat.

(2) A Kormányzótanács egyhangúlag eljárva elfogadja az (1) bekezdésben említett szervezetek alapokmányát; meghatározva különösen azok célkitűzéseit, szervezeti felépítését, tőkéjét, tagságát, székhelyét, pénzügyi forrásait és beavatkozási eszközeit és ellenőrzési szabályait, valamint a Bank szerveivel fennálló viszonyukat.

(3) A Bank részt vehet ezen szervezetek irányításában, és jegyzett tőkéjükhöz a Kormányzótanács által egyhangúlag meghatározott összeg erejéig hozzájárulhat.

(4) Az Európai Unió kiváltságairól és mentességeiről szóló jegyzőkönyvet az (1) bekezdésben említett szervezetekre – amennyiben azok az uniós jog hatálya alá tartoznak – azok szerveinek tagjaira feladataik ellátása során, valamint azok személyzetére is ugyanazokkal a feltételekkel kell alkalmazni, mint amelyek a Bankra vonatkoznak.

Arra az osztalékra, tőkenyereségre vagy az ilyen szervezetektől származó egyéb jövedelemre azonban, amelyre a tagok – az Európai Unió és a Bank kivételével – jogosultak, továbbra is alkalmazni kell az irányadó jog adózásra vonatkozó rendelkezéseit.

(5) Az Európai Unió Bírósága – a továbbiakban megállapított kereteken belül – hatáskörrel rendelkezik az uniós jog hatálya alá tartozó szervezet szervei által elfogadott intézkedésekkel kapcsolatos jogvitákban. Az ilyen intézkedések ellen ezen szervezetek bármely tagja – e minőségében –, illetve bármely tagállam keresetet indíthat az Alkotmány III-365. cikkében megállapított feltételek szerint.

(6) A Kormányzótanács egyhangúlag eljárva az uniós jog hatálya alá tartozó szervezetek személyzetét a vonatkozó belső eljárási szabályok tekintetében a Bankkal közös szabályrendszerbe sorolhatja.

6. JEGYZŐKÖNYV AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYEINEK, EGYES SZERVEINEK, HIVATALAINAK ÉS SZERVEZETI EGYSÉGEINEK SZÉKHELYÉRŐL

A MAGAS SZERZŐDŐ FELEK,

TEKINTETTEL az Alkotmány III-432. cikkére,

FELIDÉZVE ÉS MEGERŐSÍTVE az 1965. április 8-ai határozatot, és a jövőben létrejövő intézmények, szervek, hivatalok és szervezeti egységek székhelyére vonatkozó határozatok sérelme nélkül,

MEGÁLLAPODTAK a következő rendelkezésekben, amelyeket az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez és az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződéshez csatolnak:

Egyetlen cikk

- (1) Az Európai Parlament székhelye Strasbourg, ahol a tizenkét, havonta tartandó plenáris ülészak zajlik, beleértve a költségvetési ülészakot is. A további plenáris ülészakokat Brüsszelben tartják. Az Európai Parlament bizottságai Brüsszelben üléseznek. Az Európai Parlament Főtitkársága és annak szervezeti egységei Luxembourgban maradnak.
- (2) A Tanács székhelye Brüsszel. Április, június és október hónapban a Tanács Luxembourgban tartja üléseit.
- (3) A Bizottság székhelye Brüsszel. Az 1965. április 8-ai határozat 7., 8. és 9. cikkében felsorolt szervezeti egységek Luxembourgban kerülnek létrehozásra.
- (4) Az Európai Unió Bíróságának székhelye Luxembourg.
- (5) Az Európai Központi Bank székhelye Frankfurt.
- (6) A Számvevőszék székhelye Luxembourg.
- (7) A Régiók Bizottságának székhelye Brüsszel.
- (8) A Gazdasági és Szociális Bizottság székhelye Brüsszel.
- (9) Az Európai Beruházási Bank székhelye Luxembourg.
- (10) Az Europol székhelye Hága.

7. JEGYZŐKÖNYV AZ EURÓPAI UNIÓ KIVÁLTSÁGAIRÓL ÉS MENTESSÉGEIRŐL

A MAGAS SZERZŐDŐ FELEK,

FIGYELEMBE VÉVE, hogy az Alkotmány III-434. cikke szerint az Uniót, beleértve az Európai Központi Bankot és az Európai Beruházási Bankot a tagállamok területén megilletik a feladataik ellátásához szükséges kiváltságok és mentességek,

MEGÁLLAPODTAK a következő rendelkezésekben, amelyeket az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez és az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződéshez csatolnak:

I. FEJEZET

AZ UNIÓ VAGYONA, INGATLANAI, KÖVETELÉSEI ÉS ÜGYLETEI

1. cikk

Az Unió helyiségei és épületei sérthetetlenek. Mentességet élveznek a házkutatás, igénybevétel, elkobzás és kisajátítás alól. Az Unió vagyona és követelése a Bíróság engedélye nélkül nem képezhetik kényszerítő közigazgatási vagy bírósági intézkedés tárgyát.

2. cikk

Az Unió irattárai sérthetetlenek.

3. cikk

Az Unió, az Unió követelése, bevételei és egyéb vagyona mentességet élvez mindenfajta közvetlen adó alól.

A tagállamok kormányai lehetőség szerint kötelesek megtenni a megfelelő intézkedéseket az ingó és ingatlan vagyontárgyak árában foglalt közvetett, illetve forgalmi adók összegének elengedése vagy visszatérítése érdekében mindazon esetekben, amikor az Unió hivatalos használatra jelentős összegű beszerzéseket hajt végre, amelyek ára ilyen jellegű adót tartalmaz. E rendelkezések alkalmazása azonban nem járhat az Unión belüli versenyt torzító hatással.

Nem jár mentesség azon adók és egyéb közterhek alól, amelyek csupán közüzemi szolgáltatások díjának felelnek meg.

4. cikk

Az Unió a hivatali használatára szánt árucikkek tekintetében mentességet élvez minden behozatali és kiviteli vám, valamint tilalom és korlátozás alól; az ilyen módon importált árucikkek sem ellenérték fejében, sem ingyenesen nem ruházhatók át annak az államnak a területén, ahová azokat importálták, kivéve, ha ez az illető állam kormánya által jóváhagyott feltételek mellett történik.

Az Unió saját kiadványai tekintetében mentességet élvez minden behozatali és kiviteli vám, valamint tilalom és korlátozás alól.

II. FEJEZET

KAPCSOLATTARTÁS ÉS LAISSEZ-PASSER

5. cikk

Az Unió intézményei hivatalos kapcsolattartásuk és összes dokumentumuk továbbítása tekintetében valamennyi tagállam területén azt az elbánást élvezik, amelyben az illető állam a diplomáciai képviseleteket részesíti.

Az Unió intézményeinek hivatalos levelezése és egyéb hivatalos közlései nem cenzúrázhatók.

6. cikk

Az Unió intézményeinek elnökei az uniós intézmények tagjai és alkalmazottai részére a Tanács által egyszerű többséggel elfogadott európai rendeletben előírt formájú úti okmányt (*laissez-passer*) állíthatnak ki, amelyet a tagállamok hatóságai érvényes úti okmányként fogadnak el. Ezt az úti okmányt az Unió tisztviselőinek személyzeti szabályzatában és az egyéb alkalmazottaira vonatkozó alkalmazási feltételekben megállapított előírásoknak megfelelően a tisztviselők és egyéb alkalmazottak részére állítják ki.

A Bizottság megállapodásokat köthet annak érdekében, hogy ezeket az úti okmányokat harmadik államok területén is érvényes útiokmányként ismerjék el.

III. FEJEZET

AZ EURÓPAI PARLAMENTI KÉPVISELŐK

7. cikk

Az Európai Parlament üléseinek helyszínére utazó, illetve onnan visszautazó európai parlamenti képviselők szabad mozgására vonatkozóan semmilyen igazgatási vagy egyéb korlátozás nem alkalmazható.

Az európai parlamenti képviselők a vám- és deviza-ellenőrzést illetően:

- a) saját kormányuk részéről ugyanazokban a könnyítésekben részesülnek, mint az ideiglenes hivatalos kiküldetésben külföldre utazó magas rangú tisztviselők,
- b) a többi tagállam kormánya részéről ugyanazokban a könnyítésekben részesülnek, mint a külföldi kormányok ideiglenes hivatalos kiküldetésben lévő képviselői.

8. cikk

A feladataik ellátása során kifejtett véleményük vagy leadott szavazatuk miatt az európai parlamenti képviselők ellen nem folytatható vizsgálat, nem vehetők őrizetbe és nem vonhatók bírósági eljárás alá.

9. cikk

Az Európai Parlament ülészeit ideje alatt az európai parlamenti képviselők:

- a) saját államuk területén a parlamentjük tagjaira vonatkozó mentességet élvezik,
- b) a többi tagállam területén nem vehetők őrizetbe, és bírósági eljárás nem folytatható ellenük.

A mentesség akkor is megilleti a képviselőket, amikor az Európai Parlament üléseinek helyszínére utaznak, illetve onnan visszatérnek.

Nem lehet hivatkozni a mentességre olyan esetben, amikor valamely tagot bűncselekmény elkövetésében tetten érnek, továbbá a mentesség nem akadályozhatja meg az Európai Parlamentet azon jogának gyakorlásában, hogy valamely tagjának mentességét felfüggeszse.

IV. FEJEZET

AZ UNIÓ INTÉZMÉNYEINEK MUNKÁJÁBAN RÉSZT VEVŐ TAGÁLLAMI KÉPVISELŐK

10. cikk

Az uniós intézmények munkájában részt vevő tagállami képviselők, valamint az ő tanácsadók és szakértők feladataik ellátása, valamint az ülések helyszínére történő utazás és az onnan történő visszatérés során a szokásos kiváltságokat, mentességeket és könnyítéseket élvezik.

Ezt a cikket az Unió tanácsadó szerveinek tagjaira is alkalmazni kell.

V. FEJEZET

AZ UNIÓ TISZTVISELŐI ÉS EGYÉB ALKALMAZOTTAI

11. cikk

Az egyes tagállamok területén az Unió tisztviselői és egyéb alkalmazottai állampolgárságuktól függetlenül:

- a) az Alkotmánynak az egyfelől a tisztviselők és egyéb alkalmazottak Unióval szemben fennálló felelősségével kapcsolatos szabályokra vonatkozó rendelkezéseire, másfelől az Európai Unió Bíróságának az Unió, valamint az Unió tisztviselői és egyéb alkalmazottai közötti jogvitákkal kapcsolatos hatáskörére vonatkozó rendelkezéseire is figyelemmel, hivatalos minőségükben végrehajtott cselekedeteik tekintetében, szóbeli vagy írásbeli megnyilatkozásait is beleértve,

mentességet élveznek a bírósági eljárások alól. Ez a mentesség hivataluk megszűnését követően is megilleti őket;

- b) nem tartoznak a bevándorlási korlátozások, illetve a külföldiek nyilvántartására vonatkozó szabályok hatálya alá. Ez vonatkozik házastársaikra és eltartott családtagjaikra is;
- c) a valuta- és devizasabályozást illetően ugyanazokat a könnyítéseket élvezik, mint amelyek a nemzetközi szervezetek tisztviselőit általában megilletik;
- d) az első alkalommal, amikor az adott országban elfoglalják hivatalukat, vámmentesen hozhatják be saját berendezési tárgyaikat és személyes használati tárgyaikat, továbbá hivataluk megszűnésekor az adott államból vámmentesen vihetik ki berendezési tárgyaikat és személyes használati tárgyaikat, mindkét esetben az azon állam kormánya által szükségesnek ítélt feltételeknek megfelelően, amelyben ezt a jogot gyakorolják,
- e) vámmentesen hozhatnak be egy, saját személyes használatukra szolgáló gépkocsit, amelyet a legutolsó tartózkodási helyük vagy állampolgárságuk szerinti államban, az ezen állam belső piacán érvényes feltételek mellett szereztek meg, illetve azt vámmentesen újra kivihetik, mindkét esetben az érintett állam kormánya által szükségesnek ítélt feltételeknek megfelelően.

12. cikk

Az Unió tisztviselői és egyéb alkalmazottai az Unió által számukra fizetett illetmények, bérek és juttatások után kötelesek adót fizetni az Unió javára az erről szóló európai törvényben meghatározott feltételeknek és eljárásnak megfelelően. Ezt a törvényt az érintett intézményekkel folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

Az Unió tisztviselői és egyéb alkalmazottai az Unió által számukra fizetett illetmények, bérek és juttatások tekintetében mentességet élveznek a nemzeti adókötelezettség alól.

13. cikk

A jövedelemadó, a vagyonadó és az örökösödési adó alkalmazásakor, valamint az Unió tagállamai között a kettős adóztatás elkerülésére vonatkozóan kötött egyezmények alkalmazásakor az Unió azon tisztviselőit és egyéb alkalmazottait, akik – kizárólag az Unió szolgálatában végzett feladataik ellátása miatt – az Unió szolgálatába történő belépéskor az adózás szempontjából lakóhelyük szerinti államon kívüli tagállam területére helyezik át tartózkodási helyüket, mind a tényleges tartózkodási helyük szerinti államban, mind az adózás szempontjából lakóhelyük szerinti államban úgy kell kezelni, mintha ez utóbbi államban tartanák fent lakóhelyüket, amennyiben ez az állam tagja az Uniónak. Ezt a rendelkezést alkalmazni kell a házastársakra is, amennyiben ez utóbbiak nem végeznek külön kereső tevékenységet, illetve az e cikkben említett személyek által eltartott és az ő gondozásuk alatt álló gyermekekre is.

Az első bekezdésben említett személyeknek a tartózkodásuk szerinti államban található ingó vagyona ebben az államban mentességet élvez az örökösödési adó alól. Az adó megállapítása céljából az ilyen tulajdont úgy kell tekinteni, mintha az adózás szempontjából lakóhely szerinti államban volna található, figyelemmel harmadik államok jogaira, valamint a kettős adóztatásra vonatkozó nemzetközi egyezmények rendelkezéseinek lehetséges alkalmazására is.

E cikk rendelkezéseinek alkalmazásakor a kizárólag egyéb nemzetközi szervezetek szolgálatában végzett feladatok ellátása érdekében megszerzett lakóhelyek nem vehetők figyelembe.

14. cikk

Az Unió tisztviselőire és egyéb alkalmazottaira vonatkozó szociális biztonsági juttatások rendszerét európai törvény határozza meg. Ezt a törvényt az érintett intézményekkel folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

15. cikk

Az Unió tisztviselőinek és egyéb alkalmazottainak azon kategóriáit, akikre a 11. cikket, a 12. cikk második bekezdését és a 13. cikket részben vagy egészben alkalmazni kell, európai törvény határozza meg. Az ilyen európai törvényt az érintett intézményekkel folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

Az e kategóriákba tartozó tisztviselők és egyéb alkalmazottak nevét, besorolását és címét időről időre továbbítani kell a tagállamok kormányainak.

VI. FEJEZET

A HARMADIK ORSZÁGOK UNIÓHOZ AKKREDITÁLT KÉPVISELETEINEK KIVÁLTSÁGAI ÉS MENTESSÉGEI**16. cikk**

Az a tagállam, amelynek területén az Unió székhelye található, a harmadik államoknak az Unióhoz akkreditált képviselői számára a szokásos diplomáciai mentességeket és kiváltságokat biztosítja.

VII. FEJEZET

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK**17. cikk**

Az Unió tisztviselőinek és egyéb alkalmazottainak kizárólag az Unió érdekében lehet különféle kiváltságokat, mentességeket és könnyítéseket adni.

Valamennyi uniós intézmény köteles visszavonni az egyes tisztviselői vagy egyéb alkalmazottai részére biztosított mentességet olyan esetben, amikor az illető intézmény megítélése szerint a mentesség visszavonása nem ellentétes az Unió érdekével.

18. cikk

Az Unió intézményei e jegyzőkönyv alkalmazása érdekében kötelesek együttműködni az érintett tagállamok hatáskörrel rendelkező hatóságaival.

19. cikk

A 11–14. és a 17. cikket a Bizottság tagjaira is alkalmazni kell.

20. cikk

A 11–14. és a 17. cikket alkalmazni kell az Európai Unió Bíróságának bíraira, főtanácsnokaira, hivatalvezetőire, valamint segédelőadóira; ez a rendelkezés az Európai Unió Bíróságának alapokmányáról szóló jegyzőkönyvnek a bírák és főtanácsnokok bírósági eljárások alóli mentességére vonatkozó 3. cikkében foglalt rendelkezéseket nem érinti.

A 11–14. és a 17. cikket a Számvevőszék tagjaira is alkalmazni kell.

21. cikk

Ezt a jegyzőkönyvet továbbá – a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmányáról szóló jegyzőkönyvben foglaltak sérelme nélkül – az Európai Központi Bankra, szerveinek tagjaira és személyzetére is alkalmazni kell.

Az Európai Központi Bank tőkeemelése esetén mentességet élvez továbbá a Bank székhelye szerinti államban az adózás valamennyi formája és minden egyéb közteher, valamint az ezekkel kapcsolatos alakiságok alól. A Banknak és szerveinek a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmányának megfelelően végzett tevékenységei nem esnek forgalmiadó-fizetési kötelezettség hatálya alá.

22. cikk

Ezt a jegyzőkönyvet továbbá – az Európai Beruházási Bank alapokmányáról szóló jegyzőkönyv sérelme nélkül – az Európai Beruházási Bankra, szerveinek tagjaira, személyzetére és a tevékenységében részt vevő tagállamok képviselőire is alkalmazni kell.

Az Európai Beruházási Bank tőkeemelése esetén mentességet élvez továbbá a Bank székhelye szerinti államban az adózás valamennyi formája és minden egyéb közteher, valamint az ezekkel kapcsolatos alakiságok alól. Hasonlóképpen, a Bank megszüntetése vagy felszámolása nem keletkeztet semmilyen közteher-fizetési kötelezettséget. Végezetül, a Bank és szervei által a Bank alapokmányának megfelelően végzett tevékenységek nem esnek forgalmiadó-fizetési kötelezettség hatálya alá.

8. JEGYZŐKÖNYV A DÁN KIRÁLYSÁG, ÍRORSZÁG, VALAMINT NAGY-BRITANNIA ÉS ÉSZAK-ÍRORSZÁG EGYESÜLT KIRÁLYSÁGA, A GÖRÖG KÖZTÁRSASÁG, A SPANYOL KIRÁLYSÁG ÉS A PORTUGÁL KÖZTÁRSASÁG, AZ OSZTRÁK KÖZTÁRSASÁG, A FINN KÖZTÁRSASÁG ÉS A SVÉD KIRÁLYSÁG CSATLAKOZÁSI SZERZŐDÉSEIRŐL ÉS CSATLAKOZÁSI OKMÁNYAIRÓL

A MAGAS SZERZŐDŐ FELEK,

EMLÉKEZTETVE arra, hogy a Dán Királyság, Írország, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága 1973. január 1-jén csatlakozott az Európai Közösségekhez; hogy a Görög Köztársaság 1981. január 1-jén csatlakozott az Európai Közösségekhez; hogy a Spanyol Királyság és a Portugál Köztársaság 1986. január 1-jén csatlakozott az Európai Közösségekhez; hogy az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság 1995. január 1-jén csatlakozott az Európai Közösségekhez és az Európai Unióról szóló szerződéssel létrejött Európai Unióhoz;

FIGYELEMBE VÉVE, hogy az Alkotmány IV-437. cikkének (2) bekezdése kimondja, hogy a fent említett csatlakozási szerződések hatályukat veszítik;

FIGYELEMBE VÉVE, hogy ezen csatlakozási szerződések és a hozzájuk csatolt okmányok egyes rendelkezései továbbra is jelentőséggel bírnak; figyelembe véve továbbá, hogy az Alkotmány IV-437. cikkének (2) bekezdése kimondja, hogy e rendelkezéseket egy külön jegyzőkönyv megismétli vagy azokra hivatkozik annak érdekében, hogy hatályban maradjanak és joghatásaik fennmaradjanak;

MIVEL e rendelkezések technikai kiigazításra szorulnak annak érdekében, hogy joghatásuk megváltozása nélkül összhangba kerüljenek az Alkotmány szövegével,

MEGÁLLAPODTAK a következő rendelkezésekben, amelyeket az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez és az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződéshez csatolnak:

1. CÍM

KÖZÖS RENDELKEZÉSEK

1. cikk

Az Alkotmány IV-437. cikke (2) bekezdésének a)–d) pontjában említett, a csatlakozási szerződésekből eredő jogok és kötelezettségek az e szerződésben meghatározott feltételek szerint az alábbi időpontokban léptek hatályba:

- a) a Dán Királyság, Írország, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága csatlakozásáról szóló szerződés: 1973. január 1-jén;
- b) a Görög Köztársaság csatlakozásáról szóló szerződés: 1981. január 1-jén;
- c) a Spanyol Királyság és a Portugál Köztársaság csatlakozásáról szóló szerződés: 1986. január 1-jén;

- d) az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság csatlakozásáról szóló szerződés: 1995. január 1-jén.

2. cikk

(1) Az 1. cikkben említett csatlakozó államoknak csatlakozniuk kell a csatlakozásukat megelőzően megkötött alábbi megállapodásokhoz vagy egyezményekhez, amennyiben ezek a megállapodások vagy egyezmények még hatályban vannak:

- a) a más tagállamok között kötött olyan megállapodások vagy egyezmények, amelyeket az Európai Közösséget létrehozó szerződés, az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés vagy az Európai Unióról szóló szerződés alapján hoztak létre, vagy amelyek – a Közösségek, illetőleg az Unió működésére vonatkozóan vagy ezek tevékenységéhez kapcsolódóan – elválaszthatatlanok ezen szerződések célkitűzéseinek megvalósításától;
- b) a más tagállamok és az Európai Közösségek által együttesen eljárva, egy vagy több harmadik állammal vagy nemzetközi szervezettel megkötött megállapodások vagy egyezmények és az ezekhez kapcsolódó megállapodások. Az Unió és a többi tagállam e tekintetben segíti az 1. cikkben említett csatlakozó államokat.

(2) Az 1. cikkben említett csatlakozó államok – amennyiben szükséges – megteszik a megfelelő intézkedéseket annak érdekében, hogy azokkal a nemzetközi szervezetekkel, illetve nemzetközi megállapodásokkal kapcsolatban fennálló helyzetüket, amelyeknek az Unió vagy az Európai Atomenergia-közösség, illetve más tagállamok szintén tagjai, illetve részesei, hozzáigazítsák azokhoz a jogokhoz és kötelezettségekhez, amelyek az Unióhoz való csatlakozásukból erednek.

3. cikk

A csatlakozási okmányokban foglalt azon rendelkezések, amelyeknek célja vagy eredménye az Európai Közösségek, illetve az Európai Unióról szóló szerződéssel létrehozott Európai Unió intézményei, szervei vagy hivatalai által elfogadott jogi aktusok nem átmeneti intézkedésként történő hatályon kívül helyezése vagy módosítása – a második bekezdés alkalmazására is figyelemmel – továbbra is hatályban maradnak, az Európai Közösségek Bírósága és az Elsőfokú Bírósága rájuk vonatkozó értelmezésének megfelelően.

Az első albekezdésben említett rendelkezéseknek a jogi természete megegyezik az általuk hatályon kívül helyezett vagy módosított jogi aktusokéval, és rájuk ugyanazokat a szabályokat kell alkalmazni.

4. cikk

Az Európai Közösségek vagy az Európai Unióról szóló szerződéssel létrehozott intézmények, szervek vagy hivatalok által az 1. cikkben említett csatlakozásokat megelőzően elfogadott jogi aktusoknak a szövege, amely angol és dán nyelven, görög, spanyol és portugál nyelven, továbbá finn és svéd nyelven is sorra megszövegezésre került, az 1. cikkben említett vonatkozó csatlakozás időpontjától ugyanazon feltételekkel ugyanolyan feltételekkel hiteles, mint a többi nyelven készült hiteles szövegek.

5. cikk

A Tanács európai törvényben hatályon kívül helyezheti az e jegyzőkönyvben meghatározott átmeneti rendelkezéseket, amennyiben a továbbiakban már nem alkalmazandóak. A Tanács az Európai Parlammal folytatott konzultációt követően, egyhangúlag határoz.

II. CÍM

A DÁN KIRÁLYSÁG, ÍRORSZÁG, VALAMINT NAGY-BRITANNIA ÉS ÉSZAK-ÍRORSZÁG EGYESÜLT KIRÁLYSÁGA CSATLAKOZÁSÁRÓL SZÓLÓ OKMÁNYBÓL ÁTVETT RENDELKEZÉSEK

1. SZAKASZ

Gibraltárra vonatkozó rendelkezések

6. cikk

(1) Az intézményeknek azok a jogi aktusai, amelyek az Alkotmány I. mellékletében felsorolt termékekre, valamint azokra a termékekre vonatkoznak, amelyeknek az Unióba történő behozatala esetén a közös agrárpolitika végrehajtásaként egyedi szabályokat kell alkalmazni, valamint a tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolására vonatkozó jogi aktusok nem alkalmazhatók Gibraltárra, kivéve ha a Tanács másként rendelkező európai határozatot fogad el. A Tanács a Bizottság javaslata alapján egyhangúlag jár el.

(2) Gibraltárnak a Dán Királyság, Írország, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága csatlakozási feltételeire vonatkozó okmánya II. mellékletének VI. pontjában ⁽¹⁾ meghatározott helyzete változatlan marad.

2. SZAKASZ

A Feröer-szigetekre vonatkozó rendelkezések

7. cikk

A Feröer-szigeteken lakóhellyel rendelkező dán állampolgárok csak attól az időponttól tekinthetők az Alkotmány értelmében valamely tagállam állampolgárának, amely időponttól az Alkotmányt a Feröer-szigetekre alkalmazni kell.

⁽¹⁾ HL L 73., 1972.3.27.

3. SZAKASZ

A Csatorna-szigetekre és a Man-szigetre vonatkozó rendelkezések

8. cikk

(1) A vámügyekre és a mennyiségi korlátozásokra, különösen a vámokra, az azonos hatású díjakra és a közös vámtarifára vonatkozó uniós szabályokat a Csatorna-szigetekre és a Man-szigetre ugyanolyan feltételek mellett kell alkalmazni, mint az Egyesült Királyság esetében.

(2) A mezőgazdasági termékekre és az azokból feldolgozott, különleges kereskedelmi rendszerbe tartozó termékekre az uniós szabályozásban megállapított és az Egyesült Királyság által alkalmazott lefoglalásokat és más behozatali intézkedéseket a harmadik országokra alkalmazni kell.

Az uniós szabályozás azon rendelkezéseit, amelyek az áruk szabad mozgásának és az e termékekre irányuló kereskedelemben a szokásos versenyfeltételek betartásának lehetővé tételéhez szükségesek, úgyszintén alkalmazni kell.

A Tanács a Bizottság javaslata alapján elfogadja azokat az európai rendeleteket vagy határozatokat, amelyek meghatározzák ezen területekre vonatkozóan az első és a második albekezdésben említett rendelkezések alkalmazásának feltételeit.

9. cikk

Az uniós jog nem érinti azokat a jogokat, amelyek a Csatorna-szigetek és a Man-sziget lakóit az Egyesült Királyságban megilletik. Ugyanakkor ezek a személyek nem részesülnek a személyek és szolgáltatások szabad mozgására vonatkozó uniós jog rendelkezései által nyújtott előnyökben.

10. cikk

Az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződésnek azokat a rendelkezéseit, amelyek az említett szerződés 196. cikke szerinti személyekre és vállalkozásokra alkalmazandók, ezen személyekre és vállalkozásokra a 8. cikkben említett területeken való letelepedésük esetében alkalmazni kell.

11. cikk

A 8. cikkben említett területek hatóságainak az Unió minden természetes és jogi személye tekintetében azonos bánásmódot kell alkalmazniuk.

12. cikk

Amennyiben az e szakaszban meghatározott szabályozás alkalmazása során az Unió és a 8. cikkben említett területek közötti kapcsolatokban bármely részről nehézségek merülnek fel, a Bizottság haladéktalanul megteszi az általa szükségesnek ítélt védintézkedésekre vonatkozó javaslatait a Tanácsnak, megjelölve azok feltételeit és alkalmazásuk körülményeit.

A Tanács egy hónapon belül elfogadja a megfelelő európai rendeleteket vagy határozatokat.

13. cikk

E szakasz alkalmazásában a Csatorna-szigetek, illetve a Man-sziget lakója minden olyan brit állampolgár, aki az állampolgársággal annak folytán rendelkezik, hogy ő, vagy valamelyik szülője, vagy nagyszülője az adott szigeten született, vagy ott örökbe fogadták, honosították, illetve anyakönyvezték; e tekintetben azonban az a személy, aki, vagy akinek a szülője, vagy nagyszülője az Egyesült Királyságban született, ott örökbe fogadták, honosították, illetve anyakönyvezték, nem tekinthető a Csatorna-szigetek, illetve a Man-sziget lakójának. Ugyanúgy nem tekinthető a Csatorna-szigetek, illetve a Man-sziget lakójának, ha bármikor öt évig szokásos lakóhelye az Egyesült Királyságban volt.

Az e személyek azonosításához szükséges közigazgatási rendelkezésekről a Bizottságot tájékoztatni kell.

4. SZAKASZ

Az Írorszában történő iparosítási és gazdaságfejlesztési politika végrehajtására vonatkozó rendelkezések

14. cikk

A tagállamok tudomásul veszik, hogy az ír kormány olyan iparosítási és gazdaságfejlesztési politika végrehajtását vállalta, amelynek célja az írországi életszínvonal felzárkóztatása más európai nemzetek életszínvonalához, valamint a fejlettségi szintek regionális különbségeinek kiküszöbölésével egyidejűleg az alulfoglalkoztatottság felszámolása.

A tagállamok elismerik, hogy közös érdekük e politika céljainak megvalósítása és megállapodnak abban, hogy e célból ajánlják, hogy az intézmények az Alkotmányban megállapított minden eszközt és eljárást vegyenek igénybe, különösen az Unió céljainak megvalósítására szánt uniós források megfelelő hasznosításával.

A tagállamok különösen elismerik azt, hogy az Alkotmány III-167. és III-168. cikkének alkalmazása során a gazdasági növekedést és a lakosság életszínvonalának emelését célként figyelembe kell venni.

5. SZAKASZ

Rendelkezések a Dániával az atomenergia területén történő információcseréről

15. cikk

(1) 1973. január 1-jétől Dánia rendelkezésére kell bocsátani a tagállamokkal, magánszemélyekkel és vállalkozásokkal az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés 13. cikke szerint közölt ismereteket, amely az említett cikkben megállapított feltételek mellett gondoskodik az ilyen ismeretek korlátozott terjesztéséről saját területén.

(2) 1973. január 1-jétől Dánia a (3) bekezdésben meghatározott ágazatokra vonatkozóan azonos mennyiségű ismeretet bocsát az Európai Atomenergia-közösség rendelkezésére. Ezeket az ismereteket a Bizottságnak megküldött dokumentumban kell részletesen közölni. A Bizottság ezen ismereteket az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés 13. cikkében megállapított feltételek szerint közli a közösségi vállalkozásokkal.

(3) Dánia a következő ágazatokra vonatkozóan bocsát ismereteket a Közösség rendelkezésére:

- a) szervesfolyadék-hűtésű nehézvizes reaktor;
- b) DT-350, DK-400 nyomott tartályos nehézvizes reaktor;
- c) nagy hőmérsékletű gázkör;
- d) műszerezettségi rendszer és speciális elektronikus berendezések;
- e) megbízhatóság;
- f) reaktorfizika, reaktordinamika és hőcsere;
- g) anyagok és berendezés reaktoron belüli vizsgálata.

(4) Dánia vállalja, hogy az Európai Atomenergia-közösséget további ismeretekkel látja el az általa elkészítendő jelentések kiegészítéseként, különösen az Európai Atomenergia-közösségből vagy a tagállamokból érkező szakembereknek a Risö-központban tett látogatásai alkalmával, az egyes esetekre közös megegyezéssel meghatározandó feltételek mellett.

16. cikk

(1) Azokban az ágazatokban, amelyekben Dánia ismereteket bocsát az Európai Atomenergia-közösség rendelkezésére, az illetékes hatóságok kérelem alapján, kereskedelmi feltételek mellett licenciát adnak a Közösség tagállamainak, magánszemélyeinek és vállalkozásainak, amennyiben e hatóságok kizárólagos jogokkal rendelkeznek a tagállamokban bejelentett szabadalmakra, és amennyiben semmilyen, harmadik személyekkel szemben fennálló kötelezettségük nincs a szabadalmi jogokkal kapcsolatos kizárólagos vagy részben kizárólagos licencia adására vagy a licenciaadás felajánlására.

(2) Ha már sor került egy kizárólagos vagy részben kizárólagos licencia átadására, Dánia ösztönzi és elősegíti, hogy az ilyen licencia jogosultjai kereskedelmi feltételek alapján allicensziát adjanak a Közösség tagállamai, magánszemélyei és vállalkozásai részére.

Az ilyen kizárólagos vagy részben kizárólagos licenciákat a szokásos kereskedelmi feltételeknek megfelelően kell megadni.

6. SZAKASZ

Rendelkezések az Írországgal az atomenergia területén történő információcseréről

17. cikk

(1) 1973. január 1-jétől Írország rendelkezésére kell bocsátani a tagállamokkal, magánszemélyekkel és vállalkozásokkal az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés 13. cikke szerint közölt ismereteket, amely az említett cikkben megállapított feltételek mellett gondoskodik az ilyen ismeretek korlátozott terjesztéséről saját területén.

(2) 1973. január 1-jétől Írország az Európai Atomenergia-közösség rendelkezésére bocsátja az Írországon az atomenergia területén felhalmozott, korlátozott terjesztésre szánt ismereteket, a tisztán kereskedelmi alkalmazások kivételével. A Bizottság ezeket az ismereteket az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés 13. cikkében megállapított feltételek szerint közli a közösségi vállalkozásokkal.

(3) Az e cikk (1) és (2) bekezdésében említett ismeretek főként egy teljesítményreaktor fejlesztésére vonatkozó tanulmányokra, valamint a radioizotópokkal és azok gyógyászati alkalmazásával, így többek között a sugárvédelem problémáival kapcsolatos munkákra vonatkoznak.

18. cikk

(1) Azokban az ágazatokban, amelyekben Írország ismereteket bocsát az Európai Atomenergia-közösség rendelkezésére, az illetékes hatóságok kérelem alapján, kereskedelmi feltételek mellett licenciát adnak a Közösség tagállamainak, magánszemélyeknek és vállalkozásainak, amennyiben a hatóságok kizárólagos jogokkal rendelkeznek a tagállamokban bejelentett szabadalmakra, és amennyiben semmilyen, harmadik személyekkel szemben fennálló kötelezettségük nincs a szabadalmi jogokkal kapcsolatos kizárólagos vagy részben kizárólagos licencia adására vagy a licenciaadás felajánlására.

(2) Amennyiben már sor került egy kizárólagos vagy részben kizárólagos licencia megadására, Írország ösztönzi és elősegíti, hogy az ilyen licencia jogosultjai kereskedelmi feltételek alapján alllicenciát adjanak a Közösség tagállamai, magánszemélyei és vállalkozásai részére.

Az ilyen kizárólagos vagy részben kizárólagos licenciákat a szokásos kereskedelmi feltételeknek megfelelően kell megadni.

7. SZAKASZ

Rendelkezések az Egyesült Királysággal az atomenergia területén történő információcseréről

19. cikk

(1) 1973. január 1-jétől az Egyesült Királyság rendelkezésére kell bocsátani a tagállamokkal, magánszemélyekkel és vállalkozásokkal az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés 13. cikke szerint közölt ismereteket, amely az említett cikkben megállapított feltételek mellett

gondoskodik az ilyen ismeretek korlátozott terjesztéséről saját területén.

(2) Az Egyesült Királyság 1973. január 1-jétől a Dán Királyság, Írország, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága csatlakozási feltételeiről szóló okmány 28. jegyzőkönyvének mellékletében foglalt jegyzékben ⁽¹⁾ felsorolt ágazatokat érintő, azonos mennyiségű ismeretet bocsát az Európai Atomenergia-közösség rendelkezésére. Ezeket az ismereteket a Bizottságnak megküldött dokumentumban kell részletesen közölni. A Bizottság ezen ismereteket az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés 13. cikkében megállapított feltételek szerint közli a közösségi vállalkozásokkal.

(3) Tekintettel az Európai Atomenergia-közösség bizonyos ágazatok iránti fokozottabb érdeklődésére, az Egyesült Királyság külön hangsúlyt fektet az ismeretek továbbítására a következő ágazatokban:

- a) gyorsreaktor kutatása és fejlesztése (a biztonságot is beleértve);
- b) alapkutató (reaktortípusokra alkalmazva);
- c) reaktorbiztonság (gyorsreaktorok kivételével);
- d) kohászat, acél, cirkónium-ötvözetek és beton;
- e) szerkezeti anyagok összeegyeztethetősége;
- f) kísérleti üzemanyag-előállítás;
- g) termo-hidrodinamika;
- h) műszerezettség.

20. cikk

(1) Azokon a területeken, amelyeken az Egyesült Királyság ismereteket bocsát az Európai Atomenergia-közösség rendelkezésére, az illetékes hatóságok kérelem alapján, kereskedelmi feltételek mellett licenciát adnak a Közösség tagállamainak, magánszemélyeinek és vállalkozásainak, amennyiben e hatóságok kizárólagos jogokkal rendelkeznek a Közösség tagállamaiban bejelentett szabadalmakra, és amennyiben semmilyen, harmadik személyekkel szemben fennálló kötelezettségük nincs a szabadalmi jogokkal kapcsolatos kizárólagos vagy részben kizárólagos licenciadásra vagy a licenciadás felajánlására.

⁽¹⁾ HL L 73., 1972.3.27.

(2) Amennyiben már sor került egy kizárólagos vagy részben kizárólagos licencia megadására, az Egyesült Királyság ösztönzi és elősegíti, hogy az ilyen licencia jogosultjai kereskedelmi feltételek alapján allenciát adjanak a Közösség tagállamai, magánszemélyei és vállalkozásai részére.

Az ilyen kizárólagos vagy részben kizárólagos licenciákat a szokásos kereskedelmi feltételeknek megfelelően kell megadni.

III. CÍM

A GÖRÖG KÖZTÁRSASÁG CSATLAKOZÁSÁRÓL SZÓLÓ OKMÁNYBÓL ÁTVETT RENDELKEZÉSEK

1. SZAKASZ

Egyes áruknak a behozatali vámok alól a Görögország általi mentesítésére vonatkozó rendelkezések

21. cikk

Az Alkotmány III-151. cikke nem akadályozza a Görög Köztársaságot abban, hogy fenntartsa az 1979. január 1-je előtt a következők alapján megtett mentességi intézkedéseket:

- a) 4171/61 törvény (Általános intézkedések az ország gazdasági fejlődésének előmozdításáról),
- b) 2687/53 törvényerejű rendelet (Külföldi tőke beruházása és védelme),
- c) 289/76 törvény (Ösztönzők a határ menti régiók fejlődésének előmozdítása és az összes kapcsolódó kérdés kezelése céljából),

a Görög Köztársaság által az ezen intézkedések kedvezményezettjeivel kötött megállapodások lejártáig.

2. SZAKASZ

Az adózásra vonatkozó rendelkezések

22. cikk

A Görög Köztársaság csatlakozásának feltételeiről szóló okmány VIII. mellékletének II. 2 pontjában ⁽¹⁾ felsorolt jogi aktusokat a Görög Köztársaságra az említett mellékletben meghatározott feltételekkel kell alkalmazni, a 9. és a 18. b) pontokra vonatkozó utalások kivételével.

⁽¹⁾ HL L 291., 1979.11.19., 163. o.

3. SZAKASZ

A gyapotra vonatkozó rendelkezések

23. cikk

- (1) Ez a szakasz a Kombinált Nomenklatúra 5201 00 vámtarifa alszáma alá tartozó, nem kártolt, illetve nem fésült gyapotra vonatkozik.
- (2) Az Unión belül be kell vezetni egy rendszert, amelynek célja különösen:
- a) a gyapottermesztés támogatása az Unió olyan régióiban, ahol az a mezőgazdaság számára fontos,
  - b) a tisztességes jövedelem megszerzésének biztosítása a termelők számára,
  - c) a kínálat és forgalomba hozatal szintjén megvalósított szerkezeti fejlesztések révén a piac stabilizálása.
- (3) A (2) bekezdésben említett rendszer termelési támogatás biztosítását foglalja magában.
- (4) Annak érdekében, hogy a gyapottermesztők koncentrálhassák a kínálatot, és a termelést a piaci követelményekhez igazíthassák, termelői csoportok vagy az ilyen csoportok szövetségeinek létrehozását ösztönző rendszert kell bevezetni.

E rendszer gondoskodik a támogatások nyújtásáról azzal a céllal, hogy ösztönözze a termelői csoportok létrehozását és elősegítse működésüket.

Csak azok a csoportok részesülhetnek ebből a rendszerből, amelyek:

- a) a termelők saját kezdeményezésére jönnek létre,
  - b) megfelelő garanciát nyújtanak intézkedéseik időtartamát és hatékonyságát illetően,
  - c) az érintett tagállam által elismertek.
- (5) Az Unió harmadik országokkal kialakított kereskedelmi rendszerére a támogatási rendszer nem gyakorol hatást. E tekintetben különösen nem alkalmazhatók importkorlátozó intézkedések.
- (6) Az e szakasz alapján bevezetett rendszer szükséges kiigazításait a Tanács által elfogadott európai törvény állapítja meg.

A Tanács a Bizottság javaslata alapján elfogadja azokat az európai rendeleteket és határozatokat, amelyek megállapítják az e szakasz rendelkezéseinek végrehajtásához szükséges általános szabályokat.

A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően határoz.

4. SZAKASZ

Görögország gazdasági és ipari fejlődésére vonatkozó rendelkezések

24. cikk

A tagállamok tudomásul veszik, hogy a Görög Köztársaság kormánya elkötelezte magát egy olyan iparosítási és gazdaságfejlesztési politika megvalósítása mellett, amelynek célja a görögországi életszínvonal felzárkóztatása más európai nemzetek életszínvonalához, valamint a fejlettségi szintek regionális különbségeinek kiküszöbölésével egyidejűleg az alulfoglalkoztatottság felszámolása.

A tagállamok elismerik, hogy közös érdekük e politika céljainak megvalósítása.

E célból az intézmények – különösen az Unió céljainak megvalósítására szánt források megfelelő felhasználásával – az Alkotmányban megállapított minden eszközt és eljárást igénybe vesznek.

Az Alkotmány III-167. és III-168. cikkének alkalmazása során különösen figyelembe kell venni a gazdasági növekedésre és a lakosság életszínvonalának emelésére vonatkozó célkitűzéseket.

5. SZAKASZ

Rendelkezések a Görögországgal az atomenergia területén történő információcseréről

25. cikk

(1) 1981. január 1-jétől a Görög Köztársaság rendelkezésére kell bocsátani a tagállamokkal, magánszemélyekkel és vállalkozásokkal az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés 13. cikke szerint közölt ismereteket, amely az említett cikkben megállapított feltételek mellett gondoskodik ezen ismeretek korlátozott terjesztéséről saját területén.

(2) 1981. január 1-jétől a Görög Köztársaság az Európai Atomenergia-közösség rendelkezésére bocsátja a Görögországban az atomenergia területén felhalmozott, korlátozott terjesztésre szánt ismereteket, a tisztán kereskedelmi alkalmazás kivételével. A Bizottság ezen ismereteket az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés 13. cikkében megállapított feltételek szerint közli a közösségi vállalkozásokkal.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben említett ismeretek elsősorban a következőkre vonatkoznak:

- a) radioizotópok alkalmazására vonatkozó vizsgálatok a következő területeken: orvostudomány, mezőgazdaság, rovartan és környezetvédelem,
- b) a nukleáris technológia alkalmazása az archeometriában,
- c) elektronikus orvostechnikai készülékek fejlesztése,
- d) radioaktív ércek kutatásának fejlesztési módszerei.

26. cikk

(1) Azokban az ágazatokban, amelyekben a Görög Köztársaság ismereteket bocsát az Európai Atomenergia-közösség rendelkezésére, az illetékes hatóságok kérelem alapján, kereskedelmi feltételek mellett, licenciát adnak a Közösség tagállamainak, magánszemélyeinek és vállalkozásainak, amennyiben e hatóságok kizárólagos jogokkal rendelkeznek a Közösség tagállamaiban bejelentett szabadalmakra, és amennyiben semmilyen, harmadikszemélyekkel szemben fennálló kötelezettségük nincs a szabadalmi jogokkal kapcsolatos kizárólagos vagy részben kizárólagos licencia adására vagy a licenciaadás felajánlására.

(2) Amennyiben már sor került egy kizárólagos vagy részben kizárólagos licencia megadására, a Görög Köztársaság ösztönzi és elősegíti, hogy az ilyen licencia jogosultjai kereskedelmi feltételek alapján allicenciát adjanak az Európai Atomenergia-közösség tagállamai, magánszemélyei és vállalkozásai részére.

Az ilyen kizárólagos vagy részben kizárólagos licenciákat a szokásos kereskedelmi feltételeknek megfelelően kell megadni.

IV. CÍM

A SPANYOL KIRÁLYSÁG ÉS A PORTUGÁL KÖZTÁRSASÁG CSATLAKOZÁSI FELTÉTELEIRŐL SZÓLÓ OKMÁNYBÓL ÁTVETT RENDELKEZÉSEK

1. SZAKASZ

Pénzügyi rendelkezések

27. cikk

A hozzáadottérték-adóból származó saját források kiszámítása és ellenőrzése során úgy kell eljárni, mintha a tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról – a közös hozzáadottértékadó-rendszer: egységes adóalap-megállapítás – szóló, 1977. május 17-i 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelv területi hatálya a Kanári-szigetekre, valamint Ceutára és Melillára is kiterjedne.

2. SZAKASZ

A szabadalmakra vonatkozó rendelkezések

28. cikk

A bizonyítási teherre vonatkozó spanyol nemzeti törvény, amelyet a Spanyol Királyság és a Portugál Köztársaság csatlakozási feltételeiről szóló okmány 8. jegyzőkönyvének (2) bekezdésével összhangban fogadtak el, nem alkalmazandó, amennyiben bitorlás miatt a felperes szabadalmazott eljárásának eredményeként előállítottal azonos termék előállítására vonatkozó másik eljárási

szabadalom jogosultja ellen indítanak eljárást, ha a másik szabadalmat 1986. január 1-jét megelőzően adták meg.

Azokban az esetekben, amelyekben a bizonyítási teher átszállása nem alkalmazandó, a Spanyol Királyság továbbra is a szabadalmastól követeli meg a szabadalombitorlás bizonyítását. Minden ilyen esetben a Spanyol Királyság az „előzetes bizonyítási eljárás” néven ismert bírósági eljárást alkalmazza.

A „előzetes bizonyítási eljárás” olyan, az első és a második albekezdésben említett rendszer részét képező eljárás, amelyben a szabadalombitorlásért keresetindításra jogosult bármely személy a kérelmére megadott bírósági végzés megszerzését követően elkészítheti az állítólagos szabadalombitorló helyiségeiben a kérdéses eljárás részletes leírását, szakértők által segített bírósági végrehajtóval, nevezetesen a műszaki dokumentumok fénymásolásával, tényleges lefoglalással vagy anélkül. E bírósági végzés elrendelheti egy olyan biztosíték megfizetését, amelynek célja az „előzetes bizonyítási eljárás” által az állítólagos jogbitorlónak okozott károk megtérítése.

29. cikk

A bizonyítási teherre vonatkozó portugál nemzeti törvény, amelyet a Spanyol Királyság és a Portugál Köztársaság csatlakozási feltételeiről szóló okmány 19. jegyzőkönyvének (2) bekezdésével összhangban fogadtak el, nem alkalmazandó, amennyiben bitorlás miatt a felperes szabadalmazott eljárásának eredményeként előállítottal azonos termék előállítására vonatkozó másik eljárási szabadalom jogosultja ellen indítanak eljárást, ha a másik szabadalmat 1986. január 1-jét megelőzően adták meg.

Azokban az esetekben, amelyekben a bizonyítási teher átszállása nem alkalmazandó, a Portugál Köztársaság továbbra is a szabadalmastól követeli meg a szabadalombitorlás bizonyítását. Minden ilyen esetben a Portugál Köztársaság az „előzetes bizonyítási eljárás” néven ismert bírósági eljárást alkalmazza.

Az „előzetes bizonyítási eljárás” olyan, az első és a második albekezdésben említett rendszer részét képező eljárás, amelyben a szabadalombitorlásért keresetindításra jogosult bármely személy a kérelmére megadott bírósági végzés megszerzését követően elkészítheti az állítólagos szabadalombitorló helyiségeiben a kérdéses eljárás részletes leírását, szakértők által segített bírósági végrehajtóval, nevezetesen a műszaki dokumentumok fénymásolásával, tényleges lefoglalással vagy anélkül. E bírósági végzés elrendelheti egy olyan biztosíték megfizetését, amelynek célja az „előzetes bizonyítási eljárás” által az állítólagos jogbitorlónak okozott károk megtérítése.

3. SZAKASZ

Az Unió által harmadik országokkal kötött halászati megállapodások keretében előírt kiegészítő kötelezettségekre vonatkozó mechanizmussal kapcsolatos rendelkezések

30. cikk

(1) Az Unió által harmadik országokkal kötött halászati megállapodások szerinti kötelezettségek keretében külön rendszer jön létre a valamelyik tagállam lobogója alatt közlekedő hajók által a szóban forgó harmadik ország felségterületéhez vagy joghatósága alá tartozó vizeken végzett halászati tevékenységek kiegészítéseképpen végzett műveletek végrehajtására.

(2) Azok a műveletek, amelyek a (3) és (4) bekezdésben meghatározott feltételek és korlátozások mellett a halászati tevékenységek kiegészítéseképpen előfordulhatnak, a következők:

- a) valamely tagállam lobogója alatt közlekedő hajó által halászati megállapodás révén végzett halászati tevékenységek során az érintett harmadik ország vizein fogott halászati termékek feldolgozása az említett harmadik ország területén, az ilyen termékeknek az uniós piacon a közös vámtarifa 03 árucsoportjába tartozó vámtarifaszámok alatt történő forgalomba hozatala céljából,
- b) valamely tagállam lobogója alatt közlekedő hajó fedélzetére az ilyen halászati megállapodás értelmében meghatározott tevékenységek keretében a közös vámtarifa 03 árucsoportjába tartozó halászati termékek rakodása vagy átrakodása, azoknak az uniós piacon való forgalomba hozatal érdekében történő szállítása és esetleges feldolgozása céljából.

(3) A (2) bekezdésben említett műveletek tárgyát képező termékek Unióba érkező behozatalát a közös vámtarifában szereplő vámok részleges vagy teljes felfüggesztésének függvényében vagy különleges díjrendszer hatálya alatt, a szóban forgó megállapodásokban és az azokhoz kapcsolódó részletes szabályokban foglalt halászati lehetőségek mennyiségére vonatkozólag évente rögzített feltételek mellett és az azokat kiegészítő határokon belül lehet végezni.

(4) E rendszer alkalmazásának általános szabályait, különösen pedig az érintett mennyiségek rögzítésének és felosztásának kritériumait európai törvény vagy kerettörvény határozza meg.

E rendszer részletes végrehajtási szabályait és az érintett mennyiségeket a 104/2000/EK rendelet 37. cikkében meghatározott eljárásnak megfelelően kell elfogadni.

4. SZAKASZ

Ceutára és Melillára vonatkozó rendelkezések

1. alszakasz

Általános rendelkezések

31. cikk

(1) Az Alkotmányt és az intézmények jogi aktusait – a (2) és a (3) bekezdésben említett eltérésekre, valamint e szakasz egyéb rendelkezéseire is figyelemmel – Ceutára és Melillára is alkalmazni kell.

(2) Azokat a feltételeket, amelyek mellett az Alkotmánynak az áruk szabad mozgására vonatkozó rendelkezéseit, valamint az intézmények vámjoggal és kereskedelempolitikával összefüggő jogi aktusait alkalmazni kell Ceutára és Melillára, e szakasz 3. alszakasza állapítja meg.

(3) A 32. cikk különös rendelkezéseinek sérelme nélkül, az intézményeknek a közös agrárpolitikára és a közös halászati politikára vonatkozó jogi aktusai nem alkalmazhatók Ceutára vagy Melillára.

(4) A Spanyol Királyság kérésére a Tanács által elfogadott európai törvény vagy kerettörvény:

- a) bevonhatja Ceutát és Melillát az Unió vámterületébe;
- b) meghatározhatja azokat a megfelelő intézkedéseket, amelyek célja az uniós joghatályos rendelkezéseinek Ceutára és Melillára történő kiterjesztése.

A saját kezdeményezésére vagy valamelyik tagállam kérelmére eljáró Bizottság javaslata alapján a Tanács európai törvényt vagy kerettörvényt fogadhat el, amely a Ceutára és Melillára vonatkozó rendelkezéseket – amennyiben szükséges – kiigazítja.

A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően egyhangúlag határoz.

2. alszakasz

A közös halászati politikára vonatkozó rendelkezések

32. cikk

(1) A (2) bekezdésre is figyelemmel és a 3. alszakasz sérelme nélkül, a közös halászati politika nem alkalmazandó Ceutára vagy Melillára.

(2) A Tanács a Bizottság javaslata alapján elfogadja azokat az európai törvényeket, kerettörvényeket vagy határozatokat, amelyek:

- a) meghatározzák Ceuta és Melilla érdekében elfogadható strukturális intézkedéseket;
- b) meghatározzák azokat az eljárásokat, amelyek segítségével figyelembe vehető Ceuta és Melilla érdekeinek összessége vagy egy része akkor, amikor a Tanács – esetről esetre – jogi aktusokat fogad el az Unió által a halászati megállapodások folytatására, illetve megkötésére irányuló tárgyalások céljából, és amelyek segítségével figyelembe vehetők Ceuta és Melilla sajátos érdekei olyan, halászatra vonatkozó nemzetközi egyezmények keretében, amelyekben az Unió szerződő fél.

(3) A Tanács a Bizottság javaslata alapján elfogadja azokat az európai törvényeket, kerettörvényeket vagy határozatokat, amelyek szükség szerint meghatározzák az egyes halászati övezetekhez, valamint azok erőforrásaihoz való kölcsönös hozzáférés lehetőségeit és feltételeit. A Tanács egyhangúlag határoz.

(4) A (2) és (3) bekezdésben említett európai törvényeket és kerettörvényeket az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

3. alszakasz

Az áruk szabad mozgására, a vámjogra és kereskedelempolitikára vonatkozó rendelkezések

33. cikk

(1) A Ceutáról és Melilláról származó termékek, valamint harmadik országokból érkező, Ceutára és Melillára a rájuk ott alkalmazandó szabályozás szerint behozott termékek az Unió vámterületén belül

történő szabad forgalomba bocsátásuk idején nem tekintendők olyan árunak, amely az Alkotmány III-151. cikke (1), (2) és (3) bekezdése feltételeinek megfelel.

(2) Az Unió vámterülete nem foglalja magában Ceutát és Melillát.

(3) Ha ez az alszakasz másképp nem rendelkezik, az intézmények külkereskedelmi vámszabályozással kapcsolatos jogi aktusai ugyanolyan feltételek mellett alkalmazandók egyrészt az Unió vámterülete, másrészt Ceuta és Melilla közötti kereskedelemre.

(4) Ha ez az alszakasz másképp nem rendelkezik, az intézmények a közös kereskedelempolitikával kapcsolatos, az áruk behozatalához vagy kiviteléhez közvetlenül kapcsolódó jogi aktusai, akár önállóan, akár megállapodás útján hozzák őket, nem alkalmazandók Ceutára és Melillára.

(5) Ha e cím másképp nem rendelkezik, az Unió az Alkotmány I. mellékletébe tartozó termékek esetében a Ceutával és Melillával folytatott kereskedelmére azokat az általános rendelkezéseket alkalmazza, amelyeket külkereskedelmében alkalmaz.

34. cikk

A 35. cikke is figyelemmel a Ceutáról és Melilláról származó termékek az Unió vámterületére történő behozatalakor vámmentességben részesülnek.

35. cikk

(1) A közös vámtarifá 0301, 0302, 0303, 1604, 1605 vámtarifaszáma vagy 0511 91 és 2301 20 alszáma alá tartozó, Ceutáról vagy Melilláról származó halászati termékek a termék szerint az 1982, 1983 és 1984 során ténylegesen értékesített átlagos mennyiségek alapján kiszámított vámkontingenseken belül vámmentességet élveznek az Unió egész vámterületén.

Az Unió vámterületére e vámkontingensek keretében behozott termékek szabad forgalomba bocsátása a piacok közös szervezése által – különösen a referenciaárakra vonatkozóan – meghatározott szabályok betartásától függ.

(2) A Tanács a Bizottság javaslata alapján minden évben az (1) bekezdésben megállapított részletes szabályoknak megfelelően európai rendeleteket vagy határozatokat fogad el a vámkontingensek megnyitására és kiosztására.

36. cikk

(1) Amennyiben a 34. cikk alkalmazása a Ceutáról vagy Melilláról származó bizonyos termékek behozatalának olyan jelentős növekedéséhez vezethet, ami az uniós termelőket sértheti, a Tanács a Bizottság javaslata alapján európai rendeleteket vagy határozatokat fogadhat el, amelyek e termékeknek az Unió vámterületére történő bejuttatását különleges feltételekhez köthetik.

(2) Amennyiben amiatt, hogy a közös kereskedelempolitikát és a közös vámtarifát nem alkalmazzák a nyersanyagok vagy köztes termékek Ceutára és Melillára irányuló behozatalára, valamely Ceutáról és Melilláról származó termék behozatala egy vagy több tagállamban folytatott

termelői tevékenység súlyos sérelmét okozza vagy okozhatja, a Bizottság valamely tagállam kérelmére vagy saját kezdeményezésére meghozhatja a megfelelő intézkedéseket.

37. cikk

A Ceutára és Melillára történő behozatalkor az Unió vámterületéről származó termékek mentességben részesülnek a vámok és az azokkal azonos hatású díjak alól.

38. cikk

A harmadik országból Ceutára és Melillára érkező áruk behozatalára vonatkozó vámok és azokkal azonos hatású díjak, illetve kereskedelmi szabályozás nem lehet kevésbé kedvező, mint az, amelyet az Unió nemzetközi kötelezettségvállalásai vagy kedvezményes szabályozásai értelmében e harmadik országgal szemben alkalmaz, feltéve, hogy ugyanaz a harmadik ország Ceutáról és Melilláról származó behozatalra ugyanazt az elbánást alkalmazza, mint amelyet az Uniónak nyújt. Az ilyen harmadik országból Ceutára és Melillára érkező áruk tekintetében a behozatalra alkalmazott szabályozás azonban nem lehet kedvezőbb, mint az Unió vámterületéről származó termékek behozatala tekintetében alkalmazott szabályozás.

39. cikk

A Tanács a Bizottság javaslata alapján elfogadja az ezen alszakasz alkalmazására vonatkozó európai rendeleteket vagy határozatokat, és különösen a 34., 35. és 37. cikkben említett, kereskedelemre alkalmazandó származási szabályokat, beleértve a származó termékek azonosításával és a származás-ellenőrzéssel összefüggő rendelkezéseket.

A szabályok különösen a termékek megjelölésére és/vagy címkézésére, a hajók lajstromozásának feltételeire, a halászati termékek tekintetében a vegyes származás szabályának alkalmazására vonatkozó rendelkezéseket, továbbá a termékek származásának megállapítását lehetővé tevő rendelkezéseket tartalmaznak.

5. SZAKASZ

Spanyolország regionális fejlődésére vonatkozó rendelkezések

40. cikk

A tagállamok tudomásul veszik azt a tényt, hogy a spanyol kormány elkötelezte magát egy olyan regionális fejlesztési politika megvalósítása mellett, amelynek célja többek között a gazdasági növekedés ösztönzése Spanyolország kevésbé fejlett régióiban és térségeiben.

A tagállamok elismerik, hogy közös érdekük e politika céljainak megvalósítása.

A tagállamok egyetértenek abban, hogy a spanyol kormány támogatása érdekében ajánlást tesznek az intézményeknek, hogy az Unió fent említett célkitűzéseinek megvalósítása érdekében azok vegyék igénybe az Alkotmányban meghatározott valamennyi eszközt és eljárást, különösen azáltal, hogy megfelelő módon hasznosítják ez utóbbi cél megvalósítására rendelkezésre álló uniós forrásokat;

A tagállamok különösen elismerik azt, hogy az Alkotmány III-167. és III-168. cikkének alkalmazása során figyelembe kell venni a gazdasági növekedésre és a Spanyolország kevésbé fejlett régióiban és térségeiben élő emberek életszínvonalának emelésére vonatkozó célkitűzéseket.

6. SZAKASZ

Portugália gazdasági és ipari fejlődésére vonatkozó rendelkezések

41. cikk

A tagállamok tudomásul veszik, hogy a portugál kormány olyan iparosítási és gazdaságfejlesztési politika végrehajtását vállalta, amelynek célja a portugál életszínvonal felzárkóztatása más európai nemzetek életszínvonalához, valamint a fejlettségi szintek regionális különbségeinek kiküszöbölésével egyidejűleg az alulfoglalkoztatottság felszámolása.

A tagállamok elismerik, hogy közös érdekük e politika céljainak megvalósítása.

A tagállamok egyetértenek abban, hogy ennek érdekében ajánlást tesznek az intézményeknek, hogy azok az Alkotmányban megállapított valamennyi eszközt és eljárást vegyék igénybe, különösen azért, hogy megfelelő módon hasznosítsák ez utóbbi cél megvalósítására szolgáló uniós forrásokat.

A tagállamok különösen elismerik azt, hogy az Alkotmány III-167. és III-168. cikkének alkalmazása során figyelembe kell venni a gazdasági növekedésre és a lakosság életszínvonalának emelésére vonatkozó célkitűzéseket.

7. SZAKASZ

Rendelkezések a Spanyol Királysággal az atomenergia területén történő információcseréről

42. cikk

(1) 1986. január 1-jétől a Spanyol Királyság rendelkezésére kell bocsátani a tagállamokkal, magánszemélyekkel és vállalkozásokkal az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés 13. cikkének megfelelően közölt ismereteket, amely az említett cikkben megállapított feltételek mellett gondoskodik az ilyen információ korlátozott terjesztéséről saját területén.

(2) 1986. január 1-jétől a Spanyol Királyság az Európai Atomenergia-közösség rendelkezésére bocsátja a Spanyolországban az atomenergia területén felhalmozott, korlátozott terjesztésre szánt ismereteket, a tisztán kereskedelmi alkalmazások kivételével. A Bizottság ezen ismereteket az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés 13. cikkében megállapított feltételek szerint közli a közösségi vállalkozásokkal.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben említett ismeretek elsősorban a következőkre vonatkoznak:

- a) atomfizika (nagy és kis energiák),
- b) sugárvédelem,

- c) izotópok alkalmazása, különös tekintettel a stabil izotópokra,
- d) kutatási célokat szolgáló reaktorok és ahhoz szükséges üzemanyagok,
- e) az üzemanyagciklus területén folytatott kutatások (pontosabban a gyenge minőségű urániumérc kitermelése és feldolgozása; erőművi reaktorok fűtőelemeinek optimalizálása).

43. cikk

(1) Azokban az ágazatokban, ahol a Spanyol Királyság ismereteket bocsát az Európai Atomenergia-közösség rendelkezésére, az illetékes hatóságok kérelem alapján kereskedelmi feltételek mellett licenciat adnak a Közösség tagállamainak, magánszemélyeknek és vállalkozásainak, amennyiben e hatóságok kizárólagos jogokkal rendelkeznek a tagállamokban bejelentett szabadalmakra, és amennyiben semmilyen, harmadik személyekkel szemben fennálló kötelezettségük nincs a szabadalmi jogokkal kapcsolatos kizárólagos vagy részben kizárólagos licencia adására vagy a licenciadás felajánlására.

(2) Amennyiben már sor került egy kizárólagos vagy részben kizárólagos licencia megadására, a Spanyol Királyság ösztönzi és elősegíti, hogy az ilyen licencia jogosultjai kereskedelmi feltételek alapján allicensziát adjanak a Közösség tagállamai, magánszemélyei és vállalkozásai részére.

Az ilyen kizárólagos vagy részben kizárólagos licenciákat a szokásos kereskedelmi feltételeknek megfelelően kell megadni.

8. SZAKASZ

Rendelkezések a Portugál Köztársasággal az atomenergia területén történő információcseréről

44. cikk

(1) 1986. január 1-jétől a Portugál Köztársaság rendelkezésére bocsátják az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés 13. cikkének megfelelően a tagállamokkal, magánszemélyekkel és vállalkozásokkal közölt ismereteket, amely az e cikkben megállapított feltételek mellett gondoskodik ezen ismeretek korlátozott terjesztéséről saját területén.

(2) 1986. január 1-jétől a Portugál Köztársaság az Európai Atomenergia-közösség rendelkezésére bocsátja a Portugáliában az atomenergia területén felhalmozott, korlátozott terjesztésre szánt ismereteket, a tisztán kereskedelmi alkalmazások kivételével. A Bizottság ezen ismereteket az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés 13. cikkében megállapított feltételek szerint közli a közösségi vállalkozásokkal.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben említett ismeretek elsősorban a következőkre vonatkoznak:

- a) reaktordinamika,
- b) sugárvédelem,

- c) nukleáris mérés technológiák alkalmazása (az ipar, a mezőgazdaság, a régészet és a geológia területén),
- d) atomfizika (keresztmetszetek hatékony mérése, csőfektetési technikák),
- e) uránium kohászati kitermelése.

45. cikk

(1) Azokban az ágazatokban, ahol a Portugál Köztársaság ismereteket bocsát az Európai Atomenergia-közösség rendelkezésére, az illetékes hatóságok kérelem, alapján kereskedelmi feltételek mellett licenciát adnak a Közösség tagállamainak, magánszemélyeinek és vállalkozásainak, amennyiben e hatóságok kizárólagos jogokkal rendelkeznek a tagállamokban bejelentett szabadalmakra, és amennyiben semmilyen, harmadik személyekkel szemben fennálló kötelezettségük nincs a szabadalmi jogokkal kapcsolatos kizárólagos vagy részben kizárólagos licencia adására vagy a licenciaadás felajánlására.

(2) Amennyiben már sor került egy kizárólagos vagy részben kizárólagos licencia megadására, a Portugál Köztársaság ösztönzi és elősegíti, hogy az ilyen licencia jogosultjai kereskedelmi feltételek alapján allicenciákat adjanak a Közösség tagállamai, magánszemélyei és vállalkozásai részére.

Az ilyen kizárólagos vagy részben kizárólagos licenciákat a szokásos kereskedelmi feltételeknek megfelelően kell megadni.

V. CÍM

AZ OSZTRÁK KÖZTÁRSASÁG, A FINN KÖZTÁRSASÁG ÉS A SVÉD KIRÁLYSÁG CSATLAKOZÁSÁRÓL SZÓLÓ OKMÁNYBÓL ÁTVETT RENDELKEZÉSEK

1. SZAKASZ

Pénzügyi rendelkezések

46. cikk

A hozzáadottérték-adóból származó saját források számítása és ellenőrzése során úgy kell eljárni, mintha az Åland-szigetek a forgalmi adókra vonatkozó tagállami jogszabályok összehangolásáról szóló, 1977. május 17-i 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelv – közös hozzáadottértékadó-rendszer: egységes adóalap-megállapítás – területi hatálya alá tartoznának.

2. SZAKASZ

Mezőgazdaságra vonatkozó rendelkezések

47. cikk

Amennyiben a csatlakozásból eredő súlyos nehézségek a 48. cikk, valamint a meglévő uniós előírások szerinti egyéb intézkedések teljes körű alkalmazása után is fennmaradnak, a Bizottság európai határozatot fogadhat el, amelyben engedélyezheti Finnországnak, hogy nemzeti támogatásokat nyújtson a termelőknek a közös agrárpolitika keretébe történő teljes integrációjuk elősegítése érdekében.

48. cikk

(1) A Bizottság európai határozatot fogad el, amelyben engedélyezi Finnországnak és Svédországnak, hogy a mezőgazdasági tevékenység meghatározott régiókban való fennmaradásának biztosítása érdekében hosszú távú nemzeti támogatásokat nyújtsanak. E régiók a 62. északi szélességi foktól északra fekvő mezőgazdasági területeket foglalják magukban, továbbá egyes, az említett szélességi foktól délre fekvő, az előbbiekkal határos olyan területeket, amelyek hasonló, a mezőgazdasági termelést különösen megnehezítő éghajlati viszonyokkal rendelkeznek.

(2) Az (1) bekezdésben említett térségeket a Bizottság határozza meg, figyelembe véve különösen:

- a) az alacsony népsűrűséget;
- b) a mezőgazdasági művelés alatt álló földeknek az összterülethez viszonyított arányát;
- c) az emberi fogyasztásra szánt szántóföldi növények termelésére használt földek arányát a mezőgazdasági célra használt területen belül.

(3) Az (1) bekezdés szerinti nemzeti támogatások a termelés olyan fizikai tényezőihez kötődhetnek, mint a mezőgazdasági földterület hektárban mért nagysága, illetve a haszonállatok száma, figyelembe véve a közös piacszervezésekben megállapított vonatkozó korlátokat, továbbá az egyes gazdaságok hagyományos termelési szerkezetét, ugyanakkor:

- a) nem kapcsolódhatnak a jövőbeli termeléshez;
- b) és nem vezethetnek a termelés növekedéséhez, illetve a Bizottság által meghatározandó, 1995. január 1-jét megelőző referencia-időszakban regisztrált ösztámogatási szint emelkedéséhez.

Ezek a támogatások régióként eltérők lehetnek.

Ezeket a támogatásokat különösen az alábbi célok elérése érdekében kell nyújtani:

- a) az érintett térségek éghajlati viszonyaihoz természetesen alkalmazkodó hagyományos elsődleges termelési és feldolgozási formák fenntartása;
- b) a mezőgazdasági termékek előállítási, forgalmazási és feldolgozási struktúráinak fejlesztése;

- c) az említett termékek forgalomba hozatalának előmozdítása;
- d) a környezet védelmének és a természeti környezet megőrzésének biztosítása.

49. cikk

(1) A 47. és 48. cikk szerinti támogatásokat, valamint az e cím alapján a Bizottság engedélyét igénylő bármilyen egyéb nemzeti támogatást be kell jelenteni a Bizottságnak. A támogatások az engedély megadásáig nem alkalmazhatók.

(2) A 48. cikk szerinti támogatások tekintetében a Bizottság 1996. január 1-jétől ötévente jelentést nyújt be a Tanácshoz:

- a) a megadott engedélyekről;
- b) az ilyen engedélyek alapján nyújtott támogatások eredményeiről.

E jelentések előkészítése érdekében a fenti engedélyekben részesülő tagállamok kellő időben tájékoztatják a Bizottságot a megadott támogatások hatásairól, bemutatva a szóban forgó régiók mezőgazdaságában tapasztalható fejlődést.

50. cikk

Az Alkotmány III-167. és III-168. cikke szerinti támogatások területén:

- a) Ausztriában, Finnországban és Svédországban 1995. január 1-jét megelőzően alkalmazott támogatások közül az Alkotmány III-168. cikke (1) bekezdésének értelmében csak azok minősülnek „létezőnek”, amelyekről 1995. április 30-ig értesítették a Bizottságot;
- b) az 1995. január 1-jét megelőzően a Bizottsággal közölt létező támogatások, illetve támogatások megadására vagy módosítására vonatkozó tervek ezen a napon bejelentettnek minősülnek.

51. cikk

(1) Egyedi esetekre vonatkozó eltérő rendelkezések hiányában a Tanács – a Bizottság javaslata alapján – az e szakasz végrehajtásához szükséges európai rendeleteket vagy határozatokat fogad el.

(2) A Tanács európai törvénnyel módosíthatja az ebben a szakaszban foglalt rendelkezéseket, amennyiben ezt az uniós jog változása szükségessé teszi. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően egyhangúlag határoz.

52. cikk

(1) Amennyiben Ausztriában, Finnországban és Svédországban fennálló szabályozási rendből a piacok közös szervezésének az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság csatlakozásának feltételeiről szóló okmányban meghatározott feltételek szerinti alkalmazásából eredő szabályozási rendbe való átmenet elősegítése érdekében átmeneti intézkedésekre van szükség, az ilyen intézkedések a 136/66/EGK rendelet 38. cikkében, illetve, adott esetben, a mezőgazdasági piacok közös szervezéséről szóló egyéb rendeletekben megállapított eljárásnak megfelelően kell elfogadni. Ilyen intézkedéseket az 1997. december 31-ével befejeződő időszak alatt lehet hozni, és

azokat csak eddig az időpontig lehet alkalmazni.

(2) A Tanács az (1) bekezdésben meghatározott határidőt európai törvénnyel meghosszabbíthatja. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően egyhangúlag határoz.

53. cikk

Az 51. és 52. cikket a halászati termékekre is alkalmazni kell.

3. SZAKASZ

Átmeneti intézkedésekre vonatkozó rendelkezések

54. cikk

Az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság csatlakozásának feltételeiről szóló okmány XV. mellékletének ⁽¹⁾ VII.B.I., VII.D.1., VII.D.2.c), IX.2. b), c), f), g), h), i), j), l), m), n), x), y), z), valamint aa), továbbá X. a), b) és c) pontjában felsorolt jogi aktusokat Ausztriára, Finnországra és Svédországra az említett mellékletben meghatározott feltételekkel kell alkalmazni.

Az első bekezdésben említett XV. melléklet IX.2.x) pontja tekintetében az Európai Közösségek létrehozásáról szóló szerződés rendelkezéseire, különösen annak 90. és 91. cikkére való utalást úgy kell értelmezni, mint az Alkotmány rendelkezéseire, különösen annak III-170. cikke (1) és (2) bekezdésére való utalást.

4. SZAKASZ

Egyes jogi aktusok alkalmazhatóságára vonatkozó rendelkezések

55. cikk

(1) Az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás (EGT) 53. cikke, illetve az említett megállapodás 25. jegyzőkönyvének 1. cikke alapján akár az Európai Szabadkereskedelmi Társulás (EFTA) Felügyeleti Hatósága, akár a Bizottság által 1995. január 1-jét megelőzően hozott azon egyedi mentességet adó vagy nemleges megállapítást tartalmazó határozatok, amelyek a csatlakozás következtében az Európai Közösséget létrehozó szerződés 81. cikkének hatálya alá tartozó esetekre vonatkoznak, az Alkotmány III-161. cikke alkalmazása szempontjából hatályban maradnak a bennük meghatározott határidő lejártáig, illetve amíg az uniós jognak megfelelően a Bizottság kellően megalapozott, ezzel ellentétes európai határozatot nem hoz.

(2) Az EGT-megállapodás 61. cikke alapján az EFTA Felügyeleti Hatóság által 1995. január 1-jét megelőzően hozott valamennyi olyan határozat, amely a csatlakozás következtében az Európai Közösséget létrehozó szerződés 87. cikkének hatálya alá tartozik, az Alkotmány III-167. cikke vonatkozásában hatályban marad, kivéve ha az Alkotmány III-168. cikke alapján a Bizottság ezzel

⁽¹⁾ HL C 241., 1994.8.29., 322. o.

ellentétes európai határozatot hoz. E bekezdés nem alkalmazandó azokra a határozatokra, amelyek az EGT-megállapodás 64. cikkében meghatározott eljárások hatálya alá tartoznak.

(3) Az (1) és (2) bekezdés sérelme nélkül, az EFTA Felügyeleti Hatóság által hozott határozatok 1995. január 1-jét követően is hatályban maradnak, kivéve ha az uniós jognak megfelelően a Bizottság kellően megalapozott, ezzel ellentétes határozatot hoz.

5. SZAKASZ

Az Åland-szigetekre vonatkozó rendelkezések

56. cikk

Az Alkotmány rendelkezései nem zárják ki az Åland-szigeteken 1994. január 1-jén hatályban levő rendelkezések alkalmazását azokra a korlátozásokra vonatkozóan, amelyek:

- a) megkülönböztetés nélkül korlátozzák az Åland-szigeteki hembygdsrätt/kotiseutuoikeussal (regionális állampolgársággal) nem rendelkező természetes személyek, továbbá a jogi személyek azon jogát, hogy az Åland-szigeteken az Åland-szigetek illetékes hatóságának engedélye nélkül ingatlantulajdont szerezzenek, vagy ingatlant birtokoljanak;
- b) megkülönböztetés nélkül korlátozzák az Åland-szigeteki hembygdsrätt/kotiseutuoikeussal (regionális állampolgársággal) nem rendelkező természetes személyek, továbbá a jogi személyek azon jogát, hogy az Åland-szigeteken az Åland-szigetek illetékes hatóságának engedélye nélkül letelepedjenek, vagy szolgáltatást nyújtsanak.

57. cikk

(1) Az Åland-szigetek területe – amelyet a 77/388/EGK tanácsi irányelv 3. cikke (1) bekezdésének harmadik francia bekezdésében meghatározottak szerinti harmadik területnek, illetve a 92/12/EGK tanácsi irányelv 2. cikkében meghatározottak szerinti, a jövedéki adók összehangolására vonatkozó irányelvek alkalmazási területén kívül eső nemzeti felségterületnek kell tekinteni – ki van zárva a tagállami jogszabályoknak a forgalmi adók, a jövedéki adók és az egyéb közvetett adók terén való összehangolására vonatkozó uniós jog területi alkalmazása alól.

Ezt a bekezdést a tőkeilletékre vonatkozó 69/335/EGK tanácsi irányelv rendelkezéseire nem kell alkalmazni.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott eltérés arra irányul, hogy a szigeteken fenntartsa az életképes helyi gazdaságot, és nem gyakorolhat semmilyen negatív hatást sem az Unió érdekeire, sem az Unió közös politikáira. Ha a Bizottság úgy ítéli meg, hogy az (1) bekezdés rendelkezései, különösen a tisztességes verseny és a saját források tekintetében már nem indokoltak, megfelelő javaslatokat terjeszt a Tanács elé, amely az Alkotmány vonatkozó cikkeinek megfelelően elfogadja a szükséges jogi aktusokat.

58. cikk

A Finn Köztársaság gondoskodik arról, hogy az Åland-szigeteken a tagállamok minden természetes és jogi személye egyenlő bánásmódban részesüljön.

59. cikk

E szakasz rendelkezéseit az Åland-szigetéről szóló nyilatkozatra tekintettel kell alkalmazni, amely – joghatása megváltoztatása nélkül – magában foglalja az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság csatlakozásának feltételeiről szóló okmány 2. jegyzőkönyve preambulumának szövegét.

6. SZAKASZ

A lappokra vonatkozó rendelkezések

60. cikk

Az Alkotmány rendelkezéseitől eltérve, a lapp nép számára kizárólagos jog adható a hagyományos lapp területeken való rénszarvastartásra.

61. cikk

E szakasz bármely, a lapp nép hagyományos megélhetési forrásaihoz kapcsolódóan a lappok számára biztosított később kidolgozandó kizárólagos joggal kibővíthető. A Tanács e szakasz szükséges módosításait európai törvényben fogadhatja el. A Tanács az Európai Parlamenttel és a Régiók Bizottságával folytatott konzultációt követően egyhangúlag határoz.

62. cikk

E szakasz rendelkezéseit a lappokról szóló nyilatkozatra tekintettel kell alkalmazni, amely – joghatása megváltoztatása nélkül – magában foglalja az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság csatlakozásának feltételeiről szóló okmány 3. jegyzőkönyve preambulumának szövegét.

7. SZAKASZ

A strukturális alapok Finnországban és Svédországban való alkalmazására vonatkozó különleges rendelkezések

63. cikk

A rendkívül alacsony népsűrűségű térségek fejlesztésére és strukturális alkalmazkodására irányuló célkitűzés alá elvben azok a térségek tartoznak, amelyek a 8 fő/km²-es vagy ennél alacsonyabb népsűrűségű NUTS-II. szintű régióknak felelnek meg vagy egy ilyen régióhoz tartoznak. Az uniós támogatás – a koncentrációs követelményektől függően – azokra a szomszédos vagy csatlakozó kisebb térségekre is kiterjedhet, amelyek megfelelnek ugyanennek a népsűrűségi feltételnek. Az e cikkben említett régiókat és térségeket az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság csatlakozásának feltételeiről szóló okmányhoz csatolt 6. jegyzőkönyv 1. melléklete ⁽¹⁾ sorolja fel.

8. SZAKASZ

Az ausztriai vasúti és kombinált fuvarozásra vonatkozó rendelkezések

64. cikk

(1) E szakasz alkalmazásában az alábbi fogalommeghatározásokat kell alkalmazni:

- a) „nehéz tehergépjármű”: a tagállamok valamelyikében teherszállításra vagy teherszállító pótkocsik vontatására nyilvántartásba vett gépjármű, amelynek megengedett legnagyobb összömege meghaladja a 7,5 tonnát, beleértve az olyan, 7,5 tonnát meghaladó legnagyobb megengedett összömegeű vontatókat és pótkocsikat, amelyeket a tagállamok valamelyikében nyilvántartásba vett 7,5 tonnás vagy annál kisebb megengedett legnagyobb összömegeű gépjármű vontat;
- b) „kombinált fuvarozás”: minden olyan nehéztehergépjármű- vagy teherrakomány-forgalom, amely során az út egy részét vasúton, más részét pedig közúton teszik meg, és amely során az Ausztrián átmenő forgalom semmilyen esetben sem történhet kizárólag közúton.

(2) A 65. és 71. cikket az Ausztria területén áthaladó vasúti és kombinált fuvarozásra vonatkozó intézkedésekre kell alkalmazni.

65. cikk

Az Unió és az érintett tagállamok saját hatáskörükben intézkedéseket fogadnak el az Alpokon keresztül történő áru fuvarozásra irányuló vasúti és kombinált fuvarozás fejlesztésére és előmozdítására, és gondoskodnak az ilyen intézkedések szoros összehangolásáról.

⁽¹⁾ HL C 241., 1994.8.29., 355. o.

66. cikk

Az Alkotmány III-247. cikkében előírt iránymutatások megalkotásakor az Unió gondoskodik arról, hogy az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság csatlakozásának feltételeiről szóló okmányhoz csatolt 9. jegyzőkönyv 1. mellékletében ⁽¹⁾ meghatározott fő útvonalak részét képezzék a transzeurópai vasúti és kombinált fuvarozási hálózatnak, továbbá hogy azokat közös érdekű projektként határozzák meg.

67. cikk

Az Unió és az érintett tagállamok saját hatáskörükben végrehajtják az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság csatlakozásának feltételeiről szóló okmányhoz csatolt 9. jegyzőkönyv 2. mellékletében ⁽²⁾ felsorolt intézkedéseket.

68. cikk

Az Unió és az érintett tagállamok minden erőfeszítést megtesznek annak érdekében, hogy az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság csatlakozásának feltételeiről szóló okmányhoz csatolt 9. jegyzőkönyv 3. mellékletében ⁽³⁾ említett többlet vasúti kapacitást továbbfejlesszék és hasznosítsák.

69. cikk

Az Unió és az érintett tagállamok intézkedéseket tesznek a vasúti és a kombinált fuvarozási szolgáltatás bővítése érdekében; és az ilyen intézkedéseket – adott esetben és az Alkotmány rendelkezéseire figyelemmel – a vasúti társaságokkal és más vasúti szolgáltatókkal folytatott szoros együttműködés során dolgozzák ki. Előnyben kell részesíteni a vasútra és kombinált fuvarozásra vonatkozó, az uniós jog rendelkezéseiben megállapított intézkedéseket. Az intézkedések végrehajtása során különös figyelmet kell fordítani a vasúti és kombinált fuvarozás versenyképességére és hatékonyságára, továbbá költséggazdálkodásának átláthatóságára. Az érintett tagállamoknak különösen olyan intézkedések megtételére kell törekedniük, amelyek révén biztosítható, hogy a kombinált fuvarozás árai a fuvarozás egyéb módjaival szemben versenyképesek legyenek. Az e célra juttatott támogatások mindegyikének meg kell felelnie az uniós jog előírásainak.

70. cikk

Az Unió és az érintett tagállamok a vasúti tranzitforgalom súlyos akadályoztatása, így például természeti katasztrófák esetén minden lehetséges összehangolt intézkedést megtesznek a közlekedés folyamatosságának fenntartása érdekében. Az érzékenyen kezelendő rakományt, mint például a romlandó élelmiszereket, előnyben kell részesíteni.

⁽¹⁾ HL C 241., 1994.8.29., 364. o.

⁽²⁾ HL C 241., 1994.8.29., 365. o.

⁽³⁾ HL C 241., 1994.8.29., 367. o.

71. cikk

A Bizottság a 73. cikk (2) bekezdésében előírt eljárásnak megfelelően eljárva megvizsgálja az e szakaszban foglaltak érvényesülését.

72. cikk

- (1) E cikket a Közösség területén folytatott közúti árufuvarozásra kell alkalmazni.
- (2) Az Ausztrián átmenő közúti áruforgalmat felölelő utakra az 1962. július 23-i első tanácsi irányelvben és a 881/92/EGK tanácsi rendeletben a saját számlára, illetve a visszterhesen végzett fuvarozásra vonatkozóan meghatározott szabályokat kell alkalmazni az e cikkben foglalt rendelkezésekre figyelemmel.
- (3) 1998. január 1-jéig a következő rendelkezéseket kell alkalmazni:
- a) Az Ausztrián átmenő forgalomban áthaladó nehéz tehergépjárművek összes NO_x -kibocsátását az 1992. január 1. és 2003. december 31. közötti időszakban 60 %-kal csökkenteni kell a 4. mellékletben szereplő táblázatnak megfelelően.
  - b) A nehéz tehergépjárművek összes NO_x -kibocsátása csökkentésének kezelése egy ökopontrendszer keretében történik. Ebben a rendszerben minden Ausztrián átmenő forgalomban áthaladó nehéz tehergépjárműnek az NO_x -kibocsátásának megfelelő számú ökoponttal kell rendelkeznie (a gyártás-megfelelőségi (COP) érték vagy a típus-jóváhagyási érték alapján hitelesített érték). Az ökopontok kiszámításának módjára és a pontrendszer kezelésére vonatkozó részletes szabályokat az 5. melléklet tartalmazza.
  - c) Amennyiben az átmenő forgalomban bonyolított utak száma bármely évben 8 %-nál többel haladja meg az 1991-re megállapított referenciaértéket, a Bizottság a 16. cikkben foglalt rendelkezésekkel összhangban megteszi az 5. melléklet (3) bekezdésének megfelelő intézkedéseket.
  - d) Ausztria köteles kellő időben és megfelelő mennyiségben kibocsátani és rendelkezésre bocsátani az Ausztrián átmenő forgalomban áthaladó nehéz tehergépjárművek számára az ökopontrendszer kezeléséhez szükséges ökopontkártyákat az 5. mellékletnek megfelelően.
  - e) Az ökopontokat a (7) bekezdés alapján megállapítandó rendelkezésekkel összhangban a Bizottság osztja szét a tagállamok között.
- (4) 1998. január 1-jét megelőzően a Tanács a Bizottság jelentése alapján megvizsgálja az Ausztrián átmenő közúti áruforgalomra vonatkozó rendelkezések érvényesülését. A vizsgálatot a közösségi jog elveivel, így a belső piac megfelelő működésének, a szolgáltatásnyújtás szabadságának, a Közösség egészségének érdekében folytatott környezetvédelem és a közlekedésbiztonság elvével összhangban kell elvégezni. Ha a Tanács a Bizottság javaslata alapján és az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően egyhangúlag másként nem határoz, az átmeneti időszak 2001. január 1-jéig meghosszabbodik; ez alatt az időszak alatt a (3) bekezdés rendelkezéseit kell alkalmazni.

(5) 2001. január 1-jét megelőzően a Bizottság az Európai Környezetvédelmi Ügynökséggel együttműködésben tudományos tanulmányt készít arról, hogy milyen mértékben sikerült elérni a (3) bekezdés a) pontjában célul kitűzött szennyezéscsökkentést. Ha a Bizottság arra a következtetésre jut, hogy fenntartható módon sikerült elérni a kitűzött célt, a fenti (3) bekezdés a) pontjának rendelkezései 2001. január 1-jétől hatályukat veszítik. Amennyiben a Bizottság úgy találja, hogy a kitűzött célt nem sikerült fenntartható módon elérni, akkor a Tanács, az EK-Szerződés 75. cikkével összhangban, intézkedéseket fogadhat el a Közösség keretében a környezet védelmének, így különösen a szennyezés mértékének 60 %-kal történő csökkentésének biztosítása érdekében. Amennyiben a Tanács nem fogad el ilyen intézkedéseket, az átmeneti időszak automatikusan három évvel meghosszabbodik; ez alatt az időszak alatt a (3) bekezdés rendelkezéseit kell alkalmazni.

(6) Az átmeneti időszak lejártával a közösségi vívmányokat teljes egészükben alkalmazni kell.

(7) A Bizottság a 16. cikk rendelkezéseivel összhangban eljárva részletes intézkedéseket vezet be az ökopontrendszer működtetésével, az ökopontok elosztásával, valamint az e cikkben foglalt rendelkezésekkel összefüggő technikai kérdésekkel kapcsolatban, amelyek Ausztria csatlakozásának időpontjában lépnek hatályba.

Az előző albekezdésben említett intézkedéseknek biztosítaniuk kell a tagállamoknak a 3637/92/EGK tanácsi rendelet, valamint a tranzitmegállapodásban említett ökopontrendszer hatálybalépésének időpontját és a bevezetésére vonatkozó eljárásokat megállapító, 1992. december 23-án aláírt igazgatási megállapodás alkalmazásából adódó tényleges helyzetének fenntartását. Minden szükséges intézkedést meg kell tenni annak érdekében, hogy a Görögországnak juttatott ökopontrész kielégítse az e tekintetben támasztott görög igényeket.

73. cikk

(1) A Bizottság munkáját egy bizottság segíti.

(2) Az e bekezdésre való hivatkozások esetén az 1999/468/EK határozat 3. és 7. cikkét kell alkalmazni.

(3) A bizottság elfogadja saját eljárási szabályzatát.

9. SZAKASZ

Egyes sajátosan osztrák német nyelvű kifejezéseknek az Európai Unióban való használatára vonatkozó rendelkezések

74. cikk

(1) A német nyelvnek az osztrák jogban használatos és az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság csatlakozásának feltételeiről szóló okmányhoz csatolt 10. jegyzőkönyv mellékletében felsorolt ⁽¹⁾ sajátosan osztrák kifejezései ugyanolyan státust élveznek és ugyanolyan

⁽¹⁾ HL C 241., 1994.8.29., 370. o.

joghatással használhatók, mint az ezeknek megfelelő, Németországban használatos és ugyanabban a mellékletben felsorolt kifejezések.

(2) Az új jogszabályok német nyelvű változatában a Németországban használt kifejezéseket megfelelő módon ki kell egészíteni az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság csatlakozásának feltételeiről szóló okmányhoz csatolt 10. jegyzőkönyv mellékletében felsorolt sajátosan osztrák kifejezésekkel.

9. JEGYZŐKÖNYV A CSEH KÖZTÁRSASÁG, AZ ÉSZT KÖZTÁRSASÁG, A CIPRUSI KÖZTÁRSASÁG, A LETT KÖZTÁRSASÁG, A LITVÁN KÖZTÁRSASÁG, A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG, A MÁLTAI KÖZTÁRSASÁG, A LENGYEL KÖZTÁRSASÁG, A SZLOVÉN KÖZTÁRSASÁG ÉS A SZLOVÁK KÖZTÁRSASÁG CSATLAKOZÁSI SZERZŐDÉSÉRŐL ÉS CSATLAKOZÁSI OKMÁNYÁRÓL

A MAGAS SZERZŐDŐ FELEK,

EMLÉKEZTETVE arra, hogy a Cseh Köztársaság, az Észti Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Letti Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Szlovák Köztársaság 2004. május 1-jén csatlakozott az Európai Közösségekhez és az Európai Unióról szóló szerződéssel létrejött Európai Unióhoz;

FIGYELEMBE VÉVE, hogy az Alkotmány IV-437. cikke (2) bekezdésének e) pontja kimondja, hogy a fent említett csatlakozásokról szóló 2003. április 16-i szerződés hatályát veszti;

FIGYELEMBE VÉVE, hogy az említett csatlakozási szerződéshez csatolt okmány számos rendelkezése továbbra is jelentőséggel bír; figyelembe véve továbbá, hogy az Alkotmány IV-437. cikkének (2) bekezdése kimondja, hogy e rendelkezéseket egy külön jegyzőkönyv megismétli vagy azokra hivatkozik annak érdekében, hogy hatályban maradjanak és joghatásaik fennmaradjanak;

FIGYELEMBE VÉVE, hogy az említett rendelkezések némelyike technikai kiigazításra szorul annak érdekében, hogy joghatása megváltozása nélkül összhangba kerüljön az Alkotmány szövegével;

MEGÁLLAPODTAK a következő rendelkezésekben, amelyeket az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez, illetve az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződéshez csatolnak:

ELSŐ RÉSZ

A 2003. ÁPRILIS 16-I CSATLAKOZÁSI OKMÁNYRA VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

I. CÍM

ALAPELVEK

1. cikk

E jegyzőkönyv alkalmazásában:

- a) a „2003. április 16-i csatlakozási okmány” a Cseh Köztársaság, az Észti Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Letti Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Szlovák Köztársaság csatlakozásának feltételeiről és az Európai Unió alapját képező szerződések kiigazításairól szóló okmány;

- b) „az Európai Közösséget létrehozó szerződés” (EK-Szerződés) és „az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés” (Euratom-Szerződés) ezeket a szerződéseket jelenti a 2004. május 1-jét megelőzően hatályba lépő kiegészítő vagy módosító szerződésekkel, illetve egyéb jogi aktusokkal együtt;
- c) „az Európai Unióról szóló szerződés” („EU-Szerződés”) ezt a szerződést jelenti a 2004. május 1-jét megelőzően hatályba lépő kiegészítő vagy módosító szerződésekkel, illetve egyéb jogi aktusokkal együtt;
- d) a „Közösség” a c) pontban említett Közösségek közül az egyik vagy mindkettő, az adott esettől függően;
- e) a „jelenlegi tagállamok” kifejezés a következő tagállamokat jelenti: a Belga Királyság, a Dán Királyság, a Németországi Szövetségi Köztársaság, a Görög Köztársaság, a Spanyol Királyság, a Francia Köztársaság, Írország, az Olasz Köztársaság, a Luxemburgi Nagyhercegség, a Holland Királyság, az Osztrák Köztársaság, a Portugál Köztársaság, a Finn Köztársaság, a Svéd Királyság, valamint Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága;
- f) az „új tagállamok” kifejezés a következő tagállamokat jelenti: a Cseh Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Szlovák Köztársaság.

2. cikk

Az Alkotmány IV-437. cikke (2) bekezdésének e) pontjában említett, a Cseh Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Szlovák Köztársaság csatlakozásáról szóló szerződésből eredő jogok és kötelezettségek az e szerződésben megállapított feltételek értelmében 2004. május 1-jén léptek hatályba.

3. cikk

(1) A schengeni vívmányok rendelkezései, amelyeket az Unió keretébe az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez csatolt jegyzőkönyv (a továbbiakban „schengeni jegyzőkönyv”) illesztett be, és az azokon alapuló, illetve azokkal egyéb módon összefüggő, a 2003. április 16-i csatlakozási okmány I. mellékletében felsorolt jogi aktusok, valamint minden ilyen további jogi aktus, amelyet 2004. május 1-je előtt fogadnak el, az új tagállamokra nézve 2004. május 1-jétől kezdődően kötelezőek és azokat az új tagállamokban ettől az időponttól kezdődően alkalmazni kell.

(2) A schengeni vívmányoknak az Unió keretébe beillesztett azon rendelkezései, és az azokon alapuló, illetve azokkal egyéb módon összefüggő azon jogi aktusok, amelyeket az (1) bekezdés nem említ, 2004. május 1-jétől kezdődően kötelezőek az új tagállamok számára; e rendelkezéseket és jogi aktusokat azonban csak akkor kell valamely új tagállamban alkalmazni, ha a Tanács európai határozatban így rendelkezik azt követően, hogy az alkalmazandó schengeni értékelési eljárásokkal összhangban megvizsgálta, hogy az új tagállam teljesíti-e az érintett vívmányok valamennyi részének alkalmazásához szükséges feltételeket.

A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően, azon tagállamok kormányait képviselő tagjainak egyhangú szavazatával határoz, amelyekben az e bekezdésben említett rendelkezéseket már hatályba léptették, illetve amelyben ezeket a rendelkezéseket hatályba kívánják léptetni. A Tanács Írország, valamint Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága kormányait

képviselő tagjai annyiban vesznek részt egy ilyen határozat meghozatalában, amennyiben az a schengeni vívmányok olyan rendelkezéseire és az azokon alapuló, illetve azokkal egyéb módon összefüggő olyan jogi aktusokra vonatkozik, amelyek alkalmazásában ezek a tagállamok részt vesznek.

(3) A Tanács által a schengeni jegyzőkönyv 6. cikke alapján kötött megállapodások 2004. május 1-jétől kezdődően kötelezőek az új tagállamokra.

(4) A bel- és igazságügyek terén azon egyezmények és okmányok vonatkozásában, amelyek elválaszthatatlanok az EU-Szerződés célkitűzéseinek megvalósításától, az új tagállamoknak:

- a) csatlakozniuk kell azokhoz, amelyek 2004. május 1-jén a jelenlegi tagállamok számára aláírásra nyitva állnak, és azokhoz, amelyeket a Tanács az EU-Szerződés VI. címével összhangban kidolgozott, és a tagállamoknak elfogadásra javasolt,
- b) a tagállamoknak a bel- és igazságügy terén működő intézményei és szervezetei közötti gyakorlati együttműködés elősegítése céljából olyan igazgatási és egyéb rendelkezéseket kell bevezetniük, amilyeneket a csatlakozás időpontjáig a jelenlegi tagállamok vagy a Tanács elfogadtak.

4. cikk

2004. május 1-jétől kezdődően, az Alkotmány III-197. cikke értelmében vett eltéréssel rendelkező tagállamként valamennyi új tagállam részt vesz a Gazdasági és Monetáris Unióban.

5. cikk

(1) Az új tagállamok, amelyek a 2003. április 16-i csatlakozási okmánnyal csatlakoztak a tagállamok kormányainak a Tanács keretében ülésező képviselői által elfogadott határozatokhoz és megállapodásokhoz, kötelesek csatlakozni minden olyan egyéb megállapodáshoz is, amelyet a jelenlegi tagállamok kötöttek, és amely az Unió működésére vonatkozik vagy annak tevékenységével kapcsolatos.

(2) Az új tagállamoknak csatlakozniuk kell a jelenlegi tagállamok által aláírt, az EK-Szerződés 293. cikkében említett, illetve az EK-Szerződés célkitűzéseinek teljesítésétől elválaszthatatlan egyezményekhez – amennyiben azok még hatályban vannak – továbbá az ezen egyezményeknek az Európai Közösségek Bírósága általi értelmezéséről szóló jegyzőkönyvekhez, és e célból az azokban szükséges kiigazítások megtétele érdekében tárgyalásokat kell kezdeniük a jelenlegi tagállamokkal.

6. cikk

(1) Az új tagállamoknak az e jegyzőkönyvben megállapított feltételek szerint csatlakozniuk kell a jelenlegi tagállamok és az Unió vagy az Európai Atomenergia-közösség által együttesen eljárva megkötött vagy ideiglenesen alkalmazott megállapodásokhoz vagy egyezményekhez, valamint az ezen államok által kötött olyan megállapodásokhoz, amelyek ezekhez a megállapodásokhoz vagy egyezményekhez kapcsolódnak.

Az új tagállamoknak a (4) bekezdésben említett megállapodásokhoz és egyezményekhez, továbbá a Fehéroroszországgal, Chilével, Kínával, a Mercosurral vagy Svájjal a Közösség és jelenlegi tagállamai által együttesen kötött vagy aláírt megállapodásokhoz történő csatlakozásáról az e megállapodásokhoz vagy egyezményekhez csatolt és az érintett harmadik országgal vagy országokkal, illetve nemzetközi szervezettel a Tanács által a tagállamok nevében egyhangúlag eljárva kötött jegyzőkönyvekben kell megállapodni. Ez az eljárás az ilyen megállapodások jövőbeni megkötése vagy bármilyen egyéb, a csatlakozással össze nem függő módosításai tekintetében nem sérti az Unió és az Európai Atomenergia-közösség saját hatásköreit, és nem érinti az ez utóbbiak és tagállamok közötti hatáskörmegosztást. E jegyzőkönyveket, a tagállamok nevében eljárva, a Bizottság tárgyalja meg a Tanács által egyhangúlag jóváhagyott tárgyalási irányelvek alapján és a tagállamok képviselőiből álló bizottsággal konzultálva. A Bizottság a jegyzőkönyvek megkötése céljából azok tervezetét benyújtja a Tanácsnak.

(2) Az (1) bekezdésben említett megállapodásokhoz és egyezményekhez történő csatlakozással az új tagállamokat ezen megállapodások és egyezmények tekintetében ugyanazok a jogok és kötelezettségek illetik meg, mint a jelenlegi tagállamokat.

(3) Az új tagállamoknak az e jegyzőkönyvben megállapított feltételek szerint csatlakozniuk kell az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodáshoz ⁽¹⁾, annak 128. cikkével összhangban.

(4) 2004. május 1-jétől kezdődően, és adott esetben az (1) bekezdésben említett szükséges jegyzőkönyvek megkötéséig az új tagállamok alkalmazzák a jelenlegi tagállamok és a Közösség által együttesen Algériával, Azerbajdzsánnal, Bulgáriával, Dél-Afrikával, Dél-Koreával, Egyiptommal, Grúziával, Horvátországgal, Izraellel, Jordániával, Kazahsztánnal, Kirgizisztánnal, Libanonnal, Macedónia Volt Jugoszláv Köztársasággal, Marokkóval, Mexikóval, Moldovával, az Orosz Föderációval, Örményországgal, Romániával, San Marinóval, Szíriával, Törökországgal, Tunéziával, Türkmenisztánnal, Ukrajnával, illetve Üzbegisztánnal kötött, valamint a 2004. május 1-je előtt a jelenlegi tagállamok és a Közösség által együttesen kötött egyéb megállapodások rendelkezéseit.

E megállapodások bármilyen kiigazításáról csak az (1) bekezdés második albekezdése rendelkezéseinek megfelelően a többi szerződő állammal megkötött jegyzőkönyvekben lehet rendelkezni. Amennyiben a jegyzőkönyvek megkötésére 2004. május 1-jéig nem kerül sor, az Unió, az Európai Atomenergia-közösség és a tagállamok saját hatáskörüik keretein belül megteszik a szükséges intézkedéseket a helyzet rendezésére.

(5) 2004. május 1-jétől kezdődően az új tagállamok alkalmazzák a Közösség által harmadik országokkal kötött kétoldalú textilmegállapodásokat és -megegyezéseket.

Az Unió által a textil- és ruházati termékek behozatalára vonatkozóan alkalmazott mennyiségi korlátozásokat az új tagállamok csatlakozására figyelemmel ki kell igazítani.

Amennyiben a kétoldalú textilmegállapodások és -megegyezések módosításai 2004. május 1-jéig nem lépnek hatályba, az Unió a textil- és ruházati termékek behozatalára vonatkozó szabályait az új tagállamok csatlakozására figyelemmel szükség szerint kiigazítja.

⁽¹⁾ HL L 1., 1994.1.3., 3. o.

(6) Az Unió által az acél és acéltermékek behozatalára vonatkozóan alkalmazott mennyiségi korlátozásokat az új tagállamoknak a csatlakozási szerződés aláírását közvetlenül megelőző években megvalósult, az érintett szállító országokból származó acéltermék-behozatala alapján ki kell igazítani.

(7) A csatlakozást megelőzően az új tagállamok által harmadik országokkal kötött halászati megállapodások igazgatását az Unió látja el.

Az említett megállapodásokból eredő, az új tagállamokra vonatkozó jogok és kötelezettségek érintetlenül maradnak mindaddig, amíg e megállapodások rendelkezései ideiglenesen hatályban maradnak.

A Tanács, a lehető legrövidebb időn belül, és minden esetben az első albekezdésben említett megállapodások lejárta előtt, a Bizottság javaslata alapján, minden egyes esetben meghozza azokat az európai határozatokat, amelyek az említett megállapodásokon alapuló halászati tevékenységek folytatásához szükségesek, ideértve azt a lehetőséget is, hogy bizonyos megállapodások hatályát egy évet meg nem haladó időtartamra meghosszabbítsa.

(8) 2004. május 1-jével kezdődő hatállyal az új tagállamok felmondják valamennyi, harmadik országokkal kötött szabadkereskedelmi megállapodásukat, ideértve a Közép-európai Szabadkereskedelmi Megállapodást.

Amennyiben az egyrésztől egy vagy több új tagállam, másrésztől egy vagy több harmadik ország közötti megállapodások nem összeegyeztethetőek az Alkotmányból, és különösen az e jegyzőkönyvből eredő kötelezettségekkel, az új tagállamok minden szükséges lépést megtesznek annak érdekében, hogy a létrejött összeegyeztethetlenséget megszüntessék. Ha egy új tagállam a csatlakozás előtt egy vagy több harmadik országgal megkötött valamely megállapodás kiigazításakor nehézségekbe ütközik, az új tagállam köteles az adott megállapodást a megállapodás rendelkezéseinek megfelelően felmondani.

(9) Az új tagállamok – amennyiben szükséges – megteszik a megfelelő intézkedéseket annak érdekében, hogy azokkal a nemzetközi szervezetekkel, illetve nemzetközi megállapodásokkal kapcsolatban fennálló helyzetüket, amelyeknek az Unió vagy az Európai Atomenergia-közösség, illetve más tagállamok szintén tagjai, illetve részesei, hozzáigazítsák azokhoz a jogokhoz és kötelezettségekhez, amelyek az Unióhoz való csatlakozásukból erednek.

Az új tagállamok 2004. május 1-jén vagy az ezt követő lehető legkorábbi időpontban felmondják különösen azokat a nemzetközi halászati megállapodásokat és kilépnek azokból a halászati szervezetekből, amelyeknek az Unió is részese, illetve tagja, kivéve, ha tagságuk a halászaton kívüli egyéb területekkel kapcsolatos.

7. cikk

Az intézmények által elfogadott, az e jegyzőkönyvben megállapított átmeneti rendelkezésekkel érintett jogi aktusok megtartják jogi természetüket; így különösen az ezen jogi aktusok módosítására vonatkozó eljárásokat továbbra is alkalmazni kell.

8. cikk

A 2003. április 16-i csatlakozási okmányban foglalt azon rendelkezések, amelyek célja vagy eredménye az Európai Unióról szóló szerződés által létrehozott közösségi vagy európai uniós intézmények, szervek vagy hivatalok által elfogadott jogi aktusok nem átmeneti intézkedésként történő hatályon kívül helyezése vagy módosítása – a második bekezdés alkalmazására is figyelemmel –, továbbra is hatályban maradnak, az Európai Közösségek Bírósága és az Elsőfokú Bírósága rájuk vonatkozó értelmezésének megfelelően.

Ezeknek a rendelkezéseknek a jogi természete megegyezik az általuk hatályon kívül helyezett vagy módosított jogi aktusokéval, és rájuk ugyanazokat a szabályokat kell alkalmazni.

9. cikk

Az Európai Közösségek vagy Európai Unióról szóló szerződéssel létrehozott intézmények, szervek vagy hivatalok és az Európai Központi Bank által 2004. május 1-je előtt elfogadott jogi aktusoknak a cseh, észt, lengyel, lett, litván, magyar, máltai, szlovák és szlovén nyelven megszüvegezett szövege az új tagállamok csatlakozásának időpontjától ugyanolyan feltételekkel hiteles, mint a többi nyelven készült hiteles szövegek.

10. cikk

A Tanács európai törvényben hatályon kívül helyezheti az e jegyzőkönyvben meghatározott átmeneti rendelkezéseket, amennyiben a továbbiakban már nem alkalmazandóak. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően, egyhangúlag határoz.

11. cikk

Az Alkotmányt és az intézmények által elfogadott jogi aktusokat átmeneti intézkedésként az e jegyzőkönyvben megállapított eltérésekkel kell alkalmazni.

II. CÍM

ÁLLANDÓ RENDELKEZÉSEK

12. cikk

A 2003. április 16-i csatlakozási okmány III. mellékletében felsorolt jogi aktusoknak a csatlakozás következtében szükségessé váló kiigazítására a mellékletben megadott iránymutatások alapján kerül sor a 36. cikkben meghatározott eljárásnak megfelelően és az ott megállapított feltételek szerint.

13. cikk

A 2003. április 16-i csatlakozási okmány IV. mellékletében felsorolt intézkedéseket az abban a mellékletben meghatározott feltételekkel kell alkalmazni.

14. cikk

A Tanács európai törvényben kiigazíthatja az e jegyzőkönyv közös agrárpolitikára vonatkozó rendelkezéseit, amennyiben az az uniós jog változásai következtében az szükségesnek bizonyul. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően, egyhangúlag jár el.

III. CÍM

IDEIGLENES RENDELKEZÉSEK

15. cikk

A 2003. április 16-i csatlakozási okmány V., VI., VII., VIII., IX., X., XI., XII., XIII. és XIV. mellékletében felsorolt intézkedéseket az új tagállamok vonatkozásában az említett mellékletekben meghatározott feltételekkel kell alkalmazni.

16. cikk

(1) Az Európai Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló, 2000. szeptember 29-i 2000/597/EK, Euratom tanácsi határozat ⁽¹⁾ 2. cikke (1) bekezdésének b) pontjában, illetve az ennek helyébe lépő bármely határozat megfelelő rendelkezésében a „közös vámtarifa szerinti vámok és egyéb vámok” néven megjelölt bevétel azokat a közös vámtarifa szerinti vámtételek alapján számított vámokat és az azokra vonatkozó valamennyi olyan vámengedményt is magában foglalja, amelyeket az Unió az új tagállamok harmadik országokkal folytatott kereskedelme során alkalmaz.

(2) 2004-re vonatkozóan, a 2000/597/EK, Euratom határozat 2. cikke (1) bekezdésének c) és d) pontjában említett, az egyes új tagállamokra vonatkozó harmonizált hozzáadottértékadó-alap és GNI-alap (bruttónemzetijövedelem-alap) az éves alap kétharmadának felel meg. A 2000/597/EK, Euratom határozat 5. cikke (1) bekezdésében említett, a költségvetési egyensúlyhiányra tekintettel az Egyesült Királyság részére juttatott korrekció finanszírozásának kiszámítása céljából az egyes új tagállamokra vonatkozó GNI-alap szintén az éves alap kétharmadának felel meg.

(3) A 2000/597/EK, Euratom határozat 2. cikke (4) bekezdése b) pontjának megfelelően a 2004. évi rögzített kulcs meghatározása céljából, az új tagállamok maximált hozzáadottértékadó-alapjait ezen államok nem maximált hozzáadottértékadó-alapjának kétharmada, valamint GNI-jük kétharmada alapján kell kiszámítani.

17. cikk

(1) Az Uniónak a 2004. pénzügyi évre vonatkozó költségvetését az új tagállamok csatlakozására figyelemmel, egy módosító költségvetéssel ki kell igazítani; a módosító költségvetés 2004. május 1-jén lép hatályba.

(2) Az (1) bekezdésben említett módosító költségvetés alapján az új tagállamok által fizetendő hozzáadottértékadó- és GNI-alapú források tizenkét havi egy tizenketted részét, valamint a kizárólag a jelenlegi tagállamokra alkalmazandó, a 2004. január-április közötti időszakra vonatkozó havi egy tizenketted részek visszamenőleges hatályú kiigazítását a 2004. május-december közötti időszak során leírandó egy nyolcad részekké kell átszámítani. A 2004-es év során elfogadásra kerülő bármely további költségvetés-módosításból származó visszamenőleges hatályú kiigazítást szintén át kell számítani olyan egyenlő részekre, amelyeket az év fennmaradó része során kell leírvni.

⁽¹⁾ HL L 253., 2000.10.7., 42. o.

18. cikk

Az Unió átmeneti költségvetési kompenzáció címén az uniós költségvetés kiadási tételeként a Cseh Köztársaság, Ciprus, Málta és Szlovénia részére minden hónap első munkanapján 2004-ben – a csatlakozás időpontjától kezdődően – az alábbi összegek egy nyolcad, 2005-ben és 2006-ban pedig az alábbi összegek egy tizenketted részét fizeti ki:

(millió euro, 1999-es árakon)

	2004	2005	2006
Cseh Köztársaság	125,4	178,0	85,1
Ciprus	68,9	119,2	112,3
Málta	37,8	65,6	62,9
Szlovénia	29,5	66,4	35,5

19. cikk

Az Unió külön egyösszegű pénzforgalmi könnyítés címén az uniós költségvetés kiadási tételeként a Cseh Köztársaság, Észtország, Ciprus, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Lengyelország, Szlovénia és Szlovákia részére minden hónap első munkanapján 2004-ben – a csatlakozás időpontjától kezdődően – az alábbi összegek egy nyolcad, 2005-ben és 2006-ban pedig az alábbi összegek egy tizenketted részét fizeti ki:

(millió euro, 1999-es árakon)

	2004	2005	2006
Cseh Köztársaság	174,7	91,55	91,55
Észtország	15,8	2,90	2,90
Ciprus	27,7	5,05	5,05
Lettország	19,5	3,40	3,40
Litvánia	34,8	6,30	6,30
Magyarország	155,3	27,95	27,95
Málta	12,2	27,15	27,15
Lengyelország	442,8	550,00	450,00
Szlovénia	65,4	17,85	17,85
Szlovákia	63,2	11,35	11,35

A Lengyelország részére juttatott 1 milliárd eurót és a Cseh Köztársaság részére juttatott 100 millió eurót, amelyet a külön egyösszegű pénzforgalmi könnyítés tartalmaz, a 2004–2006 közötti időszak folyamán elosztásra kerülő strukturális alapok összegének kiszámításakor figyelembe kell venni.

20. cikk

(1) Az alábbiakban felsorolt új tagállamok a következő összeget fizetik be a tagállamok kormányainak a Tanács keretében ülésező képviselői által elfogadott, az ESZAK-Szerződés lejártának pénzügyi következményeiről és a Szén- és Acélipari Kutatási Alapról szóló 2002. február 27-i 2002/234/ESZAK határozatban ⁽¹⁾ említett Szén- és Acélipari Kutatási Alapba:

	<i>(millió euro, folyó áron)</i>
Cseh Köztársaság	39,88
Észtország	2,5
Lettország	2,69
Magyarország	9,93
Lengyelország	92,46
Szlovénia	2,36
Szlovákia	20,11

(2) 2006-tól kezdődően a Szén- és Acélipari Kutatási Alapba befizetendő hozzájárulást négy részletben, minden év első hónapjának első munkanapján kell befizetni a következők szerint:

2006:	15 %
2007:	20 %
2008:	30 %
2009:	35 %.

21. cikk

(1) Amennyiben e jegyzőkönyv másként nem rendelkezik, a PHARE-program ⁽²⁾, a PHARE határokon átnyúló együttműködési program ⁽³⁾, a Ciprusnak és Máltának szánt előcsatlakozási alapok ⁽⁴⁾, az ISPA-program ⁽⁵⁾ és a SAPARD-program ⁽⁶⁾ keretében 2003. december 31-ét követően

⁽¹⁾ HL L 79., 2002.3.22., 42. o.

⁽²⁾ A módosított 3906/89/EGK rendelet (HL L 375., 1989.12.23., 11. o.).

⁽³⁾ A módosított 2760/98/EK rendelet (HL L 345., 1998.12.19., 49. o.).

⁽⁴⁾ A módosított 555/2000/EK rendelet (HL L 68., 2000.3.16., 3. o.).

⁽⁵⁾ A módosított 1267/1999/EK rendelet (HL L 161., 1999.6.26., 73. o.).

⁽⁶⁾ 1268/1999/EK rendelet (HL L 161., 1999.6.26., 87. o.).

nem különítenek el költségvetési előirányzatokat az új tagállamok számára. 2004. január 1-jétől kezdődően az új tagállamok, az alábbiakban meghatározott egyedi rendelkezésekre és kivételekre, illetve e jegyzőkönyv eltérő rendelkezéseire is figyelemmel, az 1999. május 6-i intézményközi megállapodásban ⁽¹⁾ meghatározott pénzügyi terv első három tétele alá tartozó kiadások tekintetében a jelenlegi tagállamokkal megegyező bánásmódban részesülnek. A pénzügyi terv 1., 2., 3. és 5. tétele alá tartozó, a bővítéshez kapcsolódó kiegészítő előirányzatok felső határát a 2003. április 16-i csatlakozási okmány XV. melléklete tartalmazza. A 2004. évi költségvetésben azonban sem programokra, sem szervezetekre vonatkozóan nem tehető pénzügyi kötelezettségvállalás az új tagállamok csatlakozását megelőzően.

(2) Az (1) bekezdés nem alkalmazandó a közös agrárpolitika finanszírozásáról szóló, 1999. május 17-i 1258/1999/EK tanácsi rendelet ⁽²⁾ 2. cikkének (1) és (2) bekezdése, valamint 3. cikkének (3) bekezdése szerinti, az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garanciaalap Garancia-részlegéből finanszírozott olyan kiadásokra, amelyekre e jegyzőkönyv 2. cikkének megfelelően kizárólag a 2004. május 1-jét követően nyújtható közösségi finanszírozás.

E cikk (1) bekezdését azonban alkalmazni kell az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garanciaalaphól (EMOGA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról, valamint egyes rendeletek módosításáról, illetve hatályon kívül helyezéséről szóló, 1999. május 17-i 1257/1999/EK tanácsi rendelet ⁽³⁾ 47a. cikke szerinti, az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garanciaalap Garancia-részlegéből nyújtandó vidékfejlesztési kiadásokra, az említett rendeletnek a 2003. április 16-i csatlakozási okmány II. mellékletében foglalt módosításaiban megállapított feltételek figyelembevételével.

(3) Az (1) bekezdés utolsó mondatára is figyelemmel, 2004. január 1-jétől kezdődően az új tagállamok a jelenlegi tagállamokkal megegyező feltételekkel vesznek részt az uniós programokban és szervezetekben, amely részvétel finanszírozása az Unió általános költségvetéséből történik.

(4) Amennyiben az előcsatlakozási szabályozási rendből az e cikk alkalmazásából eredő szabályozási rendbe történő átmenet megkönnyítése érdekében intézkedésekre van szükség, a Bizottság meghozza ezeket az intézkedéseket.

22. cikk

(1) 2004. május 1-jétől kezdődően a PHARE-program és a PHARE határokon átnyúló együttműködési program keretében nyújtott előcsatlakozási támogatásokra, valamint a Ciprusnak és Máltának juttatott előcsatlakozási pénzeszközökre vonatkozó pályáztatást, szerződés-kötést, végrehajtást és kifizetéseket az új tagállamok végrehajtó szervezetei végzik.

A Bizottságnak a pályáztatás és a szerződés-kötés feletti előzetes ellenőrzési jogkörét az előcsatlakozási stratégia keretében a csatlakozni szándékozó országoknak nyújtandó támogatás összehangolásáról és a 3906/89/EGK rendelet módosításáról szóló, 1999. május 17-i 1266/1999/EK

⁽¹⁾ 1999. május 6-i intézményközi megállapodás az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság között a költségvetési fegyvermről és a költségvetési eljárás fejlesztéséről (HL C 172., 1999.6.18., 1. o.).

⁽²⁾ HL L 160., 1999.6.26., 103. o.

⁽³⁾ HL L 160., 1999.6.26., 80. o.

tanácsi rendelet ⁽¹⁾ mellékletében megállapított szempontoknak és feltételeknek megfelelő kiterjesztett decentralizált végrehajtási rendszer (Extended Decentralised Implementation System – EDIS) pozitív elbírálását követően a Bizottság ilyen értelmű európai határozatával meg kell szüntetni.

Amennyiben ezen, a bizottsági előzetes ellenőrzés megszüntetéséről szóló határozatok a csatlakozás időpontjáig nem kerülnek elfogadásra, a 2004. május 1-je és a bizottsági határozatok elfogadásának időpontja között aláírt szerződések nem részesülhetnek előcsatlakozási támogatásban.

Kivételesen azonban, amennyiben a bizottsági előzetes ellenőrzés megszüntetéséről szóló bizottsági határozatok meghozatalát – az új tagállam hatóságainak fel nem róható okból – a 2004. május 1-jét követő időszakra halasztják, a Bizottság kellően indokolt esetekben a csatlakozás és az e határozatok meghozatala közötti időszakban aláírt szerződések tekintetében elfogadhatja az előcsatlakozási támogatásra való jogosultságot és az előcsatlakozási támogatás folytatását egy korlátozott időszakra, amelynek során a Bizottság előzetes ellenőrzést gyakorol a pályáztatás és a szerződéskötés felett.

(2) Az (1) bekezdésben említett előcsatlakozási pénzügyi eszközök alapján 2004. május 1-je előtt tett általános költségvetési kötelezettségvállalásokra – ideértve a 2004. május 1-jét követően ebből eredő egyenkénti kötelezettségvállalásokat és azok nyilvántartásba vételét –, valamint a kifizetésekre továbbra is az előcsatlakozási pénzügyi eszközökre vonatkozó szabályokat és rendeleteket kell alkalmazni, és a programok és projektek befejezéséig ezeket a költségvetés megfelelő fejezetének terhére kell elszámolni. 2004. május 1-jét követően indított közbeszerzési eljárások lefolytatására azonban a vonatkozó uniós jogi aktusokat kell alkalmazni.

(3) Az (1) bekezdésben említett előcsatlakozási támogatásra vonatkozó utolsó programozásra a 2004. május 1-jét megelőző utolsó teljes naptári évben kerül sor. Az e programok keretében végrehajtandó intézkedésekre vonatkozó szerződéseket az ezt követő két éven belül kell megkötöni, a kifizetéseket pedig, a pénzügyi megállapodásban ⁽²⁾ előírtak szerint, rendszerint a kötelezettségvállalást követő harmadik év végéig kell teljesíteni. A szerződéskötésre nyitva álló határidő nem hosszabbítható meg. A kifizetésekre nyitva álló határidő kivételesen és kellően indokolt esetekben korlátozott mértékben meghosszabbítható.

(4) Az (1) bekezdésben említett előcsatlakozási pénzügyi eszközök és az ISPA-program ⁽³⁾ szükséges fokozatos megszüntetésének, valamint 2004. május 1-jét megelőzően és az azt követően irányadó szabályok alkalmazásához vezető zökkenőmentes átmenet biztosítása céljából a Bizottság minden megfelelő intézkedést meghozhat annak érdekében, hogy a szükséges, jogszabályban meghatározott személyi állomány az új tagállamokban legfeljebb 2004. május 1-jét követő tizenötödik hónapig tovább működhessen. Ezen időszak folyamán az új tagállamokban 2004. május 1-jét megelőzően e feladatot betöltő tisztviselők részére, akiknek 2004. május 1-jét követően is be kell tölteniük e tisztségeket, kivételesen ugyanazon pénzügyi és anyagi feltételeket kell biztosítani, mint amelyeket az Európai Közösségek tisztviselőinek személyzeti szabályzatáról és egyéb

⁽¹⁾ HL L 232., 1999.9.2., 34. o.

⁽²⁾ A Phare-iránymutatásokban meghatározottak szerint (SEC (1999) 1596, amelyet naprakészé tett a 2002. szeptember 6-i C 3303/2).

⁽³⁾ A módosított 1267/99/EK rendelet (HL L 161., 1999.6.26., 73. o.).

alkalmazottainak alkalmazási feltételeiről szóló 259/68/EGK, Euratom, ESZAK tanácsi rendelet ⁽¹⁾ X. melléklete alapján a Bizottság rájuk a csatlakozást megelőzően alkalmazott. Az előcsatlakozási támogatások lebonyolításához szükséges igazgatási költségeket, beleértve az egyéb alkalmazottak fizetését is, a teljes 2004. évre, valamint 2005 júliusának végéig a költségvetés „intézkedések támogatására szolgáló kiadások” tételéből (a költségvetés korábbi B. része) vagy az (1) bekezdésben említett pénzügyi eszközök, illetve az ISPA-program ennek megfelelő előcsatlakozási költségvetési tételéből kell finanszírozni.

(5) Amennyiben az 1258/1999/EK rendelet alapján jóváhagyott projektek a továbbiakban e jogi eszköz alapján nem finanszírozhatók, akkor ezeket a vidékfejlesztési programokba lehet integrálni és az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garanciaalapról lehet finanszírozni. Amennyiben e tekintetben külön, átmeneti intézkedések meghozatala szükséges, ezeket a Bizottság fogadja el a strukturális alapokra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról szóló, 1999. június 21-i 1260/1999/EK tanácsi rendelet ⁽²⁾ 50. cikkének (2) bekezdésében megállapított eljárásoknak megfelelően.

23. cikk

(1) 2004. május 1-je és a 2006-os év vége közötti időszakban az Unió ideiglenes pénzügyi támogatást (a továbbiakban: Átmeneti Támogatás) nyújt az új tagállamoknak az Unió és az Európai Atomenergia-közösség jogának végrehajtása és érvényesítése terén igazgatási kapacitásaik fejlesztésére és megerősítésére, valamint a bevált gyakorlatok kölcsönös cseréjének előmozdítására.

(2) A támogatásnak annak a folyamatosan jelentkező igénynek a kielégítését kell szolgálnia, hogy az intézményi kapacitásokat megerősítsék egyes területeken olyan intézkedések révén, amelyeket a strukturális alapokból nem lehetne finanszírozni; ez különösen a következő területeket érinti:

- a) bel- és igazságügy (az igazságszolgáltatási rendszer megerősítése, külső határok ellenőrzése, korrupcióellenes stratégia, a bűnüldözési kapacitásaik erősítése);
- b) pénzügyi ellenőrzés;
- c) az Unió és az Európai Atomenergia-közösség pénzügyi érdekeinek védelme és a csalás elleni küzdelem;
- d) belső piac, a vámuniót is beleértve;
- e) környezet;
- f) az élelmiszer-biztonsághoz kapcsolódó állat-egészségügyi és igazgatási kapacitások fejlesztése;
- g) mezőgazdasági és vidékfejlesztési igazgatási és ellenőrzési rendszerek, beleértve az integrált igazgatási és ellenőrzési rendszert (IIER);

⁽¹⁾ HL L 56., 1968.3.4., 1. o. A legutóbb a 723/2004/EK, Euratom rendelettel (HL L 124., 2004.4.27., 1. o.) módosított rendelet.

⁽²⁾ HL L 161., 1999.6.26., 1. o. A legutóbb az 1447/2001/EK rendelettel (HL L 198., 2001.7.21., 1. o.) módosított rendelet.

- h) nukleáris biztonság (a nukleáris biztonságért felelős hatóságok eredményességének és szakmai képességeinek, valamint az ezeket támogató műszaki intézményeknek az erősítése, a radioaktív hulladék-gazdálkodásért felelős hatóságok támogatása);
- i) statisztika;
- j) a közigazgatás erősítése a Bizottság átfogó jellegű ellenőrző jelentésében megjelölt azon szükségességet területeken, amelyekre a strukturális alapok támogatásai nem terjednek ki.

(3) Az Átmeneti Támogatás alapján nyújtott támogatásról az egyes közép- és kelet-európai országoknak nyújtott gazdasági támogatásról szóló, 1989. december 18-i 3906/89/EGK tanácsi rendelet ⁽¹⁾ 8. cikkében meghatározott eljárás alapján határoznak.

(4) A programot a Európai Közösségek általános költségvetésére alkalmazandó költségvetési rendelet ⁽²⁾ 53. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontja vagy az annak helyébe lépő európai törvény alapján kell végrehajtani. Az intézményfejlesztési célokra irányuló, közigazgatási ikerintézményi együttműködési („twinning”) projektek tekintetében, a tagállamokban található kapcsolattartó pontok hálózata segítségével lebonyolított ajánlatkérési eljárásokat, az előcsatlakozási támogatás céljaira a jelenlegi tagállamokkal megkötött keretmegállapodásban foglaltak szerint a továbbiakban is alkalmazni kell.

Az Átmeneti Támogatásra vonatkozó kötelezettségvállalási előirányzatok összege, 1999-es áron számolva, 2004-ben 200 millió euro, 2005-ben 120 millió euro, 2006-ban pedig 60 millió euro. Az éves előirányzatokat – az 1999. május 6-i intézményközi megállapodás által meghatározottak szerint – a költségvetési hatóság a pénzügyi terv keretein belül engedélyezi.

24. cikk

(1) Ideiglenes eszközként létrejön a Schengeni Támogatás, amely 2004. május 1-je és 2006 vége között segíti a kedvezményezett tagállamokat a schengeni vívmányok és a külső határellenőrzés az Unió új külső határain történő végrehajtásának finanszírozásában.

A schengeni vívmányokban való részvétel előkészületei során felmerülő hiányosságok kiküszöbölése érdekében a Schengeni Támogatás keretében a következő típusú intézkedések finanszírozhatók:

- a) beruházás a határátelők és a kapcsolódó épületek infrastruktúrájának kiépítésébe, felújításába vagy modernizációjába;
- b) beruházás bármilyen, a működést szolgáló felszerelésbe (pl. laboratóriumi felszerelések, felderítő eszközök, Schengeni Információs Rendszer -SIS II, hardver és szoftver, szállítóeszközök);
- c) határőrök képzése;

⁽¹⁾ HL L 375., 1989.12.23., 11. o.

⁽²⁾ 1605/2002/EK, Euratom rendelet (HL L 248., 2002.9.16., 1. o.).

d) logisztikai és működési költségek támogatása.

(2) A Schengeni Támogatás keretében az alábbiakban felsorolt kedvezményezett államokat egyösszegű, vissza nem térítendő támogatásként a következő összegek illetik meg:

(millió euro, 1999-es árakon)

	2004	2005	2006
Észtország	22,9	22,90	22,90
Lettország	23,7	23,7	23,7
Litvánia	44,78	61,07	29,85
Magyarország	49,30	49,30	49,30
Lengyelország	93,34	93,33	93,33
Szlovénia	35,64	35,63	35,63
Szlovákia	15,94	15,93	15,93

(3) Az egyes intézkedések e cikknek megfelelő megválasztásáért és végrehajtásáért a kedvezményezett tagállamok felelnek. A kedvezményezett tagállamok felelnek továbbá a Schengeni Támogatás egyéb uniós eszközökből származó támogatásokkal történő összehangolt felhasználásáért, biztosítva az uniós politikákkal és intézkedésekkel, valamint az Európai Közösségek általános költségvetésére alkalmazandó költségvetési rendelettel, vagy az annak helyébe lépő európai törvénnyel való összeegyeztethetőséget.

Az egyösszegű, vissza nem térítendő támogatásokat az első kifizetéstől számított három éven belül fel kell használni, és bármely felhasználásra nem kerülő vagy jogosulatlanul elköltött pénzeszközt a Bizottság részére vissza kell fizetni. A kedvezményezett tagállamok, legkésőbb a hároméves határidő lejártát követő hat hónapon belül, a kiadások indokolását tartalmazó beszámolóval egyetemben átfogó jelentést nyújtanak be az egyösszegű vissza nem térítendő támogatások felhasználásáról.

A kedvezményezett állam e hatáskörének gyakorlásakor nem sértheti a Bizottságnak az Unió költségvetésének végrehajtására vonatkozó hatáskörét, továbbá meg kell felelnie a költségvetési rendeletben vagy az annak helyébe lépő európai törvényben meghatározott, a decentralizált igazgatásra vonatkozó rendelkezéseknek.

(4) A Bizottság fenntartja vizsgálati jogát, amelyet az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) által gyakorol. A Bizottság és a Számvevőszék, a megfelelő eljárási szabályokkal összhangban, helyszíni ellenőrzéseket is végezhet.

(5) A Bizottság a Schengeni Támogatás működéséhez szükséges technikai előírásokat fogadhat el.

25. cikk

A 18., 19., 23. és 24. cikkben említett összegeket az 1999. május 6-i intézményközi megállapodás 15. cikkében meghatározott technikai kiigazítás részeként évente ki kell igazítani.

26. cikk

(1) Legfeljebb a 2004. május 1-jét követő harmadik év végéig, amennyiben a gazdaság bármely ágazatában súlyos és tartósnak mutakozó, illetve egy adott térség gazdasági helyzetének komoly romlásával fenyegető nehézségek merülnek fel, az új tagállam felhatalmazást kérhet arra, hogy a helyzet orvoslása és az érintett ágazatnak a belső piaci gazdasághoz történő hozzáigazítása érdekében védintézkedéseket tegyen.

Ugyanilyen körülmények fennállása esetén bármely jelenlegi tagállam is felhatalmazást kérhet védintézkedések megtételére egy vagy több új tagállammal szemben.

(2) Az érintett állam kérésére a Bizottság, sürgősségi eljárásban, elfogadja az általa szükségesnek ítélt védintézkedéseket meghatározó európai rendeleteket vagy határozatokat, pontosan megjelölve azok alkalmazásának feltételeit és szabályait.

Súlyos gazdasági nehézségek esetén és az érintett tagállam kifejezett kérelmére a Bizottság a megfelelő indokolással ellátott kérelem kézhezvételétől számított öt munkanapon belül köteles eljárni. Az így elrendelt intézkedések azonnal alkalmazhatóak; az intézkedéseknek valamennyi érintett fél érdekét figyelembe kell venniük, és nem járhatnak határellenőrzésekkel.

(3) A (2) bekezdés alapján engedélyezett intézkedések csak az (1) bekezdésben említett célok eléréséhez feltétlenül szükséges mértékben és időtartamra térhetnek el az Alkotmányban és különösen az e jegyzőkönyvben megállapított szabályoktól. Elsősorban olyan intézkedéseket kell alkalmazni, amelyek a belső piac működésében a legkisebb zavart okozzák.

27. cikk

Ha egy új tagállam nem teljesíti a csatlakozási tárgyalások keretében vállalt kötelezettségeit, beleértve valamennyi, határokon átnyúló hatással rendelkező gazdasági tevékenységre vonatkozó ágazati politikával kapcsolatban tett kötelezettségvállalást, és ez a belső piac működését súlyosan sérti vagy ilyen sérelem közvetlen veszélye áll fenn, a 2004. május 1-jét követő harmadik év végéig a Bizottság, valamely tagállam indokolt kérelmére vagy saját kezdeményezésére, elfogadhatja a megfelelő intézkedéseket meghatározó európai rendeleteket vagy határozatokat.

Ezeknek az intézkedéseknek arányosaknak kell lenniük, és közülük a belső piac működésében a legkisebb zavart okozó intézkedések, illetve adott esetben a fennálló ágazati védintézkedési rendszerek alkalmazásának kell elsőbbséget biztosítani. Az ilyen védintézkedéseket nem lehet önkényes megkülönböztetés vagy a tagállamok közötti kereskedelem rejtett korlátozásának eszközeként alkalmazni. Az intézkedéseket legfeljebb addig lehet fenntartani, amíg ez feltétlenül szükséges, és mindenképpen hatályon kívül kell helyezni, amint az adott kötelezettségvállalást teljesítették. Ezek az intézkedések azonban az első bekezdésben megjelölt időszakon túl is alkalmazhatóak mindaddig, amíg az adott kötelezettségvállalást nem teljesítették.

Az érintett új tagállam által a kötelezettségvállalás teljesítése terén elért előrehaladástól függően a Bizottság az intézkedéseket szükség szerint kiigazíthatja. A Bizottság a védintézkedéseket megállapító európai rendeletek vagy határozatok visszavonása előtt megfelelő időben tájékoztatja a Tanácsot, és a Tanács e vonatkozásban tett észrevételeit kellően figyelembe veszi.

28. cikk

Ha az EU-Szerződés VI. címében meghatározott, a büntetőjog területén való kölcsönös elismeréssel kapcsolatos kerethatározatok vagy bármely egyéb kötelezettségvállalás, együttműködési okmány vagy határozat, az EK-Szerződés IV. címében meghatározott polgári ügyekben való kölcsönös elismeréssel kapcsolatos irányelvek vagy rendeletek, illetve az Alkotmány III. része III. címe IV. fejezetének 3. és 4. szakasza alapján elfogadott európai törvények és kerettörvények tekintetében az átültetés, illetve a végrehajtás állapota vagy az alkalmazás során komoly hiányosságok lépnek fel egy új tagállamban, vagy ilyen hiányosságok közvetlen veszélye áll fenn, a 2004. május 1-jét követő harmadik év végéig a Bizottság, valamely tagállam indokolással ellátott kérelmére vagy saját kezdeményezésére, a tagállamokkal folytatott konzultációt követően elfogadhatja a megfelelő intézkedéseket meghatározó európai rendeleteket és határozatokat, és meghatározhatja ezen intézkedések végrehajtásának feltételeit és szabályait.

A tagállamok közötti szoros igazságügyi együttműködés folytatásának sérelme nélkül ezek az intézkedések olyan formában is megvalósulhatnak, hogy a vonatkozó rendelkezések és határozatok alkalmazását ideiglenesen felfüggesztik valamely új tagállam és bármely más tagállam, vagy tagállamok közötti kapcsolatokban. Az intézkedéseket legfeljebb addig lehet fenntartani, amíg ez feltétlenül szükséges, és mindenképpen hatályon kívül kell helyezni, amint az adott hiányosságokat orvosolták. Ezek az intézkedések azonban az első bekezdésben megjelölt időszakon túl is alkalmazhatók mindaddig, amíg az adott hiányosságok fennállnak. Az új tagállam által a hiányosságok orvoslása terén elért előrehaladástól függően a Bizottság, a tagállamokkal folytatott konzultációt követően, az intézkedéseket szükség szerint kiigazíthatja. A Bizottság a védintézkedések visszavonása előtt megfelelő időben tájékoztatja a Tanácsot, és a Tanács e vonatkozásban tett észrevételeit kellően figyelembe veszi.

29. cikk

A belső piac megfelelő működése akadályozásának elkerülése érdekében az új tagállamok nemzeti jogszabályainak a 2003. április 16-i csatlakozási szerződés V-XIV. mellékletében említett átmeneti időszakok alatt történő végrehajtása nem vezethet a tagállamok közötti határellenőrzésekhez.

30. cikk

Amennyiben az új tagállamokban fennálló szabályozási rendből a közös agrárpolitikának az e jegyzőkönyvben meghatározott feltételek szerinti alkalmazásából eredő szabályozási rendbe való átmenet elősegítése érdekében átmeneti intézkedésekre van szükség, ezeket az intézkedéseket a Bizottság fogadja el a cukor piacának közös szervezéséről szóló, 2001. június 19-i 1260/2001/EK tanácsi rendelet⁽¹⁾ 42. cikkének (2) bekezdésének megfelelő eljárással, illetve adott esetben a mezőgazdasági piacok közös szervezéséről szóló egyéb rendeletek, vagy az azok helyébe lépő európai törvények megfelelő cikkeivel vagy az alkalmazandó jogszabályokban meghatározott eljárással összhangban. Az e cikkben említett átmeneti intézkedéseket a 2004. május 1-jét követő hároméves időszak alatt lehet elfogadni, és azokat csak ez alatt az időszak alatt lehet alkalmazni. A Tanács e határidőt európai törvénnyel meghosszabbíthatja. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően egyhangúlag határoz.

⁽¹⁾ HL L 178., 2001.6.30., 1. o.

31. cikk

Amennyiben az új tagállamokban fennálló szabályozási rendből az uniós állat- és növényegészségügyi szabályok alkalmazásából eredő szabályozási rendbe való átmenet elősegítése érdekében átmeneti intézkedésekre van szükség, ezeket az intézkedéseket a Bizottság fogadja el az alkalmazandó jogszabályokban meghatározott eljárással összhangban. Ilyen intézkedéseket a 2004. május 1-jét követő hároméves időszak alatt lehet elfogadni, és azokat csak ez alatt az időszak alatt lehet alkalmazni.

32. cikk

(1) A 2003. április 16-i csatlakozási szerződés XVI. mellékletében felsorolt bizottságok, csoportok és egyéb testületek új tagjainak hivatali ideje ugyanakkor jár le, mint a 2004. május 1-jén hivatalban lévő tagoké.

(2) A Bizottság által létrehozott, a 2003. április 16-i csatlakozási szerződés XVII. mellékletében felsorolt bizottságok és csoportok új tagjainak hivatali ideje ugyanakkor jár le, mint a 2004. május 1-jén hivatalban lévő tagoké.

IV. CÍM

AZ INTÉZMÉNYEK JOGI AKTUSAINAK ALKALMAZHATÓSÁGA

33. cikk

2004. május 1-jétől az új tagállamokat az EK-Szerződés 249. cikke és az Euratom-Szerződés 161. cikke szerinti irányelvek és határozatok címzettjeinek kell tekinteni, feltéve hogy ezeknek az irányelveknek és határozatoknak az összes jelenlegi tagállam a címzettje volt. Az EK-Szerződés 254. cikkének (1) és (2) bekezdése szerint hatályba lépő irányelveket és határozatokat kivéve, az új tagállamokat úgy kell tekinteni, mint amelyek a csatlakozáskor értesítést kaptak ezekről az irányelvekről és határozatokról.

34. cikk

Amennyiben a 15. cikkben említett melléklet, illetve e jegyzőkönyv bármely egyéb rendelkezése más határidőt nem ír elő, az új tagállamok hatályba léptetik azokat az intézkedéseket, amelyek ahhoz szükségesek, hogy az EK-Szerződés 249. cikke és az Euratom-Szerződés 161. cikke szerinti irányelvek és határozatok rendelkezéseinek 2004. május 1-jétől megfeleljenek.

35. cikk

Eltérő rendelkezés hiányában a Tanács a Bizottság javaslata alapján elfogadja a 12. és 13. cikkben említett, a 2003. április 16-i csatlakozási okmány III. és IV. mellékletében foglalt rendelkezések alkalmazásához szükséges európai rendeleteket és határozatokat.

36. cikk

(1) Amennyiben az intézmények jogi aktusait a csatlakozás miatt a csatlakozást megelőzően ki kell igazítani, és e jegyzőkönyv a szükséges kiigazításokról nem rendelkezik, ezeket a kiigazításokat a (2) bekezdésben megállapított eljárásnak megfelelően kell elfogadni. Ezek a módosítások a csatlakozás időpontjától lépnek hatályba.

(2) A Tanács, a Bizottság javaslata alapján, illetve a Bizottság – attól függően, hogy az eredeti jogi aktust a két intézmény közül melyik fogadta el – ennek érdekében elfogadja a szükséges jogi aktusokat.

37. cikk

Az új tagállamok a 2004. május 1-jétől számított három hónapon belül az Euratom-Szerződés 33. cikkének megfelelően tájékoztatják a Bizottságot a területükön a munkavállalók, illetve a lakosság egészségének az ionizáló sugárzásból eredő veszélyekkel szembeni védelmét szolgáló törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezésekről.

MÁSODIK RÉSZ

A 2003. ÁPRILIS 16-I CSATLAKOZÁSI OKMÁNYHOZ CSATOLT JEGYZŐKÖNYVEKRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

I. CÍM

AZ EURÓPAI BERUHÁZÁSI BANKRA VONATKOZÓ ÁTMENETI RENDELKEZÉSEK

38. cikk

A Spanyol Királyságnak 309 686 775 euro befizetést kell teljesítenie a jegyzett tőke felemeléséhez való hozzájárulásként. Ezt a hozzájárulást nyolc egyenlő részletben kell befizetni, amelyek 2004. szeptember 30-án, 2005. szeptember 30-án, 2006. szeptember 30-án, 2007. március 31-én, 2007. szeptember 30-án, 2008. március 31-én, 2008. szeptember 30-án és 2009. március 31-én esedékesek.

A Spanyol Királyság a fent megjelölt esedékességi időpontokban, nyolc egyenlő részletben, a tartalékok és céltartalékok 4,1292 %-ában kifejezett összeggel köteles hozzájárulni Bank mérlegében kimutatottak szerinti tartalékokhoz és az ezzel egyenértékű céltartalékokhoz, továbbá ahhoz az összeghez, amelyet 2004. május 1-jét megelőző hónap végén megállapított eredménykimutatásnak az egyenlege alapján a tartalékokhoz és a céltartalékokhoz még biztosítani kell.

39. cikk

2004. május 1-jétől kezdődően az új tagállamoknak az Európai Beruházási Bank alapokmányának 4. cikkében meghatározott, a jegyzett tőkében szerzett tőkerészesedésüknek megfelelően az alábbi összegeket kell befizetniük:

Lengyelország	170 563 175 euro
Cseh Köztársaság	62 939 275 euro
Magyarország	59 543 425 euro
Szlovákia	21 424 525 euro
Szlovénia	19 890 750 euro
Litvánia	12 480 875 euro
Ciprus	9 169 100 euro
Lettország	7 616 750 euro
Észtország	5 882 000 euro
Málta	3 490 200 euro

Ezeket a hozzájárulásokat nyolc egyenlő részletben kell befizetni, amelyek 2004. szeptember 30-án, 2005. szeptember 30-án, 2006. szeptember 30-án, 2007. március 31-én, 2007. szeptember 30-án, 2008. március 31-én, 2008. szeptember 30-án és 2009. március 31-én esedékesek.

40. cikk

Az új tagállamok a 39. cikkben megjelölt esedékességi időpontokban, nyolc egyenlő részletben, a tartalékok és céltartalékok alább felsorolt százalékaiban kifejezett összegekkel kötelesek hozzájárulni az Európai Beruházási Bank mérlegében kimutatottak szerinti tartalékokhoz és az ezekkel egyenértékű céltartalékokhoz, továbbá ahhoz az összeghez, amelyet a 2004 áprilisát megelőző hónap végén megállapított eredménykimutatásnak az egyenlege alapján a tartalékokhoz és a céltartalékokhoz még biztosítani kell:

Lengyelország	2,2742 %
Cseh Köztársaság	0,8392 %
Magyarország	0,7939 %
Szlovákia	0,2857 %
Szlovénia	0,2652 %
Litvánia	0,1664 %
Ciprus	0,1223 %
Lettország	0,1016 %
Észtország	0,0784 %
Málta	0,0465 %

41. cikk

A 38., 39. és 40. cikkben megállapított tőke és egyéb befizetéseket a Spanyol Királyságnak és az új tagállamoknak készpénzben, euróban kell teljesíteniük, kivéve, ha a Kormányzótanács egyhangúlag ettől eltérően határoz.

II. CÍM

A CSEH ACÉLIPAR SZERKEZETÁTALAKÍTÁSÁRA VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

42. cikk

(1) Az Alkotmány III-167. és III-168. cikke ellenére, a Cseh Köztársaság által a cseh acélipar 1997–2003 közötti szerkezetátalakításához nyújtott állami támogatás abban az esetben tekinthető összeegyeztethetőnek a belső piaccal, amennyiben:

- a) az egyrészt az Európai Közösségek és azok tagállamai, másrészt a Cseh Köztársaság közötti társulás létrehozásáról szóló Európa-megállapodásnak ⁽¹⁾ az ESZAK-termékekről rendelkező 2. jegyzőkönyve 8. cikkének (4) bekezdésében meghatározott időtartamot 2004. május 1-jéig meghosszabbítják,
- b) a szerkezetátalakítási tervben rögzített feltételeket, amelyek alapján a fenti jegyzőkönyv hatályát meghosszabbították, a 2002–2006 közötti időszak folyamán továbbra is alkalmazzák,
- c) az e címben megállapított feltételek teljesülnek, és
- d) a csatlakozás időpontját követően cseh acélipar nem részesül további szerkezetátalakítási célú állami támogatásban.

(2) A cseh acélipar szerkezetátalakítását a 2003. április 16-i csatlakozási okmány 2. jegyzőkönyvének 1. mellékletében felsorolt vállalkozások (a továbbiakban: kedvezményezett vállalkozások) egyéni üzleti terve alapján, valamint az e címben megállapított feltételek szerint 2006. december 31-ig (a továbbiakban: a szerkezetátalakítási időszak vége) kell végrehajtani.

Kizárólag a kedvezményezett vállalkozások jogosultak állami támogatásra a cseh acélipar szerkezetátalakítási programja keretében.

(3) A kedvezményezett vállalkozások bármelyikének a jövőben bekövetkező privatizációja során figyelembe kell venni az e címben meghatározott, a gazdasági életképességre, állami támogatásokra és a kapacitás csökkenésére vonatkozó feltételeket és elveket.

(4) A kedvezményezett vállalkozás:

- a) amennyiben egy, a 2003. április 16-i csatlakozási okmány 2. jegyzőkönyvének 1. mellékletében nem szereplő vállalkozással egyesül, nem ruházhatja át a részére nyújtott támogatásból származó kedvezményeket;

⁽¹⁾ HL L 360., 1994.12.31., 2. o.

b) nem válhat a 2003. április 16-i csatlakozási okmány 2. jegyzőkönyvének 1. mellékletében nem szereplő olyan vállalkozás vagyonának a tulajdonosává, amelyet a 2006. december 31-ig tartó időszak alatt fizetéképtelennek nyilvánítanak.

(5) A kedvezményezett vállalkozások bármelyikének a jövőben bekövetkező privatizációja során figyelembe kell venni az e címben meghatározott, a gazdasági életképességre, állami támogatásokra és a kapacitás csökkenésére vonatkozó feltételeket és elveket.

(6) A kedvezményezett vállalkozásoknak juttatott teljes szerkezetátalakítási támogatást a jóváhagyott cseh acélipari szerkezetátalakítási tervben és a Tanács által jóváhagyott egyéni üzleti tervekben ismertetett indokolás alapján kell kiszámítani. Az 1997–2003. év közötti időszakra a kifizetett támogatás teljes összege azonban semmilyen esetben sem haladhatja meg a 14 147 425 201 CZK-t. Ebből az összegből Nová Hut' legfeljebb 5 700 075 201 CZK-ban, Vítkovice Steel legfeljebb 8 155 350 000 CZK-ban, Válcovny Plechu Frýdek Místek pedig legfeljebb 292 000 000 CZK-ban részesülhet, a jóváhagyott szerkezetátalakítási tervben meghatározott feltételektől függően. A támogatás csak egy alkalommal folyósítható. A Cseh Köztársaság acéliparát nem részesítheti további szerkezetátalakítási célú állami támogatásban.

(7) Az 1997–2006-os időszak folyamán a Cseh Köztársaság által elérendő nettó kapacitáscsökkenés a késztermékek vonatkozásában 590 000 tonna.

A kapacitáscsökkenés a termelési egységek állandó jellegű bezárásával mérhető, amelyre ezek tényleges megszüntetésével kerül sor úgy, hogy azok nem állíthatók ismételt üzembe. Egy acélvállalkozás fizetéképtelenné nyilvánítása nem minősül kapacitáscsökkenésnek.

A nettó kapacitáscsökkenés fentiekben meghatározott mértékének elérését, a szerkezetátalakítási tervekben szükségesnek ítélt bármely egyéb kapacitáscsökkenéssel egyetemben, a 2003. április 16-i csatlakozási okmány 2. jegyzőkönyvének 2. mellékletében meghatározott ütemezés szerint kell megvalósítani.

(8) A Cseh Köztársaság a csatlakozásig megszünteti a szén piacára vonatkozó kereskedelmi korlátozásokat a közösségi, illetve uniós vívmányoknak megfelelően, aminek következtében a cseh acélipari vállalkozások világpiaci áron juthatnak szénhez.

(9) Végre kell hajtani a Nová Hut' kedvezményezett vállalkozás üzleti tervét. Így különösen:

a) a teljes tulajdonjog megszerzésével a Vysoké Pece Ostrava üzemet a Nová Hut' szervezeti keretei közé kell vonni. Az egyesülés megvalósítására határidőt kell kitűzni, és meg kell határozni a végrehajtásért felelős szervet;

- b) a szerkezetátalakítási erőfeszítések különösen a következőkre terjednek ki:
- i. Nová Huť termelőközpontúból piacközpontúvá történő fejlesztése, és az üzleti irányítás eredményességének és hatékonyságának javítása, beleértve a költségek teljesebb átláthatóságát,
  - ii. Nová Huť felülvizsgálja a termékskáláját és a magasabb hozzáadott-értékű termékek piaca felé fordul,
  - iii. Nová Huť megteszi a szükséges beruházásokat annak érdekében, hogy a csatlakozási szerződés aláírását követően rövid távon javuljon a késztermékek minősége;
- c) a foglalkoztatás szerkezetátalakításának végrehajtása; az érintett kedvezményezett vállalkozások konszolidált számadatai alapján a termelékenységnek 2006. december 31-ig az Unió acélipari termékcsoportjaihoz hasonló szintet kell elérnie;
- d) 2004. május 1-jéig a környezetvédelem terén eleget kell tenni a közösségi, illetve uniós vívmányoknak, beleértve az üzleti tervben megjelölt szükséges beruházások megvalósítását. Az üzleti tervnek megfelelően el kell végezni a szükséges jövőbeni IPPC-beruházásokat annak érdekében, hogy 2007. november 1-jéig teljesüljenek a környezetszennyezés integrált megelőzéséről és csökkentéséről szóló, 1996. szeptember 24-i 96/61/EK irányelv⁽¹⁾ rendelkezései.
- (10) Végre kell hajtani a Vítkovice Steel kedvezményezett vállalkozás üzleti tervét. Így különösen:
- a) a Duó hengerművet legkésőbb 2006. december 31-ig véglegesen be kell zárni. Amennyiben a vállalkozást egy stratégiai befektető vásárolja meg, az adásvételi szerződés megkötését az ezen időpontig megvalósuló bezárástól kell függővé tenni;
  - b) a szerkezetátalakítási erőfeszítések különösen a következőkre terjednek ki:
    - i. a hatékonyabb üzleti vezetéshez a közvetlen értékesítés növelése és a költségek csökkentésére való nagyobb összpontosítás szükséges,
    - ii. a piaci igények kielégítése és a magasabb hozzáadott értékű termékek felé történő elmozdulás,
    - iii. a javasolt beruházásoknak 2004-ről 2003-ra történő előrehozatala a másodlagos acélgyártási folyamathoz kapcsolódóan annak érdekében, hogy a vállalkozás inkább a minőség, mint az ár terén versenyezzen;
  - c) a csatlakozás időpontjáig a környezetvédelem terén eleget kell tenni a közösségi vívmányoknak, beleértve az üzleti tervben megjelölt szükséges beruházások megvalósítását, amely magában foglalja a jövőbeni IPPC-beruházások szükségességét is.

⁽¹⁾ HL L 257., 1996.10.10., 26. o.

(11) Végre kell hajtani a Válcovny Plechu Frýdek Místek (VPFM) kedvezményezett vállalkozás üzleti tervét. Így különösen:

- a) az 1. sz. és 2. sz. meleghengerművet 2004 végén véglegesen be kell zárni;
- b) a szerkezetátalakítási erőfeszítések különösen a következőkre terjednek ki:
  - i. a szükséges beruházások végrehajtása annak érdekében, hogy a csatlakozási szerződés aláírását követően rövid távon javuljon a késztermékek minősége,
  - ii. előnyben kell részesíteni a kiemelkedő jelentőségű, nyereségnövelő intézkedéseket (különösen a foglalkoztatási szerkezetátalakítást, a költségek csökkentését, a teljesítmény javítását és a forgalmazás irányának megváltoztatását).

(12) A teljes szerkezetátalakítási tervben és az üzleti tervben bekövetkező bármely jövőbeni változást a Bizottságnak, és adott esetben a Tanácsnak is jóvá kell hagynia.

(13) A szerkezetátalakítási terv végrehajtása a teljes átláthatóság feltételeinek megfelelően és a szilárd piacgazdaság elvei szerint történik.

(14) A Bizottság és a Tanács szorosan ellenőrzi a szerkezetátalakítási terv 15–18. bekezdésnek megfelelő végrehajtását és az e címben meghatározott, a gazdasági életképességre, az állami támogatásokra és a kapacitás csökkenésére vonatkozó feltételek teljesülését 2004. május 1-jét megelőzően és azt követően a szerkezetátalakítási időszak végéig. Ebből a célból a Bizottság jelentést készít a Tanácsnak.

(15) A Bizottság és a Tanács ellenőrzi a 2003. április 16-i csatlakozási okmány 2. jegyzőkönyvének 3. mellékletében ismertetett szerkezetátalakítási értékelési kritériumok teljesülését. Az említett mellékletben szereplő, az említett jegyzőkönyv (16) bekezdésére való hivatkozásokat e cikk (16) bekezdésére való hivatkozásokként kell értelmezni.

(16) Az ellenőrzés keretében a 2003., a 2004., a 2005. és a 2006. év során független értékelésre kerül sor. A Bizottság „gazdasági életképesség”- tesztjének lényeges szerepet kell betöltenie a gazdasági életképesség biztosításában.

(17) A Cseh Köztársaság minden ellenőrzési intézkedés tekintetében teljes mértékben együttműködik. Így különösen:

- a) a Cseh Köztársaság a szerkezetátalakítási időszak végéig, minden évben legkésőbb március 15-ig és szeptember 15-ig hathavonkénti jelentést készít a Bizottságnak a kedvezményezett vállalkozások szerkezetátalakításáról,
- b) az első jelentést 2003. március 15-ig, az utolsó jelentést 2007. március 15-ig kell a Bizottság elé terjesztenie, kivéve, ha a Bizottság ettől eltérően határoz,

- c) a jelentéseknek a szerkezetátalakítási folyamat és a kapacitások kihasználása ellenőrzésének lehetővé tételére vonatkozó minden szükséges információt tartalmazniuk kell, és azokban elegendő pénzügyi adatot kell szolgáltatni annak értékelésére, hogy ennek a címnek a feltételei és a követelményei teljesültek-e. A jelentéseknek tartalmazniuk kell legalább a 2003. április 16-i csatlakozási okmány 2. jegyzőkönyvének 4. mellékletében felsorolt adatokat, amelyekre nézve a Bizottság fenntartja magának a jogot, hogy az ellenőrzési folyamat során szerzett tapasztalatainak megfelelően ezeket módosítsa. A kedvezményezett vállalkozások egyéni üzleti jelentésein kívül jelentést kell készíteni a cseh acélipar általános helyzetéről is, amelynek ki kell térnie a legutóbbi makrogazdasági fejleményekre is,
- d) a Cseh Köztársaság kötelezi a kedvezményezett vállalkozásokat minden olyan lényeges adat közzétételére, amelyek egyéb körülmények között bizalmasnak minősülhetnek. A Tanácsnak készített beszámolójában a Bizottság gondoskodik arról, hogy a vállalkozásspecifikus bizalmas információk ne kerüljenek nyilvánosságra.

(18) A Bizottság bármikor úgy határozhat, hogy egy független tanácsadót bíz meg az ellenőrzés eredményeinek kiértékelésével, bármely szükséges kutatás elvégzésével és a Bizottságnak, valamint a Tanácsnak történő jelentéssel.

(19) Amennyiben a (17) bekezdésben említett jelentések alapján a Bizottság a gazdasági életképesség értékelésének alapját képező pénzügyi adatoktól való lényeges eltérést állapít meg, felhívhatja Csehországot, hogy az megfelelő intézkedéseket tegyen az érintett kedvezményezett vállalkozások szerkezetátalakítási intézkedéseinek megerősítésére.

(20) Ha az ellenőrzés kimutatja, hogy:

- a) az ebben a címben meghatározott átmeneti rendelkezések feltételei nem teljesültek, vagy
- b) nem teljesültek az azon meghosszabbított időszak alatt tett kötelezettségvállalások, amely időszak folyamán az egyrészről az Európai Közösségek és azok tagállamai, másrészről a Cseh Köztársaság közötti társulás létrehozásáról szóló Európa-megállapodás⁽¹⁾ alapján a Cseh Köztársaság kivételesen állami támogatást nyújthat az acélipara szerkezetátalakítására, vagy
- c) a szerkezetátalakítási időtartam folyamán a Cseh Köztársaság további meg nem engedett állami támogatást juttatott acéliparának, különösen pedig a kedvezményezett vállalkozásoknak,

az ebben a címben foglalt átmeneti rendelkezések nem hatályosulnak.

A Bizottság megtesz minden megfelelő lépést annak érvényesítésére, hogy az érintett vállalkozások visszatérítsék az ebben a címben meghatározott feltételek megsértésével nyújtott támogatásokat.

⁽¹⁾ HL L 360., 1994.12.31., 2. o.

III. CÍM

**NAGY-BRITANNIA ÉS ÉSZAK-ÍRORSZÁG EGYESÜLT KIRÁLYSÁGÁNAK CIPRUSI FELSÉGTERÜLETEIRE
VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK**

43. cikk

(1) A felségterületek az Unió vámterületének részévé válnak, és e célból a 2003. április 16-i csatlakozási okmányhoz csatolt 3. jegyzőkönyv mellékletének első részében felsorolt, az Unió vám- és közös kereskedelempolitikai tárgyú jogi aktusait a felségterületekre is alkalmazni kell az említett mellékletben foglalt módosításokkal együtt. Az említett mellékletben az „e jegyzőkönyv”-re való hivatkozásokat az e címre való hivatkozásokként kell értelmezni.

(2) A 2003. április 16-i csatlakozási okmányhoz csatolt 3. jegyzőkönyv mellékletének második részében felsorolt, az Uniónak a forgalmi adóval, a jövedéki adóval és a közvetett adózás egyéb formáival kapcsolatos jogi aktusait az e mellékletben foglalt módosításokkal a felségterületekre is alkalmazni kell, csakúgy, mint az említett jegyzőkönyvben meghatározott, Ciprusra alkalmazandó vonatkozó rendelkezéseket.

(3) Az Uniónak a 2003. április 16-i csatlakozási okmányhoz csatolt 3. jegyzőkönyv mellékletének harmadik részében felsorolt jogi aktusok az említett mellékletben megállapítottaknak megfelelően módosulnak annak érdekében, hogy az Egyesült Királyság megtarthassa a haderői és a kísérő személyzet számára szánt szállítmányok vám- és adókedvezményét, illetve -mentességét, amelyet a Ciprusi Köztársaság létrehozásáról szóló szerződés (a továbbiakban: a létesítő szerződés) biztosít.

44. cikk

Az Alkotmány III-225.–III-232. cikkét, továbbá az e cikkek alapján elfogadott rendelkezéseket, valamint az Alkotmány III-278. cikke (4) bekezdése b) pontjának megfelelően elfogadott rendelkezéseket a felségterületekre is alkalmazni kell.

45. cikk

A felségterületeken lakóhellyel rendelkező vagy ott munkát vállaló olyan személyek, akikre a létesítő szerződés és az 1960. augusztus 16-i kapcsolódó jegyzékváltás szerinti rendelkezések alapján a Ciprusi Köztársaság szociális biztonsággal kapcsolatos jogszabályait kell alkalmazni, a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagaikra történő alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-i 1408/71/EGK tanácsi rendelet⁽¹⁾ alkalmazásában olyan bánásmódban részesülnek, mintha a Ciprusi Köztársaság területén rendelkeznenek lakóhellyel vagy ott vállalnának munkát.

(¹) HL L 149., 1971.7.5., 2. o.

46. cikk

(1) A Ciprusi Köztársaság nem köteles ellenőrizni a felségterületekkel közös szárazföldi és tengeri határait átlépő személyeket, és semmilyen, a külső határok átlépésére vonatkozó uniós korlátozás nem alkalmazandó az ilyen személyekre.

(2) Az Egyesült Királyság a felségterületek külső határait átlépő személyeken a 2003. április 16-i csatlakozási okmány 3. jegyzőkönyve mellékletének negyedik részében foglalt kötelezettségeivel összhangban végez ellenőrzéseket.

47. cikk

A Tanács a Bizottság javaslata alapján e cím célkitűzéseinek eredményes végrehajtása érdekében európai határozattal módosíthatja a 43–46. cikket, ideértve a 2003. április 16-i csatlakozási okmányhoz csatolt 3. jegyzőkönyv mellékletét is, vagy alkalmazhatja a felségterületekre az Alkotmány és a kapcsolódó uniós jogi aktusok vonatkozó egyéb rendelkezéseit az általa meghatározott módon és feltételek szerint. A Tanács egyhangúlag határoz. A Bizottság, mielőtt javaslatot tesz, konzultál az Egyesült Királysággal és a Ciprusi Köztársasággal.

48. cikk

(1) A (2) bekezdésre is figyelemmel, az Egyesült Királyság felel e címnek a felségterületein történő végrehajtásáért. Így különösen:

- a) a felségterületeken található kikötőn vagy repülőtéren keresztül Ciprus szigetére érkező vagy onnan ezeken keresztül elszállítandó áruk tekintetében az Egyesült Királyság felel az e címben a vámügyek, a közvetett adózás és a közös kereskedelempolitika területén meghatározott uniós intézkedések alkalmazásáért;
- b) a Ciprus szigetére az Egyesült Királyság haderői által a Ciprusi Köztársaság területén található kikötőbe vagy repülőtérre behozott vagy az ezeken keresztül kivitt áruk vámellenőrzése elvégezhető a felségterületeken;
- c) az Egyesült Királyság felel minden olyan engedély, igazolás vagy bizonyítvány kibocsátásáért, amely valamely alkalmazandó uniós intézkedés értelmében szükséges lehet a Ciprus szigetére az Egyesült Királyság haderői által behozott vagy onnan kivitt áruk tekintetében.

(2) A Ciprusi Köztársaság felel azoknak az uniós pénzeszközöknek a kezeléséért és kifizetéséért, amelyekre a felségterületeken levő személyek jogosultak lehetnek a 44. cikk értelmében a közös agrárpolitikának a felségterületeken történő alkalmazása alapján, és az ilyen kiadásokért a Ciprusi Köztársaság a Bizottság felé köteles elszámolni.

(3) Az Egyesült Királyság, az (1) és a (2) bekezdés sérelme nélkül, a létesítő szerződés alapján hozott rendelkezésekkel összhangban, a 43–46. cikkben említett bármely rendelkezés alapján vagy értelmében valamely tagállamra rótt feladat végrehajtását a Ciprusi Köztársaság illetékes hatóságaira ruházhatja.

(4) Az Egyesült Királyság és a Ciprusi Köztársaság együttműködik ennek a címnek a felségterületeken történő eredményes végrehajtása érdekében, és adott esetben további szabályokban állapodik meg a 43–46. cikkben említett bármely rendelkezés végrehajtásának átruházását illetően. Az ilyen szabályok egy másolatát eljuttatják a Bizottságnak.

49. cikk

Az ebben a címben meghatározott szabályok kizárólagos célja, hogy szabályozzák az Egyesült Királyság ciprusi felségterületeinek sajátos helyzetét, és nem alkalmazhatók az Unió más területein, illetve sem egészben, sem részben nem példaértékűek egyéb, az Alkotmány IV-440. cikkében meghatározott másik európai területen már hatályos vagy meghozható különleges szabályokra vonatkozóan.

50. cikk

A Bizottság e cím rendelkezéseinek végrehajtásáról 2004. május 1-jétől kezdődően ötévente jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak.

51. cikk

E cím rendelkezéseit a Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának ciprusi felségterületeiről szóló nyilatkozatra tekintettel kell alkalmazni, amely – joghatása megváltoztatása nélkül – magában foglalja a 2003. április 16-i csatlakozási okmány 3. jegyzőkönyve preambuluma szövegét.

IV. CÍM

A LITVÁNIAI IGNALINA ATOMERŐMŰRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

52. cikk

Elismerve az Unió készségét megfelelő kiegészítő támogatás nyújtására az Ignalina Atomerőmű leszerelésére tett litván erőfeszítésekhez és kiemelve a szolidaritás ezen kifejezését, Litvánia vállalta az Ignalina Atomerőmű 1. blokkjának legkésőbb 2005-öt megelőző és a 2. blokkjának 2009. december 31-ig megvalósuló leállítását, és ezeknek a blokkoknak az ezt követő leszerelését.

53. cikk

(1) A 2004–2006 közötti időszak folyamán az Unió kiegészítő pénzügyi támogatást nyújt Litvániának a leszerelési erőfeszítések elősegítésére és az Ignalina Atomerőmű bezárásából és

leállításából eredő következmények kezelésére (a továbbiakban: „az Ignalina-program”).

(2) Az Ignalina-program keretében meghozandó intézkedésekről az egyes közép- és kelet-európai országoknak nyújtott gazdasági támogatásról szóló, 1989. december 18-i 3906/89/EGK tanácsi rendelet ⁽¹⁾ rendelkezéseinek megfelelően kell határozni, és azokat e rendeletnek megfelelően kell végrehajtani.

(3) Az Ignalina-program egyéb mellett a következőkre terjed ki: az Ignalina Atomerőmű leszerelését támogató intézkedésekre; a közösségi vívmányokkal összhangban álló környezeti rehabilitációt célzó intézkedésekre és az Ignalina Atomerőmű két reaktora helyettesítéséhez szükséges hagyományos villamosenergia-termelési kapacitások modernizációját célzó intézkedésekre; valamint egyéb, az erőmű leállításáról és leszereléséről szóló határozat következményeként meghozandó intézkedésekre, amelyek hozzájárulnak a szükséges szerkezetátalakításhoz, környezeti rehabilitációhoz, és az energiatermelési, -szállítási és -elosztási ágazatok modernizációjához, valamint az energiaellátás biztonságának a megerősítéséhez és az energiahatékonyság javításához Litvániában.

(4) Az Ignalina-program az erőmű személyzetének támogatására vonatkozóan is tartalmaz intézkedéseket az Ignalina Atomerőmű magas szintű üzemelési biztonságának fenntartása érdekében a leállítást megelőző időszakban és az említett reaktorblokkok leszerelése folyamán.

(5) A 2004–2006 közötti időszakra vonatkozóan az Ignalina-program kötelezettségvállalási előirányzatokban meghatározott összege 285 millió euro, amelyet egyenlő éves részletekben kell folyósítani.

(6) Az Ignalina-program keretében megvalósuló egyes intézkedésekre folyósított hozzájárulás összege elérheti a teljes ráfordítások 100 %-át. Törekedni kell az előcsatlakozási támogatás során kialakított társfinanszírozási gyakorlat folytatására Litvánia leszerelési erőfeszítéseivel kapcsolatosan, valamint adott esetben egyéb források társfinanszírozásba történő bevonására.

(7) Az Ignalina-program keretében nyújtott támogatást részben vagy egészében az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank által kezelt, Ignalina Nemzetközi Leszerelési Támogatási Alapnak nyújtott uniós támogatásként bocsáthatják rendelkezésre.

(8) A nemzeti, uniós és nemzetközi forrásokból a következő célokra szánt állami támogatások az Alkotmány értelmében összeegyeztethetők a belső piaccal:

- a) a közösségi vívmányokkal összhangban álló környezeti rehabilitációt célzó intézkedések és az Elektrenaiiban található Litván Hőerőmű modernizációs intézkedései, amelyek kulcsfontosságúak az Ignalina Atomerőmű két reaktora termelési kapacitásának helyettesítésében; és
- b) az Ignalina Atomerőmű leszerelése.

⁽¹⁾ HL L 375., 1989.12.31., 11. o.

(9) Litvániának az Ignalina Atomerőmű leállításából és leszereléséből eredő következmények kezelésére vonatkozó erőfeszítéseinek a támogatására, a nemzeti, az uniós és a nemzetközi forrásokból származó állami támogatások, így különösen az energiaellátás biztonságának a megerősítésére folyósított állami támogatások, eseti elbírálás alapján, az Alkotmány szerint a belső piaccal összeegyezhetőnek tekinthetők.

54. cikk

(1) Elismerve, hogy az Ignalina Atomerőmű leszerelése hosszan tartó folyamat, és az ország méretével és gazdasági erejével arányban nem álló, kivételes terhet ró Litvániára, az Unió, Litvánia iránti szolidaritásból, a leszerelési erőfeszítésekre megfelelő kiegészítő támogatást nyújt 2006-ot követően is.

(2) E célból az Ignalina-program megszakítás nélkül folytatódik és meghosszabbodik 2006-ot követően is. A meghosszabbított Ignalina-program végrehajtási rendelkezéseiről az e jegyzőkönyv 35. cikkében megállapított eljárás szerint kell határozni; a rendelkezések legkésőbb az 1999. május 6-i intézményközi megállapodásban meghatározott pénzügyi terv lejáratát követően lépnek hatályba.

(3) A (2) bekezdés szerint meghosszabbított Ignalina-program az 53. cikkben meghatározott elemeken és elveken nyugszik.

(4) A következő pénzügyi terv időszakára vonatkozó, meghosszabbított Ignalina-program alapján meghatározott átlagos előirányzatoknak összességükben megfelelőnek kell lenniük. Ezen források programozása a tényleges fizetési szükségleteken és a felvevőképességen alapul.

55. cikk

Az 52. cikk rendelkezéseinek sérelme nélkül, a 26. cikkben említett általános védzáradékot 2012. december 31-ig kell alkalmazni, ha Litvániában zavarok keletkeznek az energiaellátásban.

56. cikk

E cím rendelkezéseit a litvániai Ignalina atomerőműről szóló nyilatkozatra tekintettel kell alkalmazni, amely – joghatása megváltoztatása nélkül – magában foglalja a 2003. április 16-i csatlakozási okmány 4. jegyzőkönyve preambuluma szövegét.

V. CÍM

A KALINYINGRÁDI TERÜLET ÉS AZ OROSZ FÖDERÁCIÓ EGYÉB RÉSZEI KÖZÖTTI, SZÁRAZFÖLDI ÚTON TÖRTÉNŐ ÁTUTAZÁSRÓL

57. cikk

A Kalinyingrádi Terület és az Orosz Föderáció egyéb részei közötti szárazföldi úton történő átutazásról szóló uniós szabályok és rendelkezések, különösen az egy sajátos könnyített átutazási okmányt (FTD), egy könnyített vasúti átutazási okmányt (FRTD) létrehozó és a Közös Konzuli

Utasítást és a Közös Kézikönyvet módosító, 2003. április 14-i 693/2003/EK tanácsi rendelet ⁽¹⁾, önmagukban nem hátráltatják vagy gátolják Litvánia teljes részvételét a schengeni vívmányokban, ideértve a belső határellenőrzések megszüntetését is.

58. cikk

Az Unió segíti Litvániát a Kalinyingrádi Terület és az Orosz Föderáció egyéb részei közötti átutazásra vonatkozó rendelkezések és szabályok végrehajtásában annak érdekében, hogy Litvánia a lehető legkorábban teljes mértékben részt vegyen a schengeni vívmányokban.

Az Unió segíti Litvániát a Kalinyingrádi Terület és az Orosz Föderáció egyéb részei közötti átutazás igazgatásában és különösen visel minden esetleges többletköltséget, amely az ilyen átutazásra vonatkozó közösségi vívmányok rendelkezéseinek végrehajtása következtében felmerül.

59. cikk

Litvánia szuverén jogainak sérelme nélkül, a Kalinyingrádi Terület és az Orosz Föderáció egyéb részei közötti átutazásra vonatkozó bármely további jogi aktust a Bizottság javaslata alapján a Tanács fogad el. A Tanács egyhangúlag határoz.

60. cikk

E címet a Kalinyingrádi Terület és az Orosz Föderáció egyéb részei közötti, szárazföldi úton történő átutazásról szóló nyilatkozatra tekintettel kell alkalmazni, amely – joghatása megváltoztatása nélkül – magában foglalja a 2003. április 16-i csatlakozási okmány 5. jegyzőkönyve preambulumának szövegét.

VI. CÍM

A MÁLTÁN MÁSODLAGOS LAKÓHELYÜL SZOLGÁLÓ INGATLANOK SZERZÉSÉRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

61. cikk

Tekintettel arra, hogy Máltán nagyon korlátozott a lakóingatlanok és az építési célra alkalmas földterületek száma, amely csak a jelenlegi lakosság népességnövekedése folytán kialakuló alapvető szükségletek kielégítésére alkalmas, Málta, megkülönböztetés alkalmazása nélkül, fenntarthatja az ingatlantulajdonról (nemhonos személyek által történő szerzés) szóló törvényben (246. fejezet) foglalt, a másodlagos lakóhelyül szolgáló ingatlan megszerzésére és birtoklására vonatkozó szabályokat a tagállamok azon állampolgárai tekintetében, akik nem laktak legalább öt éve jogszerűen Máltán.

⁽¹⁾ HL L 99., 2003.4.17., 8. o.

A Máltán történő másodlagos lakóhelyül szolgáló ingatlantulajdon szerzését Málta olyan engedélyezési eljáráshoz köti, amely nyilvános, objektív, állandó és átlátható kritériumokon alapul. A kritériumokat megkülönböztetés nélkül kell alkalmazni, és azok nem tehetnek különbséget Málta és más tagállamok állampolgárai között. Málta biztosítja, hogy a tagállamok állampolgáira nem vonatkoznak szigorúbb korlátozások, mint a harmadik országok állampolgáira.

Abban az esetben, ha egy tagállamok állampolgára által megvásárolt ilyen ingatlan értéke meghaladja a máltai jogszabályokban meghatározott értékhatárt, vagyis lakások esetében a 30 000 máltai lírát, egyéb ingatlanok (lakások és történelmi jelentőségű ingatlanok kivételével) esetében az 50 000 máltai lírát, a tulajdon megszerzéséhez engedélyre van szükség. A máltai ingatlanpiac árváltozásainak követése érdekében Málta az említett jogszabályokban meghatározott fenti értékhatárokat felülvizsgálhatja.

VII. CÍM

RENDELKEZÉSEK AZ ABORTUSZRÓL MÁLTÁN

62. cikk

Az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés, illetve az azt módosító vagy kiegészítő szerződések vagy okmányok egyetlen rendelkezése sem érinti az abortuszra vonatkozó nemzeti jogszabályok Málta területén történő alkalmazását.

VIII. CÍM

A LENGYEL ACÉLIPAR SZERKEZETÁTALAKÍTÁSÁRA VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

63. cikk

(1) Az Alkotmány III-167. és III-168. cikke ellenére, a Lengyelország által a lengyel acélipar meghatározott részének a szerkezetátalakítására nyújtott állami támogatás abban az esetben egyeztethető össze a belső piaccal, amennyiben:

- a) az egyrészt az Európai Közösségek és azok tagállamai, másrészt Lengyelország közötti társulás létrehozásáról szóló Európa-megállapodásnak ⁽¹⁾ az ESZAK-termékekről rendelkező 2. jegyzőkönyve 8. cikkének (4) bekezdésében meghatározott időtartamot 2004. május 1-jéig meghosszabbították,
- b) a szerkezetátalakítási tervben rögzített feltételeket, amelyek alapján a fenti jegyzőkönyv hatályát meghosszabbították, a 2002–2006 közötti időszak folyamán továbbra is alkalmazzák,
- c) az e címben megállapított feltételek teljesülnek, és

⁽¹⁾ HL L 348., 1993.12.31., 2. o.

d) 2004. május 1-jét követően a lengyel acélipar nem részesül további szerkezetátalakítási célú állami támogatásban.

(2) A lengyel acélipar szerkezetátalakítását a 2003. április 16-i csatlakozási okmány 8. jegyzőkönyvének 1. mellékletében felsorolt vállalkozások (a továbbiakban: kedvezményezett vállalkozások) egyéni üzleti terve alapján, valamint az e címben megállapított feltételek szerint 2006. december 31-ig (a továbbiakban: a szerkezetátalakítási időszak vége) kell végrehajtani.

(3) Kizárólag a kedvezményezett vállalkozások jogosultak állami támogatásra a lengyel acélipar szerkezetátalakítási programja keretében.

(4) A kedvezményezett vállalkozás:

a) amennyiben egy, a 2003. április 16-i csatlakozási okmány 8. jegyzőkönyvének 1. mellékletében nem szereplő vállalkozással egyesül, nem ruházhatja át a részére nyújtott támogatásból származó kedvezményeket;

b) nem válhat a 2003. április 16-i csatlakozási okmány 8. jegyzőkönyvének 1. mellékletében nem szereplő olyan vállalkozás vagyónának a tulajdonosává, amelyet a 2006. december 31-ig tartó időszak alatt fizetékptelennek nyilvánítanak.

(5) A kedvezményezett vállalkozások bármelyikének a jövőben bekövetkező privatizációja során figyelembe kell venni az e címben meghatározott, a gazdasági életképességre, az állami támogatásokra és a kapacitás csökkenésére vonatkozó feltételeket és elveket. Nem nyújtható további állami támogatás bármely vállalat vagy egyes vagyontárgyak értékesítése részeként.

(6) A kedvezményezett vállalkozásoknak juttatott teljes szerkezetátalakítási támogatást a jóváhagyott lengyel acélipari szerkezetátalakítási tervben és a Tanács által jóváhagyott egyéni üzleti tervekben ismertetett indokolás alapján kell kiszámítani. Az 1997–2003. év közötti időtartamra a kifizetett támogatás teljes összege azonban semmilyen esetben sem haladhatja meg a 3 387 070 000 PLN-t.

A teljes összegből

a) a Polskie Huty Stali (a továbbiakban „PHS”) tekintetében az 1997. évtől folyósított és a 2003. végéig folyósítandó szerkezetátalakítási támogatás nem haladhatja meg a 3 140 360 000 PLN-t. Az 1997–2001 közötti időszak folyamán a PHS már 62 360 000 PLN összegű szerkezetátalakítási támogatásban részesült; 2002-ben és 2003-ban további, legfeljebb 3 078 000 000 PLN összegű szerkezetátalakítási támogatásban részesül a jóváhagyott szerkezetátalakítási tervben megállapított követelményektől függően (ez az összeg a 2002. évben kerül teljes egészében kifizetésre, amennyiben az egyrészről az Európai Közösségek és azok tagállamai, másrészről Lengyelország közötti társulás létrehozásáról szóló Európa-megállapodás 2. jegyzőkönyve szerinti türelmi időszakot a 2002. év végéig meghosszabbították, egyébként 2003-ban);

b) a Huta Andrzej S.A., Huta Bankowa Sp. z o. o., Huta Batory S.A., Huta Buczek S.A., Huta L.W. Sp. z o. o., Huta Łabędy S.A. és Huta Pokój S.A. (a továbbiakban „a többi kedvezményezett vállalkozás”) tekintetében az 1997. évtől folyósított és a 2003. év végéig folyósítandó szerkezetátalakítási támogatás nem haladhatja meg a 246 710 000 PLN-t. 1997–2001 között ezek a cégek már 37 160 000 PLN összegű szerkezetátalakítási támogatásban részesültek; további, legfeljebb 210 210 000 PLN összegű szerkezetátalakítási támogatásban részesülnek a

jóváhagyott szerkezetátalakítási tervben megállapított követelményektől függően (ebből 182 170 000 PLN 2002-ben, 27 380 000 PLN pedig 2003-ban kerül kifizetésre, amennyiben az egyrészről az Európai Közösségek és azok tagállamai, másrészről Lengyelország közötti társulás létrehozásáról szóló Európa-megállapodás 2. jegyzőkönyve szerinti türelmi időszakot a 2002. év végéig meghosszabbítják, egyébként a 210 210 000 PLN összeget 2003-ban fizetik ki).

Szerkezetátalakítási célokra Lengyelország nem nyújthat további állami támogatást a lengyel acélipar számára.

(7) Az 1997–2006 közötti időszak folyamán Lengyelország által elérendő nettó kapacitáscsökkenés a késztermékek vonatkozásában legalább 1 231 000 tonna. A teljes mennyiség legalább 715 000 t/év nettó kapacitáscsökkenést foglal magában a melegen hengerelt termékek és 716 000 t/év nettó kapacitáscsökkenést a hidegen hengerelt termékek, valamint legfeljebb 200 000 t/év növekedést az egyéb késztermékek vonatkozásában.

A kapacitáscsökkenés a termelési egységek állandó jellegű bezárásával mérhető, amelyre ezek tényleges megszüntetésével kerül sor úgy, hogy azok nem állíthatók ismételten üzembe. Egy acélvállalkozás fizetéképtelenné nyilvánítása nem minősül kapacitáscsökkenésnek.

A 2003. április 16-i csatlakozási okmány 8. jegyzőkönyvének 2. mellékletében meghatározott kapacitáscsökkenéseknél minimumokról van szó; a tényleges nettó kapacitáscsökkenés mértékét és az erre rendelkezésre álló időkeretet Lengyelország végleges szerkezetátalakítási terve és az egyrészről az Európai Közösségek és azok tagállamai, másrészről Lengyelország közötti társulás létrehozásáról szóló Európa-megállapodás szerinti egyéni üzleti tervek alapján kell meghatározni, figyelembe véve azt a célkitűzést, hogy 2006. december 31-ig biztosítsák a kedvezményezett vállalkozások gazdasági életképességét.

(8) Végre kell hajtani a PHS kedvezményezett vállalkozás üzleti tervét. Így különösen:

- a) a szerkezetátalakítási erőfeszítések különösen a következőkre terjednek ki:
  - i. a PHS termelési eszközeinek termékalapú újjászervezése és a funkciók horizontális megszerzésének biztosítása (beszerzés, termelés, értékesítés),
  - ii. a PHS-ben egységes irányítási szerkezet kialakítása, amely lehetővé teszi az egyesülésben az együttműködés megvalósítását,
  - iii. a PHS stratégiájának termelőközpontúról piacközpontúvá történő fejlesztése,
  - iv. az üzleti irányítás eredményességének és hatékonyságának a javítása, a közvetlen értékesítés jobb ellenőrzésének biztosítása,
  - v. alapos gazdasági megfontolások alapján a PHS áttekinti a kiváló vállalkozások stratégiáját, és amennyiben szükséges, a szolgáltatásoknak az anyavállalkozásba történő újraintegrációját,

- vi. a PHS áttekinti a termékei összességét, a hosszú félkésztermékek túltermelésének csökkentését és általánosságban az értékesebb termékek piaca felé történő elmozdulást,
- vii. a késztermékek minőségének javítása érdekében a PHS beruházásokat eszközöl; különös figyelmet kell fordítani arra, hogy a krakkói PHS üzem elérje a 3-Sigma gyártás minőségi szintet a PHS szerkezetátalakítási programban a végrehajtásra előírt ütemezés szerinti időpontig, de legkésőbb a 2006. év végéig;
- b) a szerkezetátalakítási időszak alatt a PHS-ben az energiahatékonyság, a javuló beszerzések és az Unió szintjéhez hasonló termelékenységi szint általi költségcsökkentés-maximalizálás;
- c) a foglalkoztatás szerkezetátalakításának végrehajtása; az érintett kedvezményezett vállalkozások konszolidált számadatai alapján, amelynek ki kell terjednie a százszázalékos tulajdonukban álló szolgáltatási társaságokban való közvetett foglalkoztatásra is, a termelékenységnak 2006. december 31-ig az Unió acélipari termékcsoportjainál elérhető szintet kell elérnie;
- d) bármely privatizációt az átláthatóság szükségességének és a PHS kereskedelmi értékének tiszteletben tartásának elvei szerint kell lebonyolítani. Az adásvétel részeként további állami támogatás nem nyújtható.
- (9) Végre kell hajtani a többi kedvezményezett vállalkozás üzleti tervét. Így különösen:
- a) a többi kedvezményezett vállalkozás tekintetében a szerkezetátalakítási erőfeszítések különösen a következőkre terjednek ki:
- i. a stratégiának termelésközpontúból piacközpontúvá történő fejlesztése,
- ii. az üzleti irányítás eredményességének és hatékonyságának a javítása, a közvetlen értékesítés jobb ellenőrzésének biztosítása,
- iii. alapos gazdasági megfontolások alapján a kiváló vállalkozások stratégiájának, és amennyiben szükséges, a szolgáltatásoknak az anyavállalkozásokba történő újraintegrálásának felülvizsgálata,
- b) Huta Bankowa vonatkozásában a költségta karékossági program végrehajtása;
- c) Huta Buczek vonatkozásában a szükséges, a hitelezők és a helyi pénzügyi intézmények általi pénzügyi támogatás biztosítása, valamint költségta karékossági programok végrehajtása, amely tartalmazza a beruházási költségeknek a meglévő termelési felszerelések átalakítása útján megvalósuló csökkentését;
- d) Huta Łabedy vonatkozásában költségta karékossági programok végrehajtása, és a bányaipartól való függőség mérséklése;
- e) Huta Pokój vonatkozásában nemzetközi termelékenységi szabványok megvalósítása a leányvállalkozásoknál, energiafogyasztás-csökkentési intézkedések végrehajtása és a termelési és az építési osztályon javasolt beruházás leállítása;

- f) Huta Batory vonatkozásában megegyezés a hitelezőkkel és a pénzügyi intézményekkel az adósság átütemezéséről és a beruházási hitelekről. A vállalkozásnak további lényeges költségmegtakarítást kell végrehajtani a munkaerő szerkezetátalakításával és a termelékenység javításával összefüggésben;
- g) Huta Andrzej vonatkozásában fejlesztési célokból a pénzügyi stabilitás biztosítása a vállalkozás jelenlegi hitelezőivel, a hosszú távú hitelezőivel, a kereskedelmi hitelezőivel és a pénzügyi intézményeivel kötött megegyezés által. Beruházások megvalósítása a csőmeleghengerműbe és a foglalkoztatáscsökkentési program végrehajtása;
- h) Huta L.W. vonatkozásában beruházások megvalósítása a vállalkozás meleghengermű-projektjébe, emelőszervezeteinek és környezetvédelmi helyzetének vonatkozásában. A vállalkozásnak továbbá magasabb termelékenységi szintet kell elérnie a munkaerő szerkezetének átalakítása és a külső szolgáltatások költségeinek csökkentése által.
- (10) A teljes szerkezetátalakítási tervben és az üzleti tervben bekövetkező bármely jövőbeni változást a Bizottságnak, és adott esetben a Tanácsnak is jóvá kell hagynia.
- (11) A szerkezetátalakítási terv végrehajtása a teljes átláthatóság feltételeinek megfelelően és a szilárd piacgazdaság elvei szerint történik.
- (12) A Bizottság és a Tanács szorosan ellenőrzi a szerkezetátalakítás végrehajtását és az ebben a címben meghatározott, a gazdasági életképességre, az állami támogatásokra és a kapacitás csökkenésére vonatkozó feltételek teljesülését 2004. május 1-jét megelőzően és azt követően a szerkezetátalakítási időszak végéig. Ebből a célból a Bizottság jelentést készít a Tanácsnak.
- (13) Az állami támogatások ellenőrzése mellett a Bizottság és a Tanács a 2003. április 16-i csatlakozási okmány 8. jegyzőkönyvének 3. mellékletében ismertetett szerkezetátalakítási értékelési kritériumok teljesülését is ellenőrzi. Az említett mellékletben szereplő, a jegyzőkönyv (14) bekezdésére való hivatkozásokat e cikk (14) bekezdésére való hivatkozásokként kell értelmezni.
- (14) Az ellenőrzés keretében a 2003., a 2004., a 2005. és a 2006. év során független értékelésre kerül sor. Az értékelés részeként alkalmazni kell a Bizottság „gazdasági életképesség” tesztjét, és mérni kell a termelékenységet.
- (15) Lengyelország minden ellenőrzési intézkedés tekintetében teljes mértékben együttműködik. Így különösen:
- a) Lengyelország a szerkezetátalakítási időszak végéig, minden évben legkésőbb március 15-ig és szeptember 15-ig hathavonkénti jelentéseket készít a Bizottságnak a kedvezményezett vállalkozások szerkezetátalakításáról,
- b) az első jelentést 2003. március 15-ig, az utolsó jelentést 2007. március 15-ig kell a Bizottság elé terjesztenie, kivéve ha a Bizottság ettől eltérően határoz,
- c) a jelentéseknek a szerkezetátalakítási folyamat és a kapacitások kihasználása ellenőrzésének lehetővé tételére vonatkozó minden szükséges információt tartalmaznia kell, és azokban elegendő pénzügyi adatot kell szolgáltatni annak értékelésére, hogy ennek a címnek a feltételei és a követelményei teljesültek-e. A jelentéseknek tartalmazniuk kell legalább a 2003. április 16-i

csatlakozási okmány 8. jegyzőkönyvének 4. mellékletében felsorolt adatokat, amelyekre nézve a Bizottság fenntartja magának a jogot, hogy az ellenőrzési folyamat során szerzett tapasztalatainak megfelelően ezeket módosítsa. A 2003. április 16-i csatlakozási okmány 8. jegyzőkönyvének 4. mellékletében a jegyzőkönyv 14. pontjára való hivatkozásokat e cikk (14) bekezdésére való hivatkozásokként kell értelmezni. A kedvezményezett vállalkozások egyéni üzleti jelentésein kívül jelentést kell készíteni a lengyel acélipar általános helyzetéről is, amelynek ki kell térnie a legutóbbi makrogazdasági fejleményekre is,

- d) Lengyelországnak szolgáltatnia kell továbbá a 14. pontban megjelölt, a független értékeléshez szükséges minden információt,
- e) Lengyelország kötelezi a kedvezményezett vállalkozásokat minden olyan lényeges adat közzétételére, amelyek egyéb körülmények között bizalmasnak minősülhetnek. A Tanácsnak készített beszámolójában a Bizottság gondoskodik arról, hogy a vállalkozásspecifikus bizalmas információk ne kerüljenek nyilvánosságra.

(16) A Bizottság bármikor úgy határozhat, hogy egy független tanácsadót bíz meg az ellenőrzés eredményeinek kiértékelésével, bármely szükséges kutatás elvégzésével és a Bizottságnak, valamint a Tanácsnak történő jelentéstételével.

(17) Amennyiben az ellenőrzés alapján a Bizottság lényeges eltérést állapít meg azon pénzügyi adatoktól, amelyek a gazdasági életképesség értékelése alapul, felhívhatja Lengyelországot, hogy megfelelő intézkedéseket tegyen az érintett kedvezményezett vállalkozások szerkezetátalakítási intézkedéseinek megerősítésére, illetve módosítására.

(18) Ha az ellenőrzés kimutatja, hogy:

- a) az ebben a címben meghatározott átmeneti rendelkezések nem teljesültek, vagy
- b) nem teljesültek az azon meghosszabbított időszak alatt tett kötelezettségvállalások, amely időszak folyamán az egyrészt az Európai Közösségek és azok tagállamai, másrészt Lengyelország közötti társulás létrehozásáról szóló Európa-megállapodás alapján Lengyelország kivételesen állami támogatást folyósíthat az acélipara szerkezetátalakításra, vagy
- c) a szerkezetátalakítási időtartam folyamán Lengyelország további meg nem engedett állami támogatást juttatott acéliparának, különösen pedig a kedvezményezett vállalkozásoknak,

az e címben megállapított átmeneti rendelkezéseket nem hatályosulnak.

A Bizottság meghozza a megfelelő intézkedéseket annak érvényesítésére, hogy az érintett vállalkozások visszatérítsék az ebben a címben meghatározott feltételek megsértésével nyújtott támogatásokat.

IX. CÍM

A SZLOVÁKIAI BOHUNICE V1 ATOMERŐMŰ 1. ÉS 2. BLOKKJÁRA VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

64. cikk

Szlovákia kötelezettséget vállalt a Bohunice V1 Atomerőmű 1. blokkjának legkésőbb 2006. december 31-ig és a 2. blokkjának legkésőbb 2008. december 31-ig történő leállítására, és ezen blokkok ezt követő leszerelésére.

65. cikk

(1) A 2004–2006 közötti időszak folyamán az Unió pénzügyi támogatást nyújt Szlovákiának a leszerelési erőfeszítések támogatására és a Bohunice V1 Atomerőmű 1. és 2. blokkjának leállításából és leszereléséből eredő következmények kezelésére (a továbbiakban: támogatás).

(2) A támogatásról az egyes közép- és kelet-európai országoknak nyújtott gazdasági támogatásról szóló, 1989. december 18-i 3906/89/EGK tanácsi rendelet rendelkezéseinek megfelelően kell határozni és azokat e rendeletnek megfelelően kell végrehajtani.

(3) A 2004–2006 közötti időtartamra a támogatásnak a kötelezettségvállalási előirányzatokban meghatározott összege 90 millió euro, amelyet egyenlő éves részletekben kell folyósítani.

(4) A támogatást egészben vagy részben az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank által kezelt Bohunice Nemzetközi Leszerelési Támogatási Alapnak nyújtott uniós támogatásként bocsáthatják rendelkezésre.

66. cikk

Az Unió elismeri, hogy a Bohunice V1 Atomerőmű leszerelésének az 1999. május 6-i intézményközi megállapodásban meghatározott hatályos pénzügyi tervet követően is folytatódnia kell, és ez az erőfeszítés jelentős pénzügyi terhet ró Szlovákiára. A 2006. évet követően az e területen nyújtott uniós támogatás folytatásáról szóló határozatok figyelembe veszik ezt a ténytet.

67. cikk

Ezt a címet a szlovákiai Bohunice V1 Atomerőmű 1. és 2. blokkjáról szóló nyilatkozatra tekintettel kell alkalmazni, amely – joghatása megváltoztatása nélkül – magában foglalja a 2003. április 16-i csatlakozási okmány 9. jegyzőkönyve preambuluma szövegét.

X. CÍM

CIPRUSRA VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

68. cikk

(1) A közösségi és uniós vívmányok alkalmazását fel kell függeszteni a Ciprusi Köztársaság azon területein, ahol a Ciprusi Köztársaság kormánya nem gyakorol tényleges ellenőrzést.

(2) A Tanács, a Bizottság javaslata alapján, az (1) bekezdésben említett felfüggesztés visszavonásáról egyhangúlag határoz.

69. cikk

(1) A Tanács, a Bizottság javaslata alapján, meghatározza azokat a feltételeket, amelyekkel az Unió jogának rendelkezéseit alkalmazni kell a 68. cikkben említett területek és a Ciprusi Köztársaság kormányának tényleges ellenőrzése alatt álló területek között húzódó vonalra. A Tanács egyhangúlag határoz.

(2) A közösségi és uniós vívmányok alkalmazása 68. cikk szerinti felfüggesztésének időtartamára a keleti támaszponti terület és az 68. cikkben említett területek közötti határvonalat a 2003. április 16-i csatlakozási okmány Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának ciprusi felségterületeiről szóló 3. jegyzőkönyvének melléklete negyedik részének alkalmazása céljából a felségterületek külső határai részének kell tekinteni.

70. cikk

(1) Az e címben foglaltak semmiben sem gátolják a 68. cikkben említett területek gazdasági fejlődésének előmozdítására irányuló intézkedéseket.

(2) Az ilyen intézkedések nem érinthetik a közösségi és uniós vívmányoknak az e jegyzőkönyvben meghatározott feltételek szerinti, a Ciprusi Köztársaság bármely más részén történő alkalmazását.

71. cikk

A ciprusi kérdés rendezése esetén a Tanács, a Bizottság javaslata alapján, határoz Ciprusnak az Unióhoz történő csatlakozására vonatkozó feltételek kiigazításáról a ciprusi török közösségre tekintettel. A Tanács egyhangúlag határoz.

72. cikk

Ezt a címet a Ciprusról szóló nyilatkozatra tekintettel kell alkalmazni, amely – joghatása megváltoztatása nélkül – magában foglalja a 2003. április 16-i csatlakozási okmány 10. jegyzőkönyve preambulumának szövegét.

HARMADIK RÉSZ

A 2003. ÁPRILIS 16-I CSATLAKOZÁSI OKMÁNY MELLÉKLETEIRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

73. cikk

A 2003. április 16-i csatlakozási okmány I., valamint III–XVII. melléklete, ezek függelékei és a 2003. április 16-i csatlakozási okmány ⁽¹⁾ 2., 3. és 8. jegyzőkönyvének mellékletei e jegyzőkönyv szerves részét képezik.

74. cikk

(1) Az e jegyzőkönyv 73. cikke szerinti mellékletekben a „csatlakozási szerződésre” való hivatkozásokat az Alkotmány IV-437. cikke (2) bekezdésének e) pontjában említett szerződésre való hivatkozásokként, míg az említett szerződés aláírásának időpontjára való hivatkozásokat 2003. április 16-ára való hivatkozásokként, a csatlakozás időpontjára való hivatkozásokat pedig 2004. május 1-jére való hivatkozásokként kell értelmezni.

(2) A második albekezdés sérelme nélkül, az e jegyzőkönyv 73. cikke szerinti mellékletekben az „ezen okmány”-ra való hivatkozásokat a 2003. április 16-i csatlakozási okmányra való hivatkozásokként kell értelmezni.

Az e jegyzőkönyv 73. cikke szerinti mellékletekben a 2003. április 16-i csatlakozási okmány rendelkezéseire való hivatkozásokat az e jegyzőkönyvre való hivatkozásokként kell értelmezni a következő táblázatnak megfelelően.

A 2003. április 16-i csatlakozási okmány	Jegyzőkönyv
21. cikk	12. cikk
22. cikk	13. cikk
24. cikk	15. cikk
32. cikk	21. cikk
37. cikk	26. cikk
52. cikk	32. cikk

(3) A 73. cikk szerinti mellékletekben szereplő alábbi fogalmakat úgy kell érteni, hogy azok a következő táblázatban melléjük rendelt jelentéssel bírnak, kivéve ha azok kizárólag egy európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés hatálybalépését megelőzően fennálló jogi helyzetekre utalnak.

⁽¹⁾ HL magyar nyelvű különkiadás, 2003.9.23-i különszám.

A mellékletekben használt fogalmak	Jelentés
Az Európai Közösséget létrehozó szerződés	Alkotmány
Az Európai Unióról szóló szerződés	Alkotmány
Az Európai Unió alapját képező szerződések (Európai) Közösség	Unió
Kibővített Közösség	Unió
Közösség	Unió
EU	Unió
Kibővített Unió vagy kibővített EU	Unió

Az első albekezdéstől eltérve a „preferencia” és a „halászati” fogalmak jelzőjeként használt „közösségi” szó jelentése nem változik.

(4) Az e jegyzőkönyv 73. cikke szerinti mellékletekben az Európai Közösséget létrehozó szerződés egyes részeire vagy rendelkezéseire való hivatkozásokat az Alkotmány egyes részeire vagy rendelkezéseire való hivatkozásokként kell értelmezni a következő táblázatnak megfelelően.

EK-Szerződés	Alkotmány
Harmadik rész, I. cím	III. rész, III. cím, I. fejezet, 3. szakasz
Harmadik rész, I. cím, 1. fejezet	III. rész, III. cím, I. fejezet, 3. szakasz, 1. alszakasz
Harmadik rész, II. cím	III. rész, III. cím, III. fejezet, 4. szakasz
Mezőgazdaság	Mezőgazdaság és halászat
Harmadik rész, III. cím	III. rész, III. cím, I. fejezet, 2. és 4. szakasz
Harmadik rész, VI. cím, 1. fejezet	III. rész, III. cím, I. fejezet, 5. szakasz
31. cikk	III-155. cikk
39. cikk	III-133. cikk
49. cikk	III-144. cikk
58. cikk	III-158. cikk
87. cikk	III-167. cikk
88. cikk	III-168. cikk
226. cikk	III-360. cikk
I. melléklet	I. melléklet

(5) Amennyiben az e jegyzőkönyv 73. cikke szerinti mellékletek úgy rendelkeznek, hogy a Tanács vagy a Bizottság jogi aktusokat fogad el, azokat az aktusokat európai rendeletek vagy határozatok formájában kell elfogadni.

10. JEGYZŐKÖNYV A TÚLZOTT HIÁNY ESETÉN KÖVETENDŐ ELJÁRÁSRÓL

A MAGAS SZERZŐDŐ FELEK,

AZZAL AZ ÓHAJJAL, hogy megállapítsák az Alkotmány III-184. cikkében említett túlzott hiány esetén követendő eljárás részletes szabályait,

MEGÁLLAPODTAK a következő rendelkezésekben, amelyeket az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez csatolnak:

1. cikk

Az Alkotmány III-184. cikkének (2) bekezdésében említett referenciaértékek a következők:

- a) 3 % a tervezett vagy tényleges költségvetési hiánynak a bruttó hazai termékhez viszonyított arányára vonatkozóan;
- b) 60 % az államadósságnak a piaci árakon számított bruttó hazai termékhez viszonyított arányára vonatkozóan.

2. cikk

Az Alkotmány III-184. cikke és e jegyzőkönyv alkalmazásában:

- a) „költségvetési”: államháztartási, azaz központi kormányzati, regionális vagy helyi önkormányzati, valamint a társadalombiztosítási alapoknál felmerülő – kivéve a kereskedelmi ügyleteket –, az Integrált Nemzeti Számlák Európai Rendszerében szereplő meghatározás szerint;
- b) „hiány”: az Integrált Nemzeti Számlák Európai Rendszerében meghatározott nettó hitelfelvétel;
- c) „beruházás”: az Integrált Nemzeti Számlák Európai Rendszerében meghatározott bruttó felhalmozás;
- d) „adósság”: az év végén névértéken fennálló és az a) pontban meghatározott kormányzati ágazatok között és az azokon belül összevont teljes bruttó adósság.

3. cikk

A túlzott hiány esetén követendő eljárás hatékonyságának biztosítása érdekében a tagállamok kormányai ezen eljárás szerint felelősek a 2. cikk a) pontjában meghatározott államháztartási hiányért. A tagállamok biztosítják, hogy a költségvetés területén alkalmazott nemzeti eljárások lehetővé tegyék számukra az Alkotmányból ezen a területen fakadó kötelezettségeik teljesítését. A tagállamok tervezett és tényleges hiányukról, valamint adósságuk szintjéről haladéktalanul és rendszeresen tájékoztatják a Bizottságot.

4. cikk

Az e jegyzőkönyv alkalmazásához felhasználandó statisztikai adatokat a Bizottság biztosítja.

11. JEGYZŐKÖNYV A KONVERGENCIAKRITÉRIUMOKRÓL

A MAGAS SZERZŐDŐ FELEK,

AZZAL AZ ÓHAJJAL, hogy közelebből meghatározzák az Alkotmány III-198. cikkében említett konvergenciakritériumokat, amelyeknek az eltéréssel rendelkező tagállamok eltérésének megszüntetéséről szóló határozatok meghozatalakor az Unió számára iránymutatásul kell szolgálniuk,

MEGÁLLAPODTAK a következő rendelkezésekben, amelyeket az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez csatolnak:

1. cikk

Az Alkotmány III-198. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett árstabilitási kritérium azt jelenti, hogy az érintett tagállam fenntartható árstabilitással és a vizsgálatot megelőző egyéves időszakon keresztül az árstabilitást illetően legjobb eredményt felmutató legfeljebb három tagállam átlagos inflációs rátáját legfeljebb 1,5 százalékponttal meghaladó inflációs rátával rendelkezett. Az inflációt a fogyasztói árindex segítségével összehasonlítható alapon, a tagállami fogalom meghatározások közötti eltérések figyelembevételével kell meghatározni.

2. cikk

Az Alkotmány III-198. cikke (1) bekezdésének b) pontjában említett, állami költségvetési helyzetre vonatkozó kritérium azt jelenti, hogy a vizsgálat időpontjában az érintett tagállam nem áll a Tanács által a túlzott hiány fennállásáról az Alkotmány III-184. cikke (6) bekezdésének értelmében hozott európai határozat hatálya alatt.

3. cikk

Az Alkotmány III-198. cikke (1) bekezdésének c) pontjában említett, az Európai Monetáris Rendszer árfolyam-mechanizmusában történő részvételre vonatkozó kritérium azt jelenti, hogy az érintett tagállam a vizsgálatot megelőző legalább két éven keresztül komoly feszültségek nélkül az Európai Monetáris Rendszer árfolyam-mechanizmusában által előírt normál ingadozási sávokon belül maradt. Így különösen azt, hogy ugyanezen időszak alatt a tagállam saját kezdeményezésére nem értékelte le valutájának bilaterális középárfolyamát az euróval szemben.

4. cikk

Az Alkotmány III-198. cikke (1) bekezdésének d) pontjában említett, kamatokra vonatkozó konvergenciakritérium azt jelenti, hogy az érintett tagállam a vizsgálatot megelőző egyéves időszakon keresztül az árstabilitást illetően legjobb eredményt felmutató legfeljebb három tagállam átlagos nominális hosszú távú kamatait legfeljebb 2 százalékponttal meghaladó kamattal rendelkezett. A kamatokat a hosszú lejáratú államkötvények vagy azokkal összehasonlítható értékpapírok alapján, a tagállami fogalom meghatározások közötti eltérések figyelembevételével kell meghatározni.

5. cikk

Az e jegyzőkönyv alkalmazásához felhasználandó statisztikai adatokat a Bizottság biztosítja.

6. cikk

A Tanács a Bizottság javaslata alapján, valamint az Európai Parlamenttel, az EKB-val és az Alkotmány III-192. cikkében említett Gazdasági és Pénzügyi Bizottsággal folytatott konzultációt követően egyhangúlag megfelelő rendelkezéseket fogad el az Alkotmány III-198. cikkében említett konvergenciakritériumok részletes szabályainak megállapítására, amelyek ezután e jegyzőkönyv helyébe lépnek.

12. JEGYZŐKÖNYV AZ EURO-CSOPORTRÓL

A MAGAS SZERZŐDŐ FELEK,

AZZAL AZ ÓHAJJAL, hogy javítsák a fokozottabb gazdasági növekedés feltételeit az Európai Unióban, és e célból elősegítsék az euro-övezetben a gazdaságpolitikák egyre szorosabb összehangolását,

ANNAK TUDATÁBAN, hogy külön rendelkezéseket szükséges megállapítani az azon tagállamok közötti megerősített párbeszéd érdekében, amelyek pénzneme az euro, mindaddig, amíg az euro az Unió valamennyi tagállamának pénznemévé nem válik,

MEGÁLLAPODTAK a következő rendelkezésekben, amelyeket az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez csatolnak:

1. cikk

Azon tagállamok miniszterei, amelyek pénzneme az euro, egymás között informálisan üléseznek. Ezekre az ülésekre szükség esetén, azzal a céllal kerül sor, hogy megvitassák az általuk a közös valutával összefüggésben közösen viselt különleges felelősséggel kapcsolatos kérdéseket. A Bizottság részt vesz az üléseken. Az Európai Központi Bankot meg kell hívni ezekre az ülésekre, amelyeket a Bizottság képviselői, és azon tagállamok pénzügyekért felelős minisztereinek képviselői készítenek elő, amelyek pénzneme az euro.

2. cikk

Azon tagállamok miniszterei, amelyek pénzneme az euro, e tagállamok többségével két és fél évre elnököt választanak.

13. JEGYZŐKÖNYV A GAZDASÁGI ÉS MONETÁRIS UNIÓ TEKINTETÉBEN EGYES NAGY BRITANNIA ÉS ÉSZAK-ÍRORSZÁG EGYESÜLT KIRÁLYSÁGÁRA VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEKRŐL

A MAGAS SZERZŐDŐ FELEK

ELISMERVE, hogy kormányának és parlamentjének erre vonatkozó külön határozata nélkül az Egyesült Királyság nem kötelezhető, és nem vállal kötelezettséget arra, hogy bevezesse az eurót,

TEKINTETTEL ARRA, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, az egyes, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságára vonatkozó rendelkezésekről szóló jegyzőkönyv 1. pontja értelmében 1996. október 16-án és 1997. október 30-án az Egyesült Királyság kormánya arról értesítette a Tanácsot, hogy nem kíván részt venni a gazdasági és monetáris unió harmadik szakaszában,

TUDOMÁSUL VÉVE az Egyesült Királyság kormányának azon gyakorlatát, hogy hiteligényét a magánszektorban történő adósságeladással finanszírozza,

MEGÁLLAPODTAK a következő rendelkezésekben, amelyeket az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez csatolnak:

1. cikk

Az Egyesült Királyság csak akkor kötelezhető az euro bevezetésére, ha erre irányuló szándékáról értesíti a Tanácsot.

2. cikk

Tekintettel az Egyesült Királyság kormányának az 1996. október 16-i és az 1997. október 30-i, a Tanácshoz címzett értesítésére, a 3–8. cikket és a 10. cikket az Egyesült Királyságra alkalmazni kell.

3. cikk

Az Egyesült Királyság fenntartja a monetáris politika területén a nemzeti joga szerint fennálló hatásköreit.

4. cikk

Az Alkotmány I-30. cikkének (2) bekezdése – az első és az utolsó mondat kivételével –, I-30. cikkének (5) bekezdése, III-177. cikkének második bekezdése, III-184. cikkének (1), (9) és (10) bekezdése, III-185. cikkének (1)–(5) bekezdése, III-186. cikke, III-188. cikke, a III-189. cikke, III-190. cikke, III-191. cikke, III-196. cikke, III-198. cikkének (3) bekezdése, III-326. cikke, valamint III-382. cikke az Egyesült Királyságra nem alkalmazható. Szintén nem alkalmazható az Egyesült Királyságra a III-179. cikk (2) bekezdése az átfogó gazdaságpolitikai iránymutatások azon részeinek elfogadása tekintetében, amelyek általános jelleggel az euro-övezetre vonatkoznak.

Az első bekezdésben említett rendelkezésekben az Unióra vagy a tagállamokra történő hivatkozások nem vonatkoznak az Egyesült Királyságra, a nemzeti központi bankokra történő hivatkozások pedig nem vonatkoznak a Bank of Englandre.

5. cikk

Az Egyesült Királyság törekszik a túlzott költségvetési hiány elkerülésére.

Az Alkotmány III-192. cikkének (4) bekezdését és III-200. cikkét az Egyesült Királyságra úgy kell alkalmazni, mintha eltéréssel rendelkezne. Az Alkotmány III-201. és III-202. cikkét az Egyesült Királyságra továbbra is alkalmazni kell.

6. cikk

Az Egyesült Királyság szavazati jogát a 4. cikkben felsorolt cikkeken említett intézkedéseknek a Tanács által történő elfogadása tekintetében és az Alkotmány III-197. cikke (4) bekezdésének első albekezdésében említett esetekben fel kell függeszteni. Ezekre az esetekre az Alkotmány III-197. cikke (4) bekezdésének második és harmadik albekezdését kell alkalmazni.

Az Egyesült Királyság nem jogosult továbbá arra, hogy részt vegyen az Európai Központi Bank elnökének, alelnökének és Igazgatósága többi tagjának az Alkotmány III-382. cikke (2) bekezdésének második, harmadik és negyedik albekezdése szerinti kinevezésében.

7. cikk

A Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmányáról szóló jegyzőkönyv („alapokmány”) 3., 4., 6., 7. cikkét, 9. cikkének (2) bekezdését, 10. cikkének (1), (2) és (3) bekezdését, 11. cikkének (2) bekezdését, 12. cikkének (1) bekezdését, valamint 14., 16., 18–20., 22., 23., 26., 27., 30–34. és 50. cikkét az Egyesült Királyságra nem kell alkalmazni.

Az e cikkeken az Unióra vagy a tagállamokra történő hivatkozások nem vonatkoznak az Egyesült Királyságra, a nemzeti központi bankokra vagy a részvényesekre történő hivatkozások pedig nem vonatkoznak a Bank of Englandre.

Az alapokmány 10. cikkének (3) bekezdésében és 30. cikkének (2) bekezdésében az „Európai Központi Bank jegyzett tőkéjére” történő hivatkozások nem vonatkoznak a Bank of England által jegyzett tőkére.

8. cikk

Az Alkotmány III-199. cikkét és az alapokmány 43–47. cikkét – függetlenül attól, hogy van-e eltéréssel rendelkező tagállam – a következő módosításokkal kell alkalmazni:

- a) az alapokmány 43. cikkében az Európai Központi Bank és az Európai Monetáris Intézet feladataira történő hivatkozások azokra a feladatokra is vonatkoznak, amelyeket az Egyesült Királyságnak az euro bevezetését elutasító határozata következtében az euro bevezetését követően továbbra is teljesíteni kell;
- b) az alapokmány 46. cikkében említett feladatokon túlmenően az Európai Központi Bank tanácsot ad és hozzájárul a Tanács valamennyi, az Egyesült Királyságra vonatkozó olyan európai

rendeletének vagy európai határozatának előkészítéséhez is, amelyet az e jegyzőkönyv 9. cikke a) és c) pontjának megfelelően hoz meg;

- c) a Bank of England az Európai Központi Bank jegyzett tőkéjében való részesedését a működési költségekhez történő hozzájárulásként ugyanazon az alapon fizeti be, mint az eltéréssel rendelkező tagállamok nemzeti központi bankjai.

9. cikk

Az Egyesült Királyság bármikor értesítheti a Tanácsot az euro bevezetésére vonatkozó szándékáról. Ebben az esetben:

- a) az Egyesült Királyság csak akkor jogosult az euro bevezetésére, ha a szükséges feltételeknek eleget tesz. A Tanács – az Egyesült Királyság kérelmére és az Alkotmány III-198. cikkének (1) és (2) bekezdésében megállapított feltételekkel és eljárásnak megfelelően – határoz arról, hogy az Egyesült Királyság eleget tesz-e a szükséges feltételeknek;
- b) a Bank of England ugyanazon az alapon fizeti be a jegyzett tőkében való részesedését, ruház át devizatartalékot megtestesítő eszközöket az Európai Központi Bankra és járul hozzá annak tartalékaihoz, mint egy olyan tagállam nemzeti központi bankja, amelynek eltérését megszüntették;
- c) a Tanács az Alkotmány III-198. cikkének (3) bekezdésében megállapított feltételekkel és eljárásnak megfelelően meghozza azokat az egyéb határozatokat, amelyek ahhoz szükségesek, hogy az Egyesült Királyság bevezesse az eurót.

Ha az Egyesült Királyság e cikk rendelkezéseinek értelmében bevezeti az eurót, a 3–8. cikk hatályát veszti.

10. cikk

Az Alkotmány III-181. cikkét és az alapokmány 21. cikkének (1) bekezdését nem érintve, mindaddig, amíg az Egyesült Királyság be nem vezeti az eurót, az Egyesült Királyság Kormánya fenntarthatja a Bank of England által biztosított úgynevezett „ways and means” hitelfelvételi lehetőséget.

14. JEGYZŐKÖNYV A GAZDASÁGI ÉS MONETÁRIS UNIÓ TEKINTETÉBEN EGYES DÁNIÁRA VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEKRŐL

A MAGAS SZERZŐDŐ FELEK,

FIGYELEMMEL arra, hogy a dán alkotmány olyan rendelkezéseket tartalmaz, amelyek népszavazás kiírását tehetik szükségessé azt megelőzően, hogy Dánia lemond a mentességéről,

TEKINTETTEL ARRA, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, az egyes Dániára vonatkozó rendelkezésekről szóló jegyzőkönyv 1. pontja értelmében 1993. november 3-án Dánia kormánya arról értesítette a Tanácsot, hogy nem kíván részt venni a gazdasági és monetáris unió harmadik szakaszában,

MEGÁLLAPODTAK a következő rendelkezésekben, amelyeket az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez csatolnak:

1. cikk

Tekintettel Dánia kormányának 1993. november 3-i, Tanácshoz címzett értesítésére, Dánia mentességben részesül. A mentesség következményeként az Alkotmánynak, valamint a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmányának az eltérésekre vonatkozó minden rendelkezését Dániára is alkalmazni kell.

2. cikk

A mentesség megszüntetését illetően az Alkotmány III-198. cikkében említett eljárást kizárólag Dánia kérelmére lehet kezdeményezni.

3. cikk

A mentesség megszüntetése esetén e jegyzőkönyv hatályát veszti.

15. JEGYZŐKÖNYV DÁNIA NEMZETI BANKJÁNAK EGYES FELADATAIRÓL

A MAGAS SZERZŐDŐ FELEK,

AZZAL AZ ÓHAJJAL, hogy rendezzenek egyes Dániát érintő sajátos problémákat,

MEGÁLLAPODTAK a következő rendelkezésekben, amelyeket az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez csatolnak:

Egyetlen cikk

A Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmányáról szóló jegyzőkönyv 14. cikke nem érinti Dánia Nemzeti Bankjának azt a jogát, hogy ellássa meglévő feladatait a Dán Királyságnak azokra a részeire vonatkozóan, amelyek nem részei az Uniónak.

16. JEGYZŐKÖNYV A CSENDES-ÓCEÁNI PÉNZÜGYI KÖZÖSSÉGI FRANK RENDSZERÉRŐL

A MAGAS SZERZŐDŐ FELEK,

AZZAL AZ ÓHAJJAL, hogy figyelembe vegyenek egy Franciaországot érintő sajátos kérdést,

MEGÁLLAPODTAK a következő rendelkezésekben, amelyeket az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez csatolnak:

Egyetlen cikk

Franciaország a nemzeti jogában meghatározott feltételekkel továbbra is rendelkezhet a pénzkibocsátás előjogával Új-Kaledónia, Francia Polinézia, továbbá Wallis és Futuna területén, és kizárólagosan jogosult a csendes-óceáni pénzügyi közösségi frank paritásának meghatározására.

17. JEGYZŐKÖNYV AZ EURÓPAI UNIÓ KERETÉBE BEILLESZTETT SCHENGENI VÍVMÁNYOKRÓL

A MAGAS SZERZŐDŐ FELEK,

EMLÉKEZTETVE ARRA, hogy a schengeni vívmányok rendelkezéseit, amelyek az Európai Unió egyes tagállamai által 1985. június 14-én, illetve 1990. június 19-én Schengenben aláírt, a közös határokon történő ellenőrzések fokozatos megszüntetéséről szóló megállapodásokból, valamint az ezekhez kapcsolódó megállapodásokból és az e megállapodások alapján elfogadott szabályokból állnak, az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt jegyzőkönyv beillesztette az Európai Unió keretei közé,

AZZAL AZ ÓHAJJAL, hogy az Alkotmány keretei között megőrizték a schengeni vívmányoknak az említett jegyzőkönyv hatálybalépése óta végbement fejlődését, valamint hogy e vívmányokat továbbfejlesszék annak érdekében, hogy hozzájáruljanak azon cél eléréséhez, hogy az Unió polgárai számára egy belső határok nélküli, a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térséget biztosítsanak,

FIGYELEMMEL Dánia különleges helyzetére,

FIGYELEMMEL arra a tényre, hogy Írország, valamint Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága nem részesei a schengeni vívmányok minden egyes rendelkezésének; hogy mindazonáltal rendelkezni kell annak lehetőségéről, hogy e tagállamok e vívmányok más rendelkezéseit teljesen vagy részben elfogadják,

FELISMERVE azt, hogy ennek következtében az Alkotmánynak az egyes tagállamok közötti megerősített együttműködésre vonatkozó rendelkezéseit szükséges igénybe venni,

FIGYELEMMEL az Izlandi Köztársasággal és a Norvég Királysággal való különleges kapcsolat fenntartásának szükségességére, amely államokra nézve – azon skandináv államokkal egyetemben, amelyek tagjai az Európai Uniónak – a skandináv útlevelunió rendelkezései kötelezőek,

MEGÁLLAPODTAK a következő rendelkezésekben, amelyeket az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez csatolnak:

1. cikk

A Belga Királyság, a Cseh Köztársaság, a Dán Királyság, a Németországi Szövetségi Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Görög Köztársaság, a Spanyol Királyság, a Francia Köztársaság, az Olasz Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Luxemburgi Nagyhercegség, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Holland Királyság, az Osztrák Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Portugál Köztársaság, a Szlovén Köztársaság, a Szlovák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság felhatalmazást kapnak arra, hogy egymás között megerősített együttműködést hozzanak létre a Tanács által meghatározott rendelkezések hatálya alá tartozó területeken, amelyek együttesen a „schengeni vívmányokat” alkotják. Ezt az együttműködést az Unió intézményi és jogi keretén belül, és az Alkotmány megfelelő rendelkezéseinek tiszteletben tartása mellett folytatják.

2. cikk

A schengeni vívmányokat az 1. cikkben említett tagállamokra a Cseh Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Szlovák Köztársaság csatlakozási szerződéséről és csatlakozási okmányáról szóló jegyzőkönyv 3. cikkének sérelme nélkül alkalmazni kell. A schengeni megállapodások által létrehozott Végrehajtó Bizottság helyébe a Tanács lép.

3. cikk

Dániának a schengeni vívmányok fejlesztését szolgáló intézkedések elfogadásában való részvételére, valamint ezen intézkedések végrehajtására és Dániában történő alkalmazására a Dánia helyzetéről szóló jegyzőkönyv rendelkezései az irányadóak.

4. cikk

Írország, valamint Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága bármikor kérheti, hogy a schengeni vívmányok rendelkezései egy részének, vagy egészének alkalmazásában részt vehessen.

A Tanács e kérelemről európai határozatot fogad el. A Tanács az 1. cikkben említett tagjainak és az érintett tagállam kormányát képviselő tagjának egyhangú szavazatával határoz.

5. cikk

Az Alkotmány vonatkozó rendelkezéseinek hatálya kiterjed a schengeni vívmányokon alapuló javaslatokra és kezdeményezésekre.

Ebben az összefüggésben, ha Írország vagy az Egyesült Királyság vagy egyik sem jelenti be részvételi szándékát ésszerű időn belül írásban a Tanács elnökének, az Alkotmány III-419. cikkének (1) bekezdésében említett felhatalmazást az 1. cikkben említett tagállamok részére, illetve – amennyiben az együttműködés kérdéses területein valamelyikük részt kíván venni – Írország vagy az Egyesült Királyság részére megadottnak kell tekinteni.

6. cikk

Az Izlandi Köztársaság és a Norvég Királyság társultként részt vesz a schengeni vívmányok végrehajtásában és továbbfejlesztésében. Az erre irányuló megfelelő eljárásokról egy ezekkel az államokkal megkötendő megállapodásban kell megegyezni, amelyet a Tanács köt meg az 1. cikkben említett tagjainak egyhangú szavazata alapján eljárva. Ennek a megállapodásnak rendelkezéseket kell tartalmaznia Izlandnak és Norvégiának az e jegyzőkönyv végrehajtásából eredő bármely pénzügyi következményhez való hozzájárulásáról.

A Tanács egyhangú határozattal Izlanddal és Norvégiával külön megállapodást köt az egyrészről Írország, valamint Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága, másrészről Izland és Norvégia közötti azon jogok és kötelezettségek megállapításáról, amelyeket a schengeni vívmányok hatálya alá tartozó területeken ezekre az államokra alkalmazni kell.

7. cikk

Az új tagállamoknak az Európai Unióba történő felvételére vonatkozó tárgyalások során a schengeni vívmányokat és az intézmények által az ezek hatálya alá tartozó területen hozott további intézkedéseket olyan vívmányoknak kell tekinteni, amelyeket a tagjelölt országoknak teljes egészében el kell fogadniuk.

18. JEGYZŐKÖNYV AZ ALKOTMÁNY III-130. CIKKE EGYES VONATKOZÁSAINAK AZ EGYESÜLT KIRÁLYSÁGRA ÉS ÍRORSZÁGRA TÖRTÉNŐ ALKALMAZÁSÁRÓL

A MAGAS SZERZŐDŐ FELEK,

AZZAL AZ ÓHAJJAL, hogy az Egyesült Királysággal és Írországgal kapcsolatos egyes kérdéseket rendezzenek,

TEKINTETTEL az Egyesült Királyság és Írország közötti különleges utazási szabályok többéves fennállására,

MEGÁLLAPODTAK a következő rendelkezésekben, amelyeket az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez csatolnak:

1. cikk

Az Alkotmány III-130. és III-265. cikkétől, az Alkotmány egyéb rendelkezéseitől, az Alkotmány alapján elfogadott intézkedésektől vagy az Unió, illetve az Unió és tagállamai által egy vagy több harmadik állammal kötött bármely nemzetközi megállapodástól függetlenül az Egyesült Királyság jogosult az Egyesült Királyságba belépni kívánó személyeket a többi tagállammal közös határain olyan ellenőrzéseknek alávetni, amelyeket szükségesnek tart a következő célból:

- a) az Egyesült Királyságba való belépés jogának vizsgálata a tagállamoknak az uniós jog által rájuk ruházott jogait gyakorló állampolgárainál és azok eltartott hozzátartozóinál, valamint más olyan államok állampolgárainál, akikre az Egyesült Királyságra nézve kötelező megállapodás alapján ruháztak ilyen jogokat; és
- b) annak meghatározása, hogy más személyeknek engedélyt adjanak-e az Egyesült Királyságba történő belépésre.

Az Alkotmány III-130. és III-265. cikke, illetve az Alkotmány egyéb rendelkezései vagy az Alkotmány alapján elfogadott intézkedések nem érintik az Egyesült Királyságnak azt a jogát, hogy ilyen ellenőrzéseket vezessen be vagy végezzen. Az ebben a cikkben az Egyesült Királyságra történő hivatkozások azokra a területekre is vonatkoznak, amelyek külkapcsolataiért az Egyesült Királyság felelős.

2. cikk

Az Egyesült Királyság és Írország egymás között továbbra is megállapíthatják a személyeknek a területeik („a közös utazási terület”) közötti mozgására vonatkozó szabályokat, miközben teljes mértékben tiszteletben tartják az e jegyzőkönyv 1. cikke első albekezdésének a) pontjában említett személyek jogait. Ennek megfelelően mindaddig, amíg egymás között ilyen szabályokat tartanak fenn, az e jegyzőkönyv 1. cikkének rendelkezései ugyanazokkal a feltételekkel alkalmazandók Írországra, mint az Egyesült Királyságra. Az Alkotmány III-130. és III-265. cikke, illetve az Alkotmány egyéb rendelkezései vagy az Alkotmány alapján elfogadott intézkedések az ilyen szabályokat nem érintik.

3. cikk

A többi tagállam jogosult határain vagy a területükre való belépés bármely pontján ilyen ellenőrzéseknek alávetni az Egyesült Királyságból vagy bármely olyan területről, amelynek külkapcsolataiért az felelős, a területükre belépni kívánó személyeket – ugyanolyan célból, mint amelyet az 1. cikk tartalmaz –, illetve az Írországból belépni kívánó személyeket addig, ameddig az 1. cikk rendelkezéseinek hatálya Írországra is kiterjed.

Az Alkotmány III-130. és III-265. cikke, illetve az Alkotmány egyéb rendelkezései vagy az azon alapuló intézkedések nem érintik más tagállamoknak azt a jogát, hogy ilyen ellenőrzéseket vezessenek be vagy végezzenek.

4. cikk

Ezt a jegyzőkönyvet az Alkotmány IV-438. cikke alapján hatályban maradó jogi aktusokra is alkalmazni kell.

19. JEGYZŐKÖNYV A HATÁR-ELLENŐRZÉSI, MENEKÜLTÜGYI ÉS BEVÁNDORLÁSI POLITIKÁK, VALAMINT A POLGÁRI ÜGYEKBE TÖRTÉNŐ IGAZSÁGÜGYI, VALAMINT A RENDŐRSÉGI EGYÜTTMŰKÖDÉS TEKINTETÉBEN AZ EGYESÜLT KIRÁLYSÁG ÉS ÍRORSZÁG HELYZETÉRŐL

A MAGAS SZERZŐDŐ FELEK,

AZZAL AZ ÓHAJJAL, hogy az Egyesült Királysággal és Írországgal kapcsolatos egyes kérdéseket rendezzenek,

TEKINTETTEL az Alkotmány III-130. cikke egyes vonatkozásainak az Egyesült Királyságra és Írországra történő alkalmazásáról szóló jegyzőkönyvre,

MEGÁLLAPODTAK a következő rendelkezésekben, amelyeket az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez csatolnak:

1. cikk

A 3. cikkre is figyelemmel, az Egyesült Királyság és Írország nem vesz részt az Alkotmány III. része III. címe IV. fejezetének 2. vagy 3. szakasza, illetve az Alkotmány III-260. cikke – amennyiben az a cikk az említett szakaszok hatálya alá tartozó területre vonatkozik –, az Alkotmány III-263. cikke vagy III-275. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján javasolt intézkedéseknek a Tanács által történő elfogadásában. A Tanács egyhangúlag elfogadandó jogi aktusainak elfogadásához az Egyesült Királyság és Írország kormányainak képviselőit kivéve a Tanács tagjainak egyhangú szavazata szükséges.

E cikk alkalmazásában a minősített többséghez a részt vevő tagállamokat képviselő tanácsi tagok legalább 55 %-ának, egyben az ezen államok népességének legalább 65 %-át kitevő szavazata szükséges.

A blokkoló kisebbségnek legalább a Tanácsnak a részt vevő tagállamok népességének több mint 35 %-át képviselő tagjaiból és még egy tagból kell állnia; ennek hiányában a minősített többséget elértnek kell tekinteni.

A második és harmadik albekezdéstől eltérve, ha a Tanács nem a Bizottságnak vagy az Unió külügyminiszterének a javaslata alapján határoz, a minősített többséghez a részt vevő tagállamokat képviselő tanácsi tagok legalább 72 %-ának, egyben az ezen államok népességének legalább 65 %-át kitevő szavazata szükséges.

2. cikk

Az 1. cikkből következően, valamint a 3., 4. és 6. cikkre is figyelemmel, az Alkotmány III. része III. címe IV. fejezete 2. és 3. szakaszának, illetve III-260. cikkének – amennyiben az a cikk az említett szakaszok hatálya alá tartozó területre vonatkozik –, III-263. cikkének vagy III-275. cikke (2) bekezdése a) pontjának rendelkezései, az e szakaszok vagy cikkek alapján elfogadott intézkedések, az Unió által az e szakaszok vagy cikkek alapján megkötött nemzetközi megállapodások rendelkezései, valamint az Európai Unió Bíróságának az ilyen rendelkezést vagy intézkedést

értelmező határozatai nem kötelezőek, illetve nem alkalmazhatóak az Egyesült Királyságra vagy Írországra; az ilyen rendelkezések, intézkedések vagy határozatok továbbá ezeknek az államoknak a hatásköreit, jogait és kötelezettségeit semmilyen módon nem érintik; továbbá az ilyen rendelkezések, intézkedések vagy határozatok semmilyen módon nem érintik a közösségi vívmányokat vagy az uniós vívmányokat, és nem képezik részét az uniós jognak annyiban, amennyiben ezeket az Egyesült Királyságra és Írországra kell alkalmazni.

3. cikk

(1) Az Egyesült Királyság vagy Írország valamely javaslatnak az Alkotmány III. része III. címe IV. fejezetének 2. és 3. szakasza, illetve valamely javaslatnak vagy kezdeményezésnek az Alkotmány III-263. cikke vagy III-275. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján a Tanácshoz történt benyújtásától számított három hónapon belül írásban bejelentheti a Tanácsnak, hogy részt kíván venni egy ilyen javasolt intézkedés elfogadásában és alkalmazásában, amely bejelentéssel egyidejűleg erre jogosulttá válik. A Tanács egyhangúlag elfogadandó jogi aktusainak elfogadásához az ilyen bejelentést nem tévő tagot kivéve a Tanács tagjainak egyhangú szavazata szükséges. Az e bekezdés alapján elfogadott intézkedés valamennyi olyan tagállamra kötelező, amely annak elfogadásában részt vett. Az Egyesült Királyságnak és Írországnak az Alkotmány III. része III. címe IV. fejezete 2. vagy 3. szakaszának hatálya alá tartozó területekre vonatkozó értékelésekben való részvételének feltételeit az Alkotmány III-260. cikke alapján elfogadott európai rendelet vagy határozat határozza meg.

E cikk alkalmazásában a minősített többséghez a részt vevő tagállamokat képviselő tanácsi tagok legalább 55 %-ának, egyben az ezen államok népességének legalább 65 %-át kitevő szavazata szükséges.

A blokkoló kisebbségnek legalább a Tanácsnak a részt vevő tagállamok népességének több mint 35 %-át képviselő tagjaiból és még egy tagból kell állnia; ennek hiányában a minősített többséget elértnek kell tekinteni.

A második és harmadik albekezdéstől eltérve, ha a Tanács nem a Bizottságnak vagy az Unió külügyminiszterének a javaslata alapján jár el, a minősített többséghez részt vevő tagállamokat képviselő tanácsi tagok legalább 72 %-ának, egyben az ezen államok népességének legalább 65 %-át kitevő szavazata szükséges.

(2) Ha az (1) bekezdésben említett valamely intézkedést az Egyesült Királyság vagy Írország részvételével ésszerű időn belül nem lehet elfogadni, a Tanács az ilyen intézkedést az 1. cikknek megfelelően az Egyesült Királyság vagy Írország részvétele nélkül is elfogadhatja. Ebben az esetben a 2. cikket kell alkalmazni.

4. cikk

Az Egyesült Királyság és Írország az Alkotmány III. része III. címe IV. fejezetének 2. és 3. szakasza, illetve az Alkotmány III-263. cikke vagy III-275. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján elfogadott intézkedés meghozatalát követően bármikor bejelentheti a Tanácsnak és a Bizottságnak azon szándékát, hogy az intézkedést el kívánja fogadni. Ebben az esetben az Alkotmány III-420. cikkének (1) bekezdésében meghatározott eljárást kell értelemszerűen alkalmazni.

5. cikk

Az a tagállam, amelyre nézve az Alkotmány III. része III. címe IV. fejezetének 2. vagy 3. szakasza, illetve az Alkotmány III-263. cikke vagy III-275. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján elfogadott valamely intézkedés nem kötelező, nem viseli az intézkedésnek az intézményeknél felmerülő igazgatási költségeken kívüli pénzügyi következményeit, kivéve ha az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően a Tanács minden tagja egyhangúlag ettől eltérően határoz.

6. cikk

Ha az e jegyzőkönyvben említett esetekben az Alkotmány III. része III. címe IV. fejezetének 2. vagy 3. szakasza, illetve az Alkotmány III.-260. cikke, – amennyiben az a cikk az említett szakaszok hatálya alá tartozó területre vonatkozik –, III-263. cikke vagy III-275. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján elfogadott valamely intézkedés kötelező az Egyesült Királyságra vagy Írországra, az adott intézkedéssel kapcsolatban az érintett államra az Alkotmány megfelelő rendelkezéseit kell alkalmazni.

7. cikk

A 3. és 4. cikk nem érinti az Európai Unió keretébe beillesztett schengeni vívmányokról szóló jegyzőkönyvet.

8. cikk

Írország írásban bejelentheti a Tanácsnak, hogy nem kíván tovább e jegyzőkönyv rendelkezéseinek hatálya alá tartozni. Ebben az esetben ezek a rendelkezések a továbbiakban Írországra nem alkalmazandók.

20. JEGYZŐKÖNYV DÁNIA HELYZETÉRŐL

A MAGAS SZERZŐDŐ FELEK,

EMLÉKEZTETVE 1992. december 12-én, Edinburghban az Európai Tanács keretében üléselő állam-, illetve kormányfőknek a Dánia által az Európai Unióról szóló szerződéssel kapcsolatban felvetett egyes problémákra vonatkozó határozatára,

TUDOMÁSUL VÉVE Dániának az állampolgárságra, a gazdasági és monetáris unióra, a védelempolitikára, valamint a bel- és igazságügyre vonatkozóan az edinburghi határozatban rögzített helyzetét,

ANNAK TUDATÁBAN, hogy az edinburghi határozatból eredő, és az Alkotmány alapján továbbra is fenntartott-jogi szabályozás jelentős mértékben korlátozni fogja Dánia részvételét az uniós együttműködés fontos területein, és hogy az Unió érdekében állna, hogy a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térségében biztosítsa a közösségi vívmányok integritását,

AZZAL A KÍVÁNSÁGGAL tehát, hogy olyan jogi keretet hozzanak létre, amely lehetőséget biztosít Dánia számára, hogy az Alkotmány III. része III. címének IV. fejezete alapján javasolt intézkedések elfogadásában részt vegyen, valamint üdvözölve Dánia arra vonatkozó szándékát, hogy ezt a lehetőséget igénybe vegye, amennyiben az saját alkotmányos követelményeivel összhangban lehetséges,

MEGÁLLAPÍTVA, hogy Dánia a rá nézve kötelező erővel nem bíró intézkedések terén nem akadályozza a többi tagállam együttműködésének továbbfejlesztését,

SZEM ELŐTT TARTVA az Európai Unió keretébe beillesztett, a schengeni vívmányokról szóló jegyzőkönyvet,

MEGÁLLAPODTAK a következő rendelkezésekben, amelyeket az Alkotmányhoz csatolnak:

I. RÉSZ

1. cikk

Dánia nem vesz részt az Alkotmány III. része III. címének IV. fejezete alapján javasolt intézkedések Tanács által történő elfogadásában. A Tanács egyhangúlag elfogadandó jogi aktusainak elfogadásához Dánia kormányának képviselőit kivéve a Tanács tagjainak egyhangú szavazata szükséges.

E cikk alkalmazásában a minősített többséghez a részt vevő tagállamokat képviselő tanácsi tagok legalább 55 %-ának, egyben az ezen államok népességének legalább 65 %-át kitevő szavazata szükséges.

A blokkoló kisebbségnek legalább a Tanácsnak a részt vevő tagállamok népességének több mint 35 %-át képviselő tagjaiból és még egy tagból kell állnia; ennek hiányában a minősített többséget elértnek kell tekinteni.

A második és harmadik albekezdéstől eltérve, ha a Tanács nem a Bizottságnak vagy az Unió külügyminiszterének a javaslata alapján határoz, a minősített többséghez a részt vevő tagállamokat képviselő tanácsi tagok legalább 72 %-ának, egyben az ezen államok népességének legalább 65 %-át kitevő szavazata szükséges.

2. cikk

Az Alkotmány III. része III. címe IV. fejezetének rendelkezései, az említett fejezet alapján elfogadott intézkedések, az Unió által az említett fejezet alapján megkötött nemzetközi megállapodások rendelkezései, valamint az Európai Unió Bíróságának az ilyen rendelkezést vagy intézkedést értelmező határozatai nem kötelezőek, illetve nem alkalmazhatóak Dániára. Az ilyen rendelkezések, intézkedések vagy határozatok Dánia hatásköreit, jogait és kötelezettségeit semmilyen módon nem érintik. Ezek a rendelkezések, intézkedések vagy határozatok semmilyen módon nem érintik a közösségi vívmányokat vagy az uniós vívmányokat, és nem képezik részét az uniós jognak annyiban, amennyiben ezeket Dániára kell alkalmazni.

3. cikk

Dánia nem viseli az 1. cikkben említett intézkedéseknek az intézményeknél felmerülő igazgatási költségeken kívüli pénzügyi következményeit.

4. cikk

(1) Az e jegyzőkönyv I. részében szabályozott, a schengeni vívmányok továbbfejlesztésére irányuló valamely tanácsi intézkedés elfogadásától számított hat hónapon belül Dánia dönt arról, hogy nemzeti jogába átülteti-e ezt az intézkedést. Ha úgy dönt, hogy az intézkedést átülteti, az intézkedés nemzetközi jogi kötelezettséget hoz létre Dánia és az intézkedéssel kötelezett tagállamok között.

Ha Dánia úgy dönt, hogy az ilyen intézkedést nem alkalmazza, az adott intézkedéssel kötelezett tagállamok és Dánia megvizsgálják, hogy milyen megfelelő intézkedéseket tegyenek.

(2) A schengeni vívmányok tekintetében Dánia fenntartja az Alkotmány hatálybalépése előtt keletkezett jogokat és kötelezettségeket.

II. RÉSZ

5. cikk

A Tanács által az Alkotmány I-41. cikke, III-295. cikkének (1) bekezdése, valamint III-309–III-313. cikke alapján elfogadott intézkedések tekintetében Dánia nem vesz részt azoknak az uniós határozatoknak és tevékenységeknek a kidolgozásában és végrehajtásában, amelyeknek védelmi vonatkozásai vannak. Ezért Dánia nem vesz részt ezek elfogadásában. Dánia nem akadályozza meg, hogy a többi tagállam továbbfejlessze együttműködését ezen a területen. Dánia nem köteles sem az ilyen intézkedések kapcsán felmerülő műveleti kiadások finanszírozásához hozzájárulni, sem katonai képességeket az Unió rendelkezésére bocsátani.

A Tanács egyhangúlag elfogadandó jogi aktusainak elfogadásához Dánia kormányának képviselőit kivéve a Tanács tagjainak egyhangú szavazata szükséges.

E cikk alkalmazásában a minősített többséghez részt vevő tagállamokat képviselő tanácsi tagok legalább 55 %-ának, egyben az ezen államok népességének legalább 65 %-át kitevő szavazata szükséges.

A blokkoló kisebbségnek legalább a Tanácsnak a részt vevő tagállamok népességének több mint 35 %-át képviselő tagjaiból és még egy tagból kell állnia; ennek hiányában a minősített többséget elértnek kell tekinteni.

A második és harmadik albekezdéstől eltérve, ha a Tanács nem a Bizottságnak vagy az Unió külügyminiszterének a javaslata alapján jár el, a minősített többséghez a Tanácsnak a részt vevő tagállamokat képviselő tanácsi tagok legalább 72 %-ának, egyben az ezen államok népességének legalább 65 %-át kitevő szavazata szükséges.

III. RÉSZ

6. cikk

Ezt a jegyzőkönyvet az Alkotmány IV-438. cikke alapján hatályban maradó azon intézkedésekre is alkalmazni kell, amelyeket az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés hatálybalépése előtt az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, Dánia helyzetéről szóló jegyzőkönyv szabályozott.

7. cikk

Az 1., 2. és 3. cikk nem alkalmazható az azon harmadik országokat meghatározó intézkedésekre, amelyek állampolgárainak a tagállamok külső határainak átlépésekor vízummal kell rendelkezniük, illetve azokra az intézkedésekre, amelyek az egységes vízumformátumra vonatkoznak.

IV. RÉSZ

8. cikk

Dánia alkotmányos követelményeivel összhangban bármikor tájékoztathatja a többi tagállamot, hogy a továbbiakban részben vagy egészben nem kíván élni az e jegyzőkönyvben foglaltakkal. Ebben az esetben Dánia teljes egészében alkalmazni fogja az Unió keretében meghozott akkor hatályban lévő valamennyi intézkedést.

9. cikk

(1) Dánia alkotmányos követelményeivel összhangban és a 8. cikk sérelme nélkül bármikor értesítheti a többi tagállamot arról, hogy az értesítést követő hónap első napjától kezdődő hatállyal az I. részt a melléklet rendelkezései alkotják. Ebben az esetben az 5–9. cikk számozása megfelelően módosul.

(2) Hat hónappal az (1) bekezdésben említett értesítés hatálybalépésének időpontját követően minden schengeni vívmány, valamint az e vívmányok továbbfejlesztésére elfogadott minden olyan intézkedés, amely addig az időpontig nemzetközi jogi kötelezettségként kötelezte Dániát, uniós jogként kötelezi Dániát.

MELLÉKLET

1. cikk

A 3. cikk rendelkezéseire is figyelemmel, Dánia nem vesz részt az Alkotmány III. része III. címének IV. fejezete alapján javasolt intézkedések Tanács által történő elfogadásában. A Tanács egyhangúlag elfogadandó jogi aktusainak elfogadásához Dánia kormányának képviselőit kivéve a Tanács tagjainak egyhangú szavazata szükséges.

E cikk alkalmazásában a minősített többséghez a részt vevő tagállamokat képviselő tanácsi tagok legalább 55 %-ának, egyben az ezen államok népességének legalább 65 %-át kitevő szavazata szükséges.

A blokkoló kisebbségnek legalább a Tanácsnak a részt vevő tagállamok népességének több mint 35 %-át képviselő tagjaiból és még egy tagból kell állnia; ennek hiányában a minősített többséget elértnek kell tekinteni.

A második és harmadik albekezdéstől eltérve, ha a Tanács nem a Bizottságnak vagy az Unió külügyminiszterének a javaslata alapján határoz, a minősített többséghez a részt vevő tagállamokat képviselő tanácsi tagok legalább 72 %-ának, egyben az ezen államok népességének legalább 65 %-át kitevő szavazata szükséges.

2. cikk

Az 1. cikkből következően, valamint a 3., 4. és 6. cikkre is figyelemmel, az Alkotmány III. része III. címe IV. fejezetének rendelkezései, az említett fejezet alapján elfogadott intézkedések, az Unió által az említett fejezet alapján megkötött nemzetközi megállapodások, valamint az Európai Unió Bíróságának az ilyen rendelkezéseket vagy intézkedéseket értelmező határozatai nem kötelezőek, illetve nem alkalmazhatóak Dániára. Az ilyen rendelkezések, intézkedések vagy határozatok Dánia hatásköreit, jogait és kötelezettségeit semmilyen módon nem érintik. Ezek a rendelkezések, intézkedések vagy határozatok semmilyen módon nem érintik a közösségi vívmányokat vagy az uniós vívmányokat, és nem képezik részét az uniós jognak annyiban, amennyiben ezeket Dániára kell alkalmazni.

3. cikk

(1) Dánia valamely javaslatnak vagy kezdeményezésnek az Alkotmány III. része III. címének IV. fejezete alapján a Tanácshoz történő benyújtásától számított három hónapon belül írásban bejelentheti a Tanács elnökének, hogy részt kíván venni az ilyen javasolt intézkedés elfogadásában és alkalmazásában, amely bejelentéssel egyidejűleg Dánia erre jogosulttá válik.

(2) Ha az (1) bekezdésben említett valamely intézkedést Dánia részvételével ésszerű időn belül nem lehet elfogadni, a Tanács az (1) bekezdésben említett intézkedést az 1. cikknek megfelelően Dánia részvétele nélkül is elfogadhatja. Ebben az esetben a 2. cikket kell alkalmazni.

4. cikk

Dánia az Alkotmány III. része III. címének IV. fejezete alapján elfogadott valamely intézkedés elfogadását követően bármikor bejelentheti a Tanácsnak és a Bizottságnak azon szándékát, hogy az intézkedést el kívánja fogadni. Ebben az esetben az Alkotmány III-420. cikkének (1) bekezdésében említett eljárást kell értelemszerűen alkalmazni.

5. cikk

(1) A 4. cikkben említett bejelentést a schengeni vívmányok továbbfejlesztésére vonatkozó intézkedések esetén az intézkedés végső elfogadásának időpontjától számított hat hónapon belül kell benyújtani.

Ha Dánia a schengeni vívmányok továbbfejlesztésére vonatkozó valamely intézkedés tekintetében nem tesz a 3., illetve 4. cikknek megfelelően bejelentést, az adott intézkedéssel kötelezett tagállamok és Dánia megvizsgálják, hogy milyen megfelelő intézkedéseket tegyenek.

(2) A schengeni vívmányok továbbfejlesztésére vonatkozó intézkedések tekintetében a 3. cikk alapján megtett bejelentést visszavonhatatlanul a 3. cikk alapján megtett bejelentésnek kell tekinteni minden olyan további javaslat vagy kezdeményezés tekintetében, amely erre az intézkedésre épül, amennyiben a javaslat vagy kezdeményezés a schengeni vívmányok továbbfejlesztésére vonatkozik.

6. cikk

Ha az e jegyzőkönyvben említett esetekben a Tanács által az Alkotmány III. része III. címének IV. fejezete alapján elfogadott valamely intézkedés kötelező Dániára, az adott intézkedéssel kapcsolatban Dániára az Alkotmány megfelelő rendelkezéseit kell alkalmazni.

7. cikk

Abban az esetben, ha az Alkotmány III. része III. címének IV. fejezete alapján elfogadott valamely intézkedés Dániára nézve nem kötelező, Dánia nem viseli az intézkedésnek az intézményeknél felmerülő igazgatási költségeken kívüli pénzügyi következményeit, kivéve ha az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően a Tanács egyhangúlag ettől eltérően határoz.

21. JEGYZŐKÖNYV A KÜLSŐ HATÁROK ÁTLÉPÉSÉT ILLETŐEN A TAGÁLLAMOK KÜLKAPCSOLATAIRÓL

A MAGAS SZERZŐDŐ FELEK,

FIGYELEMMEL a tagállamok azon igényére, hogy – adott esetben harmadik országokkal együttműködve – biztosítsák külső határaik eredményes ellenőrzését,

MEGÁLLAPODTAK a következő rendelkezésekben, amelyeket az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez csatolnak:

Egyetlen cikk

Az Alkotmány III-265. cikke (2) bekezdésének b) pontjában foglalt, a külső határok átlépésére vonatkozó intézkedésekről szóló rendelkezések nem érintik a tagállamok azon hatáskörét, hogy harmadik országokkal tárgyalásokat folytassanak vagy megállapodásokat kössenek, amennyiben ezek a megállapodások tiszteletben tartják az uniós jogot és az egyéb vonatkozó nemzetközi megállapodásokat.

22. JEGYZŐKÖNYV A TAGÁLLAMOK ÁLLAMPOLGÁRAI SZÁMÁRA NYÚJTOTT MENEDÉKJOGRÓL

A MAGAS SZERZŐDŐ FELEK,

MIVEL az Alkotmány I-9. cikkének (1) bekezdésével összhangban az Unió elismeri az Alapjogi Chartában meghatározott jogokat, szabadságokat és elveket,

MIVEL az Alkotmány I-9. cikkének (3) bekezdése szerint az alapvető jogok, ahogyan azokat az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény biztosítja, általános elvekként az Unió jogának részét képezik,

MIVEL az Európai Unió Bírósága hatáskörrel rendelkezik annak biztosítására, hogy az Alkotmány I-9. cikke (1) és (3) bekezdésének értelmezése és alkalmazása során az Unió a jogot tiszteletben tartsa,

MIVEL az Alkotmány I-58. cikke értelmében minden olyan európai államnak, amely tagként való felvételét kéri az Unióba, tiszteletben kell tartania az Alkotmány I-2. cikkében megállapított értékeket,

SZEM ELŐTT TARTVA, hogy az Alkotmány I-59. cikke egy, meghatározott jogok felfüggesztésére irányuló eljárást ír elő arra az esetre, ha ezeket az értékeket egy tagállam súlyosan és tartósan megsérti,

EMLÉKEZTETVE arra, hogy uniós polgárként a tagállamok minden állampolgára különleges státust és védelmet élvez, amelyet a tagállamoknak az Alkotmány I. részének II. címe és a III. részének II. címe rendelkezései szerint biztosítaniuk kell,

SZEM ELŐTT TARTVA, hogy az Alkotmány egy belső határok nélküli térséget hoz létre, és minden uniós polgárnak biztosítja a tagállamok területén való szabad mozgás és letelepedés jogát,

AZZAL A KÍVÁNSÁGGAL, hogy megelőzzék a menedékjog intézményének az eredeti szándékoktól eltérő célokra történő felhasználását,

MIVEL ez a jegyzőkönyv tiszteletben tartja a menekültek jogállásáról szóló 1951. július 28-i genfi egyezmény rendeltetését és célkitűzéseit,

MEGÁLLAPODTAK a következő rendelkezésekben, amelyeket az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez csatolnak:

Egyetlen cikk

Tekintettel az Európai Unió tagállamaiban az alapvető jogok és szabadságok védelmének szintjére, a tagállamokat egymás vonatkozásában a menedékjogi ügyekkel összefüggő valamennyi jogi és gyakorlati célból biztonságos származási országoknak kell tekinteni. Ennek megfelelően a tagállamok valamelyikének állampolgára által benyújtott bármely menedékjog iránti kérelmet egy másik tagállam csak a következő esetben veheti figyelembe, illetve nyilváníthatja az eljárás lefolytatásához elfogadhatónak:

- a) ha az a tagállam, amelynek a kérelmező az állampolgára, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény 15. cikkének rendelkezéseivel élve saját területén az egyezmény szerinti kötelezettségeitől eltérő intézkedéseket tesz;

- b) ha az Alkotmány I-59. cikkének (1) vagy (2) bekezdésében említett eljárás megindítására került sor; addig, amíg a Tanács vagy – adott esetben – az Európai Tanács erre vonatkozó európai határozatot fogad el azt a tagállamot illetően, amelynek a kérelmező az állampolgára;
- c) ha a Tanács az Alkotmány I-59. cikke (1) bekezdésének megfelelően európai határozatot fogadott el azt a tagállamot illetően, amelynek a kérelmező az állampolgára, vagy ha az Európai Tanács az Alkotmány I-59. cikke (2) bekezdésének megfelelően európai határozatot fogadott el azt a tagállamot illetően, amelynek a kérelmező az állampolgára;
- d) ha egy tagállam egy másik tagállam állampolgárának kérelméről egyoldalúan így határoz; ebben az esetben a Tanácsot azonnal tájékoztatni kell; a kérelmet azon vélelem alapján kell kezelni, hogy az nyilvánvalóan alaptalan, ami azonban a tagállam döntéshozatali hatáskörét – legyen szó bármilyen esetről – semmilyen módon nem érinti.

23. JEGYZŐKÖNYV AZ ALKOTMÁNY I-41. CIKKÉNEK (6) BEKEZDÉSÉVEL ÉS III-312. CIKKÉVEL LÉTREHOZOTT ÁLLANDÓ STRUKTURÁLT EGYÜTTMŰKÖDÉSRŐL

A MAGAS SZERZŐDŐ FELEK,

TEKINTETTEL az Alkotmány I-41. cikkének (6) bekezdésére és III-312. cikkére,

EMLÉKEZTETVE arra, hogy az Unió közös kül- és biztonságpolitikát folytat, amely a tagállamok fellépései között egyre növekvő fokú összhang megvalósításán alapul,

EMLÉKEZTETVE arra, hogy a közös biztonság- és védelempolitika a közös kül- és biztonságpolitika szerves része; hogy e politika polgári és katonai eszközök igénybevételével biztosítja az Unió műveleti képességét; hogy az Unió ezeket az eszközöket az Egyesült Nemzetek Alapokmányának alapelveivel összhangban igénybe veheti a III-309. cikkben említett, az Uniót kívüli békefenntartó, konfliktusmegelőző és a nemzetközi biztonságot erősítő missziókban; hogy a fenti feladatokat a tagállamok által rendelkezésre bocsátott képességek alkalmazásával, az egységes erő elvével összhangban kell végrehajtani,

EMLÉKEZTETVE arra, hogy az Unió közös biztonság- és védelempolitikája nem érinti az egyes tagállamok biztonság- és védelempolitikájának egyedi jellegét,

EMLÉKEZTETVE arra, hogy az Unió közös biztonság- és védelempolitikája tiszteletben tartja azoknak a tagállamoknak az Észak-atlanti Szerződés alapján vállalt kötelezettségeit, amelyek közös védelmüket az Észak-atlanti Szerződés Szervezetében látják megvalósítottak, és összeegyeztethető az annak keretében meghatározott közös biztonság- és védelempolitikával,

ABBAN A MEGGYŐZŐDÉSSEN, hogy az Unió megerősített szerepe a biztonsági és védelmi kérdésekkel kapcsolatban – az úgynevezett „Berlin plusz” rendszernek megfelelően – hozzájárul a megújult Atlanti Szövetség életképességéhez,

AZZAL AZ ELHATÁROZÁSSAL, hogy biztosítsák, hogy az Unió a nemzetközi közösségben teljeskörűen eleget tudjon tenni kötelezettségeinek,

FELISMERVE, hogy az Egyesült Nemzetek Szervezete kérheti az Unió segítségét az Egyesült Nemzetek Alapokmánya VI. és VII. fejezete alapján megkezdett missziók sürgős végrehajtásához,

FELISMERVE, hogy a biztonság- és védelempolitika erősítése a tagállamok részéről erőfeszítéseket kíván a képességek területén,

ANNAK TUDATÁBAN, hogy az európai biztonság- és védelempolitika fejlődésének új szakaszába lépés az érintett tagállamok elszánt erőfeszítésével jár,

EMLÉKEZTETVE annak fontosságára, hogy az Unió külügyminisztere az állandó strukturált együttműködéssel kapcsolatos minden intézkedésben teljeskörűen részt vegyen,

MEGÁLLAPODTAK a következő rendelkezésekben, amelyeket az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez csatolnak:

1. cikk

Az Alkotmány I-41. cikkének (6) bekezdésében említett állandó strukturált együttműködés bármely tagállam számára nyitva áll, amely – az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés hatálybalépésének időpontjától – vállalja, hogy:

- a) védelmi képességeit intenzívebben fejleszti a többnemzetiségű erők, a fő európai fejlesztési programok, valamint a védelmi képesség-fejlesztési, kutatási, beszerzési és fegyverzeti kérdésekkel foglalkozó ügynökség (Európai Védelmi Ügynökség) tevékenységéhez való nemzeti hozzájárulásainak, illetve – adott esetben – az azokban való részvételének fejlesztésével, és
- b) rendelkezik az ahhoz szükséges kapacitásokkal, hogy legkésőbb 2007-ig – akár nemzeti szinten, akár egy többnemzetiségű erőkből álló csoport részeként – olyan célzott harci egységeket bocsásson a tervezett missziók rendelkezésére, amelyek taktikai szinten gyorsreagálású taktikai csoportként épülnek fel a támogató elemekkel, köztük a közlekedés- és a logisztikabiztosító elemekkel együtt, és amelyek – különösen az Egyesült Nemzetek Szervezetének felkérésére – alkalmasak a III-309. cikkben említett feladatok 5–30 napon belüli végrehajtására, és amelyek egy kezdeti 30 napos időszakon át fenntarthatók, és legalább 120 napra meghosszabbíthatók.

2. cikk

Az 1. cikkben említett célkitűzések elérése érdekében az állandó strukturált együttműködésben részt vevő tagállamok kötelezettséget vállalnak arra, hogy:

- a) az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés hatálybalépésétől kezdődően együttműködnek egymással a védelmi felszerelések tárgyában történő beruházások kiadási szintjére vonatkozó jóváhagyott célkitűzések megvalósítása érdekében, valamint rendszeresen felülvizsgálják ezen célkitűzéseket a biztonsági környezet és az Unió nemzetközi kötelezettségei fényében;
- b) védelmi berendezéseiket a lehető legnagyobb mértékben közelítik egymáshoz, különösen katonai szükségleteik meghatározásának összehangolásával, védelmi eszközeik és képességeik összehasonlásával és – szükség esetén – szakosításával, valamint a képzés és a logisztika területén történő együttműködés ösztönzésével;
- c) konkrét intézkedéseket hoznak katonai erejük rendelkezésre állásának, interoperabilitásának, rugalmasságának és bevetettségének fokozása érdekében, különösen közös célkitűzéseik meghatározásával a katonai kötelezettségvállalások területén, beleértve – adott esetben – a nemzeti döntéshozatali eljárások felülvizsgálatát;
- d) együttműködnek annak biztosítása érdekében, hogy megtegyék a szükséges intézkedéseket – a többnemzetiségű megközelítéseket is beleértve és az Észak-atlanti Szerződés Szervezetének keretében vállalt kötelezettségek sérelme nélkül – a „Képességfejlesztési Mechanizmus” keretében észlelt hiányosságok megszüntetésére;
- e) adott esetben részt vesznek az Európai Védelmi Ügynökség keretében nagyszabású közös vagy európai felszerelési programok kidolgozásában.

3. cikk

Az Európai Védelmi Ügynökség hozzájárul a képességekre vonatkozóan a részt vevő tagállamok hozzájárulásainak, így különösen a 2. cikk alapján megállapítandó feltételek szerint biztosított hozzájárulások rendszeres értékeléséhez, és erről évente legalább egy alkalommal jelentést készít. Az értékelés az Alkotmány III-312. cikkével összhangban elfogadott tanácsi ajánlások és európai határozatok alapjául szolgálhat.

24. JEGYZŐKÖNYV AZ ALKOTMÁNY I-41. CIKKÉNEK (2) BEKEZDÉSÉRŐL

A MAGAS SZERZŐDŐ FELEK,

SZEM ELŐTT TARTVA annak szükségességét, hogy az Alkotmány I-41. cikke (2) bekezdésének rendelkezéseit teljeskörűen végrehajtsák,

SZEM ELŐTT TARTVA, hogy az Unió I-41. cikk (2) bekezdése szerinti politikája nem érinti az egyes tagállamok biztonság- és védelempolitikájának egyedi jellegét, és tiszteletben tartja azoknak a tagállamoknak az Észak-atlanti Szerződés alapján vállalt kötelezettségeit, amelyek közös védelmüket az Észak-atlanti Szerződés Szervezetében látják megvalósítottak, továbbá hogy e politika összeegyeztethető az annak keretében meghatározott közös biztonság- és védelempolitikával,

MEGÁLLAPODTAK a következő rendelkezésekben, amelyeket az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez csatolnak:

Egyetlen cikk

Az Unió a Nyugat-európai Unióval közösen intézkedéseket dolgoz ki a közöttük megvalósuló fokozott együttműködésre vonatkozóan.

25. JEGYZŐKÖNYV A HOLLAND ANTILLÁKON FINOMÍTOTT KŐOLAJTERMÉKEKNEK AZ EURÓPAI UNIÓBA TÖRTÉNŐ BEHOZATALÁRÓL

A MAGAS SZERZŐDŐ FELEK,

AZZAL AZ ÓHAJJAL, hogy pontosítsák a Holland Antillákon finomított kőolajtermékeknek az Unióba történő behozatalára vonatkozó kereskedelmi szabályozást,

MEGÁLLAPODTAK a következő rendelkezésekben, amelyeket az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez csatolnak:

1. cikk

Ezt a jegyzőkönyvet a 27.10, 27.11, 27.12 (paraffinviasz és ásványolajviasz), korábbi 27.13 (paraffinmaradékok) és 27.14 (palából kivont olajból nyert viasz) Kombinált Nomenklatúra szerinti vámtarifaszámú olyan kőolajtermékekre kell alkalmazni, amelyeket a tagállamokban történő felhasználás céljából hoznak be.

2. cikk

A tagállamok kötelezettséget vállalnak arra, hogy a Holland Antillákon finomított kőolajtermékek vonatkozásában az e jegyzőkönyvben megállapított feltételek szerint megadják a Holland Antillák Unióhoz való társulásából adódó vámtarifa-kedvezményeket. Ezeket a rendelkezéseket a tagállamok által alkalmazott származási szabályoktól függetlenül kell alkalmazni.

3. cikk

(1) Ha a Bizottság egy tagállam kérelmére vagy saját kezdeményezésére megállapítja, hogy a Holland Antillákon finomított kőolajtermékeknek a 2. cikkben meghatározott szabályozás szerinti behozatala az Unióban tényleges nehézségeket támaszt egy vagy több tagállam piacán, akkor európai határozatot fogad el, amelyben megállapítja, hogy az érintett tagállamok bevezetik, megemelik vagy újból bevezetik a behozatali vámokat, olyan mértékben és annyi időre, ahogy azt a helyzet megkívánja. Az ily módon bevezetett, megemelt vagy újból bevezetett vámtételek nem haladhatják meg a harmadik országokkal szemben ugyanezen termékekre alkalmazott vámtételeket.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott rendelkezések valamennyi esetben alkalmazhatók, ha a Holland Antillákon finomított kőolajtermékeknek az Unióba irányuló behozatala eléri az évi kétmillió tonnát.

(3) A Bizottság által az (1) és (2) bekezdés alapján elfogadott európai határozatokról – beleértve a tagállam kérelmének elutasítását is – a Tanácsot tájékoztatni kell. A Tanács bármelyik tagállam kérelmére ezen európai határozatokat saját hatáskörébe vonhatja, és azokat minősített többséggel hozott európai határozattal bármikor módosíthatja vagy visszavonhatja.

4. cikk

(1) Ha valamely tagállam úgy ítéli meg, hogy a Holland Antillákon finomított kőolajtermékeknek a 2. cikkben meghatározott szabályozás szerinti akár közvetlenül, akár egy másik tagállamon keresztül történő behozatala tényleges nehézségeket támaszt belső piacán, és azonnali intézkedésre van szükség e helyzet elhárítására, akkor saját kezdeményezésére e behozatalra vámot vethet ki, amelynek mértéke nem haladhatja meg a harmadik országokkal szemben ugyanezen termékekre alkalmazott vámtételekét. A tagállam e határozatáról értesíti a Bizottságot, amely egy hónapon belül európai határozatot fogad el a tagállam által hozott intézkedések fenntartásáról, módosításáról vagy hatályon kívül helyezéséről. A 3. cikk (3) bekezdésének rendelkezéseit a Bizottság e határozatára alkalmazni kell.

(2) Ha a Holland Antillákon finomított kőolajtermékeknek – a 2. cikkben meghatározott szabályozás szerinti – egy vagy több tagállamba közvetlenül vagy egy másik tagállamon keresztül történő behozatala egy naptári éven keresztül meghaladja az e jegyzőkönyv mellékletében meghatározott mennyiségeket, akkor az e tagállam vagy tagállamok által az (1) bekezdés alapján az adott évre esetlegesen hozott intézkedések jogszerűnek tekintendők; a Bizottság tudomásul veszi a meghozott intézkedéseket, miután megbizonyosodott arról, hogy a rögzített mennyiségeket elérték. Ilyen esetben a többi tagállam tartózkodik attól, hogy az ügyben a Tanácshoz forduljon.

5. cikk

Ha az Unió úgy dönt, hogy a kőolajtermékek bárhonnan származó behozatalára mennyiségi korlátozásokat alkalmaz, akkor e korlátozásokat e termékek Holland Antillákról származó behozatalára is alkalmazhatja. Ilyen esetben a harmadik országok számára biztosított kedvezőbb elbánást a Holland Antillák számára is biztosítani kell.

6. cikk

(1) A Tanács az Európai Parlamenttel és a Bizottsággal folytatott konzultációt követően egyhangú határozattal felülvizsgálhatja a 2–5. cikk rendelkezéseit, amennyiben a harmadik és társult országokból származó kőolajtermékek származásának közös meghatározását fogadja el, a közös kereskedelempolitika keretében az érintett termékekre vonatkozóan határozatokat hoz, vagy közös energiapolitikát alakít ki.

(2) Az ilyen felülvizsgálat során azonban a Holland Antillák számára minden esetben ugyanolyan mértékű kedvezményt kell fenntartani megfelelő formában, legalább két és fél millió tonna mennyiségű kőolajtermékre.

(3) Az Unió e cikk (2) bekezdésében említett ugyanolyan mértékű kedvezményekre vonatkozó kötelezettségvállalásait szükség esetén meg lehet osztani az egyes országok között az e jegyzőkönyv mellékletében jelzett mennyiségek figyelembevételével.

7. cikk

E jegyzőkönyv végrehajtása érdekében a Bizottság felel azért, hogy figyelemmel kísérje a Holland Antillákon finomított kőolajtermékeknek a tagállamokba történő behozatalát. A tagállamok a Bizottság által ajánlott igazgatási feltételek mellett közlik a Bizottsággal a figyelemmel kísérést szolgáló valamennyi információt, amely gondoskodik annak továbbításáról.

MELLÉKLET

A 4. cikk (2) bekezdésének végrehajtására a Magas Szerződő Felek úgy határoztak, hogy az Antillákról származó kőolajtermékek 2 millió tonnányi mennyisége a tagállamok között a következők szerint oszlik meg:

Németország	625 000 tonna
Belga-Luxemburgi Gazdasági Unió	200 000 tonna
Franciaország	75 000 tonna
Olaszország	100 000 tonna
Hollandia	1 000 000 tonna

26. JEGYZŐKÖNYV A DÁNIÁBAN TÖRTÉNŐ INGATLANSZERZÉSÉRŐL

A MAGAS SZERZŐDŐ FELEK,

AZZAL AZ ÓHAJJAL, hogy rendezzenek egyes, Dániát érintő sajátos problémákat,

MEGÁLLAPODTAK a következő rendelkezésekben, amelyeket az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez csatolnak:

Egyetlen cikk

Az Alkotmány rendelkezéseinek ellenére Dánia fenntarthatja a másodlagos lakóhelyül szolgáló ingatlan megszerzésére vonatkozó hatályos jogszabályait.

27. JEGYZŐKÖNYV A TAGÁLLAMOKBAN TÖRTÉNŐ KÖZCÉLÚ MŰSORSZOLGÁLTATÁS RENDSZERÉRŐL

A MAGAS SZERZŐDŐ FELEK,

FIGYELEMBE VÉVE, hogy a tagállamok közcélú műsorszolgáltatási rendszere közvetlenül kapcsolódik az egyes társadalmak demokratikus, társadalmi és kulturális igényeihez és a médiapluralizmus megőrzésének követelményéhez,

MEGÁLLAPODTAK a következő értelmező rendelkezésekben, amelyeket az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez csatolnak:

Egyetlen cikk

Az Alkotmány rendelkezései nem érintik a tagállamok azon hatáskörét, hogy közszolgálati műsorszolgáltatást finanszírozzanak, amennyiben az ilyen finanszírozást a műsorszolgáltató szervezeteknek az egyes tagállamok által rájuk ruházott, meghatározott és megszervezett közszolgálati feladat ellátásához nyújtják, és amennyiben az ilyen finanszírozás az Unión belüli kereskedelmi és versenyfeltételeket nem befolyásolja a közös érdekekkel ellentétes mértékben, ugyanakkor e tekintetben a közszolgálati feladat megvalósulását is figyelembe kell venni.

28. JEGYZŐKÖNYV AZ ALKOTMÁNY III-214. CIKKÉRŐL

A MAGAS SZERZŐDŐ FELEK,

MEGÁLLAPODTAK a következő rendelkezésekben, amelyeket az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez csatolnak:

Egyetlen cikk

Az Alkotmány III-214. cikkének alkalmazásában a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben nyújtott juttatások nem tekinthetők díjazásnak akkor és annyiban, amennyiben azok az 1990. május 17-ét megelőző munkaviszony alapján járnak, kivéve az olyan munkavállalók vagy az azok jogán jogosultak esetében, akik ezen időpont előtt az irányadó nemzeti jog szerint bírósági eljárást indítottak vagy ezzel azonos hatályú igényt jelentettek be.

29. JEGYZŐKÖNYV A GAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS TERÜLETI KOHÉZIÓRÓL

A MAGAS SZERZŐDŐ FELEK,

EMLÉKEZTETVE arra, hogy az Alkotmány I-3. cikke magában foglalja a gazdasági, társadalmi és területi kohézió, valamint a tagállamok közötti szolidaritás előmozdításának célkitűzését, és hogy a gazdasági, társadalmi és területi kohézió erősítése szerepel az Alkotmány I-14. cikke (2) bekezdésének c) pontjában felsorolt megosztott uniós hatáskörrel érintett területek között,

EMLÉKEZTETVE arra, hogy az Alkotmány III. része III. címe III. fejezetének a gazdasági, társadalmi és területi kohézióról szóló 3. szakaszában foglalt rendelkezések összességükben biztosítják a jogi alapot az uniós fellépés megszilárdításához és továbbfejlesztéséhez ezen a területen, beleértve egy alap létrehozását,

EMLÉKEZTETVE arra, hogy az Alkotmány III-223. cikke előírja egy kohéziós alap létrehozását,

TUDOMÁSUL VÉVE, hogy az Európai Beruházási Bank jelentős és egyre növekvő összegű kölcsönöket nyújt a szegényebb régiók számára,

TUDOMÁSUL VÉVE azt az igényt, hogy a strukturális alapokból történő forráselosztás szabályai rugalmasabbá váljanak,

TUDOMÁSUL VÉVE azt az igényt, hogy az Unió differenciált mértékben vegyen részt bizonyos tagállamok programjaiban és projektjeiben,

TUDOMÁSUL VÉVE azt a javaslatot, hogy a saját források rendszerében nagyobb súllyal vegyék figyelembe a tagállamok viszonylagos jólétét,

MEGÁLLAPODTAK a következő rendelkezésekben, amelyeket az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez csatolnak:

Egyetlen cikk

(1) A tagállamok megerősítik, hogy a gazdasági, társadalmi és területi kohézió előmozdítása létfontosságú az Unió teljes körű fejlődéséhez és tartós sikeréhez.

(2) A tagállamok újólal megerősítik azt a meggyőződésüket, hogy a strukturális alapoknak továbbra is jelentős szerepet kell játszaniuk a kohézió területén az uniós célkitűzések megvalósításában.

(3) A tagállamok újólal megerősítik azt a meggyőződésüket, hogy az Európai Beruházási Banknak forrásai többségét továbbra is a gazdasági, társadalmi és területi kohézió elősegítésére kell fordítania, és kinyilvánítják hajlandóságukat arra, hogy felülvizsgálják az Európai Beruházási Bank tőkeigényét, amint az ennek érdekében szükségessé válik.

(4) A tagállamok megállapodnak abban, hogy a Kohéziós Alap uniós pénzügyi hozzájárulásokat fog nyújtani a környezetvédelem és a transeurópai hálózatok terén megvalósuló projektekhez azokban a tagállamokban, ahol az egy főre jutó GNP az uniós átlag 90 %-ánál alacsonyabb, és amelyek rendelkeznek a gazdasági konvergenciának az Alkotmány III-184. cikke szerinti feltételeinek teljesítésére irányuló programmal.

- (5) A tagállamok kinyilvánítják azt a szándékukat, hogy a strukturális alapokról szóló jelenlegi rendeletekben nem szabályozott egyes szükségletekre tekintettel nagyobb rugalmasságot tegyenek lehetővé a strukturális alapokból történő forráselosztás során.
- (6) A tagállamok kinyilvánítják hajlandóságukat arra, hogy differenciálttá tegyék a strukturális alapok programjaiban és projektjeiben való uniós részvétel mértékét annak érdekében, hogy elkerüljék a kevésbé virágzó tagállamokban a költségvetési kiadások túlzott mértékű megnövekedését.
- (7) A tagállamok elismerik annak szükségességét, hogy a gazdasági, társadalmi és területi kohézió megvalósításában elért előrehaladást rendszeresen figyelemmel kell kísérni, továbbá kinyilvánítják hajlandóságukat arra, hogy ezzel kapcsolatban megvizsgálják minden szükséges intézkedést.
- (8) A tagállamok kinyilvánítják azt a szándékukat, hogy a saját források rendszerében nagyobb súllyal vegyék figyelembe az egyes tagállamok hozzájárulási képességét, és hogy megvizsgálják a saját források jelenlegi rendszerében meglévő hátrányos elemeknek a kevésbé virágzó tagállamok javára történő kiigazítását szolgáló eszközöket.

30. JEGYZŐKÖNYV A GRÖNLANDRA VONATKOZÓ KÜLÖNÖS SZABÁLYOKRÓL

A MAGAS SZERZŐDŐ FELEK,

MEGÁLLAPODTAK a következő rendelkezésekben, amelyeket az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez csatolnak:

Egyetlen cikk

(1) A Grönlandról származó, és a halászati termékek piacának közös szervezése alá tartozó termékeknek az Unióba történő behozatala – a közös piacszervezés szabályainak betartása mellett – mentes a vámok és az azokkal azonos hatályú díjak alól, és nem vonatkoznak rájuk a mennyiségi korlátozások, illetve az azokkal azonos hatású korlátozások, ha az Unió és a Grönlandért felelős hatóság közötti megállapodás az Unió számára kielégítő módon lehetőséget biztosít az Uniónak a grönlandi halászati övezetekhez való hozzáférésre.

(2) Az ilyen termékek behozatalára vonatkozó, az (1) bekezdésben említett szabályokkal kapcsolatos intézkedéseket az Alkotmány III-231. cikkében meghatározott eljárásoknak megfelelően kell elfogadni.

31. JEGYZŐKÖNYV ÍRORSZÁG ALKOTMÁNYÁNAK 40.3.3. CIKKÉRŐL

A MAGAS SZERZŐDŐ FELEK,

MEGÁLLAPODTAK a következő rendelkezésekben, amelyeket az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez és az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződéshez csatolnak:

Egyetlen cikk

Az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés, illetve azt módosító vagy kiegészítő szerződések vagy okmányok rendelkezései nem érintik Írország Alkotmánya 40.3.3. cikkének Írországbán történő alkalmazását.

32. JEGYZŐKÖNYV AZ ALKOTMÁNY I-9. CIKKÉNEK (2) BEKEZDÉSÉVEL ÖSSZEFÜGGÉSBEN
AZ UNIÓNAK AZ EMBERI JOGOK ÉS ALAPVETŐ SZABADSÁGOK VÉDELMEÉRŐL SZÓLÓ
EURÓPAI EGYZMÉNYHEZ TÖRTÉNŐ CSATLAKOZÁSÁRÓL

A MAGAS SZERZŐDŐ FELEK,

MEGALLAPODTAK a következő rendelkezésekben, amelyeket csatolnak az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez:

1. cikk

Az Uniónak az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményhez (a továbbiakban: európai egyezmény) történő, az Alkotmány I-9. cikkének (2) bekezdésében előírt csatlakozásával kapcsolatos megállapodásnak rendelkeznie kell az Unió és az uniós jog sajátos jellemzőinek megőrzéséről, különös tekintettel:

- a) az Uniónak az európai egyezmény ellenőrző szerveiben való esetleges részvételére vonatkozó különleges szabályokra;
- b) az annak biztosításához szükséges mechanizmusokra, hogy a nem tagállamok által benyújtott keresetek és az egyéni kereseteket megfelelően a tagállamok és/vagy – adott esetben – az Unió ellen nyújtsák be.

2. cikk

Az 1. cikkben említett megállapodásnak biztosítania kell, hogy a csatlakozás nem érinti sem az Unió, sem az Unió intézményeinek hatásköreit. Biztosítania kell továbbá, hogy az abban foglaltak semmilyen módon nem befolyásolják a tagállamoknak az európai egyezménnyel és különösen annak jegyzőkönyveivel, továbbá a tagállamok által az európai egyezmény 15. cikkével összhangban tett, az európai egyezménytől eltérő intézkedésekkel és a tagállamok által az európai egyezmény 57. cikkével összhangban tett fenntartásokkal kapcsolatos helyzetét.

3. cikk

Az 1. cikkben említett rendelkezések egyike sem érinti az Alkotmány III-375. cikkének (2) bekezdését.

33. JEGYZŐKÖNYV AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGET LÉTREHOZÓ SZERZŐDÉST ÉS AZ EURÓPAI UNIÓRÓL SZÓLÓ SZERZŐDÉST KIEGÉSZÍTŐ VAGY MÓDOSÍTÓ OKMÁNYOKRÓL ÉS SZERZŐDÉSEKRŐL

A MAGAS SZERZŐDŐ FELEK,

MIVEL az Alkotmány IV-437. cikkének (1) bekezdése hatályon kívül helyezi az Európai Közösséget létrehozó szerződést és az Európai Unióról szóló szerződést, valamint az azokat kiegészítő vagy módosító okmányokat és szerződéseket,

MIVEL a IV-437. cikk (1) bekezdésében említett okmányok és szerződések listáját össze kell állítani,

MIVEL az Amszterdami Szerződés 9. cikke (7) bekezdésének tartalmát ebbe be kell építeni,

EMLÉKEZTETVE arra, hogy az 1976. szeptember 20-i, az Európai Parlament képviselőinek közvetlen és általános választójog alapján történő választásáról szóló okmány hatályban marad,

MEGÁLLAPODTAK a következő rendelkezésekben, amelyeket az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez, illetve az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződéshez csatolnak:

1. cikk

(1) Az Európai Közösséget létrehozó szerződést kiegészítő vagy módosító alábbi okmányok és szerződések ezennel hatályukat veszítik:

- a) az Európai Közösségek egységes Tanácsának és egységes Bizottságának létrehozásáról szóló szerződéshez csatolt, az Európai Közösségek kiváltságairól és mentességeiről szóló, 1965. április 8-i jegyzőkönyv (HL L 152., 1967.7.13., 13. o.);
- b) az Európai Közösségek létrehozó szerződések, valamint az Európai Közösségek egységes Tanácsának és egységes Bizottságának létrehozásáról szóló szerződés egyes költségvetési rendelkezéseinek módosításáról szóló, 1970. április 22-i szerződés (HL L 2., 1971.1.2., 1. o.);
- c) az Európai Közösségek létrehozó szerződések, valamint az Európai Közösségek egységes Tanácsának és egységes Bizottságának létrehozásáról szóló szerződés egyes pénzügyi rendelkezéseinek módosításáról szóló, 1975. július 22-i szerződés (HL L 359., 1977.12.31., 4. o.);
- d) az Európai Beruházási Bank alapokmányáról szóló jegyzőkönyv egyes rendelkezéseinek módosításáról szóló, 1975. július 10-i szerződés (HL L 91., 1978.4.6., 1. o.);
- e) az Európai Közösségek létrehozásáról szóló szerződések Grönland vonatkozásában történő módosításáról szóló, 1984. március 13-i szerződés (HL L 29., 1985.2.1., 1. o.);
- f) az 1986. február 19-i és 1986. február 28-i Egységes Európai Okmány (HL L 169., 1987.6.29., 1. o.);

- g) a Kormányzótanácsnak az Európai Beruházási Alap létrehozására való felhatalmazása céljából az Európai Beruházási Bank alapokmányáról szóló jegyzőkönyv módosításáról szóló, 1993. március 25-i okmány (HL L 173., 1994.7.7., 14. o.);
- h) az állam-, illetve kormányfői összetételben üléselő Tanács 2003. március 21-i 2003/223/EK határozata a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmánya 10.2. cikkének módosításáról (HL L 83., 2003.4.1., 66. o.).
- (2) Az Európai Unióról szóló szerződés, az Európai Közösségeket létrehozó szerződések és egyes kapcsolódó okmányok módosításáról szóló 1997. október 2-i Amszterdami Szerződés (HL L 340., 1997.11.10., 1. o.) hatályát veszti.
- (3) Az Európai Unióról szóló szerződés, az Európai Közösségeket létrehozó szerződések és egyes kapcsolódó okmányok módosításáról szóló 2001. február 26-i Nizzai Szerződés (HL C 80., 2001.3.10., 1. o.) hatályát veszti.

2. cikk

(1) Az Alkotmány III-432. cikkének, valamint az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés 189. cikkének sérelme nélkül, a tagállamok kormányainak képviselői közös megegyezéssel elfogadják azokat a rendelkezéseket, amelyek az Európai Közösségek egységes Tanácsának és egységes Bizottságának létrehozása miatt a Luxemburgi Nagyhercegséggel kapcsolatban fellépő egyedi problémák megoldásához szükségesek.

(2) A 76/787/ESZAK, EGK, Euratom tanácsi határozathoz csatolt 1976. szeptember 20-i, az Európai Parlament képviselőinek közvetlen és általános választójog alapján történő választásáról szóló okmány (HL L 278., 1976.10.8., 1. o.) az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés hatálybalépésekor hatályos formájában hatályban marad. Az Alkotmányhoz való igazítása érdekében ez az okmány a következőképpen módosul:

- a) az 1. cikk (3) bekezdését el kell hagyni;
- b) ez a módosítás a magyar nyelvű szöveget nem érinti;
- c) a 6. cikk (2) bekezdésében az „Európai Közösségek” kifejezés helyébe az „Európai Unió” kifejezés lép, és a szövegből az „1965. április 8-i” kifejezést el kell hagyni;
- d) a 7. cikk (1) bekezdésének második francia bekezdésében az „Európai Közösségek Bizottsága” kifejezés helyébe az „Európai Bizottság” lép;
- e) a 7. cikk (1) bekezdésének harmadik francia bekezdésében az „Európai Közösségek Bíróságának vagy Elsőfokú Bíróságának” kifejezés helyébe az „Európai Unió Bíróságának” lép;
- f) a 7. cikk (1) bekezdésének ötödik francia bekezdésében az „Európai Közösségek Számvevőszékének” kifejezés helyébe az „Európai Unió Számvevőszékének” lép;
- g) a 7. cikk (1) bekezdésének hatodik francia bekezdésében „az Európai Közösségek ombudsmanja” kifejezés helyébe az „európai ombudsman” lép;

- h) a 7. cikk (1) bekezdésének hetedik francia bekezdésében az „Európai Gazdasági Közösség, illetve az Európai Atomenergia-közösség” kifejezés helyébe az „Európai Unió” lép;
- i) a 7. cikk (1) bekezdésének kilencedik francia bekezdésében az „Európai Gazdasági Közösséget és az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződések alapján” kifejezés helyébe „az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés és az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés alapján” lép; és a „Közösség” szó helyébe az „Unió” lép;
- j) a 7. cikk (1) bekezdésének tizenegyedik francia bekezdésében „az Európai Közösségek intézményeiben, illetve a hozzájuk, illetve az Európai Központi Bankhoz kapcsolódó szakosított szerveknél” kifejezés helyébe „az Európai Unió szerveinél, intézményeiben vagy hivatalaiban” lép;
- k) a 7. cikk (1) bekezdésének francia bekezdéseinek jelölése a)-k) pontra változik;
- l) e módosítás a magyar nyelvű szöveget nem érinti; a 7. cikk (2) bekezdése második albekezdésének francia bekezdésének jelölése a), illetve b) pontra változik;
- m) a 11. cikk (2) bekezdésének második albekezdésében a „Közösségben” szó helyébe az „Unióban” lép; az „egyhangú határozattal” szövegrész helyébe az „egyhangúlag elfogadott európai határozatban”, és az „előző albekezdés” kifejezés helyébe az „első albekezdés” lép;
- n) a 11. cikk (3) bekezdésében „az Európai Közösséget létrehozó szerződés 139. cikkének” kifejezés helyébe „az Alkotmány III-336. cikkének” lép;
- o) a 14. cikkben a „javaslata” szó helyébe a „kezdményezése” lép; és a „fogadja el ezen intézkedéseket” szövegrész helyébe a „elfogadja a szükséges európai rendeleteket és határozatokat” szöveg lép.

34. JEGYZŐKÖNYV AZ UNIÓ INTÉZMÉNYEIRE ÉS SZERVEIRE VONATKOZÓ ÁTMENETI RENDELKEZÉSEKRŐL

A MAGAS SZERZŐDŐ FELEK,

FIGYELEMBE VÉVE, hogy az Európai Unióról szóló szerződéssel létrehozott Európai Unió és az Európai Közösség, valamint jogutódjuk, az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéssel létrehozott Európai Unió közötti átmenet megszervezése érdekében az Alkotmány valamennyi rendelkezésének és a végrehajtásukhoz szükséges jogi eszközöknek a hatályba lépését megelőző időszakra alkalmazandó átmeneti rendelkezéseket szükséges megállapítani,

MEGÁLLAPODTAK a következő rendelkezésekben, amelyeket az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez és az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződéshez csatolnak:

I. CÍM

AZ EURÓPAI PARLAMENTRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

1. cikk

(1) Az Alkotmány I-20. cikke (2) bekezdésének második albekezdésével összhangban az Európai Tanács – megfelelő idővel a 2009-es európai parlamenti választásokat megelőzően – európai határozatot fogad el, amelyben meghatározza az Európai Parlament összetételét.

(2) Az Európai Parlament 2004–2009-es megbízási időszaka alatt az egyes tagállamokban megválasztott európai parlamenti képviselők összetétele és száma az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés hatálybalépésének időpontjában érvényben levővel megegyező; a képviselők száma így a következő:

Belgium	24
Cseh Köztársaság	24
Dánia	14
Németország	99
Észtország	6
Görögország	24
Spanyolország	54
Franciaország	78
Írország	13
Olaszország	78
Ciprus	6
Lettország	9
Litvánia	13

Luxemburg	6
Magyarország	24
Málta	5
Hollandia	27
Ausztria	18
Lengyelország	54
Portugália	24
Szlovénia	7
Szlovákia	14
Finnország	14
Svédország	19
Egyesült Királyság	78

II. CÍM

AZ EURÓPAI TANÁCSRA ÉS A TANÁCSRA VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

2. cikk

(1) Az Alkotmány I-25. cikkének (1), (2) és (3) bekezdése, amelyek az Európai Tanács és a Tanács vonatkozásában a minősített többség meghatározásáról rendelkeznek, 2009. november 1-jén, az I-20. cikk (2) bekezdésének megfelelően lefolytatott 2009-es európai parlamenti választásokat követően lép hatályba.

(2) A következő rendelkezések – az Alkotmány I-25. cikke (4) bekezdésének sérelme nélkül – 2009. október 31-ig hatályban maradnak.

Amennyiben az Európai Tanács, illetve a Tanács határozatához minősített többség szükséges, tagjaik szavazatait a következőképpen kell súlyozni:

Belgium	12
Cseh Köztársaság	12
Dánia	7
Németország	29
Észtország	4
Görögország	12
Spanyolország	27
Franciaország	29
Írország	7

Olaszország	29
Ciprus	4
Lettország	4
Litvánia	7
Luxemburg	4
Magyarország	12
Málta	3
Hollandia	13
Ausztria	10
Lengyelország	27
Portugália	12
Szlovénia	4
Szlovákia	7
Finnország	7
Svédország	10
Egyesült Királyság	29

A határozatok elfogadásához a tagok többsége által leadott legalább 232 igen szavazat szükséges, ha azokat az Alkotmány értelmében a Bizottság javaslata alapján kell elfogadni. Egyéb esetekben a határozatok elfogadásához legalább a tagok kétharmada által leadott, legalább 232 igen szavazat szükséges.

Ha az Európai Tanács vagy a Tanács valamely jogi aktusát minősített többséggel kell elfogadni, az Európai Tanács, illetve a Tanács bármely tagja kérheti annak megvizsgálását, hogy a minősített többséget adó tagállamok képviselik-e az Unió népességének legalább 62 %-át. Amennyiben ez a feltétel nem teljesül, a jogi aktus nem kerül elfogadásra.

(3) A későbbi csatlakozások esetén a második bekezdésben említett szavazatküszöböt oly módon kell megállapítani, hogy a minősített többséghez szükséges szavazatok száma ne haladja meg a Nizzai Szerződést elfogadó konferencia záróokmányában foglalt, az Európai Unió bővítéséről szóló nyilatkozatban szereplő táblázatból következő szavazatküszöböt.

(4) A minősített többség meghatározására vonatkozó következő rendelkezések 2009. november 1-jén lépnek hatályba:

- az Alkotmány I-44. cikke (3) bekezdésének harmadik, negyedik és ötödik albekezdése;
- az Alkotmány I-59. cikke (5) bekezdésének második és harmadik albekezdése;
- az Alkotmány I-60. cikke (4) bekezdésének második albekezdése;
- az Alkotmány III-179. cikke (4) bekezdésének harmadik és negyedik albekezdése;

- az Alkotmány III-184. cikke (6) bekezdésének harmadik és negyedik albekezdése;
- az Alkotmány III-184. cikke (7) bekezdésének harmadik és negyedik albekezdése;
- az Alkotmány III-194. cikke (2) bekezdésének második és harmadik albekezdése;
- az Alkotmány III-196. cikke (3) bekezdésének második és harmadik albekezdése;
- az Alkotmány III-197. cikke (4) bekezdésének második és harmadik albekezdése;
- az Alkotmány III-198. cikke (2) bekezdésének harmadik albekezdése;
- az Alkotmány III-312. cikke (3) bekezdésének harmadik és negyedik albekezdése;
- az Alkotmány III-312. cikke (4) bekezdésének harmadik és negyedik albekezdése;
- a határ-ellenőrzési, menekültügyi és bevándorlási politikák, valamint a polgári ügyekben történő igazságügyi, valamint a rendőrségi együttműködés tekintetében az Egyesült Királyság és Írország helyzetéről szóló jegyzőkönyv 1. cikkének második, harmadik és negyedik albekezdése, valamint 3. cikke (1) bekezdésének második, harmadik és negyedik albekezdése;
- a Dánia helyzetéről szóló jegyzőkönyv 1. cikkének második, harmadik és negyedik albekezdése, valamint 5. cikkének harmadik, negyedik és ötödik bekezdése.

2009. október 31-ig azokban az esetekben, amikor a Tanácsnak nem az összes tagja vesz részt a szavazásban, nevezetesen az első albekezdésben említett cikkek esetén, a minősített többséget a súlyozott szavazatok ugyanolyan arányában, és a Tanács tagjainak ugyanolyan arányában, valamint adott esetben a tagállamok népességének ugyanolyan százalékában kell meghatározni, mint ahogyan azt a (2) bekezdés meghatározza.

3. cikk

Az Alkotmány I-24. cikke (4) bekezdésében említett európai határozat hatálybalépéséig a Tanács ülései az I-24. cikk (2) és (3) bekezdésében említett formációban, valamint az Általános Ügyek Tanácsának egyszerű többséggel hozott európai határozatával megállapított listán szereplő más formációkban zajlanak.

III. CÍM

A BIZOTTSÁGRA VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK, BELEÉRTVE AZ UNIÓ KÜLÜGYMINISZTERÉT IS

4. cikk

Az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés hatálybalépésének időpontjában hivatalban lévő bizottsági tagok hivatali idejüket végig kitöltik. Az Unió külügyminisztere kinevezésének napján azonban az Unió külügyminiszterével azonos állampolgárságú bizottsági tag megbízatása megszűnik.

IV. CÍM

A TANÁCS FŐTITKÁRÁRA/A KÖZÖS KÜL- ÉS BIZTONSÁGPOLITIKA FŐKÉPVISELŐJÉRE ÉS A TANÁCS FŐTITKÁRHELYETTESÉRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

5. cikk

A Tanács főtítkárának/a közös kül- és biztonságpolitika főképviseelőjének és a Tanács főtítkárhelyettesének megbízatása az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés hatálybalépésének időpontjában megszűnik. A Tanács az Alkotmány III-344. cikkének (2) bekezdésével összhangban kinevezi a főtítkárt.

V. CÍM

A TANÁCSADÓ SZERVEKRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

6. cikk

A III-386. cikkben említett európai határozat hatálybalépéséig a Régiók Bizottsága tagjainak megoszlása a következő:

Belgium	12
Cseh Köztársaság	12
Dánia	9
Németország	24
Észtország	7
Görögország	12
Spanyolország	21
Franciaország	24
Írország	9
Olaszország	24
Ciprus	6
Lettország	7
Litvánia	9
Luxemburg	6
Magyarország	12
Málta	5

Hollandia	12
Ausztria	12
Lengyelország	21
Portugália	12
Szlovénia	7
Szlovákia	9
Finnország	9
Svédország	12
Egyesült Királyság	24

7. cikk

A III-389. cikkben említett határozat hatálybalépéséig a Gazdasági és Szociális Bizottság tagjainak megoszlása a következő:

Belgium	12
Cseh Köztársaság	12
Dánia	9
Németország	24
Észtország	7
Görögország	12
Spanyolország	21
Franciaország	24
Írország	9
Olaszország	24
Ciprus	6
Lettország	7
Litvánia	9
Luxemburg	6
Magyarország	12
Málta	5
Hollandia	12
Ausztria	12
Lengyelország	21

Szerződés európai alkotmány létrehozásáról

395

Portugália	12
Szlovénia	7
Szlovákia	9
Finnország	9
Svédország	12
Egyesült Királyság	24

35. JEGYZŐKÖNYV AZ EURÓPAI SZÉN- ÉS ACÉLKÖZÖSSÉGET LÉTREHOZÓ SZERZŐDÉS
LEJÁRTÁNAK PÉNZÜGYI KÖVETKEZMÉNYEIRŐL ÉS A SZÉN- ÉS ACÉLIPARI KUTATÁSI
ALAPRÓL

A MAGAS SZERZŐDŐ FELEK,

EMLÉKEZTETVE arra, hogy 2002. július 24-ével az Európai Szén- és Acélközösség 2002. július 23-ai állapot szerinti teljes aktív és passzív vagyona az Európai Közösségre szállt;

FIGYELEMBE VÉVE azt a kívánalmat, hogy ezt a vagyont a szén- és acéliparhoz kapcsolódó ágazatokban folytatott kutatásokra használják fel, és hogy ezért e téren bizonyos különleges szabályok megállapítására van szükség,

MEGÁLLAPODTAK a következő rendelkezésekben, amelyeket az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez csatolnak:

1. cikk

(1) Az Európai Szén- és Acélközösség aktív és passzív vagyonelemeinek az Európai Szén- és Acélközösség 2002. július 23-ai mérlege szerinti nettó értékét, figyelembe véve a felszámolási eljárás eredményeként előálló bármilyen növekményt vagy csökkenést is, szén- és acéliparhoz kapcsolódó ágazatokban folytatott kutatások céljára szánt uniós vagyonnak kell tekinteni „Európai Szén- és Acélközösség felszámolás alatt” megjelöléssel. A felszámolási eljárás befejezését követően e vagyona „Szén- és Acélipari Kutatási Alap vagyona” megjelölést viseli.

(2) A „Szén- és Acélipari Kutatási Alap”-ként megjelölt vagyomból származó jövedelem e jegyzőkönyvvel és az ez alapján elfogadott jogi aktusokkal összhangban kizárólag a szén- és acéliparhoz kapcsolódó ágazatokban folytatott, a kutatási keretprogramon kívüli kutatások céljára használható fel.

2. cikk

(1) Az e jegyzőkönyv végrehajtásához szükséges valamennyi rendelkezést, beleértve a lényeges alapelveket is, a Tanács európai törvényben állapítja meg. A Tanács az Európai Parlament egyetértését követően határoz.

(2) A Tanács a Bizottság javaslata alapján elfogadja a Szén- és Acélipari Kutatási Alap vagyonának kezelésére vonatkozó többéves pénzügyi iránymutatásokat, illetve a Szén- és Acélipari Kutatási Alap kutatási programjára vonatkozó technikai iránymutatásokat létrehozó európai rendeleteket vagy határozatokat. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően határoz.

3. cikk

Ha e jegyzőkönyv vagy az ennek alapján elfogadott jogi aktusok eltérően nem rendelkeznek, az Alkotmányt kell alkalmazni.

36. JEGYZŐKÖNYV AZ EURÓPAI ATOMENERGIA-KÖZÖSSÉGET LÉTREHOZÓ SZERZŐDÉS MÓDOSÍTÁSÁRÓL

A MAGAS SZERZŐDŐ FELEK,

EMLÉKEZTETVE annak szükségességére, hogy az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés rendelkezései továbbra is teljes joghatással bírjanak,

AZZAL AZ ÓHAJJAL, hogy az említett szerződést az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés új szabályaihoz igazítsák, különösen az intézményi és pénzügyi területen,

MEGÁLLAPODTAK a következő rendelkezésekben, amelyeket az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez csatolnak, és amelyek a következőképpen módosítják az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződést:

1. cikk

E jegyzőkönyv módosítja az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződésnek (a továbbiakban: EAK-Szerződés) az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés hatálybalépésének időpontjában hatályos szövegét.

Az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés IV-437. cikke rendelkezései ellenére, valamint e jegyzőkönyv egyéb rendelkezéseinek sérelme nélkül, az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés IV-437. cikke alapján hatályon kívül helyezett szerződésekben és jogi aktusokban foglalt, az EAK-Szerződésre vonatkozó módosítások joghatásai, illetve az EAK-Szerződés alapján elfogadott, hatályban lévő jogi aktusok joghatásai érintetlenül maradnak.

2. cikk

Az EAK-Szerződés III., „Intézményi rendelkezések” címének címsora helyébe a következő címsor lép: „Intézményi és pénzügyi rendelkezések”.

3. cikk

Az EAK-Szerződés III. címének eleje a következő új fejezettel egészül ki:

„I. FEJEZET

AZ EURÓPAI ALKOTMÁNY LÉTREHOZÁSÁRÓL SZÓLÓ SZERZŐDÉS EGYES RENDELKEZÉSEINEK ALKALMAZÁSA

106a. cikk

(1) Az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés I-19–I-29. cikkét, I-31–I-39. cikkét, I-49. és I-50. cikkét, I-53–I-56. cikkét, I-58–I-60. cikkét, III-330–III-372. cikkét, III-374. és III-375. cikkét, III-378–III-381. cikkét, III-384. és III-385. cikkét, III-389–III-392. cikkét, III-395–

III-410. cikkét, III-412–III-415. cikkét, III-427., III-433., IV-439. cikkét, valamint IV-443. cikkét alkalmazni kell e szerződésre.

(2) E szerződés alkalmazásában az (1) bekezdésben említett rendelkezéseknek, valamint az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez és e szerződéshez csatolt jegyzőkönyveknek az Unióra, illetve az Alkotmányra történő hivatkozásokat értelemszerűen az Európai Atomenergia-közösségre, illetve e szerződésre történő hivatkozásként kell érteni.

(3) Az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés rendelkezései nem térhetnek el e szerződés rendelkezéseitől.”

4. cikk

A III. cím I., II., illetve III. fejezetének számozása II., III., illetve IV. fejezetre változik.

5. cikk

(1) Az EAK-Szerződés 3. cikke, 107–132. cikke, 136–143. cikke, 146–156. cikke, 158–163. cikke, 165–170. cikke, 173. és 173a. cikke, 175. cikke, 177–179a. cikke, továbbá 180b. és 181. cikke, valamint 183., 183a., 190. és 204. cikke hatályát veszti.

(2) Az EAK-Szerződéshez korábban csatolt jegyzőkönyvek hatályukat veszítik.

6. cikk

A IV., „Pénzügyi rendelkezések” cím címsorának helyébe a következő címsor lép: „Különös pénzügyi rendelkezések”.

7. cikk

(1) Az EAK-Szerződés 38. cikkének harmadik bekezdésében és 82. cikkének harmadik bekezdésében a 141. és 142. cikkre vonatkozó hivatkozások helyébe az Alkotmány III-360., illetve III-361. cikkére vonatkozó hivatkozások lépnek.

(2) Az EAK-Szerződés 171. cikkének (2) bekezdésében és 176. cikkének (3) bekezdésében a 183. cikkre vonatkozó hivatkozás helyébe az Alkotmány III-412. cikkére vonatkozó hivatkozás lép.

(3) Az EAK-Szerződés 172. cikkének (4) bekezdésében a 177. cikk (5) bekezdésére vonatkozó hivatkozás helyébe az Alkotmány III-404. cikkére vonatkozó hivatkozás lép.

(4) Az EAK-Szerződés 38., 82., 96. és 98. cikkében az „irányelv” kifejezés helyébe „európai rendelet” kifejezés lép.

(5) Az EAK-Szerződés szövegében a „határozat” kifejezés helyébe az „európai határozat” kifejezés lép, kivéve a 18., 20. és 23. cikket, a 118. cikket, valamint a 150. cikk harmadik bekezdését és 177. cikkének (5) bekezdését, illetve azokat az eseteket, ahol a határozatot az Európai Unió Bírósága hozza meg.

(6) A szerződésben a „Bíróság” kifejezés helyébe a „Európai Unió Bírósága” kifejezés lép.

8. cikk

Az EAK-Szerződés 191. cikkének helyébe a következő szöveg lép:

„191. cikk

A Közösséget a tagállamok területén megilletik a feladatai ellátásához szükséges kiváltságok és mentességek az Európai Unió kiváltságairól és mentességeiről szóló jegyzőkönyvben megállapított feltételek szerint.”

9. cikk

Az EAK-Szerződés 198. cikke helyébe a következő szöveg lép:

„198. cikk

Eltérő rendelkezések hiányában e szerződés rendelkezéseit a tagállamok európai területeire, valamint a joghatóságuk alá tartozó Európán kívüli területekre kell alkalmazni.

E rendelkezéseket azokra az európai területekre is alkalmazni kell, amelyek külkapcsolataiért valamely tagállam a felelős.

E szerződés rendelkezéseit az Åland-szigetekre az eredetileg az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés IV-437. cikke (2) bekezdésének d) pontjában foglalt, majd a Dán Királyság, Írország, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága, a Görög Köztársaság, a Spanyol Királyság és a Portugál Köztársaság, az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság csatlakozási szerződéseiről és csatlakozási okmányairól szóló jegyzőkönyvben megismételt eltérésekkel kell alkalmazni.

Az előző első, második és harmadik albekezdéstől eltérően:

- a) e szerződés nem alkalmazható a Feröer-szigetekre és Grönlandra;
- b) e szerződés nem alkalmazható Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának ciprusi felségterületeire;
- c) e szerződés nem alkalmazható azokra a Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságával különleges kapcsolatban álló tengerentúli országokra és területekre, amelyeket az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés II. melléklete nem sorol fel;
- d) e szerződés a Csatorna-szigetekre és a Man-szigetre csak annyiban alkalmazható, amennyiben erre az eredetileg az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés IV-437. cikke (2) bekezdésének a) pontjában említett szerződésben meghatározott, majd a Dán Királyság, Írország, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága, a Görög Köztársaság, a Spanyol Királyság és a Portugál Köztársaság, az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság csatlakozási szerződéseiről és csatlakozási okmányairól szóló jegyzőkönyvben

megismételt, e szigetekre vonatkozó szabályoknak az alkalmazása érdekében szükség van.”

10. cikk

Az EAK-Szerződés 206. cikke helyébe a következő szöveg lép:

„206. cikk

A Közösség egy vagy több állammal vagy nemzetközi szervezettel kölcsönös jogok és kötelezettségek, közös fellépés és különleges eljárások által jellemzett társulást létrehozó megállapodásokat köthet.

E megállapodásokat az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően egyhangú határozattal a Tanács köti meg.

Ha az ilyen megállapodások e szerződés módosítását teszik szükségessé, a módosításokat először az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés IV-443. cikkében megállapított eljárásnak megfelelően kell elfogadni.”

11. cikk

Az EAK-Szerződés 225. cikkének második bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„E szerződés angol, cseh, dán, észt, finn, görög, ír, lengyel, lett, litván, magyar, máltai, portugál, spanyol, svéd, szlovák és szlovén változata egyaránt hiteles.”

12. cikk

Az Európai Atomenergia-közösség bevételeinek és kiadásainak – az Ellátási Ügynökség és a közös vállalkozások bevételeinek és kiadásainak kivételével – szerepelniük kell az Unió költségvetésében.

**B. AZ EURÓPAI ALKOTMÁNY LÉTREHOZÁSÁRÓL SZÓLÓ SZERZŐDÉSHEZ
CSATOLT MELLÉKLETEK**

I. MELLÉKLET

AZ ALKOTMÁNY III-226. CIKKÉBEN HIVATKOZOTT LISTA

1 – A Kombinált Nomenklatúrában szereplő vámtarifaszám	2 – A termékek leírása
1. ÁRUCSOPORT	Élő állatok
2. ÁRUCSOPORT	Hús és élelmezési célra alkalmas vágási melléktermékek
3. ÁRUCSOPORT	Halak, rákfélék és puhatestűek
4. ÁRUCSOPORT	Tejtermékek; madártojások; természetes méz
5. ÁRUCSOPORT	
0504	Állati belső részek, hólyag és gyomor (kivéve a halakét), egészben vagy darabokban
0515	Máshová nem sorolt vagy máshol nem említett állati termék; az 1. árucsoport vagy a 3. árucsoport szerinti, emberi fogyasztásra nem alkalmas élettelen állat
6. ÁRUCSOPORT	Élő fák és egyéb növények; gumók, gyökerek és hasonlóak; vágott virágok és díszítőlomboszat
7. ÁRUCSOPORT	Élelmezési célra alkalmas zöldségek, gyökerek és gumós gyökerek
8. ÁRUCSOPORT	Élelmezési célra alkalmas gyümölcs és dió; citrus- és dinnyefélék héja
9. ÁRUCSOPORT	Kávészemek, tea és fűszerek, a matétea (0903 vtsz.) kivételével
10. ÁRUCSOPORT	Gabonafélék
11. ÁRUCSOPORT	Malomipari termékek; maláta és keményítő; sikkér; inulin
12. ÁRUCSOPORT	Olajos magvak és olajtartalmú gyümölcsök; különféle magvak és gyümölcsök; ipari és gyógynövények; szalma és takarmány
13. ÁRUCSOPORT	
ex 1303	Pektin

1 – A Kombinált Nomenklatúrában szereplő vámtarifaszám	2 – A termékek leírása
15. ÁRUCSOPORT	
1501	Sertészsír és egyéb kiolvasztott sertészsiradék; kiolvasztott baromfisziradék
1502	Kiolvasztatlan szarvasmarhafaggyú, juh- vagy kecskefaggyú; ezen zsiradékokból előállított faggyú [beleértve az első lét („premier jus”)]
1503	Sertészsírsztearin, oleosztearin és faggyúsztear- in; sertészsírolaj, oleoolaj és faggyúolaj, nem emulgeálva, keverve vagy bármilyen más módon elkészítve
1504	Halból és tengeri emlősből nyert zsír és olaj, finomítva is
1507	Folyékony vagy szilárd stabilizált növényi olajok, nyersen, finomítva vagy tisztítva
1512	Állati vagy növényi zsírok és olajok hidrogé- nezve, finomítva is, de tovább nem elkészítve
1513	Margarin, mesterséges zsiradék és más étkezési célra alkalmas feldolgozott zsiradék
1517	Zsíros anyagok, illetve állati vagy növényi viaszok feldolgozási maradékai
16. ÁRUCSOPORT	Húsból, halból, rákfélékből vagy puhatestűek- ből készült termékek
17. ÁRUCSOPORT	
1701	Répacukor és nádcukor szilárd állapotban
1702	Egyéb cukor; cukorszirup; műméz (természe- tes mézzel keverve is); karamell
1703	Melasz, fehérítve is
1705 (*)	Ízesített vagy színezett cukor, szirup és melasz, a bármilyen arányban hozzáadott cukrot tartalmazó gyümölcslevek kivételével

1 – A Kombinált Nomenklatúrában szereplő vámtarifaszám	2 – A termékek leírása
18. ÁRUCSOPORT	
1801	Kakaóbab egészben vagy törve, nyersen vagy pörköelve
1802	Kakaóhéj, -hártya, -bőr és kakaóhulladék
20. ÁRUCSOPORT	Zöldségfélékből, gyümölcsből vagy más növényrészekből előállított készítmények
22. ÁRUCSOPORT	
2204	Szőlőmust, erjedésben vagy alkohol hozzáadásától eltérő módon erjesztéssel lefojtva
2205	Friss szőlőből készült bor; szőlőmust alkohol hozzáadásával erjesztéssel lefojtva
2207	Más erjesztett italok (például almabor, körtebor és mézbor)
ex 2208 (*) ex 2209 (*)	Az e mellékletben felsorolt mezőgazdasági termékekből nyert bármilyen erősségű etilalkohol és szesz, denaturálva is; a likőrök, egyéb szeszes italok és szeszes italok előállítására használt összetett alkoholos készítmények („koncentrált kivonatok”) kivételével
ex 2210 (*)	Ecet és ecetpótlók
23. ÁRUCSOPORT	Az élelmiszeripar melléktermékei; elkészített állati takarmányok
24. ÁRUCSOPORT	
2401	Feldolgozatlan dohány, dohányhulladék
45. ÁRUCSOPORT	
4501	Természetes parafa, megmunkálatlan, aprított, szemcsézett vagy őrölt parafa; parafahulladék

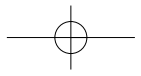
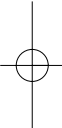
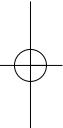
1 – A Kombinált Nomenklatúrában szereplő vámtarifaszám	2 – A termékek leírása
54. ÁRUCSOPORT	
5401	Len, nyersen vagy megmunkálva, de nem fonva; lenkóc és lenhulladék (beleértve a foszlatott rongyhulladékot is)
57. ÁRUCSOPORT	
5701	Kender (<i>Cannabis sativa</i>), nyersen vagy megmunkálva, de nem fonva; kenderkóc és kenderhulladék (beleértve a foszlatott rongyhulladékot is)

(*) Az Európai Gazdasági Közösség Tanácsa 7b. rendeletének (HL 7., 1962.1.30., 71/61. o.) 1. cikke által beillesztett vámtarifaszám.

II. MELLÉKLET

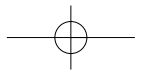
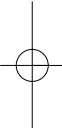
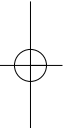
**TENGERENTÚLI ORSZÁGOK ÉS TERÜLETEK, AMELYEKRE AZ ALKOTMÁNY III.
RÉSZE IV. CÍMÉNEK RENDELKEZÉSEIT KELL ALKALMAZNI**

- Grönland
- Új-Kaledónia és a hozzá tartozó szigetek
- Francia Polinézia
- Francia Déli és Antarktisi Területek
- Wallis és Futuna
- Mayotte
- Saint-Pierre és Miquelon
- Aruba
- Holland Antillák:
  - Bonaire
  - Curaçao
  - Saba
  - Sint Eustatius
  - Sint Maarten
- Anguilla
- Kajmán-szigetek
- Falkland-szigetek
- Déli-Georgia és Déli-Sandwich-szigetek
- Montserrat
- Pitcairn-szigetek
- Szent Ilona-sziget és a hozzá tartozó területek
- Brit Antarktisi Terület
- Brit Indiai-óceáni Terület
- Turks- és Caicos-szigetek
- Brit Virgin-szigetek
- Bermuda

ZÁRÓOKMÁNY

A TAGÁLLAMOK KORMÁNYKÉPVISELŐINEK KONFERENCIÁJA, amelyet 2003. szeptember 30-án Brüsszelben abból a célból hívtak össze, hogy közös megegyezéssel elfogadja az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződést, a következő szövegeket fogadta el:

I. Szerződés európai alkotmány létrehozásáról

II. Az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez csatolt jegyzőkönyvek:

1. Jegyzőkönyv a nemzeti parlamenteknek az Európai Unióban betöltött szerepéről
2. Jegyzőkönyv a szubszidiaritás és az arányosság elvének alkalmazásáról
3. Jegyzőkönyv az Európai Unió Bíróságának alapokmányáról
4. Jegyzőkönyv a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmányáról
5. Jegyzőkönyv az Európai Beruházási Bank alapokmányáról
6. Jegyzőkönyv az Európai Unió intézményeinek, egyes szerveinek, hivatalainak és szervezeti egységeinek székhelyéről
7. Jegyzőkönyv az Európai Unió kiváltságairól és mentességeiről
8. Jegyzőkönyv a Dán Királyság, Írország, valamint Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága, a Görög Köztársaság, a Spanyol Királyság és a Portugál Köztársaság, az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság csatlakozási szerződéseiről és csatlakozási okmányairól
9. Jegyzőkönyv a Cseh Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Szlovák Köztársaság csatlakozási szerződéséről és csatlakozási okmányairól
10. Jegyzőkönyv a túlzott hiány esetén követendő eljárásról
11. Jegyzőkönyv a konvergenciakritériumokról
12. Jegyzőkönyv az euro-csoportról
13. Jegyzőkönyv a gazdasági és monetáris unió tekintetében egyes, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságára vonatkozó rendelkezésekről

14. Jegyzőkönyv a gazdasági és monetáris unió tekintetében egyes, Dániára vonatkozó rendelkezésekről
15. Jegyzőkönyv Dánia Nemzeti Bankjának egyes feladatairól
16. Jegyzőkönyv a csendes-óceáni pénzügyi közösségi frank rendszeréről
17. Jegyzőkönyv az Európai Unió keretébe beillesztett schengeni vívmányokról
18. Jegyzőkönyv az Alkotmány III-130. cikke egyes vonatkozásainak az Egyesült Királyságra és Írországra történő alkalmazásáról
19. Jegyzőkönyv a határ-ellenőrzési, menekültügyi és bevándorlási politikák, valamint a polgári ügyekben történő igazságügyi, valamint a rendőrségi együttműködés tekintetében az Egyesült Királyság és Írország helyzetéről
20. Jegyzőkönyv Dánia helyzetéről
21. Jegyzőkönyv a külső határok átlépését illetően a tagállamok külkapcsolatairól
22. Jegyzőkönyv a tagállamok állampolgárai számára nyújtott menedéjogról
23. Jegyzőkönyv az Alkotmány I-41. cikkének (6) bekezdésével és III-312. cikkével létrehozott állandó strukturált együttműködésről
24. Jegyzőkönyv az Alkotmány I-41. cikkének (2) bekezdéséről
25. Jegyzőkönyv a Holland Antillákon finomított kőolajtermékeknek az Európai Unióba történő behozataláról
26. Jegyzőkönyv a Dániában történő ingatlanszerzésről
27. Jegyzőkönyv a tagállamokban történő közcélú műsorszolgáltatás rendszeréről
28. Jegyzőkönyv az Alkotmány III-214. cikkéről
29. Jegyzőkönyv a gazdasági, társadalmi és területi kohézióról
30. Jegyzőkönyv a Grönlandra vonatkozó különös szabályokról
31. Jegyzőkönyv Írország alkotmányának 40.3.3. cikkéről
32. Jegyzőkönyv az Alkotmány I-9. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben az Uniónak az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményhez történő csatlakozásáról

33. Jegyzőkönyv az Európai Közösséget létrehozó szerződést és az Európai Unióról szóló szerződést kiegészítő vagy módosító okmányokról és szerződésekről
34. Jegyzőkönyv az Unió intézményeire és szerveire vonatkozó átmeneti rendelkezésekről
35. Jegyzőkönyv az Európai Szén- és Acélközösséget létrehozó szerződés lejártának pénzügyi következményeiről és a Szén- és Acélipari Kutatási Alapról
36. Jegyzőkönyv az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés módosításáról

III. Az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződéshez csatolt mellékletek:

1. I. melléklet: Az Alkotmány III-226. cikkében hivatkozott lista
2. II. melléklet: Tengerentúli országok és területek, amelyekre az Alkotmány III. része IV. címének rendelkezéseit kell alkalmazni

A Konferencia elfogadta az alább felsorolt nyilatkozatokat, amelyeket e záróokmányhoz csatoltak:

A. Az Alkotmány rendelkezéseire vonatkozó nyilatkozatok

1. Nyilatkozat az I-6. cikkről
2. Nyilatkozat az I-9. cikk (2) bekezdéséről
3. Nyilatkozat az I-22., az I-27. és az I-28. cikkről
4. Nyilatkozat az I-24. cikk (7) bekezdésére vonatkozó, a Tanács elnökségének gyakorlásáról szóló európai tanácsi határozatról
5. Nyilatkozat az I-25. cikkről
6. Nyilatkozat az I-26. cikkről
7. Nyilatkozat az I-27. cikkről
8. Nyilatkozat az I-36. cikkről
9. Nyilatkozat az I-43. és a III-329. cikkről
10. Nyilatkozat az I-51. cikkről
11. Nyilatkozat az I-57. cikkről
12. Nyilatkozat az Alapjogi Chartához fűzött magyarázatokról

13. Nyilatkozat a III-116. cikkről
  14. Nyilatkozat a III-136. és a III-267. cikkről
  15. Nyilatkozat a III-160. és a III-322. cikkről
  16. Nyilatkozat a III-167. cikk (2) bekezdésének c) pontjáról
  17. Nyilatkozat a III-184. cikkről
  18. Nyilatkozat a III-213. cikkről
  19. Nyilatkozat a III-220. cikkről
  20. Nyilatkozat a III-243. cikkről
  21. Nyilatkozat a III-248. cikkről
  22. Nyilatkozat a III-256. cikkről
  23. Nyilatkozat a III-273. cikk (1) bekezdésének második albekezdéséről
  24. Nyilatkozat a III-296. cikkről
  25. Nyilatkozat a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térségére vonatkozó nemzetközi megállapodások tagállamok általi megtárgyalásával és megkötésével kapcsolatosan a III-325. cikkről
  26. Nyilatkozat a III-402. cikk (4) bekezdéséről
  27. Nyilatkozat a III-419. cikkről
  28. Nyilatkozat a IV-440. cikk (7) bekezdéséről
  29. Nyilatkozat a IV-448. cikk (2) bekezdéséről
  30. Nyilatkozat az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés megerősítéséről
- B. Az Alkotmányhoz csatolt jegyzőkönyvekre vonatkozó nyilatkozatok
- Nyilatkozatok a Dán Királyság, Írország, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága, a Görög Köztársaság, a Spanyol Királyság és a Portugál Köztársaság, az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság csatlakozási szerződéseiről és csatlakozási okmányairól szóló jegyzőkönyvhöz
31. Nyilatkozat az Åland-szigetektől
  32. Nyilatkozat a lappokról

Nyilatkozatok a Cseh Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Szlovák Köztársaság csatlakozási szerződéséről és csatlakozási okmányáról szóló jegyzőkönyvhöz

33. Nyilatkozat Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának ciprusi felségterületeiről

34. A Bizottság nyilatkozata Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának ciprusi felségterületeiről

35. Nyilatkozat a litvániai Ignalina Atomerőműről

36. Nyilatkozat a Kalinyingrádi Terület és az Orosz Föderáció egyéb részei közötti, szárazföldi úton történő átutazásról

37. Nyilatkozat a szlovákiai Bohunice V1 Atomerőmű 1. és 2. blokkjáról

38. Nyilatkozat Ciprusról

39. Nyilatkozat a Dánia helyzetéről szóló jegyzőkönyvről

40. Nyilatkozat az Unió intézményeire és szerveire vonatkozó átmeneti rendelkezésekről szóló jegyzőkönyvről

41. Nyilatkozat Olaszországról

A Konferencia a fentiekén túl tudomásul vette a következő nyilatkozatokat, amelyeket e záróokmányhoz csatoltak:

42. A Holland Királyság nyilatkozata az I-55. cikkről

43. A Holland Királyság nyilatkozata a IV-440. cikkről

44. A Németországi Szövetségi Köztársaság, Írország, a Magyar Köztársaság, az Osztrák Köztársaság és a Svéd Királyság nyilatkozata

45. A Spanyol Királyságnak, valamint Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának nyilatkozata

46. Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának nyilatkozata az „állampolgár” kifejezés meghatározásáról

47. A Spanyol Királyság nyilatkozata az „állampolgár” kifejezés meghatározásáról

48. Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának nyilatkozata az európai parlamenti választásokra vonatkozó választójogról
49. A Belga Királyság nyilatkozata a nemzeti parlamentekről
50. A Lett Köztársaság és a Magyar Köztársaság nyilatkozata a közös pénz nevének az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződésben szereplő írásmódjáról

Hecho en Roma, el veintinueve de octubre del dos mil cuatro.

V Římě dne dvacátého devátého října dva tisíce čtyři.

Udfærdiget i Rom den niogtyvende oktober to tusind og fire.

Geschehen zu Rom am neunundzwanzigsten Oktober zweitausendundvier.

Kahe tuhanda neljanda aasta oktoobrikuu kahekümne üheksandal päeval Roomas.

Έγινε στη Ρώμη, στις είκοσι εννέα Οκτωβρίου δύο χιλιάδες τέσσερα.

Done at Rome on the twenty-ninth day of October in the year two thousand and four.

Fait à Rome, le vingt-neuf octobre deux mille quatre.

Arna dhéanamh sa Róimh, an naoú lá fichead de Dheireadh Fómhair sa bhliain dhá mhíle is a ceathair.

Fatto a Roma, addì ventinove ottobre duemilaquattro.

Romā, divi tūkstoši ceturā gada divdesmit devītajā oktobrī.

Priimta du tūkstančiai ketvirtų metų spalio dvidešimt devintą dieną Romoje.

Kelt Rómában, a kétezer-negyedik év október havának huszonkilencedik napján.

Magħmul f'Ruma fid-disa' u għoxrin jum ta' Ottubru tas-sena elfejn u erbgha.

Gedaan te Roma, de negenentwintigste oktober tweeduizendvier.

Sporządzono w Rzymie dnia dwudziestego dziewiątego października roku dwutysięcznego czwartego.

Feito em Roma, em vinte e nove de Outubro de dois mil e quatro.

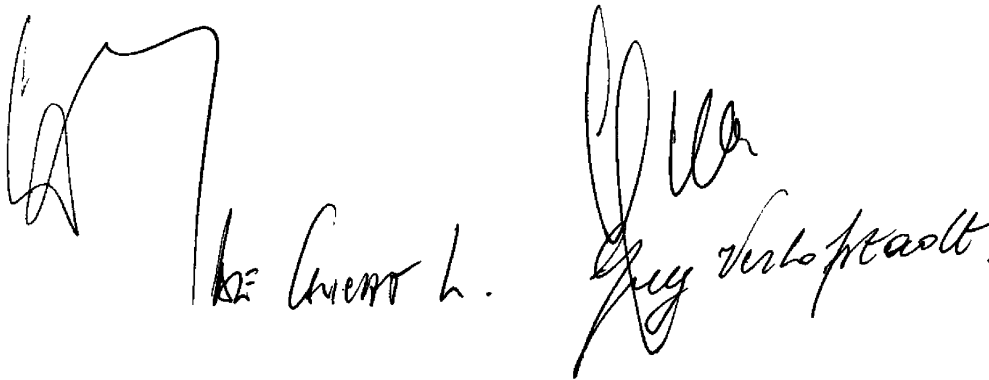
V Ríme dvadsiatehodeviatého októbra dvetisícštyri.

V Rimu, devetindvajsetega oktobra leta dva tisoč štiri.

Tehty Roomassa kahdentenäkymmenentenäyhdeksäntenä päivänä lokakuuta vuonna kaksituhattaneljä.

Som skedde i Rom den tjugonionde oktober tjugohundrafyra.

Pour Sa Majesté le Roi des Belges
 Voor Zijne Majesteit de Koning der Belgen
 Für Seine Majestät den König der Belgier

Albert II. Paola

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

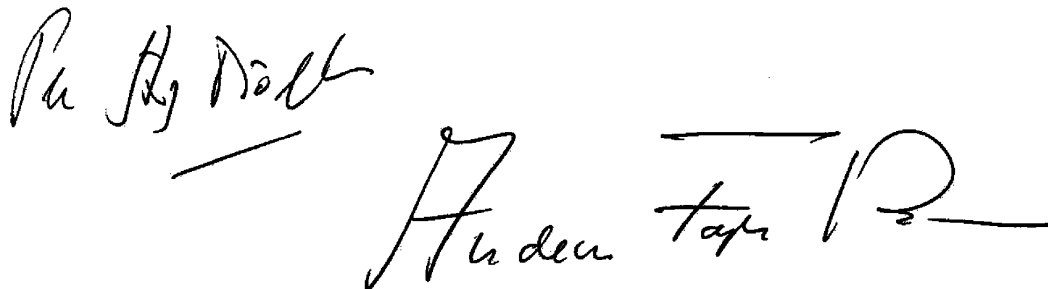
Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

Za prezidenta České republiky

Václav Klaus Jindřich Procházka

For Hendes Majestæt Danmarks Dronning

Margrethe II. *[Signature]*

Für den Präsidenten der Bundesrepublik Deutschland

Jochen Fischer-Klein

Eesti Vabariigi Presidendi nimel

Andra M. Gubasoff

Για τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας

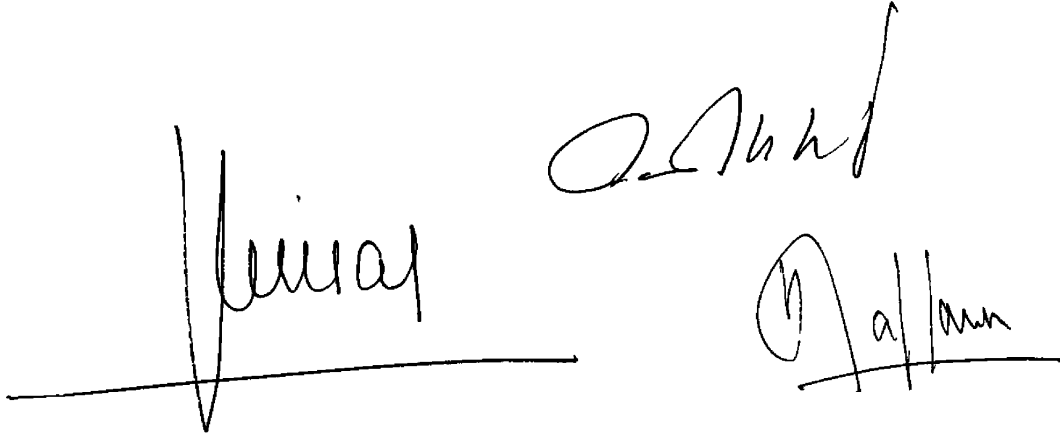
K. Karanias

Por Su Majestad el Rey de España

~~ZZZ~~

J. Zapatero

Pour le Président de la République française

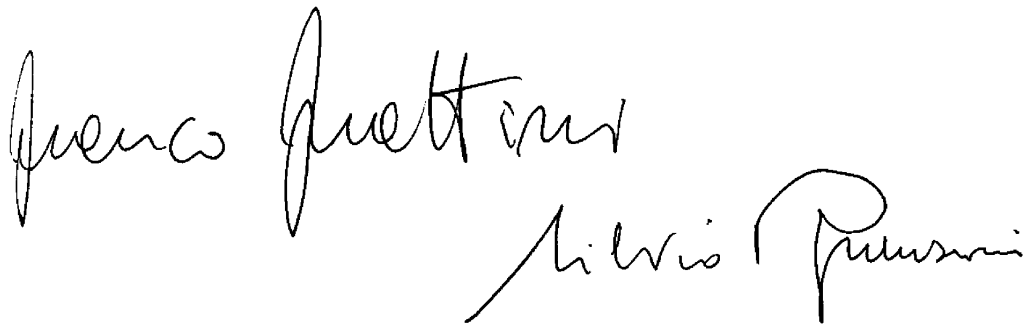
Two handwritten signatures in black ink. The signature on the left is a large, stylized 'V' followed by 'unat'. The signature on the right is 'A. J. H. d.' above 'Maffran'.

Thar ceann Uachtarán na hÉireann
For the President of Ireland

Two handwritten signatures in black ink. The signature on the left is 'Dermot Ahern'. The signature on the right is 'Bertie Ahern'.

Per il Presidente della Repubblica italiana

Two handwritten signatures in black ink. The signature on the left is 'Franco Cossiga'. The signature on the right is 'Silvio Berlusconi'.

Για τον Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας

Ζίσιου Γεωργίου
Hampson

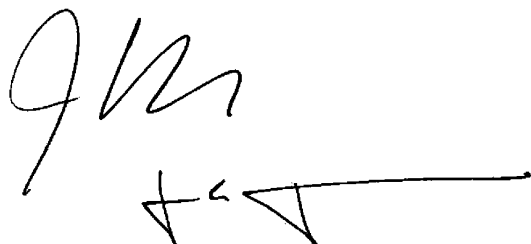
Latvijas Republikas Valsts prezidentes vārdā

Sveina Vīve - Frišberga
Haltre

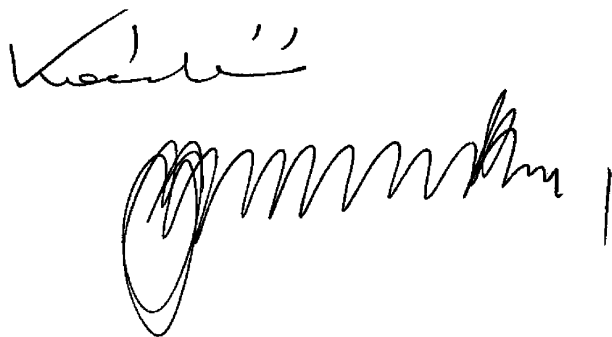
Lietuvos Respublikos Prezidento vardu

Valdas Adamkus
S. Prackelis

Pour Son Altesse Royale le Grand-Duc de Luxembourg

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized 'G' followed by 'M' and a horizontal line with a downward-pointing arrow.

A Magyar Köztársaság elnöke részéről

A handwritten signature in black ink, starting with a large 'K' and followed by several loops and a vertical line.

Għall-President ta' Malta

A handwritten signature in black ink, reading 'Michael Frendo' with a horizontal line underneath, followed by 'du' and a large, stylized 'F'.

Voor Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden

Bernad Bot

Für den Bundespräsidenten der Republik Österreich

Ursula Plassnik
Wolfgang Iwan

Za Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

A. Ciampi
Aleksander

Pelo Presidente da República Portuguesa

Antonio
Alves
Pedro
de
Castro

Za predsednika Republike Slovenije

Vladimir
Černjak

Za prezidenta Slovenskej republiky

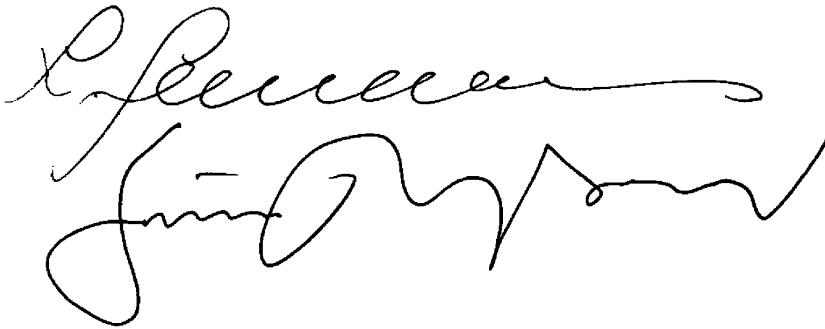
Andrej
Kubisa
Minister
Prezidenta

Suomen Tasavallan Presidentin puolesta
För Republiken Finlands President

För Konungariket Sveriges regering

For Her Majesty the Queen of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

Han firmado asimismo la presente Acta final, en su condición de Estados candidatos a la adhesión a la Unión Europea, observadores ante la Conferencia:

Tento závěrečný akt rovněž podepsali pozorovatelé při Konferenci, jakožto státy kandidující na přistoupení k Evropské unii:

Følgende observatører ved konferencen har ligeledes undertegnet denne slutakt i deres egenskab af kandidatstater til Den Europæiske Union:

Als Beobachter bei der Konferenz haben in ihrer Eigenschaft als Kandidaten für den Beitritt zur Europäischen Union ferner diese Schlussakte unterzeichnet:

Käesoleva lõppakti on allkirjastanud Euroopa Liidu kandidaatriikide esindajatena ka konverentsi vaatlejad:

Την παρούσα Τελική Πράξη υπέγραψαν επίσης, υπό την ιδιότητά τους ως υποψηφίων για προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση κρατών, οι παρατηρητές κατά τη Διάσκεψη:

The following have also signed this Final Act, in their capacity as candidate States for accession to the European Union, having been observers to the Conference:

Ont également signé le présent acte final, en leur qualité d'États candidats à l'adhésion de l'Union européenne, observateurs auprès de la Conférence:

Shínigh na breathnóirí seo a leanas ag an gComhdháil an Ionstraim Chríochnaítheach seo freisin ina gcáil mar Stáit iarrthacha don Aontas Eorpach:

Hanno altresì firmato il presente atto finale, in qualità di Stati candidati all'Unione europea, osservatori nella Conferenza

Šo Nobeiguma aktu kā Eiropas Savienības pievienošanās kandidātvalstu vadītāji ir parakstījuši arī šādi Konferences novērotāji:

Baigiamąjį aktą taip pat pasirašo į Europos Sąjungą stojančios valstybės kandidatės, Konferencijos stebėtojos:

Ezt az záróokmányt az Európai Unió tagjelölt államaiként, amelyek a Konferencián megfigyelőként vettek részt, a következők is aláírták:

Iffirmaw ukoll dan l-Att Finali, fil-kapaċità taghhom ta' Stati kandidati ta' l-Unjoni Ewropea, bhala osservaturi għall-Konferenza:

Deze Slotakte is tevens ondertekend door de volgende kandidaat-lidstaten van de Europese Unie, waarnemers bij de Conferentie:

Niniejszy Akt Końcowy został również podpisany przez Państwa kandydujące do przystąpienia do Unii Europejskiej, będące obserwatorami przy Konferencji:

Assinaram igualmente a presente Acta Final, na qualidade de Estados candidatos à adesão à União Europeia, observadores na Conferência:

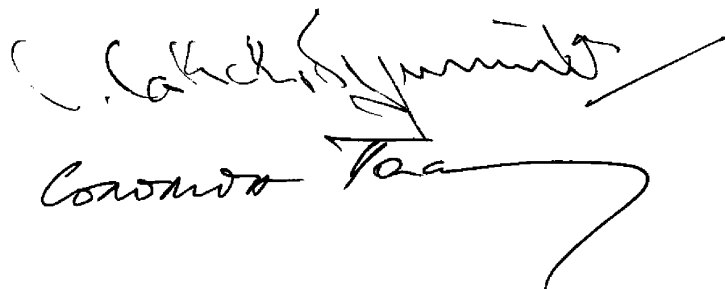
V postavení štátov uchádzajúcich sa o pristúpenie k Európskej únii a v postavení pozorovateľov na konferencii podpísali tento záverečný akt:

To sklepno listino so kot države kandidatke za pristop k Evropski uniji in kot opazovalke Konference, podpisali tudi

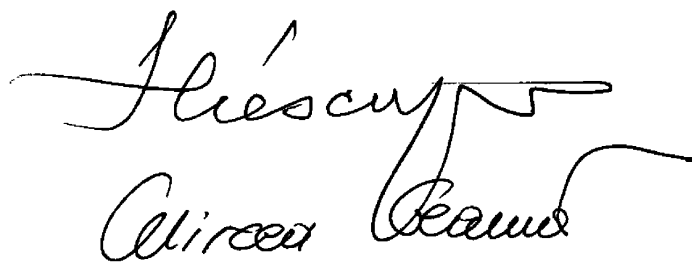
Tämän päätösasiakirjan ovat Euroopan unionin jäsenehdokasvaltioina allekirjoittaneet myös konferenssiin tarkkailijoina osallistuneet:

Nedanstående observatörer vid konferensen har, i sin egenskap av kandidatstater inför anslutning till Europeiska unionen, likaledes undertecknat denna slutakt:

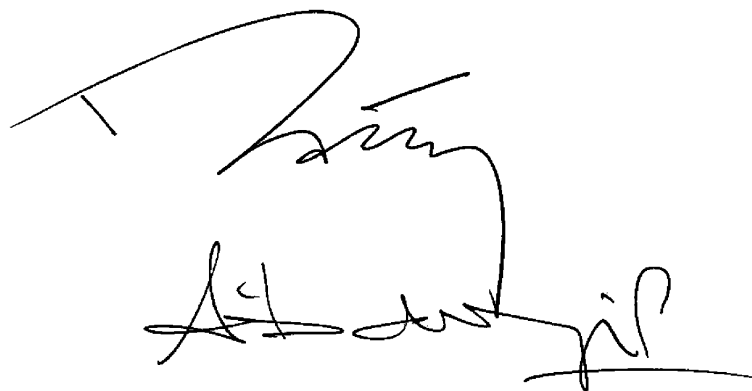
За Република България

Соломун Тоан

Pentru România

Alina Cioba

Türkiye Cumhuriyeti Adına

Ahmet Gül

A. AZ ALKOTMÁNY RENDELKEZÉSEIRE VONATKOZÓ NYILATKOZATOK

1. Nyilatkozat az I-6. cikkről

A Konferencia megállapítja, hogy az I-6. cikk az Európai Közösségek Bírósága és az Elsőfokú Bíróság fennálló ítélkezési gyakorlatát tükrözi.

2. Nyilatkozat az I-9. cikk (2) bekezdéséről

A Konferencia egyetért abban, hogy az Uniónak az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményhez történő csatlakozására az uniós jog sajátosságainak megőrzése mellett kell, hogy sor kerüljön. Ezzel összefüggésben a Konferencia megállapítja, hogy az Európai Unió Bírósága és az Emberi Jogok Európai Bírósága rendszeresen párbeszédet folytat egymással, amely párbeszéd az Európai Uniónak az említett egyezményhez történő csatlakozásakor megerősíthető.

3. Nyilatkozat az I-22., az I-27. és az I-28. cikkről

Az Európai Tanács, illetve a Bizottság elnöki posztjának, illetve az Unió külügyminiszteri posztjának betöltésére kijelölt személyek kiválasztása során kellő figyelmet kell fordítani az Unió, illetve a tagállamok földrajzi és demográfiai sokfélesége tiszteletben tartásának szükségességére.

4. Nyilatkozat az I-24. cikk (7) bekezdésére vonatkozó, a Tanács elnökségének gyakorlásáról szóló európai tanácsi határozatról

A Konferencia kijelenti, hogy az Európai Tanácsnak az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés aláírásával egy időben meg kell kezdenie a Tanács elnökségének gyakorlásáról szóló határozat végrehajtásával kapcsolatos eljárásokat megállapító európai határozat kidolgozását, valamint az azt követő hat hónapon belül meg kell adnia politikai jóváhagyását. A határozattervezet szövege a következő:

AZ EURÓPAI TANÁCS EURÓPAI HATÁROZATÁNAK TERVEZETE A TANÁCS ELNÖKSÉGÉNEK GYAKORLÁSÁRÓL

1. cikk

(1) A Tanács elnökségének feladatait, a Külügyek Tanácsa formáció kivételével, a tagállamok előre meghatározott hármas csoportokban, 18 hónapon keresztül látják el. Az említett csoportokat egy, a tagállamok egyenjogúságán alapuló rotációs rend szerint kell összeállítani, figyelembe véve a tagállamok különbözőségét és az Unión belüli földrajzi egyensúlyt.

(2) A csoport tagjai – a Külügyek Tanácsa formáció kivételével – valamennyi tanácsi formáció elnökségét hat hónapos időszakonként, egymást váltva látják el. A csoport többi tagja közös program alapján segíti az elnökséget az összes feladata ellátásában. A csoport tagjai egymás között eltérő szabályokat is megállapíthatnak.

2. cikk

A tagállamok kormányainak képviselőiből álló Állandó Képviselők Bizottságának elnökségét az Általános Ügyek Tanácsa elnökségét ellátó tagállam egy képviselője látja el.

A Politikai és Biztonsági Bizottság elnökségét az Unió külügyminiszterének egy képviselője látja el.

Ha a 4. cikkel összhangban elfogadott európai határozat eltérően nem rendelkezik, a különböző tanácsi formációk előkészítő szerveinek elnökségét – a Külügyek Tanács alakzat kivételével – az adott formáció elnökségét ellátó csoport egy tagja látja el.

3. cikk

Az Általános Ügyek Tanácsa a Bizottsággal együttműködve többéves program keretében gondoskodik a Tanács különböző formációiban folyó munka összhangjáról és folyamatosságáról. Az elnökség feladatait ellátó tagállamok a Tanács Főtitkárságának segítségével hozzák a Tanács munkájának megszervezését és kielégítő működését segítő rendelkezéseket.

4. cikk

A Tanács európai határozatban megállapítja az e határozat alkalmazására vonatkozó intézkedéseket.

5. Nyilatkozat az I-25. cikkről

A Konferencia kijelenti, hogy az I-25. cikk végrehajtására vonatkozó európai határozatot a Tanács az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés hatálybalépésének napján fogadja el. A határozattervezet szövege a következő:

A TANÁCS EURÓPAI HATÁROZATÁNAK TERVEZETE AZ I-25. CIKK VÉGREHAJTÁSÁRÓL

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

mivel:

- (1) Helyénvaló az olyan intézkedések elfogadása, amelyek biztosítják a zavartalan átmenetet a Tanács – a nizzai szerződésben meghatározott és az Alkotmányhoz csatolt, az Unió intézményeire és szerveire vonatkozó átmeneti rendelkezésekről szóló jegyzőkönyv 2. cikkének (2) bekezdésében lefektetett –, 2009. október 31-ig alkalmazandó minősített többségi döntéshozatali rendszere és a 2009. november 1-jétől hatályba lépő, az Alkotmány I-25. cikkében előírt szavazási rendszer között.
- (2) Felidézendő, hogy a Tanács minden erőfeszítést megtesz a minősített többséggel meghozott határozatok demokratikus legitimitációjának megerősítésére.

(3) Helyénvaló e határozat fenntartása mindaddig, amíg az az Alkotmányban előírt új szavazási rendszerbe történő zavartalan átmenet biztosításához szükséges,

A KÖVETKEZŐKÉPPEN HATÁROZOTT:

1. cikk

Ha a Tanácsnak az I-25. cikk (1) bekezdése első albekezdésének, illetve (2) bekezdésének alkalmazása szerinti blokkoló kisebbség létrejöttéhez szükséges

- a) népesség legalább háromnegyedét; vagy
- b) tagállamok számának legalább háromnegyedét

képviselő tagjai jelzik, hogy ellenezni kívánják valamely aktusnak a Tanács által minősített többséggel történő elfogadását, a Tanács megvitatja a kérdést.

2. cikk

A Tanács e tárgyalások során minden tőle telhetőt megtesz annak érdekében, hogy ésszerű határidőn belül és az uniós jog által meghatározott kötelező határidők sérelme nélkül kielégítő megoldást találjon a Tanácsnak az 1. cikkben említett tagjai által felvetett aggodalmakat illetően.

3. cikk

Ennek érdekében a Tanács elnöke a Bizottság segítségével és a Tanács eljárási szabályzatának tiszteletben tartásával minden olyan szükséges kezdeményezést megtesz, amely a Tanácson belüli megegyezés szélesebb alapokra helyezését segíti elő. A Tanács tagjai segítik a Tanács elnökét.

4. cikk

Ez a határozat 2009. november 1-jén lép hatályba. A határozat legalább 2014-ig hatályban marad. Ezt követően a Tanács e határozatot európai határozattal hatályon kívül helyezheti.

6. Nyilatkozat az I-26. cikkről

A Konferencia úgy ítéli meg, hogy amikor a Bizottságban már nem mindegyik tagállam képviselteti magát állampolgárával, a Bizottságnak kiemelt figyelmet kell fordítania annak szükségességére, hogy a tagállamok összességével való kapcsolatában biztosítsa a teljes átláthatóságot. Ennek megfelelően a Bizottságnak valamennyi tagállammal szoros kapcsolatot kell tartania, függetlenül attól, hogy van-e olyan állampolgára, aki a bizottság tagja, és ezzel összefüggésben különös figyelmet kell fordítania annak szükségességére, hogy valamennyi tagállammal megossza az információkat, és azokkal konzultáljon.

A Konferencia továbbá úgy ítéli meg, hogy a Bizottságnak meg kell tennie minden szükséges intézkedést annak biztosítása érdekében, hogy valamennyi tagállam – ideértve azokat a tagállamokat is, amelyeknek nincs olyan állampolgára, aki a bizottság tagja – politikai, társadalmi és gazdasági

realitásait teljes mértékben figyelembe vegye. Ezen intézkedések egyikeként megfelelő eljárási szabályok elfogadása révén biztosítani kell, hogy az ilyen tagállamok álláspontját figyelembe vegyék.

7. Nyilatkozat az I-27. cikkről

A Konferencia úgy ítéli meg, hogy az Alkotmány rendelkezéseinek megfelelően az Európai Parlament és az Európai Tanács közös felelősséggel tartozik az Európai Bizottság elnökének megválasztásához vezető folyamat zavartalan lebonyolításáért. Ezért az Európai Parlament és az Európai Tanács képviselői az Európai Tanács határozatát megelőzően – a legmegfelelőbbnek ítélt keretek között – lefolytatják a szükséges konzultációkat. Az I-27. cikk (1) bekezdésének megfelelően e konzultációk során a Bizottság elnöki posztjára jelöltek szakmai hátterére kell összpontosítani, figyelembe véve az európai parlamenti választásokat. E konzultációk részletes szabályai az Európai Parlament és az Európai Tanács által kellő időben elfogadott közös megegyezéssel határozhatók meg.

8. Nyilatkozat az I-36. cikkről

A Konferencia tudomásul veszi a Bizottság azon szándékát, hogy a kialakult gyakorlatnak megfelelően továbbra is konzultálni kíván a tagállamok által kinevezett szakértőkkel a pénzügyi szolgáltatások területére vonatkozó, átruházott hatáskörben alkotandó európai rendelettervezetekről.

9. Nyilatkozat az I-43. és a III-329. cikkről

Azon intézkedések sérelme nélkül, amelyeket az Unió abból a célból fogad el, hogy eleget tegyen a terrortámadás, illetve természeti vagy ember okozta katasztrófa áldozatává vált tagállammal szembeni szolidaritási kötelezettségének, az I-43. és a III-329. cikk egyetlen rendelkezése sem érintheti egy másik tagállam azon jogát, hogy a fenti tagállamra irányuló szolidaritási kötelezettségének eleget téve megválassza a kötelezettség teljesítésének leghatékonyabb módját.

10. Nyilatkozat az I-51. cikkről

A Konferencia kijelenti, hogy minden olyan esetben, amikor az I-51. cikk alapján elfogadandó, a személyes adatok védelmére vonatkozó rendelkezéseknek a nemzetbiztonságot közvetlenül érintő vonatkozásuk van, a kérdés sajátos jellegére kellő figyelmet kell fordítani. A Konferencia emlékeztet arra, hogy a jelenleg alkalmazandó jogi szabályozás (lásd különösen a 95/46/EK irányelvet) különleges eltérésekről rendelkezik e tekintetben.

11. Nyilatkozat az I-57. cikkről

Az Unió figyelemmel lesz azon kis területű országok sajátos helyzetére, amelyek közelségükből adódóan különleges kapcsolatot tartanak fenn vele.

12. Nyilatkozat az Alapjogi Chartához fűzött magyarázatokról

A Konferencia tudomásul veszi – az Alapjogi Chartát kidolgozó Konvent elnökségének irányításával megfogalmazott, és az Európai Konvent elnökségének felelőssége mellett naprakésszé tett – az Alapjogi Chartához fűzött alábbi magyarázatokat.

MAGYARÁZATOK AZ ALAPJOGI CHARTÁHOZ

Az alábbi magyarázatok eredetileg az Európai Unió Alapjogi Chartáját kidolgozó Konvent elnökségének irányításával kerültek megfogalmazásra. A magyarázatok naprakésszé tétele az Európai Konvent elnökségének felelőssége mellett, az elnökségnek az Alkotmány szövegéhez (nevezetesen az 51. és 52. cikkéhez ⁽¹⁾) tett kiigazításainak megfogalmazása, valamint az uniós jog további fejlődése fényében történt. Bár a magyarázatok nem bírnak jogi erővel, az értelmezés értékes eszközei, amelyek célja a Charta rendelkezéseinek megvilágítása.

PREAMBULUM

Európa népei, az egymás közötti egyre szorosabb egység létrehozása során úgy döntöttek, hogy osztoznak a közös értékeken alapuló békés jövőben.

Szellemi és erkölcsi öröksége tudatában az Unió az emberi méltóság, a szabadság, az egyenlőség és a szolidaritás oszthatatlan és egyetemes értékein alapul, a demokrácia és a jogállamiság elveire támaszkodik. Tevékenységei középpontjába az egyént állítja, létrehozva az uniós polgárság intézményét és megeremtve a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térségét.

Az Unió hozzájárul e közös értékek megőrzéséhez és továbbfejlesztéséhez, miközben tiszteletben tartja az európai népek kultúrájának és hagyományainak sokféleségét, a tagállamok nemzeti identitását és központi, regionális és helyi közhatalmi szervezetét; a kiegyensúlyozott és fenntartható fejlődés előmozdítására törekszik és biztosítja a személyek, a szolgáltatások, az áruk és a tőke szabad mozgását, valamint a letelepedés szabadságát.

Ennek érdekében a társadalmi változások, a társadalmi haladás, valamint a tudományos és technológiai fejlődés fényében szükséges az alapvető jogok megerősítése e jogoknak egy chartában való kinyilvánítása útján.

E Charta, tiszteletben tartva az Unió hatásköreit és feladatait, valamint a szubszidiaritás elvét, megerősíti azokat a jogokat, amelyek különösen a tagállamok közös alkotmányos hagyományaiból és nemzetközi kötelezettségeiből, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményből, az Unió és az Európa Tanács által elfogadott szociális chartákból, valamint az Európai Unió Bíróságának és az Emberi Jogok Európai Bíróságának esetjogából következnek. Ebben az összefüggésben a Charta értelmezése során az Unió és a tagállamok bíróságai kellően figyelembe

⁽¹⁾ Az Alkotmány II-111. és II-112. cikke.

veszik a Chartát megszövegező Konvent elnökségének irányítása alatt készített és az Európai Konvent elnökségének felelőssége mellett naprakésszé tett magyarázatokat.

E jogok gyakorlása együtt jár a más személyek, az emberi közösség és a jövő nemzedékek iránt viselt felelősséggel és kötelezettségekkel.

Az Unió ezért elismeri az alábbiakban kinyilvánított jogokat, szabadságokat és elveket.

I. CÍM

MÉLTÓSÁG

1. cikk ⁽¹⁾

Az emberi méltóság

Az emberi méltóság sérthetetlen. Tiszteletben kell tartani, és védelmezni kell.

Magyarázat

Az emberi méltóság nem csupán egy az alapjogok közül, de a többi alapjog kiindulópontjául is szolgál. Az 1948. évi Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata preambulumban rögzítette az emberi méltóságot. „Tekintettel arra, hogy az emberiség családja minden egyes tagja méltóságának, valamint egyenlő és elidegeníthetetlen jogainak elismerése alkotja a szabadság, az igazság és a béke alapját a világon.” A C-377/98. sz. Hollandia kontra Európai Parlament és Tanács ügyben 2001. október 9-én hozott ítéletében (ÉBHT 2001., 7079., indokolás: 70–77. pont) a Bíróság megerősítette, hogy az emberi méltóság alapjoga az uniós jog részét képezi.

Ebből következően egyetlen, a Chartában megállapított jog sem gyakorolható úgy, hogy az mások emberi méltóságát sértené, továbbá az emberi méltóság az e Chartában megállapított jogok lényegi tartalmának része. Ezért akkor is tiszteletben kell tartani, ha az adott jog maga korlátozott terjedelmű.

2. cikk ⁽²⁾

Az élethez való jog

(1) Minden embernek joga van az élethez.

(2) Senkit sem lehet halálra ítélni vagy kivégezni.

Magyarázat

1. E cikk (1) bekezdése az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény (Emberi Jogok Európai Egyezménye – EJE) 2. cikke (1) bekezdésének első mondatán alapul, amelynek szövege a következő:

„1. Törvény védi mindenkinek az élethez való jogát. ...”

⁽¹⁾ Az Alkotmány II-61. cikke.

⁽²⁾ Az Alkotmány II-62. cikke.

2. A rendelkezés halálbüntetésre vonatkozó második mondata hatályát veszítette az EJEE hatodik kiegészítő jegyzőkönyvének 1. cikke hatálybalépésével, amelynek szövege a következő:

„A halálbüntetést el kell törölni. Senkit sem lehet halálbüntetésre ítélni, sem kivégezni.”

A Charta 2. cikkének (2) bekezdése ⁽¹⁾ ezen a rendelkezésen alapul.

3. A Charta 2. cikkének ⁽²⁾ rendelkezései megfelelnek az EJEE és kiegészítő jegyzőkönyvei fenti cikkeinek. Tartalmuk és terjedelmük – a Charta 52. cikk (3) bekezdése ⁽³⁾ értelmében – megegyezik. Erre figyelemmel az EJEE-ben megjelenő „negatív” meghatározást úgyszintén a Charta alkotórészének kell tekinteni:

- a) Az EJEE 2. cikke (2) bekezdésének szövege a következő:

„Az élettől való megfosztást nem lehet e cikk megsértéseként elkövetettnek tekinteni akkor, ha az a feltétlenül szükségesnél nem nagyobb erőszak alkalmazásából ered:

- a) személyek jogtalan erőszakkal szembeni védelme érdekében;
- b) törvényes letartóztatás foganatosítása vagy a törvényesen fogva tartott személy szökésének megakadályozása érdekében;
- c) zavargás vagy felkelés elfojtása céljából törvényesen tett intézkedés esetén.”
- b) Az EJEE hatodik kiegészítő jegyzőkönyvének 2. cikke a következő:

„Egy állam törvényhozása rendelkezhet halálbüntetésről háború idején vagy háború közvetlen veszélye idején; a halálbüntetést ez esetben is csak e törvényhozás által megszabott esetekben és előírt rendelkezéseknek megfelelően lehet alkalmazni. ...”

3. cikk ⁽⁴⁾

A személyi sérthetlenséghez való jog

- (1) Mindenkinek joga van a testi és szellemi sérthetlenséghez.
- (2) Az orvostudomány és a biológia területén különösen a következőket kell tiszteletben tartani:
- a) az érintett személy szabad és tájékoztatáson alapuló beleegyezése a törvényben megállapított eljárásoknak megfelelően;
- b) az eugenikai, különösen az egyedkiválasztást célzó gyakorlat tilalma;

⁽¹⁾ Az Alkotmány II-62. cikkének (2) bekezdése.

⁽²⁾ Az Alkotmány II-62. cikke.

⁽³⁾ Az Alkotmány II-112. cikkének (3) bekezdése.

⁽⁴⁾ Az Alkotmány II-63. cikke.

- c) az emberi test és részei ekként történő, haszonszerzési célú felhasználásának tilalma;
- d) az emberi lények szaporítási célú klónozásának tilalma.

Magyarázat

1. A C-377/98. sz. Hollandia kontra Európai Parlament és Tanács ügyben 2001. október 9-én hozott ítéletében (EBHT 2001., 7079., indokolás: 70., 78–80. pont) a Bíróság megerősítette, hogy a személyi sérthetlenséghez való alapvető jog az uniós jog részét képezi és – az orvostudomány és biológia területén – magában foglalja a donor és a recipiens szabad és tájékoztatáson alapuló beleegyezését.
2. A Charta 3. cikkének ⁽¹⁾ elveit az Európa Tanácsnak az emberi jogokról és a biomedicináról szóló egyezménye, (ETS 164 és kiegészítő jegyzőkönyve, ETS 168) is tartalmazza. A Chartának nem célja az ezen elvektől való eltérés, így kizárólag a szaporítási célú klónozást tiltja. A klónozás egyéb formáit nem engedélyezi és nem is tiltja. Következésképpen a törvényhozót nem akadályozza meg a klónozás egyéb formáinak tilalmazásában.
3. Az eugenikai, különösen az egyedkiválasztást célzó gyakorlatra történő hivatkozás azokra a lehetséges helyzetekre utal, amelyekben kiválasztási programokat szerveznek és hajtanak végre, beleértve többek között a sterilizálási mozgalmakat, a kényszerített terhességet, a kötelező etnikai házasságot ..., valamennyi, a Nemzetközi Büntetőbíróság 1998. július 17-én, Rómában elfogadott statútuma által (lásd 7. cikk (1) bekezdés g) pont) nemzetközi bűncselekménynek tekintett aktust.

4. cikk ⁽²⁾

A kínzás és az embertelen vagy megalázó bánásmód és büntetés tilalma

Senkit sem lehet kínzásnak, embertelen vagy megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni.

Magyarázat

A 4. cikkben ⁽²⁾ megállapított jog és annak szövegezése az EJEE 3. cikkében biztosított joggal megegyező: „Senkit nem lehet kínzásnak, embertelen vagy megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni.” A Charta 52. cikkének (3) bekezdése ⁽³⁾ értelmében e jog tartalma és terjedelme azonos az EJEE cikkével.

5. cikk ⁽⁴⁾

A rabszolgaság és a kényszermunka tilalma

(1) Senkit sem lehet rabszolgaságban vagy szolgaságban tartani.

⁽¹⁾ Az Alkotmány II-63. cikke.

⁽²⁾ Az Alkotmány II-64. cikke.

⁽³⁾ Az Alkotmány II-112. cikkének (3) bekezdése.

⁽⁴⁾ Az Alkotmány II-65. cikke.

- (2) Senkit sem lehet kényszermunkára vagy kötelező munkára igénybe venni.
- (3) Tilos emberi lényekkel kereskedni.

Magyarázat

1. A 5. cikk⁽¹⁾ (1) és (2) bekezdésében lefektetett jog megfelel az EJEE azonos szövegezésű 4. cikke (1) és (2) bekezdésének. Tartalma és terjedelme – a Charta 52. cikkének (3) bekezdése⁽²⁾ értelmében – azonos az EJEE hivatkozott cikkével. Következésképpen:

- az (1) bekezdésben biztosított jog bármely korlátozása jogellenes,
- a (2) bekezdésben említett „kényszermunka vagy kötelező munka” fogalmát az EJEE 4. cikkének (3) bekezdésében található fogalom meghatározásra figyelemmel kell értelmezni:

„3. E cikk szempontjából a »kényszer- vagy kötelező munka« kifejezés nem foglalja magában:

- a) azt a munkát, amelyet az Egyezmény 5. cikke rendelkezéseinek megfelelően eszközölt letartóztatás folyamán, vagy az ilyen letartóztatás után történt feltételes szabadlábra helyezés idején általában megkövetelnek;
  - b) a katonai jellegű szolgálatot, illetőleg a katonai szolgálatot lelkiismereti okokból megtagadó személyek esetében olyan országokban, amelyekben ezt elismerik, a kötelező katonai szolgálat helyett megkívánt szolgálatot;
  - c) a közösség létét vagy jólétét fenyegető szükségállapot vagy természeti csapás esetén előírt szolgálatot;
  - d) a rendes állampolgári kötelezettségek körébe tartozó munkát vagy szolgálatot.”
2. A (3) bekezdés közvetlenül az emberi méltóságból ered, és figyelemmel van a szervezett bűnözés közelmúltbeli fejlődésére, így az illegális bevándorlásra, vagy a szexuális kizsákmányolásra épülő, haszonszerzési célú hálózatokra. Az Europol-egyezmény melléklete – a szexuális kizsákmányolási célú emberkereskedelemre utaló – következő fogalom meghatározást tartalmazza: „emberkereskedelem: valamely személy tényleges és jogellenes alávetése más személyek akaratának erőszak, fenyegetés vagy megtévesztés alkalmazásával, vagy függőségi viszony kihasználásával, az alábbi céllal: prostituáltak kizsákmányolása, kiskorúak szexuális kizsákmányolásának formái, kiskorúakkal szembeni erőszak vagy elhagyott gyermekekkel folytatott kereskedelem.” Az uniós vívmányok közé illesztett Schengeni Végrehajtási Egyezmény VI. fejezete, amelynek az Egyesült Királyság és Írország is részese, a 27. cikkének (1) bekezdésében az illegális bevándorlásra épülő hálózatokra utaló következő meghatározást tartalmazza: „A Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy megfelelő szankciókat vezetnek be azok ellen a személyek ellen, akik anyagi haszonszerzés céljából segítik vagy megkísérlik elősegíteni egy külföldi beutazását a Szerződő Felek egyikének területére, illetve tartózkodását annak területén, megsértve ezzel az illető Szerződő Félnak a külföldiek beutazására és tartózkodására vonatkozó jogszabályait.” 2002. július 19-én a Tanács az emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló kerethatározatot fogadott el (HL L 203., 1. o.), amelynek 1. cikke részletesen meghatározza azokat a munkára kényszerítéssel vagy szexuális kizsákmányolással összefüggő emberkereskedelemmel kapcsolatos bűncselekményeket, amelyeket a tagállamoknak e kerethatározat alapján büntetendővé kell tenniük.

⁽¹⁾ Az Alkotmány II-65. cikke.

⁽²⁾ Az Alkotmány II-112. cikkének (3) bekezdése.

II. CÍM

SZABADSÁGOK

6. cikk ⁽¹⁾**A szabadsághoz és biztonsághoz való jog**

Mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.

Magyarázat

A 6. cikkben ⁽¹⁾ megállapított jogok megegyeznek az EJEE 5. cikkében megállapított jogokkal, és a Charta 52. cikkének (3) bekezdése ⁽²⁾ értelmében tartalmuk és terjedelmük azonos. Ebből következően az e jogokra jogszerűen alkalmazható korlátozás mértéke nem haladhatja meg az EJEE 5. cikke által megengedettet:

- „1. Mindenkinek joga van a szabadságra és a személyi biztonságra. Szabadságától senkit sem lehet megfosztani, kivéve az alábbi esetekben és a törvényben meghatározott eljárás útján:
- a) törvényes őrizetben tartás az illetékes bíróság által történt elítélést követően;
  - b) olyan személy törvényes letartóztatása vagy őrizetbe vétele, aki nem tesz eleget a bíróság törvényes rendelkezésének, illetőleg a törvény által megállapított kötelezettség teljesítésének biztosítása céljából történő letartóztatás vagy őrizetbe vétel;
  - c) törvényes letartóztatás vagy őrizetbe vétel abból a célból, hogy e bűncselekmény elkövetése alapos gyanúja miatt az illetékes hatóság elé állítsák, vagy amikor ésszerű oknál fogva szükséges, hogy megakadályozzák bűncselekmény elkövetésében vagy annak elkövetése után a szökésben;
  - d) a kiskorú őrizetbe vétele törvényes rendelkezés alapján nevelési felügyelet céljából vagy törvényes őrizetben tartása az illetékes hatóság elé állítás céljából;
  - e) törvényes őrizetbe vétel fertőző betegségek terjedésének megakadályozása céljából, valamint elmebeteg, alkoholisták, kábítószer-élvezők vagy csavargók őrizetbe vétele;
  - f) törvényes letartóztatás vagy őrizetbe vétel az országba való jogtalan belépés megakadályozása céljából vagy olyan személy törvényes letartóztatása vagy őrizetbe vétele, aki ellen intézkedés van folyamatban kiutasítása vagy kiadatása céljából.
2. Minden letartóztatott személyt haladéktalanul az általa értett nyelven tájékoztatni kell letartóztatása okairól és az ellene felhozott vádról.
3. E cikk 1. c) bekezdésének rendelkezésével összhangban letartóztatott vagy őrizetbe vett minden személyt haladéktalanul bíró vagy a törvény által bírói hatáskörrel felruházott más tisztségviselő elé kell állítani, és a letartóztatott vagy őrizetbe vett személynek joga van arra, hogy ésszerű időhatáron belül tárgyalást tartsanak ügyében vagy a tárgyalásig szabadlábra helyezték. A szabadlábra helyezés olyan feltételekhez köthető, melyek biztosítják a tárgyaláson való megjelenését.

⁽¹⁾ Az Alkotmány II-66. cikke.

⁽²⁾ Az Alkotmány II-112. cikkének (3) bekezdése.

4. Szabadságától letartóztatás vagy őrizetbe vétel folytán megfosztott minden személynek joga van olyan eljáráshoz, melynek során őrizetbe vételének törvényességéről a bíróság rövid határidőn belül dönt, és törvényellenes őrizetbe vétele esetén szabadlábra helyezését rendeli el.
5. Mindenkinek, aki e cikk rendelkezéseinek megsértésével végrehajtott letartóztatás vagy őrizetbe vétel áldozata, joga van kártalanításra.”

A 6. cikkben ⁽¹⁾ szereplő jogokat tiszteletben kell tartani, kiváltképpen, amikor az Európai Parlament és a Tanács – az Alkotmány III-270., III-271. és III-273. cikke alapján – a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés területén európai törvényeket és kerettörvényeket fogad el, különös tekintettel a bűncselekmények és büntetési tételek osztályozásával, valamint bizonyos eljárásjogi vonatkozásokkal kapcsolatos közös minimumszabályok meghatározására.

7. cikk ⁽²⁾

A magán- és a családi élet tiszteletben tartása

Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát és kapcsolattartását tiszteletben tartsák.

Magyarázat

A 7. cikkben ⁽²⁾ biztosított jog megfelel az EJEE 8. cikke által biztosított jognak. A technikai fejlődésre figyelemmel a „levelezés” szót a „kapcsolattartás” szó váltotta fel.

Az 52. cikk ⁽³⁾ bekezdésével ⁽³⁾ összhangban e jog tartalma és terjedelme azonos az EJEE megfelelő cikkével. Ebből következőleg az e jogra jogszerűen alkalmazható korlátozás mértéke azonos az EJEE 8. cikkében megengedettel:

- „1. Mindenkinek joga van arra, hogy magán- és családi életét, lakását és levelezését tiszteletben tartsák.
2. E jog gyakorlásába hatóság csak a törvényben meghatározott, olyan esetekben avatkozhat be, amikor az egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság, a közbiztonság vagy az ország gazdasági jóléte érdekében, zavargás vagy bűncselekmény megelőzése, a közegészség vagy az erkölcsök védelme, avagy mások jogainak és szabadságainak védelme érdekében szükséges.”

⁽¹⁾ Az Alkotmány II-66. cikke.

⁽²⁾ Az Alkotmány II-67. cikke.

⁽³⁾ Az Alkotmány II-112. cikkének ⁽³⁾ bekezdése.

8. cikk ⁽¹⁾**A személyes adatok védelme**

(1) Mindenkinek joga van a rá vonatkozó személyes adatok védelméhez.

(2) Az ilyen adatokat csak tisztességesen és jóhiszeműen, meghatározott célokra, az érintett személy hozzájárulása alapján vagy valamilyen más, a törvényben rögzített jogos okból lehet kezelni. Mindenkinek joga van ahhoz, hogy a róla gyűjtött adatokat megismerje, és joga van azokat kijavíttatni.

(3) E szabályok tiszteletben tartását független hatóságnak kell ellenőriznie.

Magyarázat

E cikk az Európai Közösséget létrehozó szerződés 286. cikkén, a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelven (HL L 281., 1995.11.23.) és az EJEE 8. cikkén, valamint az Európa Tanácsnak az egyéneknek a személyes adatok gépi feldolgozása során való védelméről szóló, 1981. január 28-i egyezményén alapult, amelyet valamennyi tagállam megerősített. Az EK-Szerződés 286. cikke helyébe az Alkotmány I-51. cikke lép. Ugyancsak meg kell említeni a személyes adatok közösségi intézmények és szervek által történő feldolgozása tekintetében az egyének védelméről, valamint az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló 45/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletet (HL L 8., 2001.1.12.). A fent említett irányelv és rendelet rendelkezéseket tartalmaz a személyes adatok védelméhez való jog gyakorlásának feltételeiről és korlátairól.

9. cikk ⁽²⁾**A házasságkötéshez és a családalapításhoz való jog**

A házasságkötéshez és a családalapításhoz való jogot, az e jogok gyakorlását szabályozó nemzeti törvények szerint, biztosítani kell.

Magyarázat

E cikk az EJEE 12. cikkén alapul, amely a következőképpen szól: „A házasságkötési korhatárt elért férfiaknak és nőknek joguk van a házasságkötésre és a családalapításra, az e jog gyakorlását szabályozó hazai törvények szerint.” E cikk szövegezése korszerűsítésre került annak érdekében, hogy azon esetek is a hatálya alá tartozzanak, amikor a nemzeti jogszabályok a házasságon kívül más útját is elfogadják a családalapításnak. E cikk nem tiltja és nem is biztosítja a házassági státusz megadását két azonos nemű személy egyesülésének. E jog tehát hasonló az EJEE által biztosított joghoz, ugyanakkor alkalmazási köre tágabb lehet, amennyiben a nemzeti jogszabályok így rendelkeznek.

⁽¹⁾ Az Alkotmány II-68. cikke.

⁽²⁾ Az Alkotmány II-69. cikke.

10. cikk ⁽¹⁾

A gondolat-, a lelkiismeret- és a vallásszabadság

(1) Mindenkinnek joga van a gondolat-, a lelkiismeret- és a vallásszabadsághoz. Ez a jog magában foglalja a vallás vagy a meggyőződés megváltoztatásának szabadságát, valamint a vallásnak vagy meggyőződésnek mind egyénileg, mind együttesen, mind a nyilvánosság előtt, mind a magánéletben, istentisztelet, oktatás és szertartások végzése útján való kifejezésre juttatását.

(2) A katonai szolgálat lelkiismereti okból történő megtagadásához való jogot, az e jog gyakorlását szabályozó nemzeti törvények szerint, el kell ismerni.

Magyarázat

A (1) bekezdésben biztosított jog megfelel az EJEE 9. cikkében biztosított jognak, és a Charta 52. cikke (3) bekezdésével ⁽²⁾ összhangban azzal tartalma és terjedelme is megegyező. A korlátozásoknak ezért figyelemmel kell lenniük az EJEE 9. cikkének (2) bekezdésére, amelynek szövege a következő: „A vallás vagy meggyőződés kifejezésre juttatásának szabadságát csak a törvényben meghatározott, olyan korlátozásoknak lehet alávetni, amelyek egy demokratikus társadalomban a közbiztonság, a közrend, közegészség vagy az erkölcsök, illetőleg mások jogainak és szabadságainak védelme érdekében szükségesek.”

A (2) bekezdésben biztosított jog megfelel a nemzeti alkotmányos hagyományoknak és a nemzeti jogszabályok e területen végbement fejlődésének.

11. cikk ⁽³⁾

A véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadsága

(1) Mindenkinnek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a véleményalkotás szabadságát, valamint az információk és eszmék megismerésének és közlésének szabadságát anélkül, hogy ebbe hatósági szerv beavatkozhatna, továbbá országhatárookra való tekintet nélkül.

(2) A tömegtájékoztatás szabadságát és sokszínűségét tiszteletben kell tartani.

Magyarázat

1. A 11. cikk ⁽³⁾ megfelel az EJEE 10. cikkének, amelynek szövege a következő:

„1. Mindenkinnek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a véleményalkotás szabadságát és az információk, eszmék megismerésének és közlésének szabadságát országhatárookra tekintet nélkül és anélkül, hogy ebbe hatósági szerv beavatkozhatna. Ez a cikk nem akadályozza, hogy az államok a rádió, televízió vagy mozgóképvállalatok működését engedélyezéshez kössék.

⁽¹⁾ Az Alkotmány II-70. cikke.

⁽²⁾ Az Alkotmány II-112. cikkének (3) bekezdése.

⁽³⁾ Az Alkotmány II-71. cikke.

2. E kötelezettségekkel és felelősséggel együtt járó szabadságok gyakorlása a törvényben meghatározott, olyan alakszerűségeknek, feltételeknek, korlátozásoknak vagy szankcióknak vethető alá, amelyek szükséges intézkedéseknek minősülnek egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság, a területi sértetlenség, a közbiztonság, a zavargás vagy bűnözés megelőzése, a közegészség vagy az erkölcsök védelme, mások jó hírneve vagy jogai védelme, a bizalmas értesülés közlésének megakadályozása vagy a bíróságok tekintélyének és pártatlanságának fenntartása céljából.”

Az 52. cikk (3) bekezdése ⁽¹⁾ értelmében e jog tartalma és alkalmazási köre azonosság az EJE-ben biztosítottakkal. A korlátozások, amelyeknek e jog alávethető, ezért nem haladhatják meg az EJE 10. cikkének (2) bekezdésében meghatározott korlátozásokat, nem érintve azokat a korlátozásokat, amelyeknek az uniós versenyjog vetheti alá a tagállamoknak az engedélyezési szabályok bevezetésére vonatkozó, az EJE 10. cikke (1) bekezdésének harmadik mondatában említett jogát.

2. E cikk (2) bekezdése a tömegtájékoztatás szabadságára vonatkozóan mondja ki az (1) bekezdésből következő jogokat. E bekezdés a Bíróság televízióra vonatkozó ítélezési gyakorlatán alapul, különösen a Stichting Collectieve Antennevoorziening Gouda és társai C-288/89. sz. ügyben 1991. július 25-én hozott ítéleten (EBHT 1991, I-4007. o.), valamint az EK-Szerződéshez és mostantól az Alkotmányhoz csatolt, a tagállamokban történő közcélú műsorszolgáltatás rendszeréről szóló jegyzőkönyvön, továbbá a 89/552/EK tanácsi irányelven (különösen 17. preambulumbekzdésén) alapul.

12. cikk ⁽²⁾

A gyülekezés és az egyesülés szabadsága

(1) Mindenkinek joga van a békés célú gyülekezés szabadságához és a másokkal való bármilyen szintű, különösen politikai, szakszervezeti és polgári célú egyesüléshez, ami magában foglalja mindenkinek a jogát ahhoz, hogy érdekei védelmére szakszervezetet alapítson, vagy azokhoz csatlakozzon.

(2) Az uniós szintű politikai pártok hozzájárulnak az uniós polgárok politikai akaratának kinyilvánításához.

Magyarázat

1. A (1) bekezdés az EJE 11. cikkének felel meg, amelynek a szövege a következő:

„1. Mindenkinek joga van a békés célú gyülekezés szabadságához és a másokkal való egyesülés szabadságához, beleértve érdekei védelmében a szakszervezetek alapítását és az azokhoz való csatlakozásnak a jogát.

2. E jogok gyakorlását csak a törvényben meghatározott, olyan korlátozásoknak lehet alávetni, amelyek egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság vagy közbiztonság, a zavargás vagy bűnözés megakadályozása, a közegészség, az erkölcsök, illetőleg mások jogai és szabadságai védelme érdekében szükségesek. Ez a cikk nem tiltja, hogy e jogoknak a fegyveres erők, a rendőrség vagy az államigazgatás tagjai által történő gyakorlását a törvény korlátozza.”

⁽¹⁾ Az Alkotmány II-112. cikkének (3) bekezdése.

⁽²⁾ Az Alkotmány II-72. cikke.

E 12. cikk ⁽¹⁾ (1) bekezdése rendelkezéseinek tartalma megegyezik az EJEE rendelkezéseinek tartalmával, alkalmazási körük azonban tágabb, mivel valamennyi szinten alkalmazhatók, az európai szintet is beleértve. A Charta 52. cikke (3) bekezdésének ⁽²⁾ értelmében a korlátozások, amelyeknek e jog alávethető, nem haladhatják meg azt a mértéket, amely az EJEE 11. cikkének (2) bekezdése alapján jogszerűnek tekinthető.

2. E jog a munkavállalók alapvető szociális jogairól szóló közösségi charta 11. cikkén is alapul.
3. E cikk (2) bekezdése az Alkotmány I-46. cikke (4) bekezdésének felel meg.

13. cikk ⁽³⁾

A művészet és a tudomány szabadsága

A művészet és a tudományos kutatás szabad. A tudományos élet szabadságát tiszteletben kell tartani.

Magyarázat

E jog elsősorban a gondolatszabadságból, valamint a véleménynyilvánítás szabadságából származik. Az 1. cikk ⁽⁴⁾ tiszteletben tartásával gyakorolható, és az EJEE 10. cikke által megengedett korlátozásoknak vethető alá.

14. cikk ⁽⁵⁾

Az oktatáshoz való jog

- (1) Mindenkinnek joga van az oktatáshoz, valamint a szakképzésben és a továbbképzésben való részvételhez.
- (2) Ez a jog magában foglalja a kötelező oktatásban való ingyenes részvétel lehetőségét.
- (3) Az oktatási intézmények demokratikus elvek figyelembevételével történő alapításának szabadságát, valamint a szülők azon jogát, hogy gyermekeik számára vallási, világnézeti vagy pedagógiai meggyőződésüknek megfelelő nevelést biztosítsanak, tiszteletben kell tartani az e jogok és szabadságok gyakorlását szabályozó nemzeti jogszabályokkal összhangban.

Magyarázat

1. E cikk a tagállamok közös alkotmányos hagyományain, valamint az EJEE kiegészítő jegyzőkönyvének 2. cikkén alapul, amelynek szövege a következő:

„Senkitől sem szabad megtagadni az oktatáshoz való jogot. Az állam az oktatás és tanítás terén vállalt feladatkörök gyakorlása során köteles tiszteletben tartani a szülők vallási és világnézeti meggyőződésével összhangban lévő oktatáshoz és tanításhoz való jogot.”

⁽¹⁾ Az Alkotmány II-72. cikke.

⁽²⁾ Az Alkotmány II-112. cikkének (3) bekezdése.

⁽³⁾ Az Alkotmány II-73. cikke.

⁽⁴⁾ Az Alkotmány II-61. cikke.

⁽⁵⁾ Az Alkotmány II-74. cikke.

Célszerűnek tűnt e cikk hatályát a szakképzésben és a továbbképzésben való részvételre is kiterjeszteni (lásd a munkavállalók alapvető szociális jogairól szóló közösségi charta 15. pontját és a Szociális Charta 10. cikkét), valamint az ingyenes kötelező oktatás elvét is belefoglalni. A megfogalmazás szerint ez utóbbi elv csupán azt foglalja magában, hogy a kötelező oktatás tekintetében minden gyermeknek joga van olyan intézménybe járni, amely ingyenes oktatást biztosít. Nem írja elő azonban, hogy valamennyi oktatást, szakképzést és továbbképzést biztosító intézmény, különösen egy magánintézmény, ingyenes legyen. Nem tiltja azt sem, hogy egyes sajátos oktatási formákért fizetni kelljen, amennyiben az állam megteszi a szükséges intézkedéseket a pénzügyi kompenzáció biztosítása érdekében. Annyiban, amennyiben a Charta alkalmazandó az Unióra, ez azt jelenti, hogy az Uniónak a képzési politikájában tiszteletben kell tartania a kötelező oktatás ingyenességét, ugyanakkor új hatásköröket természetesen nem teremt. Ami a szülők jogát illeti, azt a 24. cikk ⁽¹⁾ rendelkezésével összefüggésben kell értelmezni.

2. A magán- vagy közoktatási intézmény alapításának joga a vállalkozás szabadságának egyik formájaként biztosított, azonban kizárólag a demokratikus elvek tiszteletben tartásának korlátai és a nemzeti jogszabályok által meghatározott rendelkezések keretei között gyakorolható.

15. cikk ⁽²⁾

A foglalkozás megválasztásának szabadsága és a munkavállaláshoz való jog

(1) Mindenkinek joga van a munkavállaláshoz és szabadon választott vagy elfogadott foglalkozás gyakorlásához.

(2) Az uniós polgárokat az Unió bármely tagállamában megilleti a szabad álláskereső, munkavállalás, letelepedés és szolgáltatásnyújtás joga.

(3) Harmadik országok azon állampolgárait, akik a tagállamok területén való munkavállalásra engedéllyel rendelkeznek, az uniós polgárokkal azonos munkafeltételek illetik meg.

Magyarázat

A Bíróság ítélezési gyakorlatában elismeri a 15. cikk ⁽²⁾ (1) bekezdésében foglalt szabadságot: a foglalkozás megválasztásának szabadságát (lásd, többek között, a 4/73. sz. Nold-ügyben 1974. május 14-én hozott ítéletet [EBHT 1974, 491. o., indokolás: 12–14. pont], a 44/79. sz. Hauer-ügyben 1979. december 13-án hozott ítéletet [EBHT 1979, 3727. o.] és a 234/85. sz. Keller-ügyben 1986. október 8-án hozott ítéletet [EBHT 1986, 2897. o., indokolás: 8. pont]).

E bekezdés ugyancsak merít az 1961. október 18-án aláírt és valamennyi tagállam által megerősített Európai Szociális Charta 1. cikkének (2) bekezdéséből, valamint az 1989. december 9-i, a munkavállalók alapvető szociális jogairól szóló charta 4. pontjából. A „munkafeltételek” kifejezést az Alkotmány III-213. cikke alapján kell értelmezni.

A (2) bekezdés rendelkezik az Alkotmány I-4. cikkében, valamint III-133., III-137. és III-144. cikkében biztosított jogokról, nevezetesen a munkavállalók mozgásának szabadságáról, a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadságáról.

A (3) bekezdés az EK Sz. 137. cikke (3) bekezdésének negyedik francia bekezdésén alapult, amelynek helyébe az Alkotmány III-210. cikke (1) bekezdésének g) pontja lép, továbbá az 1961. október 18-án aláírt és valamennyi tagállam

⁽¹⁾ Az Alkotmány II-84. cikke.

⁽²⁾ Az Alkotmány II-75. cikke.

által megerősített Európai Szociális Charta 19. cikkének (4) bekezdésén. Tehát a Charta 52. cikkének (2) bekezdése ⁽¹⁾ alkalmazandó. Az Unió valamely tagállamának lobogója alatt hajózó hajó legénységébe való harmadik államokbeli állampolgárságú hajósok felvételének kérdését az uniós jog, valamint a nemzeti jogszabályok és gyakorlat rendezi.

16. cikk ⁽²⁾

A vállalkozás szabadsága

A vállalkozás szabadságát, az uniós joggal és a nemzeti jogszabályokkal és gyakorlattal összhangban, el kell ismerni.

Magyarázat

E cikk a Bíróság ítélkezési gyakorlatán alapul, amely elismerte a kereskedelmi és gazdasági tevékenység gyakorlásának szabadságát (lásd a 4/73. sz. Nold-ügyben 1974. május 14-én hozott ítéletet [EBHT 1974, 491. o., indokolás: 14. pont] és a 230/78. sz. SPA Eridania és társai ügyben 1979. szeptember 27-én hozott ítéletet [EBHT 1979, 2749. o., indokolás: 20. és 31. pont]), valamint a szerződési szabadságot (lásd, többek között, az 151/78. sz. Sukkerfabriken Nykøbing-ügyben hozott ítéletet (EBHT 1979, 1. o., indokolás: 19. pont] és a C-240/97. sz. Spanyolország kontra Bizottság ügyben 1999. október 5-én hozott ítéletet [EBHT 1999, I-6571. o., indokolás: 99. pont]), továbbá az Alkotmány I-3. cikkének (2) bekezdésén, amely elismeri a szabad versenyt. Természetesen e jogot az uniós jog és a nemzeti jogszabályok tiszteletben tartásával kell gyakorolni. E jog a Charta 52. cikkének (1) bekezdésében ⁽³⁾ meghatározott korlátozásoknak vethető alá.

17. cikk ⁽⁴⁾

A tulajdonhoz való jog

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogszerűen szerzett tulajdonát birtokolja, használja, azzal rendelkezzen, és azt örökül hagyja. Tulajdonától senkit sem lehet megfosztani, kivéve ha ez közérdekből, a törvényben meghatározott esetekben és feltételekkel, valamint az ezáltal elszenvedett veszteségekért kellő időben fizetett méltányos összegű kártalanítás mellett történik. A tulajdon használatát, az általános érdek által szükségessé tett mértékben, törvénnyel lehet szabályozni.

(2) A szellemi tulajdon védelmet élvez.

Magyarázat

E cikk az EJEE kiegészítő jegyzőkönyvének 1. cikkén alapul:

„Minden természetes vagy jogi személynek joga van javai tiszteletben tartásához. Senkit sem lehet tulajdonától megfosztani, kivéve ha ez közérdekből és a törvényben meghatározott feltételek, valamint a nemzetközi jog általános elvei szerint történik.

Az előző bekezdésben foglaltak nem korlátozzák az államok jogát olyan törvények alkalmazásában, melyeket szükségesnek ítélnék ahhoz, hogy a javaknak a köz érdekében történő használatát szabályozhassák, illetőleg az adók, más közterhek vagy bírságok megfizetését biztosítsák.”

⁽¹⁾ Az Alkotmány II-112. cikkének (2) bekezdése.

⁽²⁾ Az Alkotmány II-76. cikke.

⁽³⁾ Az Alkotmány II-112. cikkének (2) bekezdése.

⁽⁴⁾ Az Alkotmány II-77. cikke.

E jog valamennyi nemzeti alkotmány közös alapja. Azt a Bíróság ítélkezési gyakorlatában számos esetben elismerte, elsőként a Hauer-ügyben 1979. december 13-án hozott ítéletében (EBHT 1979, 3727. o.). A szövegezés korszerűsödött, ugyanakkor az 52. cikk (3) bekezdésének ⁽¹⁾ értelmében e jog tartalma és terjedelme azonos az EJEE által biztosított jogéval, és kizárólag az abban meghatározott korlátozásoknak vetendő alá.

A szellemi tulajdon védelme a tulajdonhoz való jog egyik formája, amelyet a (2) bekezdés külön említ, tekintettel annak növekvő jelentőségére és a másodlagos közösségi jogra. A szellemi tulajdon körébe nem csupán az irodalmi és művészeti tulajdon, hanem többek között a szabadalmi és védjegyjogok, valamint a szomszédos jogok is beletartoznak. Az (1) bekezdésben meghatározott biztosítékokat a szellemi tulajdonra is megfelelően alkalmazni kell.

18. cikk ⁽²⁾

A menedékjog

A menekültek jogállásáról szóló 1951. július 28-i genfi egyezmény és az 1967. január 31-i jegyzőkönyv rendelkezéseivel, valamint az Alkotmánnyal összhangban a menedékjogot biztosítani kell.

Magyarázat

E cikk szövege az EK-Szerződés 63. cikkén alapult, melynek helyébe az Alkotmány III-266. cikke lép, és amely kimondja, hogy az Uniónak tiszteletben kell tartania a menekültekről szóló genfi egyezményt. Meg kell említeni továbbá [az Amszterdami Szerződéshez] az Alkotmányhoz csatolt, az Egyesült Királyságról és Írországról szóló jegyzőkönyvet, valamint a Dániáról szóló jegyzőkönyvet annak meghatározásához, hogy e tagállamok ezen a területen milyen mértékben alkalmazzák az uniós jogot, valamint hogy e cikk mennyiben alkalmazandó e tagállamokra. E cikk összhangban van az Alkotmányhoz csatolt, a menedékjogról szóló jegyzőkönyvvel.

19. cikk ⁽³⁾

Védelem a kitoloncolással, a kiutasítással és a kiadatással szemben

(1) Tilos a kollektív kiutasítás.

(2) Senki sem toloncolható ki vagy utasítható ki olyan államba, vagy adható ki olyan államnak, ahol komolyan fenyegeti az a veszély, hogy halálra ítélik, kínozzák, vagy más embertelen bánásmódnak vagy büntetésnek vetik alá.

Magyarázat

E cikk (1) bekezdésének tartalma és alkalmazási köre azonos az EJEE negyedik kiegészítő jegyzőkönyvének kollektív kiutasításról szóló 4. cikkével. Célja annak biztosítása, hogy valamennyi döntés külön vizsgálat alapján szülessen, és ne lehessen egy adott ország valamennyi állampolgárát egyetlen intézkedéssel kiutasítani (lásd továbbá a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának 13. cikkét).

A (2) bekezdés magában foglalja az Emberi Jogok Európai Bíróságának az EJEE 3. cikkére vonatkozó ítélkezési gyakorlatát (lásd az Ahmed kontra Ausztria ügyben 1996. december 17-én hozott ítéletet [EBHT 1996, VI-2206. o.] és a Soering-ügyben 1989. július 7-én hozott ítéletet).

⁽¹⁾ Az Alkotmány II-112. cikkének (3) bekezdése.

⁽²⁾ Az Alkotmány II-78. cikke.

⁽³⁾ Az Alkotmány II-79. cikke.

III. CÍM

EGYENLŐSÉG

20. cikk ⁽¹⁾**A törvény előtti egyenlőség**

A törvény előtt mindenki egyenlő.

Magyarázat

E cikk megegyezik azzal az általános jogi alapelvvel, amely valamennyi európai alkotmány részét képezi, és amelyet a Bíróság is az uniós jog alapelvéként ismert el (a 283/83. sz. Racke-ügyben 1984. november 13-án hozott ítélet [EBHT 1984, 3791. o.], a 15/95. sz. EARL-ügyben 1997. április 17-én hozott ítélet [EBHT 1997, I-1961. o.], valamint a 292/97. sz. Karlsson-ügyben 2000. április 13-án hozott ítélet [EBHT 2000, 2737. o.]).

21. cikk ⁽²⁾**A megkülönböztetés tilalma**

(1) Tilos minden megkülönböztetés, így különösen a nem, faj, szín, etnikai vagy társadalmi származás, genetikai tulajdonság, nyelv, vallás vagy meggyőződés, politikai vagy más vélemény, nemzeti kisebbséghez tartozás, vagyoni helyzet, születés, fogyatékoság, kor vagy szexuális irányultság alapján történő megkülönböztetés.

(2) Az Alkotmány alkalmazási körében és az abban foglalt különös rendelkezések sérelme nélkül, tilos az állampolgárság alapján történő minden megkülönböztetés.

Magyarázat

Az (1) bekezdés az EK-Szerződés 13. cikkéből – amelynek helyébe mostantól az Alkotmány III-124. cikke lép –, valamint az EJEE 14. cikkéből és a genetikai örökség tekintetében az emberi jogokról és a biomedicináról szóló egyezmény 11. cikkéből merít. Annyiban, amennyiben egyezik az EJEE 14. cikkével, azzal összhangban alkalmazandó.

Nincs ellentmondás vagy összeférhetlenség az (1) bekezdés és az Alkotmány III-124. cikke között, mivel alkalmazási körük és céljuk különbözik: a III-124. cikk hatáskört ruház át az Unióra a megkülönböztetés egyes – e cikkben kimerítően felsorolt – formái elleni küzdelem céljából történő jogalkotási aktusok elfogadása érdekében, beleértve a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek harmonizációját. Az ilyen jogalkotás kiterjedhet a tagállamok hatóságainak tevékenységére (valamint a magánszemélyek közötti kapcsolatokra) az Unió hatáskörébe tartozó valamennyi területen. Ezzel szemben a fenti 21. cikk ⁽²⁾ (1) bekezdése nem ruház át jogalkotási hatáskört diszkriminációellenes jogszabályok elfogadására a tagállamok vagy a magánszemélyek ezen működési területein, és a megkülönböztetés tilalmának kimondása sem olyan széleskörű az említett területeken. E cikk valójában csupán az Unió intézményei és szervei által – az Alkotmány I. és III. részének egyéb cikkei alapján átruházott hatáskörök gyakorlása

⁽¹⁾ Az Alkotmány II-80. cikke.

⁽²⁾ Az Alkotmány II-81. cikke.

során – megvalósított, valamint a tagállamok által az uniós jog végrehajtása során megvalósított megkülönböztetés eseteire vonatkozik. Az (1) bekezdés nem változtat sem a III-124. cikkben biztosított hatáskörök terjedelmén, sem e cikk értelmezésén.

A (2) bekezdés megfelel az Alkotmány I-4. cikke (2) bekezdésének, és e cikkel összhangban alkalmazandó.

22. cikk ⁽¹⁾

A kulturális, vallási és nyelvi sokféleség

Az Unió tiszteletben tartja a kulturális, vallási és nyelvi sokféleséget.

Magyarázat

E cikk az Európai Unióról szóló szerződés 6. cikkén és az EK-Szerződés 151. cikke (1) és (4) bekezdésén alapul, amelynek helyébe az Alkotmány kultúráról szóló III-280. cikkének (1) és (4) bekezdése lép. A kulturális és nyelvi sokféleség tiszteletben tartását az Alkotmány I-3. cikkének (3) bekezdése is előírja. E cikk az Amszterdami Szerződés záróokmányához csatolt, az egyházak és a világnézeti szervezetek jogállásáról szóló 11. nyilatkozatból is merít, amelyet az Alkotmány I-52. cikke vált fel.

23. cikk ⁽²⁾

A nők és férfiak közötti egyenlőség

A nők és férfiak közötti egyenlőséget minden területen, így a foglalkoztatás, a munkavégzés és a díjazás területén is biztosítani kell.

Az egyenlőség elve nem akadályozza, hogy az alulreprezentált nem számára különleges előnyöket biztosító rendelkezéseket tartsanak fenn vagy hozzanak meg.

Magyarázat

E cikk első bekezdése az EK-Szerződés 2. cikkén és 3. cikkének (2) bekezdésén alapul, amelynek helyébe az Alkotmány I-3. és III-116. cikke lép, mely utóbbi az Unió céljai között nevesíti a nők és férfiak közötti egyenlőség elősegítését, valamint az EK-Szerződés 141. cikk (1) bekezdésén, amelynek helyébe az Alkotmány III-214. cikkének (1) bekezdése lép. Merít továbbá az 1996. május 3-i, felülvizsgált Európai Szociális Charta 20. cikkéből, valamint a munkavállalók jogairól szóló közösségi szociális charta 16. pontjából.

E bekezdés az EK-Szerződés 141. cikk (3) bekezdésén is alapul, amelynek helyébe az Alkotmány III-214. cikkének (3) bekezdése lép, valamint a férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés, az előmenetel és a munkakörülmények terén történő végrehajtásáról szóló, 1976. február 9-i 76/207/EGK tanácsi irányelv 2. cikkének (4) bekezdésén.

A második bekezdés az Alkotmány III-214. cikk (4) bekezdését veszi át rövidebb formában, amelynek értelmében az egyenlő bánásmód elve nem akadályozza bizonyos előnyöket nyújtó intézkedések fenntartásának vagy elfogadásának abból a célból, hogy az alulreprezentált nem számára a szakmai tevékenységek folytatását megkönnyítsék, illetve hogy a

⁽¹⁾ Az Alkotmány II-82. cikke.

⁽²⁾ Az Alkotmány II-83. cikke.

szakmai előmenetelükben őket érő hátrányokat megakadályozzák vagy kiegyenlítsék. Az 52. cikk (2) bekezdésének ⁽¹⁾ megfelelően e bekezdés nem változtat a III-214. cikk (4) bekezdésén.

24. cikk ⁽²⁾

A gyermekek jogai

(1) A gyermekeknek joguk van a jólétükhöz szükséges védelemhez és gondoskodáshoz. A gyermekek véleményüket szabadon kifejezhetik. Az őket érintő ügyekben véleményüket életkoruknak és érettségüknek megfelelően figyelembe kell venni.

(2) A hatóságok és a magánintézmények gyermekekkel kapcsolatos tevékenységében a gyermek mindenkifölött álló érdekének kell az elsődleges szempontnak lennie.

(3) Minden gyermeknek joga van ahhoz, hogy mindkét szülőjével rendszeres, személyes és közvetlen kapcsolatot tartson fenn, kivéve ha ez az érdekeivel ellentétes.

Magyarázat

E cikk a gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt, és valamennyi tagállam által megerősített egyezményen alapul, különösen annak 3., 9., 12. és 13. cikkén.

A (3) bekezdés – figyelemmel arra a tényre, hogy a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség létrehozásának részeként az uniós jogszabályoknak polgári ügyekben több államra kiterjedő vonatkozása van, amelyre az Alkotmány III-269. cikke szükséges hatáskört biztosít – magában foglalhatja a láthatási jogokat is, amelyek lehetővé teszik, hogy a gyermek mindkét szülőjével rendszeres, személyes és közvetlen kapcsolatot tartson fenn.

25. cikk ⁽³⁾

Az idősek jogai

Az Unió elismeri és tiszteletben tartja az idősek jogát a méltó és önálló élethez, a társadalmi és kulturális életben való részvételhez.

Magyarázat

Ez a cikk a felülvizsgált Európai Szociális Charta 23. cikkére, valamint a munkavállalók alapvető szociális jogairól szóló közösségi charta 24. és 25. pontjára támaszkodik. Természetesen a szociális és kulturális életben való részvétel a politikai életben való részvételt is magában foglalja.

⁽¹⁾ Az Alkotmány II-112. cikkének (2) bekezdése.

⁽²⁾ Az Alkotmány II-84. cikke.

⁽³⁾ Az Alkotmány II-85. cikke.

26. cikk ⁽¹⁾**A fogyatékkal élő személyek beilleszkedése**

Az Unió elismeri és tiszteletben tartja a fogyatékkal élő személyek jogát az önállóságuk, társadalmi és foglalkozási beilleszkedésük, valamint a közösség életében való részvételük biztosítását célzó intézkedésekre.

Magyarázat

Az e cikkben foglalt alapelv az Európai Szociális Charta 15. cikkére és a munkavállalók alapvető szociális jogairól szóló közösségi charta 26. pontjára támaszkodik.

IV. CÍM

SZOLIDARITÁS

27. cikk ⁽²⁾**A munkavállalók joga a vállalkozásnál a tájékoztatáshoz és konzultációhoz**

A munkavállalók vagy képviselőik számára az uniós jogban, valamint a nemzeti jogszabályokban és gyakorlatban meghatározott esetekben és feltételekkel biztosítani kell a megfelelő szintű és kellő időben történő tájékoztatást és konzultációt.

Magyarázat

Ezt a cikket a felülvizsgált Európai Szociális Charta (21. cikk) és a munkavállalók jogairól szóló közösségi charta (17. és 18. pont) tartalmazza. E cikket az uniós jogban, valamint a nemzeti jogszabályokban lefektetett feltételek mellett kell alkalmazni. A megfelelő szintekre való hivatkozás az uniós jog, valamint a nemzeti jogszabályok és gyakorlatok alapján meghatározott szintekre utal, amelyek – amennyiben az uniós jogszabályok így rendelkeznek – magukban foglalhatják az európai szintet. Számottevő uniós vívmány vonatkozik erre a területre: az Alkotmány III-211. és III-212. cikke, a 2002/14/EK (az Európai Közösség munkavállalóinak tájékoztatása és a velük folytatott konzultáció általános kerete), a 98/59/EK (csoportos létszámcsökkenés), a 2001/23/EK (vállalkozások átruházása) és a 94/45/EK (európai üzemi tanácsok) irányelvek.

28. cikk ⁽³⁾**A kollektív tárgyaláshoz és fellépéshez való jog**

A munkavállalóknak és a munkaadóknak, illetőleg szervezeteiknek az uniós joggal, valamint a nemzeti jogszabályokkal és gyakorlattal összhangban joguk van arra, hogy megfelelő szinten kollektív tárgyalásokat folytassanak és kollektív szerződéseket kössenek, valamint hogy érdektükhöz esetén érdekeik védelmében együttesen lépjenek fel, a sztrájkot is beleértve.

⁽¹⁾ Az Alkotmány II-86. cikke.

⁽²⁾ Az Alkotmány II-87. cikke.

⁽³⁾ Az Alkotmány II-88. cikke.

Magyarázat

Ez a cikk az Európai Szociális Charta 6. cikkén és a munkavállalók alapvető szociális jogairól szóló közösségi chartán alapul (12–14. pont). A kollektív fellépéshez való jogot az Emberi Jogok Európai Bírósága az EJEE 11. cikke által lefektetett szakszervezeti jogok egyik elemeként ismerte el. A kollektív tárgyalás megfelelő szintjeit illetően lásd az előző cikkekre vonatkozó magyarázatot. A kollektív fellépés gyakorlásának módjaira és korlátaira, a sztrájkot is beleértve, a nemzeti jogszabályok és gyakorlatok az irányadók, beleértve a kollektív fellépés egyszerre több tagállamban való végrehajtásának kérdését is.

29. cikk ⁽¹⁾**A munkaközvetítői szolgáltatások igénybevételéhez való jog**

Mindenkinek joga van az ingyenes munkaközvetítői szolgáltatások igénybevételéhez.

Magyarázat

Ez a cikk az Európai Szociális Charta 1. cikkének (3) bekezdésén és a munkavállalók alapvető szociális jogairól szóló közösségi charta 13. pontján alapul.

30. cikk ⁽²⁾**Az indokolatlan elbocsátással szembeni védelem**

Az uniós joggal, valamint a nemzeti jogszabályokkal és gyakorlattal összhangban minden munkavállalónak joga van az indokolatlan elbocsátással szembeni védelemhez.

Magyarázat

Ez a cikk a felülvizsgált Szociális Charta 24. cikkéből merít. Lásd továbbá a munkavállalók jogainak a vállalkozások átruházása esetén történő védelméről szóló 2001/23/EK irányelvet, valamint a 2002/74/EK irányelvel módosított, a munkáltató fizetésképtelensége esetén a munkavállalók védelméről szóló 80/987/EGK irányelvet.

31. cikk ⁽³⁾**Tisztességes és igazságos munkafeltételek**

(1) Minden munkavállalónak joga van az egészségét, biztonságát és méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételekhez.

(2) Minden munkavállalónak joga van a munkaidő felső határának korlátozásához, a napi és heti pihenőidőhöz, valamint az éves fizetett szabadsághoz.

⁽¹⁾ Az Alkotmány II-89. cikke.

⁽²⁾ Az Alkotmány II-90. cikke.

⁽³⁾ Az Alkotmány II-91. cikke.

Magyarázat

1. E cikk (1) bekezdése a munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségvédelmének javítását ösztönző intézkedések bevezetéséről szóló 89/391/EGK irányelven alapul. A cikk szintén támaszkodik a Szociális Charta 3. cikkére, a munkavállalók jogairól szóló közösségi charta 19. pontjára, valamint a munka során biztosított méltóság tekintetében a felülvizsgált Szociális Charta 26. cikkére. A „munkafeltételek” kifejezést az Alkotmány III-213. cikke alapján kell értelmezni.

2. A (2) bekezdés a munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló 93/104/EK irányelven, az Európai Szociális Charta 2. cikkén, valamint a munkavállalók jogairól szóló közösségi charta 8. pontján alapul.

*32. cikk (1)***A gyermekmunka tilalma és a fiatalok munkahelyi védelme**

Tilos a gyermekek foglalkoztatása. A foglalkoztatás alsó korhatára – a fiatalok számára kedvezőbb szabályok sérelme nélkül és korlátozott kivételekkel – nem lehet alacsonyabb, mint a tanköteles kor felső határa.

A fiatal munkavállalóknak életkoruknak megfelelő munkakörülményeket kell biztosítani, védeni kell őket a gazdasági kizsákmányolással szemben és minden olyan munkától, ami sértheti biztonságukat, egészségüket, fizikai, szellemi, erkölcsi és szociális fejlődésüket, vagy összeütközésbe kerülhet nevelésükkel, oktatásukkal.

Magyarázat

Ez a cikk a fiatal személyek munkahelyi védelméről szóló 94/33/EK irányelven, az Európai Szociális Charta 7. cikkén, valamint a munkavállalók jogairól szóló közösségi charta 20–23. pontján alapul.

*33. cikk (2)***A család és a munka**

(1) A család jogi, gazdasági és szociális védelmet élvez.

(2) A család és a munka összeegyeztetése érdekében mindenkinek joga van a védelemre a gyermekvállalással összefüggő okból történő elbocsátás ellen, valamint joga van a fizetett szülési és szülői szabadságra, ha gyermeke születik vagy gyermeket fogad örökbe.

Magyarázat

A 33. cikk (2) (1) bekezdése az Európai Szociális Charta 16. cikkén alapul.

(1) Az Alkotmány II-92. cikke.

(2) Az Alkotmány II-93. cikke.

A második bekezdés a várandós, a gyermekágyas vagy szoptató munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségvédelmének javítását ösztönző intézkedések bevezetéséről szóló 92/85/EGK tanácsi irányelvre, valamint az UNICE, a CEEP és az ESZSZ által a szülői szabadságról kötött keretmegállapodásról szóló 96/34/EK irányelvre támaszkodik. A bekezdés szintén támaszkodik az Európai Szociális Charta 8. cikkére (anyaság védelme), valamint a felülvizsgált Szociális Charta 27. cikkére (családos munkavállalók egyenlő esélyekhez és egyenlő bánásmódhoz való joga). Az „anyaság” a fogantatástól az elválasztásig tartó időszakot jelenti.

34. cikk ⁽¹⁾

A szociális biztonság és a szociális segítségnyújtás

(1) Az Unió, az uniós jog, valamint a nemzeti jogszabályok és gyakorlat által megállapított szabályokkal összhangban, elismeri és tiszteletben tartja a szociális biztonsági ellátásokra és szociális szolgáltatásokra való jogosultságot, amelyek védelmet nyújtanak anyaság, betegség, munkahelyi baleset, gondoskodásra utaltság vagy időskor, továbbá a munkahely elvesztése esetén.

(2) Az Unión belül jogszerűen lakóhellyel rendelkező és tartózkodási helyét jogszerűen megváltoztató minden személy jogosult – az uniós joggal, valamint a nemzeti jogszabályokkal és gyakorlattal összhangban – szociális biztonsági ellátásokra és szociális előnyökre.

(3) A társadalmi kirekesztés és a szegénység leküzdése érdekében az Unió – az uniós jog, valamint a nemzeti jogszabályok és gyakorlat által lefektetett szabályokkal összhangban – elismeri és tiszteletben tartja a jogot a tisztességes megélhetést célzó szociális támogatásra és lakástámogatásra mindazok esetében, akik nem rendelkeznek az ehhez elégséges pénzeszközökkel.

Magyarázat

A 34. cikk ⁽¹⁾ (1) bekezdésében meghatározott alapelv az EK-szerződés 137. és 140. cikkén – amelyek helyébe a III-210. és a III-213. cikk lép –, valamint az Európai Szociális Charta 12. cikkén és a munkavállalók jogairól szóló közösségi charta 10. pontján alapul. Az alapelvet az Uniónak – az Alkotmány III-210. és III-213. cikkében átruházott hatáskör gyakorlása során – tiszteletben kell tartania. A szociális szolgáltatásokra való hivatkozás olyan esetekre vonatkozik, amelyekben a szolgáltatások bevezetésének célja meghatározott előnyök biztosítása volt, ugyanakkor nem jelenti azt, hogy ilyen szolgáltatásokat létre kell hozni, amikor azok nem léteznek. Az „anyaságot” ugyanúgy kell értelmezni, mint az előző cikkben.

A második bekezdés az Európai Szociális Charta 12. cikkének (4) bekezdésén és 13. cikkének (4) bekezdésén, valamint a munkavállalók alapvető szociális jogairól szóló közösségi charta 2. pontján alapul, és az 1408/71., illetve az 1612/68. rendeletből eredő szabályozást tükrözi.

A harmadik bekezdés az Európai Szociális Charta 13. cikkéből, a felülvizsgált Szociális Charta 30. és 31. cikkéből, valamint a közösségi charta 10. pontjából merít. Az Uniónak – az Alkotmány III-210. cikkén alapuló politikákkal összefüggésben – e jogot tiszteletben kell tartania.

⁽¹⁾ Az Alkotmány II-94. cikke.

35. cikk ⁽¹⁾**Egészségvédelem**

A nemzeti jogszabályokban és gyakorlatban megállapított feltételek mellett mindenkinek joga van megelőző egészségügyi ellátás igénybevételéhez, továbbá orvosi kezeléshez. Valamennyi uniós politika és tevékenység meghatározása és végrehajtása során biztosítani kell az emberi egészségvédelem magas szintjét.

Magyarázat

Az e cikkben meghatározott elvek az EK-szerződés 152. cikkén – amelynek helyébe az Alkotmány III-278. cikke lép – és az Európai Szociális Charta 11. és 13. cikkén alapulnak. A cikk második mondata átveszi a III-278. cikk (1) bekezdését.

36. cikk ⁽²⁾**Az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokhoz való hozzáférés**

Az Unió – a nemzeti jogszabályokban és gyakorlatban foglaltak szerint és az Alkotmánnyal összhangban – elismeri és tiszteletben tartja az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokhoz való hozzáférést az Unió társadalmi és területi kohéziójának előmozdítása érdekében.

Magyarázat

Ez a cikk teljes mértékben összhangban van az Alkotmány III-122. cikkével, és nem hoz létre új jogot. Csupán megállapítja a nemzeti rendelkezések által meghatározott általános gazdasági érdekű szolgáltatásokhoz való hozzáférés Unió általi tiszteletben tartásának elvét, amennyiben azok a rendelkezések összeegyeztethetőek az uniós joggal.

37. cikk ⁽³⁾**Környezetvédelem**

A magas színvonalú környezetvédelmet és a környezet minőségének javítását be kell építeni az uniós politikákba, és a fenntartható fejlődés elvével összhangban biztosítani kell megvalósulásukat.

Magyarázat

Az e cikkben megállapított elvek az EK-szerződés 2., 6. és 174. cikkén alapulnak, amelyek helyébe az Alkotmány I-3. cikkének (3) bekezdése, III-119. és III-233. cikke lép.

E cikk egyes nemzeti alkotmányok rendelkezéseire is támaszkodik.

⁽¹⁾ Az Alkotmány II-95. cikke.

⁽²⁾ Az Alkotmány II-96. cikke.

⁽³⁾ Az Alkotmány II-97. cikke.

38. cikk ⁽¹⁾**A fogyasztók védelme**

Az Unió politikáiban biztosítani kell a fogyasztók védelmének magas szintjét.

Magyarázat

Az e cikkben megállapított elvek az EK-szerződés 153. cikkén alapulnak, amelynek helyébe az Alkotmány III-235. cikke lép.

V. CÍM

A POLGÁROK JOGAI39. cikk ⁽²⁾**Aktív és passzív választójog az európai parlamenti választásokon**

(1) Minden uniós polgár választásra jogosult és választható a lakóhelye szerinti tagállam európai parlamenti választásain, ugyanolyan feltételekkel, mint az adott tagállam állampolgárai.

(2) Az Európai Parlament tagjait közvetlen és általános választójog alapján, szabad és titkos választásokon választják.

Magyarázat

A 39. cikk ⁽²⁾ az Alkotmány I. és III. részében megállapított feltételekkel alkalmazandó, a Charta 52. cikke (2) bekezdésének ⁽³⁾ megfelelően. A 39. cikk ⁽²⁾ (1) bekezdése megfelel az Alkotmány I-10. cikkének (2) bekezdésében biztosított jognak (vö. az e jog gyakorlására vonatkozó részletes szabályozás elfogadására vonatkozó, a III-126. cikkben foglalt joggalappal), valamint a 39. cikk (2) bekezdése megfelel az Alkotmány I-20. cikke (2) bekezdésének. A 39. cikk ⁽²⁾ (2) bekezdése a demokratikus állam választási rendszerének alapelveit veszi át.

40. cikk ⁽⁴⁾**Aktív és passzív választójog a helyhatósági választásokon**

Minden uniós polgár választásra jogosult és választható a lakóhelye szerinti tagállam helyhatósági választásain, ugyanolyan feltételekkel, mint az adott tagállam állampolgárai.

⁽¹⁾ Az Alkotmány II-98. cikke.

⁽²⁾ Az Alkotmány II-99. cikke.

⁽³⁾ Az Alkotmány II-112. cikkének (2) bekezdése.

⁽⁴⁾ Az Alkotmány II-100. cikke.

Magyarázat

Ez a cikk megfelel az Alkotmány I-10. cikkének (2) bekezdésében biztosított jognak (vö. az e jog gyakorlására vonatkozó részletes szabályozás elfogadására vonatkozó, a III-126. cikkben foglalt joggal). A Charta 52. cikke (2) bekezdésének ⁽¹⁾ megfelelően e cikket az Alkotmány I. és III. részének ezen cikkeiben meghatározott feltételekkel kell alkalmazni.

41. cikk ⁽²⁾**A megfelelő ügyintézéshez való jog**

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit az Unió intézményei, szervei és hivatalai részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék.

(2) Ez a jog magában foglalja:

- a) mindenkinek a jogát arra, hogy az őt hátrányosan érintő egyedi intézkedések meghozatala előtt meghallgassák;
- b) mindenkinek a jogát arra, hogy a személyére vonatkozó iratokba a bizalmas adatkezeléshez, illetőleg a szakmai és üzleti titokhoz fűződő jogos érdekek tiszteletben tartása mellett betekintsen;
- c) az igazgatási szervek azon kötelezettségét, hogy döntéseiket indokolják.

(3) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az Unió a tagállamok jogában foglalt közös általános elvek alapján megtérítse számára az intézményei és alkalmazottai által feladatuk teljesítése során neki okozott károkat.

(4) Mindenkinek lehetősége van arra, hogy az Alkotmány nyelveinek valamelyikén írásban forduljon az Unió intézményeihez, és ugyanazon a nyelven kapjon választ.

Magyarázat

A 41. cikk ⁽²⁾ az Unió jogállami létén alapszik, melynek jellemzői olyan ítélkezési gyakorlatból fejlődtek ki, amely nevezetesen a megfelelő ügyintézés általános jogi alapelveként vezette be (lásd többek között a Bíróságnak a C-255/90. sz. P., Burban-ügyben 1992. március 31-én hozott ítéletét [EBHT 1992, I-2253. o.], illetve az Elsőfokú Bíróságnak a T-167/94. sz. Nölle-ügyben 1995. szeptember 18-án [EBHT 1995, II-2589. o.], valamint a T-231/97. sz. New Europe Consulting és társai ügyben 1999. július 9-én hozott ítéletét [EBHT 1999, II-2403. o.]). Ennek a jognak az első két bekezdésben foglalt megfogalmazása az esetjogból ered (a Bíróságnak a 222/86. sz. Heylens-ügyben 1987. október 15-én [EBHT 1987, 4097. o., indoklás 15. pontja], a 374/87. sz. Orkem-ügyben 1989. október 18-án [EBHT 1989, 3283. o.], a C-269/90. sz. TU München-ügyben 1991. november 21-én hozott ítélete [EBHT 1991, I-5469. o.], valamint az Elsőfokú Bíróságnak a T-450/93. sz. Lisrestal-ügyben 1994. december 6-án [EBHT 1994, II-1177. o.] és a T-167/94. sz. Nölle-ügyben 1995. szeptember 18-án hozott ítélete [EBHT 1995, II-258. o.]); az indoklás kötelezettségére vonatkozó szövegrész az EK-szerződés 253. cikkéből ered, amelynek helyébe az Alkotmány I-38. cikkének (2) bekezdése lép (vö. a nyitott, hatékony és független európai igazgatás érdekében törvényalkotási aktusok elfogadására vonatkozó, az Alkotmány III-398. cikkében foglalt joggal).

⁽¹⁾ Az Alkotmány II-112. cikkének (2) bekezdése.

⁽²⁾ Az Alkotmány II-101. cikke.

A (3) bekezdés az Alkotmány III-431. cikkében biztosított jogot veszi át. A (4) bekezdés az Alkotmány I-10. cikkének negyedik francia bekezdésében és III-129. cikkében biztosított jogot veszi át. A Charta 52. cikke (2) bekezdésének ⁽¹⁾ megfelelően e cikket az Alkotmány III. részében meghatározott feltételekkel és korlátok között kell alkalmazni.

A hatékony jogorvoslathoz való jogot, amely e kérdés egyik fontos vetületét képezi, e charta 47. cikke ⁽²⁾ biztosítja.

42. cikk ⁽³⁾

A dokumentumokhoz való hozzáférés joga

Bármely uniós polgár, valamint valamely tagállamban lakóhellyel, illetve létesítő okirat szerinti székhellyel rendelkező természetes vagy jogi személy jogosult hozzáférni az Unió intézményeinek, szerveinek és hivatalainak dokumentumaihoz, függetlenül azok megjelenési formájától.

Magyarázat

Az e cikkben biztosított jog az EK-szerződés 255. cikkét veszi át, amelynek alapján később az 1049/2001/EK rendelet elfogadásra került. Az Európai Konvent általánosan kiterjesztette e jogot az intézmények, szervek, hivatalok és ügynökségek dokumentumaira, függetlenül azok megjelenési formájától (lásd az Alkotmány I-50. cikkének (3) bekezdését). A Charta 52. cikke (2) bekezdésének ⁽¹⁾ megfelelően a dokumentumokhoz való hozzáférés jogát az I-50. cikk (3) bekezdése és a III-399. cikk rendelkezéseiben meghatározott feltételekkel és korlátok között lehet gyakorolni.

43. cikk ⁽⁴⁾

Az európai ombudsman

Bármely uniós polgár, valamint valamely tagállamban lakóhellyel, illetve létesítő okirat szerint székhellyel rendelkező bármely természetes vagy jogi személy jogosult az európai ombudsmanhoz fordulni az Unió intézményeinek, szerveinek vagy hivatalainak – kivéve az igazságszolgáltatási hatáskörében eljáró Európai Unió Bíróságát – tevékenysége során felmerülő hivatali visszasságok esetén.

Magyarázat

Az e cikkben biztosított jog az Alkotmány I-10. és III-335. cikke által biztosított jog. A Charta 52. cikke (2) bekezdésének ⁽¹⁾ megfelelően ez a jog az e két cikkben meghatározott feltételekkel alkalmazandó.

⁽¹⁾ Az Alkotmány II-112. cikkének (2) bekezdése.

⁽²⁾ Az Alkotmány II-107. cikke.

⁽³⁾ Az Alkotmány II-102. cikke.

⁽⁴⁾ Az Alkotmány II-103. cikke.

44. cikk ⁽¹⁾**A petíciós jog**

Bármely uniós polgár, valamint valamely tagállamban lakóhellyel, illetve létesítő okirat szerint székhellyel rendelkező bármely természetes vagy jogi személy jogosult petíciót benyújtani az Európai Parlamenthez.

Magyarázat

Az e cikkben biztosított jog az Alkotmány I-10. és III-334. cikke által biztosított jog. A Charta 52. cikke (2) bekezdésének ⁽²⁾ megfelelően ez a jog az e két cikkben meghatározott feltételekkel alkalmazandó.

45. cikk ⁽³⁾**A mozgás és a tartózkodás szabadsága**

(1) Minden uniós polgárnak joga van a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz.

(2) Az Alkotmánnyal összhangban a mozgás és tartózkodás szabadsága a tagállamok területén jogszerűen tartózkodó harmadik országbeli állampolgároknak is biztosítható.

Magyarázat

Az (1) bekezdésben biztosított jog az Alkotmány I-10. cikke (2) bekezdésének a) pontjában biztosított jog (vö. a III-125. cikkben foglalt jogalappal, valamint a Bíróságnak a C-413/99. sz. Baumbast-ügyben 2002. szeptember 17-én hozott ítéletével [EBHT 2002, 709. o.]). A Charta 52. cikke (2) bekezdésének ⁽²⁾ megfelelően e cikk az Alkotmány III. részének rendelkezéseiben meghatározott feltételekkel és korlátok között alkalmazandó.

A (2) bekezdés az Alkotmány III-265. és III-267. cikke által az Unióra átruházott hatáskörre utal. Következésképpen e jog biztosítása a hatáskört gyakorló intézményektől függ.

46. cikk ⁽⁴⁾**A diplomáciai és konzuli védelem**

Bármely uniós polgár jogosult bármely tagállam diplomáciai vagy konzuli hatóságainak védelmét igénybe venni olyan harmadik ország területén, ahol az állampolgárságuk szerinti tagállam nem rendelkezik képvisellel, ugyanolyan feltételekkel, mint az adott tagállam állampolgárai.

⁽¹⁾ Az Alkotmány II-104. cikke.

⁽²⁾ Az Alkotmány II-112. cikkének (2) bekezdése.

⁽³⁾ Az Alkotmány II-105. cikke.

⁽⁴⁾ Az Alkotmány II-106. cikke.

Magyarázat

Az e cikkben biztosított jog az Alkotmány I-10. cikke által biztosított jog; vö. a III-127. cikkben foglalt joggal. A Charta 52. cikke (2) bekezdésének ⁽¹⁾ megfelelően ez a jog az e cikkeben meghatározott feltételekkel alkalmazandó.

VI. CÍM

IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS

47. cikk ⁽²⁾**A hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jog**

Mindenkinek, akinek az Unió joga által biztosított jogait és szabadságait megsértették, az e cikkben megállapított feltételek mellett joga van a bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz.

Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja. Mindenkinek biztosítani kell a lehetőséget tanácsadás, védelem és képviselő igénybevételéhez.

Azoknak, akik nem rendelkeznek elégséges pénzeszközökkel, költségmentességet kell biztosítani, amennyiben az igazságszolgáltatás hatékony igénybevételéhez erre szükség van.

Magyarázat

Az első bekezdés az EJEE 13. cikkén alapul:

„Bárkinek, akinek a jelen Egyezményben meghatározott jogait és szabadságait megsértették, joga van ahhoz, hogy a hazai hatóság előtt a jogsérelem hatékony orvoslását kérje az esetben is, ha e jogokat hivatalos minőségben eljáró személyek sértették meg.”

Az uniós jogban ugyanakkor a védelem szélesebb körű, mivel bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz való jogot biztosít. A Bíróság 1986. május 15-i ítélete ezt a jogot az uniós jog általános elveként ismerte el (222/84. sz. Johnston-ügy [EBHT 1986, 1651. o.]; lásd még a 222/86. sz. Heylens-ügyben 1987. október 15-én hozott ítéletet [EBHT 1987, 4097. o.], valamint a C-97/91. sz. Borelli-ügyben 1992. december 3-án hozott ítéletet [EBHT 1992, I-6313. o.]). A Bíróság szerint az uniós jog általános alapelve az uniós jog végrehajtása során a tagállamokra is vonatkozik. E precedens Chartába való beillesztésének nem célja a szerződések által meghatározott bírósági felülvizsgálat rendjének, különösen a közvetlen keresetek Európai Unió Bírósága előtti elfogadhatóságára vonatkozó szabályoknak a megváltoztatása. Az Európai Konvent megvitatta az Unió bírósági felülvizsgálati rendszerét, az elfogadhatóságra vonatkozó szabályokat is beleértve, és megerősítette, egyben bizonyos szempontból módosította azokat, mint ahogyan az az Alkotmány III-353. és III-381. cikkéből és különösen a III-365. cikkének (4) bekezdéséből kitűnik. A 47. cikk ⁽²⁾ az Unió intézményeire és – amennyiben azok uniós jogot hajtanak végre – a tagállamok intézményeire, valamint az uniós jog által biztosított valamennyi jogra vonatkozik.

⁽¹⁾ Az Alkotmány II-112. cikkének (2) bekezdése.

⁽²⁾ Az Alkotmány II-107. cikke.

A második bekezdés az EJEE 6. cikkének (1) bekezdésén alapul, amely a következőképpen szól:

„Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában, illetőleg az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően. Az ítéletet nyilvánosan kell kihirdetni, a tárgyalóterembe történő belépést azonban meg lehet tiltani a sajtónak és a közönségnek a tárgyalás teljes időtartamára vagy egy részére annyiban, amennyiben egy demokratikus társadalomban ez az erkölcsök, a közrend, illetőleg a nemzetbiztonság érdekében szükséges, ha e korlátozás kiskorúak érdekei, vagy az eljárásban részt vevő felek magánéletének védelme szempontjából szükséges, illetőleg annyiban, amennyiben ezt a bíróság feltétlenül szükségesnek tartja, mert úgy ítéli meg, hogy az adott ügyben olyan különleges körülmények állnak fenn, melyek folytán a nyilvánosság az igazságszolgáltatás érdekeit veszélyeztetné.”

Az uniós jogban a bírósághoz fordulás joga nem korlátozódik a polgári jogi jogokkal és kötelezettségekkel kapcsolatos jogvitákra. Ez annak egyik következménye, hogy az Unió jogállamiságon alapuló közösség, a 294/83. sz. „Les Verts” kontra Európai Parlament ügyben 1986. április 23-án hozott ítélet (EBHT 1988, 1339. o.) rendelkezésének értelmében. Mindemellett azonban az EJEE által nyújtott biztosítékok minden – alkalmazási körükön kívül eső – tekintetben hasonló módon vonatkoznak az Unióra.

A harmadik bekezdés tekintetében meg kell jegyezni, hogy az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlatával összhangban költségmentességre vonatkozó rendelkezést kell hozni, amennyiben az ilyen segítségnyújtás hiánya lehetetlenné tenné a hatékony jogorvoslat biztosítását (1979. október 9-i EJEE ítélet, Airey, A sorozat, 32. kötet, 11.). Létezik költségmentességi rendszer az Európai Unió Bírósága elé került ügyek esetében is.

48. cikk ⁽¹⁾

Az ártatlanság véelme és a védelemhez való jog

(1) Minden gyanúsított személyt mindaddig ártatlannak kell vélelmezni, amíg bűnösségét a törvénynek megfelelően meg nem állapították.

(2) Minden gyanúsított személy számára biztosítani kell a védelemhez való jogának tiszteletben tartását.

Magyarázat

A 48. cikk ⁽¹⁾ azonos az EJEE 6. cikkének (2) és (3) bekezdésével, amelyek szövege a következő:

„2. Minden bűncselekménnyel gyanúsított személyt mindaddig ártatlannak kell vélelmezni, amíg bűnösségét a törvénynek megfelelően meg nem állapították.

3. Minden bűncselekménnyel gyanúsított személynek joga van – legalább – arra, hogy

a) a legrövidebb időn belül tájékoztassák olyan nyelven, amelyet megért, és a legrészletesebb módon az ellene felhozott vád természetéről és indokairól;

b) rendelkezzen a védekezésének előkészítéséhez szükséges idővel és eszközökkel;

⁽¹⁾ Az Alkotmány II-108. cikke.

- c) személyesen, vagy az általa választott védő segítségével védekezhessék, és ha nem állnak rendelkezésre eszközök védő díjazására, amennyiben az igazságszolgáltatás érdekei ezt követelik meg, hivatalból és ingyenesen rendeljenek ki számára ügyvédet;
- d) kérdéseket intézzen vagy intéztessen a vád tanúhoz és kieszközhessen a mentő tanúk megidézését és kihallgatását ugyanolyan feltételek mellett, mint ahogy a vád tanút megidézik, illetve kihallgatják;
- e) ingyenes tolmács álljon rendelkezésre, ha nem érti vagy nem beszéli a tárgyaláson használt nyelvet.”

Az 52. cikk (3) bekezdésével ⁽¹⁾ összhangban e jog tartalma és terjedelme az EJEE által biztosított joggal.

49. cikk ⁽²⁾

A bűncselekmények és büntetések törvényességének és arányosságának elvei

(1) Senkit sem szabad elítélni olyan cselekményért vagy mulasztásért, amely az elkövetése idején a hazai vagy a nemzetközi jog alapján nem volt bűncselekmény. Ugyancsak nem lehet a bűncselekmény elkövetése idején alkalmazható büntetésnél súlyosabb büntetést kiszabni. Ha valamely bűncselekmény elkövetése után a törvény enyhébb büntetés kiszabását rendeli, az enyhébb büntetést kell alkalmazni.

(2) Ez a cikk nem zárja ki valamely személy bíróság elé állítását és megbüntetését olyan cselekményért vagy mulasztásért, amely elkövetése idején a nemzetek közössége által elismert általános elvek szerint bűncselekmény volt.

(3) A büntetések súlyossága nem lehet aránytalan a bűncselekményhez mérten.

Magyarázat

E cikk a jogszabályok és büntetőszankciók vonatkozásában a visszaható hatály tilalmának hagyományos szabályát követi. E cikket kiegészíti a több tagállamban létező megengedőbb büntetőjog visszaható hatályának szabálya, amely a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya 15. cikkében is megtalálható.

Az EJEE 7. cikkének szövege a következő:

- „1. Senkit nem szabad elítélni olyan cselekményért vagy mulasztásért, amely az elkövetése idején a hazai vagy a nemzetközi jog alapján nem volt bűncselekmény. Ugyancsak nem lehet a bűncselekmény elkövetése idején alkalmazható büntetésnél súlyosabb büntetést kiszabni.
- 2. Ez a cikk nem zárja ki valamely személy bíróság elé állítását és megbüntetését olyan cselekményért vagy mulasztásért, amely elkövetése idején a civilizált nemzetek közössége által elismert általános elvek szerint bűncselekmény volt.”

⁽¹⁾ Az Alkotmány II-112. cikkének (3) bekezdése.

⁽²⁾ Az Alkotmány II-109. cikke.

A (2) bekezdésben a „civilizált” nemzetekre tett utalást törölték; ez nem változtatja meg ennek a bekezdésnek a jelentését, amely különösen az emberiség ellen elkövetett bűnökre vonatkozik. Az 52. cikk (3) bekezdésével ⁽¹⁾ összhangban az itt biztosított jog tartalma és terjedelme az EJEE által biztosított joggal azonos.

A (3) bekezdés a büntetések és a bűncselekmények közötti arányosság általános elvét mondja ki, amelyet a tagállamok közös alkotmányos hagyományai és a Közösségek Bíróságának ítélkezési gyakorlata egyaránt magában foglal.

50. cikk ⁽²⁾

A kétszeres eljárás alá vonás és a kétszeres büntetés tilalma

Senki sem vonható büntetőeljárás alá és nem büntethető olyan bűncselekményért, amely miatt az Unióban a törvénynek megfelelően már jogerősen felmentették vagy elítélték.

Magyarázat

Az EJEE hetedik kiegészítő jegyzőkönyvének 4. cikke a következő:

- „1. Ha valakit egy állam büntetőtörvényének és büntetőeljárás törvényének megfelelően egy bűncselekmény kapcsán már jogerősen felmentettek vagy elítélték, e személlyel szemben ugyanennek az államnak az igazságszolgáltatási szervei ugyanezen bűncselekmény miatt büntetőeljárást nem folytathatnak, és vele szemben büntetést nem szabhatnak ki.
2. Az előző bekezdés rendelkezései nem képezik akadályát annak, hogy az adott állam büntetőtörvényeinek és büntetőeljárás törvényeinek megfelelően az eljárást újból megindítsák, ha új, vagy újlag feltárt tények, vagy az eljárás alapvető hibái természetüknél fogva kihatással vannak a meghozott ítéletre.
3. A jelen cikk rendelkezéseitől az Egyezmény 15. cikkére való hivatkozással nem lehet eltérni.”

Az uniós jog alkalmazza a „*non bis in idem*” elvét (számos precedens közül lásd: a Bíróságnak a 18/65 és 35/65. sz. Gutman kontra Bizottság ügyben 1996. május 5-én hozott ítéletét [EHBT 1996, 103. o], illetve egy későbbi ügyben az Elsőfokú Bíróságnak a T-305/94. sz. és más, Limburgse Vinyl Maatschappij NV kontra Bizottság egyesített ügyekben 1999. április 20-án hozott ítéletét [EHBT 1999, II-931. o.]). Az anyagi halmazatot tiltó szabály két azonos természetű, azaz büntetőjogi szankció halmazatára vonatkozik.

Az 50. cikknek ⁽²⁾ megfelelően a „*non bis in idem*” elve nemcsak egy adott állam joghatóságán belül, hanem több tagállam joghatósága között is érvényesül. Ez megfelel az uniós jog vívmányainak; lásd a Schengeni Egyezmény 54. és 58. cikkét, a Bíróságnak a C-187/01. sz. Gözütok-ügyben 2003. február 11-én hozott ítéletét (mely még nem került kihirdetésre), valamint az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló egyezmény 7. cikkét és a korrupcióellenes küzdelemről szóló egyezmény 10. cikkét. Az említett egyezményekben foglalt rendkívül korlátozott számú kivételt, amely lehetővé teszi a tagállamok számára a „*non bis in idem*” elvétől való eltérést, a Charta 52. cikke (1) bekezdésének ⁽³⁾ korlátozásokra vonatkozó horizontális záradéka határozza meg. A hetedik kiegészítő jegyzőkönyv 4. cikkében említett helyzetet illetően, vagyis az elvnek ugyanazon tagállamon belüli alkalmazását illetően, a biztosított jognak az EJEE-ben foglalt megfelelő joggal azonos a tartalma és terjedelme.

⁽¹⁾ Az Alkotmány II-112. cikkének (3) bekezdése.

⁽²⁾ Az Alkotmány II-110. cikke.

⁽³⁾ Az Alkotmány II-112. cikkének (1) bekezdése.

VII. CÍM

A CHARTA ÉRTELMEZÉSÉRE ÉS ALKALMAZÁSÁRA VONATKOZÓ ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

51. cikk ⁽¹⁾**Alkalmazási kör**

(1) E Charta rendelkezéseinek címzettjei – a szubszidiaritás elvének megfelelő figyelembevétel mellett – az Unió intézményei, szervei és hivatalai, valamint a tagállamok annyiban, amennyiben az Unió jogát hajtják végre. Ennek megfelelően saját hatáskörükben és az Alkotmány egyéb részeiben az Unióra ruházott hatáskörök korlátain belül tiszteletben tartják az ebben a Chartában foglalt jogokat és betartják az abban foglalt elveket, valamint előmozdítják azok alkalmazását.

(2) Ez a Charta az uniós jog alkalmazási körét nem terjeszti ki az Unió hatáskörein túl, továbbá nem hoz létre új hatásköröket vagy feladatokat az Unió számára, és nem módosítja az Alkotmány egyéb részeiben meghatározott hatásköröket és feladatokat.

Magyarázat

Az 51. cikk ⁽¹⁾ célja a Charta alkalmazási körének meghatározása. Világosan kimondja, hogy a Charta a szubszidiaritás elvével összhangban elsősorban az Unió intézményeire és szerveire vonatkozik. Ezt a rendelkezést az Európai Unióról szóló szerződésnek az Uniót az alapvető jogok tiszteletben tartására kötelező 6. cikke (2) bekezdésére, valamint a kölni Európai Tanács által adott mandátumra figyelemmel dolgozták ki. Az „intézmény” kifejezést az Alkotmány I. része határozza meg. Az Alkotmányban jelenleg alkalmazott „szervek és hivatalok” kifejezés az Alkotmány vagy a másodlagos jog által létrehozott valamennyi hatóság megjelölésére szolgál (lásd pl. az Alkotmány I-50. és I-51. cikkét).

A tagállamokat illetően a Bíróság ítélkezési gyakorlatából eredően egyértelműen következik, hogy az alapvető jogok tiszteletben tartásának uniós összefüggésben való előírása csak abban az esetben kötelező a tagállamokra nézve, amennyiben azok az uniós jog alkalmazási körében járnak el (a Bíróságnak az 5/88. sz. Wachauf-ügyben 1989. július 13-án [EBHT 1989, 2609. o.] az ERT-ügyben 1991. június 18-án [EBHT 1991, 2925. o]) és a C-309/96. sz. Annibaldi-ügyben 1997. december 18-án hozott ítélete [EBHT 1997, I-7493. o]). Legutóbb a Bíróság a következőképpen erősítette meg ezt az ítélkezési gyakorlatot: „Továbbá emlékezni kell arra, hogy az alapvető jogoknak a közösségi jogrendben biztosított védelméből eredő követelmények a tagállamokra is kötelező érvényűek, amennyiben azok közösségi szabályokat hajtanak végre...” (a C-292/97. sz. ügyben 2000. április 13-án hozott ítélet [EBHT 2000, 2737. o., indokolás: 37. pont]). Természetesen ez a szabály, ahogyan az a Chartában szerepel, a központi hatóságokra és a regionális vagy helyi szervekre, valamint a közjogi szervezetekre egyaránt vonatkozik, amennyiben azok uniós jogot hajtanak végre.

A (2) bekezdés, az (1) bekezdés második mondatával együtt megerősíti, hogy nem tartozik a Charta hatálya alá az Alkotmány más részei által az Unióra ruházott hatáskörök és feladatok kiterjesztése. Ez a szubszidiaritás elve logikus következményeinek, valamint annak a kifejezett megjelenítése, hogy az Unió csak olyan hatáskörrel bír, amelyeket átruháztak rá. Az Unióban biztosított alapvető jogok csak az Alkotmány I. és III. részében meghatározott hatáskörök összefüggésében bírnak hatással. Következésképpen az (1) bekezdés második mondata alapján az Unió intézményei számára a Chartában lefektetett elvek előmozdítására irányuló valamely kötelezettség csak ugyanezen hatáskörök keretein belül merülhet fel.

⁽¹⁾ Az Alkotmány II-111. cikke.

A (2) bekezdés ugyancsak megerősíti, hogy a Charta nem nyújt lehetőséget arra, hogy az uniós jog alkalmazási körét az Uniónak az Alkotmány más részei által meghatározott hatáskörein kívülre is kiterjesszék. A Bíróság az uniós jog részeként elismert alapvető jogok tekintetében már megfogalmazta ezt a szabályt (a C-249/96. sz. Grant-ügyben 1998. február 17-én hozott ítélet [EBHT 1998, I-621. o.] indoklásának 45. pontja). Ennek a szabálynak megfelelően önmagában a Chartának az Alkotmányba való beillesztését természetesen nem lehet az „uniós jog végrehajtásának” tekintett tagállami fellépések kibővítéseként értelmezni (az (1) bekezdés, illetve a fent említett esetjog értelmében).

52. cikk ⁽¹⁾

A jogok és elvek hatálya és értelmezése

(1) Az e Chartában elismert jogok és szabadságok gyakorlása csak a törvény által, és e jogok lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Az arányosság elvére figyelemmel, korlátozásukra csak akkor és annyiban kerülhet sor, ha és amennyiben az elengedhetetlen és ténylegesen az Unió által elismert általános érdekű célkitűzéseket vagy mások jogainak és szabadságainak védelmét szolgálja.

(2) A Charta által elismert, az Alkotmány egyéb részeiben szabályozott jogok csak az ott meghatározott feltételek és korlátozások mellett gyakorolhatók.

(3) Amennyiben e Charta olyan jogokat tartalmaz, amelyek megfelelnek az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményben biztosított jogoknak, akkor e jogok tartalmát és terjedelmét azonosnak kell tekinteni azokkal, amelyek az említett egyezményben szerepelnek. Ez a rendelkezés nem akadályozza meg azt, hogy az Unió joga kiterjedtebb védelmet nyújtson.

(4) Amennyiben e Charta a tagállamok közös alkotmányos hagyományából eredő alapvető jogokat ismer el, akkor ezeket a jogokat e hagyományokkal összhangban kell értelmezni.

(5) Az ebben a Chartában foglalt, alapelveket megállapító rendelkezések a saját hatásköreik gyakorlása során az Unió intézményei, szervei és hivatalai által elfogadott törvényalkotási és végrehajtási aktusok, illetve a tagállamok által elfogadott, az uniós jog végrehajtására irányuló jogi aktusok útján hajthatók végre. E rendelkezésekre bíróság előtt kizárólag az ilyen jogi aktusok értelmezése, illetve jogszerűségének megítélése tekintetében lehet hivatkozni.

(6) A nemzeti jogszabályokat és gyakorlatot az ebben a Chartában meghatározottak szerint teljes mértékben figyelembe kell venni.

(7) Az Unió és a tagállamok bíróságainak kellően figyelembe kell venniük az Alapjogi Charta értelmezésére vonatkozó iránymutatásként készült magyarázatokat.

⁽¹⁾ Az Alkotmány II-112. cikke.

Magyarázat

Az 52. cikk⁽¹⁾ célja, hogy megállapítsa a Chartában foglalt jogok és elvek alkalmazási körét, illetve az azok értelmezésére vonatkozó szabályokat. Az (1) bekezdés a jogok korlátozására vonatkozó szabályokról szól. A szövegezés a Bíróság ítélkezési gyakorlatán alapul, amely kimondja: „... a már megszilárdult ítélkezési gyakorlat szerint az alapjogok gyakorlása korlátozható, különösen a piac közös szervezésének összefüggésében, feltéve hogy ezen korlátozások megfelelnek a Közösség által kítűzött általános érdekű céloknak, és a kítűzött célra nézve nem jelentenek olyan aránytalan és indokolatlan beavatkozást, amely a jogok lényegi tartalmát veszélyeztetné” (a C-292/97. sz. ügyben 2000. április 13-án hozott ítélet, indokolás: 45. pont). Az Unió által elismert általános érdekekre tett hivatkozás mind az Alkotmány I-2. cikkében említett célkitűzésekre, mind az Alkotmány konkrét rendelkezései (úgy mint az I-5. cikk (1) bekezdése, a III-133. cikk (3) bekezdése, a III-154. cikk és a III-436. cikk) által védett más érdekekre is kiterjed.

A (2) bekezdés olyan jogokra vonatkozik, amelyeket már az Európai Közösséget létrehozó szerződés is kifejezetten biztosított, illetve amelyeket a Charta is elismer, s amelyek mostantól megtalálhatók az Alkotmány egyéb részeiben (nevezetesen az uniós polgárságból származó jogok). Világossá teszi, hogy ezek a jogok az alapul szolgáló uniós jog feltételeivel és korlátai között alkalmazhatók, amelyekről az Alkotmány I. és III. része rendelkezik. A Charta nem változtatja meg az EK-Szerződésben biztosított azon jogok rendszerét, amelyek helyébe az Alkotmány I. és III. része lép.

A (3) bekezdés célja a Charta és az EJEE közötti szükséges összhang biztosítása, annak a szabálynak a bevezetése által, hogy ameddig a Chartában foglalt jogok megfelelnek az EJEE által biztosított jogoknak, addig azok tartalma és terjedelme – az engedélyezett korlátozásokat beleértve – azonos az EJEE által meghatározottakkal. Ez különösen azt jelenti, hogy a jogalkotónak ezen jogok korlátozásainak meghatározásakor az EJEE által lefektetett részletes, korlátozásokra vonatkozó szabályokban foglalt előírásoknak megfelelően kell eljárnia, s ezeket az előírásokat így az e bekezdésben foglalt jogokra is alkalmazni kell, anélkül hogy mindez hátrányosan befolyásolná az uniós jognak és az Európai Unió Bíróságának az autonómiáját.

Az EJEE-re történő hivatkozás mind az egyezményre magára, mind pedig az ahhoz csatolt kiegészítő jegyzőkönyvekre vonatkozik. A biztosított jogok tartalmát és terjedelmét nemcsak ezen dokumentumok szövege határozza meg, hanem az Emberi Jogok Európai Bíróságának, valamint az Európai Unió Bíróságának esetjoga is. A bekezdés utolsó mondatának célja, hogy lehetőséget nyújtson az Uniónak a szélesebb körű védelem biztosítására. A Charta által nyújtott védelem szintje semmilyen esetben sem lehet alacsonyabb az EJEE által biztosított védelem szintjénél.

A Charta nem akadályozza a tagállamokat abban, hogy alkalmazzák az EJEE 15. cikkét – amely háború vagy más, a nemzet létét fenyegető közveszély esetén lehetővé teszi az EJEE-ben biztosított jogoktól való eltérést –, amikor a tagállamok az Alkotmány I-5. cikkének (1) bekezdésében, III-131. cikkében, illetve III-262. cikkében elismert feladataiknak megfelelően tesznek lépéseket háború esetén a nemzeti védelem területén, illetőleg a rendfenntartás érdekében.

Az alábbiakban található azon jogok listája, amelyek e bekezdés értelmében a jelen pillanatban megfeleltethetők az EJEE-ben biztosított jogoknak anélkül, hogy az kizárná a jog, a jogalkotás és a szerződések változásának lehetőségét. A lista az EJEE-ben foglalt jogokon kívül nem tartalmaz más jogot.

1. A Charta azon cikkei, melyeknek mind tartalma, mind alkalmazási köre megegyezik az EJEE megfelelő cikkeivel, a következők:

— a 2. cikk⁽²⁾ megfelel az EJEE 2. cikkének,

⁽¹⁾ Az Alkotmány II-112. cikke.

⁽²⁾ Az Alkotmány II-62. cikke.

- a 4. cikk ⁽¹⁾ megfelel az EJEE 3. cikkének,
  - az 5. cikk ⁽²⁾ (1) és (2) bekezdése megfelel az EJEE 4. cikkének,
  - a 6. cikk ⁽³⁾ megfelel az EJEE 5. cikkének,
  - a 7. cikk ⁽⁴⁾ megfelel az EJEE 8. cikkének,
  - a 10. cikk ⁽⁵⁾ (1) bekezdése megfelel az EJEE 9. cikkének,
  - a 11. cikk ⁽⁶⁾ megfelel az EJEE 10. cikkének, nem érintve azokat a korlátozásokat, amelyeknek az uniós jog alávetheti a tagállamoknak az engedélyezési szabályok bevezetésére vonatkozó, az EJEE 10. cikk (1) bekezdésének harmadik mondatában említett jogát,
  - a 17. cikk ⁽⁷⁾ megfelel az EJEE kiegészítő jegyzőkönyve 1. cikkének,
  - a 19. cikk ⁽⁸⁾ (1) bekezdése megfelel az EJEE negyedik kiegészítő jegyzőkönyve 4. cikkének,
  - a 19. cikk ⁽⁸⁾ (2) bekezdése megfelel az EJEE 3. cikkének, az Emberi Jogok Európai Bíróságának értelmezése szerint,
  - a 48. cikk ⁽⁹⁾ megfelel az EJEE 6. cikke (2) és (3) bekezdésének,
  - a 49. cikk ⁽¹⁰⁾ (1) bekezdése (az utolsó mondat kivételével) és (2) bekezdése megfelel az EJEE 7. cikkének.
2. Azok a cikkek, amelyek tartalma azonos az EJEE megfelelő cikkeinek tartalmával, de amelyeknek alkalmazási köre szélesebb azokénál, a következők:
- a 9. cikk ⁽¹¹⁾ az EJEE 12. cikkével azonos területre vonatkozik, de alkalmazási körét a házasság más formáira is ki lehet terjeszteni, amennyiben azokat a nemzeti jog hozta létre,

---

⁽¹⁾ Az Alkotmány II-64. cikke.

⁽²⁾ Az Alkotmány II-65. cikke.

⁽³⁾ Az Alkotmány II-66. cikke.

⁽⁴⁾ Az Alkotmány II-67. cikke.

⁽⁵⁾ Az Alkotmány II-70. cikke.

⁽⁶⁾ Az Alkotmány II-71. cikke.

⁽⁷⁾ Az Alkotmány II-77. cikke.

⁽⁸⁾ Az Alkotmány II-79. cikke.

⁽⁹⁾ Az Alkotmány II-108. cikke.

⁽¹⁰⁾ Az Alkotmány II-109. cikke.

⁽¹¹⁾ Az Alkotmány II-69. cikke.

- a 12. cikk ⁽¹⁾ (1) bekezdése megfelel az EJEE 11. cikkének, de alkalmazási köre európai uniós szintre is kiterjed,
- a 14. cikk ⁽²⁾ (1) bekezdése megfelel az EJEE kiegészítő jegyzőkönyve 2. cikkének, de alkalmazási köre a szakképzésre és a továbbképzésre is kiterjed,
- a 14. cikk ⁽²⁾ (3) bekezdése megfelel az EJEE kiegészítő jegyzőkönyve 2. cikkének a szülők jogainak vonatkozásában,
- a 47. cikk ⁽³⁾ második és harmadik bekezdése megfelel az EJEE 6. cikke (1) bekezdésének, de a polgári jogi jogok és kötelezettségekre vagy büntetőjogi vádakra vonatkozó korlátozás az uniós jog és annak alkalmazása tekintetében nem alkalmazható,
- az 50. cikk ⁽⁴⁾ megfelel az EJEE hetedik kiegészítő jegyzőkönyve 4. cikkének, de alkalmazási köre kiterjed az Európai Unió szintjére a tagállamok bíróságai között,
- végül, az Európai Unió polgárai – az állampolgárság alapján történő megkülönböztetés tilalma miatt – nem tekinthetők külföldinek az uniós jog alkalmazási körében. Az EJEE 16. cikkének a külföldiek jogaira vonatkozó korlátozásai tehát ebben az összefüggésben rájuk nem vonatkoznak.

A (4) bekezdésben található értelmezési szabály az Európai Unióról szóló szerződés 6. cikke (2) bekezdésének szövegén alapul (amely mostantól az Alkotmány I-9. cikkének (3) bekezdése), és kellően figyelembe veszi a Bíróság által a közös alkotmányos hagyományok tekintetében alkalmazott megközelítést (pl. a 44/79. sz. Hauer-ügyben 1979. december 13-án hozott ítélet [EBHT 1979, 3727. o.]; a 155/79. sz. AM&S 1982. május 18-án hozott ítélet [EBHT 1982, 1575. o.]). E szabály szerint a „legkisebb közös többszörös” elvén alapuló merev szemlélet követése helyett a Chartában foglalt vonatkozó jogokat olyan magas szintű védelmet biztosító módon kell értelmezni, amely megfelel az uniós jognak, és összhangban van a közös alkotmányos hagyományokkal.

Az (5) bekezdés világosan meghatározza a Chartában megállapított „jogok” és „elvek” közötti különbséget. E különbség értelmében az alanyi jogokat tiszteletben kell tartani, míg az alapelveket be kell tartani (51. cikk, (1) bekezdés ⁽⁵⁾). Az alapelveket törvényalkotási és végrehajtási aktusokkal lehet végrehajtani (amelyeket az Unió fogad el hatáskörével összhangban, illetve tagállamok fogadnak el, kizárólag az uniós jog végrehajtása során); ennek megfelelően a bíróságok számára csak akkor bírnak jelentőséggel, amikor ezen aktusok értelmezésére vagy felülvizsgálatára kerül sor. Ezen aktusok ugyanakkor nem alapoznak meg semmilyen, az uniós intézmények vagy a tagállami hatóságok pozitív intézkedésére vonatkozó közvetlen igényt. Ez összhangban áll mind a Bíróság ítélkezési gyakorlatával (vö. nevezetesen az EKSz. 174. cikke (2) bekezdésében – amelynek helyére az Alkotmány III-233. cikke lép – foglalt „elővigyázatosság elvére” vonatkozó ítélkezési gyakorlattal: az Elsőfokú Bíróságnak a T-13/99. sz. Pfizer kontra Tanács ügyben 2002. szeptember 11-én hozott ítélet, amely számos előző jogesetre tesz utalást; valamint az agrárjog elveit illetően a 33. cikkre (korábbi 39. cikk) vonatkozó ítéletek sorával, pl. a Bíróságnak a C-265/85. sz. Van den Berg-ügyben hozott ítéletével, [EBHT 1987, 1155. o.]; a piac stabilizálása

⁽¹⁾ Az Alkotmány II-72. cikke.

⁽²⁾ Az Alkotmány II-74. cikke.

⁽³⁾ Az Alkotmány II-107. cikke.

⁽⁴⁾ Az Alkotmány II-110. cikke.

⁽⁵⁾ Az Alkotmány II-111. cikkének (1) bekezdése.

elvének és a jogos elvárás elvének vizsgálata), mind pedig a tagállamok alkotmányos berendezkedéseinek az „elvekhez” való hozzáállásával, különösen a szociális jog területén. A fentiek érzékeltetésére a Charta által elismert elvekre példaként említhető a 25., 26. és 37. cikk ⁽¹⁾. Egyes esetekben a Charta valamely cikke egy jogra és egy elvre vonatkozó elemet egyaránt tartalmazhat: pl. 23., 33. és 34. cikk ⁽²⁾.

A (6) bekezdés a Charta több olyan cikkére utal, amelyek a szubszidiaritás elvének értelmében a nemzeti jogokra és gyakorlatokra hivatkoznak.

53. cikk ⁽³⁾

A védelem szintje

E Charta egyetlen rendelkezését sem lehet úgy értelmezni, mint amely szűkíti vagy hátrányosan érinti azokat az emberi jogokat és alapvető szabadságokat, amelyeket – saját alkalmazási területükön – az Unió joga, a nemzetközi jog, a tagállamok alkotmányai, illetve az Unió vagy a tagállamok mindegyikének részességével kötött nemzetközi megállapodások, így különösen az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény elismernek.

Magyarázat

E rendelkezés célja az uniós, a nemzeti és a nemzetközi jog alkalmazási körében jelenleg biztosított védelem szintjének fenntartása. Jelentősége miatt az EJEE külön említésre került.

54. cikk ⁽⁴⁾

A joggal való visszaélés tilalma

E Charta egyetlen rendelkezését sem lehet úgy értelmezni, hogy az bármilyen jogot biztosítana olyan tevékenység folytatására vagy olyan cselekedet végrehajtására, amely az e Chartában elismert jogok vagy szabadságok megsértésére vagy a Chartában meghatározottnál nagyobb mértékű korlátozására irányul.

Magyarázat

E cikk megfelel az EJEE 17. cikkének:

„Ennek az egyezménynek egyetlen rendelkezését sem lehet úgy értelmezni, hogy az bármely államnak, csoportnak vagy személynek bármilyen jogot biztosítana olyan tevékenység folytatására, vagy olyan cselekedet végrehajtására, amely az e chartában elismert jogok vagy szabadságok megsértésére, vagy az egyezményben meghatározottnál nagyobb mértékű korlátozására irányul.”

⁽¹⁾ Az Alkotmány II-85., II-86. és II-97. cikke.

⁽²⁾ Az Alkotmány II-83., II-93. és II-94. cikke.

⁽³⁾ Az Alkotmány II-113. cikke.

⁽⁴⁾ Az Alkotmány II-114. cikke.

13. Nyilatkozat a III-116. cikkről

A Konferencia egyetért abban, hogy az Unió a nők és a férfiak közötti egyenlőtlen ségek kiküszöbölésére irányuló általános erőfeszítései során különböző politikáiban törekszik a házasságon belüli erőszak valamennyi formájának leküzdésére. A tagállamok minden szükséges intézkedést megtesznek e bűncselekmények megelőzése és megbüntetése, valamint az áldozatok támogatása és védelme érdekében.

14. Nyilatkozat a III-136. és a III-267. cikkről

A Konferencia úgy ítéli meg, hogy amennyiben egy, a III-267. cikk (2) bekezdésén alapuló európai törvény vagy kerettörvény a III-136. cikk (2) bekezdésében megállapítottak szerint egy tagállam szociális biztonsági rendszerének alapvető vonatkozásait érintené – beleértve annak alkalmazási körét, költségét vagy finanszírozási rendszerét –, vagy befolyásolná e rendszer pénzügyi egyensúlyát, e tagállam érdekeit megfelelőképpen figyelembe kell venni.

15. Nyilatkozat a III-160. és a III-322. cikkről

A Konferencia emlékeztet arra, hogy az alapvető jogok és szabadságok tisztelete magában foglalja különösen azt, hogy az érintett magánszemélyek vagy más jogalanyok tisztességes eljáráshoz való jogának védelmére és tiszteletben tartására kellő figyelmet kell fordítani. E célból és annak érdekében, hogy a valamely magánszemélyt vagy más jogalanyt korlátozó intézkedésnek kitévő bármely európai határozat teljes körű bírói felülvizsgálatát biztosítsák, az ilyen határozatoknak világos és pontosan meghatározott követelményeken kell alapulniuk. Ezeknek a követelményeknek minden esetben a korlátozó intézkedés sajátosságaihoz kell igazodniuk.

16. Nyilatkozat a III-167. cikk (2) bekezdésének c) pontjáról

A Konferencia megállapítja, hogy a III-167. cikk (2) bekezdésének c) pontját a Németországi Szövetségi Köztársaság Németország korábbi felosztása által érintett egyes területei gazdaságának nyújtott támogatásra vonatkozó rendelkezések alkalmazhatósága tekintetében az Európai Közösségek Bírósága és az Elsőfokú Bíróság ítélezési gyakorlatának megfelelően kell értelmezni.

17. Nyilatkozat a III-184. cikkről

A III-184. cikk tekintetében a Konferencia megerősíti, hogy a növekedési potenciál erősítése és a rendezett költségvetési helyzet biztosítása az Unió és a tagállamok gazdasági és fiskális politikájának két pillére. A Stabilitási és Növekedési Paktum e célok megvalósításának fontos eszköze.

A Konferencia ismét megerősíti elkötelezettségét a tagállamok költségvetési politikája összehangolásának keretében szolgáló Stabilitási és Növekedési Paktumra vonatkozó rendelkezések mellett.

A Konferencia megerősíti, hogy a kötelezettségvállalások végrehajtása, valamint a tagállamok közötti egyenlő bánásmód legjobb biztosítéka a szabályokon alapuló rendszer.

Ennek keretében a Konferencia megerősíti továbbá elkötelezettségét a lisszaboni stratégia céljai – a munkahelyteremtés, a strukturális reformok és a társadalmi kohézió – mellett.

Az Unió célja kiegyensúlyozott gazdasági növekedés és árstabilitás elérése. A gazdasági és költségvetési politikáknak ezért a gazdasági reform, az innováció, a versenyképesség, valamint a gyenge gazdasági növekedés idején a magánbefektetés és a fogyasztás erősítése terén megfelelő prioritásokat kell meghatározniuk. Ezt mind a nemzeti, mind az uniós szintű költségvetési döntések irányvonalának tükröznie kell, különösen a költségvetési bevételek és kiadások szerkezetének átalakításában, egyúttal tiszteletben tartva az Alkotmány és a Stabilitási és Növekedési Paktum értelmében vett költségvetési fegyelem követelményét.

A költségvetési és gazdasági kihívások, amelyekkel a tagállamoknak szembe kell nézniük, kiemeli a gazdasági ciklus egészén át tartó hatékony és eredményes költségvetési politika fontosságát.

A Konferencia egyetért abban, hogy a tagállamoknak a gazdasági fellendülés időszakait aktívan ki kell használniuk államháztartásuk megerősítése, valamint költségvetési helyzetük javítása érdekében. A cél egy olyan költségvetési többlet fokozatos elérése a kedvező időszakok során, amely segít megbirkózni a gazdasági recesszióval, s így hozzájárul az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságához.

A tagállamok bizakodva várják a Stabilitási és Növekedési Paktum végrehajtásának megerősítésére és tisztázására vonatkozó lehetséges bizottsági javaslatokat és a tagállamok további hozzájárulásait. A tagállamok minden, a gazdaságaik növekedési potenciáljának erősítéséhez szükséges intézkedést meg fognak tenni. A gazdaságpolitika összehangolásának fokozása segíthet e cél elérésében. E nyilatkozat nem befolyásolja a Stabilitási és Növekedési Paktummal kapcsolatos jövőbeli tárgyalásokat.

18. Nyilatkozat a III-213. cikkről

A Konferencia megerősíti, hogy a III-213. cikkben megfogalmazott politikák alapvetően a tagállamok hatáskörébe tartoznak. Az e cikkel összhangban uniós szinten bevezetésre kerülő ösztönző és összehangoló intézkedések kiegészítő jellegűek. Céljuk nem a tagállamok különböző rendszereinek harmonizálása, hanem a tagállamok közötti együttműködés elősegítése. Az intézkedések nem érintik az egyes tagállamokban a szociális partnerek felelősségére vonatkozó meglévő biztosítékokat és szokásokat.

E nyilatkozat nem érinti az Alkotmány azon rendelkezéseit, amelyek hatáskört ruháznak az Unióra, ideértve a szociálpolitikai kérdéseket is.

19. Nyilatkozat a III-220. cikkről

A Konferencia úgy ítéli meg, hogy a III-220. cikkben említett szigeti területek – a szükséges feltételeknek való megfelelésük esetén – teljes szigetállamokat is magukban foglalhatnak.

20. Nyilatkozat a III-243. cikkről

A Konferencia megállapítja, hogy a III-243. cikk rendelkezéseit a jelenlegi gyakorlatnak megfelelően kell alkalmazni. Az „[azok az] intézkedések (...), [amelyekre] olyan gazdasági hátrányok ellensúlyozása érdekében van szükség, amelyeket Németország felosztása okozott a Szövetségi Köztársaság e felosztás által érintett egyes területeinek gazdaságában” kifejezést az Európai Közösségek Bírósága és az Elsőfokú Bíróság fennálló ítélkezési gyakorlatának megfelelően kell értelmezni.

21. Nyilatkozat a III-248. cikkről

A Konferencia egyetért abban, hogy az Unió a kutatás és a technológiafejlesztés területére vonatkozó tevékenysége során megfelelően tiszteletben tartja a tagállamok kutatáspolitikáinak alapvető irányait és választásait.

22. Nyilatkozat a III-256. cikkről

A Konferencia úgy véli, hogy a III-256. cikk nem befolyásolja a tagállamok azon jogát, hogy – a III-131. cikkben megállapított feltételek szerint – energiaellátásuk biztosítása érdekében megtegyék a szükséges intézkedéseket.

23. Nyilatkozat a III-273. cikk (1) bekezdésének második albekezdéséről

A Konferencia úgy ítéli meg, hogy a III-273. cikk (1) bekezdésének második albekezdésében említett európai törvényeknek figyelembe kell venniük a nyomozások megindítására vonatkozó nemzeti szabályokat és gyakorlatot.

24. Nyilatkozat a III-296. cikkről

A Konferencia kijelenti, hogy közvetlenül az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés aláírását követően a Tanács főtárgya, a közös kül- és biztonságpolitika főképviseleje, a Bizottság, valamint a tagállamok megkezdik az európai külügyi szolgálat létrehozásának előkészítő munkálatait.

25. Nyilatkozat a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térségére vonatkozó nemzetközi megállapodások tagállamok általi megtárgyalásával és megkötésével kapcsolatosan a III-325. cikkről

A Konferencia megerősíti, hogy a tagállamok a III. rész III. címe IV. fejezetének 3., 4., illetve 5. szakaszában meghatározott területeken harmadik országokkal vagy nemzetközi szervezetekkel megállapodásokról tárgyalhatnak, illetve ilyen megállapodásokat köthetnek, amennyiben ezen megállapodások összhangban vannak az uniós joggal.

26. Nyilatkozat a III-402. cikk (4) bekezdéséről

A III-402. cikk (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy amennyiben az előző pénzügyi keret időszakának végéig a Tanács nem fogadta el az új pénzügyi keretet meghatározó európai törvényt, az új európai törvény elfogadásáig az előző keret utolsó évének megfelelő felső határok és egyéb rendelkezések alkalmazása meghosszabbodik.

A Konferencia kijelenti, hogy amennyiben 2006 végéig a Tanács nem fogadja el az új pénzügyi keretet meghatározó európai törvényt, és azokban az esetekben, amelyekre vonatkozóan a 2003. április 16-i csatlakozási okmány az új tagállamoknak juttatandó előirányzatok 2006-ig tartó fokozatos bevezetési időszakát írja elő, 2007-től kezdődően a pénzalapok elosztását valamennyi tagállam tekintetében azonos feltételek alapján állapítják meg.

27. Nyilatkozat a III-419. cikkről

A Konferencia kijelenti, hogy a tagállamok a megerősített együttműködés létrehozására irányuló kérelmük benyújtásakor megjelölhetik, hogy már abban a szakaszban alkalmazni kívánják-e a minősített többségi szavazás kiterjesztéséről, illetve a rendes jogalkotási eljárás igénybevételéről rendelkező III-422. cikket.

28. Nyilatkozat a IV-440. cikk (7) bekezdéséről

A Magas Szerződő Felek egyetértenek abban, hogy amint a francia hatóságok arról értesítik az Európai Tanácsot és a Bizottságot, hogy a sziget belső jogállásának jelenleg folyamatban lévő alakulása azt lehetővé teszi, az Európai Tanács – a IV-440. cikk (7) bekezdésének értelmében – európai határozatot fogad el Mayotte Unióval kapcsolatos jogállásának módosításáról annak érdekében, hogy ez a terület a IV-440. cikkének (2) bekezdése és III-424. cikke értelmében legkülső régióknak minősüljön.

29. Nyilatkozat a IV-448. cikk (2) bekezdéséről

A Konferencia úgy ítéli meg, hogy az a lehetőség, hogy az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződést lefordítsák a IV-10. cikkének (2) bekezdésében említett nyelvekre, hozzájárul az Unió gazdag kulturális és nyelvi sokféleségének tiszteletben tartására vonatkozó, az I-3. cikk (3) bekezdésének negyedik albekezdésében megállapított célkitűzés megvalósításához. Ebben az összefüggésben a Konferencia megerősíti az Unió elkötelezettségét Európa kulturális sokfélesége iránt, illetve azt, hogy az Unió továbbra is különös figyelmet szentel ezeknek és más nyelveknek.

A Konferencia javasolja, hogy azok a tagállamok, amelyek igénybe kívánják venni a IV-448. cikk (2) bekezdésében foglalt lehetőséget, a szerződés aláírásától számított hat hónapon belül közöljék a Tanáccsal, hogy e szerződést mely nyelvre vagy nyelvekre fogják lefordítani.

30. Nyilatkozat az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés megerősítéséről

A Konferencia megállapítja, hogy amennyiben az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés aláírásától számított két év elteltével azt a tagállamok négyötöde megerősítette, és egy vagy több tagállam nehézségekbe ütközik a megerősítés lebonyolításában, a kérdést az Európai Tanács elé terjesztik.

B. AZ ALKOTMÁNYHOZ CSATOLT JEGYZŐKÖNYVEKRE VONATKOZÓ NYILATKOZATOK

NYILATKOZATOK A DÁN KIRÁLYSÁG, ÍRORSZÁG, NAGY-BRITANNIA ÉS ÉSZAK-ÍRORSZÁG EGYESÜLT KIRÁLYSÁGA, A GÖRÖG KÖZTÁRSASÁG, A SPANYOL KIRÁLYSÁG ÉS A PORTUGÁL KÖZTÁRSASÁG, AZ OSZTRÁK KÖZTÁRSASÁG, A FINN KÖZTÁRSASÁG ÉS A SVÉD KIRÁLYSÁG CSATLAKOZÁSI SZERZŐDÉSEIRŐL ÉS CSATLAKOZÁSI OKMÁNYAIRÓL SZÓLÓ JEGYZŐKÖNYVHÖZ

31. Nyilatkozat az Åland-szigetekről

A Konferencia tudomásul veszi, hogy a IV-440. cikke (5) bekezdésében említett, az Åland-szigetekre alkalmazandó rendszert ezeknek a szigeteknek a különleges nemzetközi jogi jogállására tekintettel került megállapításra.

Ezért a Konferencia hangsúlyozza, hogy a Dán Királyság, Írország, valamint Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága, a Görög Köztársaság, a Spanyol Királyság és a Portugál Köztársaság, az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság csatlakozási szerződéseiről és csatlakozási okmányairól szóló jegyzőkönyv V. címének 5. szakaszába különös rendelkezéseket iktattak be.

32. Nyilatkozat a lappokról

Tekintettel a Dán Királyság, Írország, valamint Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága, a Görög Köztársaság, a Spanyol Királyság és a Portugál Köztársaság, az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság csatlakozási szerződéseiről és csatlakozási okmányairól szóló jegyzőkönyv 60. és 61. cikkére, a Konferencia elismeri Svédországnak és Finnországnak a nemzeti és nemzetközi jog alapján a lappokra vonatkozóan vállalt kötelezettségeit.

A Konferencia megállapítja, hogy Svédország és Finnország elkötelezte magát a lappok megélhetési lehetőségeinek, nyelvének, kultúrájának és életmódjának megőrzése és fejlesztése mellett, és figyelembe veszi, hogy a hagyományos lapp kultúra és megélhetés olyan elsődleges gazdasági tevékenységektől függ, mint a hagyományos lapp településterületeken folytatott rénszarvastenyésztés.

Ezért a Konferencia hangsúlyozza, hogy Dán Királyság, Írország, valamint Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága, a Görög Köztársaság, a Spanyol Királyság és a Portugál Köztársaság, az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság csatlakozási szerződéseiről és csatlakozási okmányairól szóló jegyzőkönyv V. címének 6. szakaszába különös rendelkezéseket iktattak be.

NYILATKOZATOK A CSEH KÖZTÁRSASÁG, AZ ÉSZT KÖZTÁRSASÁG, A CIPRUSI KÖZTÁRSASÁG, A LETT KÖZTÁRSASÁG, A LITVÁN KÖZTÁRSASÁG, A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG, A MÁLTAI KÖZTÁRSASÁG, A LENGYEL KÖZTÁRSASÁG, A SZLOVÉN KÖZTÁRSASÁG ÉS A SZLOVÁK KÖZTÁRSASÁG CSATLAKOZÁSI SZERZŐDÉSÉRŐL ÉS CSATLAKOZÁSI OKMÁNYÁRÓL SZÓLÓ JEGYZŐKÖNYVHÖZ

33. Nyilatkozat Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának ciprusi felségterületeiről

A KONFERENCIA,

Emlékeztetve arra, hogy az Egyesült Királyságnak az Európai Közösségekhez történő csatlakozásáról szóló szerződés záróokmányához mellékelt, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának ciprusi felségterületeiről szóló együttes nyilatkozat megállapította, hogy az Európai Gazdasági Közösség és a felségterületek közötti kapcsolatokra alkalmazandó rendelkezéseket az Európai Gazdasági Közösség és a Ciprusi Köztársaság közötti mindenkori megállapodás keretében kell meghatározni;

Figyelemmel azokra a rendelkezésekre, melyek a Ciprusi Köztársaság létesítéséről szóló szerződésben (a továbbiakban: a létesítési szerződés) és a kapcsolódó, 1960. augusztus 16-i jegyzékváltásban meghatározott felségterületekre vonatkoznak;

Tudomásul véve az Egyesült Királyság kormánya és a Ciprusi Köztársaság kormánya közötti, a felségterületek igazgatásáról szóló 1960. augusztus 16-i jegyzékváltást, és az Egyesült Királyság kormányának csatolt nyilatkozatát arról, hogy az egyik legfőbb elérni kívánt cél azon személyek érdekeinek védelme, akik a felségterületeken lakóhellyel rendelkeznek vagy ott vállalnak munkát, s ebben az összefüggésben figyelembe véve, hogy az említett személyeknek a lehető legteljesebb mértékben ugyanolyan bánásmódban kell részesülniük, mint a Ciprusi Köztársaságban lakóhellyel rendelkező vagy ott munkát vállaló személyeknek;

Tudomásul véve továbbá a létesítő szerződésnek a felségterületek és a Ciprusi Köztársaság közötti vámszabályokra vonatkozó rendelkezéseit, különösen az említett szerződés F. mellékletében meghatározottakat;

Tudomásul véve továbbá az Egyesült Királyság azon elkötelezettségét, hogy a felségterületek és a Ciprusi Köztársaság között nem létesít vám- vagy határ-ellenőrzési pontot, illetve a létesítő szerződés értelmében hozott azon rendelkezéseket, amelyek alapján a Ciprusi Köztársaság hatóságai a felségterületeken számos közigazgatási tevékenységet végeznek, többek között a mezőgazdaság, a vámügyek és az adózás területén;

Megerősítve, hogy a Ciprusi Köztársaságnak az Unióhoz történő csatlakozása nem érinti a létesítő szerződés részes feleinek jogait és kötelezettségeit;

Felismerve következésképpen annak szükségességét, hogy az Alkotmánynak és az Unió jogi aktusainak egyes rendelkezéseit a felségterületekre is alkalmazzák, és hogy ezeknek a rendelkezéseknek a felségterületeken történő végrehajtásával kapcsolatban különleges szabályokat fogadjanak el;

Hangsúlyozza, hogy ezért a Cseh Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Szlovák Köztársaság csatlakozási szerződéséről és csatlakozási okmányáról szóló jegyzőkönyv második részének III. címébe különös rendelkezéseket iktattak be.

34. **A Bizottság nyilatkozata Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának ciprusi felségterületeiről**

A Bizottság megerősíti arra vonatkozó álláspontját, hogy a Cseh Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Szlovák Köztársaság csatlakozási szerződéséről és csatlakozási okmányáról szóló jegyzőkönyv második része III. címének értelmében a felségterületeken alkalmazandó rendelkezések magukban foglalják:

- a) a mezőgazdasági termékek feldolgozásával előállított egyes árucikkekre alkalmazandó kereskedelmi szabályokról szóló, 1993. december 6-i 3448/93/EK tanácsi rendeletet;
- b) a strukturális alapokra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról szóló, 1999. június 21-i 1260/1999/EK tanácsi rendeletet, a felségterületeken történő vidékfejlesztési intézkedéseknek az EMOGA Garanciareszlege által történő finanszírozása céljából az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garanciaalapról (EMOGA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról szóló 1999. május 17-i 1257/1999/EK tanácsi rendeletnek megfelelően szükséges mértékben.

35. **Nyilatkozat a litvániai Ignalina Atomerőműről**

A KONFERENCIA,

Kijelentve, hogy Litvánia leszerelési erőfeszítéseinek a támogatására az Uniónak szándékában áll megfelelő kiegészítő közösségi támogatást nyújtani Litvániának az Unióhoz történő csatlakozását követően is a 2006-ig tartó és az azt követő időszakra, és tudomásul véve, hogy Litvánia a közösségi szolidaritás kifejeződésének figyelembevételével kötelezettséget vállalt az Ignalina Atomerőmű 1. blokkjának 2005-öt megelőző és a 2. blokk 2009-ig megvalósuló leállítására;

Elismerve, hogy a volt Szovjetunióból származó két 1500 MW teljesítményű RBMK típusú reaktorral rendelkező Ignalina Atomerőmű leszerelése példa nélküli, és Litvánia számára kivételes pénzügyi terhet jelent, amely az ország méretével és gazdasági erejével nem áll arányban, és ez a leszerelés a hatályos pénzügyi tervet követően is folytatódik az 1999. május 6-i intézményközi megállapodásban meghatározottak szerint;

Tudomásul véve, hogy az Ignalina Atomerőmű leállításából és leszereléséből eredő következmények kezelésére szükséges a kiegészítő uniós támogatásra vonatkozó végrehajtási intézkedések elfogadása;

Tudomásul véve, hogy az uniós támogatás felhasználásakor Litvánia megfelelő figyelmet fordít az Ignalina Atomerőmű bezárása által leginkább érintett régiók nehézségeire;

Kijelentve, hogy egyes állami támogatásokban részesülő intézkedéseket a belső piaccal összeegyeztethetőnek kell tekinteni, úgymint az Igalina Atomerőmű leszerelését és az uniós vívmányokkal összhangban álló környezeti rehabilitációt és az Igalina Atomerőmű két reaktora leállítását követően azok helyettesítéséhez szükséges hagyományos villamosenergia-termelési kapacitások modernizációját;

Hangsúlyozza, hogy ezért a Cseh Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Szlovák Köztársaság csatlakozási szerződéséről és csatlakozási okmányáról szóló jegyzőkönyv második részének IV. címébe különös rendelkezéseket iktattak be.

36. Nyilatkozat a Kalinyingrádi Terület és az Orosz Föderáció egyéb részei közötti, szárazföldi úton történő átutazásról

A KONFERENCIA,

Figyelembe véve az Orosz Föderáció Kalinyingrádi Területének sajátos helyzetét az Unió bővítésével összefüggésben;

Elismerve a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térséget létrehozó uniós vívmányok tekintetében Litvániára háruló kötelezettségeket és kötelezettségvállalásokat;

Megállapítva különösen, hogy Litvániának legkésőbb a csatlakozástól kezdődően teljes mértékben alkalmaznia kell és végre kell hajtania az olyan harmadik országok listájáról szóló uniós vívmányokat, amelyek állampolgárainak a külső határok átlépésekor vízummal kell rendelkezniük, illetve az azon országok listájáról szóló uniós vívmányokat, amelyek állampolgárai mentesülnek e kötelezettség alól, valamint az egységes vízumformátumra vonatkozó uniós vívmányokat;

Elismerve, hogy a Kalinyingrádi Terület és az Orosz Föderáció egyéb részei közötti szárazföldi úton történő átutazás az Unió területén keresztül az Unió egészét érintő kérdés, és hogy e kérdést ennek megfelelően kell kezelni, továbbá hogy e kérdés nem vonhat maga után Litvánia számára kedvezőtlen következményeket;

Figyelembe véve, hogy a belső határokon végzett ellenőrzések megszüntetéséről a Tanácsnak azt követően kell határoznia, hogy meggyőződött az ehhez szükséges feltételek teljesüléséről;

Azzal a szándékkal, hogy segítsék Litvániát a belső határok nélküli schengeni térségben való lehető legkorábbi teljes részvételéhez szükséges feltételek teljesítésében;

Hangsúlyozza, hogy ezért a Cseh Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Szlovák Köztársaság csatlakozási szerződéséről és csatlakozási okmányáról szóló jegyzőkönyv második részének V. címébe különös rendelkezéseket iktattak be.

37. Nyilatkozat a szlovákiai Bohunice V1 Atomerőmű 1. és 2. blokkjáról

A KONFERENCIA,

Tudomásul véve Szlovákia kötelezettségvállalását a Bohunice V1 Atomerőmű 1. és 2. blokkjának 2006, illetve 2008 végén történő leállításáról, és kijelentve, hogy az Uniónak szándékában áll 2006-ig további pénzügyi támogatást folyósítani a PHARE-program alapján nyújtott előcsatlakozási támogatás folytatásaként, támogatva Szlovákia erőfeszítéseit az atomerőművek leszerelésére;

Tudomásul véve a folytatódó uniós támogatásra vonatkozó végrehajtási intézkedések elfogadásának szükségességét;

Hangsúlyozza, hogy ezért a Cseh Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Szlovák Köztársaság csatlakozási szerződéséről és csatlakozási okmányáról szóló jegyzőkönyv második részének IX. címébe különös rendelkezéseket iktattak be.

38. Nyilatkozat Ciprusról

A KONFERENCIA,

Megerősítve a ciprusi kérdés teljes körű, az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsának vonatkozó határozataival összhangban álló rendezésére irányuló kötelezettségvállalását, valamint az Egyesült Nemzetek főtitkárának e cél elérésére tett erőfeszítéseivel nyújtott teljes támogatását;

Figyelembe véve, hogy a ciprusi kérdés ilyen jellegű teljes körű rendezését még nem sikerült elérni;

Figyelembe véve, hogy ezért rendelkezni kell az uniós vívmányok alkalmazásának a Ciprusi Köztársaság azon területein való felfüggesztéséről, ahol a Ciprusi Köztársaság kormánya nem gyakorol tényleges ellenőrzést;

Figyelembe véve, hogy a ciprusi kérdés rendezésének esetén e felfüggesztést meg kell szüntetni;

Figyelembe véve, hogy az Unió kész a kérdés ilyen jellegű rendezésének feltételeit azokkal az elvekkel összeegyeztetni, amelyeken az Unió alapul;

Figyelembe véve, hogy rendelkezni kell azokról a feltételekről, amelyekkel az irányadó uniós jogi rendelkezéseket alkalmazni kell a fent említett területek és a Ciprusi Köztársaság kormányának tényleges ellenőrzése alatt álló területek, illetve Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának keleti támaszponti területe között húzódó vonalra;

Azzal az óhajjal, hogy Ciprus Unióhoz történő csatlakozása minden ciprusi állampolgár javát szolgálja, és elősegítse a társadalmi békét és a megegyezést;

Figyelembe véve ezért, hogy a Cseh Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Lengyel Köztársaság,

a Szlovén Köztársaság és a Szlovák Köztársaság csatlakozási szerződéséről és csatlakozási okmányáról szóló jegyzőkönyv második részének X. címében foglaltak semmiben sem gátolják az e célra irányuló intézkedések elfogadását;

Figyelembe véve, hogy az ilyen intézkedések nem érinthetik az uniós vívmányoknak az említett jegyzőkönyvben meghatározott feltételek szerinti, a Ciprusi Köztársaság bármely más részén történő alkalmazását;

Hangsúlyozza, hogy ezért a Cseh Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Szlovák Köztársaság csatlakozási szerződéséről és csatlakozási okmányáról szóló jegyzőkönyv második részének X. címébe különös rendelkezéseket iktattak be.

39. Nyilatkozat a Dánia helyzetéről szóló jegyzőkönyvről

A Konferencia tudomásul veszi, hogy az olyan jogi aktusok tekintetében, amelyeket a Tanács önállóan vagy az Európai Parlamenttel közösen fogad el, és amelyek Dániára alkalmazandó és nem alkalmazandó rendelkezéseket egyaránt tartalmaznak, mivel olyan jogalapra épülnek, amelyre a Dániáról szóló jegyzőkönyv I. része vonatkozik, Dánia kijelenti, hogy szavazati jogát nem használja fel arra, hogy a rá nem alkalmazandó rendelkezések elfogadását megakadályozza.

A Konferencia továbbá tudomásul veszi, hogy a Konferenciának az I-43. és a III-329. cikkről szóló nyilatkozata alapján Dánia kijelenti, hogy részvételére az I-43. és a III-329. cikkben említett fellépésekben, illetve jogi aktusokban a Dánia helyzetéről szóló jegyzőkönyv I. és II. részének megfelelően kerülhet sor.

40. Nyilatkozat az Unió intézményeire és szerveire vonatkozó átmeneti rendelkezésekről szóló jegyzőkönyvről

A Romániának és/vagy Bulgáriának az Unióhoz történő csatlakozásáról folytatandó konferenciák során az Unió tagállamai által elfogadandó közös álláspont az európai parlamenti képviselői helyek, valamint az Európai Tanácsban és a Tanácsban a szavazatok súlyozása tekintetében a következőképpen fog alakulni:

- Amennyiben Romániának és/vagy Bulgáriának az Unióhoz történő csatlakozására az I-20. cikk (2) bekezdésében említett európai tanácsi határozat hatálybalépése előtt kerül sor, az Európai Parlament 2004–2009-es megbízatási időszakában az európai parlamenti képviselői helyek megoszlása a következő, 27 tagállamot számláló Unióra vonatkozó táblázatnak megfelelően fog alakulni.

TAGÁLLAMOK	KÉPVEISELŐI HELYEKAZ EP-BEN
Németország	99
Egyesült Királyság	78
Franciaország	78
Olaszország	78
Spanyolország	54

TAGÁLLAMOK	KÉPVISELŐI HELYEKAZ EP-BEN
Lengyelország	54
Románia	35
Hollandia	27
Görögország	24
Csehország	24
Belgium	24
Magyarország	24
Portugália	24
Svédország	19
Bulgária	18
Ausztria	18
Szlovákia	14
Dánia	14
Finnország	14
Írország	13
Litvánia	13
Lettország	9
Szlovénia	7
Észtország	6
Ciprus	6
Luxemburg	6
Málta	5
Összesen	785

Ennek megfelelően az Unióhoz történő csatlakozásról szóló szerződés, az Alkotmány I-20. cikkének (2) bekezdésétől eltérve, elő fogja írni, hogy az Európai Parlament 2004–2009-es megbízási időszakának fennmaradó időtartamára az európai parlamenti tagok száma a 750-et ideiglenesen meghaladhatja.

- Az Unió intézményeire és szerveire vonatkozó átmeneti rendelkezésekről szóló jegyzőkönyv 2. cikke (2) bekezdésében Románia és Bulgária szavazatainak súlyozását az Európai Tanácsban és a Tanácsban 14-ben, illetve 10-ben fogják meghatározni.
- Az Unió intézményeire és szerveire vonatkozó átmeneti rendelkezésekről szóló jegyzőkönyvben említett küszöbértékeket az egyes csatlakozások időpontjában a jegyzőkönyv 2. cikke (3) bekezdésének megfelelően kell kiszámítani.

41. Nyilatkozat Olaszországról

A Konferencia tudomásul veszi, hogy az 1957-ben az Európai Gazdasági Közösség létrehozásáról szóló szerződéshez csatolt, az Európai Unióról szóló szerződés elfogadásakor módosított, Olaszországról szóló jegyzőkönyv a következőképpen rendelkezett:

„A MAGAS SZERZŐDŐ FELEK,

AZZAL AZ ÓHAJJAL, hogy rendezzenek egyes, Olaszországot érintő sajátos problémákat,

MEGÁLLAPODTAK a következő rendelkezésekben, amelyeket e szerződéshez csatolnak:

A KÖZÖSSÉG TAGÁLLAMAI

TUDOMÁSUL VESZIK azt a tényt, hogy az olasz kormány tízéves gazdaságbővítő programot hajt végre azzal a céllal, hogy – különösen a kevésbé fejlett délolasz területek és olasz szigetek infrastruktúrájának fejlesztése, valamint a munkanélküliség felszámolása érdekében új munkahelyek teremtése révén – helyreállítsa az olasz gazdaság szerkezetének egyensúlyát;

EMLÉKEZTETNEK ARRA, hogy az olasz kormány e programjának alapelveit és céljait megvizsgálták és jóváhagyták azok a nemzetközi együttműködést szolgáló szervezetek, amelyeknek a tagállamok is tagjai;

ELISMERIK, hogy az olaszországi program céljainak megvalósulása közös érdekük;

MEGÁLLAPODUNK ABBAN, hogy az olasz kormány e feladata végrehajtásának megkönnyítése érdekében a Közösség intézményeinek figyelmébe ajánlják az e Szerződésben előírt valamennyi módszer és eljárás igénybevételét, különösen azt, hogy megfelelő módon használják fel az Európai Befektetési Bank és az Európai Szociális Alap forrásait;

AZON A VÉLEMÉNYEN VANNAK, hogy e Szerződés alkalmazása során a Közösségi intézményeinek figyelembe kell venniük, hogy az olasz gazdaság az elkövetkező években milyen folyamatos erőfeszítések elé néz, továbbá, hogy kívánatos elkerülni azokat a feszültségeket, különösen a fizetési mérleget, illetve a foglalkoztatás szintjét illetően, amelyek e Szerződés olaszországi alkalmazását veszélyeztethetnék;

ELISMERIK, hogy amennyiben a 109h. és 109i. cikk alkalmazására kerül sor, mindenképpen ügyelni kell arra, hogy az olasz kormány számára előírt intézkedések egyike se nehezítse a gazdaság bővítésére és a lakosság életszínvonalának növelésére szolgáló kormányzati program végrehajtását.”

A TAGÁLLAMOK NYILATKOZATAI

**42. A Holland Királyság nyilatkozata
az I-55. cikkről**

A Holland Királyság az I-55. cikk (4) bekezdésében említett európai határozathoz akkor adja beleegyezését, ha az I-54. cikk (3) bekezdésében említett európai törvény felülvizsgálata kielégítő megoldást nyújt Hollandiának az Unió költségvetésével szembeni túlzott negatív nettóbefizetési pozíciója tekintetében.

43. A Holland Királyság nyilatkozata a IV-440. cikkről

A Holland Királyság kijelenti, hogy egy, a IV-440. cikk (7) bekezdésében említett, a Holland Antillák és/vagy Aruba jogállásának az Unióra tekintettel történő módosítását célzó európai határozatra irányuló kezdeményezés kizárólag egy olyan döntés alapján nyújtható be, amelyet a Holland Királyság Statútumával összhangban hoztak meg.

**44. A Németországi Szövetségi Köztársaság, Írország, a Magyar Köztársaság,
az Osztrák Köztársaság és a Svéd Királyság nyilatkozata**

Németország, Írország, Magyarország, Ausztria és a Svéd Királyság megállapítja, hogy az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés alapvető rendelkezései lényeges módosítására a szerződés hatálybalépése óta nem került sor, így szükség van azok naprakésszé tételére. Ezért támogatnak egy, a tagállamok kormányképviselőinek konferenciájára vonatkozó elképzelést, amelyet mihamarabb össze kell hívni.

**45. A Spanyol Királyságnak, valamint Nagy-Britannia és Észak-Írország
Egyesült Királyságának nyilatkozata**

Az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződést alkalmazni kell Gibraltárra mint olyan európai területre, amelynek külkapcsolataiért egy tagállam felelős. Ez a tény az érintett tagállamok álláspontjában semmilyen változást nem jelent.

**46. Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának nyilatkozata
az „állampolgár” kifejezés meghatározásáról**

Az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés és az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés, továbbá minden más ezen szerződésekből eredő vagy ezen szerződések alapján továbbra is hatályban lévő jogi aktus tekintetében az Egyesült Királyság megújítja az 1982. december 31-én, az „állampolgár” kifejezés meghatározásáról tett nyilatkozatát, azzal a kivétellel, hogy a brit függő területek állampolgárai („British Dependand Territories Citizens”) kifejezést a brit tengerentúli területek állampolgáraiaként („British overseas territories citizens”) kell érteni.

47. A Spanyol Királyság nyilatkozata az „állampolgár” kifejezés meghatározásáról

Spanyolország megállapítja, hogy az Alkotmány I-10. cikke alapján uniós polgár mindenki, aki a tagállamok valamelyikének állampolgára. Spanyolország megállapítja továbbá, hogy az európai integrációnak az Alkotmányban tükröződő jelenlegi állapota alapján – ha az uniós jog kifejezetten eltérően nem rendelkezik – kizárólag a tagállamok állampolgárai élvezik az európai polgársággal összefüggő különleges jogokat. Spanyolország e tekintetben végül megállapítja, hogy a szerződés I-20. és I-46. cikke alapján az Európai Parlament jelenleg az uniós polgárokat képviseli.

48. Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának nyilatkozata az európai parlamenti választásokra vonatkozó választójogról

Az Egyesült Királyság megállapítja, hogy az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés I-20. cikke és egyéb rendelkezései nem irányulnak az európai parlamenti választásokra vonatkozó választójog alapjainak megváltoztatására.

49. A Belga Királyság nyilatkozata a nemzeti parlamentekről

Belgium pontosítja, hogy alkotmányjogának megfelelően mind a Képviselőház, mind a Szövetségi Parlament Szenátusa, mind a közösségek és régiók parlamenti közgyűlései – az Unió által gyakorolt hatásköröknek megfelelően – a nemzeti parlamenti rendszer összetevőiként vagy a nemzeti parlament kamaráiként járnak el.

50. A Lett Köztársaság és a Magyar Köztársaság nyilatkozata a közös pénz nevének az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződésben szereplő írásmódjáról

Az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződésben említett közös pénz nevének a bankjegyeken és pénzerméken megjelenő egységes írásmódját nem érintve, Lettország és Magyarország kinyilvánítja, hogy a közös pénz nevének, ideértve annak származékos alakjait is, az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés lett, illetve magyar szövegében alkalmazott írásmódja semmiben nem befolyásolja a lett, illetve a magyar nyelv fennálló szabályait.

Európai Unió

Szerződés európai alkotmány létrehozásáról

Luxembourg: Az Európai Közösségek Hivatalos Kiadványainak Hivatala

2005 – 482 oldal – 17,6 x 25 cm

ISBN 92-824-3110-X

Ára (áfa nélkül) Luxemburgban: 25 EUR

